

**ŠTÁTNA VETERINÁRNA A POTRAVINOVÁ SPRÁVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Botanická č. 17, 842 13 BRATISLAVA

***Výročná správa
a verejný odpočet
za rok 2012***

Bratislava, marec - apríl 2012

Predkladá: prof. MVDr. Jozef Bíreš, DrSc., ústredný riaditeľ ŠVPS SR

Obsah:

IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE.....	7
POSLANIE ORGANIZÁCIE A STREDNODOBÝ VÝHLAD	11
ČINNOSTI ORGANIZÁCIE	16
1. Legislatívny proces.....	17
1.1. Legislatíva	17
1.2. Odvolacie konania.....	17
2. Zdravie zvierat	18
2.1 Identifikácia a registrácia zvierat.....	19
2.2. Klasifikácia chovov, regiónov a oblastí	21
2.3 Eradikácia, kontrola a prieskum chorôb zvierat v Slovenskej republike	22
2.3.1 Besnota	23
2.3.2 Klasický mor ošípaných	24
2.3.3 Aujeskyho choroba.....	27
2.3.4 Infekčná boviná rinotracheitída.....	27
2.3.5 Choroby hydiny a voľne žijúceho vtáctva	29
2.3.6 Zhubná katarálna horúčka oviec (Bluetongue).....	35
2.3.7 Transmisívne spongiformné encefalopatie (TSE)	37
2.3.8 Mor včelieho plodu.....	42
2.3.9 Vírusová hemoragická septikémia lososovitých rýb.....	43
3.Ochrana zvierat	44
3.1. Kontrola ochrany zvierat chovaných na hospodárske účely.....	44
3.2. Kontrola ochrany zvierat počas prepravy.....	46
3.3. Kontrola ochrany zvierat používaných na pokusné účely	47
3.4. Kontrola ochrany spoločenských zvierat.....	49
3.5. Kontroly ochrany zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania	51
4. Hygiena krmív.....	53
4.1. Úradné kontroly	53
4.1.1. Inšpekcie	53
4.1.2. Odber úradných vzoriek krmív podľa Metodického pokynu v roku 2012	53
4.1.3. Celková zhoda u prevádzkovateľov a výrobcov.....	55
5. Vedľajšie živočíšne produkty.....	56
5.1. Úradné kontroly	56
5.2. Odber úradných vzoriek	58
6. Rezíduá veterinárnych liečiv, monitoring rezíduí	60
6.1 Úradné kontroly a odbery vzoriek.....	60
6.2. Národný plán kontroly rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu v Slovenskej republike	60
6.2.1. Výsledky z Národného plánu kontroly rezíduí za rok 2012.....	63
6.3. Monitoring zveri a rýb	72
6.3.1. Monitoring zveri.....	72
6.3.2. Monitoring rýb.....	73
6.3.3. Odber úradných vzoriek.....	74
6.3.4. Analýzy úradných vzoriek	74
6.3.5. Výsledky monitoringu zveri a rýb.....	74
6.3.6. Monitoring vysokej a čiernej zveri	75
6.3.7. Monitoring rýb.....	75

6.4. Rádiohygienická kontrola poľnohospodárskych surovín, polotovarov a produktov vyrobených na Slovensku	80
6.4.1. Špecifikácia odberov a výsledky.....	80
6.7. Koordinovaný cieleň monitoring (KCM)	87
6.8. Monitoring spotrebného koša (MSK).....	87
7. Veterinárna farmácia	88
7.1. Úradné kontroly	88
7.1.1. Veľkodistribúcia veterinárnych liekov veterinárnych zdravotníckych pomôcok a veterinárnych prípravkov.....	88
7.1.2. Verejné lekárne, vrátane ich pobočiek	88
7.1.3. Súkromní veterinárni lekári	89
7.1.4. Chovatelia	89
7.1.5. Výrobcovia medikovaných krmív	90
7.1.6. Výroba veterinárnych liekov	90
7.1.7. Program vstupnej inšpekcie u fyzických a právnických osôb žiadajúcich o povolenie na zaobchádzanie s omamnými a psychotropnými látkami	90
7.2. Úradné kontroly nad dodržiavaním Nariadenia vlády č. 609/2008 Z. z.....	91
7.3. Školenia	91
8. Hraničná veterinárna kontrola, veterinárna certifikácia a kontroly pri výmenách, dovozoch a vývozož	95
8.1. Hlavné činnosti.....	95
8.2. Základný legislatívny rámec	95
8.3. Úradná kontrola	97
8.3.1. Poštové zásielky	101
8.3.2. Spätný dovoz.....	101
8.3.4. Kontrola dobrých životných podmienok zvierat pri vývoze.....	102
8.3.5. Krížové kontroly	103
8.3.6. Kontrola spoločenských zvierat	104
8.3.7. Kontrola produktov živočíšneho pôvodu v osobných batožinách cestujúcich vstupujúcich z tretích krajín.....	105
8.4. Odborné stanoviská	106
8.5. Údaje o vývozož a dovozoch	106
8.5.1. Vývozy zo SR do tretích krajín	106
8.5.2. Vývoz zvierat a zárodočných produktov zo SR do 3. Krajín za rok 2012.....	107
8.5.3. Vývoz produktov živočíšneho pôvodu zo SR do 3. Krajín za rok 2012	107
8.6. Obchod v rámci EÚ	108
8.6.1. Zásielky zvierat premiestnených zo SR do iných ČŠ.....	110
8.7. Školenia	113
9. Potraviny	115
10. Potraviny rastlinného pôvodu	116
10.1. Úradné kontroly potravín	116
10.2. Celková zhoda u prevádzkovateľov a výrobcov.....	117
10.2.1. Výsledky úradných kontrol	117
10.2.2. Podania a podnety	121
10.3. Frekvencia a typy nezhôd	123
10.3.1. Použitý systém klasifikácie.....	123
10.3.2. Klasifikácia zistených nezhôd podľa typov.....	124
10.4. Analýzy nezhôd	124
10.4.1. Výskyt nezhôd	124
10.4.2. Charakter rizika pochádzajúceho z nezhôd	125
10.5. Audity	149

10.5.1. Audity u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov	149
10.6. Postupy na zabezpečenie efektívnosti	152
10.6.1. Postupy na zabezpečenie zhody prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov...	152
10.6.2. Postupy prijaté na zabezpečenie efektívneho fungovania služieb úradnej kontroly	153
10.7. Nová legislatíva	173
11. Potraviny živočíšneho pôvodu.....	176
11.1. Úradné kontroly produktov živočíšneho pôvodu na úrovni prvovýroby.....	176
11.2. Úradné/veterinárne kontroly na úrovni výroby, spracovania a skladovania produktov živočíšneho pôvodu	177
11.2.1. Výsledky prehliadky jatočných zvierat a mäsa.....	177
11.3. Kontroly zásielok pri vývoze produktov živočíšneho pôvodu	185
11.4. Veterinárne kontroly v mieste určenia podľa nariadenia vlády SR č.292/2003 Z.z.	185
11.5. Kontroly potravín živočíšneho pôvodu na úrovni maloobchodu	185
11.5.1. Kontroly potravín živočíšneho pôvodu v maloobchodných prevádzkarniach	185
11.5.2. Priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov živočíšneho pôvodu, mäsa z hydiny a domácich králikov, voľne žijúcej zveri a zveriny z nej	186
11.5.3. Automaty na predaj surového kravského mlieka	186
11.5.4. Veterinárne kontroly v registrovaných prevádzkarniach pre produkty živočíšneho pôvodu	186
11.6. Odber vzoriek	187
11.6.1. Odber vzoriek potravín živočíšneho pôvodu	187
11.6.2. Analýza výsledkov podľa jednotlivých druhov potravín živočíšneho pôvodu	191
11.6.3. Odber vzoriek zo spracovateľských priestorov a zo zariadení na dôkaz <i>Listeria monocytogenes</i>	197
11.6.4. Odber vzoriek pitnej vody.....	197
11.7. Cílené kontroly a osobitné kontroly produktov živočíšneho pôvodu.....	197
11.7.1. Cílené kontroly produktov živočíšneho pôvodu	197
11.7.2. Osobitné kontroly	202
11.8. Politika kvality.....	203
11.9. Kontroly označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa podľa nariadenia (ES) č. 1760/2000/ES zo 17. júla 2000, ktorým sa zavádza systém pre identifikáciu a registráciu hovädzieho dobytká a ktoré sa týka označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa	204
11.9.1. Kontroly označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa – povinné údaje	204
11.9.2. Kontroly špecifikácie dobrovoľného označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa, ak ide o nepovinné údaje.....	205
11.10. Kontroly odstraňovania špecifikovaného rizikového materiálu z jatočných tiel hovädzieho dobytká, oviec a kôz	205
11.10.1. Kontroly odstraňovania špecifikovaného rizikového materiálu na schválených bitúnkoch	205
11.10.2. Kontroly odstraňovania špecifikovaného rizikového materiálu v schválených rozrábkarniach	205
11.11. Domáce zabíjačky	205
11.12. Skúšky vyškolených poľovníkov	206
11.13. Značka kvality SK 2012 – potraviny živočíšneho pôvodu.....	206
11.14. Opatrenia na zabezpečenie účinnosti	206
11.14.1. Opatrenia na zabezpečenie dodržiavania predpisov prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov a inými príslušnými výrobcami a prevádzkovateľmi podnikov	206

11.14.2. Opatrenia prijaté na zabezpečenie účinného fungovania služieb úradných kontrol	207
11.15. Nové právne predpisy	209
12. Kontrola kvality produktov v rámci spoločnej organizácie trhu EÚ	212
12.1. Výsledky kontrolnej činnosti kvality ovocia a zeleniny	212
12.1.1. Cílené kontroly	216
12.1.2. Správne konanie	217
12.1.3. Porovnanie počtu kontrol za roky 2008 až 2012	218
12.2. Vyhodnotenie kontrolnej činnosti oddelenia kontroly vína za rok 2012	221
12.2.1. Vyhodnotenie odborného prístupu inšpektorov Štátneho odborného dozoru vína	223
12.2.2. Výrobné podniky	225
12.2.3. Maloobchodné predajne sudového vína	225
12.2.4. Maloobchodné predajne	225
12.2.5. Zariadenia verejného stravovania	226
12.5.6. Kontrola burčiakov	226
12.5.7. Nedostatky v hygiene a dodržiavaní systému HACCP	226
12.5.8. Správne konanie	227
12.3. Kontrola klasifikácie jatočného hovädzieho dobytká a ošípaných	227
12.3.1. Rozdelenie bitúnkov podľa počtu zabitých zvierat	228
12.3.2. Výsledky kontroly klasifikácie a zistené chyby	228
12.3.3. Správne konanie	229
12.4. Delegované činnosti	229
12.4.1. Rozsah kontrol v rámci delegovaných činností	230
12.5. Vzdelávacie aktivity	230
12.5.1. Ovocie a zelenina, delegované činnosti – autorizovaní inšpektori	230
12.5.2. Ovocie a zelenina – prípravné vzdelávanie	231
12.5.3. Víno	231
13. Laboratórna diagnostika	232
13.1. Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava s detašovaným skúšobným laboratóriom Nitra	232
13.2. Štátny veterinárny a potravinový ústav Dolný Kubín s detašovaným skúšobným laboratóriom Prešov	233
13.3. Štátny veterinárny ústav Zvolen	234
13.4. Štátny veterinárny a potravinový ústav Košice	234
13.5. Odbor laboratórnej diagnostiky, rýchleho výstražného systému a certifikácie	235
13.6. Zabezpečovanie Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá	236
13.6.1. Legislatíva	236
13.6.2. Úloha	236
13.6.3. Členovia Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá na Slovensku v roku 2012	237
13.6.4. Výsledky činnosti Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá na Slovensku v roku 2012	238
13.6.5. Informácie pre spotrebiteľov	246
13.6.7. Bilaterálne výmeny informácií o nevyhovujúcich výrobkoch	246
13.7. Certifikácia	247
13.7.1. Politika kvality	247
13.7.2. Vydané certifikáty	248
13.7.3. Dohľad nad certifikovanými výrobkami	248
13.7.4. Zrušené certifikáty	250
13.8. Metrológia	250

13.9. Vyhodnotenie niektorých monitorovacích programov za rok 2012	250
13.9.1. Vyhodnotenie kontroly rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného pôvodu.....	250
13.9.2. Vyhodnotenie odberu vzoriek a analýz dioxínov, furánov, dioxínom podobných PCB vo vybraných potravinách v roku 2012	254
13.9.3. Vyhodnotenie monitoringu akrylamidu v potravinách	256
13.9.4. Vyhodnotenie monitoringu dioxínov, furánov a PCB	257
13.9.5. Vyhodnotenie monitoringu etylkarbamátu v liehovinách.....	259
14. Výpočtová technika a jej význam pre činnosť organizácie	261
15. Rozpočet organizácie	263
15.2 Rozpočtové opatrenia	264
15.3. Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov rozpočtu k 31.12.2012.....	265
15.3.1 Príjmy	265
15.3.2 Výdavky	266
15.4 Prehľad o mimorozpočtových účtoch	267
15.4.1. Rozpis ukazovateľov verejného rozpočtu a jeho plnenie	268
15.4.2. Plnenie príjmov k 31.12.2012	269
15.4.3. Čerpanie výdavkov k 31.12.2012	269
15.5. Bežné účty	272
15.6. Verejné obstarávanie zákaziek na dodanie tovaru, na poskytnutie služieb a zákaziek na uskutočnenie stavebných prác v roku 2012.....	273
15.6.1. Realizované	273
15.6.2. Dokončené.....	274
15.6.3. Začínajúce	274
16. Personálne otázky.....	275
<u>HODNOTENIE A ANALÝZY ORGANIZÁCIE</u>	<u>280</u>
Vyhodnotenie kontrolnej činnosti ŠVPS SR za rok 2012	283
1. Interné audity vykonávané podľa článku 4 ods. 6 nariadenia (ES) č.882/2004	283
2. Vnútorné kontroly ŠVPS SR.....	285
3. Iné podania, sťažnosti podľa zákona č.9/2010 Z.z. o sťažnostiach, žiadosti o poskytnutie informácií podľa zákona č.211/2000 Z.z., petície podľa zákona č.85/1990 Z.z. o petičnom práve v znení neskorších predpisov.	288
<u>HLAVNÉ SKUPINY UŽÍVATEĽOV – VÝSTUPOV A PREZENTOVANEJ ČINNOSTI</u>	<u>289</u>
<u>ZÁVER.....</u>	<u>291</u>
<u>PRÍLOHY</u>	<u>293</u>

Identifikácia organizácie

Názov

Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky

Sídlo

Botanická 17, 842 13 Bratislava

Rezort

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

Forma hospodárenia

rozpočtová organizácia

Kontakt

tel. 02/60257212; fax 02/6542 0745,

e -mail: pires@svsrr.sk

Členovia vedenia v roku 2012:

ústredný riaditeľ:

odborný riaditeľ:

riaditeľ sekcie ekonomiky:

vedúca kancelárie ústredného riaditeľa:

vedúca osobného úradu:

vedúci odbor legislatívneho a právneho:

prof. MVDr. Jozef Bíreš DrSc.

do 30. júna 2012

MVDr. Rudolf Smriga,

od 01. júla 2012

MVDr. Zuzana Büchlerová

Ing. Mgr. Juraj Bučko

Mgr. Paulína Komarová

Mgr. Eleonóra Gulárová

JUDr. Bohuslav Harviľák

Hlavné činnosti:

Postavenie Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky (ďalej len „ŠVPS SR“) bolo **v roku 2012** upravené zákonom č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 39/2007 Z.z.“) a nadväzujúcich všeobecne záväzných právnych predpisov a v oblasti úradnej kontroly potravín v rozsahu svojej pôsobnosti vyplývajúcej zo zákona NR SR č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 152/1995 Z.z.“) a nadväzujúcich všeobecne záväzných právnych predpisov.

1. ŠVPS SR je rozpočtovou organizáciou s finančnými vzťahmi zapojenými na rozpočet Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a rozvoja vidieka (ďalej len „MPRV SR“).
2. ŠVPS SR vykonávala štátnu správu vo veterinárnej oblasti podľa zákona č. 39/2007 Z.z. a nadväzujúcich všeobecne záväzných právnych predpisov. V oblasti úradnej kontroly potravín jej pôsobnosť vyplýva zo zákona č. 152/1995 Z.z.
3. ŠVPS SR je orgánom kontroly kvality rastlinných produktov a živočíšnych produktov podliehajúcich spoločnej organizácii trhu podľa nariadení Európskej únie (ďalej len „EÚ“) a zákona č. 491/2001 Z.z. o organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov.
4. ŠVPS SR vykonáva štátnu správu na úseku veterinárnej farmácie podľa zákona č. 362/2011 Z.z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach (ďalej len „zákon č. 362/2011 Z.z.“) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

5. ŠVPS SR plní ďalšie úlohy podľa zákona NR SR č. 271/2005 Z. z. o výrobe, uvádzaní na trh a používaní krmív (krmivársky zákon) (ďalej len „zákon č. 271/2005 Z. z.“).
6. ŠVPS SR vykonávala dozor nad dodržiavaním zákona č. 147/2001 Z.z. o reklame a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
7. ŠVPS SR vykonávala kontroly podľa Dohody o delegovaní činností uzavretej medzi Pôdohospodárskou platobnou agentúrou (ďalej len „PPA“) a ŠVPS SR, podľa zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa zákona č. 144/1998 Z. z. o skladiskovom záložnom liste, tovarovom záložnom liste a o doplnení niektorých ďalších zákonov v znení zákona č. 526/2002 Z. z., vykonávala kontroly podľa platnej legislatívy o vinohradníctve a vinárstve a o rozvoji rastlinnej výroby v znení zákona ;

ŠVPS SR v súlade s platnou legislatívou - v rámci svojej činnosti v roku 2012

1. riadi a usmerňuje a kontroluje výkon štátnej správy, ktorý uskutočňujú regionálne veterinárne a potravinové správy – (ďalej len „RVPS“) (40),
2. vykonáva hraničnú veterinárnu kontrolu prostredníctvom hraničných inšpekčných staníc (ďalej len „HIS“) na vonkajšej hranici EÚ (3),
3. odborne riadi, usmerňuje a kontroluje štátne veterinárne a potravinové ústavy (ďalej len „ŠVPÚ“) (3) a štátny veterinárny ústav (ďalej len „ŠVÚ“) a ústav štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov a liečiv (ďalej len „ÚŠKVBL“),
4. navrhuje národné pohotovostné plány, ktorými sa určujú opatrenia pri podozrení na chorobu alebo pri výskyte chorôb zvierat,
5. vykonáva klasifikáciu chovov, regiónov alebo oblastí z hľadiska výskytu chorôb
6. vykonáva prostredníctvom veterinárnych inšpektorov kontroly a inšpekcie prevádzkarní, chovov rýb a zón rýb, miest oddychu zvierat všetkých schválených , povolených alebo registrovaných zariadení
7. schvaľuje pri obchode s členskými štátmi alebo pri vývoze do tretích krajín prevádzkarne, produkujúce alebo manipulujúce s produktmi živočíšneho pôvodu (okrem mliekárni), chovy rýb a zóny rýb, prevádzkarne na produkciu násadových vajec, jednoduchých kurčiat, chovnej hydiny a úžitkovej hydiny,
8. schvaľuje miesta oddychu zvierat pri preprave, inseminačné stanice, tímy na odber a prenos embryí,
9. vyjadruje sa k osvedčeniam o registrácii krmív,
10. schvaľuje referenčné štátne veterinárne laboratóriá, iné akreditované referenčné laboratóriá a laboratóriá na vykonanie laboratórnych analýz a vyšetrení v rámci vlastných kontrol vykonávaných prevádzkovateľom pri uvádzaní produktov živočíšneho pôvodu na trh a pri spracovaní vedľajších živočíšnych produktov
11. kontroluje, odborne usmerňuje a koordinuje zabezpečovanie systému identifikácie a registrácie zvierat,

Podľa zákona č. 152/1995 Z. z. (účinného od 1.11.2011) ŠVPS SR vykonáva úradnú kontrolu potravín nad ich výrobou, v obchodnej sieti, pri manipulovaní s nimi a pri ich umiestňovaní na trh

a) potravín živočíšneho pôvodu,

b) potravín rastlinného pôvodu vrátane čerstvého ovocia, čerstvej zeleniny, zemiakov a ostatných poľnohospodárskych produktov v poľnohospodárskej prvovýrobe po zbere úrody, nápojov vrátane potravín

s niektorými zložkami živočíšneho pôvodu, cukrárskych výrobkov, zmrzliny a vody v spotrebiteľskom balení,

- c) geneticky modifikovaných potravín,
- d) poľnohospodárskych produktov a potravín predávaných priamo konečnému spotrebiteľovi.

Je kontaktným miestom SR pre systém rýchlej výmeny informácií pre potraviny a krmivá.

Poslanie organizácie a strednodobý výhľad

ŠVPS SR bola zriadená (z oblastnej veterinárnej správy so sídlom v Bratislave) 1.1.1969 ako Štátna veterinárna správa ministerstva poľnohospodárstva a výživy SSR. Po postupoch v reštrukturalizácii štátnej správy bol zmenený názov štátnej veterinárnej správy SR zákonom č. 23/2002 Z. z., ktorý mení a dopĺňa zákon č. 152/1995 Z. z. na Štátnu veterinárnu a potravinovú správu SR.

Poslaním ŠVPS SR ako orgánu štátnej správy je hlavne výkon, riadenie, kontrola a usmerňovanie aktivít a činnosti v oblasti veterinárnej starostlivosti zdravia zvierat, ochrany zvierat, hygieny krmív, ekológie, veterinárnej farmácie, potravinového dozoru a hygieny potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu, špeciálnych komoditných režimov, prislúchajúcej laboratórnej diagnostiky a rýchleho výstražného systému.

V roku 2012 boli stanovené nasledovné priority

v oblasti ochrany zdravia zvierat

- realizácia národných ozdravovacích programov a ich aktualizáciu v zmysle platnej legislatívy a nálezovej situácie
- vylepšovať systém identifikácie a registrácie hospodárskych zvierat
- vylepšovať veterinárny informačný systém
- aktualizácia národných pohotovostných plánov v zmysle platnej legislatívy

v oblasti ochrany zvierat (animal welfare)

- welfare brojlerových kurčiat
- vykonávanie kontrol pohody farmových zvierat
- welfare úžitkových nosníc
- vykonávanie kontrol ochrany zvierat na bitúnku v súlade s novým metodickým pokynom
č. 10/2010/220 za pomoci počítačového programu CESKO 2

v oblasti veterinárnej certifikácie, dovozov a vývozov

- zavedenie do praxe novej verzie systému TRACES
- zabezpečenie dôsledného vykonávania hraničných veterinárnych kontrol živých zvierat a živočíšnych produktov dovážaných z tretích krajín do EÚ
- priebežné poskytovanie informácií veterinárnym inšpektorom a verejnosti o platnej veterinárnej legislatíve v oblasti dovozov z tretích krajín a pri obchode vo vnútri EÚ (e-mailové správy, web)
- negociácia veterinárnych podmienok s tretími krajinami
- riadenie a vyhodnocovanie kontrol počas transportu
- vykonanie plánovaných kontrol RVPS so zameraním sa na kontroly v mieste pôvodu a veterinárnu certifikáciu pri obchode vo vnútri EÚ a pri vývozech do tretích krajín, na kontroly v mieste určenia pri obchode vo vnútri EÚ a pri dovoze z tretích krajín
- vykonanie plánovaných kontrol HIS zameraných na vykonávanie hraničnej veterinárnej kontroly pri dovoze z tretích krajín
- riadenie kontrol v súvislosti s Nariadením Rady (ES) č. 1005/2008
- zabezpečenie školení veterinárnych inšpektorov

v oblasti laboratórnej diagnostiky

- rozšírenie spektra analýz vykonávaných v rámci potravinového dozoru, zavádzanie nových vysokocitlivých analytických metód.
- činnosti národných referenčných laboratórií najmä v oblastiach, pre ktoré sú menované nové Komunitné referenčné laboratóriá.

- úspešné zapájanie sa do plánovaných monitoringov v rámci rozborov potravín a surovín, ktoré organizuje Európska Komisia (ďalej len „EK“).
- zvyšovanie efektivity práce pri využívaní systému Rapid Alert- zlepšenie využívania počítačovej techniky v rámci všetkých organizácií riadených ŠVPS SR
- pokračovať v ekonomizácii činností v rámci laboratórnej diagnostiky na Slovensku

v oblasti hygieny produktov živočíšneho pôvodu

- zosúladienie zdokumentovaných postupy úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu, ktorých cieľom je jednotný výkon týchto úradných kontrol a ich dôsledne vysoká kvalita.
- vykonávanie úradných kontrol, ako jedného z činiteľov bezpečnosti potravín, ktorými sa sleduje a overuje, či prevádzkovatelia potravinárskych podnikov dodržiavajú požiadavky ustanovené v príslušnej hygienickej legislatíve

v oblasti surovín a potravín rastlinného pôvodu

- kontrola dodržiavania plánu odberu vzoriek založeného na hodnotení rizika
- kontrola vykonávania auditov na prevádzkach a účasť na interných auditoch na RVPS
- mesačné vyhodnocovanie úradných kontrol potravín rastlinného pôvodu a návrhy na nápravné opatrenia v prípade nedostatkov
- vypracovanie metodických pokynov pre inšpektorov úradnej kontroly potravín
- školenia inšpektorov úradnej kontroly potravín podľa predloženého plánu
- vzdelávanie výrobcov a predajcov potravín v oblasti novej legislatívy, technológie výroby a hygieny potravín
- vzdelávanie spotrebiteľov v oblasti bezpečnosti potravín
- spoplatňovanie dodatočných úradných kontrol a kontrol potravín rastlinného pôvodu dovezených z tretích krajín

v oblasti organizácie trhu

- zintenzívnenie a zvýšenie frekvencie cielených kontrol kvality ovocia, zeleniny a vína na zabezpečenie zvýšenia obchodnej kvality
- aktívna účasť na pracovných stretnutiach pri tvorbe legislatívy pre produkty spadajúce pod spoločnú organizáciu trhu s poľnohospodárskymi produktmi
- zorganizovanie medzinárodného školiaceho kurzu OECD v Mojmirovciach v oblasti harmonizácie hodnotenia kvality ovocia a zeleniny
- zabezpečenie výkonu kontrol na požiadanie PPA v rámci Dohody o delegovaných činnostiach
- školenia inšpektorov vykonávajúcich kontroly v rámci spoločnej organizácie trhu

v oblasti hygieny krmív a veterinárnej farmácie

- udržať vysokú úroveň bezpečnosti potravín v záujme ochrany spotrebiteľa kontrolou rezíduí cudzorodých látok v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu prostredníctvom národného plánu kontroly rezíduí a monitoringov ako rádiohygienická kontrola, koordinovaný cielený monitoring, monitoring spotrebného koša a monitoring poľovnej zveri a rýb.
- prostredníctvom zvýšeného počtu vzoriek a kontrol u živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu odhaliť a zamedziť prieniku cudzorodých látok do potravinového reťazca.
- zamedzovanie výskytu nelegálnej distribúcie veterinárnych liečiv prostredníctvom sprísnených kontrol na všetkých stupňov, kde sa manipuluje s liekmi, v súlade s platnou legislatívou.

- prostredníctvom spolupráce s organizáciami zastrešujúcimi liekovú politiku zabezpečiť pohyb lieku na trhu v súlade s platnou legislatívou a ich vystopovateľnosť.
- prostredníctvom zvýšeného počtu kontrol na úseku hygieny krmív a v oblasti živočíšnych vedľajších produktov u schválených prevádzkovateľov zabezpečiť dodržanie podmienok legislatívy v tejto oblasti a tým zabezpečovať potravinovú bezpečnosť.
- zabezpečiť potravinovú bezpečnosť prostredníctvom efektívneho monitoringu transmisívnych spongiformných encefalopátií pri dodržaní všetkých podmienok legislatívy.

ČINNOSTI, KTORÉ BY MALA ORGANIZÁCIA KONTINUÁLNE V BUDÚCNOSTI VYKONÁVAŤ

Okrem všetkých menovaných úloh je do úloh a realizovaných aktivít zahrnuté

- + kontinúálne pracovať na dopracovaní a implementácii „Viacročného národného plánu kontrol“ v zmysle Nariadenia (ES) č. 882/2002 EP a Rady o úradných kontrolách uskutočňovaných za účelom zabezpečenia overenia dodržiavania potravinového a krmovínového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá
- + na základe OIE štandardov garantovať zlepšovanie zdravia domácich a voľne žijúcich zvierat, verejného zdravia, podieľať sa na zvyšovaní ochrany zvierat, bezpečnosti potravín a znižovaní podvýživy a chudoby
- + spĺňanie základných princípov etického kódexu zamestnancov ŠVPS SR ohľadom ďalšieho napredovania veterinárnych a ostatných činností v zmysle požiadaviek OIE
 1. profesijné riadenie a rozhodovanie (pozícia vzdelávania, skúseností – základné, kontinúálne)
 2. nezávislosť (osobná nezávislosť na komerčných, finančných, hierarchických a politických tlakoch, ktoré môžu ovplyvňovať odborné rozhodnutia)
 3. nezaujatosť
 4. bezúhonnosť, charakter
 5. objektívnosť
- + zabezpečovať veterinárnu ochranu štátneho územia prostredníctvom 3 HIS, ktoré sú vstupnými miestami nielen do SR ale celého spoločného priestoru Európskej Únie (Vyšné Nemecké, Čierna n/Tisou, Bratislava letisko)
- + realizovať opatrenia na minimalizáciu rizika výskytu, rozširovania a cirkulácie pôvodcu BSE a TSE s cieľom ochrany zdravia spotrebiteľa
- + realizovať opatrenia na minimalizáciu rizika výskytu, rozširovania a cirkulácie pôvodcu vtáčej chrípky s cieľom ochrany zdravia spotrebiteľa
- + venovať pozornosť kontrole zdravotného stavu včiel, vodných živočíchov a voľne žijúcej zveri tak z pohľadu ochrany zdravia zvierat vrátane prenosu nebezpečných nákaz na domáce zvieratá, ale i ochrany verejného zdravia
- + od všetkých pracovníkov na každej úrovni riadenia a odbornej činnosti – vyžadovanie vysokej profesionality, odbornej zodpovednosti, dobrej komunikatívnosti, kreatívnosti umocnenej flexibilitou, morálnu bezúhonnosť a kolegiálnosť
- + plnenie výkonu kontrol v rámci „Dohody o delegovaných činnostiach“ PPA MPRV SR a klasifikácia tel jatočného hovädzieho dobytka
- + ďalší rozvoj sieťového informačného systému KIČ určený na záznam jednotlivých kontrolných inšpekčných činnosti a na ich vyhodnocovanie.
- + realizácia nového veterinárneho informačného systému zabezpečujúceho komplexný

- prístup k veterinárnym činnostiam.
- uvedenie do reálnej praxe informačného systému CESKO na vykonávanie kontrol najmä z hľadiska ochrany zdravia zvierat.

Činnosti organizácie

Zabezpečenie odborných garancií a činnosti bolo založené na spolupráci a komunikácii medzi ŠVPS SR, jej riadenými organizáciami a ostatnými odbornými, výrobnými, riadiacimi a kontrolnými organizáciami na národnej úrovni a v medzinárodnom meradle a ochotou vzájomne spolupracovať. Od pracovníkov veterinárnych a potravinových organizácii na Slovensku sa vyžadovali permanentne zvyšujúca sa odborná erudícia, komplexný pohľad s multidisciplinárnym myslením, profesijná rozhodovacia činnosť s uplatňovaním i osobnej zodpovednosti a zdravým riskovaním, využívanie odborných a vedeckých skúseností v analýze a syntéze poznatkov, stály prístup k informačným technológiám aj v cudzom jazyku a ochotou často pracovať nad rámec pracovných a odborných povinností.

1.Legislatívny proces

1.1. Legislatíva

V roku 2012 boli vo veterinárnej oblasti pripravené a schválené právne predpisy

- Zákon č. 242/2012 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 39/2007 Z. z.
- Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 377/2012, ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat používaných na vedecké účely alebo vzdelávacie účely
- Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 432/2012 Z.z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat počas usmrcovania
- Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 436/2012 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na ochranu zvierat používaných na vedecké účely alebo vzdelávacie účely.

1.2. Odvolacie konania

V roku 2012 bolo na ŠVPS SR doručených 192 odvolaní proti rozhodnutiam RVPS. Do konca roku 2012 bolo v 163 prípadoch vydané rozhodnutie vo veci, v 8 prípadoch bolo odvolanie vybavené listom bez vydania rozhodnutia vo veci z dôvodu oneskoreného odvolania pričom neboli dôvody na obnovu konania alebo na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania a v 2 prípadoch bolo rozhodnutie preskúmané mimo odvolacieho konania.

2. Zdravie zvierat

Na úseku zdravia zvierat ŠVPS SR v roku 2012 plnila povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 39/2007 Z. z.. Hlavné úlohy spočívajú v príprave nástrojov riadenia, usmerňovania a koordinácie výkonov štátnej správy vykonávanej RVPS na úseku kontroly dodržiavania požiadaviek na identifikáciu a registráciu zvierat, na klasifikáciu chovov, regiónov a oblastí z hľadiska výskytu istých chorôb zvierat, na implementáciu programov na kontrolu, monitoring a eradikáciu chorôb a na kontrolu dodržiavania požiadaviek na prevádzkovanie stredísk na zhromažďovanie zvierat, trhov so zvieratami, zberných stredísk pri obchode so zvieratami, inseminačných staníc, chovov zvierat a iných zariadení na chov a držbu zvierat podliehajúcich schváleniu alebo povoleniu orgánom veterinárnej správy.

ŠVPS SR na úseku zdravia zvierat v roku 2012 vypracovala a predložila MPRV SR na schválenie štrnásť národných programov na eradikáciu, kontrolu alebo prieskum chorôb zvierat v Slovenskej republike:

1. Národný program eradikácie besnoty na Slovensku na rok 2012;
2. Plán prieskumu (surveillance) katarálnej horúčky oviec (bluetongue) v Slovenskej republike pre rok 2012;
3. Plán eradikácie klasického moru ošípaných v diviačej populácii na Slovensku v roku 2012;
4. Národný program eradikácie moru včelieho plodu na rok 2012;
5. Národný program eradikácie vírusovej hemoragickej septikémie rýb (VHS) v Slovenskej republike na roky 2010 – 2013 (aktualizácia);
6. Národný program eradikácie bakteriálnych chorôb rýb v Slovenskej republike na rok 2012;
7. Plán prieskumu aviárnej influenzy u hydiny a voľne žijúcich vtákov na Slovensku v roku 2012;
8. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v reprodukčných krdľoch kury domácej (*Gallus gallus*) v Slovenskej republike v roku 2012;
9. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch nosníc kury domácej (*Gallus gallus*) produkujúcich vajcia na ľudskú spotrebu v Slovenskej republike v roku 2012;
10. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch brojlerov kury domácej (*Gallus Gallus*) v Slovenskej republike v roku 2012;
11. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch moriek v Slovenskej republike v rokoch 2010 – 2012;
12. Plán eradikácie infekčnej bovinnej rinotracheitídy (IBR/IPV) na Slovensku na rok 2012;
13. Program prevencie, monitoringu a kontroly niektorých transmisívnych/prenosných spongiformných encefalopatií (TSE) v Slovenskej republike pre rok 2012;
14. Chovateľský program na rezistenciu oviec voči prenosným /transmisívnym spongiformným encefalopatiám – scrapie v Slovenskej republike na rok 2012
15. Program dohľadu nad zdravotnou situáciou v chovoch včiel v Slovenskej republike od 1. 04. 2012 do 30. 06 2013

ŠVPS SR v rámci svojich právomocí počas roka 2012 vypracovala na úseku zdravia zvierat Plán veterinárnej prevencie a ochrany štátneho územia Slovenskej republiky na rok 2012 (ďalej len „VPO 2012“) a usmernenie na vykonávanie kontrol na dodržiavanie požiadaviek na klasifikáciu chovov, regiónov a oblastí súvisiace s veterinárnymi požiadavkami na premiestňovanie zvierat na základe istých zdravotných štatútov. VPO 2012 zahŕňa plán

diagnostických akcií a očkovaní hradených zo štátneho rozpočtu alebo chovateľom, pre dvanásť skupín zvierat (hovädzí dobytok, ošípané, ovce, kozy, hydina, kone, ryby, včely, voľne žijúce zvieratá, všetky druhy zvierat, voľne žijúce vtáky a zoo zvieratá) s celkovým počtom stotri druhov preventívnych a diagnostických akcií. ŠVPS SR v roku 2012 na úseku zdravia zvierat zabezpečila okrem školení úradných veterinárnych lekárov aj školenia pre členov Komory veterinárnych lekárov Slovenskej republiky. Zamestnanci ŠVPS SR zaradení na odbore zdravia a ochrany zvierat na úseku zdravia zvierat sa počas roku 2012 zúčastnili na rôznych pracovných skupinách odborníkov organizovaných EK a Radou EÚ, úspešne sa podieľali na odborných seminároch a v poradných a kontrolných orgánoch EK. Plnenie povinností na úseku zdravia zvierat na ŠVPS SR počas roka 2012 zabezpečovali siedmi odborní pracovníci na úseku zdravia zvierat a dvaja odborní pracovníci na úseku ochrany zvierat.

2.1 Identifikácia a registrácia zvierat

Veterinárni inšpektori orgánov veterinárnej správy v roku 2012 skontrolovali 1 877 chovov hovädzieho dobytku z celkového počtu registrovaných chovov. K 31.12.2012 bolo v SR evidovaných 485 527 kusov živého hovädzieho dobytku. Bolo vykonaných 1 878 úradných kontrol na identifikáciu a registráciu hovädzieho dobytku na mieste a 64 následných kontrol. Počas týchto kontrol bolo z celkového počtu 105 367 kusov hovädzieho dobytku v kontrolovaných chovoch skontrolovaných 80 840 zvierat. Na odstránenie zistených nedostatkov boli v 86 chovoch uložené opatrenia, ktoré sa týkali 636 zvierat a v 6 prípadoch boli uložené pokuty.

Tabuľka č. 1

Výsledky kontrol vykonaných v chovoch hovädzieho dobytku na mieste pri kontrolách identifikácie a registrácie za rok 2012

Nedostatky podľa kategórií	Zvieratá	Chovy
1. Nedostatky v identifikácii	227	53
2. Nedostatky v individuálnom registri	612	45
3. Chyby a nedostatky pri nahlasovaní narodenia, smrti	392	111
4. Chyby a nedostatky pri nahlasovaní presunov	1 446	98
5. Nedostatky v pasoch	311	42
6. Zvieratá/chovy len s jedným nedostatkom z bodov 1-4	1 488	192
7. Zvieratá/chovy s viac ako jedným nedostatkom z bodov 1-4	937	52
8. Zvieratá a chovy s nedostatkami spolu (body 5 a 6)	2 425	244

Opatrenia	Zvieratá	Chovy
1. Zákaz premiestňovania individuálnych zvierat	52	9
2. Zákaz premiestňovania všetkých zvierat v chove	273	13
3. Zneškodnenie zvierat	0	0
4. Iné opatrenia	311	64
Spolu	636	86

Veterinárni inšpektori RVPS v roku 2012 vykonali 399 úradných kontrol, zameraných na plnenie požiadaviek na registráciu chovov a identifikáciu zvierat v 406 chovoch ošípaných a 28 následných kontrol. Počas týchto kontrol bolo z celkového počtu 118 892 kusov ošípaných na kontrolovaných farmách skontrolovaných 30 467 kusov, pri následných kontrolách 593 kusov. Na základe zistených nedostatkov boli v 49 chovoch uložené opatrenia, ktoré sa týkali 15 296 kusov ošípaných a v 3 prípadoch príslušná RVPS uložila pokutu.

Tabuľka č. 2

Výsledky kontrol vykonaných v chovoch ošípaných na mieste pri kontrolách identifikácie a registrácie za rok 2012

Nedostatky podľa kategórií	Chovy
1. Nedostatky v identifikácii	11
2. Nedostatky v registri	19
3. Chyby a nedostatky pri nahlasovaní narodenia, smrti	43
4. Chyby a nedostatky pri nahlasovaní presunov	30

Opatrenia	Zvieratá	Chovy
1. Zákaz premiestňovania všetkých zvierat v chove	95	8
2. Zneškodnenie zvierat	0	0
3. Iné opatrenia	15 201	41
Spolu	15 296	49

V chovoch malých prežúvavcov bolo v roku 2012 vykonaných 523 kontrol identifikácie a registrácie oviec a kôz v 495 chovoch. Okrem toho bolo vykonaných 32 následných kontrol. Z celkového počtu 89 142 oviec a kôz chovaných na kontrolovaných farmách bolo skontrolovaných 36 516 kusov. Na základe výsledkov týchto kontrol a zistených nedostatkov bolo uložených 34 opatrení na ich odstránenie, ktoré sa týkali 1 400 zvierat a v 3 chovoch príslušná RVPS uložila pokutu.

Tabuľka č. 3

Výsledky kontrol vykonaných v chovoch oviec a kôz na mieste pri kontrolách identifikácie a registrácie za rok 2012

Nedostatky podľa kategórií	Zvieratá	Chovy
1 a. Zistenie nesúladu v súvislosti s identifikáciou oviec	395	29
1 b. Zistenie nesúladu v súvislosti s identifikáciou kôz	235	9
2. Nezrovnalosti v záznamoch individuálneho registra v chove	1 417	31
3. Neoznámenie presunu	1 307	29
4. Anomália v súvislosti s dokladom presunu	275	7
5. Zvieratá/chovy, v súvislosti s ktorými sa zistil len jeden nedostatok uvedený v bodoch 1-4	1 474	58
6. Zvieratá/chovy, v súvislosti s ktorými sa zistilo viac nedostatkov uvedených v bodoch 1-4	987	20
7. Celkový počet nedostatkov v súvislosti so zvieratami		

a chovmi (body 5. a 6.)	2 461	78
-------------------------	-------	----

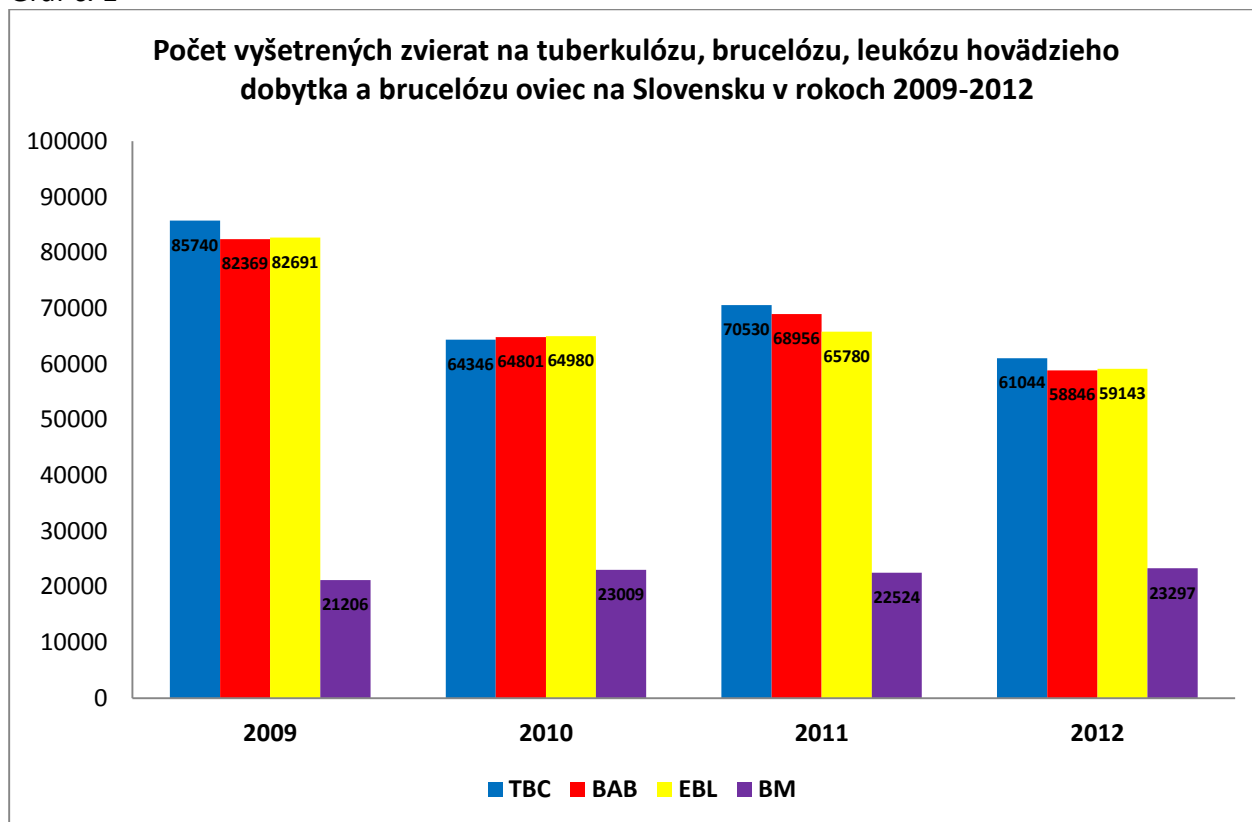
Opatrenia	Zvieratá	Chovy
1. Zákaz premiestňovania individuálnych zvierat	2	1
2. Zákaz premiestňovania všetkých zvierat v chove	1 065	14
3. Neškodné odstránenie zvierat	0	0
4. Iné	333	19
Spolu	1 400	34

2.2. Klasifikácia chovov, regiónov a oblastí

Slovenská republika si počas roka 2012 naďalej udržala štatút krajiny úradne bez výskytu tuberkulózy hovädzieho dobytku, brucelózy hovädzieho dobytku, enzootickej bovinej leukózy a brucelózy oviec (*Brucella melitensis*). Na udržanie štatútov bolo v SR počas roka 2012 vykonaných celkom 61 044 tuberkulinácií hovädzieho dobytku, 58 846 sérologických vyšetrení na brucelózu hovädzieho dobytku a 59 143 vyšetrení na enzootickú bovinú leukózu. Na brucelózu oviec (*Brucella melitensis*) bolo vyšetrených celkom 23 297 oviec a kôz starších ako 6 mesiacov veku a všetky plemenné barany.

Z dôvodov zachovania si uznaných štatútov a z dôvodu prevencie šírenia chorôb zvierat ŠVPS SR vypracovala Plán VPO 2012 a metodické usmernenie Klasifikácia chovov, opatrenia na postupné zavádzanie siete dohľadu a zdravotné požiadavky pri premiestňovaní živých zvierat a zárodočných produktov – usmernenie na rok 2012 z 28. decembra 2011.

Graf č. 1

2.3 Eradikácia, kontrola a prieskum chorôb zvierat v Slovenskej republike

Orgány veterinárnej správy v SR v roku 2012 v rámci kontroly zdravia zvierat zaznamenali vznik 14 rozličných chorôb zvierat. Trichinelóza bola zaznamenaná u voľne žijúcich zvierat. Ostatné choroby boli diagnostikované u domácich zvierat. Zoznam chorôb, postihnutý druh a počet ohnisk a zvierat sú uvedené v tabuľke č. 4.

Tabuľka č. 4

Sumárny výkaz nákaz za SR Obdobie od január/2012 do december/2012				
	Nové ohniská	Počet zvierat v nových ohniskách	Zaniknuté ohniská	Aktuálne ohniská k 31.12.2012
A160 Pseudomor hydiny (Newcastleská choroba)	1	61	1	0
B051 bov Sneť slezinová	2	271	4	0
B052 sui Aujezského choroba	0	0	1	0
B053 fau Echinokokóza/Hydatidóza	0	0	2	0
B059 bov Paratuberkulóza	4	1 822	21	79
B110 bov Infekčná bovinná rinotracheitída	0	0	21	152
B160 ovi Klusavka	1	177	48	69
B255 fau Trichinelóza	12	7	25	63
B258 sui Dyzentéria (treponemová)	4	5 071	13	1
B401 pis Vírusová hemoragická septikémia	0	0	17	0
B452 api Mor včelieho plodu	89	1 428	468	611
C611 ovi Listeriόza	2	816	3	0
C619 bov Salmonelόzy	1	355	2	0
C619 Salmonelόzy	1	2	1	0
C655 bov Trichofytόza	3	876	23	50
C801 sui Červienka ošípaných	1	721	0	2
C802 sui Aktinobacilová pleuropneumónia	3	2 186	10	6
C855 avi Aviárne salmonelόzy – mimo týfu	7	231 201	7	0

2.3.1 Besnota

Besnota je vždy smrteľné ochorenie teplokrvných živočíchov v prípade zistenia klinických príznakov. Z uvedeného dôvodu Národný program eradikácie besnoty na Slovensku na rok 2012 (ďalej len „eradikačný program besnoty“) bol zameraný na prevenciu šírenia besnoty a na jej včasnú a bezpečnú diagnostiku v prípade vzniku rizika jej šírenia prostredníctvom poranenia potenciálne besným zvieratom. Eradikačný program besnoty bol implementovaný prostredníctvom povinnej vakcinácie domácich mäsožravcov proti besnote na náklady chovateľa a prostredníctvom orálnej vakcinácie líšok proti besnote uskutočnenej v dvoch sezónnych kampaniach - jar a jeseň 2012, hradenej z prostriedkov štátneho rozpočtu, spolufinancovanej Európskou úniou. Nakoľko Česká republika a Rakúsko sú vyhlásené za krajiny bez výskytu besnoty a v Maďarsku je priaznivá situácia vo výskyte besnoty, vakcinačné územie Slovenskej republiky bolo zmenšené o územia RVPS: Bratislava, Senec, Dunajská Streda, Galanta, Trnava, Senica, Komárno, Nové Zámky, Levice, Nitra, Topoľčany, Šaľa, Nové Mesto nad Váhom, Trenčín, Púchov, Žiar nad Hronom, Zvolen, Veľký Krtíš, Lučenec, Rimavská Sobota, Banská Bystrica a Martin. Na území RVPS Liptovský Mikuláš sa vakcinovalo iba územie okresu Liptovský Mikuláš.

Tabuľka č. 5

Orálna vakcinácia líšok v roku 2012

Sezónna kampaň	Počet dávok	
	Letecká pokládka	Ručná pokládka
Jarná kampaň 2012	325 500 dávok	3 350 dávok
Jesenná kampaň 2012	325 500 dávok	3 350 dávok

Laboratórnou diagnostikou kontroly účinnosti orálnej vakcinácie líšok proti besnote a podozrivých zvierat sa overuje a zabezpečuje ochrana zvierat a ľudí pred šírením besnoty. Od roku augusta 2006 do nebol na území SR potvrdený žiadny prípad besnoty. Počty jednotlivých vyšetrených druhov alebo skupín zvierat sú uvedené v tabuľke č. 6.

Tabuľka č. 6

Počet testovaných zvierat v roku 2012	
Domáce zvieratá	Voľne žijúce zvieratá

pes	mačka	hovädzí dobytok	koňovité	ovce	kozy	ošípané	túlavé psy	iné	nešpecifikované	líška hrdzavá	psík medvedíkovitý	medvedík čistotný	vlk	jazvec	kuna	iné lasicovité	iné mäsožravce	diviak	jeleň	srna	daniel	iné	netopier	nešpecifikované
148	94	2	0	2	1	1	0	7	0	3369	2	0	0	3	5	0	5	5	0	1	0	22	1	0

Posledný výskyt besnoty u domáceho zvieräta (pes) bol zaznamenaný v roku 2005. Posledný prípad besnoty u voľne žijúceho zvieräta (líška) bol zaznamenaný v rámci kontroly účinnosti orálnej vakcinácie líšok proti besnote v auguste 2006.

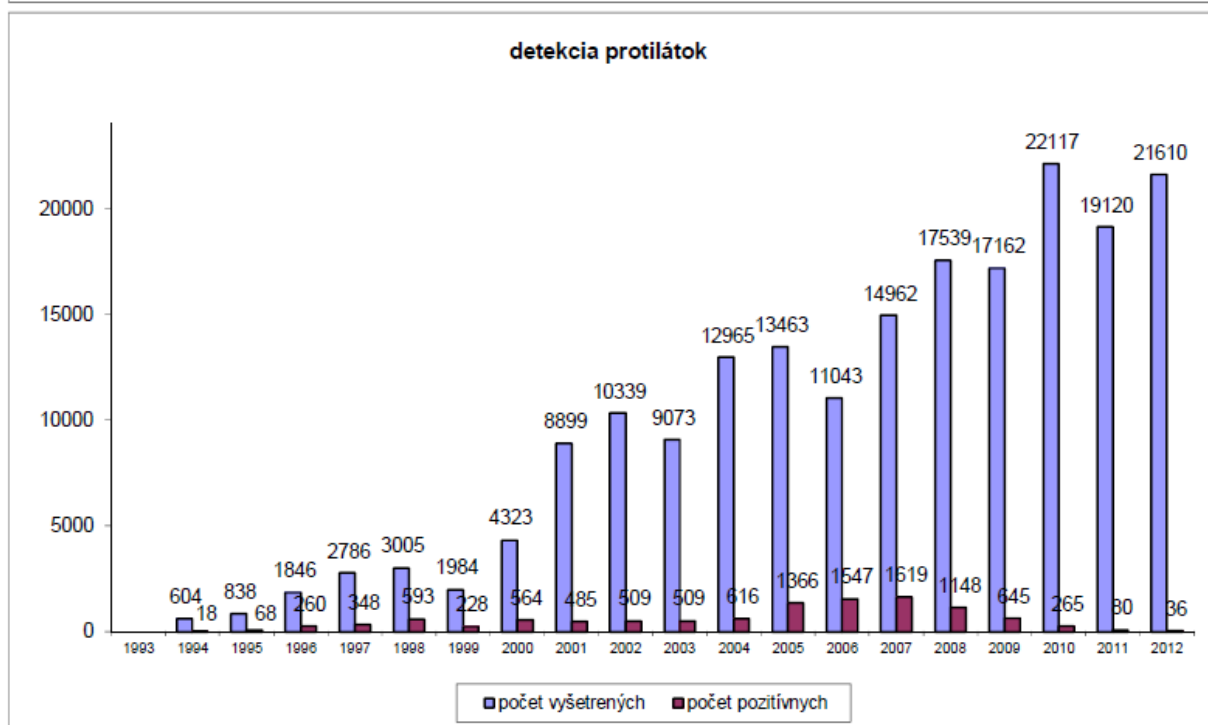
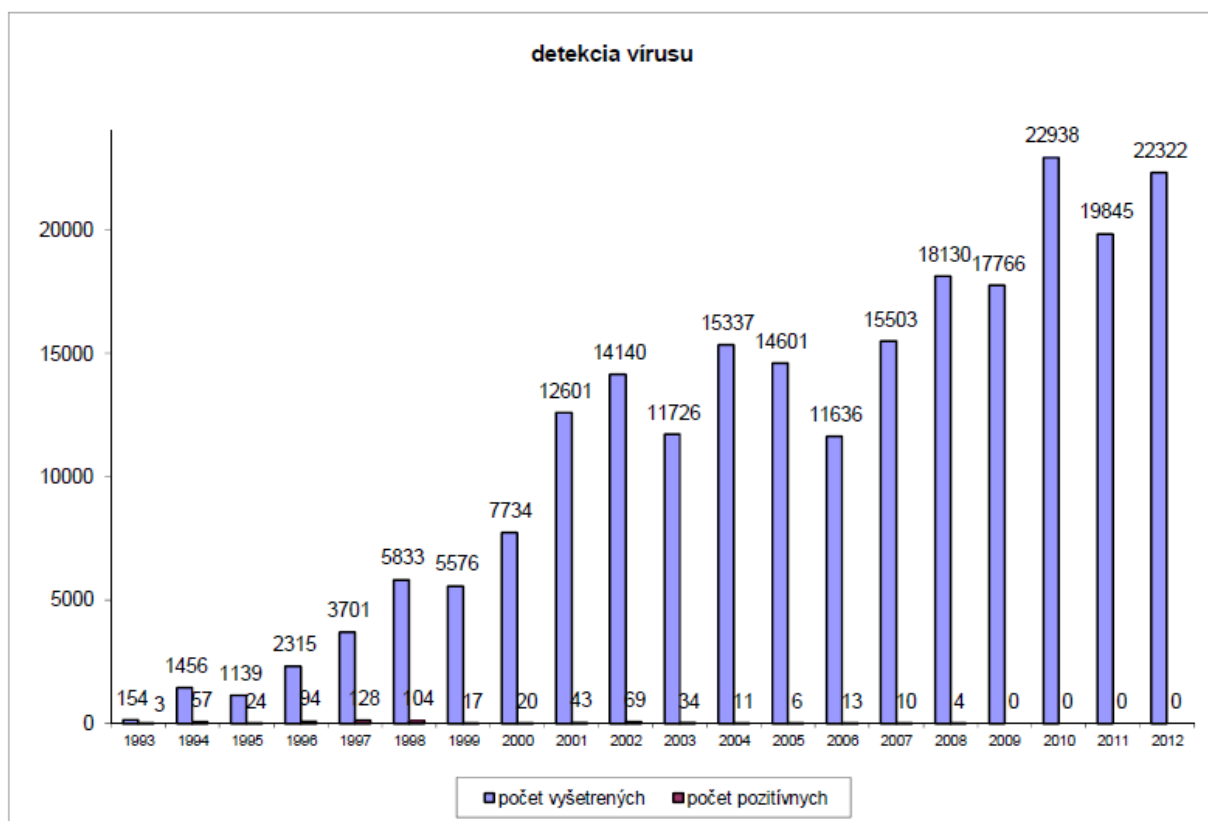
2.3.2 Klasický mor ošípaných

Monitoring klasického moru ošípaných (ďalej len „KMO“) v chovoch domácich ošípaných ako aj monitoring KMO v diviačej populácii bol vykonaný v súlade s Národným kontrolným programom pre klasický mor ošípaných v diviačej populácii na Slovensku v roku 2012, ktorý bol schválený Európskou komisiou a spolu financovaný s prostriedkov EÚ.

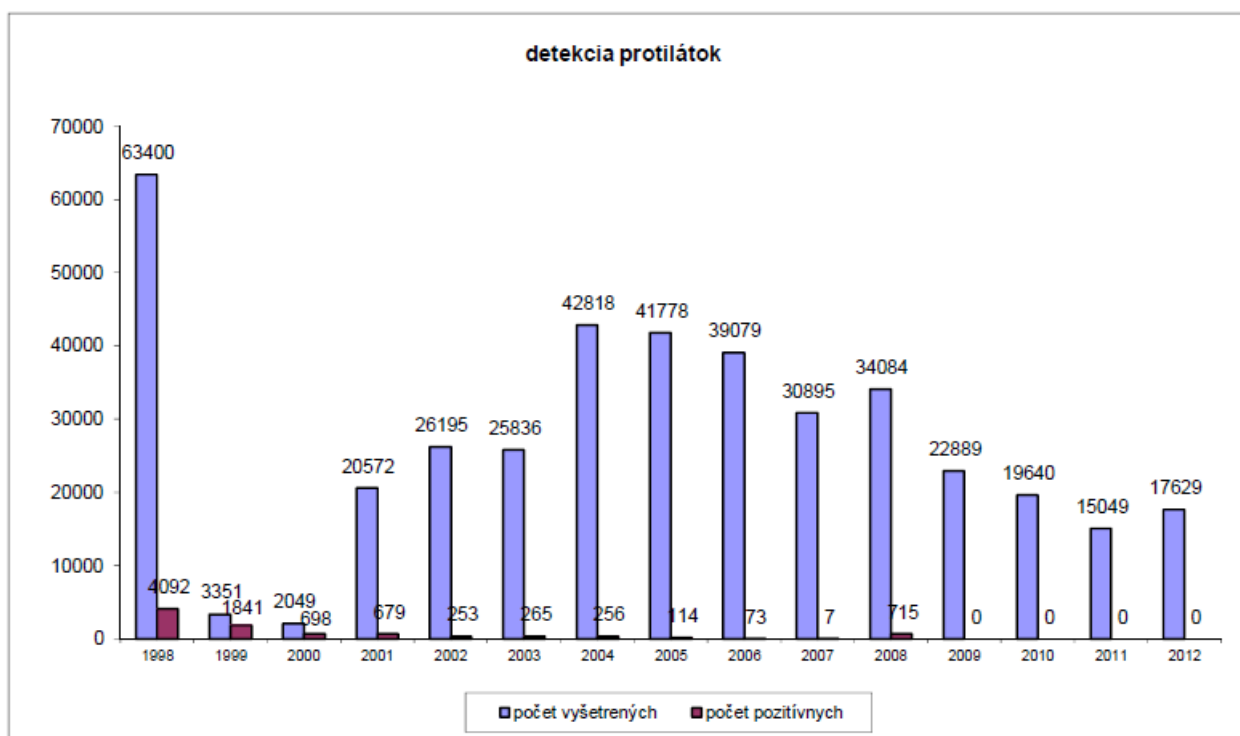
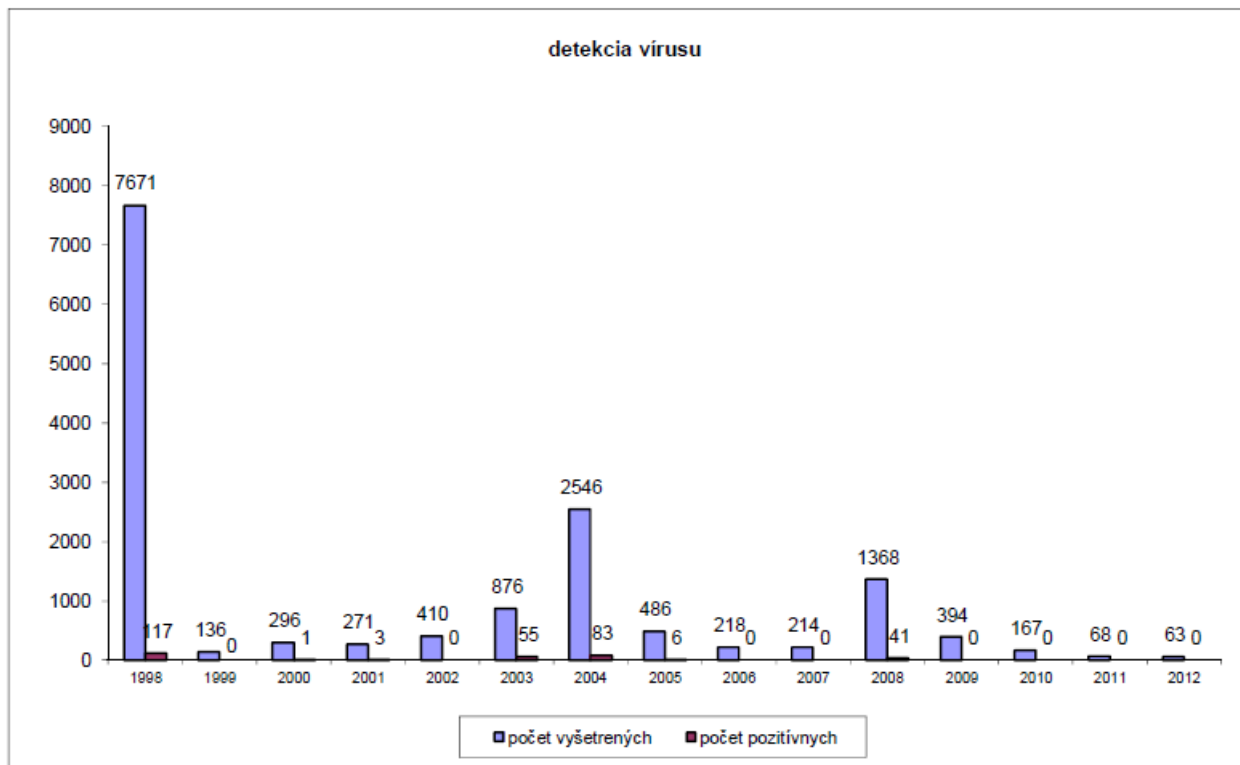
V priebehu roka 2012 sa v Slovenskej republike nevyskytol prípad KMO v chovoch domácich ošípaných ani u diviakov.

Obrázok č. 1,2

Počty laboratórných vyšetrení KMO u diviakov na Slovensku od decembra 1993 do decembra 2012

Počty laboratórných vyšetrení KMO u domácich ošípaných na Slovensku v rokoch 1998 - 2012

Vzhľadom na podstatne lepšiu nákazovú situáciu ohľadom výskytu KMO u domácich ošípaných ako aj v diviacej populácii, Slovenská republika podala v októbri 2010 žiadosť na

EK o vyčiarknutie všetkých regiónov SR z infikovanej oblasti KMO. V tejto súvislosti bol v roku 2010 pozastavený aj výkon orálnej vakcinácie diviakov proti KMO.

V júni 2011 Európska komisia akceptovala argumenty Slovenskej republiky a vyčiarkla zo zoznamu infikovaných oblastí všetky regióny na území Slovenska, ktoré boli uvedené v rozhodnutí Komisie č. 2008/855/ES.

2.3.3 Aujeszkyho choroba

Cielený monitoring Aujeszkyho choroby (ďalej len „MA“) v chovoch ošípaných v roku 2012 sa vykonával na základe Plánu veterinárnej prevencie a ochrany štátneho územia s cieľom udržať štatút bez výskytu MA pre Slovenskú republiku. V septembri 2006 bol úspešne ozdravený posledný chov ošípaných od MA a Aujeszkyho choroba ošípaných sa v rokoch 2007-2009 nevyskytla v žiadnom novom ohnisku.

Tabuľka č. 7

Počet vyšetrených vzoriek v roku 2012

druh zvierat	Detekcia celkových protilátok		detekcia vírusových protilátok (gE)		ohniská
	vyšetrené	pozitívne	vyšetrené	pozitívne	
domáce ošípané	5 271	6	6	0	0

V septembri 2007 EK akceptovala výsledky ozdravovacieho procesu a monitoringu MA na území SR a rozhodnutím EK č. 2007/603/ES zahrnulo Slovensko do zoznamu regiónov bez výskytu MA. Z tohto dôvodu nie je potrebné od roku 2008 realizovať ozdravovací program od MA, avšak na základe garancii Slovenskej republiky v rámci schvaľovacieho procesu je nevyhnutné vykonávať pravidelný monitoring MA aj v nasledujúcom období. Na základe laboratórnych výsledkov si Slovenská republika udržala štatút krajiny bez výskytu MA a v roku 2012 bol monitoring MA realizovaný iba v rozsahu potrebnom na udržanie štatútu bez výskytu MA.

Pozitívny trend je aj v podstatnom znížení detekcie celkových protilátok, čo korešponduje s úplným zákazom vakcinácie proti MA od roku 2006 na celom území SR.

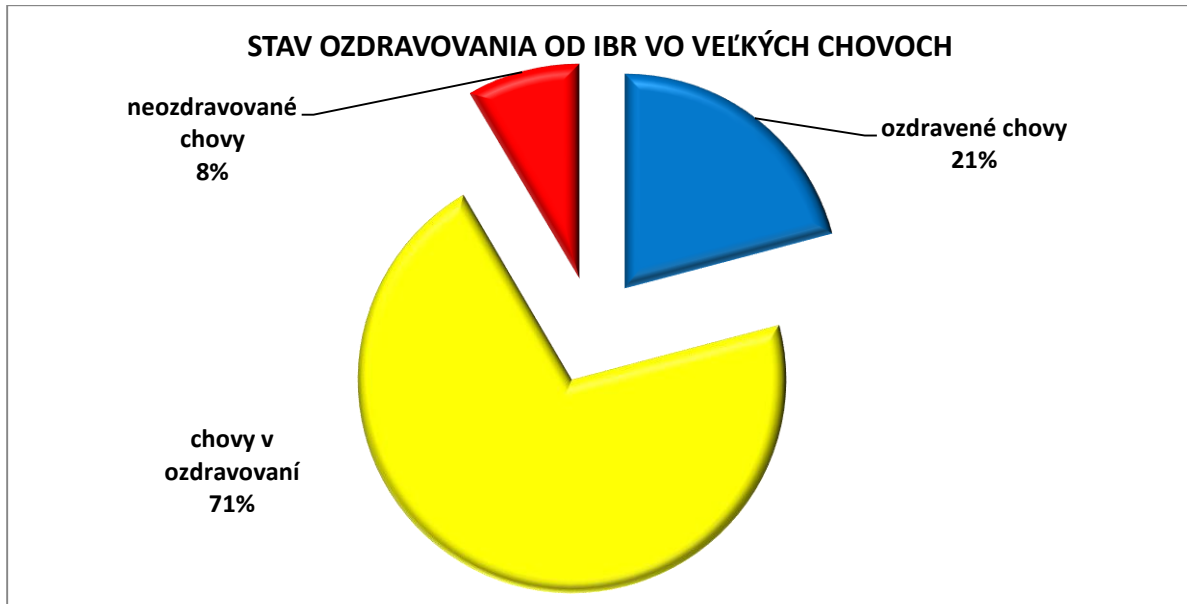
2.3.4 Infekčná boviná rinotracheitída

Monitoring IBR/IPV v chovoch hovädzieho dobytku v roku 2012 sa vykonával na základe schváleného ozdravovacieho programu – Plán eradikácie infekčnej bovinnej rinotracheitídy (IBR/IPV) na Slovensku v roku 2012. Cieľom programu je ozdraviť chovy hovädzieho dobytku od IBR/IPV na celom území Slovenskej republiky. Ozdravením chovov sa zlepšil zdravotný stav a odbúrajú sa obchodné prekážky v domácom ako aj v zahraničnom obchode.

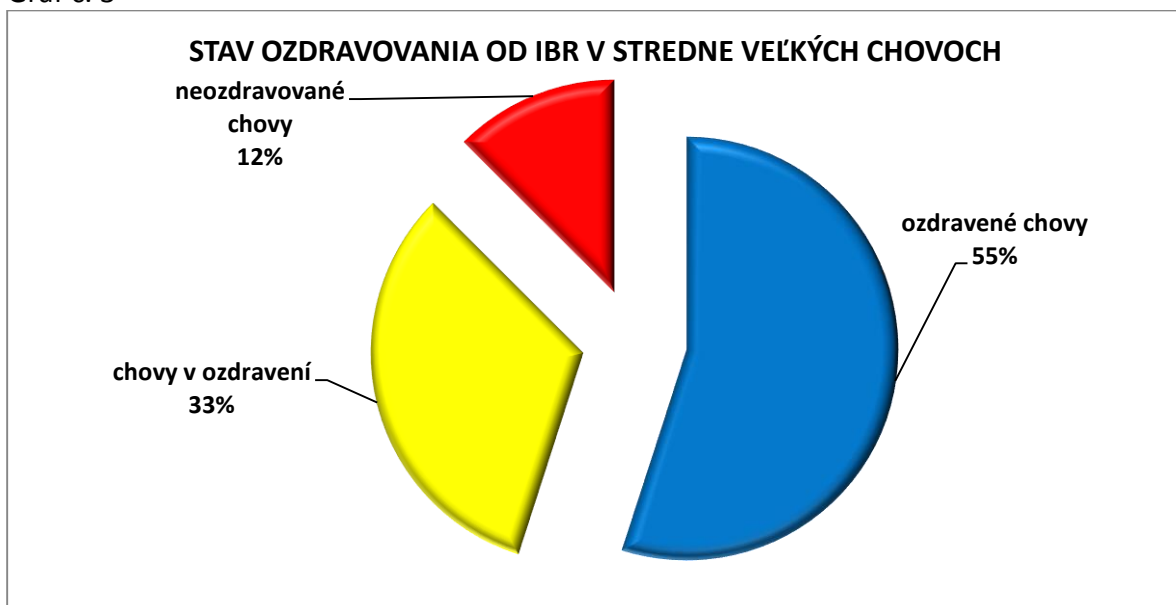
V roku 2012 ŠVPS SR pokračovala v ozdravovaní chovov hovädzieho dobytku od IBR/IPV. Vo vakcinácii sa pokračovalo v chovoch ozdravovaných na základe vypracovaných individuálnych

ozdravovacích plánov Monitoring v chovoch so štatútom úradne bez výskytu a bez výskytu bol vykonávaný aj v roku 2012 v zmysle Plánu VPO pre rok 2012 ako i záverečné vyšetrenia boli hradené z rozpočtu ŠVPS SR

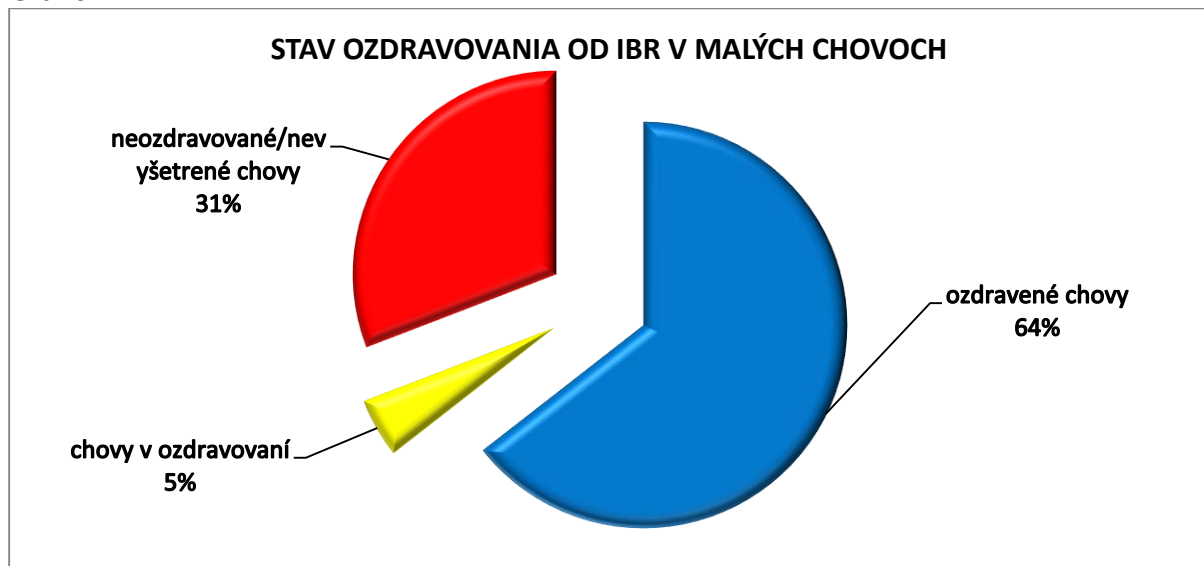
Graf č. 2

Graf č. 3

Graf č. 4

2.3.5 Choroby hydiny a voľne žijúceho vtáctva

V roku 2012 sa monitoring chorôb hydiny opäť zameriaval na najzávažnejšie aviárne ochorenia, priamo ohrozujúce zdravie hydiny, ako aj zdravie ľudskej populácie.

Sledované boli:

- a) **infekcie spôsobené *Salmonella* spp.** (v rámci štyroch národných kontrolných programov)
- b) **aviárna influenza** u hydiny a voľne žijúcich vtákov (v rámci plánu prieskumu)

Tieto zoonózy okrem zdravotných problémov u samotných vtákov a nemalých finančných strát pre chovateľov hydiny, predstavujú nezanedbateľné riziko pre človeka.

A). Salmonelové infekcie

Monitoring salmonelových infekcií v chovoch hydiny sa uskutočňoval v rámci 4 programov:

- **Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v reprodukčných krdľoch kury domácej (*Gallus gallus*) v Slovenskej republike v roku 2012**

Týmto kontrolným programom sa implementuje Nariadenie č. 2160/2003/EC Európskeho parlamentu a Rady zo 17. novembra 2003 o kontrole salmonely a ostatných špecifikovaných zoonotických pôvodcov pochádzajúcich z potravín. Cieľom tohto programu je znížiť výskyt *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Hadar, *Salmonella* Infantis, *Salmonella* Typhimurium a *Salmonella* Virchow v chovných krdľoch kury domácej (*Gallus gallus*) tak, aby do 31. decembra 2012 zostalo pozitívnych maximálne 1% alebo menej z dospelých chovných krdľov zahŕňajúcich minimálne 250 kusov. V roku 2012 nebol zistený výskyt *Salmonella* spp. v žiadnom chove (Tabuľka č. 8).

Tabuľka č. 8

Prehľad vyšetrených úradných vzoriek na salmonelózu v dospelých reprodukčných krdľoch kury domácej od 1.1.2012 do 31.12.2012

RVPS	Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek
Senec	128	0
Dunajská Streda	8	0
Nitra	52	0
Komárno	144	0
Šaľa	40	0
Púchov	14	0
Spolu	386	0

• **Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch nosníc kury domácej (*Gallus gallus*) produkujúcich vajcia na ľudskú spotrebu v Slovenskej republike v roku 2012**

Týmto kontrolným programom sa implementuje Nariadenie č. 2160/2003/EC Európskeho parlamentu a Rady zo 17. novembra 2003 o kontrole salmonely a ostatných špecifikovaných zoonotických pôvodcov pochádzajúcich z potravín. Cieľom programu je znížiť výskyt *Salmonella* Enteritidis a *Salmonella* Typhimurium u dospelých nosníc *Gallus gallus* tak, aby ročné minimálne percentuálne zníženie počtu pozitívnych krdľov dospelých nosníc bolo najmenej o 20 %, pokiaľ prevalencia v predchádzajúcom roku bola medzi 10 a 19 %.

Tento program je povinný na celom území Slovenskej republiky vo všetkých úžitkových chovoch nosníc druhu kura domáca (*Gallus gallus*), ktoré produkujú vajcia určené na ľudskú spotrebu a uvádzajú tieto vajcia na trh – t.j. **vo všetkých komerčných chovoch nosníc.**

Zariadenie, v ktorom sú tieto nosnice chované, musí byť schválené a registrované v súlade s platnou legislatívou.

Program sa **nevzťahuje na prvovýrobu na súkromné domáce použitie a na prvovýrobcov registrovaných** na oddelení (odbore) hygieny potravín a potravinového dozoru miestnej príslušnej RVPS v súlade s platnou legislatívou.

Program sa vzťahuje:

- na odchovné krdle mládok – od naskladnenia jednodňových kurčiat, ktoré sú určené na chov nosníc, až do doby presunu mládok do znáškovej fázy.
- na chov nosníc v produkčnej fáze, až do doby ukončenia znášky.

Vajcia, ktoré pochádzajú z komerčného krdľa nosníc, sa môžu použiť ako konzumné vajcia na priamu ľudskú spotrebu len v prípade, že daný krdel podlieha tomuto národnému kontrolnému programu, a nevzťahujú sa naň obmedzenia vyplývajúce z veterinárnych opatrení, nariadených v súlade s týmto programom.

Vajcia pochádzajúce z krdľov s neznámym zdravotným štatútom, ktoré sú **podozrivé z nákazy, alebo je v nich potvrdená nákaza** inváznymi sérotypmi salmonely, pri ktorých je stanovený cieľ zníženia počtu baktérií, alebo ktoré boli označené za zdroj nákazy v konkrétnom prípade výskytu ochorenia pochádzajúceho z potravín u ľudí, možno používať na

priamu ľudskú spotrebu len v prípade, že sú ošetrované spôsobom, ktorým sa zabezpečí zničenie všetkých sérotypov salmonely s významom pre verejné zdravie, v súlade s právnymi predpismi Spoločenstva o hygiene potravín.

Tabuľka č. 9

Prehľad vyšetrených úradných vzoriek na salmonelózu v krdľoch nosníc v období od 1.1.2012 do 31.12.2012

RVPS	Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek
Dunajská Streda	8	0
Trenčín	14	0
Púchov	24	1x <i>S. 4,12:-:1,2</i>
Levice	20	0
Nitra	99	0
Nové Zámky	39	3x <i>S. Enteritidis</i>
Komárno	83	3x <i>S. Enteritidis</i>
Šaľa	3	0
Martin	5	0
Banská Bystrica	6	0
Lučenec	18	0
Rimavská Sobota	61	1x <i>S. Enteritidis</i> , 2x <i>S. Infantis</i>
Veľký Krtíš	58	11x <i>Salmonella Enteritidis</i>
Zvolen	26	0
Bardejov	4	0
Poprad	25	1x <i>Salmonella Enteritidis</i>
Košice - okolie	20	3x <i>Salmonella Enteritidis</i>
Michalovce	9	0
Trebišov	12	0
Spolu	534	25

U krdľov s pozitívnym výsledkom na *S. Enteritidis* (vrátane pozitívnych výsledkov zo samokontroly chovateľa, prípadne pri výskyte ochorenia ľudí pochádzajúceho z potravín – konzumných vajec) bol následne vykonaný odber potvrdzujúcich úradných vzoriek. Výsledky vyšetrenia vzoriek sú uvedené v tabuľke č. 10.

Tabuľka č. 10

Prehľad vyšetrených potvrdzujúcich úradných vzoriek na salmonelózu v krdľoch nosníc v období od 1.1.2012 do 31.12.2012

RVPS	Mikrobiologické testy	
	Počet potvrdzujúcich úradných vzoriek	Počet pozitívnych potvrdzujúcich vzoriek (+ sérotyp)
Komárno	8	2x <i>S. Enteritidis</i>
Nové Zámky	21	0
Veľký Krtíš	89	2x <i>S. Enteritidis</i>
Zvolen	14	2x <i>S. Enteritidis</i>
Rimavská Sobota	127	8x <i>S. Enteritidis</i>
Poprad	7	0
Košice - okolie	10	4x <i>S. Infantis</i>
Spolu	266	14x <i>S. Enteritidis</i>, 4x <i>S. Infantis</i>

Spolu šlo v rámci SR o potvrdenie 7 ohnísk, t.j. 7 krdľov pozitívnych na invázy sérotyp *S. Enteritidis* (po jednom ohnisku v rámci regiónov Komárno a Zvolen, tri ohniská v rámci regiónu Rimavská Sobota a dve ohniská v okrese Veľký Krtíš). V ohniskách boli nariadené veterinárne opatrenia; s infikovanou hydinou, ako aj s konzumnými vajcami bolo naložené v súlade s platnou legislatívou.

- **Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch brojlerov kury domácej (*Gallus gallus*) v Slovenskej republike v roku 2012**

Cieľom programu bolo zníženie výskytu *Salmonella Enteritidis* a *Salmonella Typhimurium* v krdľoch brojlerov kury domácej (*Gallus gallus*) znížením počtu pozitívnych krdľov na 1% do 31. decembra 2012. Tento kontrolný program sa vzťahoval na všetky krdle brojlerov kury domácej (*Gallus gallus*) v Slovenskej republike. Program sa nevzťahoval na **prvovýrobu na súkromné domáce použitie a na prvovýrobcov registrovaných** na oddelení (odbore) hygieny potravín a potravinového dozoru miestne príslušnej RVPS v súlade s platnou legislatívou.

Odber vzoriek z iniciatívy prevádzkovateľa sa uskutočňoval do troch týždňov pred premiestnením brojlerov na bitúnok z každého krdľa brojlerov.

Úradný odber vzoriek musel zahŕňať aspoň 1 krdeľ brojlerov z 10% chovov brojlerov v SR s počtom hydiny vyšším ako 5000 ks.

V roku 2012 bolo vyšetrených 176 úradných vzoriek pochádzajúcich z odchovov brojlerov, z ktorých 39 bolo pozitívnych na *Salmonella* spp (z toho 20 pozitívnych na *S. Enteritidis*).

Tabuľka č. 11

Prehľad vyšetrených úradných vzoriek na salmonelózu v krdľoch brojlerov v období od 1.1.2012 do 31.12.2012

RVPS	Mikrobiologické testy	
	Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek (+ sérotyp)
Bratislava	10	10x <i>S. Infantis</i>
Dunajská Streda	44	0
Galanta	2	1x <i>S. Enteritidis</i>
Levice	30	0
Nitra	12	0
Nové Zámky	8	1x <i>S. Enteritidis</i> , 1x <i>S. Lille</i>
Šaľa	2	0
Topoľčany	18	8x <i>S. Enteritidis</i>
Púchov	2	0
Banská Bystrica	4	2x <i>S. Enteritidis</i>
Dolný Kubín	2	0
Martin	10	4x <i>S. Enteritidis</i> , 1x <i>S. Infantis</i>
Lučenec	12	0
Rimavská Sobota	2	2x <i>S. Infantis</i>
Zvolen	4	0
Rožňava	20	3x <i>S. Enteritidis</i> , 2x <i>S. Infantis</i>
Spišská Nová Ves	16	0
Poprad	18	1x <i>S. Enteritidis</i>
Košice okolie	6	3x <i>S. Infantis</i>
Michalovce	4	0
Trebišov	4	0
Spolu	176	39

• **Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch moriek v Slovenskej republike v rokoch 2010-2012**

Týmto kontrolným programom sa implementuje Nariadenie č. 2160/2003/EC Európskeho parlamentu a Rady zo 17. novembra 2003 o kontrole salmonely a ostatných špecifikovaných zoonotických pôvodcov pochádzajúcich z potravín.

Cieľom národného kontrolného programu na zníženie *Salmonella Enteritidis* a *Salmonella Typhimurium* u moriek bolo:

- zníženie maximálneho percenta krdľov moriek na výkrm, ktoré zostávajú pozitívne na *Salmonella Enteritidis* a *Salmonella Typhimurium*, na 1 % alebo menej do 31. decembra 2012

- zníženie maximálneho percenta krídlov dospelých chovných moriek, ktoré zostávajú pozitívne na *Salmonella* Enteritidis a *Salmonella* Typhimurium, na 1 % alebo menej do 31. decembra 2012.

Tabuľka č. 12

Prehľad vyšetrených úradných vzoriek na salmonelózu v krídloch moriek v období od 1.1.2012 do 31.12.2012

RVPS	Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek
Nitra	30	0
Topoľčany	2	0
Dolný Kubín	4	0
Martin	2	0
Poprad	2	1x <i>Salmonella</i> Kentucky
Spolu	40	1

B) Aviárna influenza

ŠVPS SR v roku 2012 realizovala „**Plán prieskumu aviárnej influenzy u hydiny a voľne žijúcich vtákov na Slovensku v roku 2012**“. Do tohto plánu boli zahrnuté:

1. chovy hydiny
2. voľne žijúce vtáky

1. **Sérologickým vyšetrením** bolo vyšetrených spolu 95 chovov hydiny, z každého chovu bolo odobratých a vyšetrených 5 – 10 vzoriek krvi (v chovoch vodnej hydiny po 20 vzoriek).

Metódou detekcie vírusu vtácej chrípky (PCR) bolo vyšetrených 5 vzoriek od hydiny (šlo o dva chovy nosníc a jeden chov brojlerov, v ktorých bol zaznamenaný zvýšený úhyn hydiny) a jedna vzorka od jastraba s klinickými príznakmi, chovaného v zajatí. Všetky vzorky odobraté v rámci monitoringu boli **negatívne** (Tab. č. 13 a 14).

2. **Metódou detekcie vírusu** vtácej chrípky bolo v roku 2012 vyšetrených 30 vzoriek pochádzajúcich od voľne žijúcich vtákov. Všetky vzorky odobraté v rámci monitoringu boli **negatívne** (Tab. č. 14).

Tabuľka č. 13

Sérologický monitoring vtácej chrípky na Slovensku v roku 2012

Druh hydiny		Počet vyšetrených fariem	Počet pozitívnych fariem
Kura domáca	mládky (bez kat.)	6	
	brojlery	3	
	nosnice	42	
	reprodukčné chovy	6	
	bez kategórie	1	
	spolu	58	0

Morky	morka domáca	11	0
Vodná hydina	hus domáca	1	
	kačica domáca	6	
	spolu	7	0
Farmový chov (pernatá zver)	bažanty	12	
	bežce	4	
	kačica divá	1	
	morka divá	1	
	páv korunkatý	1	
	spolu	19	0
Spolu		95	0

Tabuľka č. 14

Detekcia vírusu vtácej chrípky na Slovensku v roku 2012

Druh vtákov		Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek
Hrabavá hydina	nosnice	4	0
	brojlery	1	0
Farmový chov pernatej zveri	jastrab lesný	1	0
	Spolu	6	0
Voľne žijúce vtáky	bažant	7	0
	holub	7	0
	kormorán veľký	1	0
	labuť veľká	7	0
	havran	2	0
	jastrab lesný	1	0
	kačica divá	4	0
	rybár riečny	1	0
	Spolu	30	0
Spolu		36	0

2.3.6 Zhubná katarálna horúčka oviec (Bluetongue)

- **Plán prieskumu (surveillance) katarálnej horúčky oviec na Slovensku na rok 2012**

Cielený monitoring katarálnej horúčky oviec - bluetongue („ďalej len „BT“) v SR je zameraný na:

1. prieskum, monitoring ochorenia v rámci celého územia SR, ktorý slúži aj na deklaráciu, že SR je bez výskytu tohto ochorenia,

2. zhromažďovanie údajov o odhade rizika vstupu tohto ochorenia na územie SR, dodržiavanie zásad prevencie proti zavlečeniu tohto ochorenia a uplatňovanie reštrikčných, sprísnených opatrení pri premiestňovaní zvierat zo zakázaných zón a cez zakázané zóny.

Preventívne opatrenia sú vykonávané v zmysle platnej legislatívy:

- Kontrola importovaných vnímavých zvierat
- Testovanie vnímavých zvierat pred presunom zo zakázanej zóny a pri presune cez zakázanú zónu
- Sérologické testovanie vnímavých zvierat po abortoch
- Dovoz semena od býkov serologicky

V SR sa od 1. 04. 2008 vykonáva sérologický monitoring BT v chovoch sentinelových (serologicky negatívnych) zvierat. V rámci tohto programu bolo vybratých 100 fariem/chovov HD a v každom z nich bolo vybraných 10 kusov zvierat, ktoré sa 1 krát mesačne podrobujú sérologickému vyšetreniu krvi na BT.

V SR sa od 1.04.2008 vykonáva aj entomologický monitoring BT v 8 vybratých chovoch HD. Entomologický monitoring pozostáva z ročného programu zachytávania vektorov - pakomárikov z rodu *Culicoides* pomocou lapačov so zameraním na zhromažďovanie informácií o vektoroch, ich šírení a sezónnych profiloch na celom území SR.

- **Chronológia vyhlásených opatrení v SR vo vzťahu k ochrane voči BT:**

- **12. 09. 2008** boli v súvislosti s výskytom BT na území Maďarska vyhlásené v SR mimoriadne núdzové opatrenia a vymedzená časť územia SR bola vyhlásená zakázanou zónou BT

- **12. 01. 2009** boli v súvislosti s výskytom BT na území Maďarska a Českej republiky vyhlásené v SR mimoriadne núdzové opatrenia a vymedzené časti územia SR boli vyhlásené zakázanou zónou BT

- **27. 10. 2009** boli v súvislosti s výskytom BT na území Českej republiky v okrese Hodonín na farme Násedlovice vyhlásené v SR mimoriadne núdzové opatrenia a vymedzené časti územia SR boli vyhlásené zakázanou zónou BT a tým niektoré okresy spadajúce do zakázanej zóny v súvislosti s týmto výskytom BT v Českej republike rozšírili zakázanú zónu, ktorá bola stanovená mimoriadnym núdzovým opatrením dňa 12.1.2009. Okresy spadajúce do zakázanej zóny BT v súvislosti s ohniskom nákazy BT v Maďarskej republike (zo dňa 12.9.2008) stanovené mimoriadnym núdzovým opatrením zo dňa 13.10.2009 ostali aj naďalej v roku 2009 v platnosti.

- **13.1.2010** bola zrušená zakázaná zóna vo vzťahu k ohnisku BT v Maďarskej republike (zo dňa 12.9.2008) a tým v okresoch, ktoré spadali do tejto zakázanej zóny BT sa už neuplatňovali reštrikčné, obmedzujúce opatrenia

- **6.12.2011** bola zrušená zakázaná zóna v súvislosti so zrušením ohniska BT v Českej republike a týmto dňom EK uznala Slovenskú republiku za krajinu bez výskytu katarálnej horúčky oviec. V SR do dnešného dňa **nebolo zaznamenané ani jedno ohnisko výskytu BT v chove**, avšak v súvislosti s výskytom v susedných štátoch, časť republiky až do roku 2011 spadala do zakázanej zóny okolo ohnisk nákazy, ktoré prepukli v týchto štátoch.

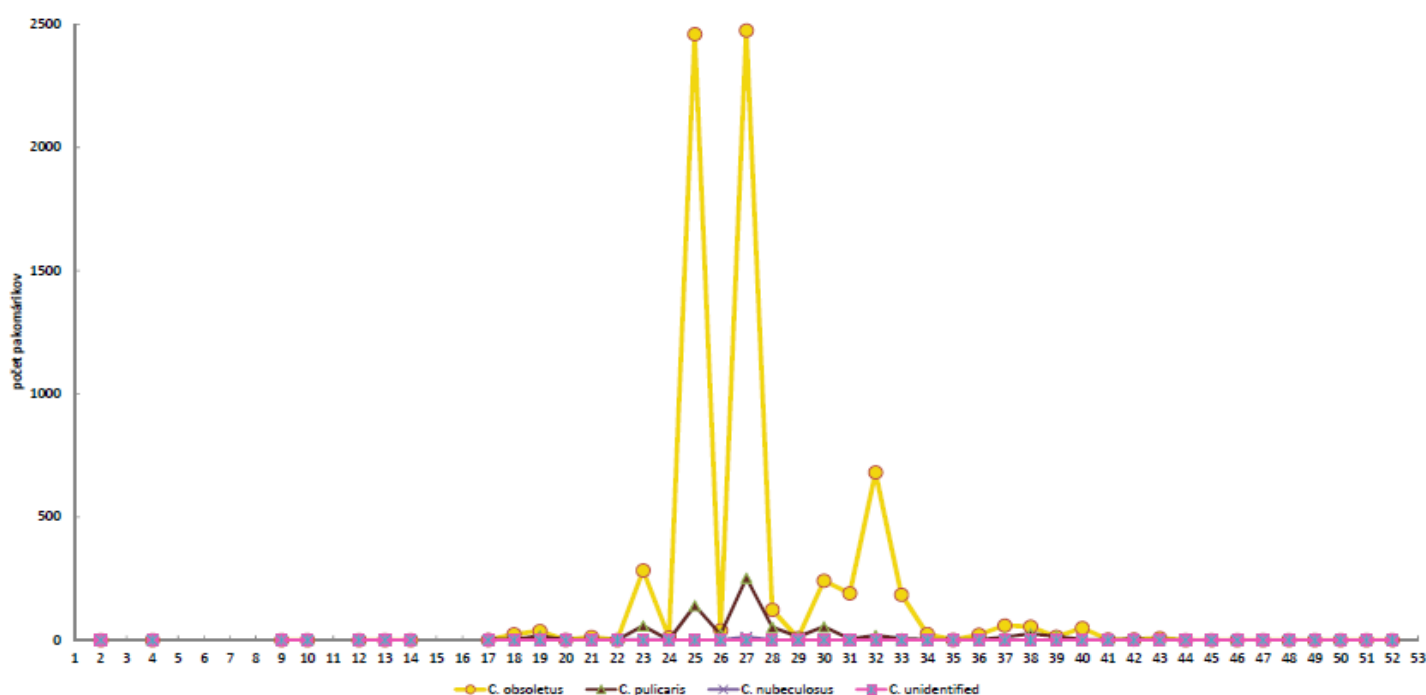
Tabuľka č. 15

Počet vyšetrených sentinelových zvierat a počet zvierat vyšetrených pred transportom, po abortoch a v súvislosti s importom

Vyšetrované zvieratá	Sérologické vyšetrenia (ELISA)	Virologické vyšetrenia (PCR)
Sentinelové zvieratá	12 102	-
Import	60	7
Zdravotné problémy	1	-
Pred presunom	4 444	11
Spolu	16 607	18

Graf č.5

Zobrazujúci dynamiku populácie pakomárikov na Slovensku v roku 2012.

potraviny a krmivá a udržať a zlepšiť si štatút krajiny stanovenou mierou rizika BSE.

Rozhodnutím Komisie č. 2007/453/ES z 29. júna 2007, ktorým sa stanovuje štatút členských štátov, tretích krajín alebo ich regiónov podľa rizika BSE je SR zaradená medzi **krajiny s kontrolovaným rizikom BSE.**

Monitoring BSE u HD sa v SR vykonával od 1.7.2001 do 30.6.2011 nasledovne:

2.3.7 Transmisívne spongiformné encefalopatie (TSE)

1. Program prevencie, monitoringu a kontroly niektorých transmisívnych spongiformných encefalopatií (TSE) v SR pre rok 2012 (ďalej len „Program monitoringu TSE“)

Cieľom programu TSE je prevenciou, monitorovaním a kontrolou zabezpečiť bezpečnosť potravín a ochranu zdravia spotrebiteľa na celom území Slovenskej republiky. Pri obchodovaní s inými krajinami garantovať bezpečné potraviny a krmivá. Udržať a zlepšiť si štatút krajiny podľa miery rizika BSE v zmysle rozhodnutia komisie (ES) č. 2007/453 a v súlade s politikou Európskej únie.

- **Bovinná sponiformná encefalopatia (BSE)**

BSE je fatálna nervová choroba dospelého HD. Patologické zmeny, epizootológia a spôsob prenosu tejto choroby naznačujú, že BSE je jednou z TSE zapríčinených priónmi. Experimentálne bola BSE prenesená na HD parenterálnou a orálnou cestou prostredníctvom nervového tkaniva z postihnutých jedincov. Klinický priebeh je rozmanitý, choroba môže prebiehať až niekoľko rokov.

Zvieratám podozrivým z nakazenia BSE sa rozumie živé, zabitú alebo uhynuté zviera, ktoré vykazuje alebo vykazovalo nervové poruchy, alebo progresívne zhoršovania celkového stavu spojené s narušením centrálného nervového systému a u ktorého informácie získané na základe klinického vyšetrenia, reakcie na liečbu, vyšetrenia post mortem alebo laboratórne vyšetrenia ante alebo post mortem nedovoľujú stanoviť alternatívnu diagnózu. Podozrenie na BSE vzniká u HD, u ktorého bol pozitívny výsledok rýchleho testu špecifického pre BSE.

Rozhodnutím Komisie č. 2007/453/ES z 29. júna 2007, ktorým sa stanovuje štatút členských štátov, tretích krajín alebo ich regiónov podľa rizika BSE je SR zaradená medzi **krajiny s kontrolovaným rizikom BSE**.

Monitoring BSE u HD sa v SR vykonával od 1.7.2001 do 30.6.2011 nasledovne:

- od všetkých zdravých zabitých kusov HD starších ako 30 mesiacov;
- od všetkých uhynutých a naliehavo zabitých kusov HD starších ako 24 mesiacov.

Vykonávacím rozhodnutím Komisie č. 2011/358/EÚ zo dňa 17. júna 2011, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2009/719/ES bola SR zaradená do skupiny členských štátov EÚ, ktorým sa povolilo prehodnotiť svoje ročné programy monitorovania BSE.

SR od 1.7.2011 zvýšila vekovú hranicu zvierat HD, ktoré musia byť vyšetované na BSE nasledovne:

- z kategórie HD určenej na vyšetrenie zvierat **starších ako 30 mesiacov na 72 mesiacov veku zvierat,**
- z kategórie HD určenej na vyšetrenie zvierat **starších ako 24 mesiacov na 48 mesiacov veku zvierat.**

V roku 2012 bolo v SR v rámci Programu monitoringu TSE u HD vyšetrených **14 167 ks** zvierat.

Tabuľka č. 16

Výsledky monitoringu BSE u HD za obdobie od 1.1.2012 do 31.12.2012 v SR

Cielená skupina zvieratá HD	Počet vyšetrených vzoriek	
	Vyšetrené	Pozitívne
Uhynuté a utratené	5 298	0
Núdzovo zabitú	248	0
S klinickými príznakmi pri ante mortem vyšetrení	4	0
Zdravé	8 615	0
Zabitú z dôvodu eradikácie BSE	0	0
Podozrivé	1	0
Spolu	14 166	0

Tabuľka č. 17

Počet potvrdených prípadov BSE u HD v jednotlivých rokoch

Rok												
2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Spolu
5	6	2	7	3	0	2	1	0	1	0	0	27

Od roku 2001 do 31.12.2012 bolo v SR spolu potvrdených 27 prípadov BSE.

- **Scrapie (klusavka oviec)**

Ide o chorobu zaradenú medzi TSE postihujúce malé prežúvavce. Scrapie môže byť prenesená z jedného zvieratá na druhé prostredníctvom kontaminovaného prostredia alebo z bahnice na jahňa. Klinické príznaky sa obvykle objavujú u zvierat vo veku od 2 do 5 rokov a zahŕňajú opakované škriabanie tela, šúchanie si tela o predmety, zmeny v správaní, depresiu, podráždenosť, agresivitu, chvenie a nekoordinované pohyby. Choroba končí úhynom zvieratá.

Známa existencia prirodzeného výskytu scrapie v populácii domácich oviec počas uplynulých dva a pol storočia a neúspech mnohých experimentov dokázať epidemiologickú spojitost medzi scrapie a spongiformnými encefalopatiami u ľudí poskytujú významný dôkaz nízkeho rizika pre ľudí.

Atypická scrapie

V roku 1998 bol v Nórsku zaznamenaný výskyt choroby scrapie u oviec označenej ako Nor98, ktorá sa svojím priebehom odlišovala od dovtedy známych foriem scrapie, na základe čoho bola označená ako „atypická“ forma scrapie. Od roku 2002, keď bol v EÚ zavedený aktívny monitoring TSE u malých prežúvavcov boli aj v ďalších krajinách diagnostikované nové prípady atypických foriem scrapie, ktoré sa odlišovali od pôvodnej formy Nor98. V súvislosti s touto situáciou bolo potrebné zaviesť jednotné pravidlá pre definovanie rôznych foriem TSE u malých prežúvavcov (Opinion of the Scientific Panel on Biological Hazards on classification of atypical Transmissible Spongiform Encephalopathy (TSE) cases in Small Ruminants, The EFSA Journal (2005) 276, 1-30).

V súčasnosti prebieha neustály výskum nových foriem TSE v populácií malých prežúvavcov.

V roku 2012 bolo v Národnom referenčnom laboratóriu pre TSE ŠVÚ Zvolen rámci Programu monitoringu TSE vyšetrených spolu **2911 ks** oviec a **47 ks kôz**, z toho nebol diagnostikovaný **ani jeden prípad TSE - scrapie**.

Tabuľka č. 18

Výsledky monitoringu TSE u oviec za obdobie od 1.1.2012 do 31.12.2012

Cielená skupina zvieratá	Počet vyšetrených vzoriek	
	Vyšetrené	Pozitívne
Uhynuté a utratené	2066	0
Núdzovo zabitú	33	0
S klinickými príznakmi pri ante mortem vyšetrení	0	0
Zdravé	812	0

Zabité z dôvodu eradikácie	0	0
Podozrivé	0	0
Spolu	2911	0

V roku 2012 boli potvrdené **tri prípady (atypickej) formy scrapie** v Poľskej republike u oviec pôvodom zo SR.

Tabuľka č. 19

Počet potvrdených prípadov scrapie u oviec v jednotlivých rokoch

Rok										
2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Spolu
4	31	9	9/1*	8	27	1*	2/3*	6/4*	0/3*	96/12*

*atypická scrapie

Od roku **2003 do 31.12.2012 bolo v SR spolu potvrdených 108 prípadov scrapie u oviec.**

Všetky podrobné informácie v súvislosti s potvrdenými 108 prípadmi scrapie v SR (deň potvrdenia choroby, miesto a hospodárstvo pôvodu zvieratá, plemeno, vek zvieratá a „risk group“ – či sa jedná o úhyn alebo zviera zdravé zabitú na ľudský konzum, ktoré boli vyšetrené v rámci monitoringu, genotyp zvieratá, špecifikácia choroby scrapie (klasická/atypická) **sú zverejnené na web. stránke ŠVPS SR a sú priebežne aktualizované.**

Tabuľka č. 20

Výsledky monitoringu TSE u kôz za obdobie od 1.1.2012 do 31.12.2012

Cielená skupina zvieratá	Počet vyšetrených vzoriek	
	Vyšetrené	Pozitívne
Uhynuté a utratené	33	0
Núdzovo zabitú	1	0
S klinickými príznakmi pri ante mortem vyšetrení	0	0
Zdravé	13	0
Zabitú z dôvodu eradikácie	0	0
Podozrivé	0	0
Spolu	47	0

Od roku 2003 do 30.6.2012 nebola v SR potvrdená scrapie u kôz.

2. Chovateľský program na rezistenciu oviec voči prenosným /transmisívnym spongiformným encefalopatiám – scrapie v Slovenskej republike na rok 2012 (ďalej len „Chovateľský program“)

Cieľom Chovateľského programu je selektovať na rezistenciu oviec voči TSE – scrapie plemenné ovce s vysoko hodnoteným genetickým potenciálom, ktoré sú plemenami domáceho pôvodu, alebo tvoria významnú populáciu na území našej krajiny.

Stanovisko Vedeckého riadiaceho výboru ES na základe výskumu stanovilo, že určité genotypy priónových bielkovín u oviec poskytujú odolnosť voči scrapie.

Chovateľský program sa v SR realizuje od roku 2004 a zameriava sa na farmy s geneticky hodnotnými zvieratami a hlavne na plemenné barany zaradené do pripúšťania a barančky pred zaradením do chovu.

V roku 2012 boli v SR vyšetrené na genotypizáciu aj vybrané jarky a jahničky určené do plemenitby z vybraných chovov zaradených do Chovateľského programu.

Podľa genotypu sú zvieratá v SR od roku 2008 zaradené do 5 rizikových skupín vo vzťahu k ich rezistencii voči TSE (ďalej len „riziková skupina“).

- I. skupina – ARR/ARR
- II. skupina – ARR/ARQ, ARR/ARH, ARR/AHQ
- III. skupina – AHQ/AHQ, ARH/ARH, ARH/ARQ, AHQ/ARH
AHQ/ARQ, **ARQ/ARQ** *
- IV. skupina – ARR/VRQ,
- V. skupina – ARQ/VRQ, ARH/VRQ, AHQ/VRQ, VRQ/VRQ.

* genotyp oviec ARQ/ARQ je v EÚ zaradený do III. skupiny odolnosti voči scrapie. SR genotyp ARQ/ARQ u oviec vyhodnotila ako rizikový u našich plemien a vyraduje ovce s týmto genotypom z dôvodu, že v SR sa vyskytuje alela ARQ u potvrdených pozitívnych prípadov scrapie.

Požiadavkou a cieľom selekcie na základe genotypizácie je postupná aproximácia frekvencie alel priónových génov ARR/ARR oviec pre každé dôležité plemeno.

V roku 2012 bolo v šľachtiteľských a rozmnožovacích neinfikovaných chovoch oviec na genotypizáciu vyšetrených spolu 8 656 ks zvierat. Z toho bolo vyšetrených 1823 ks baranov a 6833 ks samíc.

V šľachtiteľských a rozmnožovacích chovoch oviec z neinfikovaných chovov TSE sa zistilo v roku 2012 nasledovné zastúpenie jednotlivých genotypov (spolu vyšetrených samcov a samíc) podľa rizikových skupín:

- v rizikovej skupine č. 1 je zistených 42,9 %,
- v rizikovej skupine č. 2 je zistených 43,5 %,
- v rizikovej skupine č. 3 je zistených 1,9 %,
- v rizikovej skupine č. 3* (ARQ/ARQ) je zistených 7,0 %,
- v rizikovej skupine č. 4 je zistených 3,8 %,
- v rizikovej skupine č. 5 je zistených 0,9 %.

Zastúpenie jednotlivých genotypov **1823 ks** vyšetrených baranov podľa rizikových skupín vyšetrených v rámci Chovateľského programu podľa rizikových skupín.

- v rizikovej skupine č. 1 je zistených 51,3 %,
- v rizikovej skupine č. 2 je zistených 40,2 %,
- v rizikovej skupine č. 3 je zistených 1,5 %,
- v rizikovej skupine č. 3* (ARQ/ARQ) je zistených 3,5 %,
- v rizikovej skupine č. 4 je zistených 2,9 %,
- v rizikovej skupine č. 5 je zistených 0,6 %.

Zastúpenie jednotlivých genotypov **6 833 ks** vyšetrených oviec – samíc podľa rizikových skupín vyšetrených v rámci Chovateľského programu podľa rizikových skupín.

- v rizikovej skupine č. 1 je zistených 40,7 %,

- v rizikovej skupine č. 2 je zistených 44,4 %,
- v rizikovej skupine č. 3 je zistených 1,9 %,
- v rizikovej skupine č. 3* (ARQ/ARQ) je zistených 8,0 %,
- v rizikovej skupine č. 4 je zistených 4,0 %,
- v rizikovej skupine č. 5 je zistených 1,0 %.

V infikovaných chovoch oviec TSE bolo roku 2012 v SR na základe nariadených opatrení v súvislosti s potvrdením klasickej formy scrapie v chove oviec na zamedzenie jej šírenia vyšetrených spolu na genotypizáciu 100 ks zvierat (baranov a samíc).

Zastúpenie jednotlivých genotypov vyšetrených oviec v infikovaných chovoch TSE podľa rizikových skupín:

- v rizikovej skupine č. 1 je zistených 20,0 %,
- v rizikovej skupine č. 2 je zistených 43,0%,
- v rizikovej skupine č. 3 je zistených 6,0 %,
- v rizikovej skupine č. 3* (ARQ/ARQ) je zistených 26,0 %,
- v rizikovej skupine č. 4 je zistených 4,0 %,
- v rizikovej skupine č. 5 je zistených 1,0 %.

2.3.8 Mor včelieho plodu

Monitoring moru včelieho plodu (ďalej len „MVP“) bol vykonaný v súlade s Národným programom eradikácie moru včelieho plodu v Slovenskej republike na rok 2012.

Základným predpokladom na eradikáciu MVP je zabezpečenie klinických prehliadok všetkých registrovaných včelstiev na území Slovenskej republiky a presná, kvalitná a opakovateľná laboratórna diagnostika choroby.

Tabuľka č. 21

Klinické prehliadky na mor včelieho plodu v roku 2012

Kraj	Počet klinických prehliadok na MVP	Počet aktuálnych ohnisk MVP k 31.12.2012
Bratislavský kraj	5 348	4
Banskobystrický kraj	32 319	15
Košický kraj	34 871	4
Nitriansky kraj	31 931	9
Prešovský kraj	35 695	16
Trenčiansky kraj	24 489	18
Trnavský kraj	19 630	5
Žilinský kraj	13 745	19
Spolu	198 028	90

Tabuľka č. 22

Vzorky vyšetrené na mor včelieho plodu (*Paenibacillus larvae*) v roku 2012

	Pozitívny plást	Negatívny plást	Spolu plásty	Pozitívne melivo	Negatívne melivo	Spolu Melivo
Spolu	540	192	732	57	2 164	2 221

K 31. decembru 2012 bolo v Slovenskej republike evidovaných 90 aktívnych ohnísk moru včelieho plodu.

2.3.9 Vírusová hemoragická septikémia lososovitých rýb

Vírusová hemoragická septikémia (ďalej len „VHS“) je závažné systémové ochorenie rýb. Vírus VHS napáda najmenej 50 druhov morských a sladkovodných rýb. Infekcia je subklinická u niektorých druhov, ale je spojená s ťažkou chorobou a vysokou úmrtnosťou u ostatných druhov. Klinické infekcie sú ekonomicky závažné u chovných rýb, v Slovenskej republike je problém najmä v chovoch pstruha dúhového. V roku 2010 bol vytvorený Národný program eradikácie VHS v Slovenskej republike na roky 2010-2013, cieľom ktorého je eradikovať ohniská choroby vírusovej hemoragickej septikémie v chovoch rýb na celom území Slovenskej republiky. Ozdravením chovov sa zlepší zdravotný stav, znížia straty na produkcii, odbúrajú obchodné prekážky v domácom ako aj zahraničnom obchode. Základnou podmienkou pri kontrole VHS je registrácia chovov, ktoré vykonávajú prvovýrobu potravín živočíšneho pôvodu, ktorou je na účely tohto programu v súlade s § 40 ods. 1 písm. a) prvý bod zákona 39/2007 Z. z. produkcia, chov alebo odchov prvotných produktov živočíšneho pôvodu vrátane zberu prvotných produktov, dojenia a produkcie hospodárskych zvierat pred zabitím, ako aj lovu, výlovu, rybolovu a zberu voľne žijúcich zvierat. Na jar a jeseň v rokoch 2012 bol v zmysle programu vykonaný pravidelný monitoring lososovitých rýb na VHS. V roku 2012 nevzniklo nové ohnisko VHS.

Tabuľka č. 23

Monitoring VHS v roku 2012			
	Rybochovné zariadenia	Voľné vody	Spolu
Jar 2012	86	0	86
Jeseň 2012	82	0	82
Spolu	168	0	168

3.Ochrana zvierat

Na úseku ochrany zvierat ŠVPS SR v roku 2012 plnila povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 39/2007 Z. z.. Hlavné úlohy spočívajú v príprave nástrojov riadenia, usmerňovania a koordinácie výkonov štátnej správy vykonávanej RVPS na úseku kontroly dodržiavania požiadaviek na ochranu zvierat chovaných na hospodárske účely, na ochranu zvierat počas prepravy, na ochranu zvierat používaných na pokusné účely, na ochranu zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania a na ochranu spoločenských zvierat a voľne žijúcich zvierat chovaných v zajatí.

3.1. Kontrola ochrany zvierat chovaných na hospodárske účely

Úradné kontroly vykonávajú úradní veterinárni lekári príslušných RVPS na základe plánu nediskriminačným spôsobom, a tiež na základe podnetu občanov. Podkladom pre prácu inšpektorov RVPS na úseku ochrany hospodárskych zvierat je metodický pokyn na jednotné uplatňovanie postupov pri vykonávaní kontrol ochrany zvierat chovaných na farmárske účely, ktorý sa tiež týka zasielania výsledkov kontrol. Tento metodický pokyn je zameraný na posudzovanie veterinárnych požiadaviek podľa zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, ako aj podľa jednotlivých nariadení vlády v platnom znení. Minimálna frekvencia kontrol ochrany zvierat chovaných na hospodárske účely je rámcovo daná Nariadením Rady (ES) č. 882/2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá a plánovaná podľa miery rizika nedodržania alebo porušenia požiadaviek na ochranu zvierat chovaných na hospodárske účely.

Zber informácií sa vykonáva na základe Rozhodnutia Komisie č. 2006/778/ES o minimálnych požiadavkách na zber informácií počas kontrol miest produkcie, na ktorých sa určité zvieratá chovajú na hospodárske účely. Týmto rozhodnutím sa stanovujú pravidlá pre harmonizáciu zberu informácií o vykonávaných kontrolách.

V priebehu roka 2011 bolo v **18 584** chovoch jednotlivých druhov hospodárskych zvierat vykonaných celkovo **2 190** inšpekcií, z čoho bolo 1 184 kontrol zameraných na kontrolu dobrých životných podmienok v chovoch hovädzieho dobytku a teliat, 424 inšpekcií na farmách oviec a kôz, 372 kontrol v chovoch ošípaných a 82 kontrol v chovoch nosníc. Prehľad vykonaných kontrol na úseku ochrany všetkých druhov zvierat chovaných na hospodárske účely uvádzame v tabuľke. Počas týchto kontrol bolo zistených **201** porušení jednotlivých ustanovení.

V chovoch hovädzieho dobytku a teliat bolo v roku 2012 vykonaných 1 184 kontrol zameraných na dodržiavanie požiadaviek na ich dobré životné podmienky. Najčastejšie nedostatky sa týkali vedenia záznamov (podávanie liečiv, odstraňovanie kadáverov), neplnenia požiadaviek na personál (poučenie osôb), nedostatočného výživného stavu zvierat, obmedzenia voľnosti pohybu a nevhodných podmienok ustajnenia (ostré hrany a výčnelky).

V chovoch oviec a kôz bolo v roku 2012 vykonaných 424 kontrol zameraných na ich ochranu. Inšpektori RVPS nariadili chovateľom vykonať nápravu pri 30 zistených nedostatkoch, týkajúcich sa vedenia záznamov (premiestňovanie zvierat, podávanie liečiv) a ustajňovacích priestorov (čistenie, dezinfekcia priestorov, možné poranenia zvierat). Inšpektori RVPS vykonali 372 kontrol so zameraním na dobré životné podmienky v chovoch

ošípaných, pričom bolo udelených 37 veterinárnych opatrení na odstránenie zistených nedostatkov. Zistenia sa týkali vedenia záznamov, personálu (školenie, resp. poučenie osôb), podmienok ustajnenia (ostré hrany) a prístupu k dostatočnému množstvu zdravotne neškodného materiálu umožňujúcemu vhodné vyhľadávacie a manipulačné činnosti. Významnú časť činnosti orgánov štátnej správy vo veterinárnej oblasti v roku 2012 tvorili aktivity vedúce k dosiahnutiu úplného súladu s legislatívou EÚ s ohľadom na skupinové ustajnenie prasníc a prasničiek po 1. 1. 2013. Zistenia v chovoch nosníc sa týkali nedostatočnej plochy (celkovej aj využiteľnej), dĺžky bidiel a kŕmnych žlabov. Pri 82 vykonaných kontrolách bolo vydaných 12 opatrení na odstránenie nedostatkov.

Tabuľka č. 24

Počet vykonaných kontrol v chovoch hospodárskych zvierat v roku 2012

Druh hospodárskych zvierat	Počet chovov	Počet vykonaných kontrol	Počet zistených nedostatkov
Hovädzí dobytok	12 411	1 184	109
Ovce, kozy	4 006	424	30
Ošípané	1 658	372	37
Nosnice	82	82	12
Iná hydina	113	65	6
Kone	137	20	7
Zver, farmový chov	95	15	0
Iné hosp. zvieratá	27	4	0
Bežce	19	7	0
Kožušinové zvieratá	16	8	0
Morky	10	4	0
Kačice	6	3	0
Husi	4	2	0
Spolu	18 584	2 190	201

V súlade so znením dohody o delegovaných činnostiach medzi ŠVPS SR a PPA odbor zdravia a ochrany zvierat ŠVPS SR koordinuje výkon kontrol na mieste pre dobré životné podmienky zvierat podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 499/2008 Z. z. v znení neskorších predpisov o podmienkach poskytovania podpory podľa programu rozvoja vidieka. Cieľom bola kontrola plnenia opatrení v časti životné podmienky zvierat – platba v rámci Programu rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2007 – 2013 os 2: Zlepšenie životného prostredia a krajiny. Tieto kontroly sú vykonávané inšpektormi RVPS v spolupráci so zamestnancami regionálnych pracovísk PPA podľa metodického pokynu na výkon kontrol na mieste pre životné podmienky zvierat. Rizikovou analýzou a explicitným výberom bolo vybraných 196 kontrolovaných subjektov, v ktorých boli vykonané kontroly na mieste pre dobré životné podmienky zvierat.

Prehľad platnej legislatívy pre oblasť dobrých životných podmienok v starostlivosti o hospodárske zvieratá:

- Zákon č. 39/2007 Z. z. (§ 22)

- Nariadenie vlády SR č. 275/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú minimálne pravidlá ochrany kurčiat chovaných na produkciu mäsa
- Nariadenie vlády SR č. 322/2003 Z. z. o ochrane zvierat chovaných na farmárske účely v znení nariadenia vlády č. 368/2007 Z. z.
- Nariadenie vlády SR č. 730/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú minimálne normy ochrany teliat v znení nariadenia vlády č. 270/2003 Z. z.
- Nariadenie vlády SR č. 735/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú minimálne normy ochrany ošípaných v znení nariadení vlády č. 325/2003 Z. z. a 322/2012 Z. z.
- Nariadenie vlády SR č. 736/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú minimálne požiadavky na ochranu nosníc v znení nariadenia č. 326/2003 Z. z.

3.2. Kontrola ochrany zvierat počas prepravy

Úradné kontroly ochrany zvierat počas prepravy vykonávali úradní veterinárni lekári príslušných RVPS na základe plánu kontrol nediskriminačným spôsobom. Kontrole dodržiavania požiadaviek na ochranu zvierat počas prepravy podliehajú všetky zásielky živých zvierat (stavovcov) vykonávané v súvislosti s ekonomickou aktivitou, na ktoromkoľvek úseku prepravy zvierat počnúc nakládkou v mieste odoslania a končiac vykládkou v mieste určenia. Prepravu zvierat môžu v súlade s Nariadením Rady (ES) č. 1/2005 o ochrane zvierat počas prepravy a súvisiacich činností a o zmene a doplnení Smerníc 64/432/EHS a 93/119/EHS a Nariadenia (ES) 1255/97 (ďalej len „nariadenie Rady č. 1/2005“) vykonávať len prepravcovia, ktorým príslušný orgán (ŠVPS SR) vydal rozhodnutie o povolení prepravcu v súlade s článkom 10 alebo 11 nariadenia Rady č. 1/2005 a za zviera je počas prepravy zodpovedná odborne spôsobilá osoba (osvedčenia vydávajú RVPS) a v prípade prepravy na dlhé cesty (nad 8 hodín) aj s použitím schváleného dopravného prostriedku (schvaľujú RVPS).

V roku 2012 bolo na základe žiadosti, vydaných 100 povolení prepravcov na prepravu živých zvierat na dlhé a krátke cesty a IVVL vyškolil 276 osôb na odbornú spôsobilosť pri preprave zvierat.

Kontroly na cestách podľa nariadenia Rady č. 1/2005 vykonávali veterinárni inšpektori príslušných RVPS v spolupráci s príslušníkmi policajného zboru, ktorí sú oprávnení zastaviť dopravný prostriedok počas prepravy. Pri príprave plánu kontrol sa bral do úvahy najmä rozsah prepravy živých zvierat, prítomnosť hlavných ťahov pri medzinárodnej a vnútroštátnej preprave zvierat, prítomnosť bitúnkov a veľkých chovov.

Na zabezpečenie jednotného uplatňovania postupov pri výkone kontrol ochrany zvierat pri preprave nediskriminačným spôsobom sa pri výkone týchto kontrol postupovalo podľa metodického pokynu vydaného ŠVPS SR nasledovným postupom:

- Kontrola registrácie prepravcu
- Kontrola odbornej spôsobilosti osoby vykonávajúcej prepravu zvierat
- Kontrola spôsobilosti dopravného prostriedku na prepravu zvierat
- Kontrola prepravovaných zvierat najmä kontrola spôsobilosti zvierat na plánovanú prepravu, správnosti spôsobu prepravy prepravovaných druhov a kategórií zvierat
- Dokladová kontrola
- Identifikačná kontrola
- Fyzická kontrola

Za obdobie roka 2012 bolo pri preprave jednotlivých druhov zvierat vykonaných 4165 inšpekcií. Celkový počet zvierat, ktorých sa týkali kontroly pri preprave bol 588 228 kusov.

Najvyšší podiel (36,42%) skontrolovaných zvierat k počtu prepravovaných, bol v kategórii „koňovité“.

Tabuľka č. 25

	Počet dopravných prostriedkov	Počet dotknutých zvierat					
		HD	Ošípané	Ovce a kozy	Koňovité	Domáce vtáctvo a králiky	Iné druhy
Prepravované zvieratá (v ks)		94 283	1 133 736	40 003	173	106 354 67	388 697
Počet inšpekcií	4 165	5 322	14 330	975	63	565 29	2 239
Počet porušení predpisov	17	4	32	3	0	9	1
Pomer kontrolovaných zvierat/prepravovaných (v %)		5,64 %	1,26 %	2,44 %	36,42 %	0,53 %	0,57%

3.3. Kontrola ochrany zvierat používaných na pokusné účely

ŠVPS SR v súlade so zákonom č. 39/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 23/2009 Z. z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat používaných na pokusné alebo iné vedecké účely (ďalej len „nariadenie vlády SR č. 23/2009 Z. z.“) vykonala prostredníctvom inšpektorov ochrany zvierat **kontroly v zariadeniach, ktoré požiadali o obnovenie svojho schválenia na základe požiadaviek vyplývajúcich z § 22 nariadenia vlády SR č. 23/2009 Z. z.**

ŠVPS SR transponovala Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2010/63/EU o ochrane zvierat používaných na vedecké účely (ďalej len „Smernica“) do nariadenia vlády SR č. 377/2012 Z. z. , ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat používaných na vedecké alebo vzdelávacie účely a do Vyhlášky MPRV SR č. 436/2012 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na ochranu zvierat používaných na vedecké alebo vzdelávacie účely. Obidva právne predpisy nadobúdajú účinnosť 01.01.2013.

ŠVPS SR na základe požiadaviek zo Smernice pripravila systém vzdelávania pre pracovníkov zariadení chovateľa, dodávateľa a užívateľa zvierat používaných na vedecké účely. ŠVPS SR sa podieľala na akreditácii kurzov odbornej prípravy, ktoré budú prebiehať v školiacom zariadení ŠVPS SR na Inštitúte vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach. Po absolvovaní kurzu odbornej prípravy a vykonaní záverečnej skúšky absolventi získajú osvedčenie o spôsobilosti. ŠVPS SR zostavila tím školiteľov a pracovala na príprave študijného materiálu.

Zástupcovia ŠVPS SR sa zúčastňovali na pracovných skupinách expertov v zahraničí za účelom prípravy transpozície Smernice a uplatňovania jej požiadaviek v praxi. ŠVPS SR spolupracovala s odborníkmi v oblastiach chovu a používania zvierat na vedecké účely , ktorí zastupovali SR v zahraničí na rôznych odborných pracovných skupinách. ŠVPS SR spolupracovala s EK na príprave dokumentov, ktoré budú tvoriť odporúčania Európskej komisie na uplatňovanie požiadaviek zo Smernice v určených oblastiach.

ŠVPS SR spolupracovala s MPRV SR na tvorbe Národného výboru na ochranu zvierat používaných na vedecké účely. ŠVPS SR pracovala na zavádzaní požadovaných systémov na uplatňovanie požiadaviek Smernice v SR.

ŠVPS SR vypracovávala odpovede na otázky a vyplňala dotazníky z EÚ o stave aplikácie požiadaviek zo Smernice do praxe domácim aj zahraničným žiadateľom.

ŠVPS SR vypracovala štatistický report pre EK formou 8 vyplnených tabuliek a vypracovala km nemu národný komentár ohľadne počtu použitých zvierat v pokusoch za rok 2011.

Tabuľka č. 26

Počet a druhy vykonaných kontrol v schválených pokusných zariadeniach v SR v roku 2012

Druh kontroly	Počet kontrol
Posúdenie vhodnosti zariadenia na vykonávanie pokusov	12
Následná kontrola	9
Spolu vykonaných kontrol	21

Dvanásť zariadení požiadalo o schválenie svojho zariadenia podľa požiadaviek ustanovených v nariadení vlády SR č. 23/2009 Z. z., v dvoch zariadeniach sa po vykonaní kontroly nezistili nedostatky, z toho dôvodu nebolo potrebné vykonať následnú kontrolu. Jedno zariadenie požiadalo o schvaľovanie v decembri 2012, v priebehu kontroly boli zistené nedostatky. Následná kontrola bude vykonaná až v roku 2013.

Tabuľka č. 27

V rámci vykonávania kontrol v súlade s § 6 ods. 2 písm. i) bod 3 Zákona 39/2007 Z. z. ŠVPS SR vydala v správnom konaní

Druh rozhodnutia	Počet
Rozhodnutie o udelených veterinárnych opatreniach	9
Rozhodnutie o schválení zariadenia	11
Oznámenie o pridelení úradného čísla	11

Tabuľka č. 28

Počty schválených zariadení podľa nariadenia vlády SR č. 23/2009 Z. z. za roky 2009 – 2012

Rok	2009	2010	2011	2012
Počet	4	11	24	21

Tabuľka č. 29

Celkový počet schválených zariadení v Slovenskej republike v roku 2012

Druh zariadenia	Počet zariadení
Pokusné zariadenie	53
Pokusné zariadenie s chovom zvierat pre vlastnú potrebu	10
Chovné zariadenie	2
Dodávateľské zariadenie	1
spolu	66

Tabuľka č. 30

V schválených pokusoch bolo v roku 2012 spolu použitých 14 230 zvierat

Počet zvierat použitých v schválených pokusoch													
Myš laboratórna	Potkan laboratórny	Morča domáce	Králik domáci	Ostatné hlodavce	Pes domáci	Mačka domáca	Ošípané	Ovce, Kozy	Kura domáca	Prepelice	Ostatné vtáky	Ryby	Ostatné stavovce
6 983	5 891	503	255	13	12	0	57	30	271	89	126	0	0

ŠVPS SR, ako príslušný orgán v oblasti ochrany zvierat používaných na pokusné účely, vydávala rozhodnutie o schválení pokusov iba zariadeniam, ktoré boli schválené v súlade požiadavkami ustanovenými v nariadení vlády SR č. 23/2009 Z. z. Prerušenie správneho konania v oblasti schvaľovania pokusu boli vydávané prevažne tým zariadeniam, ktoré si nespĺnili zákonnú povinnosť požiadať o nové schvaľovacie konania podľa požiadaviek ustanovených v nariadení vlády SR č. 23/2009 Z. z. Schválený pokus sa môže vykonávať iba v schválenom zariadení podľa požiadaviek ustanovených v nariadení vlády SR č. 23/2009 Z. z.

Tabuľka č. 31

Prehľad o počte schválených pokusov a počte prerušení správneho konania

Rok	2009	2010	2011	2012
Schválenie pokusu	115	176	103	132
Výzva na odstránenie nedostatkov	48	25	34	11

Znížený počet prerušení správneho konania v oblasti schvaľovania pokusov na zvieratách bol z toho dôvodu, že viaceré pokusné zariadenia sú už schválené podľa nariadenia vlády SR č. 23/2009 Z. z. Tým spĺňajú požiadavku na vykonanie pokusu a majú vedomosť o písaní a vyplňaní žiadostí o schválenie pokusu.

3.4. Kontrola ochrany spoločenských zvierat

ŠVPS SR aktualizovala metodický pokyn (ďalej len „MP“) 11/2011/220AW na jednotné uplatňovanie postupov pri výkone kontrol ochrany spoločenských zvierat, útulkov a karanténnych staníc a ich schvaľovaní podľa požiadaviek ustanovených vo vyhláske 123/2008 Z. z. a v zákone 39/2007 Z. z. V SR má ohlásenú činnosť približne 44 karanténnych staníc a útulkov. Od 01.11.2012 sa novelou zákona č. 39/2007 Z. z. zmenil princíp kontrol v zmysle, že každé zariadenie (útulok, karanténna stanica) musí byť schválené v súlade s požiadavkami ustanovenými vo vyhláske SR č. 123/2008 Z. z. , ŠVPS SR, na základe platných

rozhodnutí o schválení zariadení vedie register všetkých schválených karanténnych staníc a útulkov v SR. Novela zákona určila povinnosť obciam zriaďovať, alebo podieľať sa na zriadení útulkov a karanténnych staníc. Taktiež určila povinnosť obciam zabezpečiť odchyt túlavých zvierat v rámci obce spôsobilými osobami, ktoré odchytené zvieratá umiestnia do karanténnych staníc alebo útulkov. Spôsobilosť osôb na odchyt zvierat sa získava vzdelávaním na IVVL Košice, kde sa po absolvovaní kurzu a skúšky udelí osvedčenie. Každý kto odchyťava zvieratá je povinný odchytené zvieratá umiestniť do karanténnej stanice alebo do útulku. V novele zákona č. 39/2007 Z. z. sú upravené kompetencie v oblasti ochrany spoločenských zvierat pre obce z pohľadu túlavých zvierat, zodpovednosti za odchyt a schvaľovanie karanténnych staníc a útulkov. V MP je určená frekvencia kontrol na 2 kontroly ročne v každom ohlásenom zariadení. Kontroly sú rozdelené na letné a zimné obdobie. V roku 2012 sa vykonalo podľa požiadaviek v zákone 39/2007 Z. z. schvaľovacie konanie vo viacerých zariadeniach útulkov a karanténnych staníc v SR. **Vykonalo sa spolu 126 kontrol v 62 zariadeniach.** Najviac nedostatkov bolo zistených vo vedení záznamov v zariadeniach podľa požiadaviek ustanovených vo Vyhláške 123/2008 Z. z. VI udelili podľa § 14 zákona 39/2007 Z. z. spolu 26 opatrení na mieste. ŠVPS SR denne rieši podnety verejnosti, podieľa sa na komunikácii s médiami ohľadne problematiky týrania spoločenských zvierat, odpovedá na otázky zo strany neziskových organizácií ohľadne ochrany zvierat a robí poradný orgán pre MPRV SR v tejto oblasti.

Tabuľka č. 32

Rozbor kontrol vykonaných v karanténnych staniciach a útulkoch za rok 2012.

Počet zariadení v regióne	Celkový počet vykonaných kontrol	Počet následných kontrol	Celkový počet nedostatkov	Počet opatrení 39/2007 Z. z.			Počet konaní	
				§ 8 ods. 4 písm. d) e)	§ 12	§14	Ukončených v danom roku	Neukončených v danom roku
KS	33	62	3	16	0	0	16	
Útulky	29	64	2	10	0	0	10	
Hotely	24	30	0	0	0	0	0	

Tabuľka č. 33

Počet prijatých zvierat	Počet odovzdaných zvierat	Počty uhynutých zvierat	Počty usmrtených zvierat	
KS	3585	2480	125	117
Útulky	3877	3281	132	120
Hotely	610	592	0	0

ŠVPS SR spolupracovala pri príprave vyhlášky o chove nebezpečných živočíchov, ktorá nadobudla účinnosť 15. mája 2012. Vyhláška č. 143/2012 Z. z. o chove nebezpečných živočíchov ustanovuje okrem iného aj požiadavky na chovateľov/vlastníkov živočíchov podľa § 3, v ktorom sú jednoznačne určené živočíchy, ktoré patria medzi nebezpečné živočíchy. V § 3 ods. 1-4 sú ustanovené druhy živočíchov, ktoré si vyžadujú iba registráciu ich chovu, živočích y uvedené v bode 5 z tohto dôvodu musia mať svoj chov/držanie schválený

príslušnou RVPS. Žiadateľ/chovateľ nebezpečných živočíchov zaradených do § 3 bod 5 je povinný požiadať žiadosťou o schválenie svojho zariadenia. Živočíchy patriace do § 3 bod 1-4 môžu byť držané, chované iba na základe ohlasovacej povinnosti, ktorú držiteľ/vlastník zvierat zašle na miestne príslušnú RVPS. ŠVPS SR vypracovala za pomoci odbornej skupiny MP 5/2012/220, v ktorom sú uvedené postupy schvaľovania a kontroly chovov nebezpečných živočíchov. Odbor zdravia a ochrany zvierat ŠVPS SR sa podieľal na príprave novely zákona 39/2007 Z. z. vecnými pripomienkami a hlavne zapracovaním kompetencií vyplývajúcich z Nariadenia Rady 1099/2009 a Smernice Rady a Európskeho parlamentu 2010/63/EU, ktoré nadobudnú účinnosť 01.01.2013. Taktiež pracovníci Odboru zdravia a ochrany zvierat boli odborným garantom ŠVPS SR v rámci národného plánu vzdelávania preškolila podľa novej legislatívy viacerých inšpektorov ochrany zvierat. Predstavila im nové metodické pokyny, nové postupy kontrol, schvaľovací proces a systémy hlásení v rámci ochrany zvierat. Pracovníci ŠVPS SR odboru zdravia a ochrany zvierat sa pravidelne zúčastňujú tréningových kurzov v zahraničí (BTSF). Tréningového kurzu v oblasti ochrany zvierat počas usmrcovania v rámci eradikácie sa zúčastnili v Španielsku 3 pracovníci.

3.5. Kontroly ochrany zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania

ŠVPS SR spolupracovala pri vypracovávaní nariadenia vlády SR č. 432/2012 Z. z., ktorým sa ustanovili požiadavky na ochranu zvierat počas usmrcovania, ktoré nadobudlo právoplatnosť 12.12.2012. Do právneho poriadku Slovenskej republiky sa dňom 01.01.2013 priamo implementuje nariadenie rady (ES) 1099/2009 o ochrane zvierat počas usmrcovania. Na vykonávanie jeho požiadaviek musela Slovenská republika vypracovať nariadenie vlády SR č. 377/2012 Z. z., ktorým upravuje požiadavky na rituálne zabíjanie, systém vzdelávania a v prílohách podrobnosti o systéme v usmrcovaní jednotlivých druhov zvierat. V rámci priamej implementácie nariadenia rady (ES) 1099/2009 musela ŠVPS SR vyplňať dotazníky od iných členských štátov ohľadne uplatňovania povinností ustanovených v tomto nariadení rady.

ŠVPS SR pripravila v spolupráci s MPRV SR medzinárodný seminár o ochrane zvierat počas usmrcovania. Na seminári sa predstavili hostia z Nemecka a Českej republiky, ktorí predniesli uplatňovanie nariadenia rady (ES) 1099/2009 vo svojich krajinách. Seminár bol určený pre inšpektorov ochrany zvierat z RVPS. ŠVPS SR pripravila tri informačné dni v Košickom kraji, Žilinskom a Bratislavskom kraji, pre prevádzkovateľov bitúnkov, na ktorých prevádzkovateľov bitúnkov informovala o požiadavkách ustanovených v nariadení rady (ES) 1099/2009 a nariadení vlády SR č. 432/2012 Z. z.

ŠVPS SR v spolupráci s so svojim vzdelávacím zariadením Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach akreditoval kurz vzdelávania a získavania odbornej spôsobilosti pre pracovníkov bitúnkov vykonávajúcich súvisiace úkony a usmrcovanie zvierat.

V roku 2012 sa kontroly vykonávali v súlade s MP č. 10/2010/220AW na jednotné uplatňovanie zdokumentovaných kontrol na bitúnku. Ochrana zvierat v čase ich zabíjania na bitúnku je kontrolovaná veterinárnymi inšpektormi vykonávajúcimi hygienický dozor na bitúnku (ďalej len „VIH“) a zároveň veterinárnymi inšpektormi ochrany zvierat (ďalej len „VI“). Frekvencia kontrol je daná intenzitou a kapacitou zabíjania zvierat na bitúnku. Minimálna frekvencia zdokumentovaných kontrol je per VIH raz za 3 mesiace a pre VI 1-krát ročne. V roku 2012 niektoré bitúnky prerušili alebo ukončili svoju činnosť. Nariadením vlády 359/2011 Z. z., ktorým sa ustanovili požiadavky na niektoré prevádzkarne a na malé množstvá boli usmernené

niektoré požiadavky ohľadne výnimiek na konštrukcie, usporiadanie a vybavenie bitúnkov. Z toho dôvodu počty fungujúcich bitúnkov vzrástli.

Kontrola ochrany zvierat je rozdelená podľa toho, ktorý veterinárny inšpektor ju vykonáva. VI vykonáva komplexnú kontrolu. VII vykonáva pravidelnú kontrolu. Komplexná kontrola v sebe zahŕňa okrem fyzickej kontroly bitúnku aj kontrolu dokladovú a kontrolu záznamov vedených kontrolovaným subjektom. Pravidelná kontrola je predovšetkým fyzickou kontrolou v oblasti vykládky zvierat na bitúnku, ich preháňania do ustajňovacích priestorov, preháňania do priestorov znehybnenia, systému omráčenia a vykrvania. Každá RVPS je povinná podľa MP do 31.01. zaslať rozbor výsledkov kontrol za predchádzajúci kalendárny rok vyplnením tabuľky, ktorá je súčasťou MP. V roku 2012 bolo spolu vykonaných 509 kontrol pri ktorých sa zistilo 7 nedostatkov. Nedostatky boli väčšinou charakteru nezrovnalostí vo vedení záznamov a v jednom prípade z dôvodu nedostatočného zvlhčovania kože pred omračovaním elektrickým omračovacím zariadením, ktorý sa odstránil hneď na mieste. Mierne zvýšený počet kontrol bol zapríčinený intenzívnejším vykonaním kontrol z dôvodov príprav na misiu z FVO a prípravy implementácie nariadenia rady (ES) 1099/2009 a vypracovania nariadenia vlády SR č. 432/2012 Z. z., ktorým sa vykonáva nariadenie rady. ŠVPS SR schválila rozhodnutím zabíjanie zvierat rituálnym spôsobom v 3 bitúnkoch v SR.

Tabuľka č. 34

Kontroly ochrany zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania v roku 2012

Kontroly	Zistenia	Opatrenia (§14 ods. 2)	Priestupkové konania (§48)		Správne konania (§50)		Trestné podania
			Začaté	Ukončené	Začaté	Ukončené	
Ustajnenie	474	1	0	0	0	0	0
Manipulácia	512	3	0	0	0	0	0
Omračovanie	527	3	1	0	0	0	0
Vykrvovanie	521	0	0	0	0	0	0
Spolu	509	7	1				

V priemere sa vykonalo 509 kontrol na bitúnkoch z toho 137 kontrol vykonali veterinárni inšpektori ochrany zvierat a 372 kontrol vykonalo veterinárnych inšpektorov vykonávajúcich hygienický dozor.

4. Hygiena krmív

Na zabezpečenie efektívneho fungovania činností zabezpečovaných orgánmi veterinárnej správy, ŠVPS SR na úseku hygieny krmív vypracováva metodické pokyny na jednotné postupy dotknutých orgánov. Každý rok je aktualizovaný plán odberu úradných vzoriek na analýzy na základe výsledkov z predchádzajúceho roka a novej legislatívy a podľa aktuálnej situácie a potreby je aktualizovaný plán úradných kontrol.

4.1. Úradné kontroly

Úradné kontroly v roku 2012 v oblasti hygieny krmív vykonávali RVPS na základe metodických pokynov vydaných ŠVPS SR MP– Odber úradných vzoriek krmív v roku 2012 a MP – Úradné kontroly krmív. Úradné kontroly sa riadili platnou legislatívou SR a právnymi normami ES.

4.1.1. Inšpekcie

Úradné kontroly v počte **4 621** boli vykonávané v týchto formách: bežné plánované veterinárne kontroly inšpekcie – **2 987**, plánované kontroly so zameraním len na odber úradných vzoriek na analýzy - **1 172**, veterinárne kontroly pri obchodovaní a vývoze spojené s certifikáciou **317**, riešenie podnetov zo systému RAPID ALERT – **12** a cielených kontrol **86**, šetrenie podnetov a sťažností - **12** a dodatočných – následných úradných kontrol **35**.

Zameranie veterinárnych kontrol vykonávaných veterinárnymi inšpektormi RVPS na úseku hygieny krmív je predovšetkým na zdravotnú bezpečnosť krmív a napájacej vody pri kŕmení zvierat na farmách, na zdravotnú bezpečnosť (nezávadnosť) krmív v procese výroby, pri skladovaní a uvádzaní na trh hlavne kŕmnych surovín živočíšneho pôvodu, zdravotnú bezpečnosť krmív pri obchodovaní v rámci ES a vývoze do tretích krajín a na zákaz skrmovania kuchynského odpadu hospodárskym zvieratám určených na výrobu potravín.

4.1.2. Odber úradných vzoriek krmív podľa Metodického pokynu v roku 2012

Celkovo bolo odobratých **1 592** úradných vzoriek na úseku hygieny krmív. Nevyhovelo požiadavkám 7 vzoriek vody na napájanie zvierat z toho **6** v bakteriologických ukazovateľoch **1** pre vyšší obsah NO₂ a NO₃.

Krmivá, predovšetkým kŕmne zmesi nevyhoveli na požadované parametre v **21** úradných vzorkách. Išlo o tieto ciele vyšetrení – 7x zdravotná neškodnosť krmív (salmonely, kvasinky, plesne), 3x kokcidostatiká, 1x koncentrácia liečiva v medikovanom krmive, 3x prekročená Cu v KZ pre ovce, 1x ČKT + peroxidové číslo - kŕmne suroviny živočíšneho pôvodu (rybia múčka), 2x NH₃ - kŕmne suroviny živočíšneho pôvodu – 1 x rybia múčka a 1x spracované živočíšne bielkoviny pre spoločenské zvieratá, 1x zakázané látky - tetracyklíny – v KZ pre ryby, 2x spracované krmivo - žuvačky pre psov – Salmonella.

Tabuľka č. 35

Výsledku odberu úradných vzoriek krmív z RVPS za rok 2012

číslo komodity	cieľ vyšetrenia	plánovaný počet vzoriek	počet odobratých vzoriek	počet nevyhovujúcich vzoriek
1	pitná voda – mikrobiologické (E. coli, koliformné, CPM mezofilné)	40	40	6
2	pitná voda - NO ₃ a NO ₂	26	26	1
3	Pitná voda – ťažké kovy Hg a (jeden z týchto Pb, As, Ni, Cd)	40	40	
4	živočišny proteín - krížová kontaminácia - krmivá pre HZ	312	312	
5	spracovaný živočišny proteín – druhové zastúpenie -HD	53	53	
6	ČKT + peroxidové číslo - krmne suroviny živočíšneho pôvodu	37	39	1
7	NH ₃ - krmne suroviny, živočíšne bielkoviny ako krmne suroviny	38	36	2
8	Spracovaná živočíšna bielkovina –Salmonella a Enterobact.	9	9	
9	Krvné produkty, krvné múčky, krvné deriváty - Salmonella a Enterobact	8	6	
10	Kafilrické tuky 3, rybí tuk - Salmonella a Enterobact	0	0	
11	Mliečne krmne zmesi - Salmonella a Enterobact	16	16	
12	Rybia múčka - Salmonella a Enterobact	16	16	
13	Spracované krmivo pre spoločenské zvieratá (salámy) - Salmonella a Enterobact	70	70	
14	Spracované krmivo - žuvačky - Salmonella a Enterobact	57	58	2
15	Konzervované krmivo pre spoločenské zvieratá	80	80	
16	Mykotoxín - aflatoxín B ₁ - krmne suroviny, KKZ a krmivá	80	80	
17	Mykotoxín - ochratoxín A - kompletne krmne zmesi	30	29	
18	Mykotoxín DON (deoxynivalenol) - krmne suroviny, KZ, objemové krmivá	20	20	
19	Mykotoxín - fumonizíny B ₁ ,B ₂ - suroviny, doplnk. ,kompletne objemové krmivá	22	22	
20	Mykotoxín zearalenon - krmne suroviny a krmne zmesi	25	25	
21	Mykotoxín T-2 a HT-2 toxín - KZ, obilniny a vedľajšie produkty z nich	20	20	
22	Dioxíny - objemové krmivá , krmne zmesi pre hydinu a ošípané	41	41	
23	PCB - objemové krmivá pre prežúvavce	40	40	
24	chlórované uhľovodíky – DDT, HCH, HCB - všetky druhy krmív	26	26	
25	organofosfáty - všetky druhy krmív	20	20	
26	zakázané látky - tyreostatiká - KZ pre potravinové zvieratá	20	20	
27	zakázané látky - β agonisti - KKZ pre potravinové zvieratá	20	20	
28	zakázané látky - tylozín - krmne zmesi pre ošípané, hydina, ryby	21	21	1
29	zakázané látky - tetracyklíny - KZ pre hydinu, ryby, ošípané	21	21	
30	zakázané látky - avilamycín - KKZ	25	25	
31	zakázané látky - sulfónamidy - KZ	20	20	
32	kokcidostatiká - krmne zmesi	55	57	2
33	zdravotná neškodnosť krmív - salmonely, plesne, kvasinky	130	130	7
34	mikroprvky Cu - krmne zmesi pre ovce	23	23	3
35	mikroprvky Zn - krmne zmesi pre ošípané	32	32	
36	ťažké kovy (Cd, Pb, Hg, As, Ni) - objemové krmivá , krmne suroviny	50	51	
37	stanovenie koncentrácia účinnej látky - medikované krmivo	42	40	2
38	toxické látky - krmivo v prípade podozrenia z otravy, úhyn zvierat	0	2	
39	rádioaktivita - všetky druhy krmív	8	8	
	Spolu KRMIVÁ	1588	1592	28

Porovnanie s rokom 2011 keď bolo 1,25 % nevyhovujúcich výsledkov je v roku 2012 navýšenie na 1,76 %. Pretrvávajú nevyhovujúce analýzy vo vzorkách napájacej pitnej vody pre zvieratá a v tomto roku.

- **Zákaz skrmovania spracovaných živočíšnych bielkovín**

Na úseku prevencie BSE v rámci plnenia požiadaviek článku 9 a prílohy IV nariadenia 999/2001/ES bolo vykonaných **811** veterinárnych kontrol na dodržiavanie zákazu skrmovania spracovaných živočíšnych bielkovín u prežúvavcov a kontrol kŕmenia povolených živočíšnych kŕmnych surovín u monogastrických zvierat. Bolo odobratých **365** úradných vzoriek na kontrolu prítomnosti cicavčích bielkovín a z toho 53 vzoriek bolo testovaných na prítomnosť hovädzieho proteínu v krmivách určených zvieratám určených na výrobu potravín. Všetky vzorky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy.

4.1.3. Celková zhoda u prevádzkovateľov a výrobcov

Pri **50** úradných kontrolách bolo zistenie nedodržiavanie predpisov, RVPS vydali **8** opatrení podľa § 8 ods. 3 písm. e) a bolo vydaných **31** opatrení podľa § 14 ods. 2 zákona č. 39/2007 Z. z. veterinárnymi inšpektormi RVPS na ich odstránenie. Sankcia bola **1 pokuta** v blokovom konaní vo výške 100 €. V 4 prípadoch zistenie porušenia predpisov bolo postúpené inému orgánu na doriešenie. Následne bolo vykonaných 34 úradných kontrol na kontrolu vydaných opatrení.

U nevyhovujúcich výsledkov analýz úradných vzoriek bolo u **28** vzoriek vydaných **21** opatrení a súčasne **12** vzoriek bolo postúpených inému orgánu na vydanie opatrení alebo sankcií.

Pri úradných kontrolách - inšpekciách boli zisťované hlavne tieto nedostatky:

- nevykonávanie vlastných kontrol na zdravotnú bezpečnosť krmív
- nevykonávanie vlastných kontrol na zdravotnú bezpečnosť vody na napájanie
- nedostatočná evidencia o krmivách
- nevyhovujúca hygiena skladovacích priestorov
- nedostatočná hygiena pri kŕmení zvierat
- nevhodné krmiva na kŕmenie zvierat, zmyslové zmeny
- neregistrovaný prvovýrobca krmív

Školenia

„Hygiena krmív, medikované krmivá“ – školenie bolo organizované 15.6.-27.6.2012 a podrobnosti sú uvedené v kapitole Veterinárna farmácia

5. Vedľajšie živočíšne produkty

5.1. Úradné kontroly

Orgánom úradnej kontroly v SR v oblasti vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov (ďalej len „VŽP“) je ŠVPS SR. Úradné kontroly na úseku VŽP boli v roku 2012 vykonávané v súlade s metodickým pokynom - Odber úradných vzoriek vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov v roku 2012 , v súlade s metodickým pokynom - Úradné kontroly vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov, zákonom č. 39/2007 Z. z) a novými nariadeniami Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009, ktorým sa ustanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov určených pre ľudskú spotrebu a ktorým sa zrušuje nariadenie č. 1774/2002/ES (ďalej len „nariadenie č. 1069/2009/ES“) a Nariadenie Komisie EÚ č. 142/2011, ktorým sa vykonáva Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009, ktorým sa ustanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov určených pre ľudskú spotrebu a ktorým sa vykonáva smernica Rady 97/78/ES, pokiaľ ide o určité vzorky a predmety vyňaté spod povinnosti veterinárnych kontrol na hraniciach podľa smernice v platnom znení (ďalej len „nariadenie č. 142/2011/EÚ“). V roku 2012 SR vydala Vyhlášku Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka č. 148/2012 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o výnimkách pri zbere, preprave a odstraňovaní vedľajších živočíšnych produktov a o použití vedľajších živočíšnych produktov na osobitné krmné účely. Táto vyhláška bola prijatá v súlade s právne záväzným aktom Európskej únie v oblasti technických noriem a technických predpisov.

Predmetom úradných veterinárnych kontrol bolo dodržiavanie podmienok pri nakladaní, skladovaní, likvidácii, spracovaní, obchodovaní, zbere, preprave VŽP, používaní v zmysle platnej legislatívy, pričom boli použité rôzne formy a metódy úradných kontrol ako sú dozor, inšpekcia, certifikácia. Veterinárnej kontrole podliehajú subjekty schválené ako sú: spracovateľské závody, spaľovne, spoluspaľovne, zariadenia na predbežné spracovanie, zberné strediská, sklady, technické závody, oleochemické závody, výrobcovia krmív pre spoločenské zvieratá, úprava loveckých trofejí, kompostovanie, spracovanie hnoja, bioplynové stanice, spracovanie krvi, závody na spracovanie koží, vlny, peria. Registrované činnosti zber, preprava, uvádzanie VŽP na krmenie z mliekarenského priemyslu, obchodovanie. Medzi povolené výnimky užívateľov podľa článku 18 nariadenie č. 1069/2009/ES ide predovšetkým o skrmovanie VŽP pre uznané svorky psov, psi a mačky v útulkoch, zoo zvieratá, spoločenské zvieratá. Celkový počet subjektov podliehajúcich kontrole v roku 2012 bol **439**, počet vykonaných úradných kontrol u týchto subjektov bol **2 152** z toho bolo 1 406 kontrol v súvislosti s obchodom a vývozom VŽP.

Samostatnou oblasťou veterinárnej kontroly je úradná kontrola u producentov VŽP, medzi ktorých patria všetky farmy a ich majitelia, ktorí chovajú zvieratá, všetky prevádzkarne, ktoré spracúvajú živočíšne produkty (počet producentov VŽP bol v roku 2012 cca **19 764 v rátane** obchodnej siete, kde sa predávajú potraviny živočíšneho pôvodu). Na tomto úseku bolo vykonaných **5 802** úradných kontrol zameraných na požiadavky pri nakladaní s vedľajšími živočíšnymi produktmi.

Výsledky štátneho dozoru a úradnej kontroly na úseku VŽP za rok 2012

2012	úradné kontroly celkove	nedostatky	postúpené inému orgánu na doriešenie	sankcie		
				pokuty		opatrenia
				bloková	správne konanie	§ 8, § 14
RVPS	7 739	217	1	18	10	66

Výskyt nezhôd

Kontroly u spracovateľov ŽVP boli zamerané na dodržiavanie podmienok s nakladaním, skladovaním, likvidáciou, spracovaním, obchodovaním, prepravou živočíšnych vedľajších produktov. V roku 2012 sa pri 159 kontrolách vyskytli nedostatky v počte 217. V tejto súvislosti bolo vydaných 66 opatrení na odstránenie nedostatkov a v 28 prípadoch boli uložené pokuty.

V roku 2012 bolo **42** podnetov v súvislosti s nahlásením nesúladu s nakladaním odpadu živočíšneho pôvodu (odpad zo zabitých zvierat, uhynuté zvieratá, producentov PPP) v lese, za obcou a podobne.

V rámci úradných kontrol v oblasti VŽP boli zistené hlavne tieto nezhody:

- chýba priestor na uskladnenie VŽP;
- nevyhovujúce zberné nádoby, poškodené nádoby;
- nedostatočná hygiena priestorov, kontajnerov na VŽP;
- nevedenie evidencii o čistení a dezinfekcii nádob, priestorov na skladovanie VŽP;
- zberné nádoby, nádrže, kontajnery na VŽP neboli označené;
- nedodržanie oddeleného skladovania VŽP na základe kategórií;
- nevedie sa evidencia o vyprodukovanom a odovzdanom VŽP;
- nebolo včas a bezpečne zabezpečené odstránenie uhynutých zvierat;
- vlastník nezabezpečil neškodné odstránenie VŽP, ktoré vznikli jeho činnosťou;
- neodstraňovanie ŠRM – VŽP materiál 1, v súlade s nariadením z domácich zabíjačiek;
- neoznačenie dopravných prostriedkov na prepravu VŽP;
- stavebné, konštrukčné nedostatky v skladoch VŽP;
- nedostatočné vlastné kontroly spracovaných VŽP;
- kontajnery na VŽP neboli vyprázdnené, nevhodne umiestnené, nebol chránený pred poveternostnými vplyvmi, bol opotrebovaný, nevyhovoval kapacitou pre staršie kategórie HD, bol tam uskladnený nepotrebný materiál, znečistený priestor na ukladanie VŽP, nezabezpečený pred odcudzením;
- vykonávanie činnosti bez schválenia činnosti;
- nezabezpečenie neškodného odstránenia VŽP;
- nedodržanie včasnosti odstraňovania VŽP – neskoré ohlásenie;
- nepredloženie obchodných dokladov – zberných listov na VŽP;
- nedostatky pri uchovávaní dokladov o zbere VŽP, nedodržanie 3 rokov archivácie.

Rozsah a charakter zistených nedostatkov v oblasti VŽP v roku 2012 nepredstavoval závažné riziko pre zvieratá a ľudí. Vydanie opatrení bolo rešpektované a nedostatky odstránené.

Príčiny zistených nedostatkov boli najmä neznalosť legislatívy, ale aj nedostatky vyplývajúce z nevyrovnania finančných záväzkov voči spracovateľovi, ktorý potom odmietal zber a odvoz VŽP. Na dosiahnutie zhody producentov a spracovateľov VŽP sa využívajú rôzne sankcie prijaté v rámci úradných kontrol v súlade s platnou legislatívou v danej oblasti.

5.2. Odber úradných vzoriek

Veterinárnymi inšpektormi RVPS bolo v zmysle odberu úradných vzoriek vedľajších živočíšnych produktov a odvođených produktov v roku 2012 odobratých **286** úradných vzoriek na analýzy v oblasti ŽVP a odvođených produktov.

Tabuľka č. 37

Výsledku odberu úradných vzoriek na úseku ŽVP za rok 2012

číslo komodity	cieľ vyšetrenia	plánovaný počet vzoriek	počet odobratých vzoriek	počet nevyhovujúcich vzoriek
1	Kontrola procesu spracovania - (spracovateľská metóda 1 +7)	16	16	0
2	Vaječné produkty, spracované škrupiny, krvné múčky, krvne deriváty- Salm. a Enterobacteriaceae	1	1	0
3	Spracovaná živočíšna bielkovina (SŽB), hydrolyzované bielkoviny, oškvarky -Salmonella a Enterobacteriaceae	16	16	0
4	Kafilerický tuk 3 , tukové deriváty -Salmonella a Enterobacteriaceae	22	22	0
5	VŽP zo spracovaného mlieka určené na priame kŕmenie (surová srvátka, biela voda, kal z odstrediviek a separátov, mledzivo, mlieko)- Salmonella a Enterobact.	61	61	3
6	Surové krmivo pre zvieratá , medziprodukt do krmív (chladené, mrazené)- Salmonella a Enterobacter.	14	14	3
7	Spracované krmivo pre spoločenské zvieratá (salámy, tlačanky..), návnady a krmivo pre ryby -Salmonella a Enterobacteriaceae	4	4	0
8	Spracované krmivo (žuvačky, ochucovadla, granule) Salmonella a Enterobacteriaceae	9	9	1
9	Konzervované krmivo pre spoločenské zvieratá (konzervy)- termostatová skúška, Salmonella a Enterobacteriaceae	0	0	0

10	Spracovaný hnoj, organické hnojivá (kompost,..), zúrodňujúce látky - Salmonella a E. coli	19	17	0
11	Rezíduá digescie a kompost- Salmonella a E.coli	16	17	0
12	Kafilerické tuky -zvyšné celkové nerozpustné nečistoty	6	6	0
13	Odpadové vody zo spracovateľských závodov	7	7	0
14	Kontrola účinnosti dezinfekcie	62	62	0
15	Kafilerický tuk 1,2/ MKM 1,2-GTH	11	10	3
16	Kafilerický tuk 3 / SŽB 3 -GTH	9	9	0
17	Organické hnojivá , zúrodňujúce látky z MKM 2-GTH	7	7	0
18	Dioxíny -kafilerické tuky a tukové deriváty určené do krmív; SŽB -výroba	5	5	0
19	PCB - kafilerické tuky, tukové deriváty určené do krmív; SŽB- výroba	3	3	0
	Spolu	288	286	10

Odber úradných vzoriek na analýzy v zmysle odberu úradných vzoriek vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov v roku 2012 pre rok 2012 bol zameraný na overovanie nedodržania predpisov a bezpečnosti výrobkov uvádzaných na trh. V **10** prípadoch boli zistené nezhody a bolo prijatých **14** opatrení na ich nápravu, 2 nevyhovujúce výsledky boli postúpené iným orgánom na ďalšie šetrenie (Poľsko, Taliansko) a v 1 prípade bola uložená pokuta.

Prevádzkarne a všetky činnosti súvisiace s nakladaním s vedľajšími živočíšnymi produktmi a odvodenými podliehajú v oblasti VŽP schvaľovaniu alebo povoľovaniu. V roku 2012 bolo na základe poskytnutých údajov z RVPS v správnom konaní schválených a povolených **111** subjektov. Bolo vydaných 20 záväzných posudkov a **48** stanovísk.

ŠVPS SR vedie zoznam schválených, povolených a registrovaných prevádzkovateľov, ktorý nakladajú s VŽP alebo odvodenými produktmi v predpísanej forme na www.svssr.sk. V tejto súvislosti pridela alebo odobrala úradné čísla pre schválené subjekty za rok 2012 v počte **58**. Vydala potvrdenie o registrácii pre 30 subjektov, vydala 25 potvrdení o pridelení úradného čísla a všetky subjekty boli súčasne zapísané do zoznamu. Na základe výnimky na kŕmenie zaevidovala do zoznamu **80** nových subjektov. V rámci svojej schvaľovacej činnosti vykonal veterinárny inšpektor ŠVPS SR 12 veterinárnych kontrol, vydal 7 rozhodnutí v schvaľovacom konaní spracovateľských závodov, zberných stredísk a spaľovní. Na obchodovanie so VŽP materiálom kategórie 1 a 2 boli vydané 2 povolenie pre Poľsko .

Školenia

V rámci Národného plánu vzdelávania sa veterinármi inšpektori RVPS, ŠVPS SR a pracovníkov ŠVPÚ v roku 2012 sa zúčastnili školení s problematikou VŽP. Podrobné informácie sú uvedené v kapitole Veterinárna farmácia.

6. Rezíduá veterinárnych liečiv, monitoring rezíduí

6.1 Úradné kontroly a odbery vzoriek

Všetky úradné kontroly zamerané na monitorovanie určitých látok a ich rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu sú riadené a vykonávané v súlade s platnou nasledovnou legislatívou:

- Zákonom č. 39/2007 Z. z.
- Nariadením vlády Slovenskej republiky č. 320/2003 Z. z. o monitorovaní určitých látok a rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu v znení neskorších predpisov (ďalej len „nariadenia vlády SR č. 320/2003 Z. z.“);
- Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 470/2009, o stanovení postupov Spoločenstva na určenie limitov rezíduí farmakologicky účinných látok v potravinách živočíšneho pôvodu;
- Nariadením komisie (EU) č. 37/2010 o farmakologicky účinných látkach a ich klasifikácií, pokiaľ ide o maximálne limity rezíduí v potravinách živočíšneho pôvodu, v znení doplnkov a zmien;
- Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 o úradných kontrolách uskutočnených s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá v platnom znení.

Kontrola rezíduí veterinárnych liekov a kontaminantov v živých zvieratách, v produktoch živočíšneho pôvodu, v krmivách a napájacej vode prebiehala aj v roku 2012 prostredníctvom týchto plánov a monitoringov:

- 1.1. Národný plán kontroly rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu v Slovenskej republike (ďalej len „NPKR“);
- 1.2. Monitoring poľovnej zveri a rýb (ďalej len „MPZ“);
- 1.3. Rádiohygienická kontrola poľnohospodárskych surovín, polotovarov a produktov vyrobených na Slovensku (ďalej len „RHK“);
- 1.4. Koordinovaný cielený monitoring (ďalej len „KCM“);
- 1.5. Monitoring spotrebného koša (ďalej len „MSK“).

6.2. Národný plán kontroly rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu v Slovenskej republike

Pre rok 2012 bol schválený Národný plán kontroly rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu v Slovenskej republike EK. V súlade s NPKR bol ŠVPS SR vypracovaný metodický pokyn k NPKR (ďalej len „MP NPKR“), prostredníctvom ktorého boli v živých zvieratách určených pre ľudskú spotrebu a v produktoch živočíšneho pôvodu sledované rezíduá zakázaných látok, veterinárnych liekov a látok, ktoré môžu byť použité na veterinárne účely a v neposlednej miere rezíduá kontaminantov. Každoročne je NPKR a následne aj MP NPKR inovovaný podľa aktuálnej situácie výskytu rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu a podľa aktuálnych požiadaviek expertov z Európskej

únie. V NPKR sa sleduje škála veterinárnych liekov a látok, ktoré sú najčastejšie používané v Slovenskej republike a taktiež škála tých veterinárnych liekov a látok, ktorých rezíduá boli zistené v predchádzajúcom roku.

Kontrola rezíduí v rámci NPKR sa vo všeobecnosti zameriava na :

a/ detekciu a kontrolu vzoriek biologických materiálov zo zvierat produkujúcich potraviny, produktov živočíšneho pôvodu a krmív na látky s anabolickým účinkom a nepovolené látky, ktoré patria do skupiny A;

b/ detekciu a kontrolu, či predmetné vzorky biologických materiálov zvierat produkujúcich potraviny, vzorky produktov živočíšneho pôvodu a krmív neprekračujú povolené maximálne reziduálne limity antibakteriálnych látok, veterinárnych liekov, ostatných látok a kontaminantov, ktoré patria do skupiny B podľa nariadenia vlády SR č. 320/2003 Z. z..

Rozdelenie sledovaných látok je nasledujúce:

Skupina A

Látky s anabolickým účinkom a nepovolené látky

1. stilbény, deriváty stilbénov a ich soli a estery;
2. antityreoidné látky;
3. steroidy;
4. laktóny kyseliny rezorcylovej vrátane zeranolu;
5. beta-agonisti;
6. látky uvedené v osobitnom predpise (Nariadením komisie (EU) č. 37/2010 o farmakologicky účinných látkach a ich klasifikácií, pokiaľ ide o maximálne limity rezíduí v potravinách živočíšneho pôvodu, v znení doplnkov a zmien).

Skupina B

Veterinárne lieky, látky, ktoré môžu byť použité na veterinárne účely a kontaminanty

1. Antibakteriálne látky vrátane sulfónamidov a chinolínov;
2. Iné veterinárne lieky
 - a) antihelmintiká,
 - b) antikokcidiká,
 - c) karbamáty a pyretroidy,
 - d) sedatíva,
 - e) nesteroidné protizápalové lieky (NPL),
 - f) ostatné farmakologicky aktívne látky;
3. Ostatné látky a kontaminanty prostredia
 - a) organochlórové zlúčeniny vrátane PCB,
 - b) organofosfáty,
 - c) chemické prvky,
 - d) mykotoxíny,
 - e) farbivá,
 - f) iné.

Kontrola rezíduí zakázaných látok je dôležitá na zabránenie zneužívania hormónov pri produkcii mäsa, ale taktiež na zabránenie zneužívania látok na iný účel ako sú určené, čiže ide o prípady nelegálneho ošetrovania. Hormóny stimulujú rast zvyšovaním účinnosti krmiva

a u zvierat, ktorým sa aplikujú hormóny, dochádza oveľa účinnejšie ku konverzii krmiva na svalovinu na úkor tuku. Použitie hormónov ako 17 - beta estradiol, progesterón, testosterón, zeranol, trenbolon a melengestrol acetát - MGA ale taktiež beta agonistických látok za účelom urýchlenia rastu vo výkrme zvierat vyvoláva riziká pre konzumentov. Nepriaznivé účinky zahrňujú vývojové, neurobiologické, genotoxické a karcinogénne účinky. Tieto účinky možno pripísať buď pôvodnej látke alebo ich metabolitom. Kvalita kontroly rezíduí hormonálnych látok, vrátane zakázaných látok, je závislá na laboratórnom vybavení a laboratórnych metódach. Laboratórne metódy sú pod neustálym vývojom na detekovanie čoraz väčšieho množstva metabolitov týchto zakázaných látok. Neustály rýchly vývoj nových a citlivejších analytických metód vedie k znižovaniu limitov detekcie a tým k zachyteniu už čoraz menšieho množstva týchto látok. Taktiež je dôležité sledovanie rezíduí veterinárnych liekov a látok patriacich do skupiny B. Lieky patriace do skupiny B, ako napríklad kokcidostatiká, môžu mať všeobecne viacúčelové využitie. Môžu byť používané ako aditívne látky do krmív, ale taktiež sú využívané za účelom terapeutickým proti kokcidiám. Sledovanie rezíduí týchto látok je nesmierne dôležité za účelom, či sa do potravinového reťazca nestávajú živočíšne produkty s obsahom rezíduí týchto látok, ak boli nesprávne použité, alebo či boli zvieratá „nelegálne“ ošetrované. Tieto látky zvyšujú konverziu krmiva a zároveň pôsobia proti kokcidiám.

Zachytiť rezíduá antibiotík a následne zabránenie prieniku do potravinového reťazca je dôležité za účelom zabránenia vzniku antibakteriálnej rezistencie. Rezíduá antibiotík majú stanovené maximálne reziduálne limity (MRL). V súčasnosti prebieha na úrovni Európskej Komisie diskusia o určení MRL pre miesto vpichu a ostatnú svalovinu pre injekčne aplikovateľné antibiotiká. Zistenie rezíduí kontaminantov môže taktiež odhaliť prípadné oblasti s enviromentálnou záťažou.

V rámci NPKR bol v roku 2012 naplánovaný počet cielených vzoriek od živých zvierat a z produktov živočíšneho pôvodu na analýzy v počte 2790, pričom celkovo bolo odobratých 2863 vzoriek. Počet odobratých a následne analyzovaných vzoriek je vyšší ako bol plán z dôvodu, že v procese schvaľovania plánov rezíduí členských štátov EK bol namietnutý Slovenskej republike nízky plánovaný počet vzoriek hydiny vzhľadom na množstvo vyprodukovaného hydínového mäsa v Slovenskej Republike. Na základe diskusií v procese schvaľovania Slovenská Republika navýšila počet vzoriek odobratých z hydiny. Taktiež veterinárny inšpektor má právo v prípade podozrenia výskytu rezíduí odobrať vzorku, alebo v iných odôvodnených prípadoch môže odobrať vzorku neplánovane. V roku 2012 bolo odobratých 49 suspektných vzoriek, pričom suspektné vzorky sa definujú ako:

1. vzorky odobraté na farme a pod., ako následok zistenia nevyhovujúceho výsledku vzorky odobratej v rámci NPKR;
2. vzorky odobraté ako následok prítomnosti resp. vlastnenia zakázanej látky v akomkoľvek bode jej výroby, uskladnenia, distribúcie a predaja pri produkčnom reťazci potravín alebo krmív;
3. vzorky, odobraté v prípadoch, keď má veterinárny lekár podozrenie alebo dôkazy o ilegálnom zákroku alebo nevyhovujúcom výsledku týkajúcom sa nedodržania ochrannej lehoty autorizovaných veterinárnych liekov alebo rezíduí kontaminantov.

6.2.1. Výsledky z Národného plánu kontroly rezíduí za rok 2012

- **Hovädzí dobytok**

V rámci NPKR bolo v roku 2012 odobratých a analyzovaných 369 vzoriek od hovädzieho dobytká, pričom z tohto počtu bolo 101 vzoriek odobratých na farme od živých zvierat a 268 vzoriek bolo odobratých na bitúnkoch v Slovenskej republike.

V roku 2012 bolo odobratých 12 vzoriek na analýzy substancií zo skupiny A4 zo zabíjaných zvierat hovädzieho dobytká. V jednej vzorke moču odobratého od mladého hovädzieho dobytká na bitúnku boli zistené rezíduá zearalenonu a beta – zearalenonu, čo poukazovalo na kontamináciu krmiva kontrolovaného zvieratá mykotoxínami z radu Fusarium. Príslušný ŠVPÚ odporučil skontrolovať krmivá na farme pôvodu zvieratá. Príslušný veterinárny inšpektor v rámci došetrovania na farme pôvodu zvieratá vykonal úradnú kontrolu spojenú s odberom vzorky krmiva na prítomnosť mykotoxínov z radu Fusarium. Skrmované krmivo v čase kontroly nejavilo známky zmyslových zmien. Pri úradnej kontrole nebolo zistené podávanie zakázaných látok.

V roku 2012 bolo celkovo na skupinu B3a analyzovaných 8 vzoriek odobratých od hovädzieho dobytká na bitúnkoch v Slovenskej republike, pričom z tohto počtu jedna vzorka nevyhovela platným limitom E. Vo vzorke svalu a tuku odobratého na bitúnku z mladého hovädzieho dobytká boli zistené rezíduá PCB. Príslušný veterinárny inšpektor vykonal šetrenie na farme pôvodu zvieratá. Bol nariadený zákaz premiestňovania zvierat z farmy a na farmu, kým nebudú známe výsledky laboratórnych analýz. Pri úradnej kontrole bola súčasne odobratá vzorka krmiva a vody s cieľom vyšetrenia na PCB. Tieto vzorky vyhoveli platným limitom. Príslušný veterinárny inšpektor nariadil formou opatrení zabezpečiť odber 2 vzoriek svalov a tuku od hovädzieho dobytká z predmetnej farmy pri najbližšom odsune zvierat na bitúnok. Opatrenie bolo zo strany chovateľa naplnené a predmetné vzorky boli v súlade s maximálnymi limitmi rezíduí. Zdroj kontaminácie PCB nebol odhalený a opatrenia boli zo strany príslušnej RVPS zrušené.

- **Ošípané**

Od ošípaných bolo odobratých 556 vzoriek, a z tohto počtu bolo 84 vzoriek odobratých na úrovni farmy a 472 vzoriek na bitúnkoch. Všetky vzorky boli vyhovujúce.

- **Ovce, kozy**

Od oviec a kôz bolo odobratých 111 vzoriek a 2 vzorky boli pozitívne.

Vo vzorke krvného séra od ovce boli zistené rezíduá dimetridazolu patriace do skupiny A6. V chove bol príslušným veterinárnym inšpektorom nariadený odber suspektnej vzorky séra od ovce. Výsledok analýzy tejto vzorky bol negatívny. Príslušný veterinárny inšpektor vykonal šetrenie na farme pôvodu zvieratá. Úradnou kontrolou na farme nebol zistený zdroj liečiva s obsahom účinnej látky dimetridazolu. Bola skontrolovaná ambulatná kniha a vykonaný farmaceutický dozor, ktorý nepreukázal nelegálne používanie látok zo skupiny nitroimidazolov. Súčasne bol vykonaný farmaceutický dozor u súkromného veterinárneho lekára. Pri kontrole nebolo zistené porušenie platných právnych predpisov a predmetný súkromný veterinárny lekár neobjednával ani nemal v držbe liečivá s účinnou látkou dimetridazolu.

V ďalšom prípade bol vo vzorke pečene odobratej od ovce bol zistený nález kadmia prekračujúci maximálny reziduálny limit. V chove bola príslušným veterinárnym inšpektorom vykonaná úradná kontrola a nariadený odber suspektných vzoriek krmív, vody, svalov a

pečení. Bol nariadený zákaz premiestňovania zvierat z farmy a na farmu, kým nebudú známe výsledky laboratórnych analýz. Výsledky analýz týchto vzoriek boli negatívne. Na farme bolo vykonané šetrenie ustajňovacích priestorov, krmív, pri ktorých nebol zistený zdroj kontaminácie a následne pozitívneho nálezu Cd v obličke. Zdroj kontaminácie kadmium nebol zistený.

- **Kone**

V roku 2012 neboli plánované odbery vzoriek od koní, z dôvodu, že v roku 2010 neboli na bitúnkoch v Slovenskej republike zabíjané kone. Vzhľadom k tomu, že v priebehu roka 2012 boli zabitú kone na jednom bitúnku v Slovenskej republike, veterinárny inšpektor operatívne odobral 3 vzorky na analýzy zo skupiny A6, B1 a B2e. Všetky 3 vzorky boli vyhovujúce.

- **Hydina**

Od hydiny bolo odobratých 507 vzoriek, pričom 79 vzoriek bolo odobratých na úrovni fariem a 428 vzoriek na bitúnkoch. Pôvodný plánovaný počet vzoriek od hydiny bol 437.

Počet vzoriek odobratých od hydiny bol v priebehu roka navýšený o 70 vzoriek. Plnenie NPKR plánu, je teda o 70 vzoriek vyšší ako pôvodný plán, z toho dôvodu, že v procese schvaľovania NPKR Európskou Komisiou bolo SR oznámené, že vzhľadom na množstvo produkcie hydiny, je nevyhnutné počet vzoriek navýšiť. Po vzájomných diskusiách a argumentáciách medzi členmi pracovnej skupiny na rezíduá a zástupcom SR bolo dohodnuté, že SR navýši počet vzoriek odobratých od hydiny na bitúnkoch o 70.

V rámci odberu vzoriek od hydiny boli zistené rezíduá ipronidazolu v sére hydiny v 3 vzorkách. V prvom prípade, bola vzorkovaná hydina na farme pred vyskladnením. V čase ukončenia analýz s potvrdzujúcim výsledkom nálezu rezíduí ipronidazolu sa predmetná hydina na farme už nenachádzala. Zo strany RVPS bola nariadená vysledovateľnosť predmetnej hydiny. Úradným veterinárnym inšpektorom bola vykonaná kontrola a v rámci šetrenia boli vykonané odbery 2 vzoriek krmív a z ďalšieho turnusu odber vzorky séra od hydiny. Krmivá boli vyhovujúce, pričom vo vzorke séra a opäť potvrdil pozitívny nález rezíduí ipronidazolu. Boli nariadené opatrenia zákazu uvádzať na trh hydinu, kým nebude negatívny výsledok na rezíduá ipronidazolu. V rámci ďalšieho šetrenia boli nariadené odbery 5 – tich suspektných vzoriek krmív, 1 vzorky vody a vzorky séra od hydiny z ďalšieho turnusu. Po obdržaní negatívnych výsledkov všetkých vzoriek bola hydina uvoľnená na bitúnok. Úradní veterinárni lekári vykonali kontrolu krmív, farmaceutický dozor a v šetrení naďalej pokračujú. Vzhľadom k tomu, že predmetný majiteľ vlastní aj iné hydínové farmy, bol nariadený odber suspektných vzoriek aj z týchto fariem. Z týchto fariem bolo odobratých spolu 3 vzorky krmív, 3 vzorky napájacej vody, 3 vzorky svalov od hydiny a 1 vzorka séra od hydiny. Všetky vzorky boli negatívne. Podľa platnej legislatívy bude predmetný chov prísne sledovaný po dobu minimálne 12 – tich mesiacov. V predmetnom prípade došetrovanie stále pokračuje.

V druhom prípade nálezu rezíduí ipronidazolu vo vzorke séra odobratého od hydiny pred vyskladnením bola taktiež bezodkladne vykonaná úradná kontrola. Odobratá suspektná vzorka krmiva bola vyhovujúca. Zo strany príslušnej RVPS bolo nariadené opatrenie zákazu uvádzať hydinu na trh, kým nebudú známe výsledky laboratórnych skúšok. Následne boli odobraté 2 vzorky séra z hydiny pred vyskladnením, ktoré boli uvoľnené na bitúnok po obdržaní negatívneho laboratórneho výsledku. Podľa platnej legislatívy bude predmetný chov prísne sledovaný po dobu ďalších minimálne 12 – tich mesiacov. V predmetnom prípade došetrovanie stále pokračuje.

- **Ryby**

105 vzoriek rýb bolo odobratých v roku 2012 a z tohto počtu boli 3 vzorky pozitívne na rezíduá leukomalachitovej zelenej.

V prvom prípade u chovateľa rýb bola v rámci NPKR odobratá vzorka z jednej nádrže, v ktorej bola zistená nadlimitná hodnota leukomalachitovej zelenej. U chovateľa rýb, bola následne zo strany príslušnej RVPS vykonaná úradná kontrola. RVPS ihneď nariadila zákaz predaja a uvádzania na trh rýb chovaných na farme – pstruh dúhový – do doby došetrenia, zákaz manipulácie s rybami medzi jednotlivými chovnými nádržami, zákaz uvádzať na trh ryby z predmetnej nádrže v množstve 250 kg. Bolo nariadené zlikvidovať ryby z nádrže s pozitívnym nálezom rezíduí leukomalachitovej zelenej v množstve 251 kg. Následne bolo odobratých 5 suspektných vzoriek z ďalších rybníkov. Vzorky boli vyhovujúce a opatrenia následne zrušené. V tomto prípade bol zistený zdroj nálezu rezíduí. V roku 2011 použil chovateľ 125 ml malachitovej zelenej zakúpenej v akvaristickej predajni na dezinfekciu predmetného rybníka.

V druhom prípade nálezu rezíduí leukomalachitovej zelenej bol príslušnou RVPS vydaný zákaz uvádzať na trh ryby zo sádky s pozitívnym nálezom rezíduí leukomalachitovej zelenej. Predmetné ryby v množstve 125 kg boli zlikvidované v kafilérii. Následne odobratá suspektná vzorka bola s vyhovujúcim výsledkom.

V treťom prípade boli zistené rezíduá leukomalachitovej zelenej vo svalovine pstruhov. Po obdržaní protokolu z laboratória s pozitívnym zistením leukomalachitovej zelenej bola vykonaná úradná kontrola príslušným veterinárnym inšpektorom. V čase kontroly sa pozitívne pstruhy na farme nenachádzali, boli v celkovom množstve 100 kg rozpredané „z dvora“. Chovateľovi bolo formou opatrení nariadené vykonať mechanickú očistu chovného priestoru pre ryby.

- **Surové kravské a ovčie mlieko**

Bolo odobratých 547 vzoriek surového kravského a ovčieho mlieka a jedna vzorka surového kravského mlieka nevyhovela maximálnym reziduálnym limitom.

Vo vzorke surového kravského mlieka boli zistené rezíduá inhibičných látok, pričom následnou konfirmáciou boli potvrdené rezíduá benzylpenicilínu v množstve prekračujúcom maximálny reziduálny limit. Následne bola veterinárnym inšpektorom vykonaná úradná kontrola so zameraním na zistenie príčiny výskytu rezíduí benzylpenicilínu. Pri výkone úradnej kontroly bolo zistené, že na farme sa používa liek s obsahom účinnej látky benzylpenicilínu na liečbu mastitíd. Intramamárny liek je aplikovaný po vydojení a na tento úkon bola súkromným veterinárnym lekárom poverená dojička. Počas ochrannej lehoty sú vyradené z dojenia zvieratá, ktoré sú ošetrované týmto liekom. Pravdepodobne došlo k vydojeniu kravy v ochrannej lehote. Veterinárny inšpektor nariadil okamžite zlepšiť označovanie kráv vyradených z dojenia z dôvodu liečebného ošetrovania a odobral suspektnú vzorku surového kravského mlieka, ktorá bola vyhovujúca. Mlieko s obsahom rezíduí inhibičných látok /vydojené od kráv v ochrannej lehote / je likvidované v súlade s platnou legislatívou.

- **Vajcia**

V roku 2012 bolo odobratých 230 vzoriek vajec.

V jednej vzorke slepačích vajec bol zistený prekročený maximálny reziduálny limit na PCB. Po obdržaní protokolu z laboratória o pozitívnom náleze rezíduí PCB, bola vykonaná príslušným veterinárnym inšpektorom úradná kontrola spojená s odberom suspektných vzoriek.

Veterinárnym inšpektorom bolo vydané opatrenie na zákaz uvádzať do obehu produkty živočíšneho pôvodu, pokiaľ nebude negatívny nález laboratórnej analýzy na PCB a bol nariadený zákaz presúvať z farmy živé zvieratá, podstielku a krmivo. Spolu bolo odobratých 9 suspektných vzoriek. 1 vzorka vajec, 1 vzorka svaloviny odobratej zo sliepky, 1 vzorka krmnej zmesi, 1 vzorka krmiva – pšenica, 1 vzorka krmiva – kukurica, 1 vzorka oškrabaného náteru z kovových konštrukcií a všetky uvedené vzorky boli nevyhovujúce, obsahovali reziduá PCB prekračujúce maximálny reziduálny limit. 2 vzorky z podstielky a 1 vzorka vody boli vyhovujúce. V tom čase sa na farme nachádzalo 432 kusov sliepok a 1017 kusov slepačích vajec. Následne bolo veterinárnym inšpektorom nariadené opatrenie týkajúce sa zákazu prisúvať na farmu živé zvieratá, neškodne odstrániť kontaminované produkty živočíšneho pôvodu a krmivo v asanačnom podniku a predložiť na príslušnú RVPS zberné listy z asanačného podniku. Opatrenie bolo zo strany chovateľa naplnené a bol zlikvidovaný chov sliepok v množstve 470 kg a vajec o hmotnosti 40 kg. Pred uvedením ďalších produktov živočíšneho pôvodu na trh alebo premiestnením živej hydiny vrátane vedľajších živočíšnych produktov, musí chovateľ zabezpečiť na vlastné náklady v spolupráci s RVPS laboratórne vyšetrenia na PCB. Chovateľ musí zabezpečiť odstránenie kontaminovaných náterov z kovových konštrukcií, resp. celé konštrukcie, uložiť ich na vyhradenom mieste a označiť. Chovateľovi bolo nariadené zabezpečiť, pred novým naskladnením hospodárskych zvierat na účely produkcie potravín, odstránenie kontaminovaných náterov z kovových konštrukcií (resp. celé konštrukcie) na farme tak, aby pri ich odstraňovaní nebolo ohrozené zdravie pracovníkov, nátery resp. konštrukcie umiestniť na vyhradenom mieste, označiť, doložiť na RVPS postup prác pri odstraňovaní kontaminovaných náterov. V prípade ďalšieho chovu hospodárskych zvierat na účely produkcie potravín, musí chovateľ zabezpečiť minimálne počas 6 mesiacov od naskladnenia v spolupráci s príslušnou RVPS odbery vzoriek z produktov živočíšneho pôvodu alebo zo živých zvierat určených na produkciu potravín so zameraním na analýzy na PCB na náklady chovateľa. Produkty živočíšneho pôvodu, živé zvieratá, vedľajšie živočíšne produkty budú do doby doručenia výsledku pozastavené, umiestnené vo vyhradenom priestore (vajcia v chladiarni) a označené nápisom „pozastavené“. Po doručení vyhovujúceho laboratórneho výsledku vykoná uvoľnenie úradný veterinárny lekár RVPS.

- **Králiky**

Od králikov bolo odobratých 37 vzoriek s negatívnym výsledkom.

- **Farmová zver**

V rámci NPKR v roku 2012 bolo odobratých 100 vzoriek s negatívnym výsledkom.

- **Divá zver**

V rámci NPKR v roku 2012 bolo odobratých 110 vzoriek s negatívnym výsledkom.

- **Med**

Odobratých a analyzovaných bolo 126 vzoriek medu, pričom z tohto počtu bola jedna vzorka pozitívna. V roku 2012 bola jedna vzorka medu nevyhovujúca s nálezom rezíduí tylozínu. Následne bola príslušným veterinárnym inšpektorom vykonaná úradná kontrola u producenta medu a zo strany RVPS boli vydané opatrenia. RVPS nariadila zákaz uvádzať na trh vyprodukovaný med. Taktiež RVPS nariadila zabezpečiť neškodné odstránenie 12 kg pozitívneho medu na tylozín prostredníctvom oprávnenej osoby a predložiť na RVPS zberný list o odovzdaní medu na neškodné odstránenie. Producentovi medu boli nariadené

opatrenia týkajúce sa zákazu uvádzať na trh včelí med a včelie produkty určené na ľudskú spotrebu a taktiež uvádzať na trh včelie produkty na krmné účely. Producent je povinný ohlásiť na RVPS ďalšiu produkciu včelieho medu z novej znášky za účelom vykonania odberu úradnej vzorky.

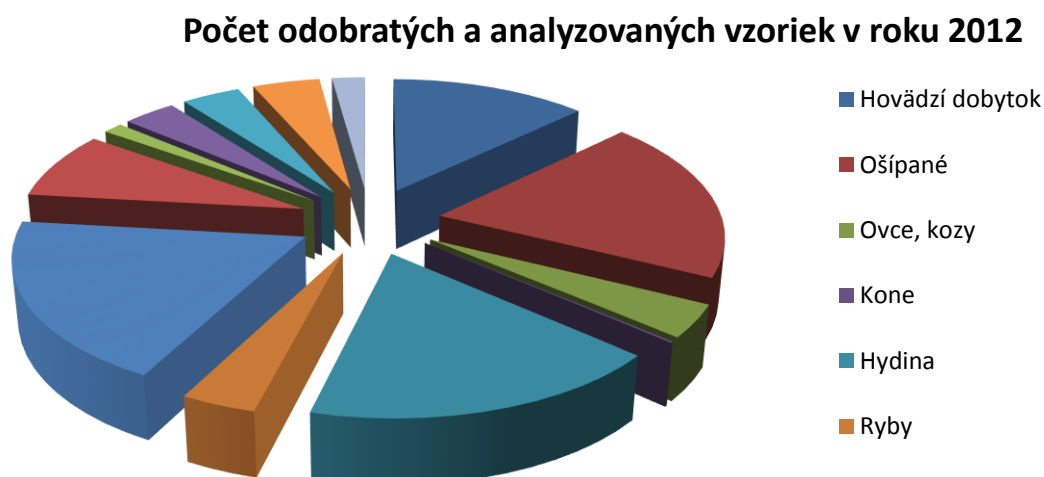
- **Krmivá a napájacia voda pre zvieratá**

V rámci NPKR sa odoberajú a analyzujú aj vzorky napájacej vody a krmív pre zvieratá. V roku 2012 odobratých 62 vzoriek krmív a napájacej vody pre zvieratá a všetky vzorky boli vyhovujúce.

Tabuľka č. 38

Komodita	Počet odobratých a analyzovaných vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek
Hovädzí dobytok	369	2
Ošípané	556	0
Ovce, kozy	111	2
Kone	3	0
Hydina	507	3
Ryby	105	3
Surové kravské a ovčie mlieko	547	1
Vajcia	230	1
Králiky	37	0
Farmová zver	100	0
Divá zver	110	0
Med	126	1
Krmivá a napájacia voda pre zvieratá	62	0
Spolu počet vzoriek	2 863	13

Graf č. 6

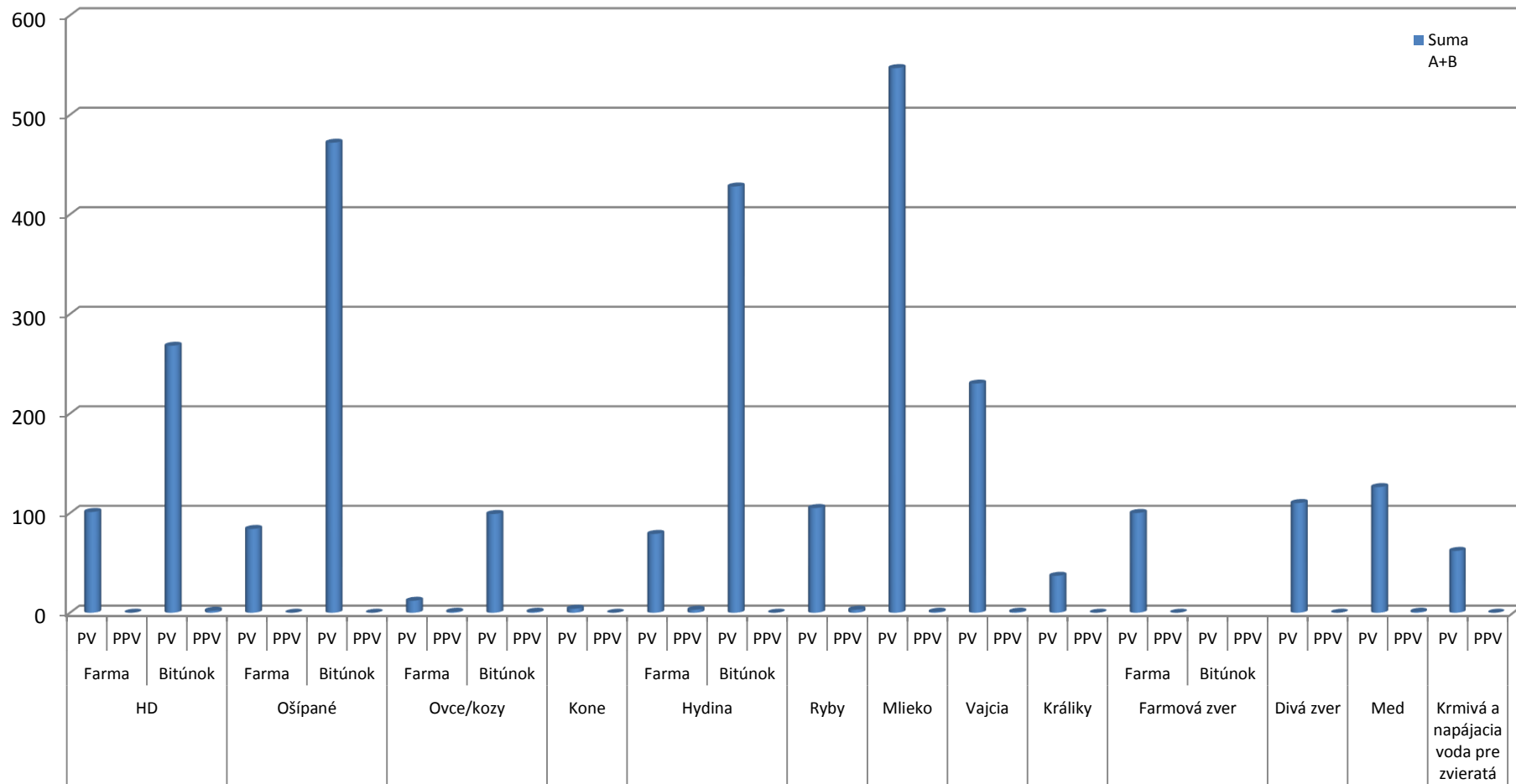

Tabuľka č. 39 Výsledky kontroly rezíduí v rámci NPKR za rok 2012: CIELENÉ VZORKY

Skupina látok	HD				Ošípané				Ovce/kozy				Kone		Hydina				Ryby		Mlieko		Vajcia		Králiky		Farmová zver				Divá zver		Med		Krmivá a napájacia voda	
	Farma		Bitúnok		Farma		Bitúnok		Farma		Bitúnok				Farma		Bitúnok										Farma		Bitúnok							
	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV
Suma A+B	101	0	268	2	84	0	472	0	12	1	99	1	3	0	79	3	428	0	105	3	547	1	230	1	37	0	100	0			110	0	126	1	62	0
Suma A	101	0	101	1	84	0	96	0	12	1	9	0	1	0	79	3	146	0	20	0	139	0	90	0	15	0	20	0					15	0	8	0
A1	12	0	14	0	12	0	10	0	2	0	1	0			10	0	10	0	4	0					1	0	1	0					0	0	0	0
A2	12	0	12	0	16	0	10	0	2	0	1	0			12	0	12	0							1	0	1	0					0	0	0	0
A3	21	0	21	0	18	0	14	0	1	0	2	0			13	0	13	0							1	0	1	0					0	0	0	0
A4	12	0	12	1	12	0	10	0	2	0	1	0			11	0	15	0							1	0	4	0					0	0	0	0
A5	16	0	14	0	16	0	6	0	2	0	1	0			10	0	38	0							3	0	4	0					0	0	6	0
A6	28	0	28	0	10	0	46	0	3	1	3	0	1	0	23	3	58	0	12	0	139	0	90	0	8	0	9	0					15	0	2	0
Suma B			167	1			376	0			90	1	2	0			282	0	85	3	408	1	140	1	22	0	80	0			110	0	111	1	54	0
Suma B1			75	0			180	0			35	0	1	0			125	0	9	0	200	1	60	0	12	0	21	0					50	1	2	0
Suma B2			60	0			146	0			35	0					99	0	4	0	90	0	30	0	8	0	16	0					46	0	14	0
B2a			7	0			32	0			10	0					36	0	4	0	70	0			2	0	2	0					0	0	0	0
B2b			7	0			30	0			10	0					26	0					30	0	4	0	4	0					0	0	10	0
B2c			6	0			25	0			5	0					17	0							1	0	5	0					21	0	0	0
B2d			12	0			25	0			5	0					0	0							0	0							0	0	0	0
B2e			14	0			10	0			5	0	1	0			20	0			20	0			1	0	5	0					0	0	0	0
B2f			14	0			24	0			0	0					0	0							0	0							25	0	4	0
Suma B3			32	1			50	0			20	1					58	0	72	3	118	0	50	1	2	0	43	0			110	0	15	0	38	0
B3a			8	1			20	0			5	0					24	0	4	0	40	0	50	1	2	0	20	0			10	0	5	0	10	0
B3b			8	0			10	0			5	0					0	0			40	0										5	0	6	0	
B3c			12	0			15	0			6	1					34	0	4	0	20	0					23	0			100	0	5	0	19	0
B3d			4	0			5	0			4	0							4	0	18	0											3	0		
B3e																			60	3																
B3f																																				

Graf č. 7

Suma A+B

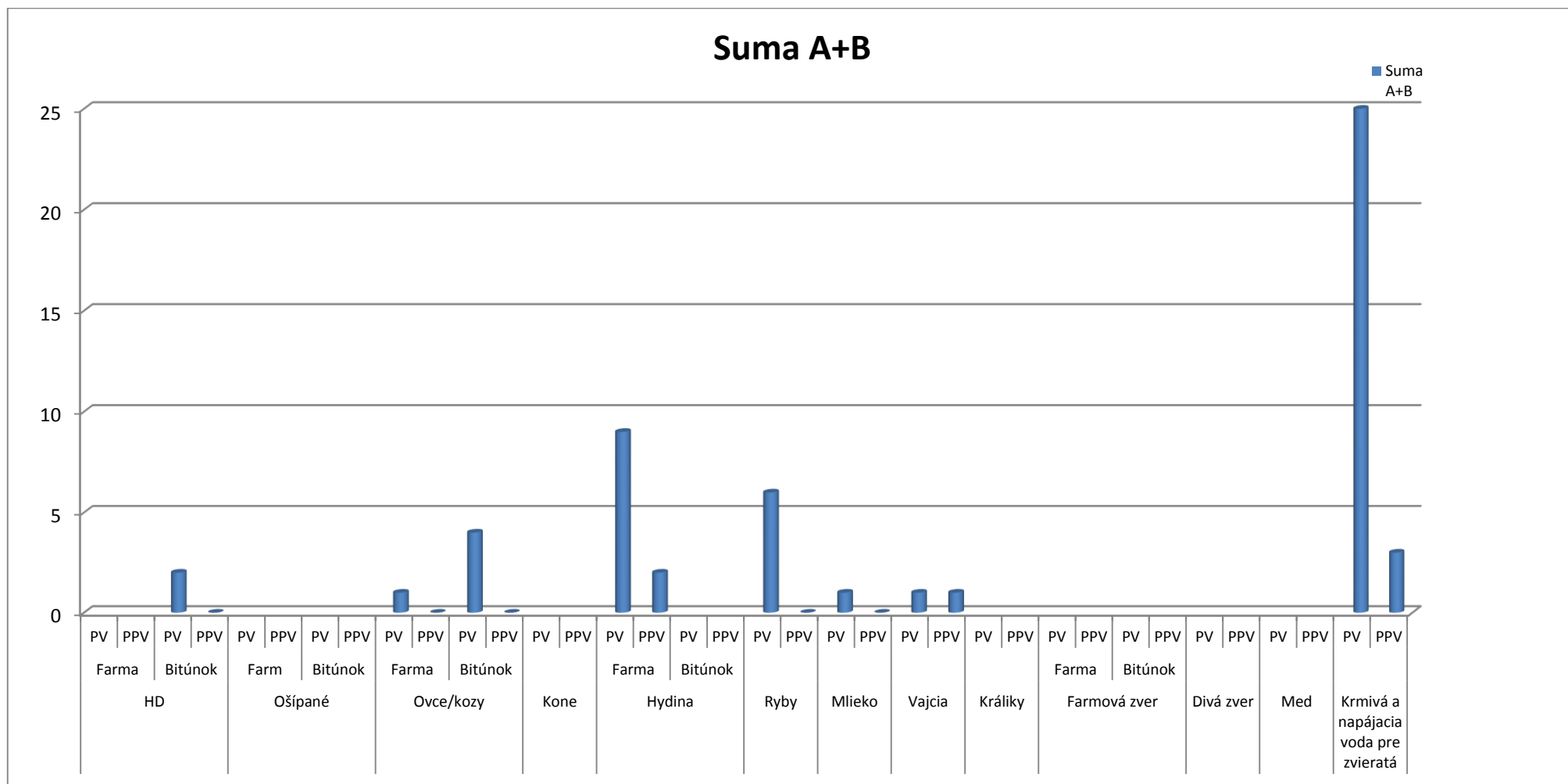

Tabuľka č. 40 Výsledky kontroly rezíduí v rámci NPKR za rok 2012: SUSPEKTNÉ VZORKY

Skupina látok	HD				Ošipané				Ovce/kozy				Kone		Hydina				Ryby		Mlieko		Vajcia		Králiky		Farmová zver				Divá zver		Med		Krmivá a napájaci a voda			
	Farma		Bitúnok		Farma		Bitúnok		Farma		Bitúnok				Farma		Bitúnok										Farma		Bitúnok									
	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV	PV	PPV		
Suma A+B			2	0					1	0	4	0			9	2			6	0	1	0	1	0													25	3
Suma A									1	0					8	1																			15	0		
A1																																						
A2																																						
A3																																						
A4																																	1	0				
A5																																						
A6									1	0					8	1																	14	0				
Suma B			2	0							4	0			1	1			6	0	1	0	1	1											10	3		
Suma B1																					1	0																
Suma B2																																						
B2a																																						
B2b																																						
B2c																																						
B2d																																						
B2e																																						
B2f																																						
Suma B3			2	0							4	0			1	1			6	0			1	1											10	3		
B3a			2	0											1	1							1	1											6	3		
B3b																																						
B3c											4	0																					3	0				
B3d																																	1	0				
B3e																			6	0																		
B3f																																						

PV počet vzoriek, PPV počet pozitívnych vzoriek

Graf č. 8

6.3. Monitoring zveri a rýb

Zver a ryby sa v Slovenskej republike monitorujú od roku 1995 v rámci Čiastkového monitorovacieho systému „Cudzorodé látky v potravinách a krmivách“. Cieľom tohto monitorovacieho systému je získať reálne údaje o kontaminácii surovín, potravín a krmív vo vzájomnej príčinnej súvislosti s kontamináciou životného prostredia Slovenskej republiky na jednej strane a expozíciou obyvateľstva na strane druhej.

Monitoring vysokej a čiernej zveri (ďalej len „zver“) a rýb (ďalej len „MPZ“) bol v roku 2012 zameraný na získanie informácií o voľne žijúcej zveri a rybách vo vybraných oblastiach SR.

Monitoringom zveri sa pokračovalo v získavaní informácií o voľne žijúcej zveri – vysoká zver (srnec, jeleň, muflón, daniel), čiernej zveri (diviak) a o krmivách z oblastí, kde sa zver pasie na trvalých trávnych porastoch.

U voľne žijúcej zveri sa zaradili do monitoringu chemické prvky, chlórované pesticídy, polychlórované bifenyly a vzorky krmív (trvalý trávny porast) z lokality odstrelu vysokej zveri boli analyzované na chemické prvky.

Monitoring rýb bol zameraný na dravé a nedravé druhy rýb z vodných tokov a vodných plôch, kde sa vykonáva lov rýb s akýmkoľvek zameraním. U rýb sa vyšetrovali rezíduá chemických prvkov - kovov (As, Hg, Pb, Cd, Ni, U₂₃₈), polychlórovaných bifenylov (kongenéry PCB), chlórovaných pesticídov a dioxíny. Odbery sa vykonávali v určených lokalitách s dôrazom na záťaž možného znečistenia životného prostredia.

Pri nevyhovujúcich nálezoch s platným maximálnym limitom bolo potrebné zvážiť vykonanie opatrení. Ak to okolnosti umožňovali, došetrili sa príčiny, vydali sa pokyny a prijali sa opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

Určené RVPS zodpovedné za plnenie monitoringu boli povinné:

- dodržiavať správnu skladbu a termíny odberu predpísaných úradných vzoriek,
- viesť presnú evidenciu o vykonaných odberoch a analýzach,
- viesť evidenciu o čerpaní finančných prostriedkov a podľa požiadaviek poskytovať informácie ŠVPS SR.

Projekt monitoringu MPZ sa delil na dve časti:

- monitoring vysokej a čiernej zveri,
- monitoring rýb.

6.3.1. Monitoring zveri

Pre rok 2012 boli určené nasledovné RVPS a lokality na odber úradných vzoriek na vykonanie monitoringu zveri v spolupráci s obvodnými lesnými úradmi a poľovníckymi organizáciami. Plán a odberové miesta spadali do pôsobnosti:

Tabuľka č. 41

RVPS	Lokalita pre odber vzoriek	ŠVPÚ na analýzy vzoriek
Čadca	okres Čadca	Dolný Kubín
Lučenec	okres Poltár	Dolný Kubín
Zvolen	okres Detva	Dolný Kubín
Bardejov	okres Bardejov	Košice
Svidník	okres Stropkov	Košice
Košice – okolie	okres Košice – okolie	Košice
Bratislava	okres Bratislava IV a V	Bratislava
Topoľčany	okres Topoľčany	Bratislava
Dunajská Streda	okres Dunajská Streda	Bratislava

Prehľad sledovaných parametrov pri monitoringu zveri

Pri monitoringu zveri boli sledované v jednotlivých odobratých úradných vzoriek jednotlivých komodít nasledovne parametre :

- svalovina - chemické prvky (Hg, As, Pb, Cd, Ni) a dioxíny,
- tuk - kongenéry PCB, (PCB 28, 52, 101,138, 153,180) a chlórované pesticídy (HCH, DDT, HCB),
- krmivo - chemické prvky (Hg, As, Pb, Cd, Ni) a chlórované pesticídy (HCH, DDT, HCB).

6.3.2. Monitoring rýb

Tabuľka č. 42

Pre rok 2012 boli na vykonanie monitoringu rýb v spolupráci s obvodnými lesnými úradmi a rybárskymi organizáciami určené nasledovné RVPS :

RVPS	Odberové miesta	Počet vzoriek
Senec	Slnčné jazerá, Čierna voda, Malý Dunaj	3
Senica	Kunov, rieka Myjava	2
Prievidza	rieka Nitra, tok rieky	3 + 1 POPs
Šaľa	rieka Váh, tok rieky	2
Liptovský Mikuláš	rieka Váh, tok rieky a vodné diela Bešeňová, Krpelány	3
Martin	rieka Váh, tok rieky	3 + 1 POPs
Rimavská Sobota	rieka Rimava, tok rieky, vodná nádrž Kurinec, vodné dielo	2
Banská Bystrica	rieka Hron, tok rieky	4 +2 POPs

Prešov	rieka Torysa, tok rieky	3 + 1 POPs
Poprad	rieka Poprad, tok rieky	2
Košice mesto	rieka Hornád, tok rieky	3
Rožňava	rieka Slaná, vodný tok	2
Michalovce	nápuštný a výpuštný kanál ZŠ - Laborec	2
Michalovce	rieka Laborec - Brekov	1 + 1 POPs
Trebišov	rieka Latorica - Brekov	1
Trebišov	sútok Ondavy a Latorice	1
Trebišov	rieka Bodrog pri Viničkách	1 + 1 POPs

- POPs – chlórované pesticídy a dioxíny

Ako vzorku bolo možné použiť nasledovné druhy rýb :

- dravé ryby - štika, zubáč, sumec, úhor, jalec a
- nedravé ryby - kapor, karas, pleskáč, plotica, mrena.

Prehľad sledovaných parametrov pri monitoringu rýb

Pri monitoringu rýb boli vo svalovine sledované nasledovne parametre :

- chemické prvky - Hg, As, Pb, Cd, Ni, U²³⁸,
- dioxíny,
- kongenéry PCB - PCB 28, 52, 101,138, 153,180 a
- chlórované pesticídy - HCH, DDT, HCB.

6.3.3. Odber úradných vzoriek

Pri odbere úradnej vzorky bolo nevyhnutné zaistiť presnú identifikáciu odoberanej komodity na mieste odberu (odobratá komodita, druh vzorky, odobraté množstvo, miesto odberu, názov a číslo lokality, smer vyšetrenia a pod.). Odbery bolo možno vykonať len z plánovaných odberových komodít.

6.3.4. Analýzy úradných vzoriek

Analýzy odobratých úradných vzoriek robili výlučne laboratóriá, ktoré určila ŠVPS SR.

6.3.5. Výsledky monitoringu zveri a rýb

Spolu v oboch typov monitoringov bolo v roku 2012 odobratých 106 úradných vzoriek, z toho bolo 12 vyšetrených ako nevyhovujúcich pre prekročený povolený maximálny limit. Podľa typu monitoringu to bolo nasledovné :

6.3.6. Monitoring vysokej a čiernej zveri

V rámci monitoringu vysokej a čiernej zveri za rok 2012 bolo jednotlivými RVPS spolu odobratých 61 úradných vzoriek. Z toho bolo odobratých vzoriek :

- 34 - vysoká zver,
- 18 - čierna zver,
- 9 – krmivo.

V roku 2012 neboli vo vyšetrených úradných vzorkách zistené nevyhovujúce nálezy laboratórneho vyšetrenia pre prekročený povolený maximálny limit sledovaného a stanovovaného parametru. RVPS Bratislava neodobrala dve plánované vzorky vysokej zveri. Členenie a grafické zobrazenie podľa jednotlivých RVPS je uvedené v tabuľke č.38 a následne v grafe č.6.

6.3.7. Monitoring rýb

V rámci monitoringu rýb za rok 2012 bolo jednotlivými RVPS spolu na laboratórne vyšetrenie odobratých 45 úradných vzoriek. Z toho bolo :

- 19 - dravé ryby,
- 26 - nedravé ryby.

Z celkového počtu odobratých a vyšetrených úradných vzoriek bolo nevyhovujúcich pre prekročený povolený maximálny limit 12 vzoriek. Z toho :

- 9 vzoriek - dravé ryby,
- 3 vzorky - nedravé ryby.

U nevyhovujúcich vzoriek bol prekročený povolený maximálny limit :

- 7x kongenéry PCB,
- 4x chemický prvok ortuť a
- 1x nevyhovujúci nález v kombinácií PCB a ortuť.

Nevyhovujúce nálezy v úradných vzorkách boli vo vyšetrených vzorkách odobratých :

- RVPS Trebišov 3 vzorky,
- RVPS Košice – mesto 1 vzorka,
- RVPS Michalovce 3 vzorky,
- RVPS Prievidza 1 vzorka,
- RVPS Martin 2 vzorky,
- RVPS Prešov 1 vzorka a
- RVPS Banská Bystrica 1 vzorka.

Členenie a grafické zobrazenie podľa jednotlivých RVPS je uvedené v tabuľke č. 39 a následne v grafe č. 7.

Tabuľka č. 43

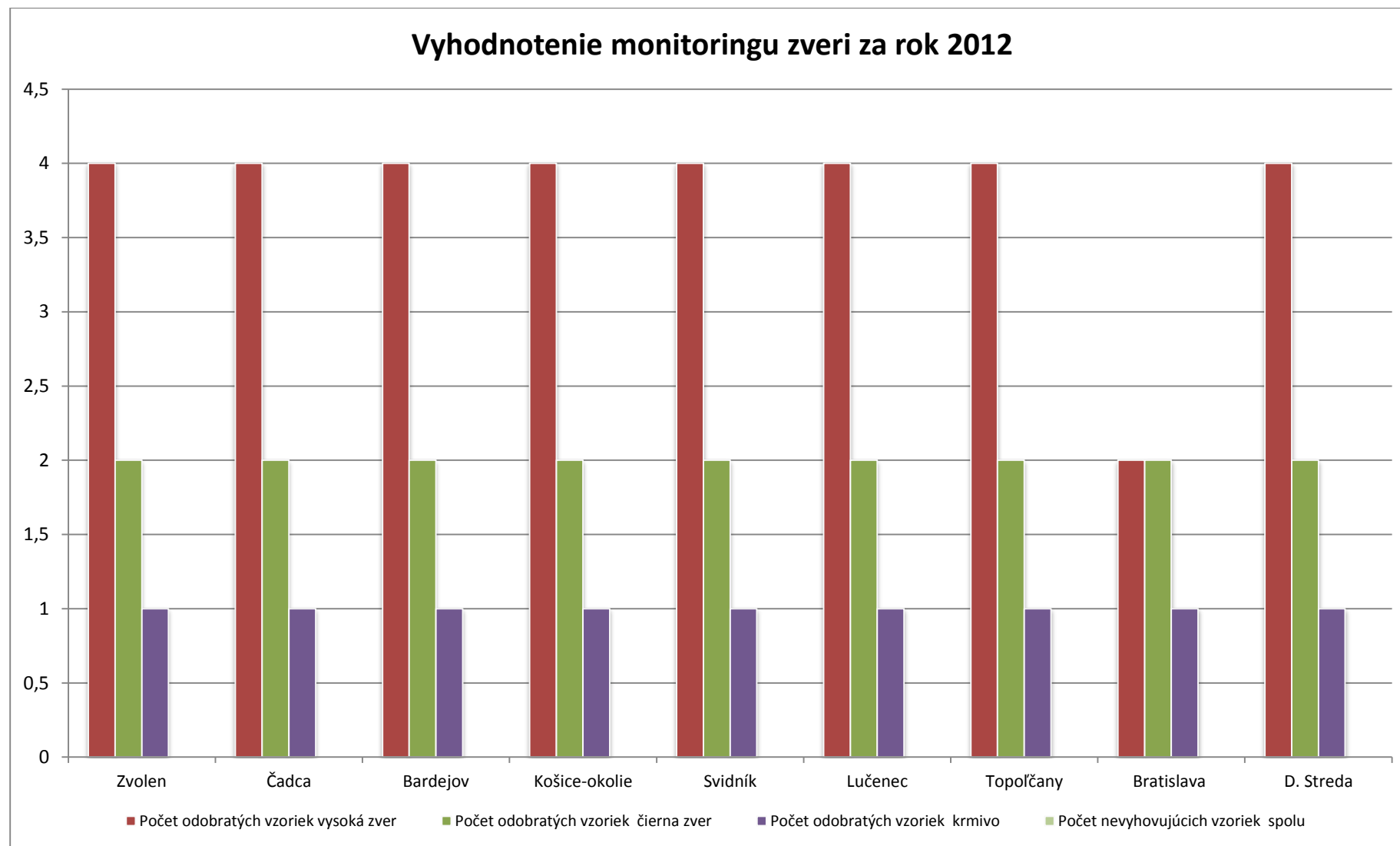
Vyhodnotenie monitoringu zveri za rok 2012

RVPS	Plánovaný počet vzoriek spolu	Počet odobratých vzoriek				Počet nevyhovujúcich vzoriek			
		vysoká zver	čierna zver	krmivo	spolu	vysoká zver	čierna zver	krmivo	spolu
Zvolen	7	4	2	1	7	0	0	0	0
Čadca	7	4	2	1	7	0	0	0	0
Bardejov	7	4	2	1	7	0	0	0	0
Košice-okolie	7	4	2	1	7	0	0	0	0
Svidník	7	4	2	1	7	0	0	0	0
Lučenec	7	4	2	1	7	0	0	0	0
Topoľčany	7	4	2	1	7	0	0	0	0
Bratislava	7	2*	2	1	5	0	0	0	0
Dunajská Streda	7	4	2	1	7	0	0	0	0
Spolu	63	34	18	9	61	0	0	0	0

* - neodobraté dve vzorky

Graf č. 9

Vyhodnotenie monitoringu zveri za rok 2012

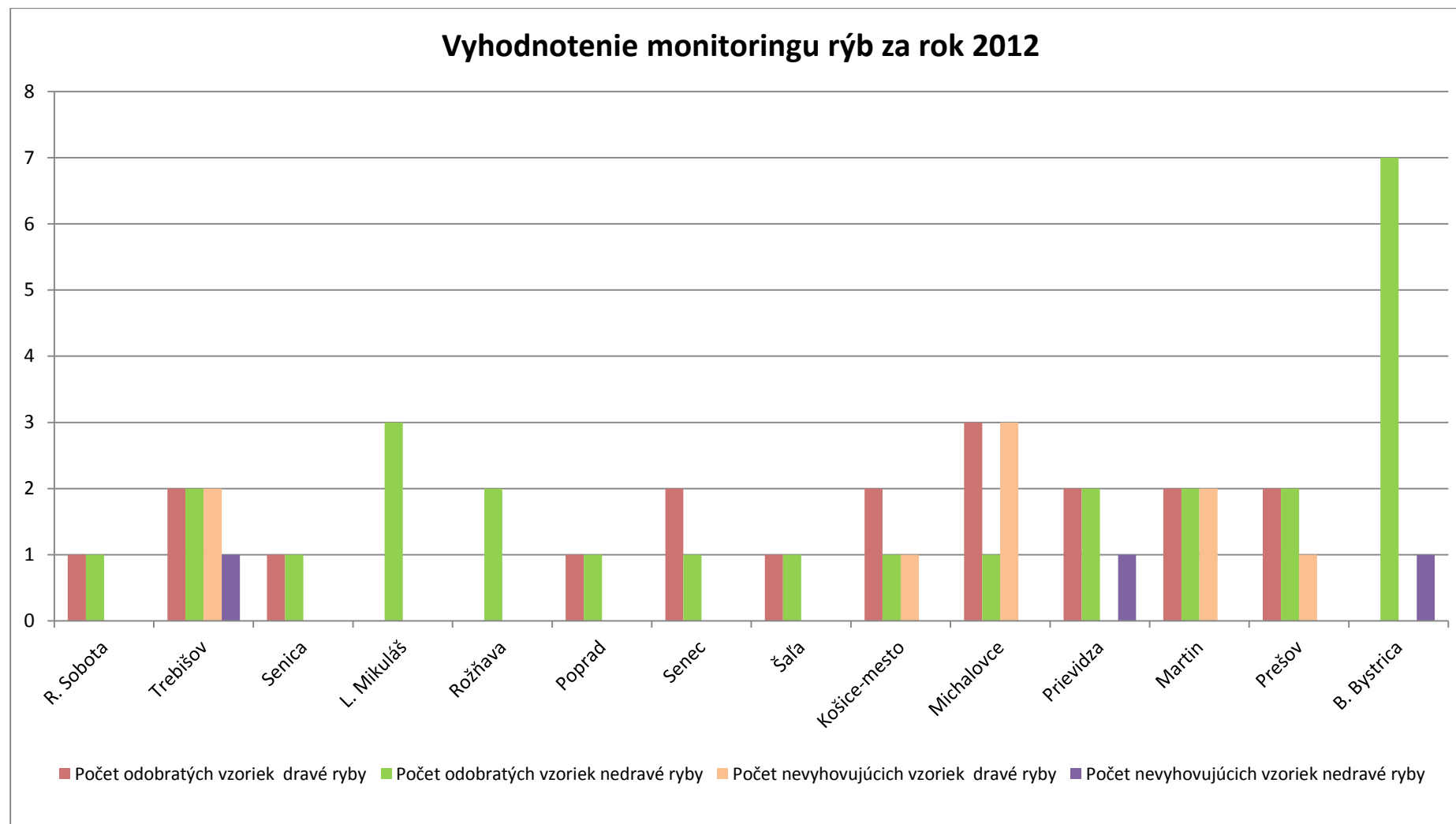
Tabuľka č. 44

Vyhodnotenie monitoringu rýb za rok 2012

RVPS	Plánovaný počet vzoriek spolu	Počet odobratých vzoriek			Počet nevyhovujúcich vzoriek		
		dravé ryby	nedravé ryby	spolu	dravé ryby	nedravé ryby	spolu
Rimavská Sobota	2	1	1	2			0
Trebišov	4	2	2	4	2	1	3
Senica	2	1	1	2			0
Liptovský Mikuláš	3		3	3			0
Rožňava	2		2	2			0
Poprad	2	1	1	2			0
Senec	3	2	1	3			0
Šaľa	2	1	1	2			0
Košice - mesto	3	2	1	3	1		1
Michalovce	4	3	1	4	3		3
Prievidza	4	2	2	4		1	1
Martin	4	2	2	4	2		2
Prešov	4	2	2	4	1		1
Banská Bystrica	6		6	6		1	1
Spolu	45	19	26	45	9	3	12

Graf č. 10

Vyhodnotenie monitoringu rýb za rok 2012

6.4. Rádiohygienická kontrola poľnohospodárskych surovín, polotovarov a produktov vyrobených na Slovensku

ŠVPS SR v rámci svojho programu „Rádiohygienická kontrola poľnohospodárskych surovín, polotovarov a produktov vyrobených na Slovensku“ (RHK) sleduje nepretržite od roku 1987 výskyt najdôležitejších umelých a prírodných rádionuklidov vo významných poľnohospodárskych komoditách a vo vybraných produktoch pochádzajúcich z voľne žijúcej zveri a lesného ekosystému na Slovensku.

Komodity uvádzané v prehľade boli vzorkované z celého územia Slovenska. Spolu bolo analyzovaných 397 úradných vzoriek, z ktorých bolo 337 vzoriek z programu RHK a 9 vzoriek z programu „Monitoring spotrebného koša“. Pomocou HPGe polovodičovej spektrometrie žiarenia gama bol sledovaný výskyt rádiohygienicky významných umelých nuklidov ^{134}Cs , ^{137}Cs , ^{131}I , prírodného ^{40}K a pomocou rádiochemických metód aj aktivita izotopu ^{90}Sr , ktorý sa gamaspektrometricky stanoviť nedá. Všetky vzorky boli analyzované v Referenčnom laboratóriu rádiometrie a rádiológie v Nitre, ktoré je súčasťou ŠVPÚ Bratislava – DSL Nitra.

V žiadnej zo vzoriek analyzovaných v roku 2012 nebola detekovaná prítomnosť krátkožijúceho izotopu ^{134}Cs ($T_{1/2} = 2,06$ roka). Potvrdilo sa tiež, že okrem stopových aktivít rýchlo sa rozpadajúceho izotopu ^{131}I ($T_{1/2} = 8,02$ dňa), ktoré boli merateľné v období po havárii jadrových zariadení vo Fukushime (marec až máj 2011) táto nehoda neovplyvnila situáciu v kontaminácii územia Slovenska umelými rádionuklidmi. V súčasnej dobe je kontaminácia tvorená dlhožijúcimi izotopmi ^{137}Cs ($T_{1/2} = 30,17$ roka) a ^{90}Sr ($T_{1/2} = 28,64$ roka). Kontaminanty pochádzajú z dvoch zdrojov: z dlhodobého globálneho spadajúceho po atmosférických testoch jadrových zbraní, ktoré prebiehali najmä v 50. a 60. rokoch minulého storočia a z havárie jadrového reaktora v Černobyle v roku 1986. Vzhľadom na skutočnosť, že aktivita týchto rádionuklidov poklesne na 1/1000 svojej pôvodnej hodnoty až o 300, resp. 286 rokov, je potrebné sledovať ich sekundárnu redistribúciu v životnom prostredí a kontrolovať možné cesty vstupu do organizmu človeka. Céziu sa v substechiometrických podmienkach chová analogicky ako biogénny draslík a stroncium ako vápnik. Kritickými kompartmentmi v tele živočíchov sú svalová hmota (Cs) a kosti (Sr).

6.4.1. Špecifikácia odberov a výsledky

Monitoring SKM v programe EÚ

Sledovala sa prítomnosť rádiohygienicky najvýznamnejších rádionuklidov v surovom kravskom mlieku odobratom zo zberných tankov v určených spracovateľských podnikoch.

V tzv. „riedkej“ sieti sa na územnej jednotke (v prípade SR je to celé územie) sleduje len jeden odberový bod, ale v mesačných intervaloch. Vzhľadom na geografickú polohu v blízkosti možného zdroja rádioaktívnej kontaminácie a z hľadiska zníženia nákladov na dopravu väčšieho množstva vzoriek do analytického pracoviska bola ako odberové miesto zvolená mliekareň v Leviciach.

V tzv. „hustej“ monitorovacej sieti bolo sledovaných ďalších 7 mliekarní so štvrtročnou periódou. Vybrané mliekarne ako odporúčané stabilné odberové miesto pre vzorky mlieka boli nasledovné :

- Levické mliekarne a.s.,
- Senická mliekareň, a.s.,
- MILSY Bánovce n/Bebravou,

- EUROMILK s r.o. Veľký Meder,
- Liptovská mliekareň a.s. Liptovský Mikuláš ,
- GEMERMILK RS,
- MILK - AGRO spol. s r.o. Sabinov,
- Syrárne BEL Slovensko a.s..

V sprievodnom doklade, žiadanke, bolo potrebné uviesť všetky údaje potrebné na spätnú identifikáciu úradného odberu, najmä identifikáciu tanku, dátum a čas odberu, množstvo mlieka v tanku v čase odberu a geografický pôvod dodávateľov.

Členenie a grafické zobrazenie podľa jednotlivých mliekarní je uvedené v tabuľke č. 45 a následne v grafe č. 11.

Tabuľka č. 45

Počty vzoriek podľa vybraných mliekarní

Odporúčané stabilné odberové miesto pre vzorky mlieka	Počet vzoriek
Levické mliekarne a.s.	12
Senická mliekareň, a.s.	4
MILSY Bánovce n/Bebravou	4
EUROMILK s r.o. Veľký Meder	4
Liptovská mliekareň a.s. Liptovský Mikuláš	4
GEMERMILK RS	4
MILK - AGRO spol. s r.o. Sabinov	4
Syrárne BEL Slovensko a.s.	4
Spolu	40

Rádiohygienická kontrola (RHK)

Metodickým pokynom boli stanovené a predpísané počty vzoriek z jednotlivých komodít, ktoré bolo potrebné v danom časovom období odobrať. Vzorky museli pochádzať z územného obvodu RVPS.

Výsledky monitoringu a prehľad sledovaných komodít

V žiadnej zo vzoriek zmeraných v roku 2012 nebola presiahnutá úroveň limitov pre obsah ^{137}Cs (súčtu $^{134}\text{Cs} + ^{137}\text{Cs}$) alebo ^{90}Sr v príslušnej kategórii potravín, aj keď v niekoľkých vzorkách komodít pochádzajúcich z lesného ekosystému (svalovina z diviaka, huby) boli nájdené vyššie aktivity, dosahujúce polovinu hodnoty rádiohygienického limitu pre kategóriu ostatných potravín.

- **Surové kravské mlieko (SKM): 61 vzoriek (farmy a mliekarne)**

Z tohto počtu bolo 40 vzoriek SKM odoberaných zo zberných tankov 8 vybraných mliekarní z celého územia Slovenska. Jedna mliekareň bola sledovaná s mesačnou periodicitou, ostatné štvrťročne. Vzorky sú analyzovaných so zvýšenou citlivosťou merania, štandardná doba merania na polovodičovom detektore je 7 dní, vzorky sú koncentrované lyofilizáciou

z objemu 2,5 litra. Výsledky analýzy tohto súboru vzoriek dávajú reprezentatívnu hodnotu priemernej aktivity ^{137}Cs v SKM vyprodukovanom na území Slovenska, ktorá bola v roku 2012 na úrovni $0,0156 \text{ Bq}\cdot\text{dm}^{-3}$. Najvyššia nameraná koncentrácia aktivity ^{137}Cs zo všetkých 61 vzoriek bola $0,072 \text{ Bq/liter}$ (Stará Kremnička, okres Žiar nad Hronom). Priemerná koncentrácia aktivity ^{137}Cs v surovom kravskom mlieku bola viac ako 3100 násobne nižšia ako priemerná koncentrácia aktivity prírodného izotopu ^{40}K s hodnotou $48,4 \text{ Bq/liter}$. Zvýšenie priemernej hodnoty aktivity ^{137}Cs o 10% oproti roku 2011 je menšie, ako variabilita odhadu strednej hodnoty v oboch rokoch

- **Surové ovčie mlieko: 19 vzoriek**

Najvyššia nameraná aktivita ^{137}Cs bola $(0,304 \pm 0,053) \text{ Bq}\cdot\text{dm}^{-3}$ (Látky, okres Detva), stredná hodnota súboru bola $0,042 \text{ Bq}\cdot\text{dm}^{-3}$.

- **Baranie a ovčie mäso: 16 vzoriek**

Najvyššia nameraná aktivita ^{137}Cs bola $(1,45 \pm 0,22) \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ (Dačov Lom, okres Veľký Krtíš), stredná hodnota súboru bola $0,103 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$.

- **Bravčové mäso: 29 vzoriek**

Najvyššia nameraná aktivita ^{137}Cs bola $(0,181 \pm 0,067) \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ (Šaľa, okres Šaľa), stredná hodnota súboru bola pod hladinou minim. detekovateľnej aktivity $0,071 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$.

- **Hovädzie mäso: 21 vzoriek**

Najvyššia nameraná aktivita ^{137}Cs bola $(0,263 \pm 0,058) \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ (Kriváň, okres Detva), stredná hodnota súboru bola pod hladinou minim. detekovateľnej aktivity $(0,066 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1})$.

Jelenie mäso: 51 vzoriek

Najvyššia nameraná aktivita ^{137}Cs bola $(2,23 \pm 0,22) \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ (Krompachy, okres Spišská Nová Ves), stredná hodnota súboru bola $0,198 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$.

- **Diviačie mäso: 79 vzoriek**

Najvyššia nameraná aktivita ^{137}Cs bola $(306,8 \pm 32,0) \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ (Hronec, okres Brezno), ďalších 10 vzoriek obsahovalo aktivitu v rozsahu $10 - 280 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$. Stredná hodnota súboru bola $0,588 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$.

- **Srnčie mäso: 18 vzoriek**

Najvyššia nameraná aktivita ^{137}Cs bola $(3,82 \pm 0,033) \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ (Valaškovce, okres Humenné), stredná hodnota súboru bola $(0,160 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1})$.

- **Huby: 80 vzoriek**

Priemerná aktivita ^{137}Cs bola $0,92 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ vlhkej hmotnosti, maximálna $(44,9 \pm 3,61) \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ vlhkej hmotnosti (Dolná Ves, okres Žiar nad Hronom). Priemerná aktivita ^{40}K bola $102 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ vlhkej hmotnosti, maximálna $235 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ vlhkej hmotnosti. Na meranie boli zaslané aj 3 vzorky svaloviny z danielej zveri a 1 vzorka z muflóna. Aktivity ^{137}Cs sa pohybovali v rozsahu od nedetekovateľnej hodnoty až po $0,80 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$. Odhad strednej hodnoty pre malý počet vzoriek nie je možný, merania nemajú veľkú výpovednú hodnotu.

Zhodnotenie monitoringu

Možnými cestami prieniku ^{137}Cs do ľudí sú produkty lesného ekosystému, kde dochádza k cyklickému udržiavaniu prístupných foriem rádiocézia, ktoré sa rozličnými redistribučnými a koncentračnými mechanizmami dostávajú najmä do mäsa voľne žijúcich zvierat (diviaky), plodníc húb a plodov niektorých pľuzgovo koreniacich bobuľovitých rastlín (čučoriedky). Slovensko na rozdiel od susedných štátov (Rakúsko, Česká republika, Poľsko a samozrejme Ukrajina) má výrazne nižšiu kontamináciu svojho územia, čo sa odráža na nulovom počte nadlimitných vzoriek. Kvalitatívne sa však aj u nás dá vysledovať rovnaký trend, ako vo viac kontaminovaných územiach susedných štátov – pomalé stúpanie maximálnych hodnôt v jednotlivých komoditách (najmä diviaky a huby), pričom sa zvyšuje počet vzoriek s veľmi nízkymi, až nemerateľnými aktivitami. Problémom zostáva nepredvídateľnosť výskytu možných nadlimitných nálezov, predovšetkým u húb.

Priebeh monitoringu

Vzorkovanie a zasielanie vzoriek prebiehalo podľa harmonogramu, s obvyklým nahromadením zásielok pri záveroch vzorkovacích období. Dodávané množstvá vzorkovaného materiálu zodpovedajú požiadavkám, čo najmä v mimoriadne zlej hubárskej sezóne, akou bol rok 2012 si vyžiadalo určite veľa úsilia a obetavosti u zainteresovaných kolegov z RVPS

Včasnosť dodávania výsledkových protokolov zadávateľom analýz nie je na uspokojujúcej úrovni. Je to spôsobené okrem nahromadenia vzoriek v obdobiach pred koncom termínov zaslania predovšetkým veľmi zlým stavom analytickej techniky v RLRR Nitra.

Vzorky boli vyšetřované v diagnostickom pracovisku ŠVPÚ Bratislava, Detašované analytické laboratórium Nitra, Referenčné laboratórium rádiometrie a rádiológie.

Členenie a grafické zobrazenie podľa jednotlivých RVPS je uvedené v tabuľke č. 46 a následne v grafe č. 12.

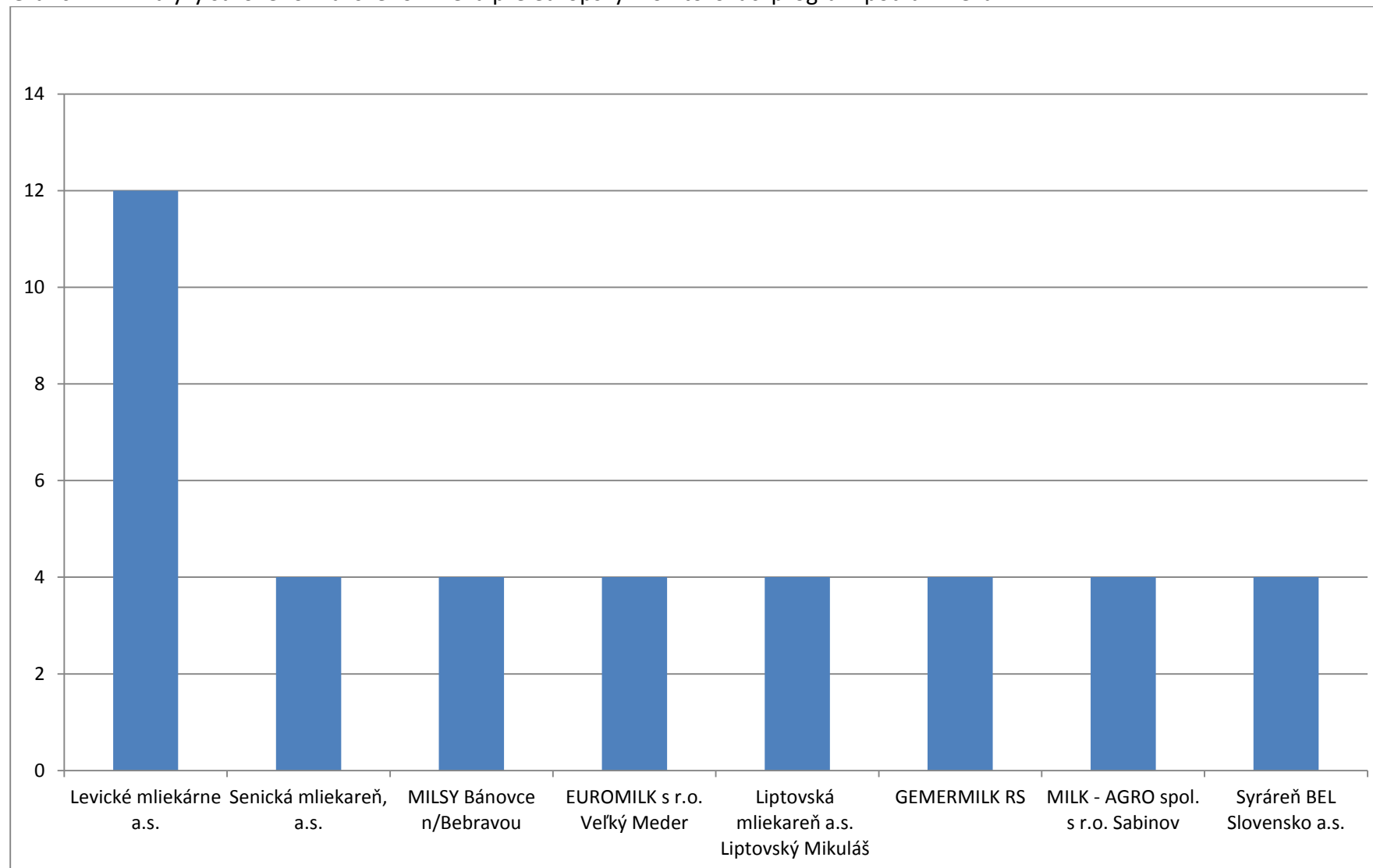
Tabuľka č. 46

Prehľad odobratých a vyšetřených komodít

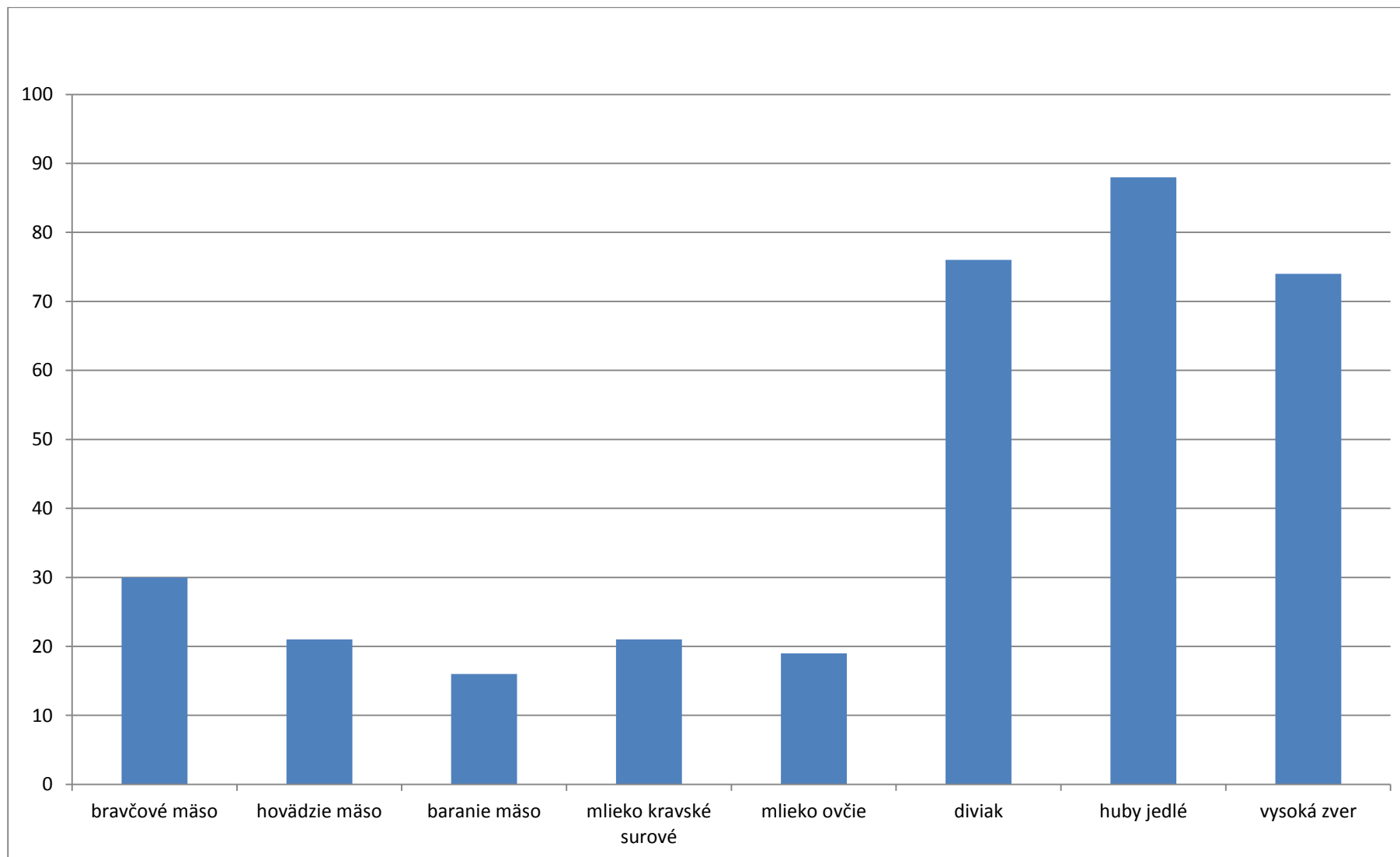
RVPS	bravčové mäso	hovädzie mäso	baranie mäso	mlieko kravské surové	mlieko ovčie	Čierna zver	huby jedlé	vysoká zver	spolu
Banská Bystrica		1		1	2	2	3	2	11
Bardejov				1		2	2	2	7
Bratislava - mesto									0
Čadca			1	1	1	2	3	2	10
Dolný Kubín			1		1	2	3	2	9
Dunajská Streda	1	1				2	1	2	7
Galanta	1					2	1	2	6

Humenné	1	1		1		2	2	2	9
Komárno	1					2	2	2	7
Košice - okolie	1	1	1	1	1	2	2	2	11
Levice	1	1				2	3	2	9
Liptovský Mikuláš	1	1	1		2	2	3	2	12
Lučenec	1	1	1	1	1	2	3	2	12
Martin	1	1	1	1	1	2	3	2	12
Michalovce	1	1				2	2	2	8
N. Mesto n/Váhom	1	1		1		2	2	2	9
Nitra	1	1		1		2	2	2	9
Nové Zámky	1					2	1	2	6
Poprad		1	1		1	2	2	2	9
Prešov	1		1		1	2	2	2	9
Prievidza	1	1		1		2	3	2	10
Púchov	1		1		1	2	3	2	10
Rimavská Sobota	1		1		1	2	2	2	9
Rožňava	1	1	1	1	1	2	2	2	11
Senec	1	1		1		2	3	2	10
Senica	1					2	3	2	8
Spišská Nová Ves	1	1	1	1	1	2	2	2	11
Stará Ľubovňa		1		1		2	2	2	8
Svidník			1	1	1	2	2	2	9
Šaľa	1					2	1	1	5
Topoľčany	1	1				2	3	2	9
Trebišov	1					2	1	2	6
Trenčín	1					2	3	2	8
Trnava	1	1		3		2	4	2	13
Veľký Krtíš	1		1		1	2	2	2	9
Vranov nad Topľou	1					2	1	1	5
Zvolen		1	1	1	1	2	3	2	11
Žiar nad Hronom	1	1		1		2	3	2	10
Žilina	1		1	1	1	2	3	2	11
Spolu	30	21	16	21	19	76	88	74	345

Graf č. 11 - Analýzy surového kravského mlieka pre európsky monitorovací program podľa mliekarní

Graf č.12 – RHK, analýzy podľa komodít

6.7. Koordinovaný cielený monitoring (KCM)

KCM sa vykonával od roku 1991. Poskytoval opakované údaje o kontaminácii jednotlivých vstupov do potravinového reťazca (pôda, napájacia voda, krmivá, suroviny rastlinného pôvodu, suroviny živočíšneho pôvodu) v určitých katastrálnych územiach s cieľom postupne zmonitorovať územie SR za určité obdobie. V KCM sa sledovala rastlinná produkcia z honov a živočíšna produkcia z fariem. Vzorkovala sa napájacia voda, odoberala sa žľabová vzorka krmiva, mlieko, orgány a mäso hovädzieho dobytku prípadne ošípaných a oviec z fariem v rovnakom katastrálnom území. Vo svaloch a orgánoch zo zvierat a v mlieku sa sledoval výskyt rezíduí chemických prvkov a PCB. Vo vzorkách napájacej vody a krmív sa sledovali rezíduá chemických prvkov, dusičnanov a dusitanov. Gestorom pre predmetný monitoring bol Výskumný ústav potravinársky (ďalej len „VÚP“).

Koordinovaný cielený monitoring bol zrušený dňa 7.9.2012 pokynom MPRV SR.

6.8. Monitoring spotrebného koša (MSK)

V rámci MSK prebiehal monitoring kontaminácie potravín v spotrebiteľskej sieti. Jeho cieľom bolo získať údaje o kontaminácii požívatín v „nákupnom koši“ (vrátane importu) t.j. vyhodnocovali také potraviny, ktoré prichádzali konzumentovi priamo na stôl. Získané podklady sa využívali pre zhodnotenie expozície spotrebiteľa a na tvorbu stratégie ďalšej výživovej politiky štátu. V monitoringu spotrebného koša sa odoberali vzorky základných a najfrekvencovanejších potravín, s ohľadom na stravovacie zvyklosti obyvateľov SR. Ich zastúpenie sa volilo z priamej spotreby a podkladov Štatistického úradu SR. MSK prebiehal v živočíšnych aj rastlinných komoditách, kde sa sledovali rezíduá chemických prvkov, chlórovaných pesticídov, PCB, dioxínov, veterinárnych liekov, aflatoxínov a konzervačných látok a sledované boli hodnoty rádiometrie. Gestorom pre predmetný monitoring bol VÚP.

Monitoring spotrebného koša bol zrušený dňa 7.9.2012 pokynom MPRV SR.

7. Veterinárna farmácia

7.1. Úradné kontroly

Všetky úradné kontroly boli vykonané v súlade s platnou legislatívou predovšetkým so zákonom č. 362/2011 Z. z., nariadením vlády č. 41/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na prípravu, uvádzanie na trh, používanie medikovaných krmív (ďalej len „nariadenie č. 41/2004 Z. z.“) a s nariadením vlády SR č. 609/2008 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o zákaze používania niektorých látok s hormonálnym alebo tyreostatickým účinkom a beta-agonistických látok v chove hospodárskych zvierat (ďalej len „nariadenie č. 609/2008 Z. z.“).

Každoročne ŠVPS SR vydáva nový Metodický pokyn – Štátny dozor na úseku veterinárnej farmácie pre aktuálny rok na základe výsledkov kontrol z predchádzajúceho roka a novej aktuálnej legislatívy, kde sú zohľadnené aj aktuálne problémy štátneho veterinárneho farmaceutického dozoru.

ŠVPS SR vykonávala štátny farmaceutický dozor u veľkodistribútorov veterinárnych liekov a u výrobcov medikovaných krmív.

RVPS vykonávali štátny farmaceutický dozor vo verejných lekárňach so sortimentom veterinárnych liekov, u súkromných veterinárnych lekárov a na farmách u vlastníkov alebo držiteľov (chovateľov) zvierat produkujúcich potraviny.

ÚŠKVBL vykonával farmaceutický dohľad a dozor u výrobcov veterinárnych liekov, u veľkodistribútorov veterinárnych liekov a u výrobcov medikovaných krmív.

Celkový počet úradných kontrol v oblasti veterinárnej farmácie v roku 2012 bol 2939. Z toho RVPS SR vykonali 2844 kontrol. ÚŠKVBL vykonal 91 kontrol a ŠVPS SR 4 kontroly. Pri všetkých kontrolách pri zistení nedostatkov boli príslušným kontrolným orgánom uložené opatrenia na ich odstránenie.

Prehľad vykonaných kontrol v roku 2012 podľa jednotlivých typov subjektov podliehajúcich výkonu štátneho farmaceutického dozoru v zmysle platného Metodického pokynu pre rok 2012 :

7.1.1. Veľkodistribúcia veterinárnych liekov veterinárnych zdravotníckych pomôcok a veterinárnych prípravkov

Na území SR je evidovaných 125 miest veľkodistribúcie veterinárnych liekov, veterinárnych zdravotníckych pomôcok a veterinárnych prípravkov. V roku 2012 boli ŠVPS SR vykonané 2 kontroly. Pri kontrolách boli spísané 2 záznamy z úradnej kontroly, ÚŠKVBL vykonal 22 kontrol pri ktorých bolo zistených 17 nedostatkov. Nedostatky boli zistené v dodržiavaní správnej veľkodistribučnej praxe veľkodistribútorov.

7.1.2. Verejné lekárne, vrátane ich pobočiek

Podľa podkladov RVPS je evidovaných 950 verejných lekární, vrátane ich pobočiek, ktoré vydávajú a predávajú veterinárne lieky a podliehajú výkonu štátneho farmaceutického dozoru. V roku 2012 bolo jednotlivými RVPS v 150 lekárňach vykonaných spolu 271 kontrol, z toho dve kontroly boli následné, bolo spísaných 269 záznamov o kontrole a 2 protokoly

z kontroly. Bol zistený nedostatok u držiteľa povolenia na lekárenskú starostlivosť, ktorý vydával veterinárne lieky viazané na veterinárny lekársky predpis bez tohto predpisu.

7.1.3.Súkromní veterinári lekári

V celoslovenskej pôsobnosti je príslušnými RVPS vykázaných 751 súkromných veterinárnych lekárov, ktorí majú vydané povolenia na vykonávanie odbornej veterinárnej činnosti. V uplynulom roku bolo príslušnými RVPS u 445 SVL vykonaných spolu 1001 kontrol, z toho 5 následných, pri ktorých bolo spísaných 996 záznamov o kontrole a 5 protokolov z kontroly. Zistené nedostatky sa týkali nezaznamenávania údajov ako diagnóza a spôsob aplikácie lieku súkromným veterinárnym lekárom do knihy veterinárnych úkonov.

7.1.4.Chovatelia

Najpočetnejšou skupinou prevádzkovateľov podliehajúcim výkonu štátneho farmaceutického dozoru boli chovatelia. Jednalo sa o nasledovné druhy chovov a kontrol:

- **Chovatelia hovädzieho dobytká**

Podľa vykázaných údajov bolo na území SR evidovaných 3373 fariem s chovom hovädzieho dobytká podliehajúcich farmaceutickému dozoru. V uplynulom roku bolo príslušnými RVPS na 615 farmách vykonaných 1197 kontrol, z toho 15 následných. Bolo spísaných 1182 záznamov o kontrole a 15 protokolov z kontroly. Počas kontrol boli zistené nedostatky, keď chovateľ nevedol na farme register o podávaných liečivách, taktiež sa na farme nenachádzala kniha veterinárnych úkonov a tiež bolo veterinárnymi inšpektormi zistené, že kniha veterinárnych úkonov nezodpovedá požiadavkám prílohy č. 9 nariadenia vlády č. 504/2004 Z. z.. Príslušní veterinárni inšpektori nariadili opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a následne kontrolovali plnenie uložených opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a dodržanie nariadeného termínu ich splnenia.

- **Chovatelia ošípaných**

Podľa vykázaných údajov bolo v uplynulom roku 1371 produkčných hospodárstiev s chovom ošípaných podliehajúcich farmaceutickému dozoru. Vo vykazovanom období bolo vykonaných 364 kontrol, z toho 1 následná. Pri nich bolo spísaných 363 záznamov o kontrole a 1 protokol. Protokol bol vypracovaný veterinárnym inšpektorom v chove, kde chovateľ nevedol register.

- **Chovatelia oviec**

Z 1601 produkčných hospodárstiev podliehajúcim dozoru bolo u 288 vykonaných 487 kontrol, z toho 1 následná, pri nich inšpektori spísali 486 záznamov o kontrole a 1 protokol. Protokol bol vypracovaný veterinárnym inšpektorom v chove, kde chovateľ nevedol register a na farme sa nenachádzala ani kniha veterinárnych úkonov.

- **Chovatelia kôz**

U 394 produkčných hospodárstiev podliehajúcim dozoru bolo u 79 vykonaných 134 kontrol, pri nich inšpektori spísali 134 záznamov o kontrole. Protokol spísaný nebol.

- **Chovatelia hydiny**

Podľa vykázaných údajov bolo v roku 2012 192 produkčných hospodárstiev. U 97 bolo vykonaných 191 kontrol. Protokol spísaný nebol.

- **Chovatelia rýb**

V uplynulom období bolo zaevidovaných 97 produkčných hospodárstiev rýb. U 54 bolo vykonaných 101 kontrol, z toho 6 následných, pri nich inšpektori spísali 92 záznamov o kontrole a 6 protokolov. Nedostatky sa týkali zistenia pozitívnych nálezov rezíduí leukomalachitovej zelenej v rybách a zistenie prítomnosti oxytetracyklínu v krmive pre ryby. Veterinárni inšpektori vykonali šetrenie v súlade s NPKR a farmaceutický dozor, nariadili opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

- **Chovatelia včiel**

Vykázaných bolo 4911 chovateľov podliehajúcich dozoru. U 153 bolo vykonaných 265 kontrol, z toho 1 následná. Pri nich bolo spísaných 264 záznamov o kontrole a 1 protokol, kde sa u chovateľa nenachádzala kniha veterinárnych úkonov.

- **Ostatní chovatelia**

RVPS vykázali 167 ďalších prvovýrobcov. Jednalo sa o chovy pštrosov, bažantov, diviny, králikov, zajaca poľného, bežcov, koňov, jeleňov danielov, muflónov, srncov a diviakov. 66 boli skontrolovaní bez zistenia nedostatkov.

7.1.5. Výrobcovia medikovaných krmív

27 výrobcov s povolenou výrobou medikovaných krmív podliehalo dozoru zo strany ŠVPS SR a ÚŠKVBL. ŠVPS SR vykonala u výrobcov medikovaných krmív 2 kontroly, pričom kontroly boli ukončené spísaním záznamov bez závažných nedostatkov. ÚŠKVBL vykonal u 5-ich výrobcov medikovaných krmív kontroly, pri ktorých nezistili žiadne nedostatky.

7.1.6. Výroba veterinárnych liekov

Štátny dozor na uvedenom úseku podlieha v súlade s platným zákonom výlučne ÚŠKVBL. Tento v roku 2012 vykonal 13 kontrol, pri nich zistil 1 nedostatok týkajúci sa nedodržovania zásad správnej výrobnéj praxe u výrobcov veterinárnych liekov .

7.1.7. Program vstupnej inšpekcie u fyzických a právnických osôb žiadajúcich o povolenie na zaobchádzanie s omamnými a psychotropnými látkami

ÚŠKVBL v roku 2012 vykonal 13 vstupných inšpekcií u fyzických a právnických osôb žiadajúcich o povolenie na zaobchádzanie s omamnými a psychotropnými látkami, pričom nezistil žiadne nedostatky.

V rámci vyhodnotenia štátneho veterinárneho farmaceutického dozoru sa vyhodnocuje počet úradných kontrol s nedostatkami a nedostatky podľa ich druhu.

Na odstránenie zistených nedostatkov RVPS ukladali opatrenia dôsledného dodržiavania podmienok distribúcie, výdaja, uchovávanía a používania veterinárnych liekov a medikovaných krmív podľa platných právnych predpisov a tak zabránili vzniku rezíduí v produktoch živočíšneho pôvodu. RVPS následne kontrolovali plnenie uložených opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a dodržanie nariadeného termínu ich splnenia.

7.2. Úradné kontroly nad dodržiavaním Nariadenia vlády č. 609/2008 Z. z.

V roku 2012 bolo vykonaných 836 veterinárnych kontrol o zákaze používania niektorých látok s hormonálnym alebo tyreostatickým účinkom a beta - agonistických látok v chove hospodárskych zvierat podľa nariadenia č. 609/2008 Z. z., pričom ani v jednom prípade nebolo zistené porušenie príslušného nariadenia. Podľa krajov to bolo nasledovné:

Tabuľka č. 47

Kraj	Počet vykonaných kontrol	Zistené porušenie nariadenia vlády č. 609/2008 Z. z.
Bratislava	39	nezistené
Trnava	115	nezistené
Nitra	91	nezistené
Trenčín	101	nezistené
Žilina	142	nezistené
Banská Bystrica	123	nezistené
Prešov	114	nezistené
Košice	111	nezistené
SR spolu	836	nezistené

Nedostatky zistené v roku 2012 boli menej závažného charakteru neohrozujúce zdravie ľudí a zvierat.

7.3. Školenia

V roku 2012 boli realizované nasledovné školenia :

1. Úradná kontrola u producentov potravín živočíšneho pôvodu

Školenie bolo zamerané na problematiku VŽP, TSE, rezíduá, monitoringy, veterinárna farmácia a konalo sa 28. – 29. marca 2012 na IVVL v Košiciach. Bolo zamerané pre cieľovú skupinu inšpektorov z RVPS z odboru úradnej kontroly potravín živočíšneho pôvodu.

2. Úradná kontrola na farmách s chovom zvierat

Školenie bolo zamerané na problematiku rezíduí, monitoringov, veterinárnu farmáciu, krmivá, TSE, VŽP a konalo sa v dňoch 25. – 27. apríl 2012 na IVVL v Košiciach pre inšpektorov z RVPS z odboru zdravia zvierat a inšpektorov na výkon úradnej kontroly TSE.

3. Monitoringy (NPKR, KCM, MSK, MPZ, RHK) a veterinárna farmácia

Školenie bolo uskutočnené v dňoch 21. – 23. máj 2012 na IVVL v Košiciach pre inšpektorov hygieny krmív, ekológie a veterinárnej farmácie z RVPS, pre pracovníkov ŠVPÚ. Školenia sa zúčastnilo 5 lektorov a 61 účastníkov a na tomto školení boli prezentované predovšetkým tieto témy:

- Informácie o hláseniach týkajúcich sa spotreby liekov
- Medikované krmivá - legislatíva, aktuálne problémy
- Nová legislatíva – zákon č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Monitoriny (MSK, KCM, RHK, MPZ) pre rok 2012
- Výsledky auditu uskutočneného v Slovenskej republike v termíne od 20. – 24. februára 2012 za účelom zhodnotenia monitorovania rezíduí a kontaminantov v živých zvieratách a živočíšnych produktoch
- Výsledky z národného plánu kontroly rezíduí za roky 2011 a 2012 vrátane postupov riešenia pozitívnych nálezov
- Nové trendy v plánovaní NPKR
- Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 100/2012 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o tlačivách veterinárneho lekárskeho predpisu, osobitných tlačivách veterinárneho lekárskeho predpisu označených šikmým modrým pruhom, podrobnosti o grafických prvkoch a údajoch týchto tlačív
- Vyhláška MZ SR č. 129/2012 Z. z. o podrobnostiach správnej lekárenskej praxi.

Tabuľka č. 48

Kontrolovaný subjekt	Počet subjektov v SR (CEHZ)	Počet subjektov podliehajúcich farmaceutickému dozoru	Počet subjektov, u ktorých boli vykonané kontroly	Počet vykonaných kontrol v kontrolovanom období (počet úradných záznamov)	Počet vykonaných následných kontrol v kontrolovanom období (počet úradných záznamov z následných kontrol)
Verejné lekárne / pobočka verejnej lekárne s výdajom a predajom veterinárnych liekov	1 062	905	150	271	2
Súkromní veterinárni lekári (SVL)	690	751	445	1 001	5
Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia) Hovädzí dobytok	13 357	3 373	615	1 195	15
Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia) Ošípané	3 632	1 371	207	364	1

Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia) Ovce	4 403	1 601	288	487	1
Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia) Kozy	1 345	394	79	134	0
Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia) Hydina	411	192	97	187	0
Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia) Ryby	100	97	54	101	9
Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia medu) Včely	16 407	4 911	153	260	1
Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia) Ostatné	291	167	66	89	0
Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia) Spolu	39 946	22 805	2 969	2 817	27

Tabuľka č. 49
ÚŠKVBL sumár 2012

Kontrolovaný subjekt	Počet subjektov, u ktorých boli vykonané kontroly	Počet zistených nedostatkov v kontrolovanom období	Počet opatrení na odstránenie zistených nedostatkov v kontrolovanom období
Výrobcovia veterinárnych liekov	13	1	1
Veľkodistribútori veterinárnych liekov	22	17	17
Výrobcovia medikovaných krmív	10	2	2
Vstupné inšpekcie u fyzických a právnických osôb žiadajúcich o povolenie na zaobchádzanie s omamnými a psychotropnými látkami	46	0	0

Tabuľka č. 50
ŠVPS SR sumár 2012

Kontrolovaný subjekt	Počet subjektov, u ktorých boli vykonané kontroly	Počet vykonaných následných kontrol v kontrolovanom období
Veľkodistribútori veterinárnych liekov	2	2
Výrobcovia medikovaných krmív	2	2

8. Hraničná veterinárna kontrola, veterinárna certifikácia a kontroly pri výmenách, dovozoch a vývozo

8.1. Hlavné činnosti

- A. Dovoz a tranzit zvierat, násadových vajec, zárodočných produktov a produktov živočíšneho pôvodu, vybraných produktov rastlinného pôvodu pochádzajúcich z tretích krajín
- B. vývozy zvierat a produktov živočíšneho pôvodu do tretích krajín
- C. Obchod so zvieratami a produktmi živočíšneho pôvodu v rámci EÚ
- D. Nezákonný, nenahlásený a neregulovaný rybolov
- E. Kontroly počas transportu
- F. Odborné školenia, vzdelávanie a spolupráca s organizáciami v SR a EÚ

8.2. Základný legislatívny rámec

A. Dovoz a tranzit zvierat, násadových vajec, zárodočných produktov a produktov živočíšneho pôvodu, vybraných produktov rastlinného pôvodu pochádzajúcich z tretích krajín

1. vydávanie záväzných posudkov v územnom, stavebnom a kolaudačnom konaní, ak sa týkajú stavieb, ktoré sú určené na výkon hraničnej veterinárnej kontroly - § 6 ods. 2 písm. k) zákona č. 39/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov
2. vydávanie rozhodnutia o schválení a zrušenie rozhodnutia o schválení
 - hraničných inšpekčných staníc pri dovoze z tretích krajín - § 6 ods. 2 písm. i) bod 1
 - dodávateľov priamo zásobujúcich produktmi živočíšneho pôvodu námorné lode vykonávajúce medzinárodnú prepravu - § 6 ods. 2 písm. i) bod 6
 - slobodných pásiem, slobodných skladov a colných skladov - § 6 ods. 2 písm. i) bod 6
3. vykonávanie hraničnej veterinárnej kontroly prostredníctvom schválených hraničných inšpekčných staníc a veterinárnych inšpektorov - § 6 ods. 2 písm. d), § 35
4. vydávanie certifikátov o dodržaní veterinárnych požiadaviek podľa § 3 po vykonaní hraničnej veterinárnej kontroly pri dovoze z tretích krajín - § 6 ods. 2 písm. o)
5. vykonávanie kontrol zameraných na činnosť
 - hraničných inšpekčných staníc - § 6 ods. 2 písm. h), bod 1
 - dodávateľov priamo zásobujúcich produktmi živočíšneho pôvodu námorné lode vykonávajúce medzinárodnú prepravu - § 6 ods. 2 písm. h), bod 1
 - slobodných pásiem, slobodných skladov a colných skladov - § 6 ods. 2 písm. h), bod 1
6. príprava národného plánu kontrol v oblasti dovozov z tretích krajín - § 6 ods. 2 písm. e)
7. vydávanie núdzových opatrení v prípadoch podľa § 35 ods. 9
8. vedenie zoznamov schválených dodávateľov priamo zásobujúcich produktmi živočíšneho pôvodu námorné lode vykonávajúce medzinárodnú prepravu a schválených slobodných pásiem, slobodných skladov a colných skladov - § 6 ods. 2 písm. l)
9. publikovanie zoznamov schválených tretích krajín, prevádzkarní a vzorov certifikátov na webovej stránke ŠVPS SR - § 21 ods. 2 a § 25
10. stanovovanie veterinárnych podmienok na dovoz zvierat, násadových vajec alebo zárodočných produktov, ktorých zdravotné požiadavky nie sú harmonizované v rámci EÚ - § 21 ods. 2

11. kontrola dobrých životných podmienok zvierat - článok 21 Nariadenie Rady (ES) č. 1/2005

B. vývozy do tretích krajín

1. riadenie, usmerňovanie, koordinovanie a kontrola RVPS pri vývozoch do tretích krajín - § 6 ods. 2 písm. a)
2. poverovanie úradných veterinárnych lekárov na výkon certifikácie podľa § 36 a zrušovanie ich poverenia - § 6 ods. 5 písm. h)
3. vedenie evidencie úradných veterinárnych lekárov poverených podpisovaním certifikátov - § 6 ods. 2 písm. l), § 36 ods. 5 písm. a)
4. archivácia kópií vydaných a potvrdených certifikátov - § 36 ods. 5 písm. b)
5. vydávanie rozhodnutia o schválení a zrušenie rozhodnutia o schválení - prevádzkarne pri vývoze do tretích krajín, ak to vyžadujú príslušné orgány tretích krajín podľa príslušných právnych predpisov danej tretej krajiny - § 6 ods. 2 písm. i)
6. vedenie zoznamov fyzických osôb-podnikateľov a právnických osôb, - § 6 ods. 2 písm. l)
7. vydávanie núdzových opatrení v prípadoch podľa § 34 ods. 1
8. vykonáva veterinárne kontroly ochrany zvierat pri vývoze do tretích krajín - § 6 ods. 2 písm. z)

C. Obchod v rámci EÚ

1. riadenie, usmerňovanie, koordinovanie a kontrola RVPS pri obchode v rámci EÚ - § 6 ods. 2 písm. a)
2. poverovanie úradných veterinárnych lekárov na výkon certifikácie podľa § 36 a zrušovanie ich poverenia - § 6 ods. 5 písm. h)
3. vedenie evidencie úradných veterinárnych lekárov poverených podpisovaním certifikátov - § 6 ods. 2 písm. l), § 36 ods. 5 písm. a)
4. archivácia kópií vydaných a potvrdených certifikátov - § 36 ods. 5 písm. b)
5. vedenie zoznamov fyzických osôb-podnikateľov a právnických osôb, - § 6 ods. 2 písm. l)
6. vydávanie núdzových opatrení v prípadoch podľa § 34 ods. 1

D. Nezákonný, nenahlásený a neregulovaný rybolov

1. vykonávanie činností a kontrol podľa nariadenia Rady (ES) č. 1005/2008 a nariadenia (ES) č. 1224/2009 z 29. septembra 2008 , ktorým sa ustanovuje systém Spoločenstva na zabraňovanie nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu, na odrádzanie od neho a jeho odstránenie, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (EHS) č. 2847/93, (ES) č. 1936/2001 a (ES) č. 601/2004 a ktorým sa zrušujú nariadenia (ES) č. 1093/94 a (ES) č. 1447/1999.

E. Kontroly počas transportu

Kontroly počas transportu sú súčasťou stratégie prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti na roky 2012 – 2015. Táto stratégia bola schválená uznesením vlády SR č. 807 zo 14.12.2011.

Všeobecné povinnosti s ohľadom na organizovanie úradných kontrol vrátane prepravy sú ustanovené v článku 3 odsek 3 Nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004.

F. Odborné školenia, vzdelávanie a spolupráca s organizáciami v SR a EÚ

1. príprava a vykonávanie školení veterinárnych inšpektorov príp. podnikateľských subjektov - § 6 ods. 2 písm. q)

- obchod v rámci EÚ – legislatíva, veterinárna certifikácia, veterinárne podmienky pri dovoze z členských štátov
- dovozy z tretích krajín – legislatíva, dovozné postupy, zoznamy schválených tretích krajín, schválených organizácií, zariadení a prevádzkarní a vzory certifikátov
- vývozy do tretích krajín - legislatíva, procedúry, veterinárna certifikácia
- hraničné veterinárne kontroly - legislatíva, procedúry, superkontroly
- slobodné colné zóny, slobodné colné sklady, colné sklady - legislatíva, procedúry, superkontroly
- dodávatelia priamo zásobujúci produktmi živočíšneho pôvodu námorné lode vykonávajúce medzinárodnú prepravu
- TRACES systém
- kontroly produktov rybolovu podľa nariadenia (ES) č. 1005/2008 a nariadenia (ES) č. 1224/2009

2. Rezortná Koordinačná skupina (ďalej len „RKS“).

RKS bola zriadená na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 431/2003 z 5. júna 2003 k návrhu koordinácie rozhodovacieho procesu v záležitostiach Európskej únie a uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 884 z 17. 10. 2007 k Revidovanému mechanizmu tvorby stanovísk k návrhom právnych aktov schvaľovaných Radou EÚ v podmienkach Slovenskej republiky.

8.3. Úradná kontrola

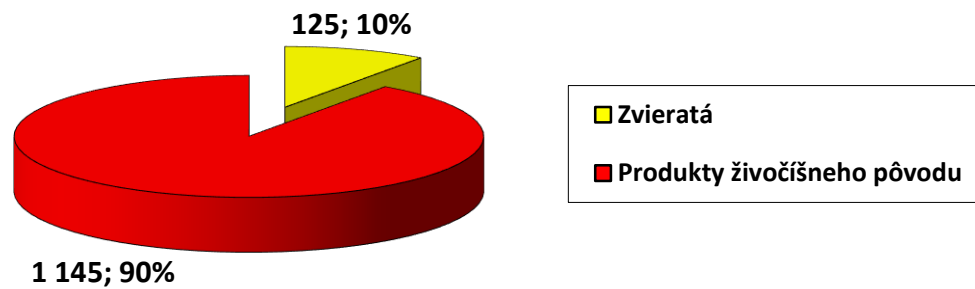
Hraničná veterinárna kontrola - Dovoz a tranzit zvierat, násadových vajec, zárodočných produktov a produktov živočíšneho pôvodu, vybraných produktov rastlinného pôvodu pochádzajúcich z tretích krajín

Živé zvieratá a produkty živočíšneho pôvodu môžu vstupovať do EÚ prostredníctvom HIS na základe striktnie harmonizovaných dovozných podmienok. Tieto podmienky vyžadujú, okrem iného, aby takéto dovozy boli realizované iba zo schválených tretích krajín, zo schválených alebo registrovaných prevádzkarní, a že sprevádzajúci veterinárny certifikát, ktorý sprevádza zásielku musí byť podpísaný kompetentnou autoritou exportujúcej krajiny poskytujúcej detailné informácie o zdravotnom statuse produktov a ich súladu s EÚ dovoznými požiadavkami. Pri vstupe inšpektor HIS musí vykonať povinné kontroly zahŕňajúce dokumentárnu, identifikačnú a fyzickú kontrolu s cieľom overenia, že výrobky sú v súlade s ich osvedčením a spĺňajú dovozné podmienky. Fyzické kontroly sú požadované vždy v prípade živých zvierat. V prípade produktov živočíšneho pôvodu sa uplatňuje redukcia fyzických kontrol, ktorej súčasťou môže byť aj odber laboratórnych vzoriek. Ak zásielka uspokojujúco prešla týmito kontrolami je vystavený spoločný veterinárny vstupný dokument (CVED) ktorý povoľuje výrobky uvoľniť do voľného obehu. Na tejto úrovni je blízka spolupráca medzi veterinárnymi a colnými autoritami, ktoré neumožnia uvoľnenie zvierat a produktov živočíšneho pôvodu pokiaľ CVED nie je vystavené a podpísané veterinárnym inšpektorom.

Celkovo bolo do Slovenskej republiky za rok 2012 dovezených z tretích krajín **1 145** zásielok produktov živočíšneho pôvodu a **125** zásielok zvierat.

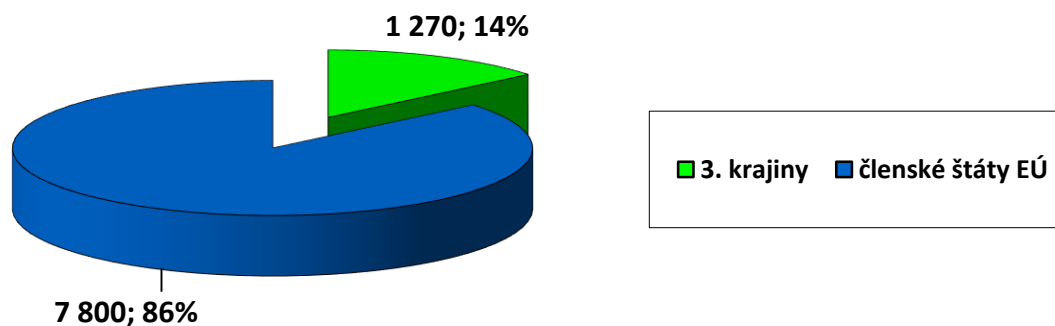
Graf č. 13

Celkový počet zásielok dovezených do SR z tretích krajín za rok 2012

Graf č. 14

porovnanie počtu zásielok dovezených do SR z 3. krajín a z EÚ

Tabuľka č. 51

DOVOZY ZVIERAT Z TRETÍCH KRAJÍN		
spolu 125 zásielok	množstvo (ks)	krajina
kone	82	Chorvátsko, SAE,USA,Rusko, Brazília
hydina	9556	Izrael, Kanada
ost.živé zvieratá	6483	Keňa, Chorvatsko, Surinam, Ghana, USA, Kuvait, Kanada, Zambia, Egypt, Austr.
akvariove rybky	1527	Indonezia, Malajzia, Japonsko, Tanzania
kôrovce	10	Indonezia
makkýše	461	Indonezia
vodné bezstavovce	56	Indonezia
násadové vajcia	138240	Chorvátsko

Tabuľka č. 52

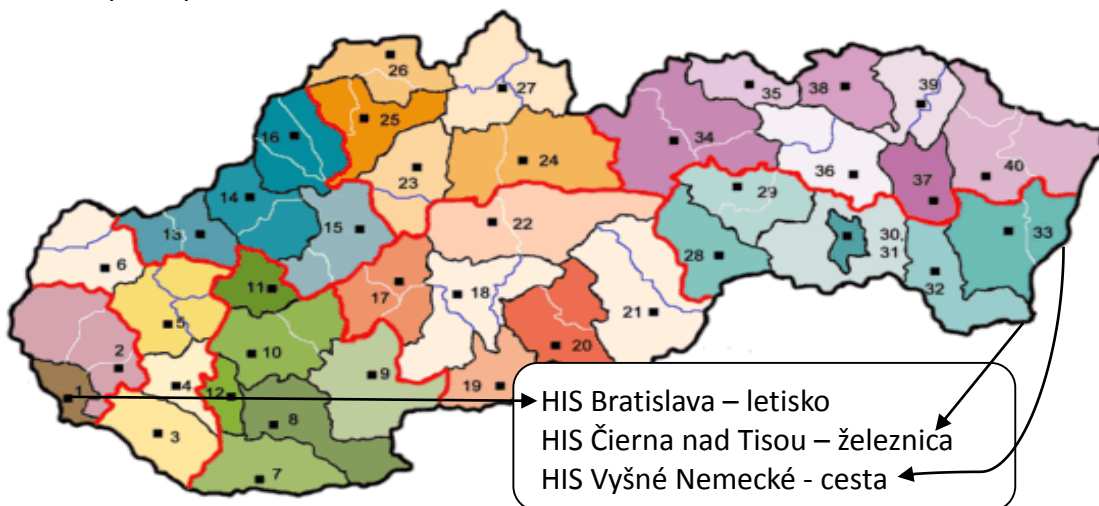
DOVOZY ŽIVOČÍŠNYCH PRODUKTOV Z TRETÍCH KRAJÍN		
spolu 1145 zásielok	množstvo (kg)	krajina
hydinové mäso	234030	Brazília
ryby, rybacie filé	1517377	Turecko, Čína, Vietnam, Rusko, Indonézia
med	897770	Ukrajina, Čína, Moldavsko
črevá	88071	Čína, Chorvátsko, Turecko, India
perie	35739	Ukrajina
slonovina, korytnačina ...	1698	Namíbia, Južná Afrika, Argentína, Srbsko
sperma HD	175	USA, Kanada
výrobky z rýb, mrtve zvieratá	2059131	Thajsko, Vietnam, Indonézia, Kostarika, Honduras, Čína
živočíšne tuky	5838137	Chorvátsko, Srbsko
prípravky a konz. z rýb	1349697	Maroko, Nové Z., Korea, Vietnam, Thajsko, Ekvadoer, Chorvátsko, Peru
múčky, pelety	7715768	Srbsko, Chorvátsko
prípravky na výživu zvierat	799175	Kanada, Čína, Srbsko
kazeín	40000	Ukrajina
surové kože	745046	Moldavsko, Macedonsko, Srbsko, Bosna, Thajsko
vlna	517184	Macedonsko, Srbsko, Rusko
zberateľské predmety	788	Argentína, Tanzania, Južná Afrika

Hraničnú veterinárnu kontrolu môžu na území SR vykonávať iba HIS publikované na zozname podľa rozhodnutia Komisie č. 2009/821/ES. V SR je členenie HIS nasledovné:

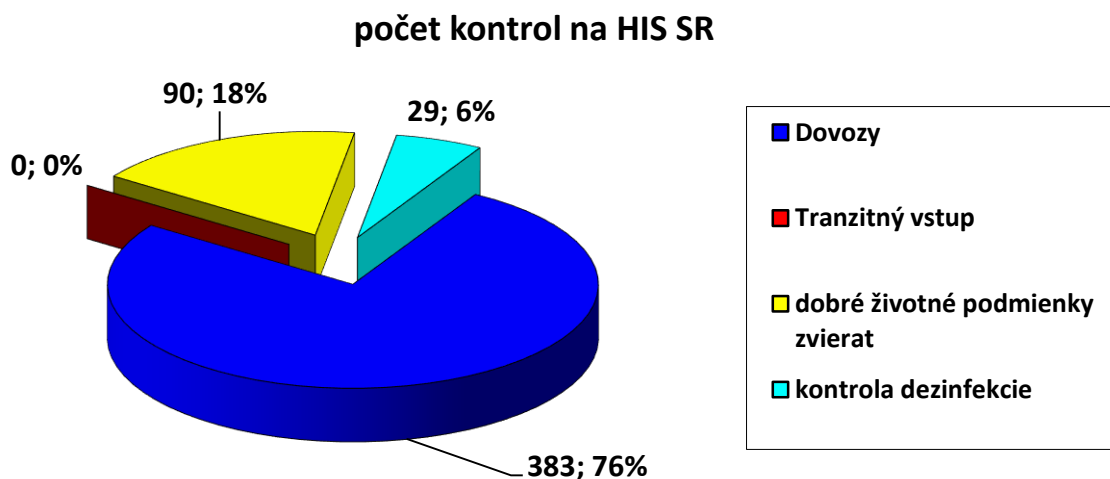
- **HIS Vyšné Nemecké** – je schválená pre vykonávanie nasledovných kontrol:
 - Inšpekčné stredisko pre zvieratá – kontroly kopytníkov „U“ a registrovaných zvierat koňovitých „E“; HIS Vyšné Nemecké je od 6.12.2012 schválená vykonávacím rozhodnutím Komisie 2012/762/EÚ aj pre vykonávanie kontrol ostatných zvierat „O“;
 - Inšpekčné stredisko pre produkty – kontroly produktov živočíšneho pôvodu určených ako aj neurčených na ľudskú spotrebu, vrátane ŽVP a vybraných produktov rastlinného pôvodu a to v nízkej frekvencii za rok; toto schválenie sa týka všetkých teplotných režimov t.j. prepravy a skladovania pri mraziarenskej, chladiarenskej teplote alebo teplote prostredia.
- **HIS Čierna nad Tisou** – je schválená pre vykonávanie kontrol:
 - produktov živočíšneho pôvodu určených ako aj neurčených na ľudskú spotrebu, vrátane ŽVP a vybraných produktov rastlinného pôvodu a to v nízkej frekvencii za rok; toto schválenie sa týka všetkých teplotných režimov t.j. prepravy a skladovania pri mraziarenskej,

chladiarenskej teplote alebo teplote prostredia; (nie je schválená pre vykonávanie kontrol živých zvierat).

- HIS Bratislava letisko – je schválená ŠVPS SR pre vykonávanie kontrol:
 - Inšpekčné stredisko pre zvieratá – kontroly ostatných zvierat „O“ a registrovaných zvierat koňovitých „E“; nie je schválená pre vykonávanie kontrol kopytníkov „U“;
 - Inšpekčné stredisko pre produkty – kontroly balených produktov živočíšneho pôvodu určených ako aj neurčených na ľudskú spotrebu, vrátane ŽVP a vybraných produktov rastlinného pôvodu a to v nízkej frekvencii za rok; toto schválenie sa týka všetkých teplotných režimov t.j. prepravy a skladovania pri mraziarenskej, chladiarenskej teplote alebo teplote prostredia.

Na HIS SR bolo v roku 2012 vykonaných inšpektormi HIS 502 úradných kontrol.
Graf č. 15

Tabuľka č. 53

Dovoz zvierat a produktov živočíšneho pôvodu do SR z tretích krajín cez HIS SR za ROK 2012		
komodita	zásielky	množstvo
Včelí med prírodný	48	916 710 kg
Výčesky z vlny	5	40 873 kg
Spracované krmivo pre spoločenské zvieratá(psy alebo mačky)	57	989 085 kg
Krmivo pre akváriové ryby	13	15 740 kg
Perie	20	173 858 kg
Prírodné črevá	12	6 285
Sperma býkov	5	5 kg
Kontrola vozidiel na prepravu zvierat - dezinfekcia	29	
Zásielky posúdené ako nepodliehajúce veterinárnej kontrole	223	

8.3.1. Poštové zásielky

HIS Bratislava letisko zabezpečuje aj kontroly na hlavnej pošte Bratislava, kde v priebehu roku 2012 bolo riešených **64 zásielok**.

8.3.2. Spätný dovoz

Podľa §15 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 534/2004 Z.z. zo 14. septembra 2004, ktorým sa ustanovujú princípy organizácie veterinárnych kontrol produktov vstupujúcich na územie Európskych spoločenstiev z tretích krajín (SMERNICA RADY 97/78/ES) inšpektori HIS vykonávajú kontroly spätného dovozu zásielok pôvodom v EÚ, ktoré boli vrátené z tretích krajín.

Tabuľka č. 54

Kontrola spätného dovozu na HIS SR				
komodita	Počet zásielok	3.krajina, ktorá odmietla zásielku	Členský štát pôvodu	poznámka
Spracované krmivo pre spoločenské zvieratá(psy alebo mačky)	2	Ruská federácia	Taliansko	Prepustená

8.3.3. Zamietnuté zásielky

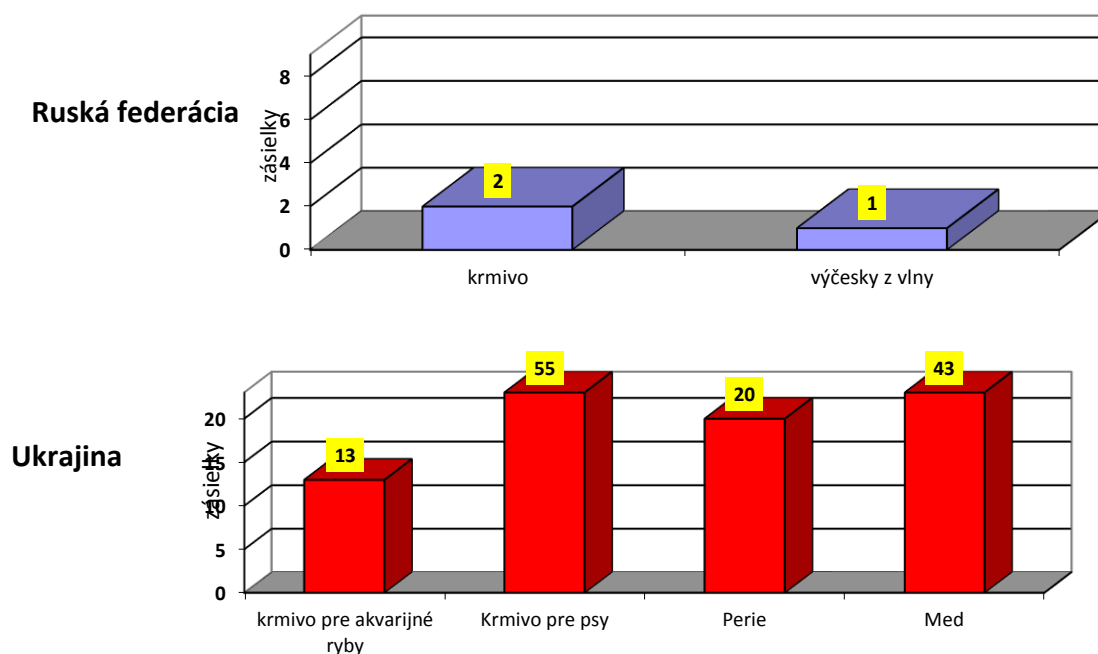
V priebehu roku 2012 bola na HIS SR zamietnutá a neprepustená na územie EÚ 1 zásielka.

Tabuľka č. 55

Zamietnuté zásielky na HIS SR v roku 2012					
komodita	HIS	Počet zásielok	krajina pôvodu	Nedostatok	poznámka
Črevá	Bratislava	1	Čína	dokumentácia	Vrátené do miesta pôvodu

Graf č. 16

Tretie krajiny z ktorých sa realizuje dovoz do SR cez HIS SR

USA	Sperma býkov	5 zásielok
Moldavsko	med	5 zásielok
Čína	črevá	9 zásielok
Turecko	črevá	3 zásielky

8.3.4. Kontrola dobrých životných podmienok zvierat pri vývoze

V súlade s článkom 21 Nariadenia Rady (ES) č. 1/2005 z 22. decembra 2004 o ochrane zvierat počas prepravy a s ňou súvisiacich činností a o zmene a doplnení smerníc 64/432/EHS a 93/119/ES a nariadenia (ES) č. 1255/97 inšpektori HIS vykonávajú kontroly dobrých životných podmienok zvierat vystupujúcich cez HIS SR z EÚ. Počas roku 2012 bolo vykonaných **90** kontrol.

Tabuľka č. 56

Kontrola dobrých životných podmienok zvierat na HIS SR pri vývoze z EÚ			
Druh zvierat	Počet zásielok	množstvo	Výsledok kontroly
Živá hydina	77	5 890 700 ks	uspokojivá
Hovädzí dobytok	7	230 ks	uspokojivá
Živé svine	6	2 104 ks	uspokojivá

8.3.5. Krížové kontroly

V súlade s legislatívou Spoločenstva a Slovenskej republiky, musí mať veterinárny inšpektor HIS prístup k informáciám o všetkých zásielkach prepustených cez hraničný priechod a musí mu byť umožnené vykonať krížové kontroly určených zásielok. Za rok 2012 bolo vykonaných **156** krížových kontrol.

Tabuľka č. 57

Prehľad laboratórnych vzoriek odobraných na HIS SR počas roku 2012

P.č.	Produkt	Druh vyšetrenia	Vyšetrované ukazovatele	Výsledok vyšetrenia	Protokol o skúške
1.	Med včelí	Rezídua vet. liečiv	Tylozín Sulfonamidy	Negatívne	5024/2012
2.	Spracované krmivo pre spoločenské zvieratá	Mikrobiologické	Salmonella spp. Enterobacteriaceae	Negatívne	7437/2012
3.	Spracované krmivo pre spoločenské zvieratá	Mikrobiologické	Salmonella spp. Enterobacteriaceae	Negatívne	14166/2012
4.	Med včelí	Rezídua vet. liečiv	Amitráz Streptomycín	Negatívne	14501/2012
5.	Med včelí	Rezídua vet. liečiv	Tetracyklíny Chinolóny	Negatívne	14502/2012
6.	Med včelí	Rezídua vet. liečiv	Chloramfenikol	Negatívne	14503/2012
7.	Spracované krmivo pre spoločenské zvieratá	Mikrobiologické	Salmonella spp. Enterobacteriaceae	Negatívne	15031/2012
8.	Spracované krmivo pre spoločenské zvieratá	Mikrobiologické	Salmonella spp. Enterobacteriaceae	Negatívne	15038/2012
9.	Spracované krmivo pre spoločenské zvieratá	Mikrobiologické	Salmonella spp. Enterobacteriaceae	Negatívne	17607/2012

8.3.6. Kontrola spoločenských zvierat

Zoznam vstupných miest pre spoločenské zvieratá v rámci neobchodného styku pri vstupe z tretích krajín

na hranici s Ukrajinou

- cestné hraničné priechody **Vyšné Nemecké, Ubľa, Veľké Slemence**
- železničný hraničný priechod **Čierna nad Tisou**

letiská

- letisko **Bratislava, Košice, Poprad, Žilina, Piešťany, Sliač**

Bolo skontrolovaných **690** dopravných prostriedkov, v ktorých boli identifikované spoločenské zvieratá uvedené v prílohe č. 1 časti A a B (pes, mačka, fretka) Nariadenia (ES) č. 998/2003 EP a ER o veterinárnych požiadavkách uplatniteľných na nekomerčné premiestňovanie spoločenských zvierat a ktorým sa mení a dopĺňa smernica Rady 92/65/EHS.

Graf č. 17

Pri týchto kontrolách bolo preverených **933** pasov resp. certifikátov spoločenských zvierat.

Graf č. 18

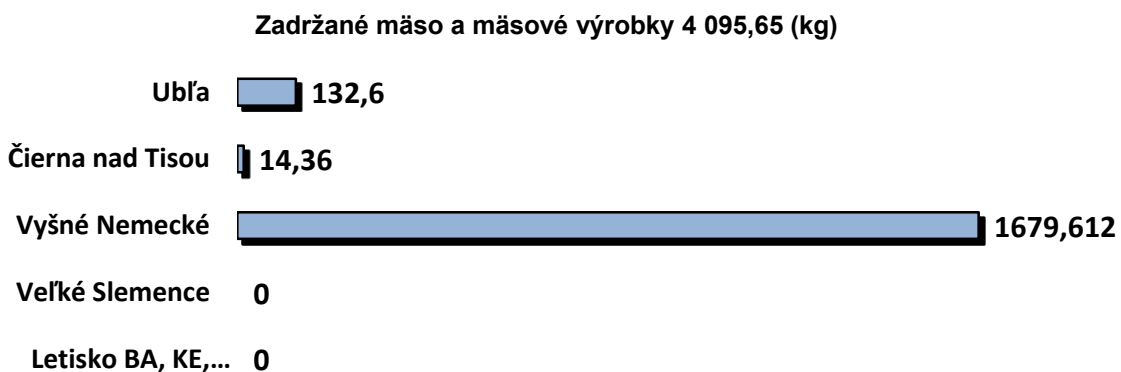
V priebehu roku 2012 neboli zaznamenané **žiadne** prípady vrátenia alebo zadržania spoločenských zvierat pri nekomerčnom premiestňovaní.

8.3.7.Kontrola produktov živočíšneho pôvodu v osobných batožinách cestujúcich vstupujúcich z tretích krajín

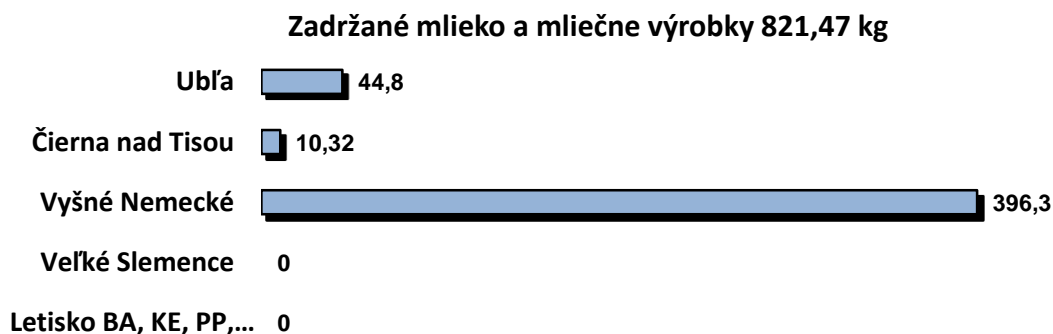
Podľa článku 16 smernice 97/78/ES sa dovozné podmienky stanovené touto smernicou nevzťahujú na výrobky, ktoré sa dovážajú v osobnej batožine cestujúcich a sú určené na ich osobnú spotrebu, pokiaľ ich množstvo nepresahuje množstvo, ktoré sa má stanoviť v súlade s postupom opísaným v predmetnej smernici. Takisto sa tieto požiadavky nevzťahujú na výrobky zasielané ako malé zásielky súkromným osobám, pokiaľ sa tieto výrobky nedovážajú na obchodné účely a ich množstvo nepresahuje množstvo, ktoré sa má stanoviť v súlade s postupom opísaným v uvedenej smernici.

Tieto postupy sú ustanovené v NARIADENÍ KOMISIE (ES) č. 206/2009 z 5. marca 2009 o dovoze osobných zásielok výrobkov živočíšneho pôvodu do Spoločenstva a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 136/2004.

Graf č. 19

Graf č. 20

Tabuľka č. 58

Zhabané produkty živočíšneho pôvodu v osobných batožinách			
	Mäso a mäsové výrobky (v kg)	Mlieko a mliečne výrobky (v kg)	Krajina pôvodu zhabaného produktu živočíšneho pôvodu
január 2012	477,12	49,23	Ukrajina
február 2012	167,03	12,38	Ukrajina
marec 2012	201,81	37,27	Ukrajina
apríl 2012	113,99	28,44	Ukrajina
máj 2012	222,09	55,09	Ukrajina
jún 2012	85,26	20,6	Ukrajina
júl 2012	72,38	59,31	Ukrajina
august 2012	102,88	57,51	Ukrajina
september 2012	118,22	60,6	Ukrajina
október 2012	84,95	46,6	Ukrajina
november 2012	75,04	9,65	Ukrajina
december 2012	105,8	14,74	Ukrajina
SPOLU (v kg)	1 826,58	451,42	—

8.4. Odborné stanoviská

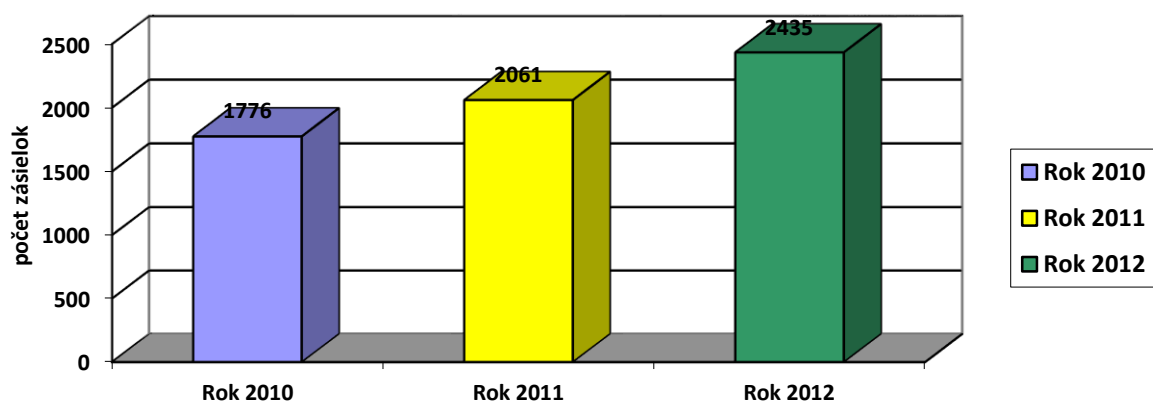
V priebehu roku 2012 bolo vypracovaných pracovníkmi HIS **22** odborných stanovísk a analýz dotýkajúcich sa dovozu zvierat a produktov živočíšneho pôvodu z tretích krajín.

8.5. Údaje o vývozech a dovozoch

8.5.1. Vývozy zo SR do tretích krajín

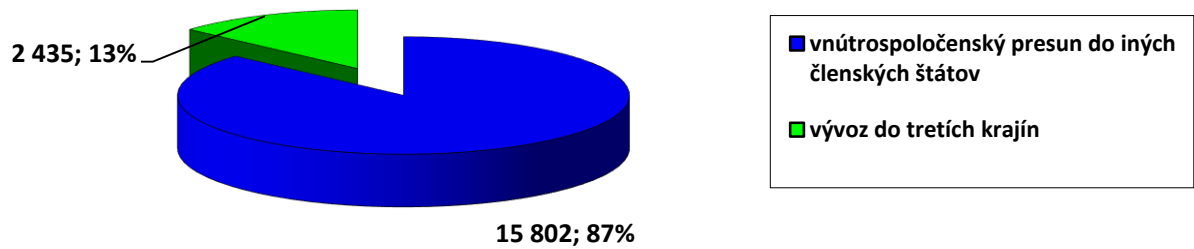
Oproti roku 2011 bol zaznamenaný vzrast vývozov do tretích krajín o 374 vývozov, pričom v roku 2012 bolo vystavených 2435 certifikátov. Všetky zistené nedostatky pri kontrolách v mieste pôvodu museli byť odstránené ešte pred vykonaním certifikácie. Z tohto dôvodu sa nedajú konkretizovať a kvantifikovať nedostatky vyskytujúce sa pri týchto kontrolách.

Graf č. 21

Graf č. 22

porovnanie počtu zásielok vyvezených zo SR do 3. krajín a do EÚ

8.5.2. Vývoz zvierat a zárodočných produktov zo SR do 3. Krajín za rok 2012

V roku 2012 bolo realizovaných **814** zásielok vývozu živých zvierat do tretích krajín zo Slovenskej republiky.

Tabuľka č. 59

vývoz zvierat zárodočných produktov do tretích krajín		
Živé zvieratá	ks	3. krajina
kone	71	Rusko, Srbsko, Norsko
HD	26088	Turecko, Chorvátsko, Rusko, Bosna a Herc.
ošípané	1400	Chorvátsko
jed. hydina	3635595	Ukrajina, Srbsko, Moldavsko
ost. živé zvieratá	3596	Ukrajina, Chorvátsko, Rusko, Malajzia, J.Afrika, Kuvait, Libia, Macedonsko
akv. ryby	29335	Chorvátsko
násad.vajcia	18049920	Rusko, Ukrajina, Moldavsko, Irak, Turecko
sperma HD	100 005 j.	Turecko, Albánsko

8.5.3. Vývoz produktov živočíšneho pôvodu zo SR do 3. Krajín za rok 2012

V roku 2012 bolo realizovaných **1621** zásielok vývozu produktov živočíšneho pôvodu do tretích krajín zo Slovenskej republiky.

Tabuľka č. 60

Vývoz produktov živočíšneho pôvodu do tretích krajín		
Produkt	kg	3. krajina
bravčová masť	684680	Rusko
bravčové mäso	82693	Rusko, Srbsko
črevá	5420	Moldavsko, Srbsko
dehydr. výrobky	1221114	Chorvátsko, Srbsko, Moldavsko, Albánsko
dekor.velk.vajcia	1374	USA
detská výživa	52420	Australia, Líbia, Macedonsko
glutén	5555269	Rusko
hydínové mäso	840870	Rusko, Srbsko, Bielorusko, Macedonsko
kafilierický tuk	72000	Srbsko
kolagen	117989	Čína, Indonézia, Japoansko, Južná Kórea, Kanada, Malajzia, Singapur, Taiwan, USA
konz.vajcia	32400	Ukrajina
kože	200590	Turecko, Thajsko, Rusko, Mexiko, Čína, Bosna a Hercegovina
krmivo pre sp.zv.	13706	USA, Kuvait, Moldavsko, Trinidad a Tobago
kuracie beháky	343720	Hongkong, Vietnam
kuracie krídla	688533	Hongkong, Komory, Gabon, Malajzia, Macedonsko,
mäsové výrobky	1284918	Rusko
mliečne výrobky	5885006	Albánsko, Arménsko, Australia, Azerbajdžan, Bahrain, Bielorusko, Bosna a Hercegovina, Čína, Gruzínsko, Libanon, Líbia, Macedonsko, Mauritius, Moldavsko, Myanmar, Norsko, Nový Zéland, Rusko, SAE, Singapur, Srbsko, Turecko, Vietnam, Syria, Čierna Hora
slonovina, korytnačí pancier	2 kg	USA
Štiepenka	5497060	Srbsko, Ukrajina
želatína	267926	Australia, Južná Korea, Kanada, Macedonsko, Nový Zéland, Srbsko, USA, Turecko

8.6. Obchod v rámci EÚ

V súlade s § 32 a 33 zákona č. 39/2007 Z. z. môžu byť predmetom obchodu s členskými štátmi len zvieratá, násadové vajcia, zárodočné produkty, produkty živočíšneho pôvodu, živočíšne vedľajšie produkty a krmivá, ktoré:

- spĺňajú požiadavky ustanovené zákonom a najmä nariadeniami vlády Slovenskej republiky pre jednotlivé komodity podliehajúce veterinárnej kontrole
- pochádzajú z chovov, organizácií, zariadení, zberných stredísk zvierat a prevádzkarní schválených na vnútrospoločenský obchod

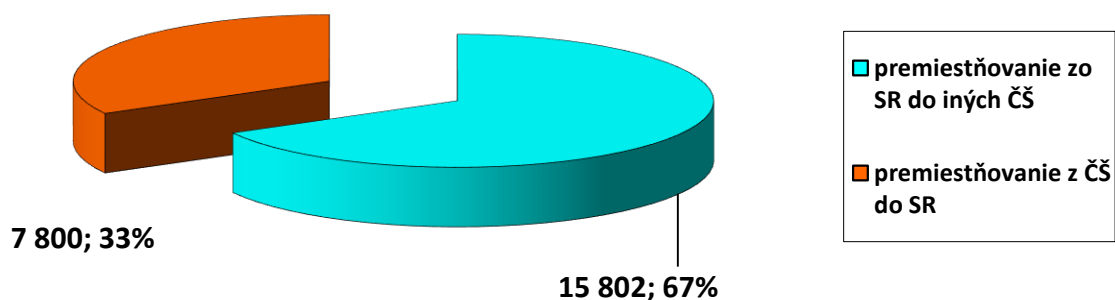
- sú sprevádzané certifikátom podpísaným úradným veterinárnym lekárom zodpovedným za chov, stredisko alebo organizáciu pôvodu, musia sprevádzať zvieratá, násadové vajcia a zárodočné produkty do miesta ich určenia a zodpovedajú vzoru, stanovenému legislatívou EÚ
- produkty živočíšneho pôvodu, živočíšne vedľajšie produkty a krmivá sú sprevádzané do miesta ich určenia obchodným dokumentom podľa príslušnej legislatívy

Kontroly pri výmenách tovarov podliehajúcich veterinárnej kontrole sa vykonávajú v súlade so Smernicou Rady 89/662/EHS a 90/425/EHS a nariadeniami vlády Slovenskej republiky č. 292/2003 Z.z. o podrobnostiach veterinárnych kontrol pri výmenách produktov živočíšneho pôvodu s členskými štátmi (o kontrolách v mieste pôvodu pojednáva § 3, 4 tohto nariadenia, o kontrolách v mieste určenia pojednáva § 5 až 8) v znení neskorších predpisov a č. 293/2003 Z.z. o veterinárnej kontrole pri výmenách živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu s členskými štátmi (o kontrolách v mieste pôvodu pojednáva § 3 a 4 a o kontrolách v mieste určenia pojednáva § 5 až 9) v znení neskorších predpisov.

Dôraz by sa mal klásť na kontroly vykonávané v mieste odoslania a na organizáciu kontrol v mieste určenia.

Graf č. 23

Porovnanie počtu zásielok zvierat a vedľajších živočíšnych produktov (VŽP) odoslaných zo SR do iných ČŠ a naopak

8.6.1. Zásielky zvierat premiestnených zo SR do iných ČŠ

Tabuľka č. 6

Zásielky premiestnené zo Slovenska do iných členských štátov												
	KONE	HD	OŠÍPANE	OVCE KOZY	HYDINA	ost.zvieratá psi	ŽIVÉ RYBY	AKVARIJNÉ RYBY	NAS. VAJCIA	SLIMÁKY	SPERMA	VŽP
	ks	ks	ks	ks	ks	ks	kg	ks	ks	kg	jednotky.	kg
BELGICKO	2					15169						
BULHARSKO				494	412200	273		500010	60660			
ČESKO	2	782	31617	28	16615293	255677	96175		18918767		25173	7166303
FÍNSKO						90						
FRANCÚZSKO	6					46651						
GRÉCKO		697			15960	11818						
HOLANDSKO	1	13734				335980			151200			455960
ÍRSKO	4					56						
LITVA		25				6						
LOTYŠSKO						13						
MAĎARSKO	20	5623	276116	12479	9431212	19613	90000	21750	10002950			16139497
NEMECKO	2	496	525			22117		4112	1302680		12896	1659280
POĽSKO	16	16167	35053	5027	14013201	77758	133620		1404520		2000	2951110
PORTUGALSKO						1505						
RAKÚSKO	12	18056	2655	6306	117148	1574	8400	3215	572372		39961	500
RUMÚNSKO		31	37945		8904198		62145					151540
SLOVINSKO	1	1824	2870			10533		373500				808630
ŠVEDSKO						3						
ŠPANIELSKO						395962						25290
ŠVAJCIARSKO	1					119						
TALIANSKO		7391		26220				74013	4252510	7499		1494079
UK	1					2168						47650
SPOLU	68	64826	386781	50554	49509212	1197085	390340	976600	36665659	7499	80030	30899839

zásielky premiestnené z iných členských štátov do Slovenska												
	KONE	HD	OSIPANE	OVCE KOZY	HYDINA	ost.zv. psi	ZIVE RYBY	AKV. RYBY	NAS. VAJCIA	ZVERINCE	SPERMA	VŽP
	ks	ks	ks	ks	ks	ks	kg	ks	ks	kg	jednotky.	kg
BELGICKO	10	7	2223			12					1269	
BULHARSKO				12	23012	400						
ČESKO	15	4383	111139	3316	34929053	19385	544459		5359450	105	61495	
DÁNSKO			26529								9010	182370
ESTÓNSKO			396			11						
FÍNSKO						1						
FRANCÚZSKO	8	169		19	146732	1020			129600		9450	0,4
GRÉCKO						2						
HOLANDSKO		204	61026			1			201600		21477	
ŠVAJCIARSKO	14			2		2						
LOTYŠSKO							781					
MAĎARSKO	17	250	209677	55	4282570	19996	67155		583420	41	3150	1178510
NEMECKO	23	412	46132		720135	24		400	402533		67812	728923
NÓRSKO						25						
POĽSKO	1	185	4307	33	522300	45			271080		2000	13861124
RAKÚSKO	3	21	3315	49	36536	72			249300		20655	18406275
RUMUNSKO	7	2453				8061						1771290
SLOVINSKO			586	1		53						1285150
ŠPANIELSKO	2		3950									
TALIANSKO	13	577				8203						8279170
UK	7	4			89040	2	10			146	25913	
SPOLU	120	8665	469280	3487	40749378	57315	612405	400	7196983	146	222231	45692812

Nezákonný, nenahlásený a neregulovaný rybolov

Cieľom spoločnej politiky v oblasti rybného hospodárstva, stanovenej v nariadení Rady (ES) č. 2371/2002 z 20. Decembra 2002 o ochrane a trvalo udržateľnom využívaní zdrojov rybného hospodárstva v rámci spoločnej politiky v oblasti rybolovu, je zabezpečiť také využívanie živých vodných zdrojov, ktoré zabezpečí trvalo udržateľné hospodárske, environmentálne a sociálne podmienky.

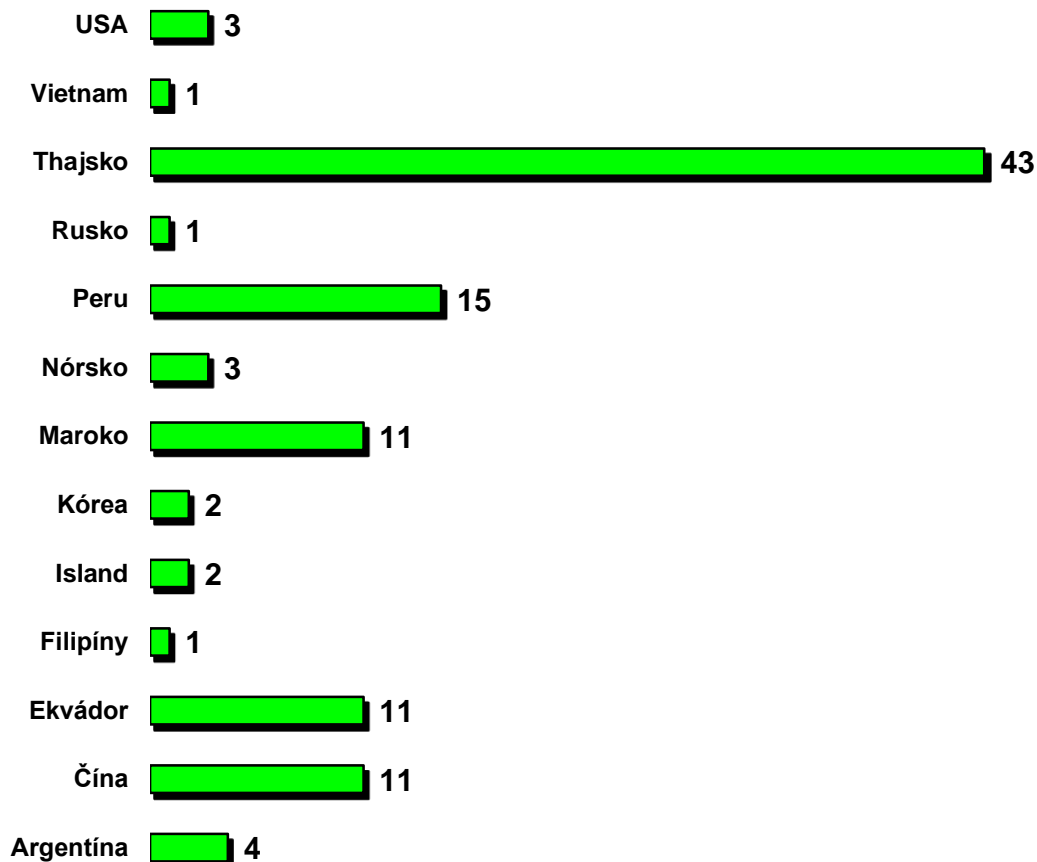
Nezákonný, nenahlásený a neregulovaný rybolov (ďalej len „NNN rybolov“) predstavuje jednu z najzávažnejších hrozieb pre trvalo udržateľné využívanie živých vodných zdrojov a ohrozuje samotnú podstatu spoločnej politiky v oblasti rybného hospodárstva.

EÚ ako najväčší trh a dovozca produktov rybolovu na svete nesie osobitnú zodpovednosť za zabezpečenie toho, aby produkty rybolovu dovážané na jeho územie nepochádzali z NNN rybolovu. Preto sa zavádza režim, ktorý by mal zabezpečiť náležitú kontrolu zásobovacieho reťazca pre produkty rybolovu dovážané do EÚ.

ŠVPS SR je poverená MPRV SR, ako kompetentná autorita na výkon kontrol v zmysle nariadenia Rady (ES) č. 1005/2008.

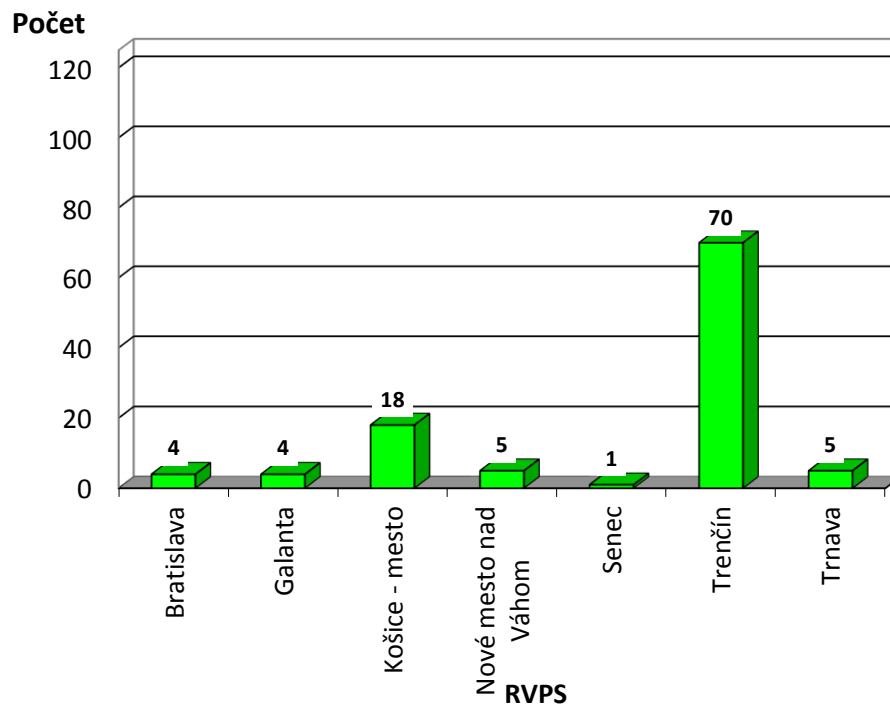
Graf č. 24

Za rok 2012 bolo v SR vykonaných 108 kontrol produktov rybolovu z pohľadu NNN Nariadenia

Graf č. 24

Prehľad NNN kontrol vykonaných na RVPS

A. Kontroly počas transportu

Zhodnotenie kontrol počas transportu sú uvedené v časti potravinový dozor.

B. Odborné školenia, vzdelávanie a spolupráca s organizáciami v SR a EÚ

8.7. Školenia

V roku 2012 prebehli nasledovné školenia pracovníkov ŠVPS SR, HIS:

- vykonávanie hraničných veterinárnych kontrol v súlade s požiadavkami veterinárnej legislatívy EÚ (marec)
- veterinárne podmienky EÚ platné pre dovoz živých zvierat, zárodočných produktov, produktov živočíšneho pôvodu a vybraných produktov rastlinného pôvodu z tretích krajín (október)

Pre úradných veterinárnych lekárov RVPS bolo organizované školenie v roku 2012:

- veterinárna certifikácia zásielok pre vnútrospoločenský obchod a vývozov do tretích krajín (september)
- systém TRACES (október)
- Interný audit Non BIP č. 20/2012, General audit DG (SANCO) 2012/6423, podmienky vstupu spoločenských zvierat (psy, mačky, vtáky), kontrola manipulácie s potravinami v osobných batožinách a s kuchynským odpadom z dopravných prostriedkov z tretích krajín (október)

Školenia o princípoch veterinárnej certifikácie sa zúčastnili úradní veterinárni lekári z RVPS z celého Slovenska. Vzhľadom na potrebnú implementáciu nariadenia (ES) č. 1005/2008 a vykonávanie kontrol z neho vyplývajúcich, bolo organizované školenie v dvoch termínoch (marec, jún) pre všetky RVPS a HIS.

Tabuľka č. 63

Rezortná koordinačná skupina

Prehľad činnosti za rok 2012 – riešené „Pozície, stanoviská a inštrukcie“	
Stanoviská na Radu EÚ	12
Pozície pre výbory EK	
Stály výbor pre potravinový reťazec a zdravie zvierat	
Sekcia zdravia zvierat a ochrany zvierat, kontrol a dovozných podmienok	16
Sekcia biologickej bezpečnosti a potravinového reťazca	16
Sekcia výživy zvierat	5 (stanoviská k pozícii, ktoré vypracoval ÚKSUP)
Pozície pre iné výbory EK	
Výbor pre veterinárne lieky	5
Riadiaci výbor pre spoločnú organizáciu poľnohospodárskych trhov - olivový olej, ovocie a zelenina	5
Pracovné skupiny formácie Rady EÚ a Komisie	
PS Hlavných veterinárnych lekárov	9
SPS – Postupimská skupina	6
Iné Pracovné skupiny	75
Inštrukcie na COREPER	4

9. Potraviny

Orgány ŠVSP SR vychádzali pri úradných kontrolách v oblasti potravín rastlinného a živočíšneho pôvodu z koncepcie Viacročného plánu úradných kontrol vypracovaného na roky 2012-2014, ktorý bol aktualizovaný na príslušný rok v súlade s rozhodnutím Komisie 2007/363/ES o usmerneniach na pomoc členským štátom pri príprave jediného integrovaného viacročného národného plánu kontroly ustanoveného v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004, a to na zabezpečenie vysokej úrovne ochrany zdravia ľudí a záujmov spotrebiteľov v celom potravinovom reťazci, od prvovýroby až po maloobchodný predaj.

Stanovené národné strategické ciele v rámci Viacročného plánu úradných kontrol vypracovaného na roky 2012-2014 majú zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia ľudí, zvierat a rastlín a záujmov spotrebiteľov, zdravia a pohody zvierat a zdravia rastlín dôslednou a integrovanou kontrolou celého potravinového reťazca od výroby až po predaj potravín a zdokonaľiť a zefektívniť systém úradných kontrol. Úradné/veterinárne kontroly produktov živočíšneho pôvodu sa vykonávali podľa zákona č.39/2007 Z.z a podľa zákona č.152/1995 Z.z. súlade s nariadením (ES) č.882/2004 a nariadením (ES) č.854/2004 v záujme ochrany zdravia zvierat a zdravia ľudí na všetkých stupňoch potravinového reťazca [podľa nariadení (ES) č.853/2004 a 854/2004], t.j. od prvovýroby až po maloobchodný predaj. Úradné kontroly potravín v oblasti potravín rastlinného a pôvodu sa vykonávali podľa zákona NR SR č. 152/1995 Z. z. a v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných za účelom zabezpečenia dodržiavania potravinového a krmovinového práva a predpisov o zdraví zvierat a pohode zvierat.

10. Potraviny rastlinného pôvodu

Orgány ŠVPS SR vychádzali pri úradných kontrolách v oblasti potravín rastlinného pôvodu z koncepcie Viacročného plánu úradných kontrol vypracovaného na roky 2012-2014, ktorý bol aktualizovaný na príslušný rok v súlade s rozhodnutím Komisie 2007/363/ES o usmerneniach na pomoc členským štátom pri príprave jediného integrovaného viacročného národného plánu kontroly ustanoveného v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004, a to na zabezpečenie vysokej úrovne ochrany zdravia ľudí a záujmov spotrebiteľov v celom potravinovom reťazci, od prvovýroby až po maloobchodný predaj. Úradné kontroly potravín v oblasti potravín rastlinného pôvodu sa vykonávali podľa zákona NR SR č. 152/1995 Z. z. a v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných za účelom zabezpečenia dodržiavania potravinového a krmovínového práva a predpisov o zdraví zvierat a pohode zvierat.

Stanovené národné strategické ciele v rámci Viacročného plánu úradných kontrol vypracovaného na roky 2012-2014 majú zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia ľudí, zvierat a rastlín a záujmov spotrebiteľov, zdravia a pohody zvierat a zdravia rastlín dôslednou a integrovanou kontrolou celého potravinového reťazca od výroby až po predaj potravín a zdokonaľiť a zefektívniť systém úradných kontrol.

10.1. Úradné kontroly potravín

Hlavným cieľom úradných kontrol potravín rastlinného pôvodu, rovnako ako v minulých rokoch, bolo overovanie dodržiavania právnych predpisov, zabezpečenie eliminácie nedostatkov u potravín vyrábaných na našom území a taktiež zabránenie vstupu rizikových potravín dovážaných z tretích krajín tak, aby bola zabezpečená ochrana zdravia spotrebiteľov EÚ. Veľký dôraz bol kladený aj na odhaľovanie zavádzania a klamania spotrebiteľov a taktiež aj falšovania potravín. Všetky tieto zamerania úradných kontrol priniesli radu významných zistení a podklady pre smerovanie úradných kontrol do ďalšieho obdobia. Pri výkone úradných kontrol sa vychádzalo z ročných plánov inšpekcií, auditov a odberu vzoriek potravín a stanovení priorít na princípoch hodnotenia rizika komodity, alebo jednotlivého analytického ukazovateľa. Ďalšími kritériami pri rozhodovaní o kontrolnej činnosti boli identifikácia rizík pri potravinách, poznatky z predchádzajúcich kontrol, spoľahlivosť všetkých vlastných kontrol prevádzkovateľov, zistenia iných orgánov úradnej kontroly potravín, podnety a podania, masmédiá a odporúčania EK. Zvláštna pozornosť bola venovaná kontrolám, ktoré reagovali na informácie z rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá (RASFF).

Významný podiel z celkového počtu vykonávaných úradných kontrol potravín rastlinného pôvodu, rovnako ako v minulých rokoch, zaujímali audity zamerané na overenie zhody zavedeného systému zabezpečenia kontroly hygieny potravín a správnej výrobných praxe s platnou legislatívou u prevádzkovateľov potravinárskeho podniku rastlinného pôvodu. Tieto audity z pohľadu bezpečnosti potravín majú veľký význam, nakoľko inšpekcia a odber vzoriek zisťujú okamžitý stav, pri auditoch sa analyzuje systém a tak sa dokážu zistiť slabé miesta zavedených systémov, ktoré môžu viesť k zmenám v zavedených interných postupoch u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov. Celá kontrolná činnosť vychádzala zo skutočnosti, že zodpovednosť za bezpečnosť potravín podľa potravinového práva majú prevádzkovatelia potravinárskych podnikov, preto orgány štátnej veterinárnej a potravinovej

správy okrem plánovaných úradných kontrol vykonávali aj ciele kontrol podľa stanovených priorít a taktiež pružne a efektívne reagovali na aktuálne prípady, ktoré sa objavili v priebehu roka na trhu.

10.2. Celková zhoda u prevádzkovateľov a výrobkov

10.2.1. Výsledky úradných kontrol

V Slovenskej republike je podľa zákona o potravinách **registrovaných spolu 25 864 prevádzkovateľov potravinárskych podnikov**, z tohto počtu bolo **kontrolovaných 21 516 prevádzkovateľov**, čo je 83,18 % a v roku 2012 bolo u týchto prevádzkovateľov **vykonaných 67 872 úradných kontrol** (z toho 52 039 v zmysle zákona č. 152/95 Z. z.).

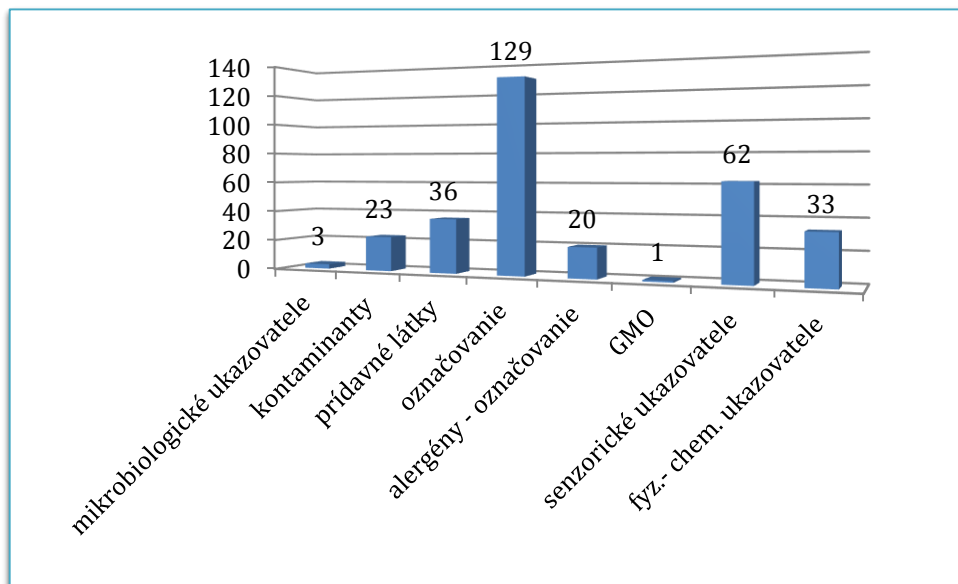
Z celkového počtu kontrolovaných prevádzkovateľov potravinárskych podnikov boli **u 7 878 prevádzkovateľov (t. j. 36,61%) zistené nedostatky** (porušenosť v roku 2011 predstavovala 31,23 %). Najčastejšie pri úradných kontrolách boli zistené nedostatky v celkovej hygiene (12 512), ďalej bol zistený výskyt tovaru po dobe spotreby a minimálnej trvanlivosti (6 397), nedostatky v označovaní výrobkov (3 849), nedostatky v správnej výrobnnej praxi (577), v zložení (110), kontaminanty (23), ako aj iné nedostatky (príloha č.1).

Najviac nedostatkov bolo v maloobchode, kde pri kontrolách bolo zistených až 5 786 objektov s nedostatkami, čo je 39,37% (v predchádzajúcom roku to bolo 35,05%) z počtu kontrolovaných maloobchodných objektov. Nedostatky sa týkajú hlavne celkovej hygieny, zistení tovaru po dobe spotreby, minimálnej trvanlivosti, označovania výrobkov ako aj iných nedostatkov zistených v priebehu úradných kontrol potravín. U výrobcov a baliarní s výrobkami rastlinného pôvodu boli zistené nedostatky v 705 objektoch, čo je 53,16% (v predchádzajúcom roku to bolo 32,36%) z celkového počtu kontrolovaných objektov, pričom nedostatky boli zisťované hlavne v celkovej hygiene a správnej výrobnnej praxi, ako aj ostatné nedostatky (príloha č.1). V roku 2012 orgány ŠVPS SR vykonali u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov rastlinných komodít aj audity so zameraním na overenie zhody zavedeného systému zabezpečenia kontroly hygieny potravín a správnej výrobnnej praxe s platnou legislatívou.

Celkovo bolo vykonaných 348 auditov, z toho bolo 113 auditov s nezhodami, pri ktorých bolo zistených 241 nezhôd. ŠVPÚ v Slovenskej republike analyzovali a vyhodnotili v roku 2012 **v komoditách výrobkov rastlinného pôvodu a tabakových výrobkov 8 233 z ktorých 283 vzoriek, t. j. 3,44 % nevyhovelo** požiadavkám Potravinového kódexu SR alebo iným záväzným právnym predpisom v oblasti kvality a bezpečnosti potravín (v roku 2011 bolo odobratých 7 494 vzoriek, z ktorých 279 vzoriek, t. j. 3,72 % nevyhovelo požiadavkám platnej legislatívy). Z celkového počtu odobratých vzoriek potravín rastlinného pôvodu nevyhoveli platnej legislatíve v mikrobiologických ukazovateľoch 3, v kontaminantoch 23, v prídavných látkach 36, v označovaní 129, v alergénoch - označovanie 20, GMO (1), v senzorických ukazovateľoch 62, vo fyzikálno - chemických ukazovateľoch 33 vzoriek (príloha č. 2). Prehľad nevyhovujúcich vzoriek rastlinného pôvodu v jednotlivých kontrolovaných ukazovateľoch za rok 2012 a porovnanie rokov 2010, 2011 a 2012 je uvedený v grafoch 26 a 27.

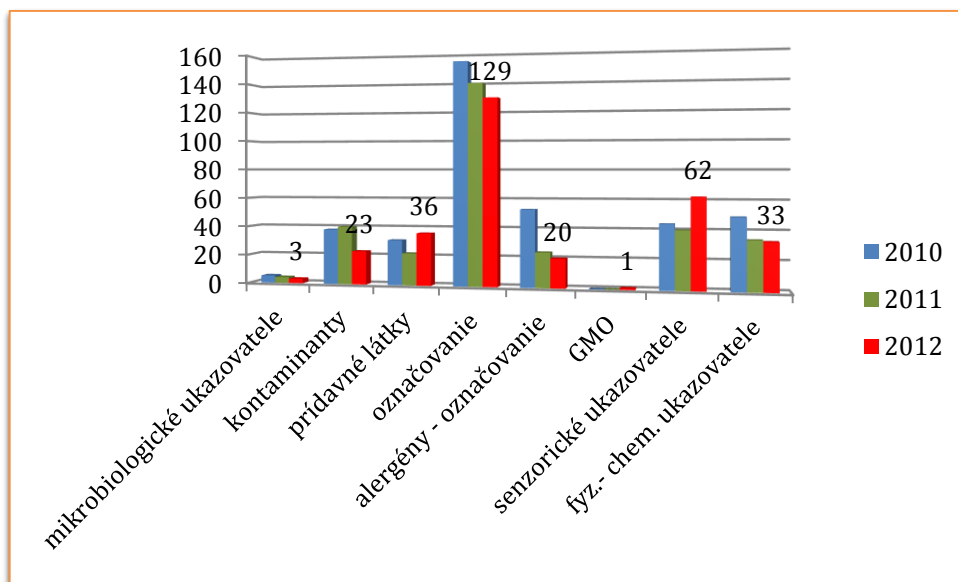
Graf č. 26

Prehľad nevyhovujúcich vzoriek rastlinného pôvodu v jednotlivých kontrolovaných ukazovateľoch za rok 2012

Graf č. 27

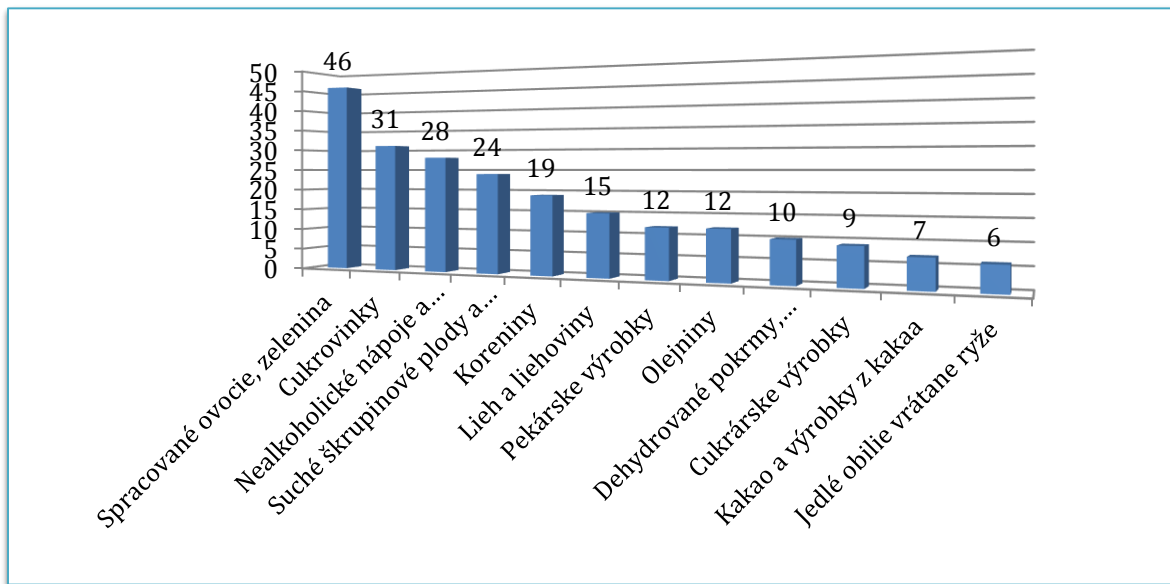
Prehľad nevyhovujúcich vzoriek rastlinného pôvodu v jednotlivých kontrolovaných ukazovateľoch za rok 2010, 2011 a 2012

Z pohľadu jednotlivých komodít boli najvyššie počty nevyhovujúcich výrobkov zistené u spracovaného ovocia a zeleniny, cukroviniek, nealkoholických nápojov a koncentrátov, suchých škrupinových plodov, korenín, liehu a liehovín, u pekárskych výrobkov, olejnin, dehydrovaných pokrmov a ochucovadiel, cukrárskych výrobkov, u kakaa a výrobky z kakaa a jedlé obilie vrátane ryže. Prehľad o porušenosti potravín rastlinného pôvodu podľa komodít je uvedený v grafe 28.

Graf č. 28

Porušenosť potravín rastlinného pôvodu podľa komodít v roku 2012

Jednotlivé analyzované vzorky rastlinného pôvodu boli odoberané vo výrobe a v obchodnej sieti podľa ročných plánov odberu vzoriek, ktoré boli vypracované na základe hodnotenia rizika danej komodity, jednotlivých analytických ukazovateľov a tiež aj z výsledkov analýz predchádzajúceho obdobia.

Celkovo bolo odobratých vo výrobe 2 659 vzoriek rastlinného pôvodu, čo je 32,29% z celkového počtu odobratých vzoriek. Z toho bolo 65 nevyhovujúcich vzoriek (2,44%). V obchodnej sieti bolo celkovo odobratých 5 377 vzoriek rastlinného pôvodu, čo je 65,31% z celkového počtu odobratých vzoriek, z toho bolo 210 nevyhovujúcich vzoriek (3,91%). V obchodnej sieti sa odoberali vzorky z domácej produkcie, ostatných krajín EÚ a dovozu z tretích krajín. Najvyššia porušenosť v obchodnej sieti bola zistená u výrobkov rastlinného pôvodu z tretích krajín, u ktorých z celkovo odobratých 821 vzoriek bola zistená porušenosť u 43 vzoriek (5,24%). Vysoká porušenosť bola zistená aj u výrobkov v obchodnej sieti, ktoré pochádzali z vnútrokomunitárnej výmeny (krajiny EÚ), u ktorých z celkovo odobratých 1 685 vzoriek bola zistená porušenosť u 67 vzoriek (3,98%). Pri dovoze z tretích krajín bolo odobratých 197 vzoriek, čo je 2,39% z celkového počtu všetkých odobratých vzoriek. Z toho bolo 8 nevyhovujúcich vzoriek, čo je 4,06% -ná porušenosť. V roku 2011 bolo pri dovoze odobratých 332 vzoriek (4,43% nevyhovujúcich). Prehľad o celkovom počte odobratých vzoriek vo výrobe, obchodnej sieti a pri dovoze z tretích krajín je uvedený v tabuľke 64 a grafe 29.

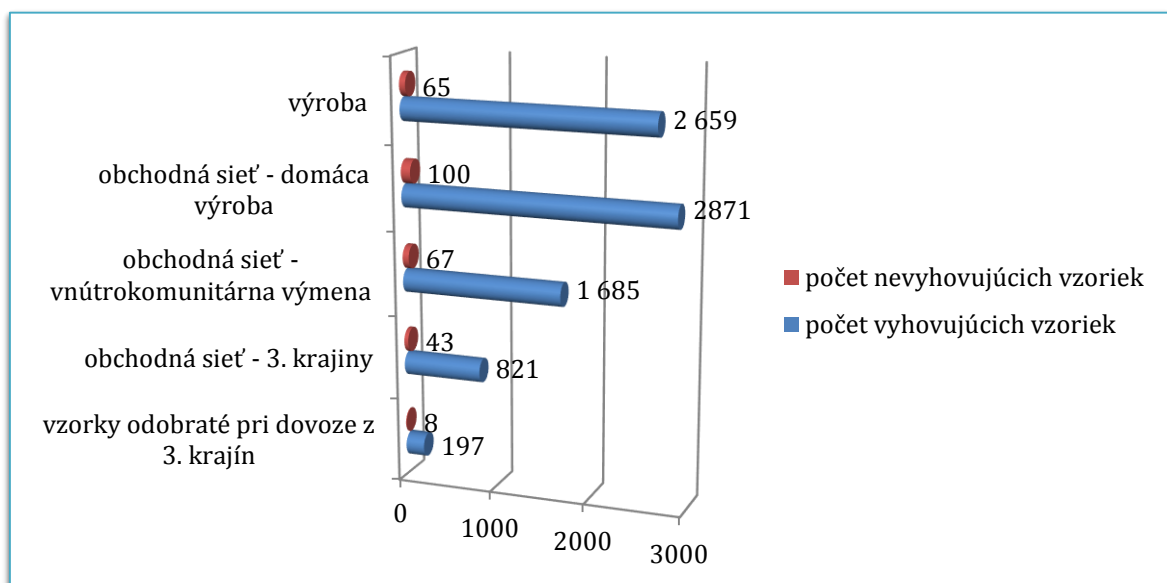
Tabuľka č. 64

Prehľad o počte odobratých vzoriek vo výrobe a v obchodnej sieti v roku 2012

Miesto odberu		Odobraté vzorky			% porušení z celkového počtu odobratých vzoriek
		Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu	
Výroba		2 594	65	2 659	2,44
Obchodná sieť	Vzorky domáceho pôvodu	2 771	100	2 871	3,48
	Vzorky z ostatných krajín EÚ	1 618	67	1 685	3,98
	Vzorky z tretích krajín	778	43	821	5,24
	SPOLU obchodná sieť	5 167	210	5 377	3,91
Vzorky odobraté pri dovoze z tretích krajín		189	8	197	4,06
SPOLU (všetky odobraté vzorky)		7 950	283	8 233	3,44

Graf č. 29

Prehľad o počte odobratých vzoriek vo výrobe, obchodnej sieti a dovoze z tretích krajín

10.2.2. Podania a podnety

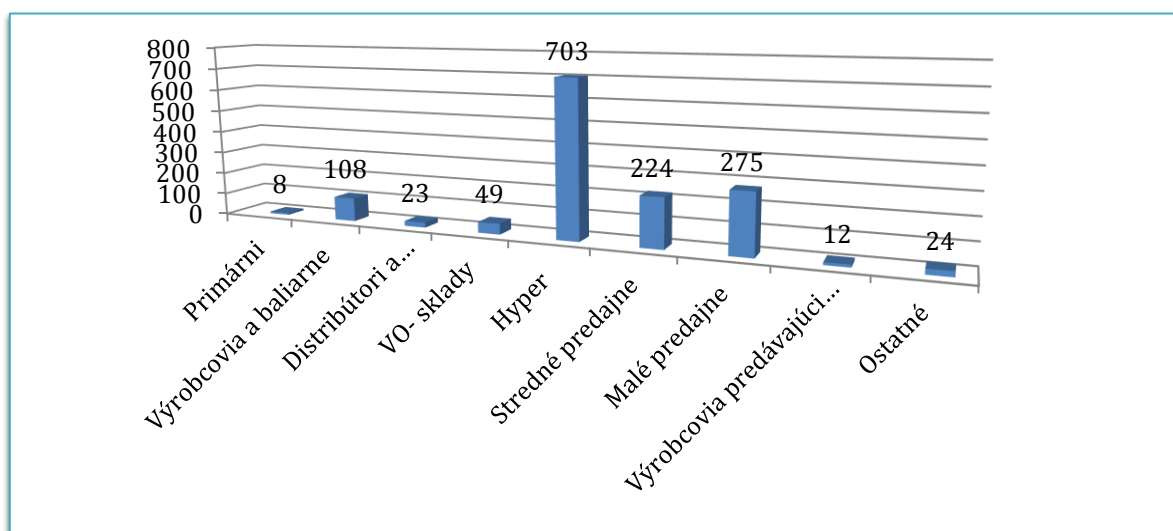
Orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy v roku 2012 prijali a následne vykonali ohľadne podaní a podnetov **celkom 1426 úradných kontrol**.

V porovnaní s kalendárnym rokom 2011 sa počet vykonaných úradných kontrol na základe podnetov a podaní zvýšil o 271 (orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy v roku 2011 prijali celkom 1155 podnetov).

Z celkového počtu **1426 podnetov** bolo 368 vyhodnotených ako opodstatnených, 834 podnetov ako neopodstatnených a u 224 podnetov nebolo možné dokázať opodstatnenosť, resp. boli odstúpené na doriešenie miestne príslušnej RVPS, resp. inému kontrolnému orgánu.

Graf č. 30

Prehľad prijatých podaní a podnetov v roku 2012 podľa stupňov v rámci reťazca

Tabuľka č. 65

Prehľad prijatých podaní a podnetov v roku 2012

Celkový počet úradných kontrol (podania, podnety)	Primárni výrobcovia	Výrobcovia a baliarne	Distribútori a dopravcovia	VO-sklady	Hyper a super markety	Stredné predajne	Malé predajne	Výrobcovia predávajúci hlavne vo svojej predajni	Ostatné
1426	8	108	23	49	703	224	275	12	24

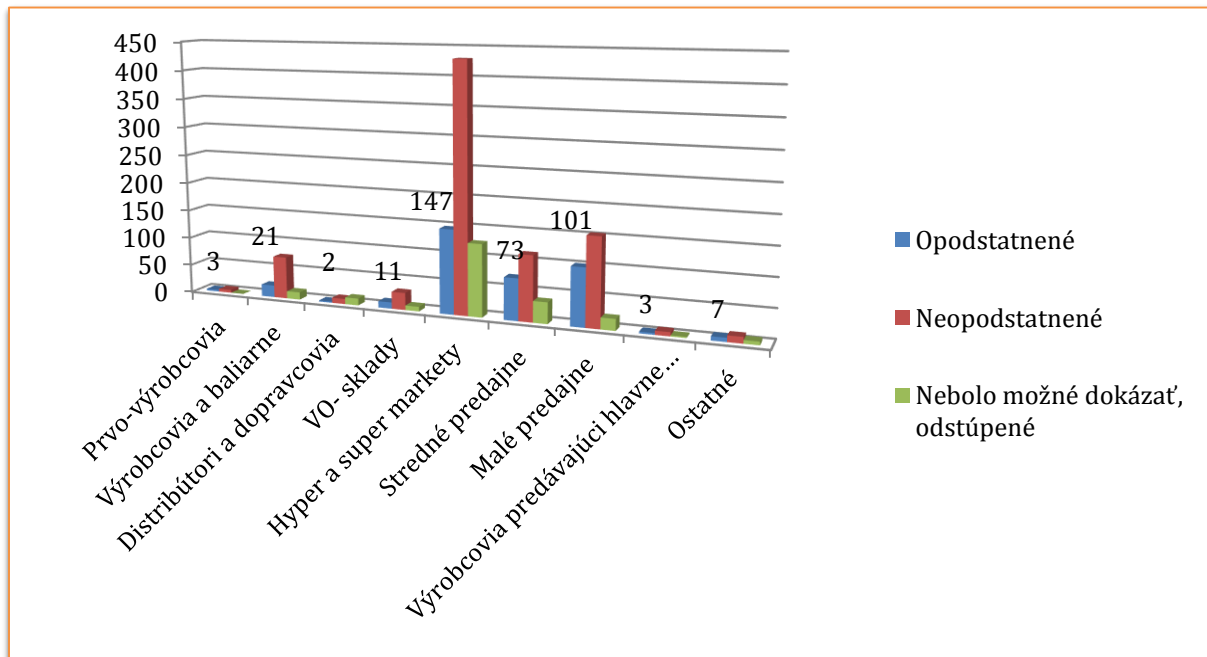
Tabuľka č. 66

Vyhodnotenie prijatých podaní a podnetov v roku 2012

2012	Celkový počet	Opodstatnené	Neopodstatnené	Nebolo možné dokázať, odstúpené
Prvo - výrobcovia	8	3	5	0
Výrobcovia a baliarne	108	21	74	13
Distribútori a dopravcovia	23	2	9	12
VO- sklady	49	11	30	8
Hyper a super markety	703	147	430	126
Stredné predajne	224	73	114	37
Malé predajne	275	101	154	20
Výrobcovia predávajúci hlavne vo svojej predajni	12	3	7	2
Ostatné	24	7	11	6
SPOLU	1426	368	834	224
	100%	25,8%	58,5%	15,7%

Graf č. 31

Počty opodstatnených podnetov a podaní na jednotlivých stupňoch v rámci reťazca

Pokiaľ sa jedná o zistené nedostatky v rámci vykonaných kontrol ohľadne opodstatnených podaní a podnetov, zistenia boli nasledovné:

- umiestňovanie nekvalitného tovaru na trh (chuť, vôňa), nečitateľné označenie výrobkov, neoznačené potraviny, výrobky bez údajov v štátnom jazyku, predaj tovaru neznámeho pôvodu, osobná hygiena zamestnancov, hygiena prevádzkarne, lietajúce vtáctvo v prevádzkarni, prítomnosť škodcov v potravinách a v prevádzkarňach, kvalita liehovín, nedodrhané teploty skladovania mliečnych výrobkov, kvalita ovocia a zeleniny, nevyhovujúca kvalita lahôdkarských výrobkov, prídavné látky v potravinách, predaj tovaru po dátume minimálnej trvanlivosti, predaj tovaru po dátume spotreby, potraviny nevhodné na ľudskú spotrebu, zmenené senzorické znaky predávaných potravín, nehygienická manipulácia s potravinami, chýbajúce údaje na etiketách, nevhodné skladovacie podmienky, klamlivé označenie, nedostatky pri preprave potravín, tovar bez dokladu o pôvode.....

10.3. Frekvencia a typy nezhôd

10.3.1. Použitý systém klasifikácie

- **nehody v systéme správnej výrobnéj praxe** – v roku 2012 bolo prekontrolovaných 21 516 objektov, z ktorých v 577 objektoch bola zistená nehoda v uplatňovaní systému správnej výrobnéj praxe (v predchádzajúcom roku to bolo 1 859 objektov s nedostatkami). Najviac porušení bolo zistených v maloobchode a to v 189 objektoch. Najčastejšie zistené nedostatky boli naďalej v nedostatočnom uplatňovaní vypracovanej dokumentácie správnej výrobnéj praxe, kde jednotlivé operácie súvisiace s výrobou, manipuláciou a umiestnením potravín na trh vychádzajúce zo všeobecných hygienických požiadaviek na výrobu potravín podľa platnej legislatívy neboli v dostatočnej miere zavedené do praxe, ďalej to bolo nedostatočné vedenie a nedostatky v záznamov o realizácii plánu systému zabezpečenia kontroly hygieny potravín, nevykonávanie monitoringu CCP a tiež v nedodržiavaní plánu ochrany pred škodcami.
- **nedostatky v uplatňovaní požiadaviek na hygienu prevádzkarní** – najvyšší počet nedostatkov bol zistený v maloobchode, kde zo 14 696 prekontrolovaných objektov až v 5 786 objektoch boli zistené nehody, v uplatňovaní požiadaviek na hygienu prevádzkarní to bolo v rámci 9 701 prípadoch (dôvod postihu). Nedostatky sa týkali hlavne nedostatočnej prevádzkovej hygieny, znečistené steny, stropy, znečistené a poškodené podlahy, opotrebované a znečistené technologické zariadenia, znečistené priestory na skladovanie potravín, výskyt plesní, nezabezpečené okná proti vniknutiu hmyzu a dvere proti vniknutiu hlodavcov, chýbajúca evidencia vykonávanej sanitácie, priestory stavebne a technicky neprispôsobené legislatívnym požiadavkám.
- **nedostatky v uplatňovaní požiadaviek na osobnú hygienu** - zanedbanie nosenia pracovného oblečenia, nevhodný pracovný odev, znečistené pracovné oblečenie, chýbajúce pokrývky vlasatej časti hlavy, nezabezpečenie základných hygienických potrieb (tekuté mydlo, jednorazové utierky a pod.) pri umývadlách, nepoužívanie ochranných pomôcok pri manipulácií s potravinami,
- **nedostatky v overovaní pôvodu tovaru (vysledovateľnosť)** - nedostatočné vedenie záznamov o všetkých dodávateľoch a odberateľoch potravín a zložiek potravín vo

všetkých stupňoch výroby, spracovania a distribúcie - chýbajúce dodacie listy (nadobúdacie doklady), neúplné údaje o pôvode potravín, uchovávanie potravín v obaloch bez akéhokoľvek označenia, alebo nedostatočného označenia a tiež neoznačenie potravín v štátnom jazyku, prelepovanie údajov,

- **nedostatky v uplatňovaní požiadaviek na skladovanie potravín** - spoločné skladovanie nezlučiteľných druhov potravín, potraviny po dátume spotreby alebo dátume minimálnej trvanlivosti, nedostatočné vybavenie skladov meracími zariadeniami, nedodržanie chladiaceho reťazca skladovaných surovín a potravín, uloženie potravín priamo na podlahe, potraviny, ktorých trvanlivosť je viac ako 4 dni a doba zostávajúca do ich dátumu spotreby je kratšia ako 24 hodín neumiestnené oddelene a neoznačené informáciou pre spotrebiteľa o blížiacom sa ukončení doby spotreby,
- **nedostatky v zložení výrobkov a v označovaní** v jednotlivých komoditách potravín rastlinného pôvodu sú podrobne uvedené v kapitole 10.4.,
- **uplatňovanie neharmonizovanej legislatívy - nedostatky v zložení výrobkov** nedostatky v zložení sú uvedené u jednotlivých komodít v kapitole 10.4.,
- **uplatňovanie harmonizovanej časti legislatívy – nedostatky v označovaní a z hľadiska mikrobiologickej kontaminácii a obsahu kontaminantov** - prekročenie stanovených limitov pre mikrobiologické kritéria, prídavne látky a kontaminanty sú uvedené u jednotlivých komodít v kapitole 10.4..

10.3.2. Klasifikácia zistených nezhôd podľa typov

Počet identifikovaných nezhôd a opis jednotlivých typov nezhôd je uvedený v prílohe č. 1, v ktorej sú vyhodnotené výsledky inšpekcií na mieste. Vyhodnotenie nevyhovujúcich výrobkov v jednotlivých komoditách potravín rastlinného pôvodu sú uvedené v prílohe č. 2. V prílohe č. 3 sú uvedené výsledky analýz odobratých vzoriek potravín rastlinného pôvodu vo výrobe, v obchodnej sieti a pri dovoze z tretích krajín.

10.4. Analýzy nezhôd

10.4.1. Výskyt nezhôd

Najvyššia frekvencia nezhôd sa vyskytovala tak ako po v predchádzajúcich rokoch v maloobchode a tiež u výrobcov a baliarní, a to v nedodržaní požiadaviek na celkovú hygienu. V maloobchode okrem nedodržania hygienických požiadaviek bol zaznamenaný aj zvýšený počet výrobkov po dobe spotreby a minimálnej trvanlivosti, tiež počet nedodržaní požiadaviek na označovanie potravinárskych výrobkov. Zistené nezhody boli hlavne prevádzkové, ale vyskytovali sa aj u finálnych výrobkov. Prevádzkovateľom potravinárskych podnikov boli uložené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

10.4.2. Charakter rizika pochádzajúceho z nezhôd

Všetky zistené nedostatky sú uvedené v prílohe č. 2 „Analýza odobratých vzoriek rastlinného pôvodu za rok 2012“ a podrobne rozpisané v jednotlivých komoditách:

➤ Jedlé rastlinné tuky a oleje a výrobky z nich

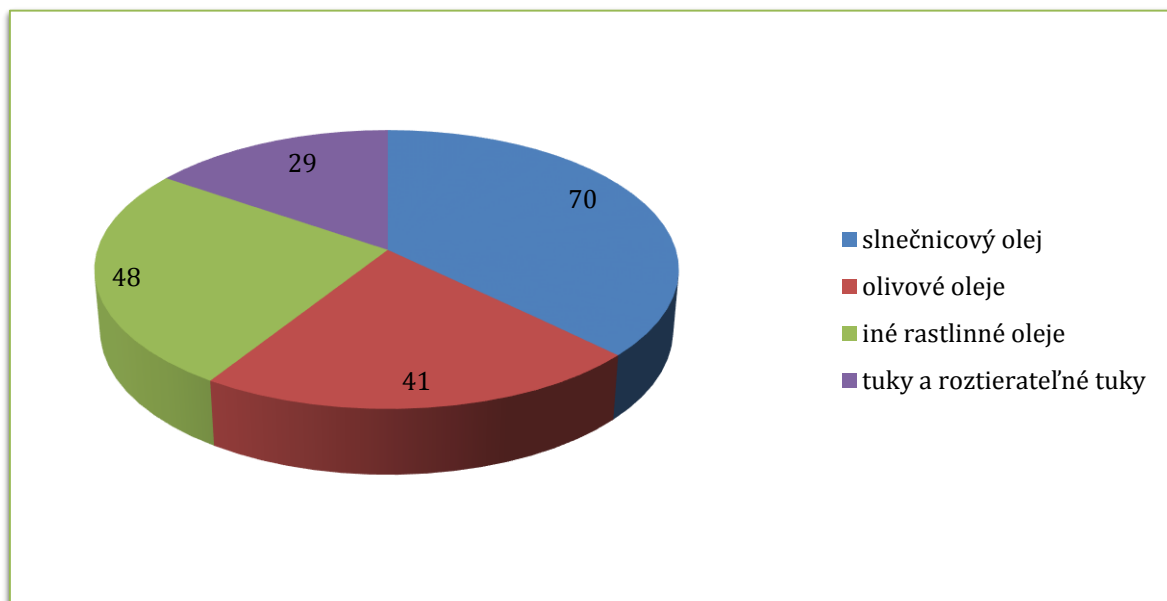
V roku 2012 bolo analyzovaných v laboratóriách ŠVPÚ **188 vzoriek** jedlých rastlinných tukov olejov, z toho 29 vzoriek bolo odobratých priamo u výrobcov a v baliarňach. Z celkového počtu 188 vzoriek predstavoval slnečnicový olej 70 vzoriek, 41 vzoriek tvorili olivové oleje, 48 vzoriek iné rastlinné oleje a 29 vzoriek tuky a roztierateľné tuky.

Päť vyšetrených vzoriek vzorky nevyhovelo požiadavkám platnej legislatívy, čo predstavuje porušenosť **2,66 %**. Štyri nevyhovujúce vzorky boli odobraté z obchodnej siete, z toho dve boli pôvodom z EÚ a dve z tretích krajín a jedna vo veľkoobchodnom sklade, pôvodom z EÚ. Dôvodom nevyhovenia v troch prípadoch bolo nesprávne alebo klamlivé označenie výrobkov, z toho v dvoch prípadoch išlo o olivové oleje. V jednom prípade bolo číslo kyslosti tuku nad stanovený limit a v jednom prípade bolo zistené prekročenie max. povolenej hodnoty benzo(a)pyrénu.

Graf č.32

Podiel jednotlivých olejov a tukov na celkovom počte vyšetrených vzoriek

- **Výrobky z jedlých rastlinných tukov a olejov**

V tejto komoditnej skupine bolo analyzovaných **9 výrobkov**, z toho 8 z obchodnej siete a jeden výrobok z veľkoobchodného skladu. Jednalo sa o výrobky slovenského pôvodu a niektoré pochádzali z iných krajín EÚ. Jeden z výrobkov (balená zmrzlina) z EÚ **nevyhovel** požiadavkám legislatívy, keď na obale neboli deklarované použité farbivá.

- **Majonézy**

V uvedenej komodite bolo odobratých **12 vzoriek**, z toho jedna vzorka z výroby, jedna vzorka z veľkoobchodného skladu a 10 vzoriek z obchodnej siete. V ôsmich prípadoch sa jednalo o slovenské výrobky, štyri vzorky pochádzali z iných krajín EÚ. Všetky vyšetrené vzorky **vyhoveli** požiadavkám platnej legislatívy.

- **Dehydrované pokrmy, polievkové prípravky a ochucovadlá**

V komodite dehydrovaných pokrmov, polievkových prípravkov a ochucovadiel bolo v roku 2012 celkovo analyzovaných **176 vzoriek**, z ktorých **10 vzoriek** nevyhovovalo požiadavkám platnej legislatívy t.j. **5,7 %**, čo je zhoršenie o 1,8 % oproti roku 2011. Najčastejšie sa nedostatky vyskytovali v označovaní instantných polievok, kde názov výrobku nebol v súlade s požiadavkami platnej legislatívy. Na zvýšenú porušenosť výrobkov mali vplyv aj cieľené kontroly zamerané na kontrolu súladu grafického vyobrazenia na obale s informáciami uvedenými pre spotrebiteľa na etikete. Taktiež v zložení týchto výrobkov nebola uvedená kategória jednotlivých prídavných látok. Uvedené nedostatky boli zistené hlavne u výrobkov dovezených z tretích krajín. Ďalšie nedostatky boli zistené v prítomnosti a neoznačení alergénov, a to špecificky zeleru v instantných polievkach z krajín EÚ.

- **Termosterilizované pokrmy, tepelne opracované mrazené hotové jedlá**

V rámci úradnej kontroly potravín bolo v uvedenej komodite odobratých **75 vzoriek**, z ktorých všetky vzorky vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy t. j. **0 %** porušenosť, ktorá predstavuje výrazné zlepšenie oproti roku 2011, kedy bola porušenosť vzoriek 4,6 %.

- **Ocot, horčica a iné chuťové prípravky**

V uvedenej skupine výrobkov bolo v roku 2012 odobratých **132 vzoriek**, z ktorých **3 vzorky** nevyhovovali požiadavkám platnej legislatívy, čo je porušenosť 2,27 %. V roku 2011 bola v tejto skupine výrobkov zaznamenaná porušenosť 1,5 %, takže nastalo zvýšenie porušnosti analyzovaných vzoriek. Porušenosť bola zistená v dvoch vzorkách horčice, a to v senzorických parametroch z dôvodu narušenia vône a chuti netypickej pre horčicu a v jednej vzorke marinády pre neoznačenie prítomnosti alergénu – zeleru. Analyzované vzorky octu vyhoveli

požiadavkám platnej legislatívy. V komodite ocot neboli zistené porušenia.

- **Droždie a sušené pivovarské kvasnice**

V komodite droždie a sušené pivovarské kvasnice bolo v roku 2012 v rámci úradnej kontroly potravín odobratých a vyšetrených **14 vzoriek**, z ktorých **2 vzorky nevyhoveli** požiadavkám platnej legislatívy, čo predstavuje porušenosť 14,29 %. V porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo k nárastu porušenia v tejto komodite (porušenosť v roku 2011 bola 9,09%). Obidve vzorky nevyhoveli v sensorických znakoch: vo vzhľade, farbe a vône – droždie na povrchu oschnuté, popraskané s viditeľným porastom bielej a tmavohnedej plesne, s cudzou netypickou vôňou pre droždie, pach po plesni.

- **Jedlé obilie vrátane ryže**

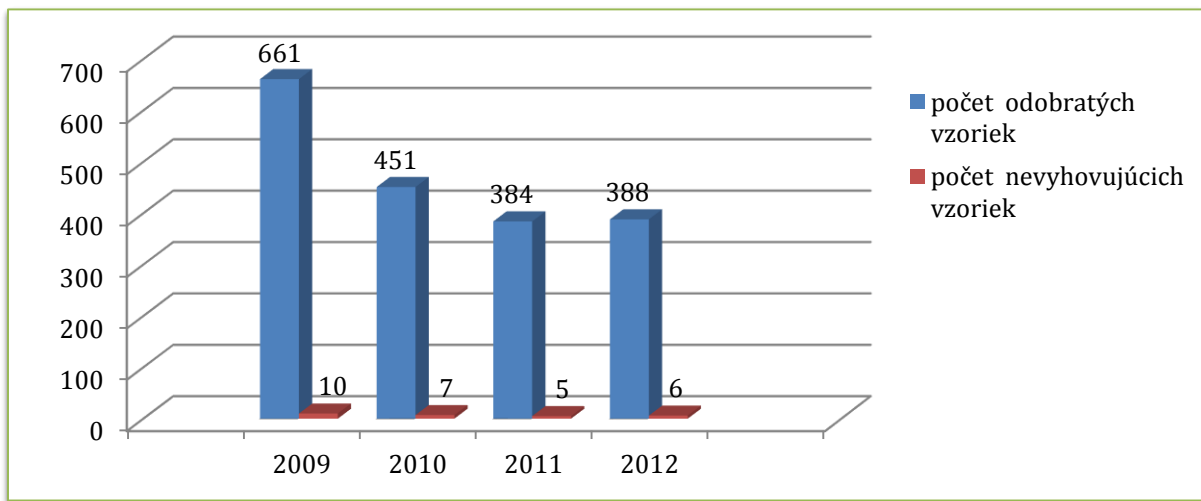
V roku 2012 bolo v rámci tejto komodity odobratých celkom **388 vzoriek** na kontrolu kvality, zdravotnej škodlivosti a vhodnosti na ľudskú spotrebu, z ktorých **6 nevyhovelo** požiadavkám platnej legislatívy. V predchádzajúcom kalendárnom roku 2011 bolo v rámci tejto komodity odobratých celkom 384 vzoriek (5 nevyhovelo požiadavkám platnej legislatívy). U primárnych producentov a u výrobcov bolo celkovo odobratých 219 vzoriek, 136 v obchodnej sieti, 30 vzoriek na stupni distribútorov, veľkoobchodných skladov a poľnonákupov a 3 vzorky priamo ako zásielka pri importe z tretích krajín (ryža, krajina pôvodu Thajsko). Z tohto počtu požiadavkám platnej legislatívy **nevyhovelo 6 vzoriek**, čo predstavuje 1,54% porušenosť v tejto komodite (2 vzorky pšenice, 3 vzorky ryže a 1 vzorka pukancovej kukurice). Vzorky pšenice potravinárskej odobraté u primárnych producentov nevyhoveli nariadeniu Komisie (ES) č.1881/2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu kontaminantov v potravinách pre prekročenie najvyššie prípustných množstiev fuzáriových mykotoxínov: **zearalenon** (zistené množstvo 210 mg/kg, limit je 100 mg/kg) a **deoxynivalenol** (2580 mg/kg, limit je 1750 mg/kg). **V komodite ryža** na základe výsledkov úradných kontrol boli nevyhovujúce 3 vzorky:

- ryža lúpaná dlhozrná 500g odobratá v malej predajni nevyhovela požiadavkám nariadenia ES č. 178/2002 a Výnosu MP SR a MZ SR, ktorým sa vydáva 3. časť, 13. hlava PK SR - Jedlé obilie a výrobky z obilia, pre silné napadnutie živými škodcami,
- ryža jasmínová 500g odobratá v supermarkete bola hodnotená ako nevyhovujúca pre výskyt škodcov,
- ryža dlhozrná parboiled 400 g pre nevhodnosť na ľudskú spotrebu z dôvodu nečistej a potuchnutej chuti pred prípravou, ako aj po príprave.

V analyzovanej vzorke kukurice na prípravu pukancov (syrová príchuť) 100g bola zistená prítomnosť promotora CaMV 35S, génu bar a geneticky modifikovanej kukurice Bt 176 (viac informácií v kapitole GMO).

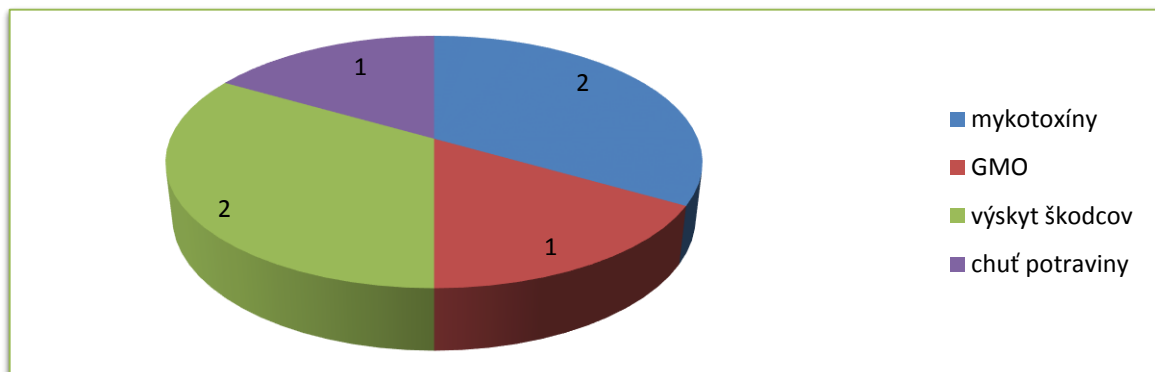
Graf č.33

Počet nevyhovujúcich vzoriek jedlého obilia vrátane ryže z celkového počtu odobratých vzoriek (2009 – 2012)

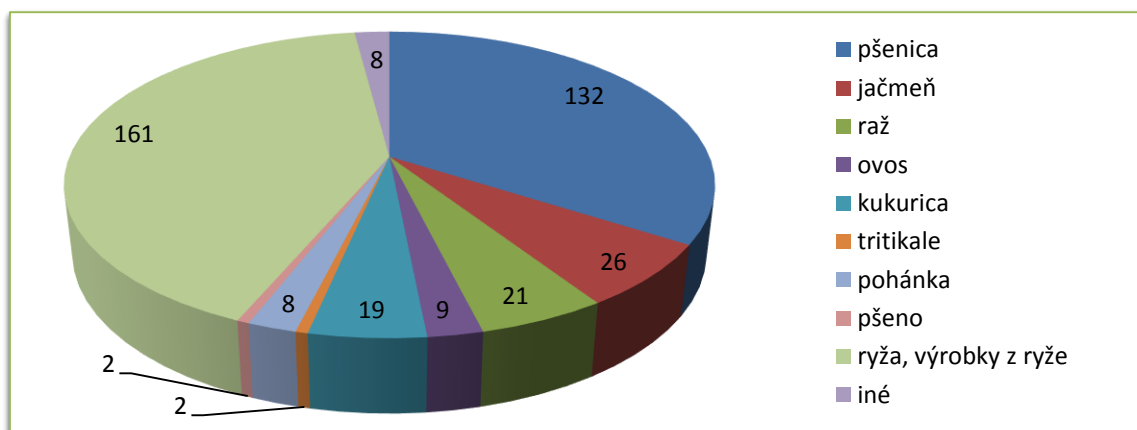
Graf č. 34

Porušenosť jedlého obilia a ryže v roku 2012

Graf č.35

Počet odobratých obilnín vzoriek podľa druhu

- **Mlynské výrobky z obilia**

V roku 2012 sa spolu odobralo **220 vzoriek** mlynských výrobkov, z ktorých nevyhovovali **4 vzorky**, čo predstavuje 1,82 % z celkového množstva. Uvedené nedostatky boli zistené v nasledovných analytoch: kontaminanty, senzorické hodnotenie a fyzikálno-chemické ukazovatele. V jednej odobratej vzorke bol prekročený povolený maximálny limit pre obsah ochratoxínu (OTA) podľa nariadenia Komisie (ES) č.1881/2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu niektorých kontaminantov analyzovaných v potravinách. Vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch bola zistená porušenosť v jednej vzorke odobratej u domáceho výrobcu mlynských výrobkov -

nesúlad v požiadavkách na kvalitu v zmysle výnosu MP SR a MZ SR č.2657/2004-100, Príloha č. 3 – požiadavky na kvalitu mlynských výrobkov zo zrna pšenice, kde pri požadovanom type múky bol prekročený maximálny obsah popola. Pri senzorickom hodnotení mlynských výrobkov boli zistené nedostatky v 2 vzorkách, konkrétne v jednom prípade bola zistená prítomnosť mŕtvych škodcov a ich zámoťkov a v druhej vzorke nevyhovel mlynský výrobok vo vône a chuti (po plesni) – nevhodný na ľudskú spotrebu. Mykologickým vyšetrením bola potvrdená prítomnosť plesní *Mucor sp.*, *Aspergillus fumigatus* a *Aspergillus flavus*. Podľa miesta odberu možno konštatovať, že v roku 2012 bolo priamo u domácich výrobcov prekontrolovaných 104 vzoriek, z ktorých jedna vzorka nevyhovovala, ostatné vzorky (116) boli prekontrolované v obchodnej sieti a vo veľkoskladoch, kde bola zistená porušenosť u 3 mlynských výrobkoch. Z nevyhovujúcich vzoriek v obchodnej sieti (3) bola jedna vzorka domáceho pôvodu a dve vzorky vyhodnotenú ako nevyhovujúce pochádzali z krajín Európske únie.

- **Cestoviny**

Za rok 2012 bolo v komodite cestoviny prekontrolovaných **224 vzoriek**, z ktorých nevyhovovali **3 vzorky**, čo je 1,34 % porušenosti celkového množstva odobratých vzoriek.

V porovnaní s rokom 2011 (porušenosť 2,27%) pokleslo % nevyhovujúcich vzoriek o 0,93%.

Z hľadiska ukazovateľov porušenosti boli zistené nedostatky v prítomnosti zistených alergénov – 2 vzorky, kde v bezvaječných cestovinách bola zistená prítomnosť sušeného vajca a v semolinových cestovinách bezvaječných bola zistená prítomnosť vaječného bielka. Jedna vzorka cestovín nevyhovovala na základe senzorického vyšetrenia v zmysle článku 14 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č.178/2002 - nevhodná na ľudskú spotrebu, vzhľadom na cudziu vôňu a chuť (po plesni). Pri tejto vzorke bola zároveň zistená aj nerovnomerná varivosť. Mykologickým vyšetrením bola potvrdená prítomnosť plesne. Priamo u domácich výrobcov bolo

prekontrolovaných 108 vzoriek cestovín, ale ani v jednej z týchto vzoriek nebol zistený nedostatok. Nedostatky v cestovinách boli zistené iba vo vzorkách odobratých v obchodnej sieti. Všetky tri nevyhovujúce vzorky boli domáceho pôvodu.

- **Pekárske výrobky**

V pekárskych výrobkoch bolo za rok 2012 skontrolovaných **472 pekárskych výrobkov**, z ktorých nevyhovovalo **12 vzoriek**. Nevyhovujúce vzorky tvoria 2,54 % z celkového počtu odobratých pekárskych výrobkov. V porovnaní s rokom 2011, kedy porušenosť v pekárskych výrobkoch predstavovala 2,8 %, za roku 2012 nastal mierny pokles v porušenosti o 0,26 %. Pekárske výrobky predstavujú široký sortiment výrobkov od základného druhu - chleba cez pečivo, jemné pečivo a ostatné pekárske výrobky, do ktorých sú zahrnuté - vyprážené pekárske výrobky (šišky), parené výrobky (knedle), tyčinky, strúhanka, polotovary a iné. V zmysle členenia pekárskych výrobkov uvedeného vo výnose MP SR a MZ SR č. 2657/2004-100 možno konštatovať, že zo zistených nevyhovujúcich vzoriek (12) bolo najväčšie zastúpenie v jemnom pečive (8), v pečive boli nevyhovujúce dve vzorky a v chlebe a v ostatných pekárskych výrobkoch po jednom nevyhovujúcom výrobku.

Nedostatky, ktoré boli zistené v týchto vzorkách za rok 2012, boli zastúpené v nasledujúcich analytoch:

- najviac bolo zastúpené nesprávne označenie pekárskych výrobkov (4 vzorky - dvakrát nebolo dodržané percento deklarovanej náplne (orechovej a makovej), keď obsah náplne na obale bol uvedený 50% a v skutočnosti bol zistený obsah náplne 37,4% a 24,5%, v rámci označovania bola v jednom prípade zistená zmazateľnosť tlačie na etikete jemného pečiva a jeho následná nečitateľnosť údajov a v jednej vzorke jemného pečiva neboli pri dátume spotreby uvedené podmienky skladovania,

- v troch vzorkách jemného pečiva s náplňou bola zistená prítomnosť konzervačnej látky (kyseliny sorbovej), ktorá je povolená, ale nebola deklarovaná v zložení výrobku,
- v 2 vzorkách pekárskych výrobkov bola zistená prítomnosť alergénu, ktorý nebol uvedený na obale, a to v jednej vzorke strúhanky, kde bola zistená prítomnosť vaječného proteínu a vo vzorke veku na chlebíčky, kde bol zistený mliečny proteín.

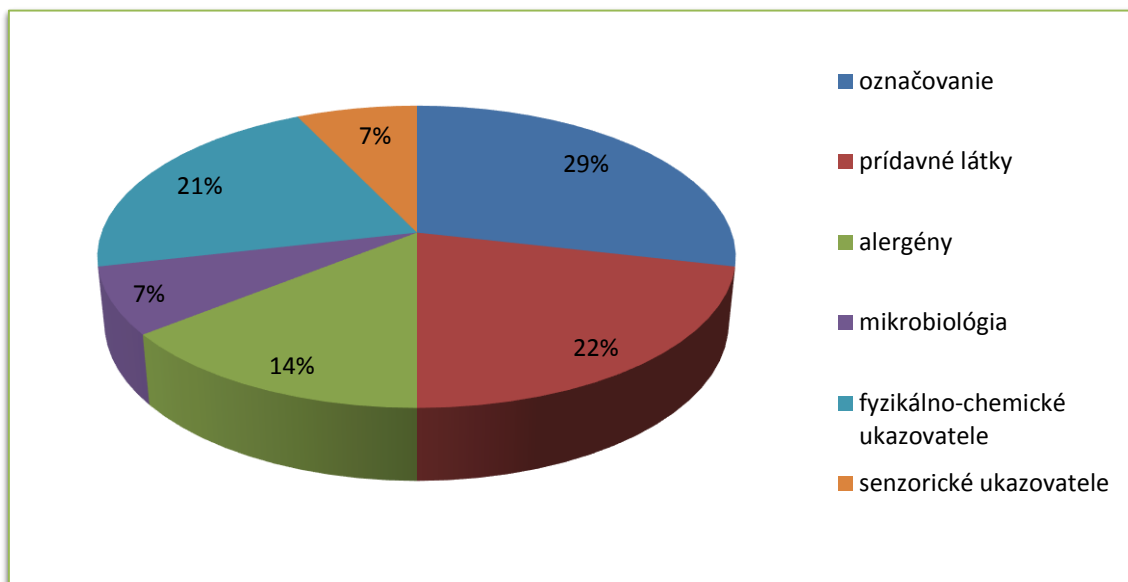
Nevyhovujúce analýzy boli zistené aj v mikrobiológii, sensorických ukazovateľoch a fyzikálno-chemických ukazovateľoch.

Nevyhovujúca mikrobiológia bola zistená vo vzorke chleba, kde bol prekročený počet plesní nad stanovený limit. Porušenie vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch bolo troch prípadoch: nedodržanie deklarovanej hmotnosti pečiva a nedodržanie množstva orechovej a makovej náplne v jemnom pečive (bolo to spôsobené nedodržaním deklarovaného % náplne v označení výrobku) a v jednom prípade jemného pečiva bola porušená sensorika - zistená cudzia, nepríjemná vôňa po acetóne. Výrobok bol nevhodný na ľudskú spotrebu v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č.178/2002 čl. 14..

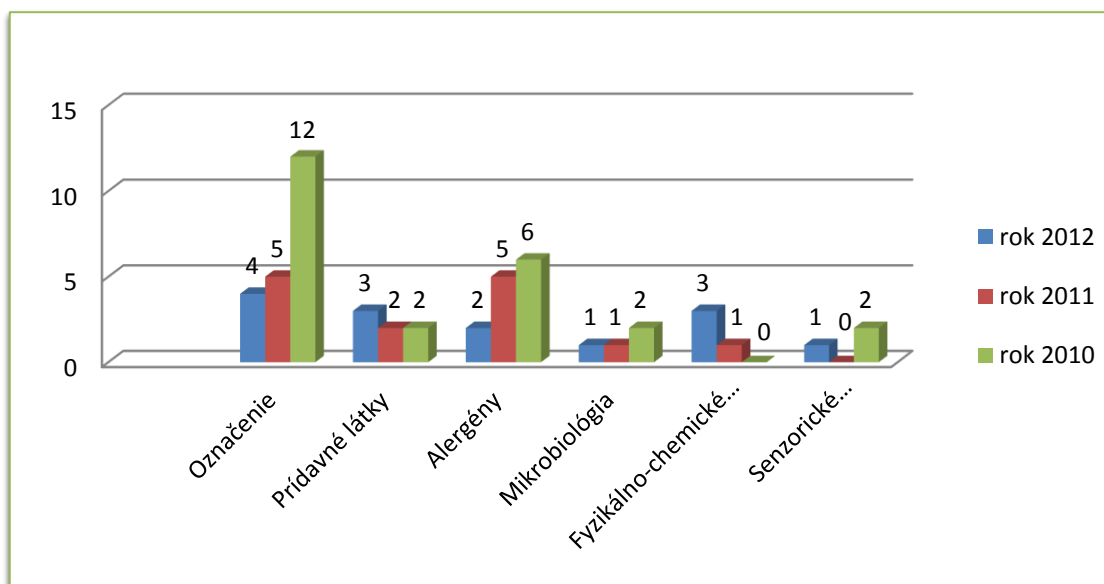
Z pohľadu miesta odberu z celkového množstva prekontrolovaných pekárskych výrobkov za rok 2012 bolo u výrobcov odobratých 363 vzoriek, kde bolo zistených 7 nedostatkov a v obchodnej sieti a veľkoskladoch bolo odobratých 107 vzoriek, pri ktorých

bolo zistených 5 porušení, pričom štyri výrobky boli domáce pôvodu a jedna vzorka pochádzala z EÚ. V rámci tretích krajín 7 analyzovaných vzoriek vyhovelo požiadavkám platnej legislatívy.

Graf č. 36
Porušenosť pekárskeho výrobkov

Graf č. 37
Porovnanie porušenia v pekárskeho výrobkoch za roky 2010, 2011 a 2012

- **Trvanlivé pečivo**

V roku 2012 bolo odobratých **236 vzoriek** trvanlivého pečiva (sušienky, krekry, oblátky, piškóty a podobne), z ktorých **nevyhovovali 4 vzorky** požadovaným predpisom

platnej legislatívy. Po prepočte na percentá porušenosť za rok 2012 v trvanlivom pečive predstavuje 1,69 %. V porovnaní s rokom 2011 klesol počet nevyhovujúcich vzoriek o 3,97 % na celkový počet odobratých vzoriek. Nedostatky boli zaznamenané - v dvoch vzorkách jemného trvanlivého pečiva zistená prítomnosť konzervačnej látky, a to v jednej vzorke jemného trvanlivého pečiva bola zistená kyselina sorbová, ktorá nebola uvedená v zložení výrobku a v druhom prípade bola zistená konzervačná látka - kyselina benzoová, ktorej použitie je v rozpore s platnou legislatívou. V jednej vzorke trvanlivého pečiva bola zistená prítomnosť farbiva E 104 - chinolínová žltá – neuvedená v zložení výrobku a súčasne neuvedenie doplnkovej informácie v zmysle nariadenia (ES) č. 1333/2008, Prílohy V, o nepriaznivom účinku na činnosť a pozornosť detí. V jednom prípade trvanlivého pečiva bol zistený alergén – vaječný proteín, ktorý nebol uvedený na obale .

Podľa miesta odberu vzoriek za rok 2012 možno konštatovať, že priamo u domácich výrobcov bolo skontrolovaných 90 vzoriek, v ktorých bola zistená jedna nevyhovujúca vzorka. Ostatné odobraté vzorky boli z obchodnej siete a z veľkoskladov. Tu boli zistené tri nevyhovujúce vzorky .

- **Špeciálne výrobky z obilia**

V uvedenej komodite za rok 2012 bolo prekontrolovaných 109 vzoriek špeciálnych výrobkov z obilia. Z prevereného množstva odobratých vzoriek nevyhovovali štyri vzorky, pričom u domácich výrobcov bol zistený jeden nevyhovujúci výrobok a v rámci odberu vzoriek v obchodnej sieti boli zistené 3 nevyhovujúce výrobky. Porušenosť bola zistená v kukuričných chrumkách, kde bola zistená prítomnosť sójového proteínu, ktorý nebol uvedený v zložení výrobku. Dva nedostatky boli zistené vo výrobkoch „Müsli s ovocím“, kde v jednej vzorke bola zistená prítomnosť farbiva Allura červená AC, ktorá nebola uvedená v zložení výrobku a druhý výrobok v označení nemal v názve ovocia, alebo v jeho blízkosti uvedený údaj o osobitnej úprave ovocia „sušené“ alebo „presladené“. Vo vzorke extrudovaného výrobku bol nesprávne uvedený spôsob výživovej hodnoty a v spoločnom zornom poli neboli uvedené údaje v zmysle platnej legislatívy pre označovanie.

- **Olejníny**

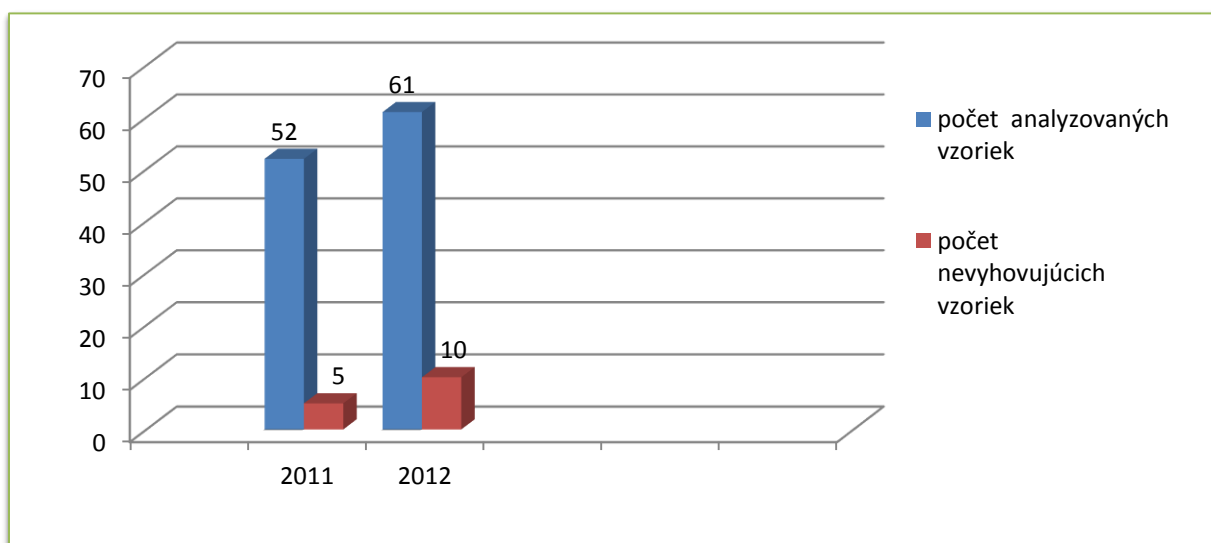
V komodite olejníny bolo na kontrolu kvality a zdravotnej neškodnosti odobratých v roku 2012 celkovo **130 vzoriek**, pričom požiadavkám platnej legislatívy **nevyhovelo 12 vzoriek**, čo predstavuje 9,23% (v roku 2011 bola porušenosť 6,54%, čo predstavuje zvýšenie porušenosti oproti predchádzajúcemu obdobiu). V rámci nevyhovujúcich vzoriek sa jednalo o **11 vzoriek maku** a 1 vzorku slnečnice lúpanej.

Pokiaľ v roku 2011 nevyhovelo z 52 analyzovaných vzoriek maku siateho 5, tak v roku 2012 zo 61 analyzovaných vzoriek 10 nevyhovelo požiadavkám platnej legislatívy.

Graf č. 38

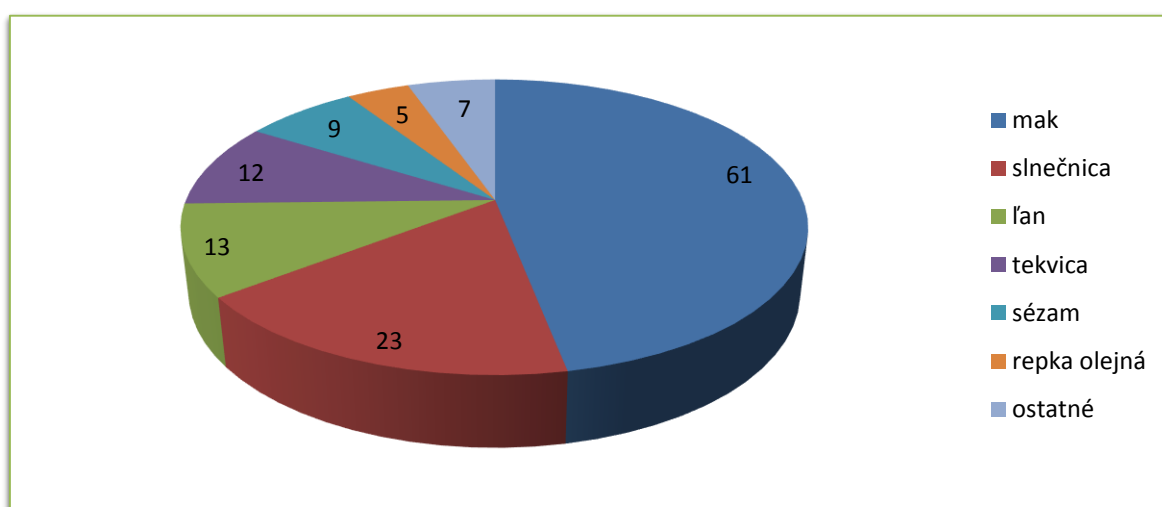
Počet analyzovaných vzoriek maku v roku 2011 a 2012

Z nevyhovujúcich znakov sa jednalo hlavne rovnako ako aj v predchádzajúcom období o sensorické ukazovatele (8), potom nasledovali fyzikálno - chemické ukazovatele (3) a kontaminanty (1). Olejniný nevyhoveli požiadavkám platnej legislatívy v sensorickom hodnotení pre nevyhovujúcu vôňu – cudzia, zatuchnutá, nečistá, po zoxidovanom tuku, po rozložení tuku, mierne po plesni, pre nevyhovujúcu chuť - cudzia, zatuchnutá, výrazne horká, mierne štipľavá, horká, po zoxidovanom tuku, mierne potuchnutá, v 3 prípadoch v rámci fyzikálno-chemických ukazovateľoch (nadlimitný obsah nečistôt, prekročený obsah poškodených semien u slnečnice, nadlimitný obsah semien blenu čierneho) a v 1 jednom prípade bol zistený nadlimitný obsah kadmia u vzorky maku – limit 0,8 mg/kg, nameraná hodnota 1,15 mg/kg.

Graf č. 39

Počet odobratých vzoriek podľa druhu olejní

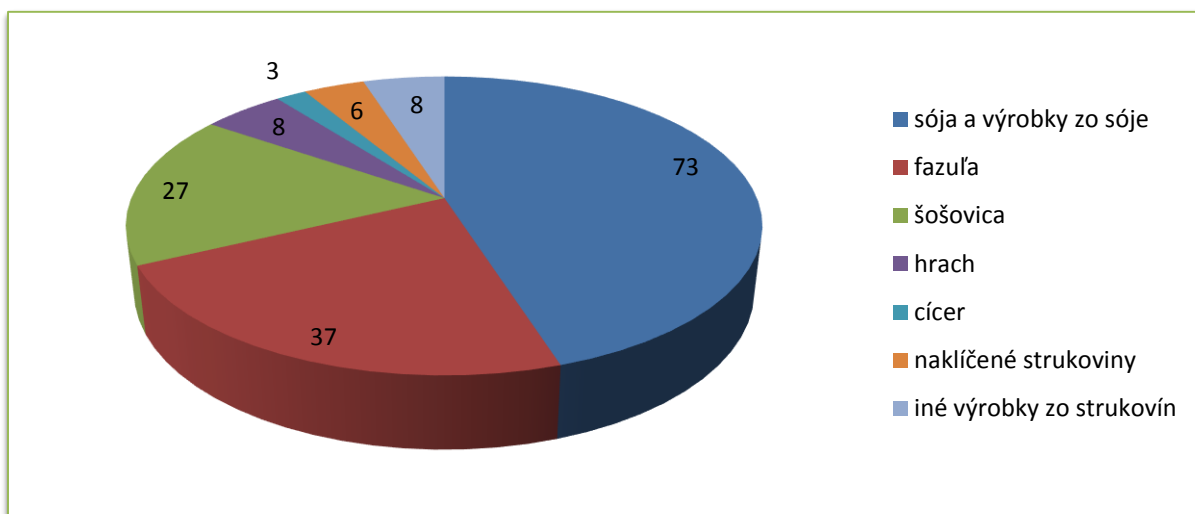

- **Strukoviny a výrobky zo strukovín**

V rámci komodity strukoviny a výrobky zo strukovín bolo **odobratých 162, všetky vzorky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy**. V roku 2011 bola porušenosť v rámci tejto komodity 4,82% (nevyhovelo 8 vzoriek zo 166 analyzovaných). Pokiaľ sa jedná o krajinu pôvodu, 34 vzoriek pochádzalo z tretích krajín, pričom odber vzoriek sa realizoval v obchodnej sieti a pri importných kontrolách. Z toho 13 vzoriek bolo priamo odobratých v rámci zásielok prichádzajúcich z tretích krajín pri výkone importných úradných kontrol na miestach vstupu do EÚ, v rámci domáceho pôvodu to predstavovalo 99 vzoriek.

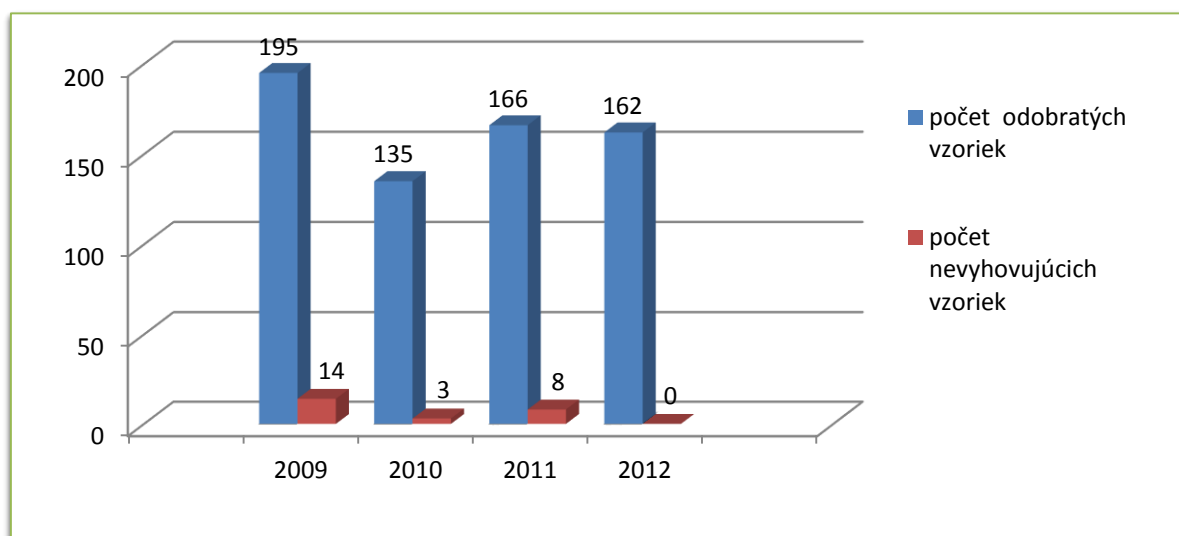
Graf č. 40

Počet odobratých vzoriek strukovín a výrobkov z nich podľa druhu

Graf č. 41

Počet nevyhovujúcich vzoriek strukovín a výrobkov z nich, z celkového počtu odobratých vzoriek (2009 – 2012)

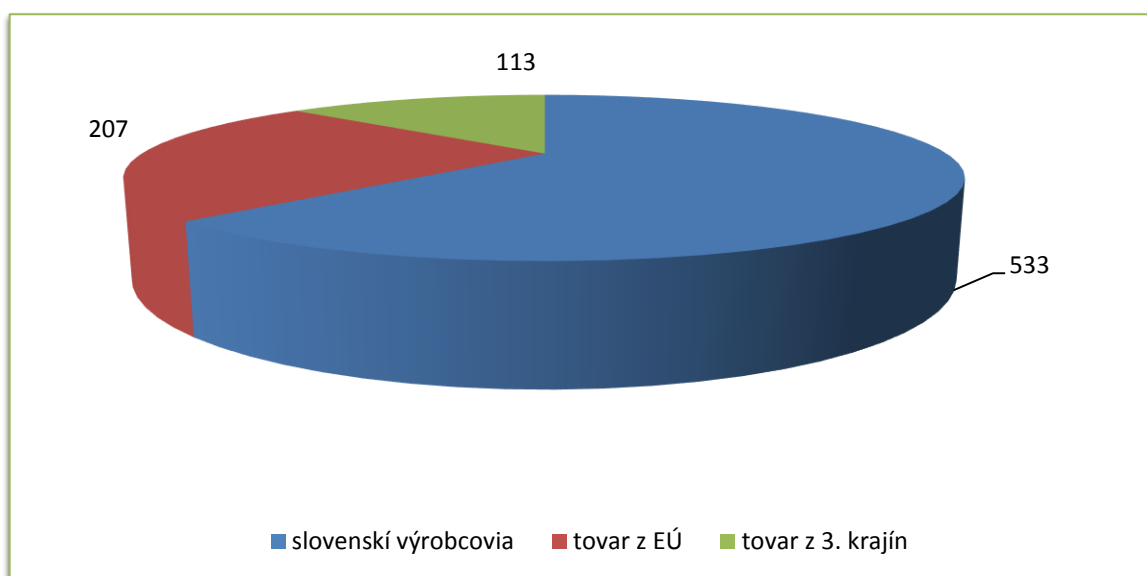
- **Čerstvé ovocie, zelenina a zemiaky**

V roku 2012 bolo v laboratóriách ŠVPÚ analyzovaných spolu **853 vzoriek** čerstvého ovocia, zeleniny a zemiakov. Z toho nevyhovujúcich bolo **3 vzoriek**, čo je 0,35 % porušenosť. Oproti roku 2011, kedy bola porušenosť 2,11 %, to predstavuje zlepšenie kvality hodnoteného čerstvého ovocia, zeleniny a zemiakov o 1,76 %. Vzorky boli nevyhovujúce z dôvodu zistenia nadlimitného množstva dusičnanov v čínskej kapuste (1 vzorka), nadlimitného množstva kadmia v mrkve (1 vzorka) a hniloby a plesne u zemiakov (1 vzorka). Od slovenských výrobcov bolo odobratých 533 vzoriek, z nich bola 1 nevyhovujúca (0,18 %). U tovaru z tretích krajín bolo odobratých 113 vzoriek ovocia, zeleniny a zemiakov. Z tovaru pochádzajúceho z krajín EÚ bolo odobratých 207 vzoriek, z toho 2 vzorky (zemiaky a mrkva z ČR a Poľska) boli nevyhovujúce.

Graf č. 42

Počet odobratých vzoriek ovocia, zeleniny a zemiakov

- **Výrobky zo zemiakov**

V roku 2012 bolo do úradných laboratórií na analýzy odobratých **100 vzoriek** výrobkov zo zemiakov. Z nich bolo v sledovaných parametroch **5** vyhodnotených ako nevyhovujúcich (5 %), čo predstavuje zlepšenie oproti minulému obdobiu o 1,54 %. Príčinou nevyhovujúcich vzoriek bolo v neoznačenie prídavných látok na obale výrobku (1 vzorka), prekročenie obsahu

chloridu sodného NaCl (1 vzorka), senzorické znaky – pripálené, horké štiplavé zemiakové lupienky (1 vzorka), prekročenie obsahu oxidu siričitého SO₂ (1 vzorka), prítomnosť akrylamidu v pražených zemiakových výrobkoch (1 vzorka). Z odobratých vzoriek bolo 77% zo slovenskej produkcie a 23% predstavoval tovar vnútrokomunitárnej výmeny z krajín EÚ. V priebehu roka 2012 bol uskutočnený celoplošný „Monitoring akrylamidu v potravinách“. Celkovo bolo odobratých 13 vzoriek vyprášaných a predpražených zemiakových výrobkov, 1 vzorka bola nevyhovujúca, čo predstavuje 7,7 %.

- **Spracované ovocie a spracovaná zelenina**

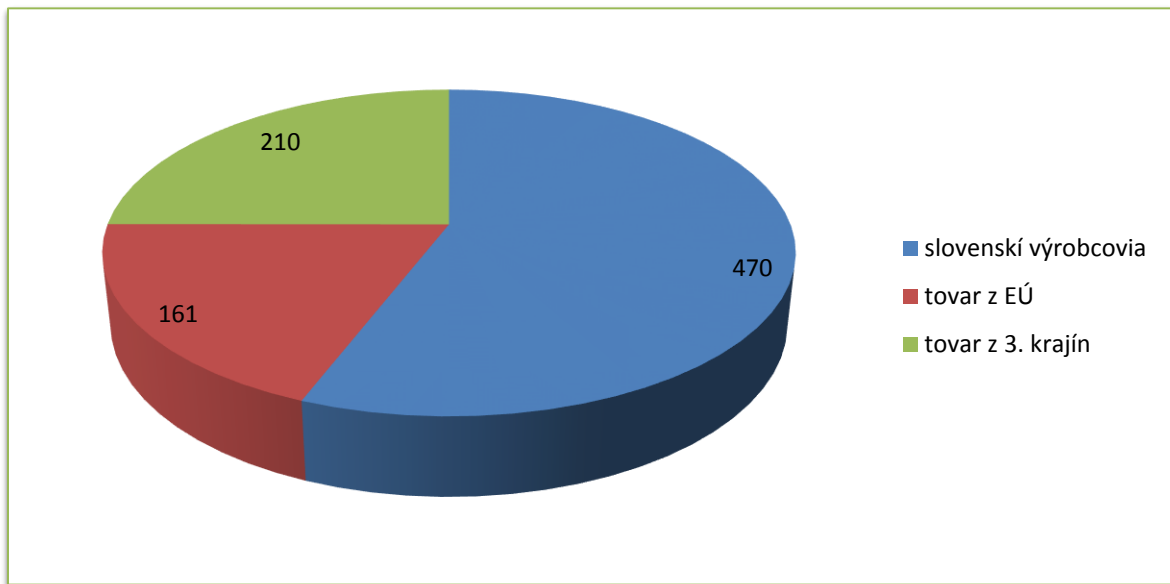
Analýzovaných bolo **841** spracovaného ovocia a zeleniny. Z toho **46** nevyhovelo požiadavkám platných predpisov, čo predstavuje 5,47 %. V tejto komodite nastalo mierne zhoršenie kvality oproti roku 2011 (4,7%), porušenosť sa zvýšila.

Zo všetkých odobratých vzoriek bolo 470 odobratých od slovenských výrobcov, 16 bolo nevyhovujúcich, čo predstavuje 3,4%; 210 vzoriek bolo z tretích krajín, 15 bolo nevyhovujúcich, čo predstavuje 7,14 %; 161 vzoriek bolo pôvodom z krajín EÚ, 15 bolo nevyhovujúcich (9,31%).

Ako dôvody porušenia platnej legislatívy u vzoriek v krajín EÚ boli vyhodnotené: chýbajúce označenie v štátnom jazyku, chýbajúce označenie prídavných látok – farbív, sladidiel, konzervačných látok vo výrobku, chýbajúce povinné upozornenia pre spotrebiteľov vzťahujúce sa k výrobku, zavádzanie spotrebiteľov deklaráciou, že potravina neobsahuje konzervačné látky a v skutočnosti bol nameraný obsah kyseliny sorbovej v množstve 127,11 mg/kg, prítomnosť kyseliny mravčej v kvasenej kapuste v Poľska.

Vzorky od slovenských výrobcov nevyhoveli v znakoch označenie nečitateľné alebo neúplné, pre prítomnosť kontaminantu ochratoxínu A v sušených hroziakoch, pre prítomnosť konzervačnej látky kyseliny benzoovej v kvasenej kapuste, pre nadlimitný obsah oxidu siričitého v slivkovom lekváre, pre zatuchnutosť, zaoxidovanosť ako senzorický znak u sušených vykôstkovaných čerešní a datlí, pre nedeklarovanie syntetického farbiva v kompótoch a sušenom ovocí, pre nedodržanie stanoveného pevného podielu v sterilizovanom karfirole, a pre prítomnosť škodcov v sušených datliach. Vzorky z tretích krajín nevyhoveli stanoveným požiadavkám v znaku kontaminanty pre prítomnosť ochratoxínu A v hroziakoch, aflatoxíny v sušených figách, ľahko zmazateľné údaje v označení presladeného ovocia, prítomnosť nedeklarovaného farbiva Allura červená v jahodových kompótoch, a zároveň chýbanie doplnkových údajov vzťahujúcich sa k prítomnosti tohto farbiva vo výrobku, nedodržanie pevných podielov u kompótov.

Graf č. 43
Počet odobratých vzoriek spracovaného ovocia a zeleniny

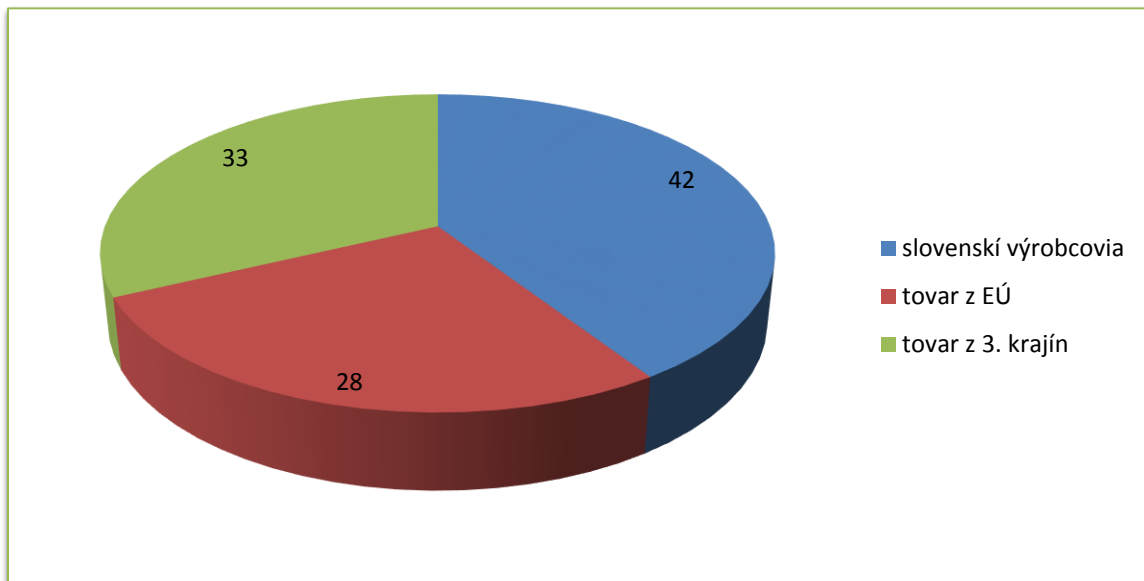

- **Jedlé huby a výrobky z nich**

Zo **103** hodnotených vzoriek boli **4** vzorky nevyhovujúce, čo predstavuje 3,88 %. Oproti minulému roku došlo k poklesu porušenia (5,5%). Zo 103 vzoriek húb a výrobkov z húb bolo 42 vzoriek (40,8%) odobratých od slovenských výrobcov, z toho 2 vzorky sušených húb boli nevyhovujúce pre prítomnosť pavučín ako stopách po škodcoch nad stanovený limit. Z krajín EÚ bolo odobratých 28 vzoriek (27,2%), všetky vyhovujúce. Z tretích krajín bolo analyzovaných rovnako 33 vzoriek (32%) hlavne z Číny, 2 vzorky sterilizovaných húb nevyhovovali v dôsledku nedodržania deklarovaných pevných podielov. Na podnety spotrebiteľov bolo hodnotených 6 vzoriek, všetky boli vyhovujúce, t. j. podnety boli neopodstatnené.

Graf č. 44
Počet odobratých vzoriek húb a výrobkov z nich

- **Koreniny**

V priebehu roka 2012 bolo v tejto komodite analyzovaných **311** vzoriek. Porušenosť bola zistená u **19** vzoriek, 6,11 %. Oproti roku 2011 (3,49%) sa porušenosť zvýšila v tejto komodite o 2,62 %. Z celkového počtu vzoriek bolo 208 odobratých od slovenských výrobcov (výroba a obchodná sieť), 74 vzoriek bolo odobratých z tovaru pôvodom v EÚ, 29 vzoriek bolo odobratých z tovaru dovezeného z tretích krajín. Zo vzoriek odobratých od slovenských výrobcov bolo 12 nevyhovujúcich (5,76%), a to v znakoch sensorických pre potuchnutú chuť a vôňu, analytických pre zvýšenú vlhkosť výrobku a nižší obsah piperínu v mletom čiernom korení a pre nedostatky v označovaní v neoznačení alergénov – zeleru, sóje a gluténu na obale výrobkov. Zo vzoriek odobratých pôvodom z krajín EÚ bolo 6 nevyhovujúcich (8,1 %) z dôvodu neoznačenia alergénov, zeleru, sezamu na obale výrobkov, ľahko stierateľných údajov na obale výrobkov, a použitia názvov, ktoré nevystihujú podstatu výrobku. Zo vzoriek odobratých pôvodom z tretích krajín bola 1 nevyhovujúca (3,44 %) z dôvodu neoznačenia syntetického farbiva v koreniacej zmesi z Thajska.

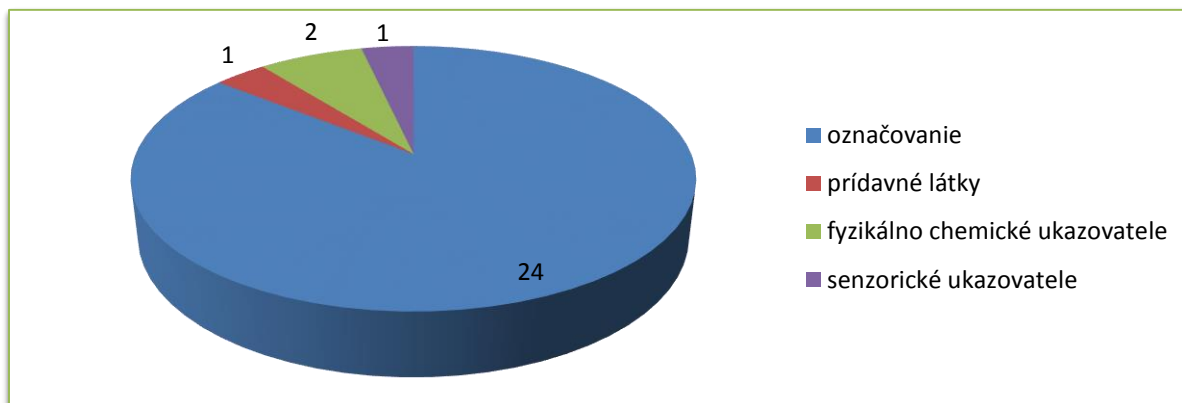
- **Nealkoholické nápoje**

V roku 2012 bolo odobratých celkom **818 vzoriek** nealkoholických nápojov, vrátane 100 % ovocných a zeleninových štiav, či nektárov. Porovnaním s rokom 2011, kedy bolo odobratých v rámci kontroly celkom 853 vzoriek, je to pokles o 35 vzoriek.

Požiadavkám ustanovení platnej legislatívy v sledovaných znakoch **nevyhovelo 28 vzoriek**, čo predstavuje 3,42 % z počtu odobratých vzoriek. Oproti minulému roku je to o 12 vzoriek menej, v percentuálnom vyjadrení ide o pokles o 1,27 %. Najviac nedostatkov, tak ako aj v minulosti (celkom 24), bolo zistených v označovaní výrobkov: na obale výrobkov bolo graficky znázornené ovocie, v zložení výrobku sú ako zložky uvedené arómy, ide o klamlivé označovanie. Taktiež výrobky neboli označené v štátnom jazyku. Nedostatky v označovaní pre neuvedenie prítomnosti povolených prídavných látok, ako sú farbivá a sladidlá. V niektorých prípadoch boli uvedené v zložení sladidlá, ktoré sa vo výrobku nenachádzali. V štyroch prípadoch chýbala informácia o možnosti nepriaznivých účinkov na činnosť a pozornosť detí v prípade použitých určitých farbív. Mikrobiologická kontaminácia nebola zistená ani v jednom prípade, je to však čiastočne aj dôsledkom zníženia rozsahu sledovaných druhov mikroorganizmov prakticky len na Salmonelu a na Listériu monocytogenes. Prekročenie maximálne povoleného obsahu prídavných látok bolo zistené v 1 prípade. Jednalo sa o konzervačnú látku kyselinu benzoovú E 210. V rámci fyzikálno - chemických ukazovateľov sa jednalo o nasledovné nedostatky: nedodržanie deklarovanej hodnoty vitamínu C (2 vzorky) a jedna vzorka nevyhovovala v senzorických ukazovateľoch z dôvodu prítomnosti mechanických nečistôt.

Graf č. 45
Porušenosť nealkoholických nápojov

- **Pivo**

V roku 2012 bolo odobratých **199 vzoriek**, požiadavkám legislatívy **nevyhovelo 6 vzoriek** piva, čo predstavuje porušenosť 3,02%.

V rámci fyzikálno - chemických ukazovateľov sa jednalo v 2 prípadoch o prekročenie najvyššieho prípustného množstva extraktu v pôvodnej mladine, v dvoch prípadoch to bol nízky extrakt v pôvodnej mladine. Označovanie: v jednom prípade u vzorky nebol uvedený údaj o skutočnom obsahu alkoholu a údaj o dátume minimálnej trvanlivosti nebol čitateľný. Sensorické ukazovatele: jedna vzorka piva bola vyhodnotená ako zakalená tekutina zlatožltej farby, cudzej vône výraznej po kvasniciach. V percentuálnom vyjadrení porušenosť klesla z 3,50 % na 3,02%.

- **Ovocné vína a medovina**

V roku 2012 u týchto komodít bolo odobratých spolu **76 vzoriek**, čo je pokles v rámci počtu odobratých vzoriek oproti roku 2011 o 19 vzoriek. Z počtu odobratých vzoriek **4 vzorky nevyhoveli** všeobecne záväzným právnym predpisom, čo predstavuje 5,26 %. V porovnaní s rokom 2011 ide o pokles porušenosť o 5,27 %. Vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch nevyhovovala 1 vzorka ovocných vín pre obsah cukru. V označení jednej vzorky medoviny bol zistený nesprávny údaj o obsahu alkoholu. V ďalšej vzorke ovocného vína v označení chýbal názov zložky potravinovej prísady oxid siričitý prítomný v ovocnom víne. Sensorické ukazovatele: v jednom prípade vzorka ovocného vína bola vyhodnotená ako nevhodná na ľudskú spotrebu pre vôňu a chuť nečistú po jablčno-mliečnej fermentácii.

- **Miešané alkoholické nápoje**

V kategórii výrobkov miešané alkoholické nápoje bolo odobratých spolu **65 vzoriek**. Z počtu odobratých vzoriek boli **3 vzorky vyhodnotené ako nevyhovujúce**, čo je 4,62 % z celkového počtu a jedná sa o pokles o 3,84 % oproti predchádzajúcemu obdobiu. Išlo o nesprávne označenie u všetkých troch vzoriek. V prvej vzorke v označení boli uvedené dva názvy (miešaný alkoholický nápoj z vína a aromatizované víno). V druhej vzorke bol uvedený nesprávny názov kategórie prídavnej látky (ochucovadlo). Tento miešaný alkoholický nápoj nevyhovoval aj v sensorických ukazovateľoch - bol hodnotený ako nevhodný na ľudskú spotrebu (vôňa a chuť nečistá, po zoxidovanej ovocnej zložke). Tretia vzorka nevyhovovala okrem označenia aj vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch (obsah alkoholu nezodpovedal deklarácii na obale).

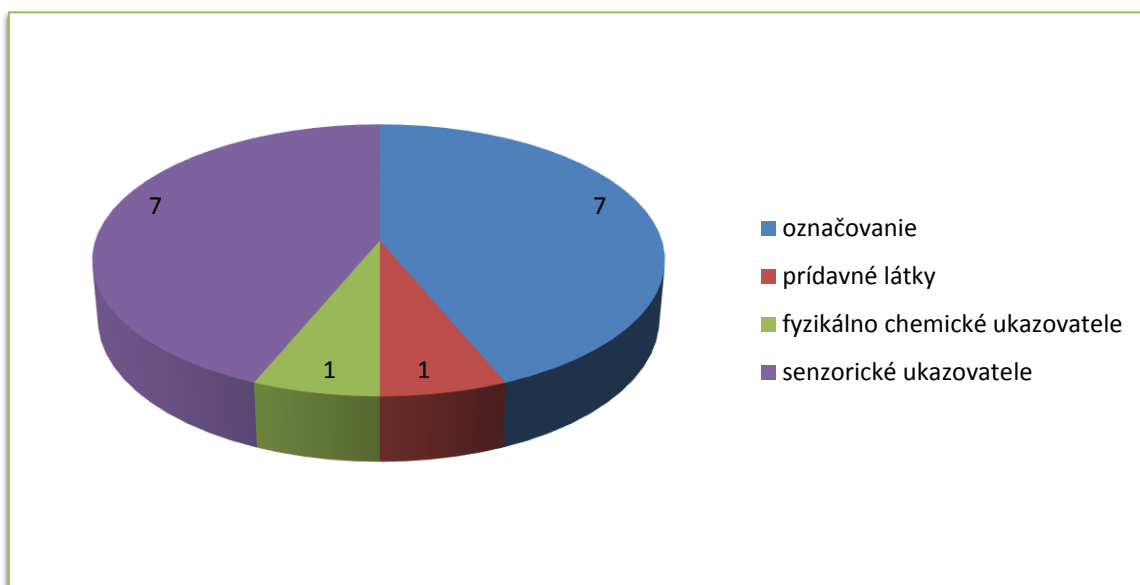
- **Liehoviny**

V roku 2012 bolo odobratých **409 vzoriek liehovín**, o 72 vzoriek viac ako v roku 2011 (čo súvisí aj s metanolovou aférou v ČR). Nevyhovujúcich bolo **15 vzoriek**, čo predstavuje

3,66 % z celkového množstva odobratých vzoriek. Porušenosť sa zvýšila o 1,00 % oproti roku 2011. V znaku označovanie nevyhovelo celkovo 7 vzoriek (na obale boli uvedené dve odlišné výrobné dávky, výrobok bol bez identifikácie dávky, alebo nečitateľný údaj o identifikácii dávky a vo vyšetrenej vzorke zistená prítomnosť iných syntetických farbív ako boli deklarované). Vo fyzikálno–chemických ukazovateľoch nevyhovelo 7 vzoriek. V dvoch prípadoch bol zistený prekročený limit metanolu. V jednom prípade vzorka obsahovala izopropanol, čo poukazuje na prítomnosť syntetického liehu. V ďalšej vzorke bolo zistené prekročenie povolenej odchýlky skutočnej koncentrácie alkoholu od deklarovanej koncentrácie alkoholu a v dvoch prípadoch zistený nižší obsah etanolu. Porušenosť v sensorických ukazovateľoch - v jednom prípade zistená vôňa a chuť destilátu cudzia, netypická pre daný druh. Porušenosť v prídavných látkach - v jednej vzorke bolo zistené prekročenie limitu SO₂.

Graf č. 46

Porušenosť liehovín – jednotlivé analyzované znaky

- Čaj, čajové extrakty a prípravky z nich

V rámci úradnej kontroly potravín bolo v tejto komodite odobratých a analyzovaných **163 vzoriek**, všetky vzorky vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy. Porušenosť v tejto komodite bola 0%, v minulom kalendárnom roku bola porušenosť 0,69%. Štruktúra odberu vzoriek bola rozdelená na tovar pôvodom zo Slovenska - 104 vzoriek, t. j. 63,8%, tovar pôvodom z EÚ 45 - vzoriek, t. j. 27,6% a tovar pôvodom z tretích krajín - 14 vzoriek, t. j. 8,6 %.

- **Kakao a výrobky z kakaa**

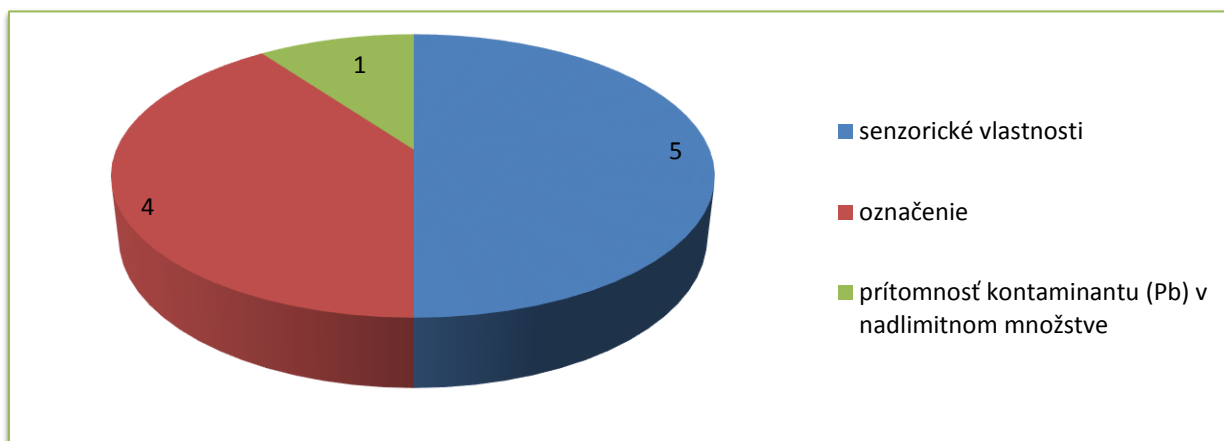

V priebehu roku 2012 bolo v tejto komodite odobratých **103 vzoriek**, z toho **7 vzoriek nevyhovovalo** požiadavkám platnej legislatívy. Pokiaľ ide o nevyhovujúce vzorky, v šiestich prípadoch sa jednalo o kakao a v jednom prípade o výrobok z kakaa, pričom v troch prípadoch išlo o slovenské výrobky a v štyroch prípadoch o výrobky v rámci EÚ. Celková porušenosť u tejto skupiny výrobkov bola 6,80 %, čo predstavuje nárast porušnosti o 3,03 % oproti predchádzajúcemu roku. V jednom prípade bola zistená prítomnosť kontaminantu olova v nadlimitnom množstve, v troch prípadoch išlo o klamlivo označené výrobky,

v jednom prípade chýbal údaj o obsahu kakaového masla vo výrobku. Päť výrobkov nevyhovelo po senzorickej stránke pre cudziu, odpudzujúcu chuť alebo prítomnosť cudzích prímiesí. V troch prípadoch boli nevyhovujúce výrobky odobraté a analyzované na základe podania spotrebiteľa.

Graf č. 47

Prehľad výsledkov porušnosti u kakaa a výrobkov z kakaa podľa zistených nedostatkov

- **Káva, kávoviny a výrobky z nich**

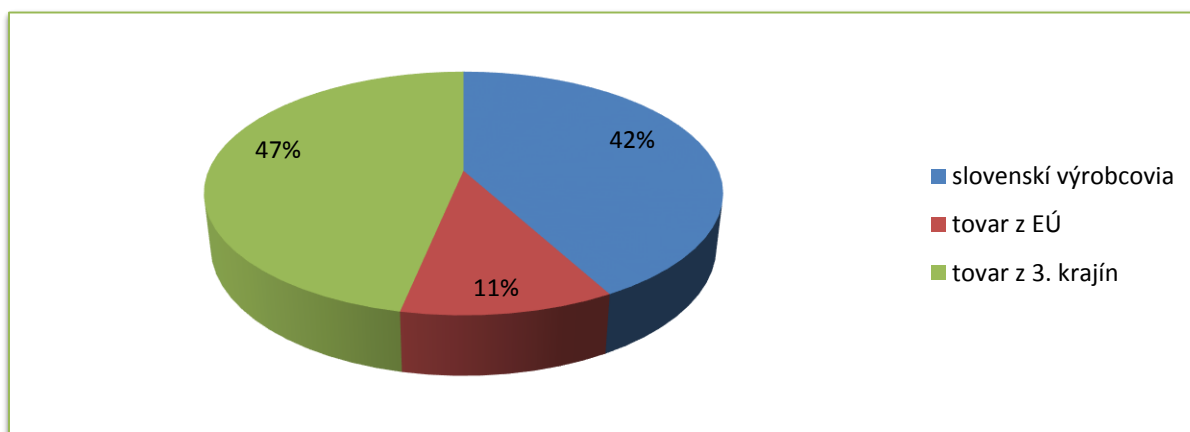
V roku 2012 bolo v tejto komodite celkovo odobratých **187 vzoriek**, z toho **2 nevyhovujúce**, čo predstavuje porušenosť 1,07%. Nedostatky boli zistené v označovaní a to v uvedení nesprávneho názvu výrobku a chýbajúcom údají o spôsobe technologickej úpravy. Štruktúra odberu vzoriek bola rozdelená na tovar pôvodom zo Slovenska 124 vzoriek, z toho 1 vzorka bola

nevyhovujúca, tovar pôvodom z EÚ 46 vzoriek, 1 vzorka nevyhovujúca a tovar pôvodom z tretích krajín 17 vzoriek.

Graf č. 48

Počet odobratých vzoriek kávy, kávovín a výrobkov z nich

- **Škrob a výrobky zo škrobu**

V tejto komodite bolo odobratých **33 vzoriek**, z toho 16 vzoriek vo výrobe a v baliarňach, 5 vzoriek vo veľkoobchodných skladoch a 10 vzoriek v obchodnej sieti a 2 v rámci importných kontrol. V 22 prípadoch išlo o pudingové prášky, v 6 prípadoch o natívne škroby a v 5 prípadoch o ostatné výrobky zo škrobu. Nesúlad s požiadavkami nebol zaznamenaný ani pri jednej vzorke, všetkých 33 analyzovaných vzoriek vyhovelo požiadavkám platnej legislatívy.

- **Sladidlá**

V sladidlách bolo **analyzovaných 17 vzoriek**, pričom všetky boli vyhodnotené ako vyhovujúce. Z vyšetrených vzoriek bolo 9 vzoriek odobratých vo výrobe a v baliarňach, 4 vzorky vo veľkoobchodných skladoch, 3 vzorky v obchodnej sieti a 1 pri importe z tretích krajín. Z celkového počtu 17 vzoriek bolo 14 vzoriek slovenského pôvodu, jedna vzorka v rámci vnútrokomunitárnej výmeny a 2 vzorky pochádzali z tretích krajín.

- **Čokoláda**

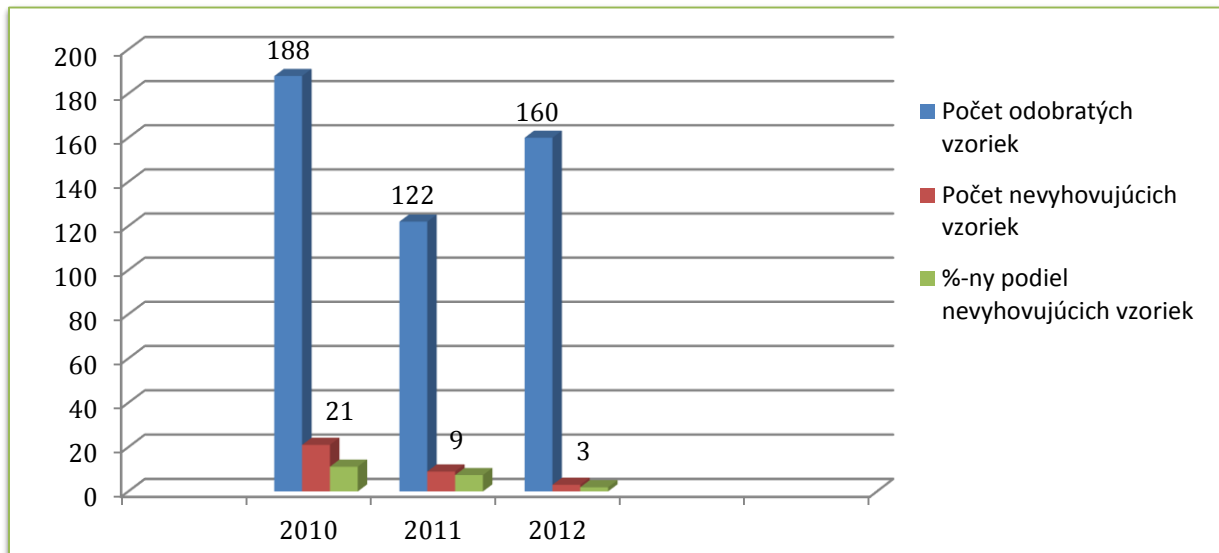
V roku 2012 bolo v laboratóriách ŠVPÚ v SR analyzovaných **160 vzoriek čokolád**, z toho **3 vzorky nevyhoveli** požiadavkám platnej legislatívy, čo predstavuje porušenosť 1,88 %. Oproti roku 2011 to predstavuje zlepšenie o 5,5 %. 94 odobratých výrobkov pochádzalo zo Slovenska. Prevažná väčšina vzoriek bola odobratá v obchodnej sieti, 23 vzoriek priamo u výrobcov. V dvoch prípadoch boli zistené nedostatky v označovaní a v jednom prípade celková kakaová sušina vo výrobku nebola

v súlade hodnotou, deklarovanou na obale. Jedna z nevyhovujúcich vzoriek pochádzala zo Slovenska, dve z iných krajín EÚ.

Graf č. 49

Prehľad výsledkov porušenosti u čokolád za posledné tri roky (2010 – 2012)

- **Cukrovinky**

V tejto komoditnej skupine bolo analyzovaných spolu **293 vzoriek**, z toho požiadavkám legislatívy **nevyhovelo 31 vzoriek**, čo predstavuje porušenosť 10,58 %. Oproti roku 2011 to predstavuje zhoršenie o 5,56 %. Z celkového počtu 31 nevyhovujúcich vzoriek, bolo 24 vzoriek odobratých v obchodnej sieti, dve vzorky vo veľkoobchodnom sklade a päť vzoriek priamo u výrobcov. Najvyšší podiel odobratých výrobkov tvorili výrobky zo Slovenska – 142 výrobkov, z toho 16 výrobkov bolo nevyhovujúcich. 9 nevyhovujúcich výrobkov pochádzalo z iných krajín EÚ a 6 výrobkov z tretích krajín.

Najčastejšie sa vyskytujúce nedostatkom bolo chýbajúce označenie použitej zložky (farbiva) na obale výrobku a tiež neuvedenie doplnkovej informácie o nepriaznivých účinkoch použitých farbív na činnosť a pozornosť detí pri použití farbív, pri ktorých je uvedenie tejto informácie povinné. Tri výrobky nevyhoveli z dôvodu nevyhovujúcej vône a chuti - po zoxidovanom tuku.

V troch prípadoch grafické znázornenie uvedené na etikete nesúhlasilo s obsahom výrobku, zistené bolo tiež nečitateľné označenie, v jednom prípade chýbajúca informácia o prítomnosti sladidiel v názve výrobku.

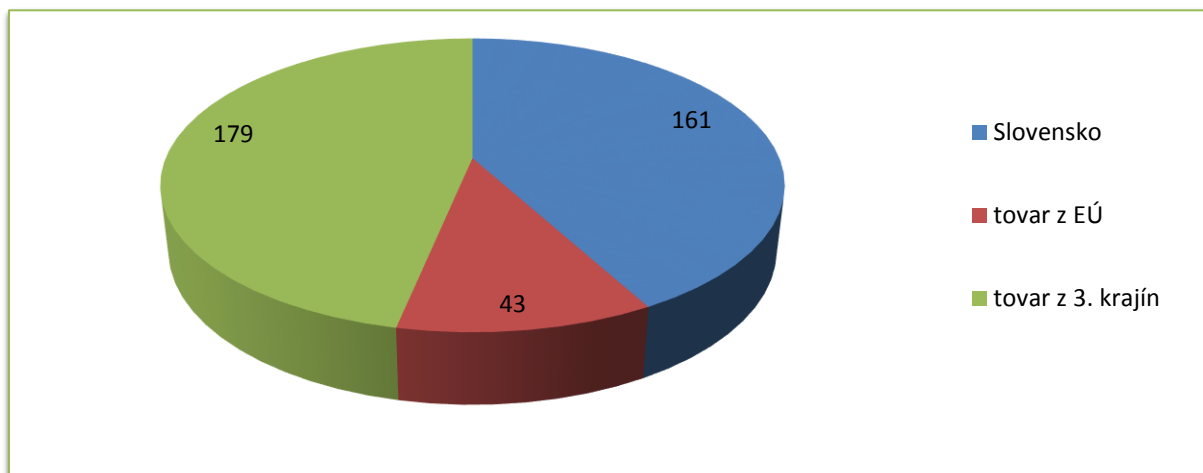
- **Suché škrupinové plody a výrobky z nich**

Spolu bolo analyzovaných **383** vzoriek suchých škrupinových plodov, z toho bolo **24** nevyhovujúcich (6,27 %). V roku 2011 bolo hodnotených 369 vzoriek, nevyhovelo 23, teda 6,2 %. Z nevyhovujúcich vzoriek bolo 12 pôvodom z tretích krajín, 1 vzorka pôvodom z EÚ a 11 vzoriek pôvodom zo Slovenska. Dôvody, prečo boli vzorky vyhodnotené ako nevyhovujúce: boli nesprávne označené, nevyhoveli zo senzorickeho hľadiska, zistená bola prítomnosť škodcov vo výrobku a v mnohých výrobkoch boli dôvodom nevyhovenia pripálené jadrá, nažltlé jadrá, jadrá orechov s cudzou vôňou, po výraznej oxidácii, t.j. staré jadrá orechov. Štruktúra odberu vzoriek bola rozdelená na tovar pôvodom zo Slovenska 161 vzoriek, tovar pôvodom z EÚ 43 vzoriek, a tovar pôvodom z tretích krajín 179 vzoriek.

Graf č. 50

Počet odobratých vzoriek suchých škrupinových plodov a výrobkov z nich podľa krajiny pôvodu

- **Tabakové výrobky**

Úradná kontrola tabakových výrobkov bola vykonávaná v roku 2012 v zmysle zákona č. 335/2011 Z. z. o tabakových výrobkoch, pričom tento zákon ustanovuje požiadavky na výrobu tabakových výrobkov, ich umiestňovanie na trh a označovanie, organizáciu, pôsobnosť a právomoc orgánov úradnej kontroly tabakových výrobkov a v zmysle zákona č.377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých predpisov v znení neskorších predpisov, ktorým sa preberá Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/37/ES z 5.

júna 2001 o aproximácii zákonov, iných predpisov a administratívnych opatrení členských štátov týkajúcich sa výroby, uvádzania a predaja tabakových výrobkov.

Kontrola obsahu škodlivých látok – dechtu, nikotínu a oxidu uhoľnatého sa vykonávala iba u cigariet. Odber vzoriek bol vykonávaný v zmysle STN ISO 8243:2008 Cigarety – odber vzoriek. Na kontrolné stanovenie obsahu nikotínu, kondenzátu a oxidu uhoľnatého bolo v roku 2012 odobratých celkom **9 vzoriek cigariet**, všetky vzorky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy. Prekročenie obsahu škodlivých látok nebolo zistené, všetky analyzované vzorky vyhoveli v označení a v obsahu škodlivých látok (decht, nikotín a oxid uhoľnatý) požiadavkám platnej legislatívy. Limit obsahu nikotínu stanovený v platnej legislatíve je 1,00 mg na 1 cigaretu, dechtu – 10 mg na 1 cigaretu a oxidu uhoľnatého 10,0 mg/cigaretu. V rámci odobratých vzoriek sa jednalo sa o nasledovný sortiment cigariet: Pannónia Multifilter White 19 cigariet s filtrom, Sparta Classic 19 cigariet s filtrom - klasické, Camel Filters cigarety s filtrom, Mars dlhé 19 cigariet s filtrom (2x), Golden Gate 19 cigariet s filtrom - americká tabaková zmes, PALL MALL Blue Box cigarety s filtrom, PALL MALL Red Box cigarety s filtrom a Red Silverado 19 cigariet s filtrom. Od 17. novembra 2011 sa uplatňuje **nový štandard požiarnej bezpečnosti cigariet predávaných na území EÚ** vrátane Slovenskej republiky. Tento štandard vyžaduje, aby cigarety ponechané bez dozoru mali nižší potenciál vznietivosti tzv. LIP (Lower Ignition Propensity). Existujúce technológie používané na splnenie tejto požiadavky sú založené na použití špeciálneho cigaretového papiera - neviditeľné prstence, ktoré pôsobia ako spomaľovacie pružky brzdiace rýchlosť horenia v situácii, keď cigareta zostane bez dozoru. Cigareta so zníženou vznietivosťou je cigareta, ktorá v prípade, že ju fajčiar aktívne nefajčí, vyhasne sama skôr, ako zhorí po celej svojej dĺžke. EK rozhodla, že všetky cigarety predávané v rámci EÚ, to znamená aj že všetky cigarety predávané na Slovensku od 17. novembra 2011 musia plniť tento štandard o požiarnej bezpečnosti cigariet.

ISO 12863:2010 je **normalizovaná skúšobná metóda na stanovenie vznietivého potenciálu cigariet**. Za účelom stanovenia vznietivého potenciálu cigariet bolo v rámci úradných kontrol odobratých vo VO-skladoch a u distribútorov **5 vzoriek cigariet**. U všetkých 5 vzoriek bolo potvrdené, že **predložené vzorky cigariet boli testovaná v súlade s medzinárodným štandardom ISO12863 "Normalizovaná skúšobná metóda na stanovenie vznietivého potenciálu cigariet"**, EN16156 (Cigarety - hodnotenie vznietivého potenciálu - požiadavky na bezpečnosť, v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2001/95/ES o všeobecnej bezpečnosti výrobkov, pokiaľ ide o požiadavku na požiaru bezpečnosť zahrnutú v danej smernici a **sú v súlade s platnou legislatívou EÚ**. Vzorky boli analyzované v rámci subdodávky v skúšobných laboratóriách v Anglicku (Arista Laboratories).

- **Cukrárske výrobky**

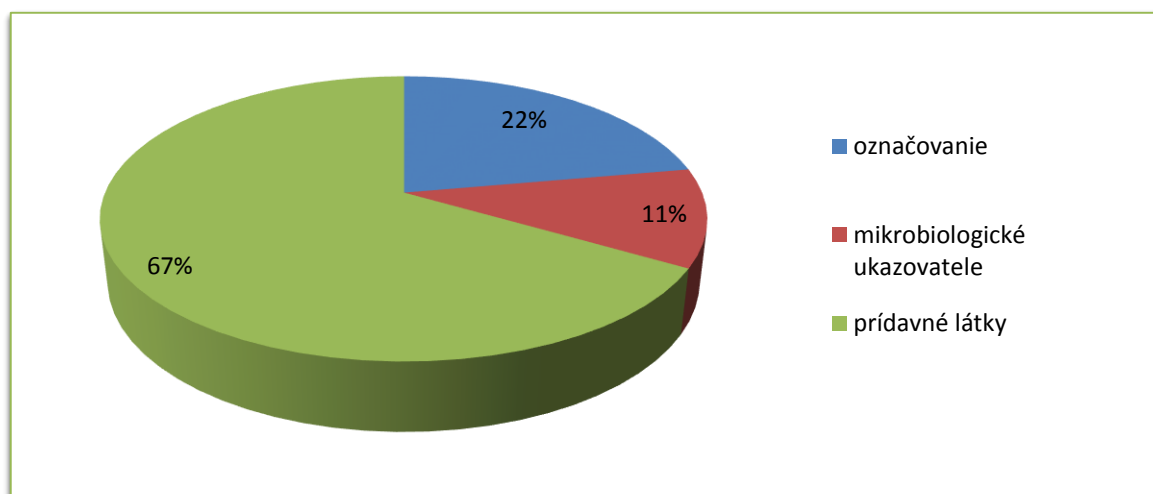
V zmysle novely zákona č. 152/95 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov orgány ŠVPS SR aj odber vzoriek cukrárskeho výrobkov.

Za rok 2012 inšpektori prekontrolovali na základe odberu a vykonaných analýz **225 vzoriek** cukrárskych výrobkov, pričom zistili v **9 vzorkách** porušenia v rámci platnej legislatívy. Najviac nedostatkov - šesť bolo zistených v prítomnosti prídavných látok - konzervačných látok (2 vzorky) a farbív (4 vzorky), ktoré neboli uvedené v zložení výrobku. Konzervačná látka - kyselina sorbová bola zistená v dvoch vzorkách- „Punčové rezy“. Farbivá, ktorých prítomnosť bola zistená v cukrárskych výrobkoch, v troch prípadoch obsahovali farbivá E 124, resp. E102 a E 110, ktoré v zmysle nariadenia (ES) č. 1333/2008, Prílohy V majú obsahovať aj **doplnkovú informáciu o nepriaznivom účinku na činnosť a pozornosť detí**. V jednej vzorke „Punčových rezov“ bolo v zložení zloženej zložky nesprávne označenie farbiva (namiesto E 124 bolo uvedené E 122). Porušenie Vyhlášky MP RV SR č. 127/2012 Z. z. o označovaní potravín bolo v dvoch vzorkách, keď v jednej - názov výrobku nevystihoval jeho podstatu a v druhej neboli v zložení výrobku uvedené všetky zložky. V jednej odobratej vzorke „Laskonka, 40 g“ bol prekročený limit koliformných baktérií.

Graf č.51

Porušenosť cukrárskych výrobkov

- **Minerálne, pramenité a pitné vody**

V priebehu roka 2012 bolo v tejto komodite analyzovaných **86 vzoriek**. Porušenosť bola zistená u **2 vzoriek v znaku kontaminanty**, čo predstavuje 2,33 % z počtu odobratých vzoriek. Jedna vzorka nevyhovovala z dôvodu prekročenia najvyššieho prípustného množstva kadmia. Druhá vzorka nebola v súlade s výnosom MP SR a MZ SR, ktorým sa vydáva hlava PK SR upravujúca prírodnú minerálnu vodu, pramenitú vodu a balenú pitnú

vodu, ustanovuje požiadavky na získavanie, úpravu, plnenie, dovoz a kontrolu prírodnej minerálnej vody a pramenitej vody, na manipuláciu s nimi a na ich uvádzanie do obehu, pre prekročenie najvyššej medznej hodnoty v parametri dusitanu.

- **Lahôdky**

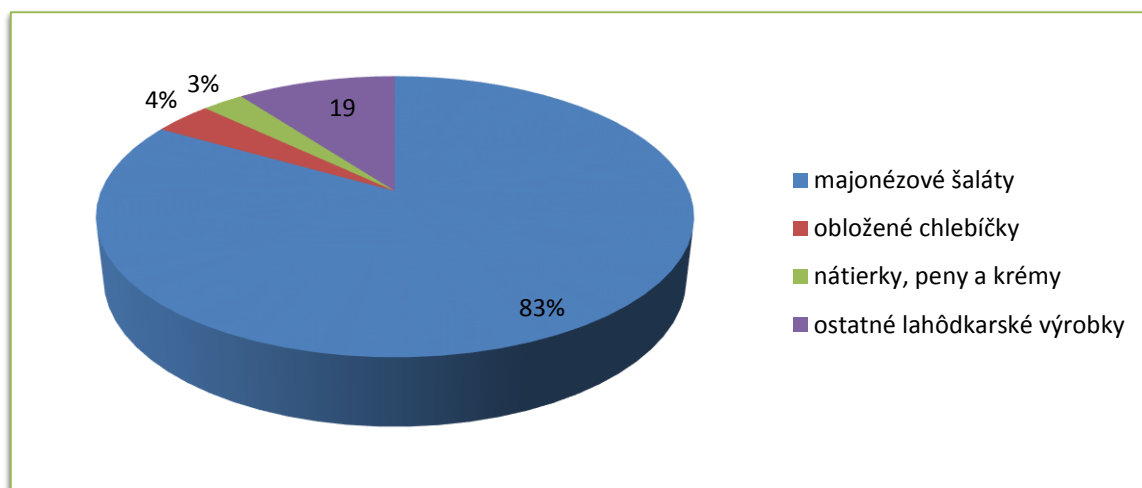

Spolu bolo v komodite analyzovaných **194** vzoriek lahôdok, z toho **1** vzorka bola nevyhovujúca, čo predstavuje porušenosť 0,52 %. Nakoľko orgány ŠVPS SR úradné kontroly tejto komodity doposiaľ nevykonávali, nie je možné porovnávať výsledky s uplynulým obdobím. U nevyhovujúcej vzorky (Lahôdkovej pochúťky) bola dokázaná prítomnosť patogénneho mikroorganizmu *Listeria monocytogenes*. Zo všetkých vzoriek predstavovalo 154 vzoriek majonézové šaláty, 7 vzoriek obložené chlebíčky, 5

vzoriek nátierky, peny a krémy, 28 vzoriek ostatné lahôdkárske výrobky.

Graf č.52

Sortiment odobratých vzoriek lahôdok

- **Soľ**

Analyzované boli hlavne soli z Poľska (viď. cielená kontrola), ako aj soľ z obchodnej siete na základe podaní a sťažností spotrebiteľov. Jedna vzorka bola odobratá aj pri importnej kontrole z tretích krajín. Z celkového počtu **11 analyzovaných vzoriek** nevyhovela 1 vzorka (v soli bola zistená zvýšená prítomnosť cudzích hrudiek, úlomkov a častíc o veľkosti cca 28 x 20 mm bielej a žltohnedej farby, polonasýtený vodný roztok soli - plávajúce nečistoty, na dne usadené cudzie prímеси).

- **Mrazené hotové jedlá a polotovary**

V roku 2012 bolo v rámci komodity mrazené hotové jedlá a polotovary odobratých celkovo v priebehu úradných kontrol potravín **15 vzoriek**, všetky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy (13 vzoriek pôvodom zo Slovenska, 2 vzorky v rámci EÚ).

- **Prídavné látky v potravinách**

Z celkového počtu **27 vzoriek 4 nevyhoveli** požiadavkám platnej legislatívy (3 v označovaní a 1 v senzorických ukazovateľoch). 16 vzoriek bolo odobratých vo výrobe (3 nevyhovujúce), 10 v obchodnej sieti (1 nevyhovujúca) a 1 pri importnej úradnej kontrole. Vo 2 vzorkách bolo v označení na certifikáte kvality uvedené, že neobsahuje sójové zrná a výrobky z nich, ELISA testom bola vo vzorke zistená prítomnosť sóje. V jednej vzorke v označení sladidla nebol uvedené E kód, nesprávne bolo uvedené potravinársky miesto "do potravín", nebol uvedený výraz "stolové sladidlo na báze...", nesprávne bolo použité varovanie o laxatívnych účinkoch. V senzorických ukazovateľoch 1 vzorka nevyhovela pre nevyhovujúci vzhľad, farbu a cudzí pach.

10.5. Audity

10.5.1. Audity u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov

Orgány ŠVPS SR vykonávali aj v roku 2012 u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov rastlinných komodít audity so zameraním na overenie zhody zavedeného systému zabezpečenia kontroly hygieny potravín a správnej výrobnéj praxe s platnou legislatívou. Celkovo bolo vykonaných **348 auditov**, z toho bolo **113 auditov s nezhodami**, pri ktorých bolo zistených **241 nezhôd**. Pre porovnanie s rokom 2011, v minulom kalendárnom roku bolo vykonaných 419 auditov, z toho bolo 200 auditov s nezhodami, pri ktorých bolo zistených 408 nezhôd. Najväčší počet auditov bol vykonaný v pekárskej výrobe a v skladoch distribútorov potravín, kde bol zaznamenaný aj najväčší počet auditov s nezhodami a tým aj najväčší počet zistených nezhôd. Vyšší počet auditov s nezhodami bol zaznamenaný aj vo výrobe cestovín a v minipekárňach (Fornetti). Najčastejšie zistené nezhody boli v dokumentácii správnej výrobnéj praxe z dôvodov jej neúplnosti, neaktuálnosti jednotlivých výrobných a pracovných postupov, technických a technologických predpisov, hygienických a sanitačných poriadkov a v metrologickom poriadku.

Zistenia (nezhody) boli nasledovné:

- údaje uvedené v špecifikácii výrobku nesúhlasia s údajmi, ktoré sú uvedené na obale,
- v sanitačnom poriadku chýba plán asanácie a dekontaminácie a nie sú v ňom opísané postupy na kontrolu škodcov,
- nie sú vedené záznamy o čistení a rozmrazovaní mraziaceho boxu v zmysle vnútorného predpisu,
- nie je vykonávaná laboratórna kontrola zdravotnej neškodnosti výrobkov podľa platného HACCP,

- dokumentácia neobsahuje zoznam možných rizík, ktoré možno predpokladať v jednotlivých krokoch manipulácie s potravinami, tiež neobsahuje preventívne opatrenia, ani opatrenia na ich ovládanie,
- nedostatky v prevádzkovej hygiene,
- zloženie výrobku na etikete nebolo zosúladené so zložením výrobku, ktoré bolo uvedené v opise predmetného výrobku v dokumentácii SVP (HACCP),
- PPP nevykonáva pravidelnú kontrolu nad dodržiavaním požiadaviek na zdravotnú neškodnosť a kvalitu základnej suroviny,
- v dokumentoch HACCP systému chýba toková schéma,
- PPP nemá vytvorené vhodné manipulačné a skladové priestory pre uskladnenie obalového materiálu,
- nezhody v opise výrobku, nebola aktualizovaná dokumentácia pre daný sortiment výrobkov, nebol v dostatočnej miere uvedený spôsob spracovania,
- jednotlivé listy s opisom výrobku neboli podpísané zodpovedným prevádzkovateľom potravinárskeho podniku a označené dátumom, chýbalo zloženie výrobkov,
- nebola dostatočne úplne vypracovaná dokumentácia zásad správnej výrobných praxe,
- chýbajú vypracované postupy dezinfekcie a deratizácie,
- nebola dostatočne vypracovaná dokumentácia zásad správnej výrobných praxe, v dokumentácii chýba časť metrologický program,
- nie je vypracovaná evidencia používaných určených meradiel s uvedením druhu meradla, doby platnosti a overovateľa,
- nebola aktualizovaná dokumentácia o opise výrobkov,
- chýbala validácia systému HACCP,
- plán HACCP obsahuje viaceré verzie technologického popisu, ktoré nie sú identické,
- nie je vedený záznam o školení pracovníkov,
- prevádzkový poriadok je neúplný, nie je vypracovaný tokový diagram,
- nie sú identifikované CCP a zaznamenané spätne do tokového diagramu,
- nie sú určené kritické limity ku kritickým kontrolným bodom (CCC),
- dokument „Správna výrobná prax nemá uvedený dátum platnosti, nie sú definované žiadne verifikačné postupy plánu HACCP,
- predložený sanitačný program nie je v zhode s požiadavkami na čistenie prevádzky,
- prevádzkovateľ nemá vypracované verifikačné postupy, formuláre a nevedie žiadne záznamy o verifikácii účinného uplatňovania zavedeného systému na princípe HACCP,
- prevádzkovateľ nepredložil písomne vypracovaný postup o opatrení na odvrátenie rizika v prípade nebezpečných potravín, o spôsobe informovania príslušného orgánu kontroly potravín, odberateľov a spotrebiteľov o dôvode stiahnutia potravín z trhu, ak sa domnieva alebo má dôvod veriť, že potravinu, ktorú distribuoval nie je v súlade s požiadavkami na bezpečnosť potravín, alebo ak predpokladá alebo má dôvod veriť, že potravinu, ktorú umiestnil na trh, môže byť škodlivá pre ľudské,
- nezhody v tokových diagramoch, v ktorých neboli uvedené všetky technologické operácie,
- dokumentácia nebola podpísaná zodpovedným pracovníkom,
- evidencia o výkone deratizácie a dezinfekcie,
- nezabezpečenie správneho skladovania surovín podľa deklarácie na obale,
- chýba vlastný plán kontrol vyrábaných výrobkov so zameraním na bezpečnosť potravín,
- nebol vypracovaný plán školení pracovníkov, školenia sa nevykonávali,
- systém archivácie dokumentov a záznamov.

Prehľad o počte vykonaných auditov u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov rastlinného pôvodu a počte zistených nezhôd je uvedený v tabuľke 67.

Tabuľka č. 67

Prehľad o počte vykonaných auditov u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov rastlinného pôvodu a počte zistených nezhôd v roku 2012

Výrobca/ distribútor potravín rastlinného pôvodu podľa komodít	Počet vykonaných auditov	Počet auditov s nezhodami	Počet zistených nezhôd
Výroba sójových výrobkov	0	0	0
Výroba cestovín	15	9	34
Výroba pekárskeho výrobku	177	50	85
Výroba trvanlivého pečiva	8	2	3
Výroba mlynských výrobkov z obilia	1	0	0
Výroba extrudovaných výrobkov	3	0	0
Výroba zemiakových lupienkov	2	1	2
Výroba pochutín	9	2	3
Výroba nealkoholických nápojov	4	2	4
Výroba liehovín	9	2	3
Výroba piva	1	1	2
Výroba olejov	0	1	5
Výroba škrobov	1	0	0
Výroba cukrovín, čokolády	4	1	2
Výroba - spracované ovocie a zelenina	4	3	4
Baliareň potravín	5	0	0
Sklad a distribúcia potravín	89	33	82
Pestovateľ hľivy ustricovej a šampiňónov	0	0	0
Výroba ovocného vína	1	0	0
Výroba fornetti (minipekárne)	6	4	7
Majonézy, dresingy	1	0	0
Supermarkety	8	2	5
SPOLU	348	113	241

10.6. Postupy na zabezpečenie efektívnosti

10.6.1. Postupy na zabezpečenie zhody prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov

Pre zabezpečenie zhody prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov je pre úradnú kontrolu nevyhnutná aktuálna databáza. Databáza prevádzkovateľov potravinových podnikov - výrobcov potravín a maloobchodu je vedená na ŠVPS SR. Aktuálna databáza maloobchodných jednotiek je polročne zasielaná aj na Úrad verejného zdravotníctva (ďalej len „ÚVZ“). Výsledky z úradnej kontroly potravín odhalili, že najviac nedostatkov bolo zistených v celkovej hygiene kontrolovaných objektov, zvýšenom výskyte tovaru po dobe spotreby a minimálnej trvanlivosti, označovaní a tiež v nedodržaní zásad správnej výrobnjej praxe a to hlavne v maloobchodnej sieti, ako aj ostatné nedostatky uvádzané v prílohe č. 1.

ŠVPS SR a RVPS SR v zmysle zákona o potravinách uložili za zistené nedostatky nasledovne opatrenia a sankcie prevádzkovateľom potravinárskeho podniku:

Tabuľka č. 68

Prehľad zistených nedostatkov pri výrobe potravín, manipulácii s nimi a ich umiestňovaní na trh a uložených sankcií v roku 2012

Popis nedostatku	Počet nedostatkov, druhov tovaru	Množstvo (l, kg, m.j.)	Cena v EUR
Neplnenie opatrení	243	-	-
Nevyhovujúce suroviny, výrobky, tovar			
po dobe spotreby/dobe minimálnej trvanlivosti	6 397	20 682,586	49 119,98
poškodený obal, tovar	339	5 272,807	5 369,76
nevhodné na ľudskú spotrebu	213	1 956,647	3 408,13
inak znehodnotené	82	122 610,937	4 505,54
označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	3 614	170 650,136	63 864,47
neznámy pôvod	337	9 457,851	10 498,28
menenie, falšovanie údajov	96	266,513	392,85
klamlivo označené alebo ponúkané na predaj klamlivým spôsobom	201	3 358,258	1 977,25
iné	82	122 610,937	4 505,54

Právoplatné rozhodnutia

V roku 2012 nadobudlo právoplatnosť **2 104 rozhodnutí** riaditeľov jednotlivých RVPS pri výrobe potravín, manipulácii s nimi a ich umiestňovaní na trh v hodnote **1 342 892 €**, pričom priemerná hodnota uloženej pokuty bola 638 € a maximálna suma uloženej pokuty bola **30 000 €**. Z uvedeného počtu rozhodnutí bolo právoplatným rozhodnutím uložených 357 opatrení.

Blokové pokuty

Blokových pokút uložených fyzickým osobám pri výrobe potravín, manipulácii s nimi a ich umiestňovaní na trh bolo **2811 v hodnote 86 486 €**.

10.6.2. Postupy prijaté na zabezpečenie efektívneho fungovania služieb úradnej kontroly

A . Nové, aktualizované, revidované kontrolné postupy

Na zabezpečenie jednotného postupu pri výkone úradnej kontroly potravín rastlinného pôvodu ŠVPS SR vypracovala nasledovné dokumentované postupy:

- **Pokyn ŠVPS SR č. 3/2012-360** na odber vzoriek potravín a surovín rastlinného pôvodu na rok 2012, č.16/12-366 zo dňa 03.01.2012,
- **Zmena č.1 Pokynu ŠVPS SR č. 3/2012** na odber vzoriek potravín a surovín rastlinného pôvodu na rok 2012, č.820/12-366 zo dňa 14.3.2012,
- **Pokyn ŠVPS SR č.11/2012**, ktorým sa ustanovujú pravidlá výkonu úradnej kontroly potravín podľa zákona NR SR č.152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov zo dňa 12.7.2012,
- **Pokyn ŠVPS SR č. 18/2012**, ktorým sa ustanovujú pravidlá výkonu kontroly olivových olejov v zmysle požiadaviek európskej legislatívy, č.3308/2012-368, zo dňa 4.10.2012,
- Oprava **Pokynu ŠVPS SR č. 18/2012**, č. 3760/2012-368 zo dňa 9.11.2012,
- **Usmernenie k určovaniu veľkosti prevádzkarní**, č.46/2012-170 zo dňa 5.1.2012,
- **Usmernenie (označovanie slepačích vajec)**, č.297/2012-360 zo dňa 26.1.2012,
- **Usmernenie k spracovaniu databáz prevádzkovateľov potravinárskych podnikov vyrábajúcich a manipulujúcich s potravinami**, č.1909/12-365 zo dňa 01.06.2012,
- **Program zvýšenia efektívnosti úradných kontrol potravín a zabránenie dovozu nekvalitných a zdraviu škodlivých potravín z iných členských štátov EÚ a tretích krajín na Slovensko**, č.2154/2012-360 zo dňa 4.7.2012,
- **Usmernenie – „Maslové lístky“**, č.2221/2012-360, zo dňa 4.7.2012,
- **Usmernenie k úradným kontrolám a k odberu vzoriek na stanovenie GMO pre rok 2012**, č.2553/2012-367 zo dňa 30.07.2012,
- **Usmernenie pre odber vzoriek obilia a výrobkov z obilia – úroda 2012**, č.2554/2012-367 zo dňa 31.07.2012,
- **Usmernenie k dodatočným úradným kontrolám potravín**, č.2932/2012-367 zo dňa 6.9.2012,
- **Usmernenie k výdavkom a k spoplatňovaniu úradných kontrol potravín**, č.2958/2012-367 zo dňa 6.9.2012,

- **Usmernenie ku kontrole dodržiavania zákazu predaja liehovín pôvodom z Českej republiky, č.3101/12-365** zo dňa 19.9.2012,
- **Usmernenie k registrácii prevádzkovateľov, ktorí vyrábajú, alebo umiestňujú tabakové výrobky na trh, č.3234/2012-367** zo dňa 27.9.2012,
- **Odber vzoriek tabakových výrobkov na posúdenie vznietivosti, č.3236/2012-367** zo dňa 28.9.2012,
- **Upozornenie na nesprávny postup pri odbere vzoriek-mykotoxíny, č.3237/2012-367** zo dňa 28.9.2012,
- **Usmernenie ohľadne elektronických cigariet a náplní do elektronických cigariet, č.3252/2012-367** zo dňa 1.10.2012,
- **Usmernenie ku kontrole dodržiavania opatrenia hlavného hygienika SR k zákazu predaja liehovín pôvodom z Českej republiky, č.3323/12-365** zo dňa 9.10.2012,
- **Usmernenie ku kontrole liehovín vyrobených v Českej republike, č.3627/12-365** zo dňa 29.10.2012.

B. Školenia

Na základe Národného programu vzdelávacích aktivít v oblasti úradnej kontroly potravín rastlinného pôvodu pre rok 2012 sa uskutočnilo **7** školení, ktorých sa zúčastnilo 625 účastníkov – inšpektorov úradnej kontroly potravín a zamestnancov potravinových laboratórií ŠVPÚ.

Školenia boli zamerané na:

- **Rozvoj zručností pri vykonávaní auditu** – príprava na audit, výkon auditu, dokumentácia auditu, kontrolné otázky, zisťovanie nezhôd, skúsenosti a poznatky z auditov, nápravné činnosti, následný audit, nezávislé preskúmanie.
- **Kontrola krížového plnenia (PH 11 bezpečnosť potravín)** – výkon kontroly, manuál na kontrolu, záznamy, zisťované nedostatky,
- **Kontrola potravín neživočíšneho pôvodu dovážaných z tretích krajín** – legislatíva, kontroly, zisťované problémy,
- **Rýchly výstražný systém pre potraviny a krmivá** – aktualizácia, nedostatky, vylepšenia.
- **Systém chránených označení – Politika kvality** – výhody, legislatíva, kontrola pred uvedením na trh a na trhu, špecifikácie, skúsenosti s ochranou, akreditácia, výsledky kontrol na trhu,
- **Cukrárske výrobky, minerálne, pramenité a balené vody** – legislatíva, označovanie, hygienické požiadavky, technológia výroby, úradné kontroly, odber vzoriek, vyhodnotenie kontrol.
- **Počítačový program kontrolno - inšpekčnej činnosti KIČ** – vkladanie dát do programu, štatistické výstupy, využívanie programu KIČ, problémy s programom, vylepšenia.
- **Mlynské výrobky, rastlinné tuky a oleje, nová legislatíva** – technológia výroby, hygienické požiadavky, legislatíva, úradné kontroly, odber vzoriek, zameranie analýz, vyhodnotenie kontroly, zisťované nedostatky a nová potravinová legislatíva - Nariadenie č. 1169/2011 o poskytovaní informácií spotrebiteľom o potravinách.
- **Nová potravinová legislatíva – Nariadenia (EÚ) č. 1331/2008, č. 1333/2008, č. 1169/2011, Zákon o tabakových výrobkoch č. 335/2011** - plány odberu vzoriek, kontroly vo výrobe, kontroly v laboratóriách, Nariadenie (EÚ) č. 1331/2008

schvaľovanie prídavných látok v potravinách, potravinárskych enzýmov a potravinárskych aróm.

- **Kontrola spracovaného ovocia a zeleniny, GMO v potravinách** – legislatíva, technologické spracovanie, najčastejšie nedostatky, výkon úradných kontrol, zistenia.

Tabuľka č. 69

Národný program vzdelávacích aktivít v oblasti úradnej kontroly potravín rastlinného pôvodu

Kód aktivity	Názov vzdelávacej aktivity	Dátum školenia	Počet účastníkov
PD5	Počítačový program kontrolno - inšpekčnej činnosti KIČ	1.2. ŠVPS SR	82
PD1	Rozvoj zručností pri výkone auditu	21. – 22.2. IVVL Košice	76
PD2	Kontrola krížového plnenia (PH 11 bezpečnosť potravín), Kontrola potravín neživočíšneho pôvodu dovážaných z tretích krajín, Rýchly výstražný systém pre potraviny a krmivá (RASFF)	21. – 22.3. IVVL Košice	81
PD3	Systém chránených označení – Politika kvality, Cukrárske výrobky, minerálne, pramenité a balené vody	23. – 24.4. IVVL Košice	103
PD4	Nová potravinová legislatíva – Nariadenia (EÚ) č. 1331/2008, č. 1333/2008, č. 1169/2011, Zákon o tabakových výrobkoch č. 335/2011	15. – 16.5. IVVL Košice	102
PD6	Mlynské výrobky, rastlinné tuky a oleje, nová legislatíva nariadenie č. 1169/2011	26. – 27.9. IVVL Košice	77
PD7	Kontrola spracovaného ovocia a zeleniny, GMO v potravinách	15. – 16.10. IVVL Košice	104

V roku 2012 sa **10 inšpektori** z RVPS a ŠVPS SR zúčastnili školení organizovaných EK v rámci programu „**Better Training for Safer Food**“ zameraného na kontrolu dovozov potravín neživočíšneho pôvodu z tretích krajín podľa Nariadenia č. 669/2009 a č. 1152/2009, plány HACCP, chránené zemepisné označenia a označenia pôvodu, prídavné látky do potravín a boj proti kriminalite a podvodom v potravinách. Na FVO v Grange sa jeden inšpektor zúčastnil tréningového kurzu pre systém auditov FVO v členských štátoch a v tretích krajinách so zameraním na GMO. Názov školenia a počet účastníkov za ŠVPS SR pre potraviny rastlinného pôvodu je uvedený v tabuľke 69 a v tabuľke 70.

Tabuľka č. 70

Školenia organizované cez DG SANCO – Better Training for Safer Food

Názov školenia	Počet účastníkov
Oficial Control of NAOF	5
HACCP	1
Training course on Quality Schemes	1
Union Controls in MS and TC	1
Food Additives	1
Fight against food fraud	1

Okrem týchto školení sa uskutočnili aj dve odborné pracovné porady s inšpektormi RVPS týkajúce sa úradnej kontroly potravín rastlinného pôvodu.

C. Špeciálne kontroly

Kontrola potravín neživočíšneho pôvodu dovážaných z tretích krajín

ŠVPS SR ako kompetentná autorita vykonáva v rámci Slovenskej republiky okrem iných činností aj kontrolu kvality a bezpečnosti potravín neživočíšneho pôvodu importovaných z tretích krajín na územie SR a EÚ. Importné kontroly sa vykonávajú podľa **nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 a ďalších platných legislatívnych predpisov:**

- nariadenie Komisie (ES) č. 1152/2009 (aflatoxínová kontaminácia),
- nariadenie Komisie (ES) č. 1151/2009 (slnečnicový olej z Ukrajiny),
- nariadenie Komisie (ES) č. 669/2009 (zvýšená miera kontrol niektorých komodít),
- vykonávacie rozhodnutie Komisie č.884_2011 (GMO, výrobky z ryže – Čína),
- nariadenie Komisie (EÚ) č. 258/2010 (guarová guma - India),
- nariadenie Komisie (ES) č. 1135/009 (melamín - Čína),
- rozhodnutie Komisie (ES) č.47/2008 (predvývozná kontrola z USA),
- nariadenie Rady (ES) č. 733/2008 (dovoz z Ukrajiny - Černobyľ),
- vykonávacie nariadenie Komisie (ES) č. 996/2012 (dovoz z Japonska - Fukušima).

Pri kontrole rizikových tovarov z rizikových krajín sa postupuje podľa vyššie uvedených predpisov, ktoré predpisujú frekvenciu kontrol, požadované sprievodné doklady a certifikáty z krajiny pôvodu. Výsledky niektorých úradných importných kontrol sú zasielané štvrtročne do Bruselu na DG SANCO. V prípade nariadenia Komisie (ES) č. 669/2009 z 24. júla 2009, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004, pokiaľ ide o zvýšenú mieru úradných kontrol pri dovoze určitých krmív a potravín neživočíšneho pôvodu, a ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2006/504/ES, sú v prílohe č.1 uvedené relevantné komodity, s uvedením CN kódu, krajiny pôvodu, rizika a frekvencie pre vykonanie fyzickej a identifikačnej kontroly v rámci výkonu importných úradných kontrol.

Tieto komodity podliehajú zvýšenej miere kontrol cez určené osobitné miesta vstupu. Na základe výsledkov importných kontrol všetkých členských štátov sa štvrtročne príloha tohto nariadenia reviduje. Importné úradné kontroly sa vykonávajú podľa **pokynu ŠVPS SR č. 11/2010** vypracovaného podľa jednotlivých článkov nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004, týkajúcich sa importných kontrol, kde sú opísané postupy kontrol, spolupráca s Colným úradom SR a prevádzkovateľmi dovážajúcimi potraviny z tretích krajín. V prílohe sú predpisy, podľa ktorých sa pri kontrole importov postupuje:

- zoznam miest vstupu do SR a určené miesta vstupu (v prechodnom období „transitional period“ príslušné colné úrady),
- zoznamy kontaktných miest na jednotlivých RVPS,
- frekvencia kontrol naplánovaná podľa rizikovosti jednotlivých komodít, početnosti ich dovozov, spolupráce s dovozcom,
- upravený JVD (jednotný vstupný doklad), ktorý nahrádza záznam z kontroly importu ,
- kódovník výrobkov,
- zoznam inšpektorov pre kontroly dovozov vína.

Okrem potravín neživočíšneho pôvodu patriacich do kompetencie orgánov ŠVPS SR sa pri importoch z tretích krajín kontrolujú aj **potraviny a výživové doplnky podliehajúce dozoru ÚVZ SR**. Týka sa to najmä minerálnych vôd, soli, potravín pre deti, potravín určených na špeciálne výživové účely a pod. Pri týchto kontrolách sa neodoberajú vzorky na analytické vyšetrenie. Dodávky sú prekontrolované fyzicky a dokladovo (dokumentárna kontrola), všetky musia mať súhlasné stanovisko MZ SR.

Kontrolovaná je každá zásielka potravín neživočíšneho pôvodu prichádzajúca z tretích krajín, ktorá vstupuje na našom území do Spoločenstva. Kontrola môže byť dokladová, identifikačná a fyzická (vrátane odberu vzoriek). Zásielka je colným orgánom uvoľnená do režimu voľný obeh až po jej odsúhlasení orgánom dozoru buď ihneď pri dokladovej alebo fyzickej kontrole, alebo až po ukončení rozborov v prípade odberu vzorky. **Počty importných kontrol potravín rastlinného pôvodu. V roku 2012 bolo spolu vykonaných 3 990 importných kontrol, pri ktorých bolo prekontrolovaných 3 618 zásielok z tretích krajín čo predstavuje 49 683 384 kg potravín neživočíšneho pôvodu. Prepustených do voľného obehu bolo celkom 3 479 dodávok o hmotnosti 47 740 125,50 kg. Do colného režimu voľný obeh nebolo prepustených 139 dodávok o celkovej hmotnosti 1 943 258 kg.**

Tabuľka č. 71

Prehľad krajín s najväčším počtom dovozov

Poradie	Krajina	Počet dodávok
1.	Turecko	732
2.	Ukrajina	472
3.	Chorvátsko	462
4.	Čína	381
5.	Srbsko	226
6.	Vietnam	125

Tabuľka č. 72

Prehľad krajín s najväčším počtom neuvoľnených zásielok

Poradie	Krajina	Počet neuvoľnených dodávok
1.	Ukrajina	24
2.	Čína	22
3.	Chorvátsko	19
4.	Turecko	14
5.	Vietnam	9

Tabuľka č. 73

Najviac dovážané komodity

Poradie	Komodita	Počet dodávok	Krajina pôvodu
1.	Rafinované oleje	381	Ukrajina
2.	Grapefruity	136	Turecko
3.	Citróny	115	Turecko
4.	Arašidy	90	Čína
5.	Výživové doplnky	73	USA
6.	Figy	66	Turecko
7.	Ochutené nápoje z minerálnej, pramenitej vody	64	Chorvátsko

Výsledky kontroly označovania GMO potravín

Podľa článku 9 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1830/2003 sa od členských štátov vyžaduje zabezpečiť vykonávanie inšpekcií a iných kontrolných opatrení vrátane kontroly a testovania vzoriek (kvalitatívne a kvantitatívne) podľa potreby, aby sa zabezpečil súlad s uvedeným nariadením. Úradné kontroly orgánov ŠVPS SR boli zamerané na výrobky, ktoré získali oprávnenie na umiestnenie na trh, ale bez toho, aby bol dotknutý článok 4 ods. 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/18/ES s ohľadom na GMO, ktoré nie sú v Spoločenstve povolené (neautorizované). Cieľom kontrol bolo preveriť, či v Slovenskej republike nedochádza k uvádzaniu do obehu nepovolených geneticky modifikovaných organizmov a či sú potraviny (suroviny) obsahujúce GM označené v zmysle platnej legislatívy. Úradné kontroly s týmto zameraním sú zamerané aj vo viacročnom národnom pláne (MANCP). Úradné kontroly a odber vzoriek sa vykonával na základe vypracovaných plánov pre rok 2012 so

zameraním na nasledovné komodity: sója a výrobky zo sóje, kukurica a výrobky z kukurice, ľan, ryža a výrobky z nej a taktiež neautorizované GMO, ktoré boli predmetom notifikácií RASFF v predchádzajúcom období. V prípade neautorizovaných produktov sa jednalo hlavne o neautorizovanú ryžu a výrobky z nej (LLRice601 pôvodom z USA, Rice Bt63, KeFeng6 a KMD1 pôvodom z Číny), prípadne neautorizovanú kukuricu a výrobky z nej (Bt10 pôvodom z USA) a neautorizovaný ľan (FP 967 pôvodom z Kanady), tak ako to bolo aj v roku 2011.

Stratégia pri úradných kontrolách GMO pre rok 2012 bola nasledovná:

- vysledovateľnosť a označovanie GMO vo všetkých stupňoch umiestnenia na trhu, vrátane sledovania prahovej hodnoty 0,9% v rámci analyzovaných vzoriek,
- pri pozitívnych nálezoch (množstve nie vyššie ako 0,9 % zložiek potravin), následné kontroly a dôkaz že prítomnosť tohto materiálu je náhodná a technologicky nevyhnutná,
(prevádzkovatelia musia byť schopní predložiť dôkazy, prostredníctvom ktorých preukážu príslušným orgánom, že vykonali primerané opatrenia, aby sa vyhlili prítomnosti takéhoto materiálu)
- analýza odobratých vzoriek pri importoch z tretích krajín na neautorizované produkty.

Pokiaľ sa jedná o **dovoz z tretích krajín** postupovalo sa v zmysle pokynu na dovoz z tretích krajín a vykonávacieho rozhodnutia Komisie **č. 884/2011** z 22. decembra 2011 o núdzových opatreniach týkajúcich sa nepovolenej geneticky modifikovanej ryže vo výrobkoch z ryže pochádzajúcich z Číny a ktorým sa zrušuje rozhodnutie Komisie 2008/289/ES (2011/884/EÚ). Pri importoch bolo nariadené sa zameriavať aj na zásielky, ktoré nepochádzajú iba priamo z Číny, ale aj z iných krajín pôvodu, nakoľko je možné, že zásielky odchádzajú z Číny do iných tretích krajín a následne potom smerujú do Spoločenstva.

Kontrola označovania potravinárskych výrobkov sa vykonávala na základe požiadaviek platnej legislatívy. V týchto predpisoch je zakotvená povinnosť označovať potraviny a krmivá, ktoré pochádzajú, obsahujú alebo sa skladajú z geneticky modifikovaných organizmov, s cieľom informovať spotrebiteľov. Ak je pri výrobe potravín použitá zložka vyrobená z geneticky modifikovaných organizmov, musí byť táto informácia uvedená na obale. Výrobky s nízkym obsahom geneticky modifikovaného materiálu (do 0,9 %) nie je povinné označiť za predpokladu, že prítomnosť tohto materiálu je náhodná alebo technicky nevyhnutná. Kontrolu správnosti označovania potravín, vzhľadom na obsah geneticky modifikovaných organizmov, je možné vykonať len na základe zistenia prítomnosti alebo neprítomnosti modifikovaného génu v potravine. Pre posúdenie správnosti označenia vzhľadom na platnú legislatívu, je dôležité stanoviť aj množstvo modifikovaného génu v potravine.

Odber vzoriek sa vykonával na základe overených vedeckých a štatistických protokolov zahrnutých v rámci platnej legislatívy ES a metodických usmernení ŠVPS SR Bratislava.

Kontroly boli vykonávané u výrobcov potravín rastlinného pôvodu, pri uvádzaní na trh a manipulácii, u dovozcov z tretích krajín s vyššie uvedenými surovinami a potravinami rastlinného pôvodu (VO - sklady, obchodná sieť).

Jednalo sa hlavne o kontroly náhodného výskytu GMO u surovín a vo výrobkoch, ktoré nemali v označení uvedené „vyrobené z geneticky modifikovaných surovín“.

Pozornosť sa tiež venovala minimálnej frekvencii GMO pre odber vzoriek rastlinného pôvodu dovážaných z tretích krajín, ktorá bola stanovená na základe analýzy rizika a výsledkov odberov vzoriek u prevádzkovateľov v predchádzajúcom období. Vzorky boli analyzované v skúšobných laboratóriách **ŠVPÚ Dolný Kubín (národné referenčné laboratórium) a ŠVPÚ Bratislava**. V roku 2012 odobrali inšpektori RVPS rámci úradných kontrol **175 vzoriek**. Následné analýzy preukázali pozitívne výsledky u 2 vzoriek, pokiaľ sa jedná o prítomnosť geneticky modifikovaného materiálu. V jednom prípade bola u výrobku zo sóje zistená prítomnosť autorizovaného GMO materiálu, **(v množstve <0,1)**, bez povinnosti označenia na obale potravinárskeho výrobku - výrobky s nízkym obsahom geneticky modifikovaného materiálu (do 0,9 %) nie je povinné označiť za predpokladu, že prítomnosť tohto materiálu je náhodná alebo technicky nevyhnutná. Pokiaľ sa jedná o druhú pozitívnu vzorku, **zistila sa prítomnosť promótoru CaMV 35S, génu bar a geneticky modifikovanej kukurice Bt176**. Jednalo sa o nevyhovujúci výsledok, nakoľko podľa rozhodnutia Komisie č. 304/2007 z 25. apríla 2007 o stiahnutí kukurice Bt176 (SYN-EV176-9) a z nej získaných výrobkov na trhu sa jej prítomnosť (ak je táto prítomnosť náhodná a technicky neodvratná a ak neprekročí obsah 0,9%) tolerovala do piatich rokov od oznámenia uvedeného rozhodnutia (t.j. do 5.5.2012).

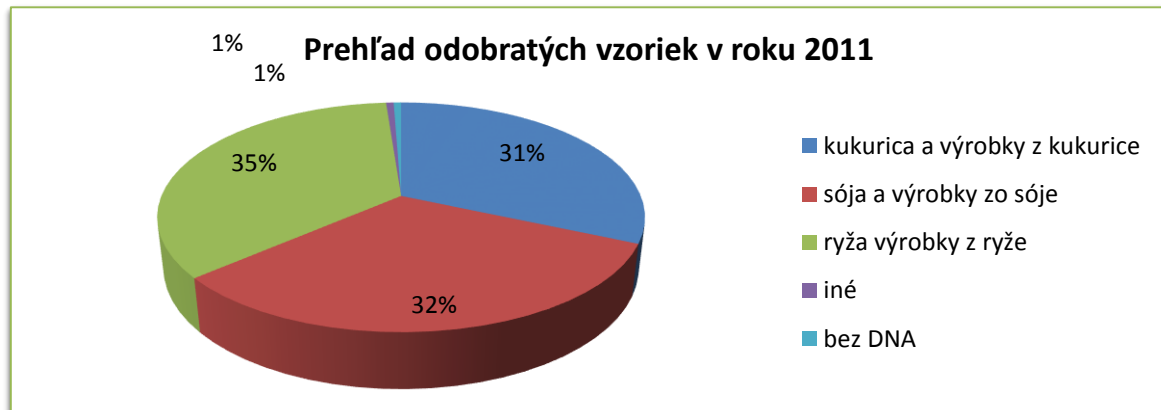
Pre kukuricu Bt176 bol udelený súhlas rozhodnutím Komisie 97/98/ES z 23. januára 1997. Keďže ohlasovateľ nepredložil žiadosť o obnovu povolenia po uplynutí jeho platnosti (10 rokov), Komisia vydala rozhodnutie (2007/304/ES) o jej stiahnutí. Napriek stiahnutia z trhu sa zistila v analyzovanej vzorke kukurice na prípravu pukancov prítomnosť tohto génu. Je potrebné uviesť, že vzorky boli odobraté „Ad hoc“ na základe notifikácie v RASFF. Prehľad o počte analyzovaných vzoriek v príslušných laboratóriách (ŠVPÚ) je uvedený v tabuľke č. 74.

Tabuľka č. 74

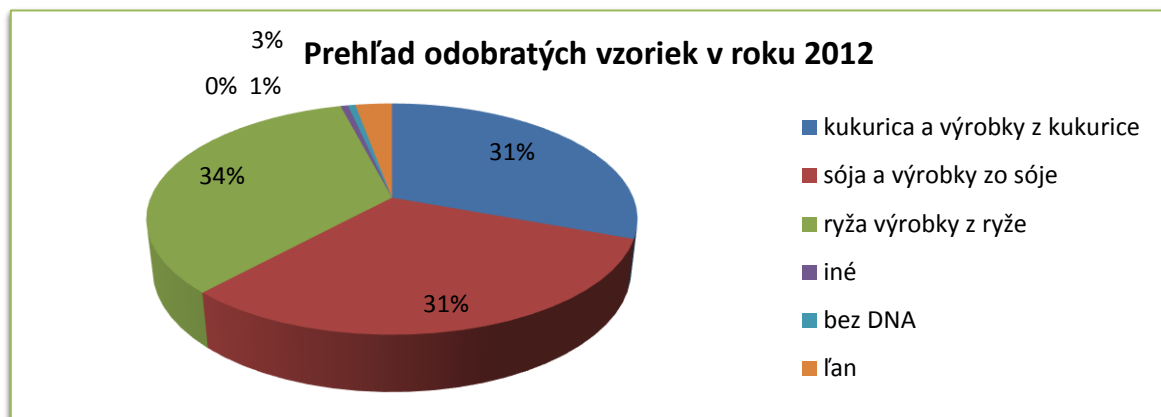
Prehľad o počte analyzovaných vzoriek v príslušných laboratóriách v roku 2012

Typ vzorky	Výsledok kvalitatívnej analýzy	Laboratórium ŠVPÚ		Spolu
		Dolný Kubín	Bratislava	
		počet vzoriek		
sója a výrobky zo sóje	negatívna	53	0	53
	pozitívna	1 (<0,1)	0	1
kukurica a výrobky z kukurice	negatívna	36	16	52
	pozitívna	1 (Bt 176)	0	1
ryža výrobky z ryže	negatívna	38	21	59
	pozitívna	0	0	0
ľan	negatívna	3	0	3
	pozitívna	0	0	0
iné	negatívna	0	1	1
	pozitívna	0	0	0
neizolovaná DNA		2	3	5
SPOLU		134	41	175

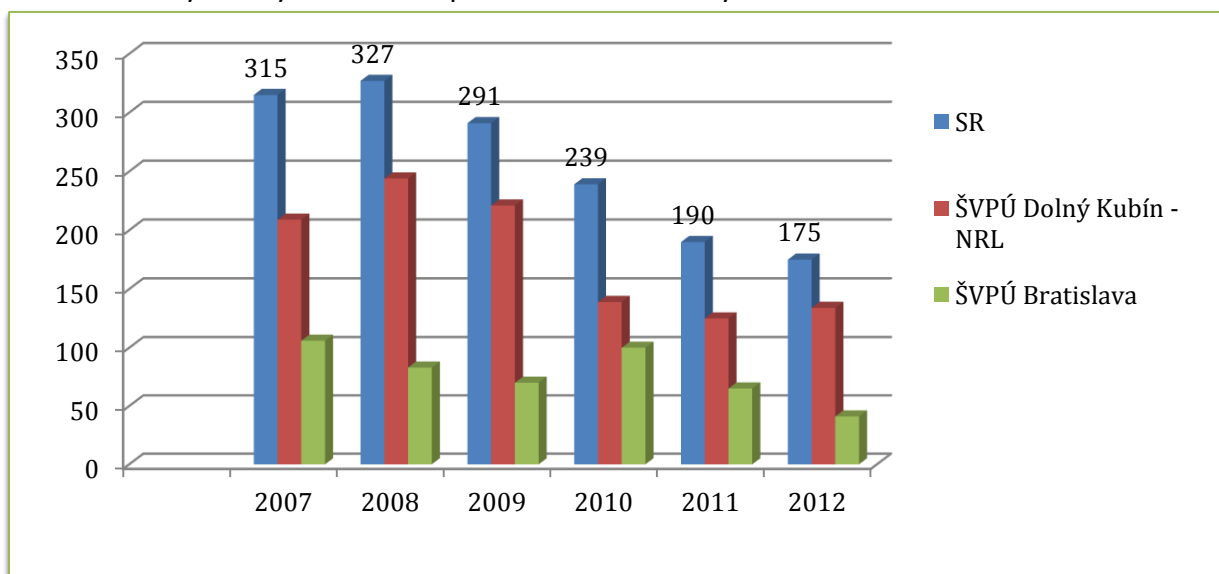
Graf č. 53
Prehľad odobratých vzoriek GMO v roku 2011

Graf č. 54
Prehľad odobratých vzoriek GMO v roku 2012

Graf č. 55
Prehľad o analyzovaných vzorkách potravín GMO za roky 2007 - 2012 v SR

Kontrola mykotoxínov v obilninách

Výskyt mykotoxínov v obilninách a výrobkoch z nich môže kolísať z roka na rok v závislosti od mnohých faktorov ako sú napríklad klimatické podmienky, alebo poľnohospodárska prax. Tieto toxíny nie je možné úplne odstrániť zo surovín, preto je nevyhnutná ich každoročná kontrola kontaminácie trichotecénmi, resp. mykotoxínmi všeobecne. Vykonávanie úradných kontrol, monitoringov, využitie ich výsledkov v praxi, analýza rizika a využívanie princípov prevencie kontaminácie prispieva k bezpečnosti potravín a ochrane záujmov spotrebiteľa. Detekcia hubových kontaminantov v potravinách a vykonávanie úradných kontrol je dôležitá oblasť pre potvrdenie bezpečnosti a vysokej kvality potravín. V období rokov 2009 – 2011 bola monitorovaná kontaminácia obilnín pestovaných v SR so zameraním na fuzáriové toxíny. Výsledky poukazujú na relatívne vysokú kontamináciu slovenského obilia v porovnaní s priemernými hodnotami v EÚ. Všeobecne sa jedná o vyššie množstvo kontaminovaných vzoriek u nás v porovnaní s priemerom v EÚ, preto bolo veľmi dôležité pokračovať v sledovaní kontaminácie obilnín a v analýzach v rámci odobratých vzoriek v oblasti úradných kontrol potravín za účelom ochrany spotrebiteľa aj v roku 2012. Na základe vyššie uvedených skutočností inšpektori RVPS vykonali v zmysle zákona NR SR č. 152/95 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov v období mesiacov august - október 2012 u primárnych producentov, výrobcov mlynských, ako aj v baliarňach obilia cieľené kontroly so zameraním na zdravotnú neškodnosť obilia a výrobkov z obilia z úrody 2012.

Predmetom analýz boli hlavne deoxynivalenol a zearalenon, ale aj ostatné mykotoxíny kontaminujúce obilniny.

Pri odbere vzoriek v roku 2012 sa brali do úvahy nasledovné výsledky z predchádzajúceho obdobia (2009-2011):

- výsledky naznačujú, že v prípade kontaminácie zrn obilnín mykotoxínmi, najväčšie riziko predstavujú trichotecén deoxynivalenol a zearalenon,
- menej rizikovými sa javia T-2, HT-2 toxíny, ochratoxín A a fumonizíny,
- výsledky analyzovaných vzoriek poukazujú, že deoxynivalenol bol najrozšírenejším (prevládajúcim) toxínom rodu *Fusarium* v rokoch 2009-2011 s koncentráciou v rámci konvenčnej produkcie v rozpätí od 20 $\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$ do 2 651,79 $\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$,
- vzorky pšenice sú najviac kontaminované všetkými druhmi trichotecénov, potom v rámci pestovaných obilnín nasleduje jačmeň,
- pozorovaním vzoriek pšenice a jačmeňa je možné konštatovať, že fuzáriami napadnuté plodiny môžu obsahovať jeden alebo viac trichotecénov,
- kontaminácia môže byť eliminovaná dodržiavaním zásad správnej poľnohospodárskej praxe a použitím vhodných agrotechnických opatrení a prostriedkov na ochranu rastlín,
- kraje západ, stred a východ SR sú štatisticky

- preukazne rozdielne vo výskyte trichotecénu deoxynivalenolu pri pšenici,
- jednoznačne najrizikovejšou oblasťou z hľadiska akumulácie mykotoxínov v rokoch 2009 – 2011 bol západ SR,
 - z celkového počtu 284 všetkých analyzovaných vzoriek obilnín bolo 234 pozitívnych na obsah deoxynivalenolu s percentuálnym výskytom 79,66 %, 84,84 % a 83,58 % v príslušných rokoch 2009, 2010 a 2011, všeobecne sa jedná o vyššie množstvo kontaminovaných vzoriek u nás v porovnaní s priemerom v EU,
 - rok 2010 bol typickým fuzarióznym rokom,
 - ostatné trichotecény typu B, NIV a HT-2, T-2, boli v období rokov 2009 – 2011 v porovnaní s hodnotami DON prítomné na relatívne nižších hladinách (úrovniah),
 - dostupné údaje naznačujú, že pšenica a kukurica sú obilniny s vysokým výskytom a vysokými hladinami kontaminácie zearalenonom, zatiaľ čo ovos rovnako ako jačmeň sú týmto toxínom kontaminované príležitostne,
 - priemerné obsahy ochratoxínu A predstavovali 0,179 µg.kg⁻¹, 0,571 µg.kg⁻¹ a 0,65 µg.kg⁻¹ v rokoch 2009, 2010 a 2011, vzhľadom na maximálny limit 5 µg.kg⁻¹ sa jedná o nízke namerané hodnoty, ale je len zriedkavo zdrojom výraznej kontaminácie poľnohospodárskych produktov,
 - je potrebné zo strany primárnych producentov dodržiavať stanovené princípy, ktoré sú zamerané na kľúčové faktory na kontrolu kontaminácie toxínmi Fusarium na poli uvedené v odporúčaní Komisie 2006/583/ES, ako aj v odporúčaní Komisie zo 17. augusta 2006 o prítomnosti deoxynivalenolu, zearalenonu, ochratoxínu A, T-2 a HT-2 a fumonizínov vo výrobkoch určených na krmivo pre zvieratá (2006/576/ES),
 - veľmi dôležitou oblasťou sú vhodné priestory pre uskladnenie obilnín a skladovacie podmienky.

Tabuľka č. 75

Sortiment analyzovaných vzoriek a výsledky analýz v roku 2012

Komodita - analyzované vzorky	Počet odobratých vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek
Pšenica potravinárska	63	2
Jačmeň	16	0
Raž	11	0
Ovos	6	0
Tritikale	2	0
Kukurica	3	0
Špalda	1	0
Mlynské výrobky	10	0
SPOLU	112	2

Vzorky **pšenice** potravinárskej odobraté u primárnych producentou **nevyhoveli** nariadeniu Komisie (ES) č.1881/2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu kontaminantov v potravinách pre prekročenie najvyššie prípustných množstiev fuzariových mykotoxínov:

- **zearalenon** (zistené množstvo 210 mg/kg, limit je 100 mg/kg)
- **deoxynivalenol** (2580 mg/kg, limit je 1750 mg/kg).

Cielená kontrola ryže – olovo

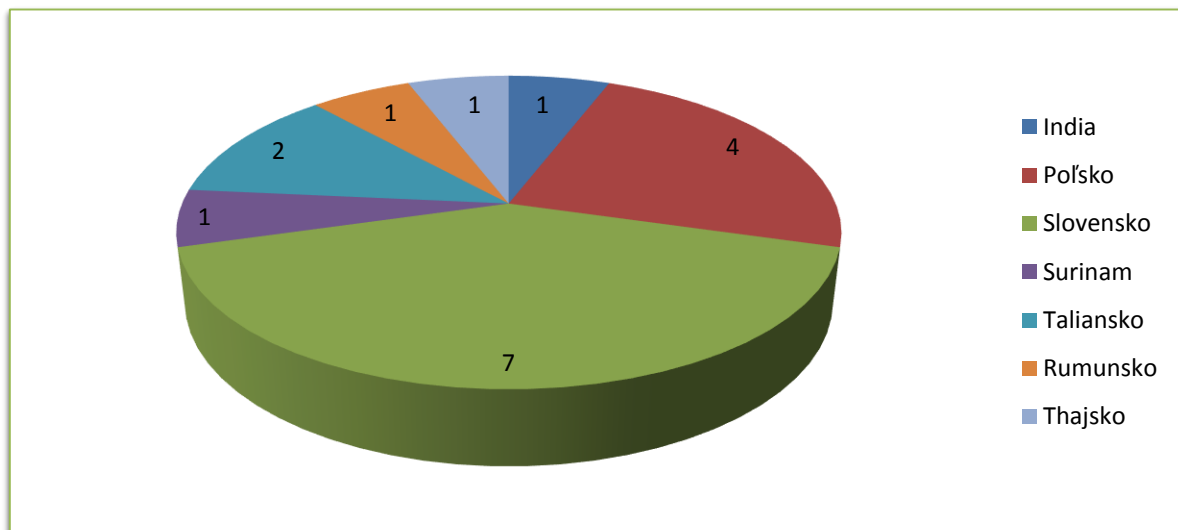
Vzhľadom na notifikáciu v RASFF zo dňa 21.05.2012, kontrolné zistenia v SR, informácie pre spotrebiteľov zo strany prevádzkovateľov ohľadne stiahnutia výrobku a v záujme ochrany zdravia spotrebiteľov sa vykonali odbery vzoriek ryže za účelom stanovenia obsahu olova.

Celkovo bolo odobratých a následne v skúšobných laboratóriách analyzovaných **17 vzoriek ryže**. Preverený bol celý sortiment ryže, odoberali sa vzorky pôvodom z tretích krajín, v rámci vnútrokomunitárnej výmeny a pôvodom zo SR. Všetky analyzované vzorky ryže vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy, nariadeniu Komisie (ES) č.1881/2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu kontaminantov v potravinách - maximálne hodnoty obsahu olova.

Graf č. 56

Prehľad o analyzovaných vzorkách ryže podľa krajín pôvodu

Kontrola tabakových výrobkov

Úradné kontroly tabakových výrobkov sa vykonávali orgány ŠVPS SR v roku 2012 u výrobcov tabakových výrobkov, pri skladovaní a uchovávaní, u prepravcov, distribútorov, pri dovoze z tretích krajín, pri predaji konečnému spotrebiteľovi, ako aj vykonávanie ďalších činností okrem poskytovania služieb spoločného stravovania v zmysle **zákona č. 335/2011 Z. z. o tabakových výrobkoch**, ktorý nadobudol účinnosť od 1. novembra 2011 a v zmysle zákona č.377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých predpisov v znení neskorších predpisov.

Pri výkone úradných kontrol sa pozornosť venovala požiadavkám na výrobu tabakových výrobkov, ich umiestňovaniu na trh a označovaniu tabakových výrobkov. V obchodnej sieti sa hlavne jednalo o malé predajne – stánkový predaj, ale taktiež sa vykonávali kontroly tabakových výrobkov v stredných predajniach a špecializovaných predajniach tabakových výrobkov, resp. v sieti supermarketov a hypermarketov v rámci

plánovaných širokosortimentných previerok, ako aj cielených kontrol. Kontroly tabakových výrobkov boli zamerané hlavne na kontrolu označovania tabakových výrobkov (varovné označenia: všeobecné a dodatočné varovania), kontrola obsahu škodlivých látok, požiadavky na skladovanie a prepravu tabakových výrobkov, hygienické požiadavky pri výrobe, manipulácii a umiestňovaní na trh, platnosť vydaných osvedčení na výrobu tabakových výrobkov, súhlasné návrhy na uvedenie priestorov prevádzkarne do prevádzky, registrácia prevádzkarní a podmienky umiestňovania tabakových výrobkov na trh. V rámci vykonaných kontrol bol preverený celý sortiment tabakových výrobkov (výrobky určené na fajčenie, žuvanie, šnupanie a cmúľanie), preverovalo sa či nie je uvádzaný do obehu tabak na vnútorné použitie a výrobky napodobňujúce tvarom a vzhľadom tabakové výrobky alebo tabakové potreby vo forme potravinárskych výrobkov. Pokiaľ bolo v roku 2011 vykonaných 1 138, v roku 2012 sa vykonalo **1779 úradných kontrol tabakových výrobkov**. Prehľad podľa jednotlivých stupňov je uvedený v tabuľke 76.

Tabuľka č. 76

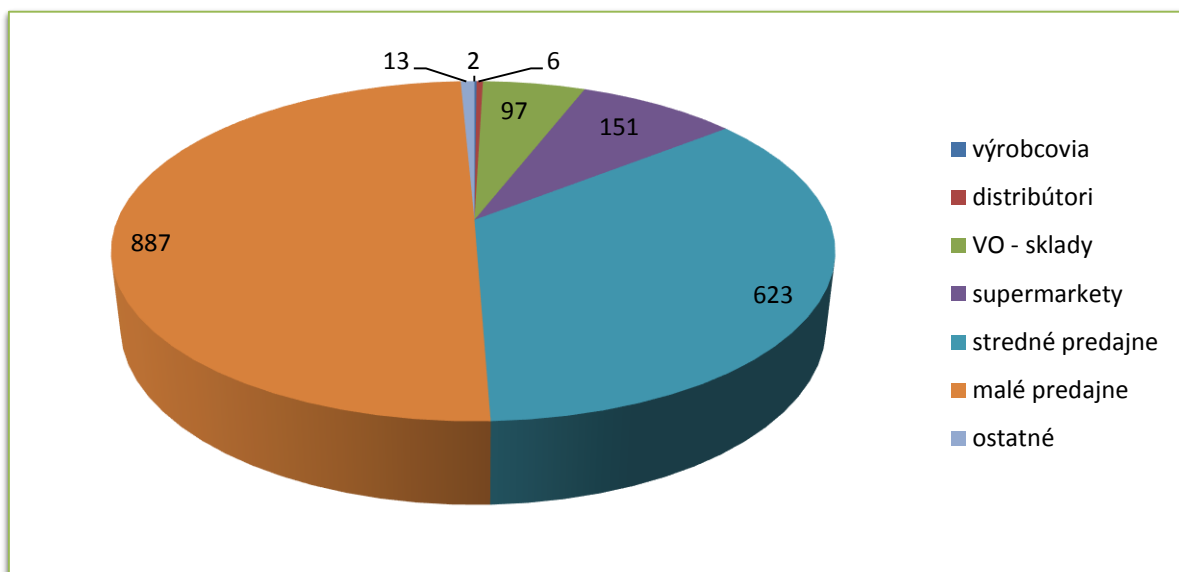
Počty vykonaných úradných kontrol tabakových výrobkov podľa jednotlivých stupňov

Kontroly spolu	Výrobcovia a baliarne	Distribútori a dopravcovia	Veľkoobchodné sklady	Hyper a supermarkety	Stredné predajne	Malé predajne	Ostatné
1779	2	6	97	151	623	887	13

Nedostatky boli zistené v 1 prípade, výrobca pri výkone úradnej kontroly nepredložil osvedčenie na výrobu tabakových výrobkov v zmysle požiadaviek zákona č. 335/2011 Z.z. o tabakových výrobkoch.

Graf č. 57

Kontrolované prevádzky – tabakové výrobky

Kontrola verejných skladov

Zákon č.144/1998 Z. z. o skladiskovom záložnom liste, tovarovom záložnom liste a o doplnení niektorých ďalších zákonov, zavádza 2 druhy cenných papierov: skladiskový záložný list a tovarový záložný list, prostredníctvom ktorých je možné získať úver a na zabezpečenie záväzkov s tým spojených, zriadiť záložné právo k hnutelným veciam – výrobkom rastlinného pôvodu, na ktoré znie záložný list. Kontrolu dodržiavania citovaného zákona vykonávali poverení inšpektori v rámci pôsobnosti príslušných Krajských veterinárnych a potravinových správ SR v spolupráci s MPRV SR. V každom kraji Slovenskej republiky je MPRV SR poverený konkrétny inšpektor na výkon previerok vo verejných skladoch. Úlohou inšpektora je vykonať kontrolu kvality skladovaného obilia, posúdiť celkovú hygienu vo verejnom sklade. V prípade nového navrhovaného verejného skladu bolo potrebné posúdiť vhodnosť objektu na prevádzku ako „verejný sklad“. V roku **2012** vykonali poverení inšpektori na základe požiadavky MPRV SR celkovo **25 kontrol verejných skladov**, vo všetkých prípadoch bez nedostatkov.

Kontrola krížového plnenia

V prípade krížového plnenia sa jedná o kontrolné prepojenie priamych platieb do poľnohospodárskej prvovýroby v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ a niektorých platieb v rámci Programu rozvoja vidieka 2007 – 2013 s dodržiavaním stanovených právnych noriem – požiadaviek (odborné právo) a štandardov. Predstavuje základné požiadavky a štandardy týkajúce sa správy a správnej poľnohospodárskej praxe a správnych zásad ochrany životného prostredia podľa článkov 5 a 6 nariadenia Rady (ES) č. 73/2009. Jednou z povinných požiadaviek je aj kontrola bezpečnej výroby potravín (PH 11). Požiadavky sa kontrolovali u žiadateľov priamych platieb, pokiaľ sa podnik podieľal na výrobe, spracovaní alebo distribúcií potravín. Subjekty boli vyberané na základe rizikovej analýzy, požiadavky sa neuplatňovali na prvovýrobu na súkromné domáce použitie alebo na domácu prípravu, manipuláciu alebo skladovanie potravín pre súkromnú domácu spotrebu. Na základe vykonaných úradných kontrol u relevantných prevádzkovateľov neboli zistené nedostatky v oblasti PH 11.

Značka kvality SK 2012 – potraviny rastlinného pôvodu

Okrem kontrol vykonaných v zmysle zákona o potravinách, boli inšpektormi RVPS v roku 2012 vykonané aj kontroly v zmysle „Národného programu podpory poľnohospodárskych výrobkov a potravín“, keďže podľa „Zásad posudzovania a udeľovania Značky kvality SK na poľnohospodárske výrobky a potraviny“, vykonávajú kontrolu dodržiavania podmienok udeľovania národnej značky u registrovaných výrobkov orgány ŠVPS SR.

Pri kontrolách inšpektori zisťovali, či výrobok spĺňa všetky požiadavky uvedené v štatúte Značky kvality SK, t. j. najmä či:

- výrobca spĺňa požiadavky zákona o potravinách, ako aj príslušnej národnej a európskej legislatívy vzťahujúcej sa k predmetnému výrobku,
- výrobok spĺňa parametre uvedené v technickej dokumentácii, ktorú výrobca ako prílohu predkladal k žiadosti o udelenie značky, inšpektori venovali osobitnú pozornosť posúdeniu údajov v kolónke „nadštandardné kvalitatívne vlastnosti“,

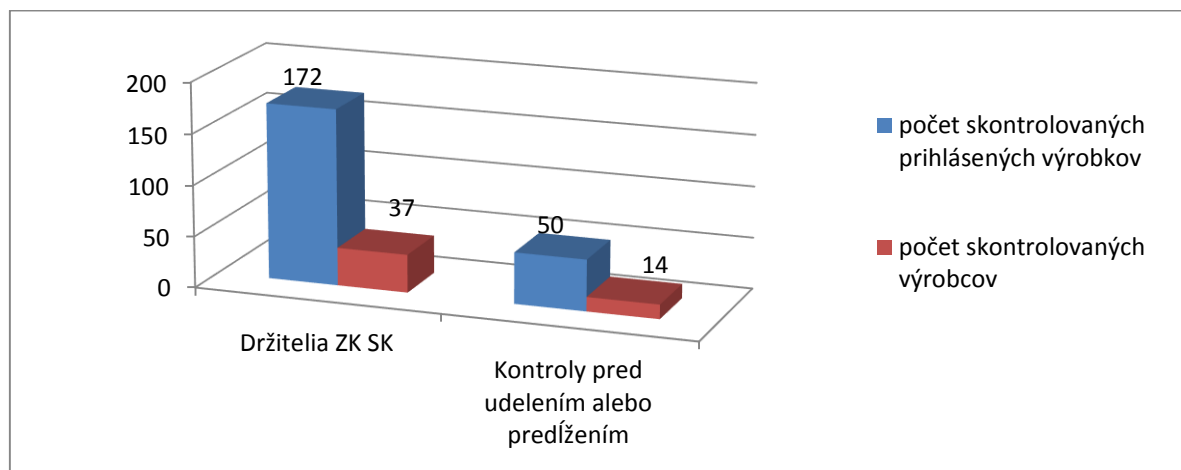
- výrobok spĺňa požiadavku na predpísané % zastúpenia surovín domáceho pôvodu,
- všetky fázy výrobného procesu sú uskutočňované na území Slovenskej republiky, s výnimkou surovín z dovozu,
- čerstvé ovocie a zelenina predávané v jednom balení sú toho istého pôvodu, odrody alebo trhového druhu a vyrovnanej kvality (I. trieda alebo výber alebo extra trieda) spĺňajúce obchodné normy kvality ako napr. normy kvality EHK alebo normy kvality.

V roku 2012 boli vykonané kontroly u **37 výrobcov** potravín rastlinného pôvodu a spolu bolo prekontrolovaných **172 výrobkov**, ktoré boli aktuálnymi držiteľmi ocenenia „Značka kvality SK“.

Okrem toho boli vykonané kontroly u výrobcov, uchádzajúcich sa o ocenenie Značka kvality SK. Spolu bolo vykonaných 14 kontrol pred udelením alebo predĺžením, pri ktorých bolo skontrolovaných 50 výrobkov rastlinného pôvodu.

Graf č. 58

Prehľad o počte kontrol držiteľov Značky kvality SK prihlásených výrobkov rastlinného pôvodu v roku 2012

Politika kvality

V zmysle Zákona NR SR č. 152/95 Z. z., § 9a odsek (8) „Úradnú kontrolu poľnohospodárskych výrobkov a potravín s chráneným označením pôvodu (CHOP), s chráneným zemepisným označením (CHZO) alebo s označením zaručenej tradičnej špeciality (ZTŠ) spĺňajúcich požiadavky podľa osobitných predpisov vykonávajú orgány ŠVPS SR

Pri bežných plánovaných úradných kontrolách v obchodnej sieti inšpektori úradnej kontroly potravín preto v roku 2012 vykonávali nasledovné činnosti:

1. skontrolovali, či sa v predajni vyskytujú výrobky s CHOP, CHZO alebo ZTŠ,
2. uviedli podrobné údaje o výskyte takýchto výrobkov do záznamu z úradnej kontroly (Presný originálny názov výrobku, výrobca, druh výrobku, druh použitého symbolu a pod.),
3. overili si následne v elektronickej databáze EÚ „DOOR“ oprávnenosť použitia loga na výrobkoch,
4. v prípade zistenia neoprávneného použitia loga na výrobku je potrebné vykonať v predajni dodatočnú úradnú kontrolu, vzhľadom na ustanovenie §6 odsek (5) písmeno b) Zákona NR SR č. 152/95 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov, ako príloha k záznamu z úradnej kontroly sa vyhotovuje aj fotodokumentácia podozrivých výrobkov,
5. v prípade pozitívnych zistení RVPS zasiela na ŠVPS SR kópie záznamov z dodatočných úradných kontrol,
6. zistenia boli zapísané aj do programu KIČ (elektronická databáza kontrolnej činnosti), kde je v rámci zápisu zistení z plánovaných úradných kontrol vytvorená kolónka „Politika kvality“.

Na základe údajov z elektronickej databázy bolo v roku 2012 vykonaných 43 kontrol, pri ktorých inšpektori skontrolovali aj výrobky rastlinného pôvodu s označením CHOP, CHZO alebo ZTŠ. Pri uvedených kontrolách bolo spolu prekontrolovaných 70 výrobkov rastlinného pôvodu, z toho 56 výrobkov s označením CHZO, 12 výrobkov s označením CHOP a 2 výrobky s označením ZTŠ. Nezhody neboli zistené ani pri jednej úradnej kontrole.

Cielená kontrola balených zmrzlín, mrazených krémov z Poľska

Odber vzoriek vykonali jednotlivé RVPS podľa rozmiestnenia distribučných centier obchodných reťazcov a zároveň podľa rozmiestnenia veľkoobchodných skladov a maloobchodnej siete, hlavne v severnej časti SR. V odobratých vzorkách sa analyzovala prítomnosť farbív. Z uvedeného dôvodu boli analyzované hlavne zmrzliny ovocné, farebné ako - jahodové, citrónové, vanilkové, karamelové, jahodovo-ríbezľové, vanilkovo-borievkové, atď. Pri odbere vzoriek jednotlivé RVPS oznamovali aké druhy ovocných zmrzlín sa nachádzajú v jednotlivých distribučných centrách, VO skladoch alebo v maloobchodnej sieti, aby sa zamedzila duplicita pri odbere vzoriek. Celkom bolo **odobratých 15 vzoriek zmrzlín alebo zmrzlinových krémov**. Z uvedeného množstva bola **1 vzorka** (t.j. 6, 66% z celkového množstva) ovocnej zmrzliny nevyhovujúca (Vanilkovo-borievková zmrzlina). Na obale uvedenej vzorky boli deklarované prírodné farbivá antokyan a betakarotén. Vo vyšetrenej vzorke bola zistená prítomnosť syntetických farbív ponceau 4R (E 124), brilantná modrá (E 133) a brilantná čierna (E151).

Cielená kontrola kontroly kvality konzumných zemiakov

V rámci vyhláseného cieleného sledovania bolo **vykonaných 463 kontrol**, z toho 7 kontrol (1,5%) u prvovýrobcov t.j. pestovateľov zemiakov, 2 kontroly (0,4%) v baliarni

zemiakov, 2 kontroly (0,4%) u distribútorov zemiakov, 48 kontrol (10,4%) vo veľkoobchodných skladoch a 404 kontrol (87,2%) v obchodnej sieti. Z kontrol vykonaných v maloobchodnej sieti predstavovalo 206 kontrol (51%) v hyper a supermarketoch, 151 kontrol (37,4%) v stredných predajniach a 47 kontrol (11,6%) v malých predajniach. Počas vykonaných úradných kontrol inšpektori v 33 prípadoch zistili nedostatky a následne zakázali ďalší predaj konzumných zemiakov. Dôvody porušenia predpisov boli v 21 prípadoch: predaj zemiakov nevhodných na ľudskú spotrebu z dôvodu zistenia výskytu mokrej a suchej hniloby zemiakov, plesne, zvýšeného množstva v balení naklíčených a zelených zemiakov. V 1 prípade boli zemiaky skladované za nevhodných podmienok a v 11 prípadoch boli zistené nedostatky v označovaní zemiakov.

Cielená kontrola obsahu kyseliny mravčej v kvasenej zelenine z Poľska

Na základe informácií z RAPID systému o výskyte kyseliny mravčej v kvasenej zelenine z Poľska, bolo vyhlásené celoslovenské sledovanie s cieľom monitoringu výskytu takýchto potravín na Slovensku a v prípade zistenia ich výskytu zakázanie predaja takýchto potravín. Počas cielených kontrol bolo vykonaných 270 kontrol, z toho 3 kontroly (1,1%) u výrobcov a v baliarňach, 1 kontrola (0,37%) u distribútorov, 50 kontrol (18,5%) vo veľkoobchodných skladoch, 50 kontrol (18,5%) v hyper a supermarketoch, 79 kontrol (29,2%) v stredných predajniach a 86 kontrol (31,8%) v malých predajniach. Počas kontrol bolo do úradných laboratórií odobratých **25 podozrivých vzoriek, z toho u 6 sa potvrdil výskyt kyseliny mravčej (24%) a v 2 ďalších vzorkách boli zistené nedostatky** v označovaní a prítomnosť konzervačnej látky, ktorá v tomto druhu potravín nie je povolená. Všetky nevyhovujúce vzorky boli pôvodom z Poľska. Z odobratých 25 vzoriek bolo 15 vzoriek pôvodom z Poľska a 10 vzoriek slovenského pôvodu. Z 25 odobratých vzoriek bolo 6 vzoriek odobratých v hyper a supermarketoch, 1 vzorka v malých predajniach, 2 vzorky v stredných predajniach, 11 vzoriek vo veľkoobchodných skladoch ovocia a zeleniny, 4 vzorky vo veľkoobchodných skladoch všeobecných a 1 vzorka u výrobcu.

Monitoring obsahu sóje v koreniach zmesiach určených do mäsových výrobkov

Cielené sledovanie bolo vyhlásené na základe opakovaného zistenia prítomnosti sóje v niektorých mäsových výrobkoch, s cieľom vylúčenia zámerného pridávania sóje do predmetných mäsových výrobkov. Celkovo bolo počas cieleného sledovania vykonaných 8 kontrol u výrobcov a v baliarňach koreniach zmesí, počas ktorých bolo odobratých **10 vzoriek**. Počas cieleného sledovania neboli zistené nedostatky.

Cielené kontroly predaja liehovín v predajných stánkoch a na čerpacích staniach

Z dôvodu zistenia predaja liehovín s vysokým obsahom metanolu v Českej republike, po konzumácii ktorých došlo k viacerým otravám, ako aj úmrtiam, bola určená pre všetky RVPS cielená kontrola predaja liehovín v predajných stánkoch, na čerpacích staniach, prípadne v maloobchodnej sieti, kde by mohlo dochádzať k predaju rozlievaných liehovín.

V rámci tejto cielenej kontroly bolo odobratých **40 vzoriek liehovín** na stanovenie laboratórnych analýz. Podľa protokolov o skúškach 8 vzoriek liehovín nevyhovovalo požiadavkám všeobecne záväzných právnych predpisov. Šesť vzoriek nevyhovelo v označovaní pre neuviedenie alebo nečitateľnosť údajov o identifikácii dávky. Jedna vzorka nevyhovela pre nižší obsah etanolu: 39,2 obj.% oproti deklarácii PPP 40,0 obj.%. Jedna vzorka liehoviny nevyhovela pre prekročený limit metanolu, limit: 30 g/hl, zistené vo vzorke 189 g/hl.

Inšpektori v rámci tejto cielenej kontroly vykonali u PPP spolu **688 kontrol**, z toho najviac 447 kontrol v malých predajniach. U 17 prevádzkovateľov potravinárskych podnikov boli zistené nedostatky. Pri týchto kontrolách okrem hygienických nedostatkov zistili aj umiestňovanie na trh liehovín bez identifikácie dávky, liehovín bez zelenej nálepky s číslom šarže, dátumom výroby a identifikačným číslom protokolu akreditovaného laboratória.

Taktiež na mieste u PPP zistili predaj liehovín od výrobcu „Likérka Drak“, podozrivých z vysokého obsahu metanolu a narušenia ich originality – poškodené, pokrčené, prelepené kontrolné pásky – kolký. Podozrivé liehoviny boli ovzorkované a vyšetrené v laboratóriách. Výsledky rozborov sú uvedené v predchádzajúcej časti. Na mieste u PPP v 6 prípadoch uložili opatrenia a v 11 prípadoch bol daný návrh na začatie správneho konania.

Cielené kontroly ohľadne dodržiavania zákazu predaja liehovín pôvodom z Českej republiky

Z dôvodu vydania opatrení, ktorými ÚVZ dočasne zakazoval uvádzať do obehu, predávať a používať liehoviny s obsahom alkoholu od 20 objemových percent vyrobených na území Českej republiky, bola určená cieľená kontrola pre všetky RVPS v SR so zameraním na prednostné vykonanie kontrol dodržiavania tohto zákazu. Inšpektori v rámci tejto cielenej kontroly vykonali u PPP spolu **1490 úradných kontrol**, z toho najviac 851 kontrol v malých predajniach. U 33 prevádzkovateľov potravinárskych podnikov boli zistené nedostatky najmä v tom, že aj napriek zákazu bol zistený predaj liehovín z ČR, stiahnuté liehoviny pôvodom z ČR neboli v skladovacích priestoroch dostatočne zabezpečené proti neoprávnenej manipulácii a na etiketách stiahnutých liehovín z predaja nebola zrejmalá krajina pôvodu. Na základe uvedených zistení inšpektori ukladali opatrenia na mieste. V 5 prípadoch bol daný návrh na začatie správneho konania a v ostatných prípadoch boli uložené opatrenia na mieste na zjednanie nápravy. V rámci tejto cielenej kontroly bolo odobratých **7 vzoriek liehovín** na stanovenie obsahu metanolu. Podľa protokolov o skúškach 1 vzorka liehovín (Tradičný kvalitný kapitánsky 40 obj.%) nevyhovela požiadavkám legislatívy pre prekročený limit metanolu, limit: 30 g/hl, zistené vo vzorke 50,01 g/hl.

Cielené kontroly ohľadne kontrole dodržiavania opatrenia hlavného hygienika SR k zákazu predaja liehovín pôvodom z ČR, zákaz umiestňovania na trh liehoviny „Originál Tuzemák, výrobca Likérka Drak s.r.o.“ a preventívne opatrenie na výrobky vyrobené Likérkou Drak a Cieľená kontrola liehu a liehovín vyrobených Likérkou Drak s.r.o.

Z dôvodu hlásenia zaslaného v RASFF s okamžitou platnosťou zakázania umiestňovania na trh liehoviny „Originál Tuzemák“, vyrobenej likérkou Drak s.r.o., ČR a z dôvodu zákazu umiestňovania na trh všetkých liehovín s označením výrobcu Likérka Drak s.r.o., ČR vyrobených a distribuovaných po 1. januári 2012 bola určená cieľená kontrola pre všetky RVPS v SR so zameraním na vydanie zákazu umiestňovania na trh všetkých výrobných dávok liehovín a liehu Likérky Drak s.r.o. a na kontrolu sťahovania všetkých liehovín s označením Likérka Drak do centrálnych skladov a k slovenským distribútorom. Inšpektori v rámci tejto cieľenej kontroly vykonali u PPP spolu **1724 úradných kontrol**, z toho najviac 727 kontrol v stredných predajniach. **U 77 prevádzkovateľov potravinárskych podnikov boli zistené nedostatky.** Zákazy umiestňovania na trh liehovín vyrobených Likérkou Drak s.r.o., KP Česká republika boli vydané inšpektormi na mieste na množstvo 279 258 litrov.

Cielené sledovanie ohľadne fyzikálno – chemického vyšetrenia kakaového prášku z Poľska z dôvodu opakovaného zistenia cudzích prímiesí

Na základe opakovaného zistenia prímiesí cudzích jemných čiastočiek anorganického pôvodu v kakaovom prášku dovážaného v Poľska, bolo vyhlásené celoslovenské sledovanie s cieľom monitoringu výskytu takýchto potravín na Slovensku a v prípade zistenia ich výskytu zakázanie predaja takýchto potravín. Počas trvania cieľeneho sledovania bola na Slovensku zistená distribúcia 2 rôznych druhov kakaových práškov pôvodom z Poľska. Z oboch druhov kakaového prášku boli odobraté vzorky, ktoré boli následne podrobené fyzikálno – chemickej analýze. Obe vzorky boli vyhovujúce, nepotvrdilo sa podozrenie.

Cielená kontrola mimo pracovnej doby inšpektorov zameraná na obchodnú sieť

Cielená kontrola bola zameraná na zvýšenie účinnosti úradných kontrol v obchodnej sieti a v miestach určenia. Cieľom kontrol mimo pracovnej doby inšpektorov úradnej kontroly potravín bola ochrana spotrebiteľov pred ich zavádzaním a zvýšenie informovanosti spotrebiteľov a maloobchodu o predaji nekvalitných a zdraviu škodlivých potravín z iných členských štátov a z tretích krajín. Maloobchod v snahe predávať čo najlacnejšie tlačí na výrobcov (vrátane slovenských) na nahrádzanie kvalitných a nutrične hodnotných zložiek potravín lacnými náhradami, ktoré znižujú kvalitu, spôsobujú obezitu a s množstvom rôznych prídavných látok, aróm a príchutí aj ohrozujú zdravie spotrebiteľov. Nekalé praktiky v obchode a aj v distribúcii sa vykonávajú **mimo pracovnej doby inšpektorov úradnej kontroly**, lebo prevádzkovatelia sa boja odhalenia, preto bolo potrebné, aby inšpektori úradnej kontroly potravín vykonávali kontroly mimo zaužívaného stereotypu, t. j. v pracovné dni po 15,30 hod. a aj v sobotu a v nedeľu. Výsledky kontrol sú uvedené v tabuľke 76.

Tabuľka č. 76

Porovnanie bežných kontrol a kontrol mimo pracovnej doby

Druh kontroly	Počet kontrol	Kontroly s nedostatkami	Percento kontrol s nedostatkami
Bežné úradné kontroly	52 041	7 934	15,25%
Mimo pracovnej doby	1 280	724	56,56%

Cielená kontrola jedlej soli z Poľska

Previerky boli vykonané na základe potravinového škandálu v Poľsku, kde bola posypová soľ prebaľovaná a predávaná ako jedlá soľ, vykonané boli ciele kontroly soli používanej vo výrobe potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu. Inšpektori úradnej kontroly potravín vykonávali úradné kontroly vo výrobe, v baliarňach, kde sa ako zložka pri výrobe potravín používala soľ, pri podozrení, že soľ môže z Poľska pochádzať sa odoberali vzorky soli. Analýzy soli vykonávali ŠVPÚ Bratislava a Dolný Kubín, kontrolovali sa aj baliarne koreniacich zmesí pre výrobu mäsových výrobkov, výrobcov mäsových výrobkov, výrobcov zemiakových lupienkov, spracovaného ovocia a zeleniny (napr. cesnakovej pasty v soli a podobne), soľ v obchodnej sieti a v spoločnom stravovaní kontrolovali inšpektori RÚVZ. V rámci cieľného sledovania 1 vzorka nevyhovela v sensorických znakoch (KP: Maďarsko).

Zmeny v organizácii alebo manažmente kompetentných úradov

V roku 2012 neboli vykonané žiadne zmeny v organizácii a riadení orgánov štátnej veterinárnej a potravinovej správy v oblasti potravín rastlinného pôvodu.

Usmernenia alebo informácie pre potravinárskych prevádzkovateľov

Zástupcovia ŠVPS SR sa v roku 2012 zúčastňovali ako lektori na rôznych školiacich seminároch organizovaných zväzmi a asociáciami pre prevádzkovateľov potravinárskych podnikov (seminár Cechu pekárov a cukrárov západného Slovenska, Únie hydinárov Slovenska, seminár pre pestovateľov), v rámci seminárov organizovaných MPRV SR (krížové plnenie, predaj malých množstiev, bezpečnosť potravín), v rámci odborných konferencií a na zasadnutiach rôznych potravinárskych zväzov, cechov, asociácií a tiež s Potravinárskou komorou Slovenska a SPPK. Odborní zamestnanci priebežne informujú prevádzkovateľov potravinárskych podnikov pri osobných, telefonických i mailových konzultáciách o legislatívnych požiadavkách, nových právnych predpisoch, hygienických požiadavkách a o možných rizikách pri výrobe potravín. Prijímajú a riešia podnety spotrebiteľov zaslané písomne, mailom, resp. telefonicky. Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora, Potravinárska komora Slovenska a zväzy sú písomne a elektronicky informovaní aj o niektorých aktuálnych informáciách a požiadavkách, ktoré boli prerokované na zasadnutiach organizovaných Európskou komisiou, napr. požiadavky nariadenia o informáciách pre spotrebiteľov o potravinách (dva semináre), nové požiadavky nariadenia o prídavných látkach do potravín, požiadavky nariadení na dovozy potravín neživočíšneho pôvodu z tretích krajín a iné. Prevádzkovatelia potravinárskych podnikov sú o aktuálnych informáciách, ktoré sa týkajú postupov ŠVPS SR vo vzťahu k prevádzkovateľom potravinárskych podnikov a o zmenách v európskej a národnej legislatíve informovaní prostredníctvom internetovej stránky ŠVPS SR <http://www.svps.sk/> . Veľa informácií o potravinách dostávajú výrobcovia a aj spotrebiteľia prostredníctvom vystúpení zástupcov ŠVPS SR v tlačných a elektronických médiách.

10.7. Nová legislatíva

V roku 2012 boli vypracované a v Zbierke zákonov Slovenskej republiky uverejnené nasledovné právne predpisy v oblasti rastlinných komodít a tabakových výrobkov:

1. Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky z 26. januára 2012, ktorou sa upravujú niektoré cukry

- Vyhláška nadobudla účinnosť 1. marca 2012,
- Zbierka zákonov č. 37/2012, čiastka 13.

Uvedená vyhláška zrušuje výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 28. apríla 2004 č. 978/2004-100, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca niektoré cukry (oznámenie č. 327/2004 Z. z.).

2. Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky z 26. januára 2012, ktorou sa ustanovuje obsah kyseliny erukovej v olejoch a tukoch alebo v ich zmesiach určených na ľudskú spotrebu a požiadavky na prepravu kvapalných olejov a tukov v námornej doprave

- Vyhláška nadobudla účinnosť 1. marca 2012,
- Zbierka zákonov č. 38/2012, čiastka 13.

Uvedená vyhláška zrušuje výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 25. novembra 2005 č. 3445/2005-100, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca metódy odberu vzoriek a analytické metódy skúšania na úradnú kontrolu niektorých kontaminantov v potravinách (oznámenie č. 648/2005 Z. z.) v znení výnosu Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 26. júla 2006 č. 2063/2006-100 (oznámenie č. 495/2006 Z. z.).

3. Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky z 26. januára 2012 o kávových extraktoch a čakankových extraktoch

- Vyhláška nadobudla účinnosť 1. marca 2012,
- Zbierka zákonov č. 39/2012, čiastka 13.

Uvedená vyhláška zrušuje výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky zo 6. apríla 2005 č. 2059/2005-100, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca kávové extrakty a čakankové extrakty (oznámenie č. 181/2005 Z. z.).

4. Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky z 26. januára 2012 o kakau a čokoláde

- Vyhláška nadobudla účinnosť 1. marca 2012,
- Zbierka zákonov č. 40/2012, čiastka 13.

Uvedená vyhláška zrušuje výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 2. júna 2004 č. 1397/2004-100, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca kakao a čokoládu (oznámenie č. 376/2004 Z. z.).

5. Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky z 26. januára 2012 o ovocných šťavách a niektorých podobných výrobkoch určených na ľudskú spotrebu

- Vyhláška nadobudla účinnosť 1. marca 2012,

- Zbierka zákonov č. 42/2012, čiastka 13.

Uvedená vyhláška zrušuje výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 23. mája 2005 č. 2417/2005-100, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca ovocné šťavy a niektoré podobné výrobky určené na ľudskú spotrebu (oznámenie č. 85/2006 Z. z.) v znení výnosu č. 148/2011-100 (oznámenie č. 14/2011 Z. z.).

6. Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky z 26. januára 2012 o ovocných džemoch, rôsoloch, marmeládach a sladenom gaštanovom pyré

- Vyhláška nadobudla účinnosť 1. marca 2012,
- Zbierka zákonov č. 44/2012, čiastka 13.

Uvedená vyhláška zrušuje výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 23. júna 2004 č. 1685/2004-100, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca ovocné džemy, rôsoly, marmelády a sladené gaštanové pyré (oznámenie č. 433/2004 Z. z.).

7. Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky z 9. marca 2012 o hlbokozmrazených potravinách

- Vyhláška nadobudla účinnosť 1. apríla 2012,
- Zbierka zákonov č. 99/2012, čiastka 25.

Uvedená vyhláška zrušuje výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 27. októbra 2003 č. 2986/2003-100, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca hlbokozmrazené potraviny a mrazené potraviny (oznámenie č. 480/2003 Z. z.).

8. Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky z 29. marca 2012 o označovaní potravín

- Vyhláška nadobudla účinnosť 1. mája 2012 a stráca účinnosť 13. decembra 2014,
- Zbierka zákonov č. 127/2012, čiastka 31.

Uvedená vyhláška zrušuje výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 28. apríla 2004 č. 1187/2004-100, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca označovanie potravín (oznámenie č. 265/2004 Z. z.) v znení výnosu zo 14. februára 2005 č. 1761/2005-100 (oznámenie č. 103/2005 Z. z.) výnosu z 18. augusta 2005 č. 3069/2005-100 (oznámenie č. 440/2005 Z. z.) výnosu z 26. októbra 2005 č. 3493/2005-100 (oznámenie č. 510/2005 Z. z.), výnosu zo 7. januára 2008 č. 2319/2007-100 (oznámenie č. 34/2008 Z. z.).

9. Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky z 13. júla 2012, ktorou sa upravujú tabakové výrobky

- Vyhláška nadobudla účinnosť 1. augusta 2012,
- Zbierka zákonov č. 212/2012, čiastka 52.

10. Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky zo 14. decembra 2012, ktorou sa ustanovujú požiadavky na jedlé rastlinné tuky a jedlé rastlinné oleje a výrobky z nich

- Vyhláška nadobudla účinnosť 1. januára 2013,
- Zbierka zákonov č. 424/2012, čiastka 103.

Uvedená vyhláška zrušuje výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 28. februára 2007 č. 1207/2007-100, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca jedlé rastlinné tuky a jedlé rastlinné oleje a výrobky z nich (oznámenie č. 536/2007 Z. z.).

V zbierke zákonov SR vyšiel tiež vyšiel dňa 29.12.2012 nasledovný prepis:

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 244/2012 Z. z. a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Zbierka zákonov č. 459/2012, čiastka 110). V zmysle čl. III. uvedeného zákona sa mení Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení zákona č. 290/1996 Z. z., zákona č. 470/2000 Z. z., zákona č. 553/2001 Z. z., zákona č. 23/2002 Z. z., zákona č. 450/2002 Z. z., zákona č. 472/2003 Z. z., zákona č. 546/2004 Z. z., zákona č. 195/2007 Z. z., zákona č. 318/2009 Z. z., zákona č. 114/2010 Z. z. a zákona č. 349/2011 Z. z. a **ustanovenia potravinového kódexu ostávajú platné a účinné až do prijatia všeobecne záväzných právnych predpisov v príslušných oblastiach najneskôr do 31. decembra 2014.** Čl. III nadobudol účinnosť 30. decembra 2012.

11. Potraviny živočíšneho pôvodu

Hlavným cieľom úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu bolo overovanie dodržiavania právnych predpisov v tejto oblasti. Špecifickými strategickými cieľmi v tejto oblasti boli:

1. Zisťovanie mikrobiologickej kontaminácie a chemickej kontaminácie (kontaminanty, rezíduá veterinárnych liekov, rezíduá pesticídov, prídavné látky)
2. Kontrola označovania potravín (alergény) v záujme ochrany zdravia spotrebiteľov
3. Ochrana spotrebiteľov pred klamaním a ilegálnymi praktikami (kontrola označovania a zloženia potravín).
4. Monitorovať riziko z mikrobiologickej kontaminácie salmonelami v záujme ochrany zdravia spotrebiteľov.
5. Ochrana záujmov spotrebiteľov pred uvedením do omylu a zamedzenie falšovania potravín s nadštandardnými vlastnosťami prostredníctvom kontrol potravín s chránenými označeniami na trhu.

11.1. Úradné kontroly produktov živočíšneho pôvodu na úrovni prvovýroby

Úradné/veterinárne kontroly živočíšneho pôvodu na úrovni prvovýroby vykonávali úradní veterinári lekári RVPS v registrovaných produkčných chovoch mlieka, v registrovaných zberných strediskách zveriny a v schválených chovoch nosníc (produkcia vajec).

A. Prvovýroba – surové mlieko

K 31.12.2012 bolo v Slovenskej republike registrovaných 947 produkčných chovov mlieka, z toho produkčných chovov surového kravského mlieka 602, surového ovčieho mlieka 328 a surového kozieho mlieka 17. V týchto produkčných chovoch surového mlieka bolo vykonaných spolu 1171 veterinárnych kontrol. V 233 produkčných chovoch boli zistené nedostatky (24,60%). Najčastejšie sa zisťovali stavebno - technické nedostatky, nedostatky vo vedení dokumentácie a nedostatky v dodržiavaní hygienických podmienok. Na základe zistených nedostatkov bolo spolu uložených 98 opatrení v 10 rozhodnutiach na odstránenie nedostatkov podľa §8 ods.3 písm. d), v 12 opatreniach podľa §8 ods.3 písm. e) a v 13 opatreniach podľa §14 zákona o veterinárnej starostlivosti a 549 opatrení na mieste.

V roku 2012 sa v rámci prvovýroby surového mlieka vykonal odber vzoriek surového mlieka na rezíduá inhibičných látok u prvovýrobcov zaregistrovaných na priamy predaj malých množstiev surového mlieka na farme podľa nariadenia vlády SR č.360/2011 Z. z. V roku 2012 bolo spolu odobratých 124 vzoriek surového mlieka, všetky vzorky boli vyhovujúce.

B. Prvovýroba – zberné strediská zveri

K 31.12.2012 bolo v SR registrovaných 76 zberných stredísk na uchovávanie ulovenej voľne žijúcej zveri, v ktorých bolo vykonaných 143 veterinárnych kontrol. Nedostatky boli zistené iba v 4 prevádzkarniach. Išlo o 6 nedostatkov (znečistená podlaha v boxe, skorodované kovové dráhy, chýbajúce papierové utierky pri umývadle, porucha s tečúcou vodou, nesprávne vypísané sprievodné doklady na raticovú zver), na základe čoho bolo vydaných 5 opatrení. Niektoré nedostatky boli odstránené v deň kontroly priamo na mieste a ostatné v termíne stanovenom RVPS, čo bolo overené dodatočnou kontrolou.

C. Prvovýroba vajec – chovy nosníc

V roku 2012 bolo vykonaných 400 veterinárnych kontrol v prvovýrobe vajec – v schválených chovoch nosníc. Nedostatky boli zistené v 16 prípadoch.

11.2. Úradné/veterinárne kontroly na úrovni výroby, spracovania a skladovania produktov živočíšneho pôvodu

11.2.1. Výsledky prehliadky jatočných zvierat a mäsa

V roku 2012 úradní veterinárni lekári RVPS vykonali na 105 schválených bitúnkoch (čo predstavuje oproti roku 2011 pokles o 4 prevádzkarne) prehliadky *ante mortem* a *post mortem* u 808 577 kusov domácich kopytníkov, čo predstavuje oproti roku 2011 nárast o 7 321 kusov (posúdených ako nepožiteľných bolo 1.100 kusov domácich kopytníkov, čo predstavuje oproti roku 2011 pokles o 542 kusov). Na 8 bitúnkoch schválených pre zabíjanie hydiny bola prehliadka vykonaná u 38 591 567 kusov hydiny, čo predstavuje oproti roku 2011 pokles o 2 911 991 zabitých a prehliadnutých kusov (posúdených bolo ako nepožiteľných 402 148 kusov čo predstavuje oproti roku 2011 pokles o 24 395 ks hydiny). Zabíjanie vodnej hydiny (kačice, husi) sa nevykonávalo. Ďalej úradní veterinárni lekári vykonali prehliadku *post mortem* u 5 221 kusov voľne žijúcej zveri, čo predstavuje oproti roku 2011 nárast o 1 816 kusov voľne žijúcej zveri (posúdených ako nepožiteľné bolo 6 kusov čo predstavuje oproti roku 2011 pokles o 14 kusov veľkej voľne žijúcej zveri). V prípade zveri z farmových chovov bolo na 1 bitúnku veterinárne prehliadnutých 102 kusov bežcov (*Ratitae*). Mäso z nepožiteľných zvierat a hydiny sa nedostalo do potravinového ani krmivového reťazca a bolo neškodne odstránené v zariadeniach na spracúvanie a zneškodňovanie vedľajších živočíšnych produktov. Pri úradnej veterinárnej prehliadke jatočných tel hovädzieho dobytká a ošípaných bolo najčastejšou diagnózou odchýlky zmyslových vlastností, samčí pach u kryptorchidov a kancov, ochorenia neinfekčného charakteru (dietetické poruchy), hydrémia (vodnatelnosť) a vychudlosť mäsa. Pri úradnej veterinárnej prehliadke jatočných tel mladého hovädzieho dobytká (teliat) vo veku do 12 mesiacov pri zabití a jatočných tel oviec, prevažne najčastejšou diagnózou bola hydrémia (vodnatelnosť) a vychudlosť mäsa s nedostatočným vývinom u teliat a odchýlky zmyslových vlastností a parazitózy u oviec.

Pri úradnej veterinárnej prehliadke jatočných tel jatočnej hydiny (kurčatá, sliepky), prevažne najčastejšou diagnózou u kurčiat a sliepok boli neinfekčné choroby, kachexia, zakrpatenosť, edémová choroba, choroby tráviacich a dýchacích orgánov a technologické poškodenia. V prípade jatočných moriek je to kachexia, iné infekčné ochorenia a technologické poškodenia.

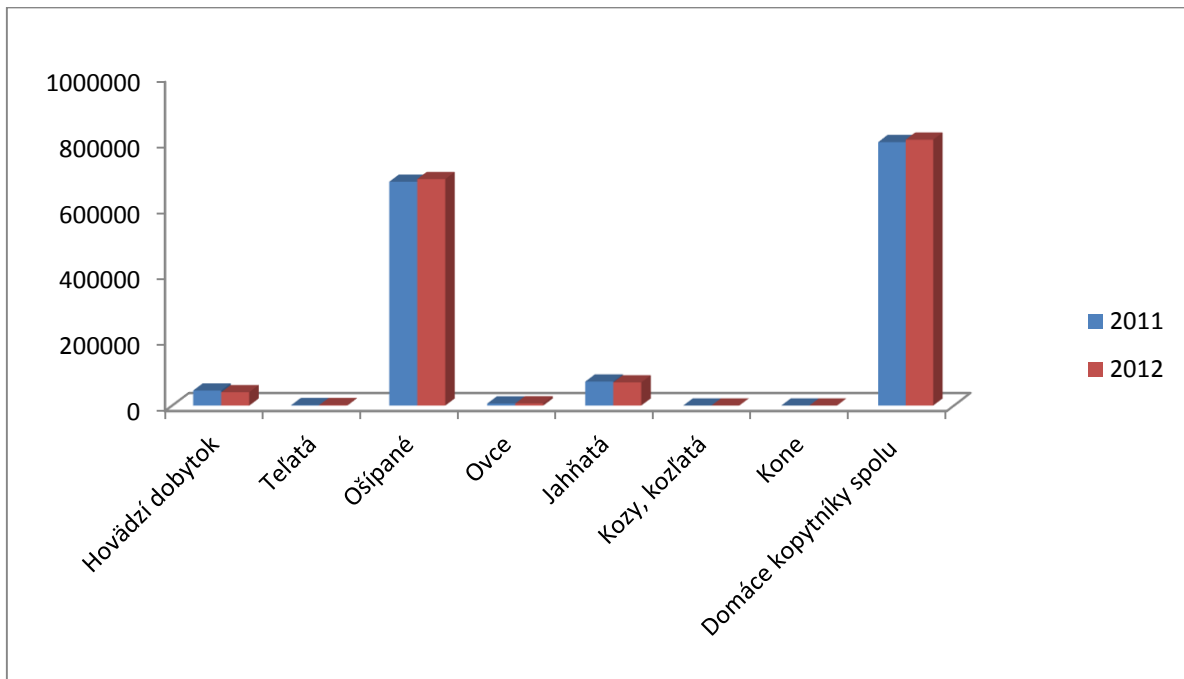
Odber vzoriek na laboratórne vyšetrenie sa vykonával rámci úradných prehliadok *ante mortem* a *post mortem* podľa nariadenia (ES) č. 854/2004 vždy, ak to bolo potrebné na dosiahnutie konečnej diagnózy alebo na zisťovanie prítomnosti choroby zvierat alebo pri podozrení pri podozrení na rezíduá antimikrobiálnych látok.

Laboratórnym vyšetrením bolo u dvoch vzoriek potvrdený nález salmonel (0,86%). V prípade mladého hovädzieho dobytká vo veku do 12 mesiacov pri zabití bola jedna vzorka teľacieho mäsa pozitívna na rezíduá inhibičných látok (RIL).

Laboratórnym vyšetrením bolo u ôsmich vzoriek bravčového mäsa potvrdený nález salmonel (0,92%).

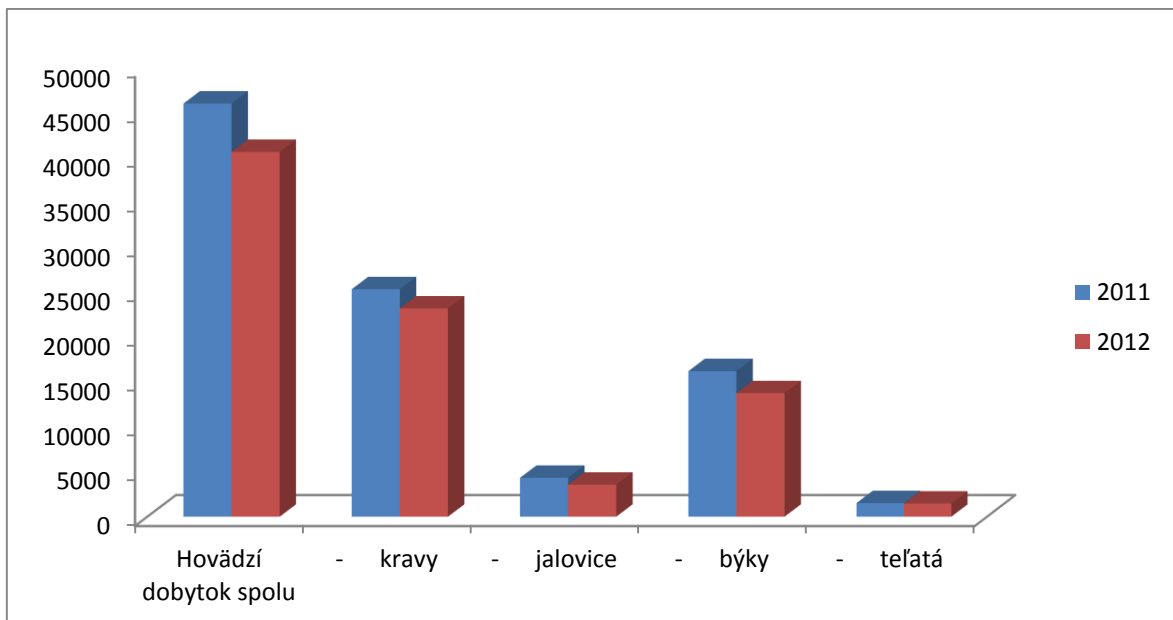
Graf č.59

Veterinárna prehliadka domácich kopytníkov v schválených prevádzkarniach v roku 2011 a 2012

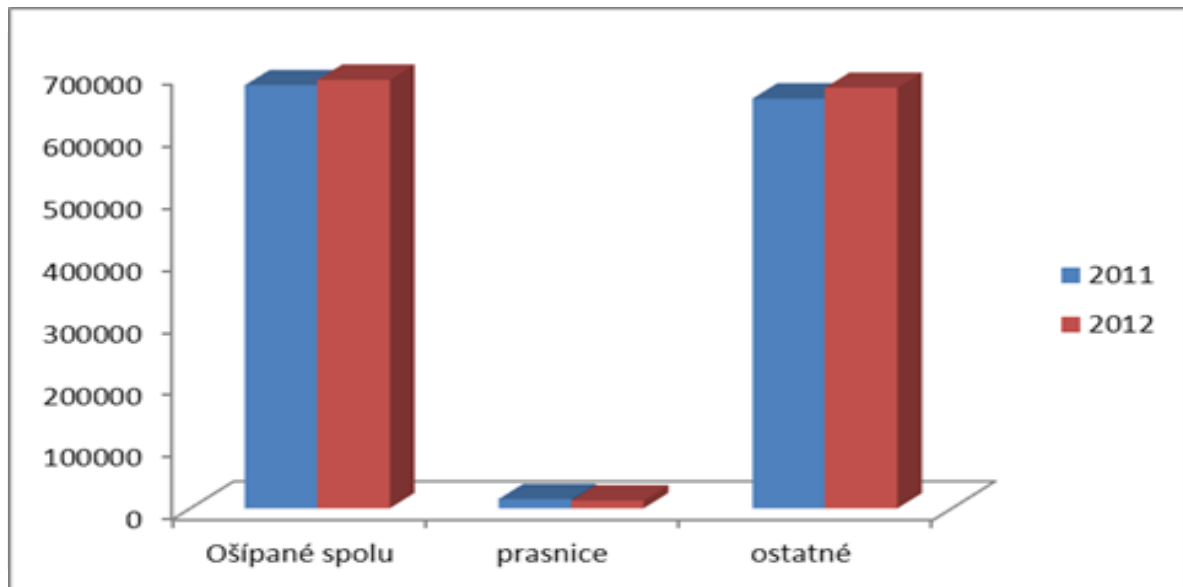
Graf č. 60

Počet zabitých domácich kopytníkov – hovädzieho dobytku v schválených prevádzkarniach v roku 2011 a 2012

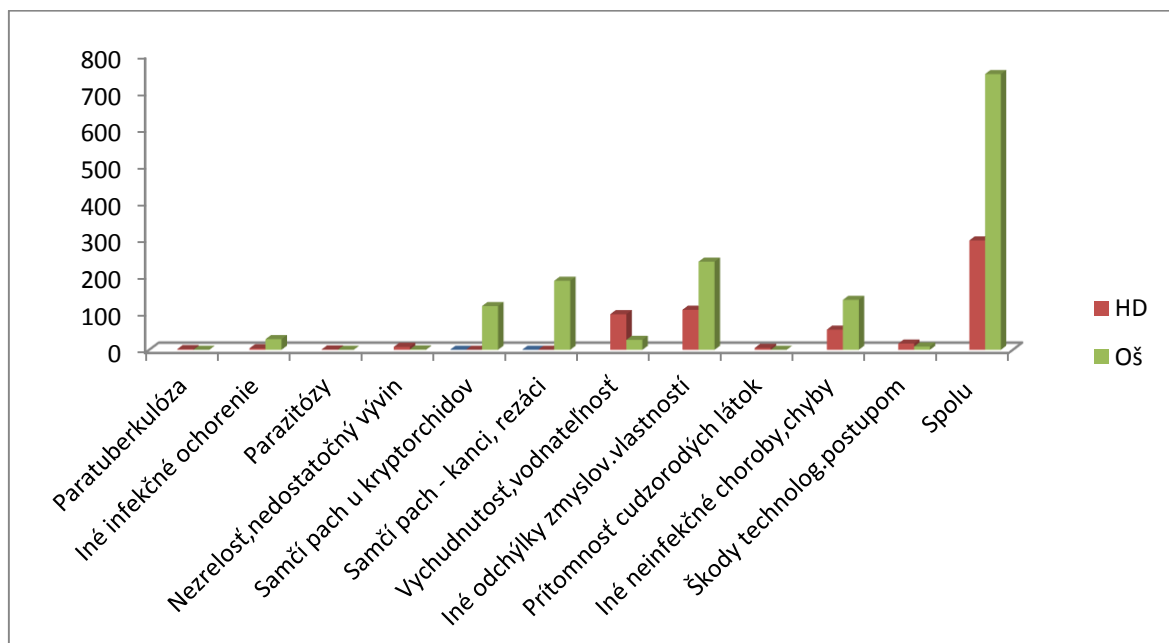
Graf č. 61

Počet zabitých domácich kopytníkov – ošípaných v schválených prevádzkarniach v roku 2011 a 2012

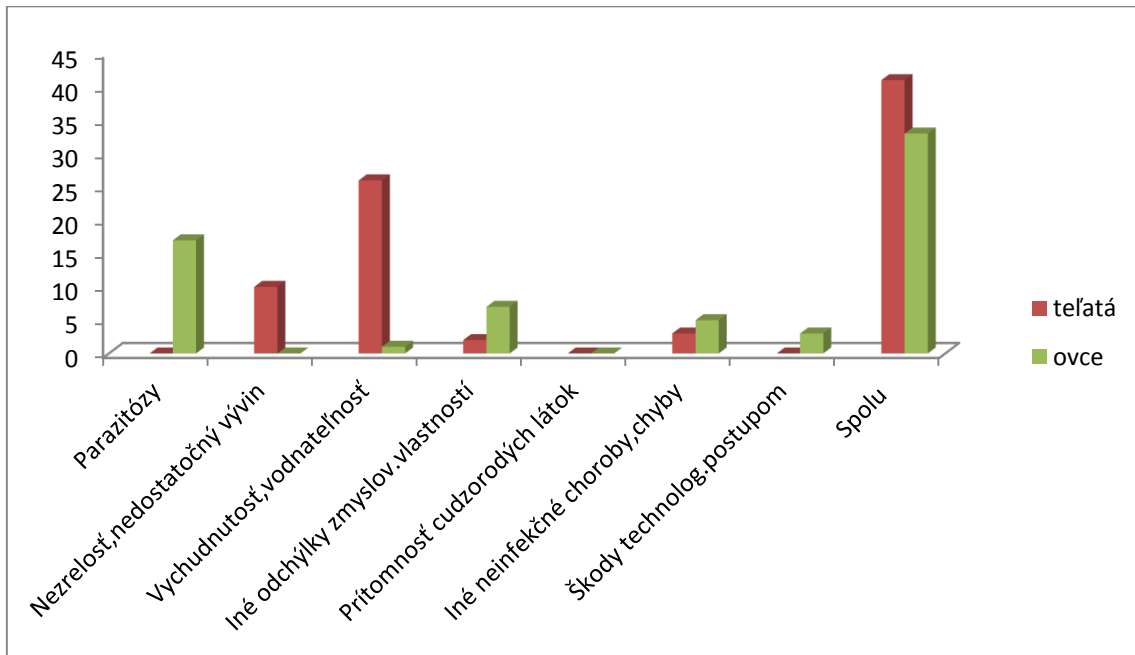
Graf č. 62

Výsledky pri prehliadke jatočných tel post mortem u domácich kopytníkov – hovädzí dobytok a ošípané

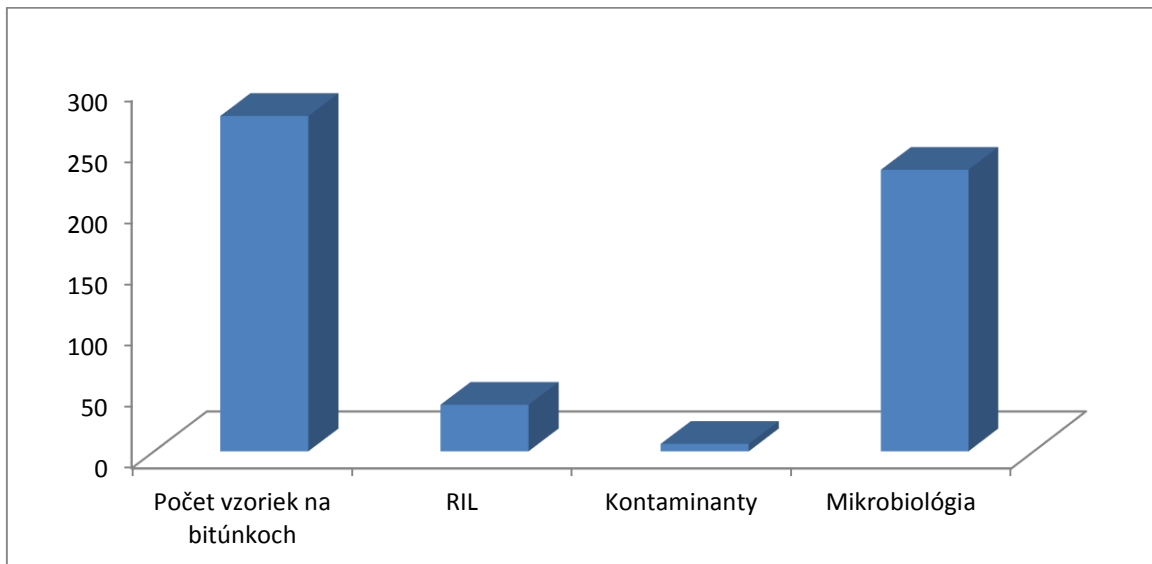
Graf č. 63

Výsledky pri prehliadke jatočných tiel *post mortem* u domácich kopytníkov – teľatá a ovce

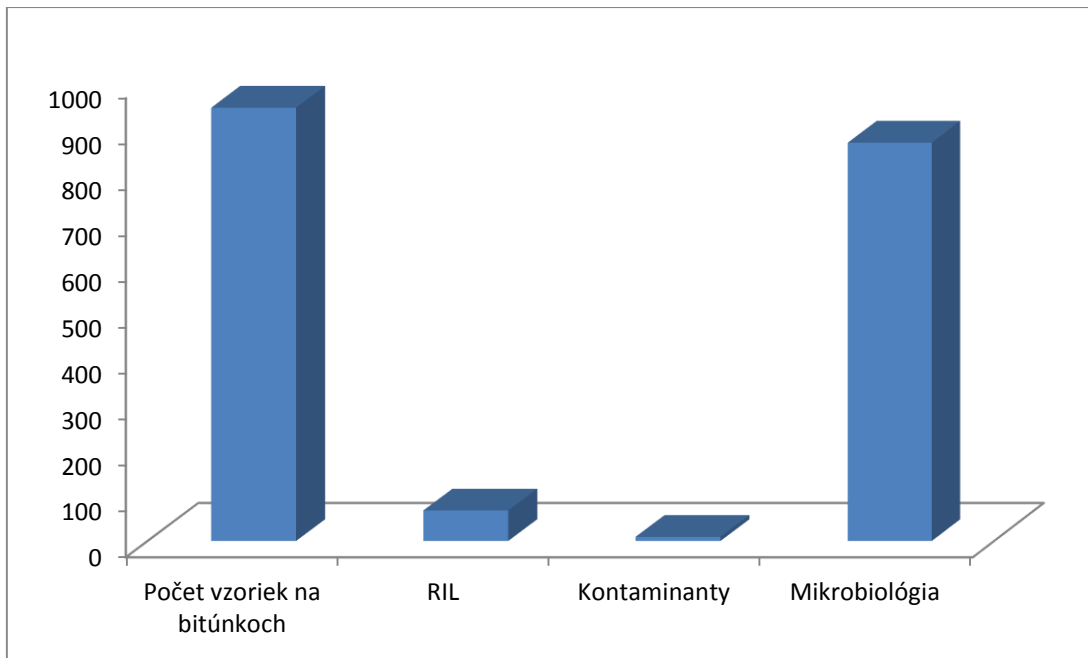
Graf č. 64

Laboratórne vyšetrenie vzoriek odobratých pri prehliadkach *post mortem* u hovädzieho dobytká

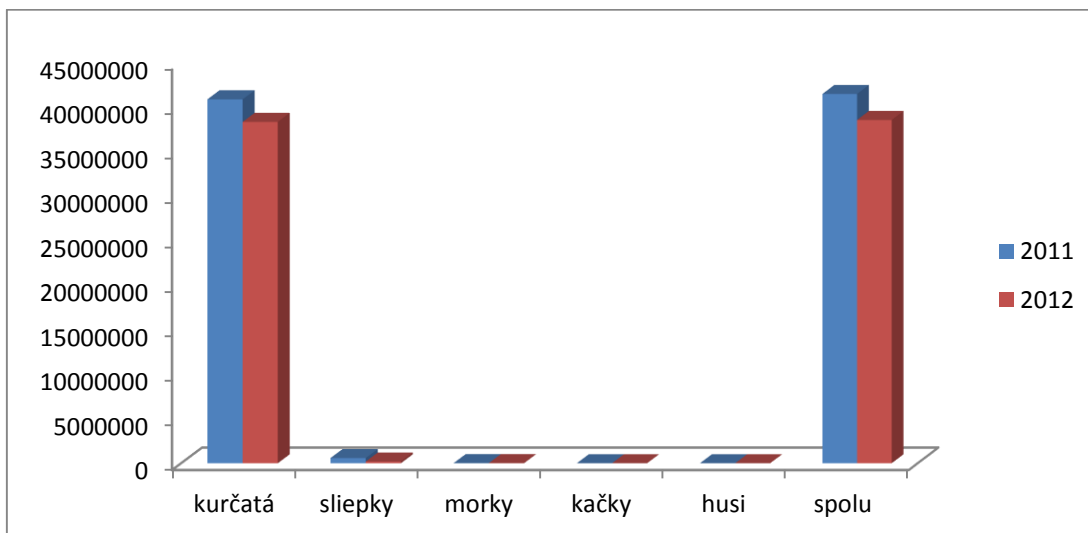
Graf č.65

Laboratórne vyšetrenie vzoriek odobratých pri prehliadkach *post mortem* u ošípaných

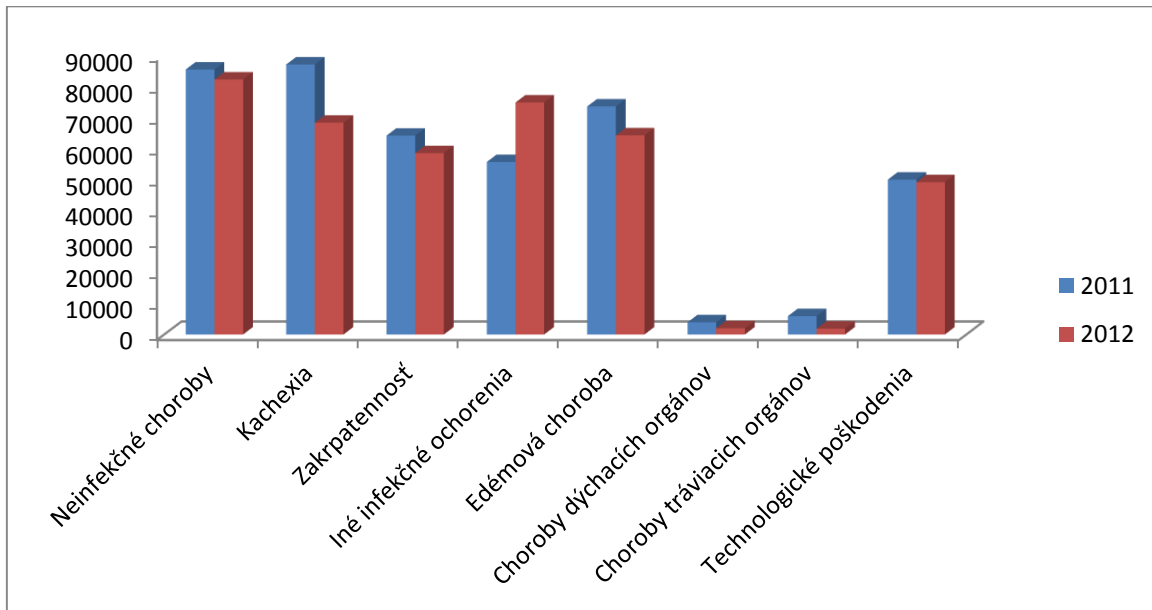
Graf č. 66

Veterinárna prehliadka hydiny v schválených prevádzkarniach v roku 2011 a 2012

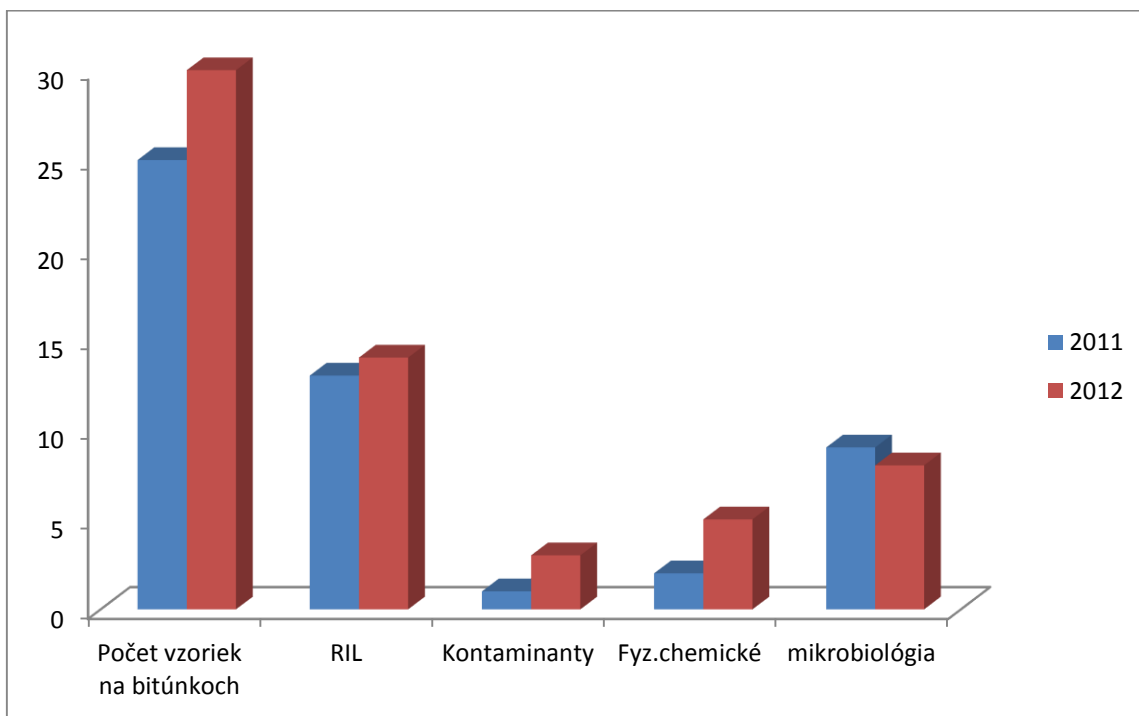
Graf č. 67

Výsledky pri prehliadke jatočných tiel post mortem u hydiny

Graf č. 68

Laboratórne vyšetrenie vzoriek odobratých pri prehliadkach *post mortem* u hydiny

11.2.2. Veterinárne kontroly v schválených prevádzkarniach pre produkty živočíšneho pôvodu a v schválených skladoch

- **Veterinárne kontroly v schválených prevádzkarniach pre produkty živočíšneho pôvodu a v schválených skladoch**

V roku 2012 úradní veterinárni lekári/veterinárni inšpektori vykonali v 1281 schválených prevádzkarniach a v schválených skladoch spolu 13 058 veterinárnych kontrol. Nedostatky boli zistené v 364 prevádzkarniach (28,42%). Spolu bolo zistených 2620 hygienických nedostatkov. Najčastejšie zisťovanými boli stavebno – technické nedostatky (poškodené steny, podlahy, nedostatočná údržba technologických zariadení) a nedostatky v dodržiavaní hygienických podmienok. Za zistené nedostatky boli prevádzkovateľom potravinárskych podnikov uložené opatrenia a pokuty, ktorých prehľad je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka č. 77

Prehľad druhu opatrení a pokút podľa zákona č.39/2007 Z.z.

Druh opatrenia/pokuty	Počet
Opatrenia (rozhodnutia v správnom konaní podľa zákona č.71/1967 Zb.) na odstránenie nedostatkov podľa §8 ods. 3 písm. d) :	
- počet rozhodnutí	60
- počet jednotlivých konkrétnych opatrení	202
Pokuty podľa §8 ods. 3 písm. d):	27 pokút v hodnote 11826 €
Opatrenia pri zistení alebo podozrení z vážneho alebo bezprostredného ohrozenia zdravia ľudí produktmi živočíšneho pôvodu podľa §8 ods. 3 písm. e)	
- počet opatrení (dokumentov)	56
- počet jednotlivých konkrétnych opatrení	248
Opatrenia podľa § 14 ods. 2 (počet dokumentov/počet jednotlivých konkrétnych opatrení)	
- počet opatrení (dokumentov)	153
- počet jednotlivých konkrétnych opatrení	374
Počet opatrení uložených na mieste	2004
Zrušenie platnosti schválenia podľa §43 ods. 2	2
Pozastavenie platnosti schválenia podľa § 43 ods.3	0

- **Audity prevádzkarní**

V roku 2012 vykonalo 11 RVPS spolu 24 auditov prevádzkarní. V sektore spracovania mäsa bolo vykonaných 19 auditov a v sektore mlieka 5 auditov prevádzkarní. Hodnotenie: v sektore spracovania mäsa bol ako výborný vyhodnotený systém dodržiavania správnej hygienickej praxe v 7 prevádzkarniach a systém založený na zásadách HACCP v 5 prevádzkarniach; ako prijateľný bol vyhodnotený systém správnej hygienickej praxe v 12 prevádzkarniach a systém založený na zásadách HACCP v 14 prevádzkarniach. V sektore mlieka bol v dvoch prevádzkarniach vyhodnotený systém dodržiavania správnej hygienickej praxe ako výborný, v dvoch prevádzkarniach ako prijateľný a v jednej prevádzkarni ako neuspokojivý; systém HACCP bol vyhodnotený v 4 prevádzkarniach ako prijateľný a v jednej prevádzkarni ako neuspokojivý. Ani v jednej auditovanej prevádzkarni nebol systém vyhodnotený ako neprijateľný.

- **Schvaľovanie prevádzkarní**

V roku 2012 RVPS na základe žiadosti prevádzkovateľov potravinárskych podnikov pokračovali vo vykonávaní schvaľovacích návštev prevádzkarní (sklady, bitúnky, rozrábkarne, výroba mäsových výrobkov, škvarených živočíšnych tukov a oškvarkov, mletého mäsa a mäsových prípravkov, prevádzkarní na spracovanie mlieka vrátane salašov, triediarní vajec, balenie medu). V roku 2012 bolo regionálnymi veterinárnymi a potravinovými správami vydaných na základe týchto schvaľovacích návštev 94 rozhodnutí o podmienčnom schválení prevádzkarne, 14 rozhodnutí o predĺžení podmienčného schválenia a 96 rozhodnutí o plnom schválení prevádzkarne. Na základe 48 oznámení prevádzkovateľov potravinárskych podnikov o ukončení činnosti, na ktorú bolo vydané rozhodnutie o schválení, vydali RVPS rozhodnutia. Ďalej bolo vydaných 24 rozhodnutí o zrušení schválenia pre tých PPP, ktorí nevykonávali danú činnosť nepretržite po dobu 24 mesiacov.

Zoznam schválených prevádzkarní je prístupný na internetovej stránke ŠVPS SR <http://www.svssr.sk>.

- **Kontrola hygienických procesov pri jatočnom opracovaní tiel domácich kopytníkov na schválených bitúnkoch.**

V roku 2012 vykonali úradní veterinárni lekári RVPS na prevádzkarniach schválených pre zabíjanie domácich kopytníkov podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č.854/2004, ktorým sa ustanovujú osobitné predpisy na organizáciu úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu určených na ľudskú spotrebu kontrolu zameranú na dodržiavanie hygienických procesov pri jatočnom opracovaní tiel domácich kopytníkov prevádzkovateľom schválených prevádzkarní. Kontroly boli zamerané na postupy súvisiace najmä s opracovaním kože a jej sťahovaním v prípade hovädzieho dobytku ako i vykoľovanie (evisceráciu) a riziko sekundárnej kontaminácie bachorovým a črevným obsahom. Takto bolo vykonaných 35 kontrol pri opracovaní jatočných ošípaných a 26 pri opracovaní jatočného hovädzieho dobytku u aktívnych (fungujúcich) bitúnkov. Najčastejším nedostatkom v 14 prípadoch bolo nedodržanie preventívnej ochrany predných končatín pred znečistením jatočného tela u HD po stiahnutí kože ako aj pri sťahovaní kože jej upínaním, prípadne inou formou preventívnej ochrany pred rizikom znečistenia mäsa srstnatou časťou kože. V priebehu opracovania tiel jatočných ošípaných bolo najčastejším nedostatkom v 9 prípadoch opracovanie konečníka s rizikom kontaminácie mäsa jeho obsahom a v 11 prípadoch v nevykonávaní umývania a dezinfekcie rúk ako i pracovných nástrojov (sterilizácia nožov, ocieľok, škrabiek) a ochranných odevov po pracovnom úkone a každom znečistení.

- **Kontrola dodržiavania limitovanej kapacity bitúnkami a rozrábkarňami s malým objemom výroby mäsa domácich kopytníkov so schválenými výnimkami z štruktúrnych požiadaviek**

Úradní veterinárni lekári RVPS v prevádzkarniach s malým objemom výroby s úpravou požiadaviek na konštrukciu, usporiadanie a vybavenie schválených pre zabíjanie domácich kopytníkov a rozrábanie mäsa z nich podľa nariadenia vlády SR č. 283/2009 Z.z. (len vnútroštátny trh SR) a nariadenia vlády SR č. 359/2011 Z. z., vykonali kontrolu dodržiavania ich limitovanej kapacity. Podľa vyššie uvedeného v 27 prevádzkarniach schválených pre zabíjanie domácich kopytníkov vykonali 71 kontrol a v 26 prevádzkarniach pre rozrábanie mäsa z nich 44 kontrol. Na kontrolovaných bitúnkoch bolo v kalendárnom

roku 2012 celkom zabitých a prehliadnutých 9103 domácich kopytníkov s prevažne diskontinuálnou formou prevádzky. Úradnými veterinárnymi lekármi RVPS bolo konštatované dodržiavanie stanovenej limitovanej kapacity vyššie uvedených prevádzkarní.

11.3. Kontroly zásielok pri vývoze produktov živočíšneho pôvodu

V roku 2012 sa pri vývoze produktov živočíšneho pôvodu do tretích krajín vykonali veterinárne kontroly pri 1259 zásielkach, ktoré predstavovali 14 994 440 kg.

11.4. Veterinárne kontroly v mieste určenia podľa nariadenia vlády SR č.292/2003 Z.z.

V roku 2012 bolo v SR zaregistrovaných 3057 miest určenia a RVPS vykonali 4545 veterinárnych kontrol zásielok produktov živočíšneho pôvodu dodávaných z ostatných členských štátov podľa nariadenia vlády SR č.292/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov (transponovaná smernica 89/662/EHS). Pri zistení nedostatkov na základe inšpekcie bolo uložených 16 opatrení v 15 rozhodnutiach v správnom konaní podľa §8 ods. 3 písm. d), 53 opatrení podľa §8 ods. 3 písm. e), v 57 opatreniach podľa § 14 a 36 opatrení na mieste. Bolo uložených 15 pokút v celkovej sume 7820€ podľa zákona č.39/2007 Z. z. Najčastejšie zisťovanými nedostatkami boli: nedostatky, ktoré sa týkali nahlasovania zásielok 24 hodín vopred /nenahlasovanie zásielok, nepravidelné nahlasovanie) a nedodržiavanie nariadenia (EÚ) č.931/2011 týkajúce sa výsledovateľnosti chýbajúce údaje o dávke/šarži. Pri kontrolách bolo v roku 2012 odobratých 901 vzoriek produktov živočíšneho pôvodu, 23 vzoriek bolo nevyhovujúcich (2,55%).

11.5. Kontroly potravín živočíšneho pôvodu na úrovni maloobchodu

11.5.1. Kontroly potravín živočíšneho pôvodu v maloobchodných prevádzkarniach

Výsledky úradných kontrol potravín živočíšneho pôvodu vykonávané na úrovni maloobchodných predajní okrem odberu vzoriek sú spoločné s výsledkami úradných kontrol potravín rastlinného pôvodu. V roku 2012 sa v 17 185 maloobchodných prevádzkarniach (v roku 2011 bolo zaregistrovaných 17 822 maloobchodných prevádzkarní) uskutočnilo 37 349 úradných kontrol potravín, čo je o 2949 kontrol viac ako v roku 2011, nedostatky boli zistené v 5786 prevádzkarniach 33,67% z celkového počtu prevádzkarní, čo je oproti roku 2011 mierne zhoršenie o 2,52%. Najviac nedostatkov sa týkalo tak ako v roku 2011 celkovej hygieny a predaja potravín po dátume spotreby alebo dátume minimálnej trvanlivosti.

11.5.2. Priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov živočíšneho pôvodu, mäsa z hydiny a domácich králikov, voľne žijúcej zveri a zveriny z nej

RVPS priebežne vykonávali registráciu na základe žiadosti prvovýrobcov a užívateľov poľovních revírov, ktorí vykonávajú priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov živočíšneho pôvodu [surové mlieko, vajcia, med, produkty akvakultúry (ryby)], mäsa z hydiny a domácich králikov, voľne žijúcej zveri a zveriny z nej. K 31.12. 2012 bolo spolu zaregistrovaných 6259 prvovýrobcov a užívateľov poľovních revírov. Prehľad registrácie je uvedený v tabuľke:

Tabuľka č. 78

Prehľad Počtu zaregistrovaných prvovýrobcov/ užívateľov poľovních revírov podľa druhu produktov živočíšneho pôvodu dodávaných v malých množstvách a

Druh produktov živočíšneho pôvodu dodávaných v malých množstvách	Počet zaregistrovaných prvovýrobcov/ užívateľov poľovních revírov
Produkty akvakultúry (ryby)	96
Surové mlieko	315
Vajcia	152
Včelí med	3986
Mäso z hydiny zabitej na farme	84
Mäso z domácich králikov zabitých na farme	27
Voľne žijúca zver a zverina z nej	1599
Spolu:	6259

V roku 2012 bol u prvovýrobcov zaregistrovaných na priamy predaj malých množstiev surového mlieka na farme vykonaný odber vzoriek surového mlieka na rezíduá inhibičných látok. Vyšetrených bolo 124 vzoriek surového mlieka, všetky vzorky boli vyhovujúce.

11.5.3. Automaty na predaj surového kravského mlieka

K 31.12.2012 bolo v Slovenskej republike 182 automatov na predaj surového kravského mlieka.

11.5.4. Veterinárne kontroly v registrovaných prevádzkarniach pre produkty živočíšneho pôvodu

V roku 2012 bolo podľa § 39 zákona č.37/2007 Z. z. registrovaných 558 maloobchodných prevádzkarní vykonávajúcich výrobné činnosti, v ktorých bolo vykonaných 1092 úradných kontrol. Nedostatky boli zistené v 41 prevádzkarniach (7,35%). Najviac nedostatkov bolo zistených v celkovej hygiene.

11.6. Odber vzoriek

V roku 2012 bolo odobratých 7240 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu, 716 vzoriek (prevažne sterov) zo spracovateľských priestorov a zo zariadení na dôkaz *Listeria monocytogenes*, 121 vzoriek pitnej vody.

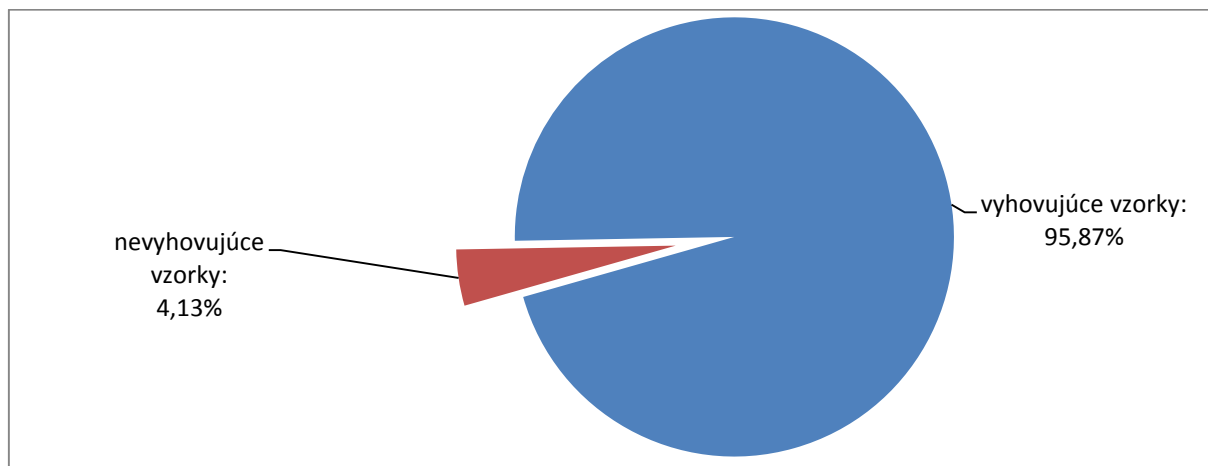
11.6.1. Odber vzoriek potravín živočíšneho pôvodu

V roku 2012 bolo odobratých spolu 7240 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu, nevyhovelo 299 vzoriek (4,13%), čo je v porovnaní s rokom 2010 veľmi mierne zhoršenie o 0,30%. Najviac vzoriek nevyhovelo požiadavkám na zloženie 120 (v roku 2011 najviac vzoriek nevyhovelo sensorickým požiadavkám). Sensorickým požiadavkám nevyhovelo 55 vzoriek, požiadavkám na označovanie nevyhovelo 50 vzoriek, mikrobiologickým požiadavkám nevyhovelo 43 vzoriek, požiadavkám na označovanie alergénov nevyhovelo 15 vzoriek, požiadavkám na prídavné látky nevyhovelo 5 vzoriek, na obsah osobitnej prísady – NaCl nevyhovelo 10 vzoriek, 5 vzoriek nevyhovelo požiadavkám na kontaminanty. Analýza odobratých vzoriek potravín živočíšneho pôvodu v roku 2012 je v prílohe č.4.

Prehľad vyhovujúcich a nevyhovujúcich výsledkov vyšetrení vzoriek potravín živočíšneho pôvodu v roku 2012 je v grafe č. 59, prehľad počtu nevyhovujúcich vzoriek potravín živočíšneho pôvodu podľa vyšetrovaných ukazovateľov za rok 2012 je v grafe č. 60 a prehľad počtu nevyhovujúcich vzoriek potravín živočíšneho pôvodu podľa vyšetrovaných ukazovateľov za rok 2011 a 2012 je v grafe č. 61:

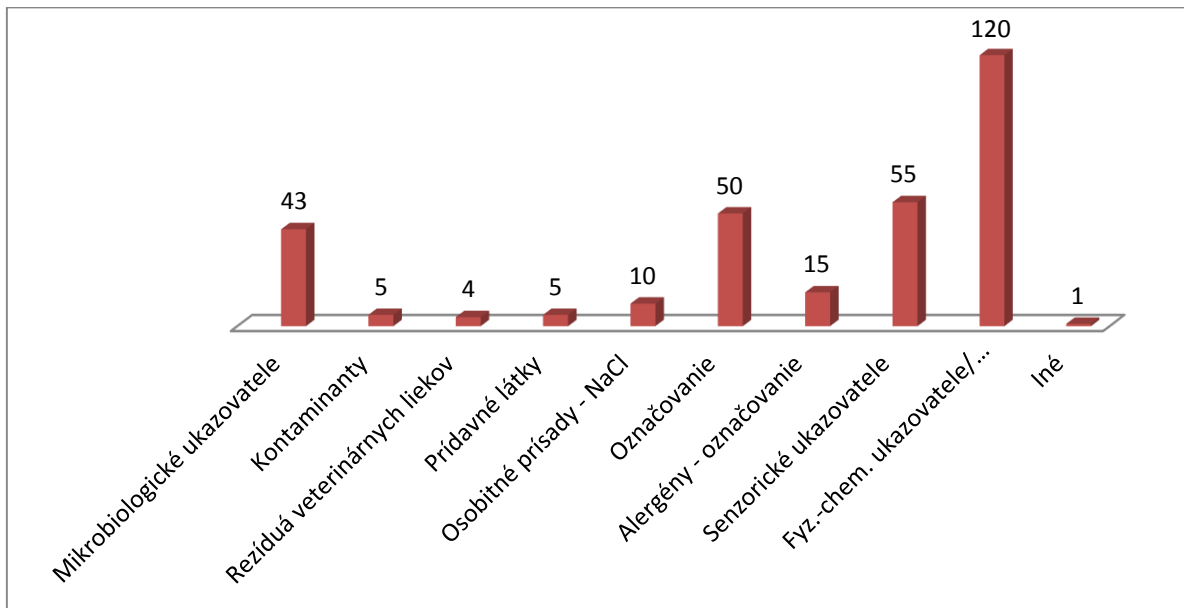
Graf č. 69

Prehľad výsledkov vyšetrení vzoriek potravín živočíšneho pôvodu v roku 2012

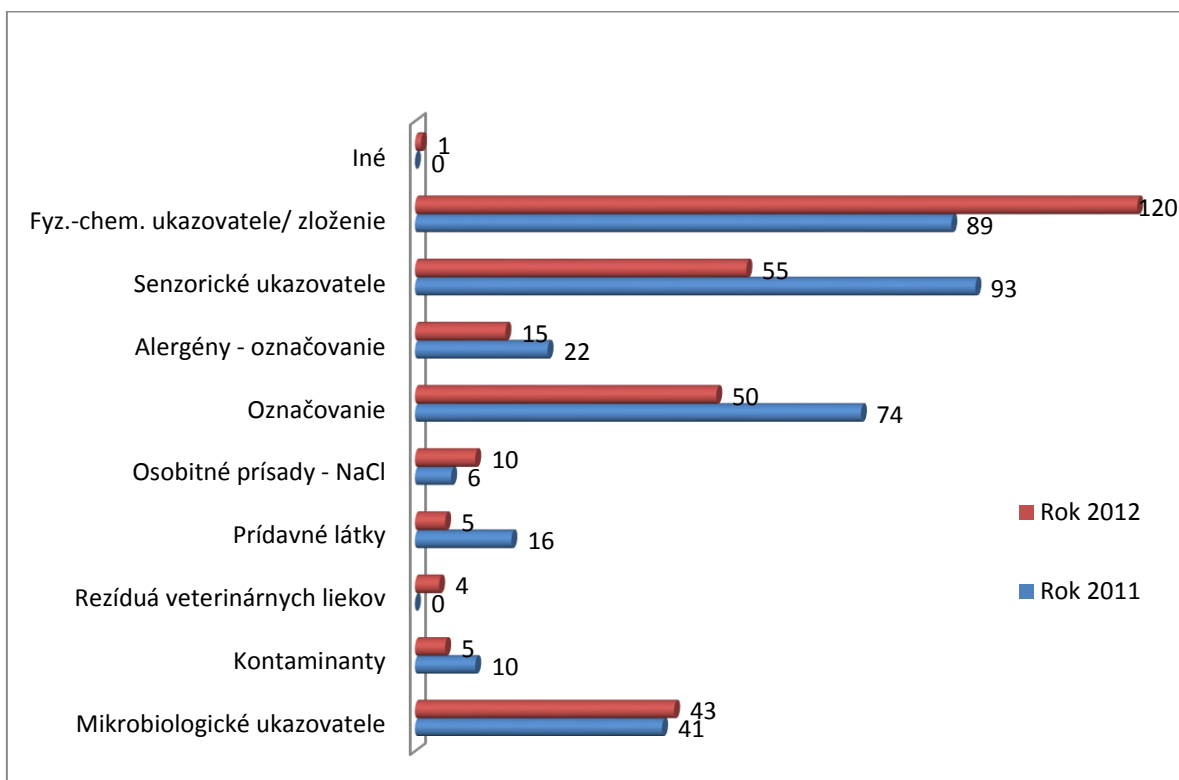
Graf č. 70

Prehľad počtu nevyhovujúcich vzoriek potravín živočíšneho pôvodu podľa vyšetrovaných ukazovateľov za rok 2012

Graf č. 71

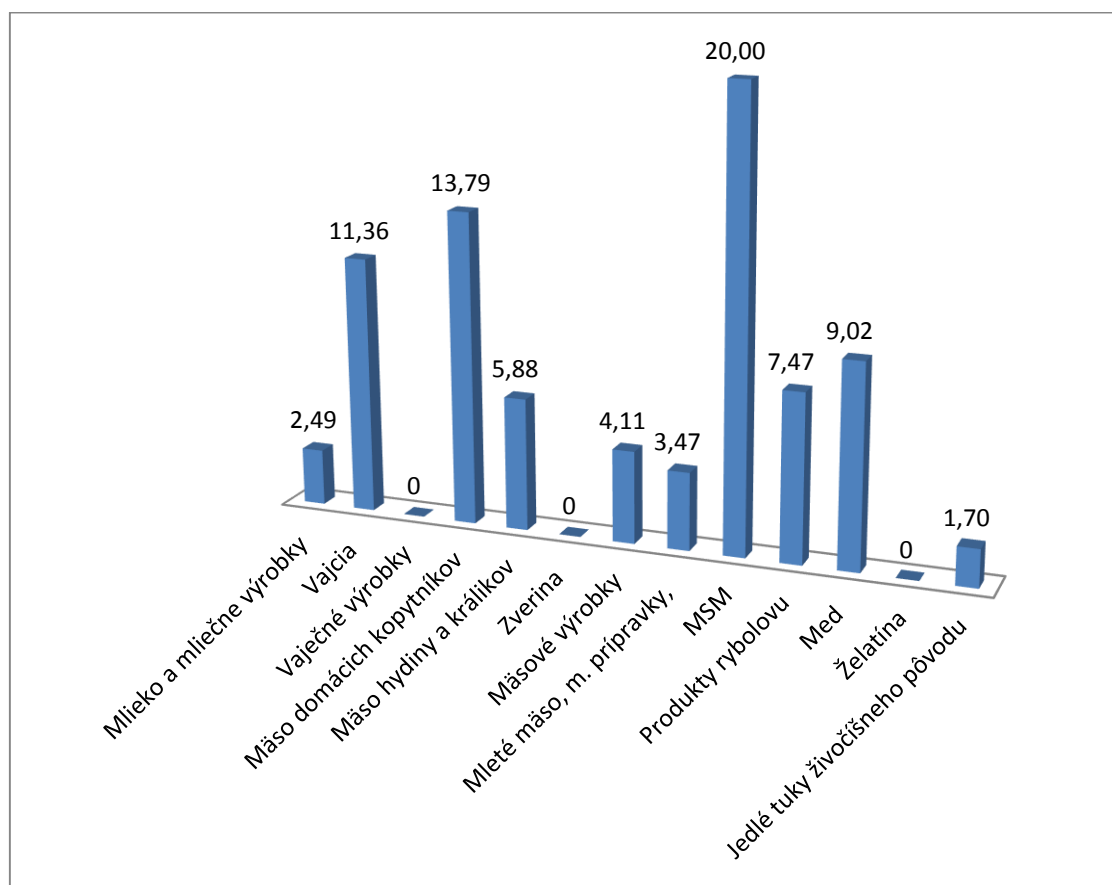
Prehľad počtu nevyhovujúcich vzoriek potravín živočíšneho pôvodu podľa vyšetrovaných ukazovateľov za rok 2011 a 2012

Podľa jednotlivých druhov potravín živočíšneho pôvodu najvyššie percento nevyhovujúcich vzoriek bolo pri mechanicky separovanom mäse (20,00%) (odobraných však bolo len 15 vzoriek a 3 vzorky nevyhoveli) (v roku 2011 nevyhovelo najviac vzoriek mäsa hydiny a králikov - 10,36%). Percento nevyhovujúcich vzoriek pri ďalších produktoch živočíšneho pôvodu bolo nasledovné: mäso domácich kopytníkov 13,79% (v roku 2011 6,67%), vajcia 11,36 % (v roku 2011 7,89%), med 9,02% (v roku 2011 6,69%), produkty rybolovu 7,47% (v roku 2011 5,80%), mäso hydiny a králikov 5,88% (v roku 2011 10,36%), mäsové výrobky 4,11% (v roku 2011 2,97%), mleté mäso a mäsové prípravky 3,47% (v roku 2011 1,97%), mlieko a mliečne výrobky – 2,49% (v roku 2011 2,82%), škvarené živočíšne tuky 1,70% (v roku 2011 2,96%), vyhoveli všetky vzorky želatíny, vaječných výrobkov a zveriny, ktoré vyhoveli aj v roku 2011. Prehľad jednotlivých druhov nevyhovujúcich potravín živočíšneho pôvodu v % v roku 2012 je uvedený v grafe č. 72. V grafe č. 73 je prehľad nevyhovujúcich vzoriek potravín živočíšneho pôvodu v roku 2011 a 2012.

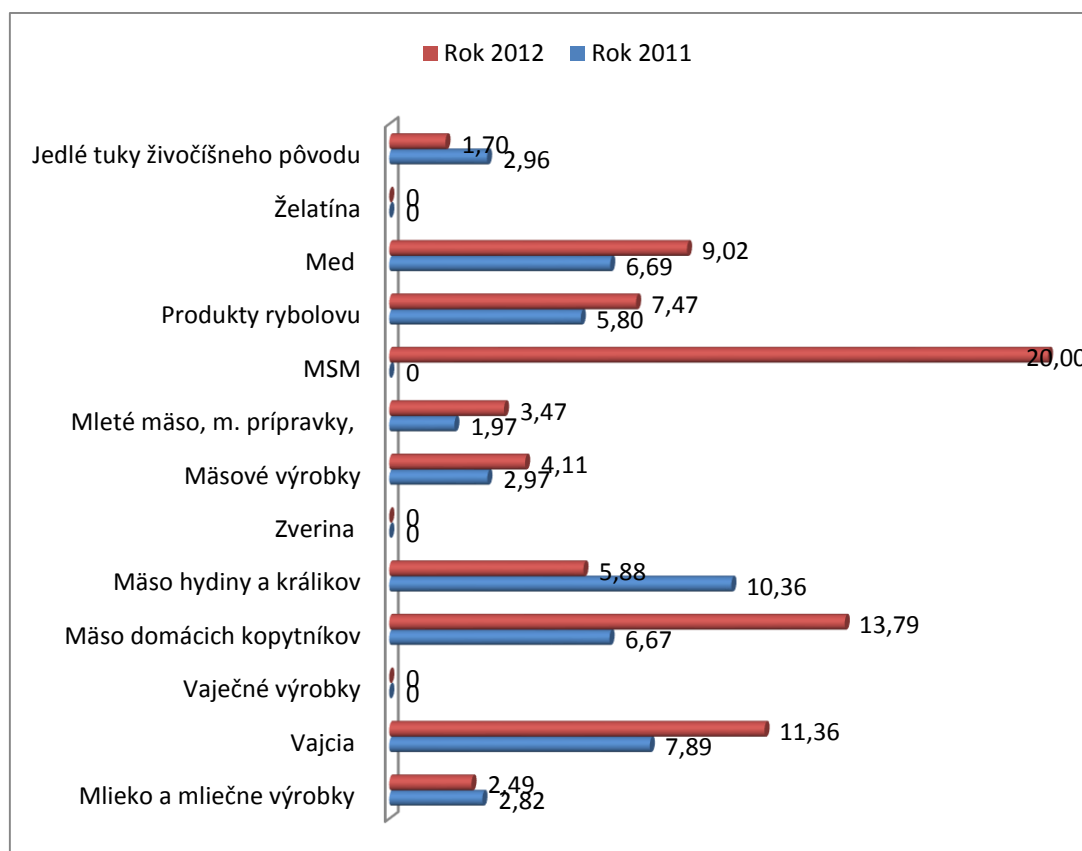
Graf č. 72

Prehľad jednotlivých druhov nevyhovujúcich potravín živočíšneho pôvodu v roku 2012 v %

Graf č. 73

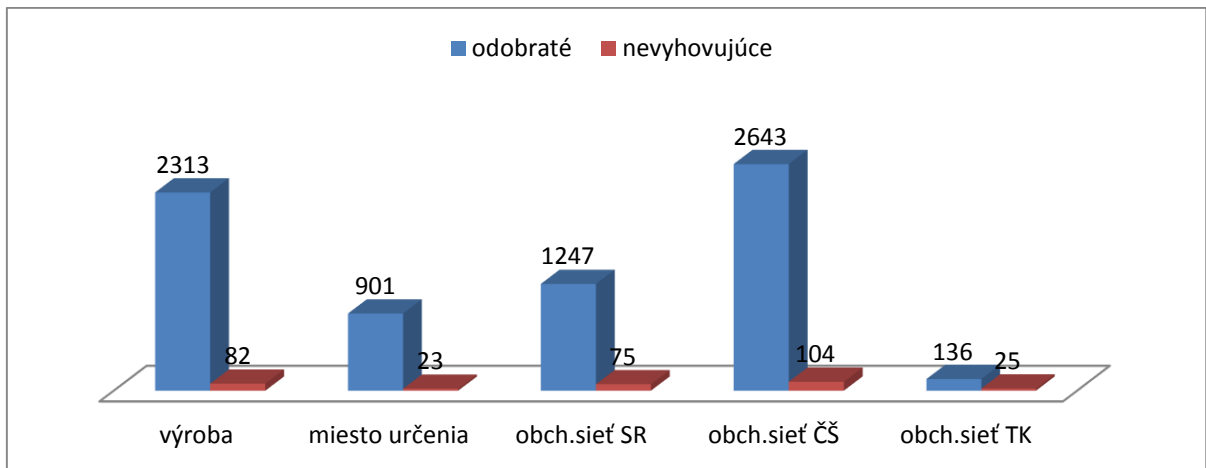
Prehľad nevyhovujúcich vzoriek potravín živočíšneho pôvodu v % v roku 2011 a v roku 2012

Vzorky potravín živočíšneho pôvodu boli odoberané na všetkých stupňoch potravinového reťazca (príloha č.5). V spracovateľských prevádzkarniach (výroba) bolo odobratých 2313 vzoriek, nevyhovelo 82 (3,55%), čo je oproti roku 2011 mierne zhoršenie o 0,85%. V maloobchodnej sieti bolo spolu odobratých 4026 vzoriek, nevyhovelo 194 (4,82%) (v roku 2011 nevyhovelo 4,58%); z toho bolo odobratých 1247 vzoriek domáceho pôvodu, nevyhovelo 75 (6,01%) (v roku 2011 6,37%); z ostatných členských štátov bolo odobratých a vyšetrených 2643 vzoriek, nevyhovelo 104 (3,93%) (v roku 2011 3,48%); z tretích krajín bolo odobratých 136 vzoriek potravín, nevyhovelo 15 vzoriek (11,03%) (v roku 2011 9,14%). V mieste určenia potravín živočíšneho pôvodu pochádzajúcich z ostatných členských štátov bolo odobratých a vyšetrených 901 vzoriek, 23 vzoriek nevyhovelo (2,55%) (v roku 2011 2,91%). Prehľad počtu odobratých vzoriek a počtu nevyhovujúcich vzoriek na rôznych stupňoch potravinového reťazca v roku 2012 je uvedený v grafe č. 74. Vyhodnotenie vyhovujúcich a nevyhovujúcich vzoriek v percentách na rôznych stupňoch potravinového reťazca v roku 2012 je v grafe č. 75:

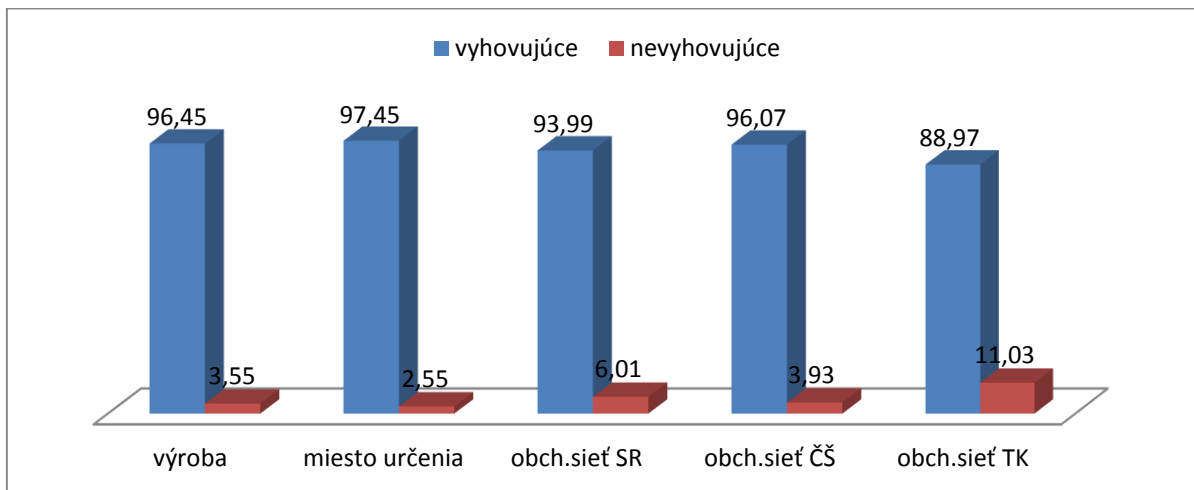
Graf č. 74

Prehľad počtu odobratých vzoriek a počtu nevyhovujúcich vzoriek na rôznych stupňoch potravinového reťazca v roku 2012

Graf č. 75

Vyhodnotenie vyhovujúcich a nevyhovujúcich vzoriek v percentách na rôznych stupňoch potravinového reťazca v roku 2012

11.6.2. Analýza výsledkov podľa jednotlivých druhov potravín živočíšneho pôvodu

- **Mlieko a mliečne výrobky**

V roku 2012 bolo v rámci úradnej kontroly spolu vyšetrených 2773 vzoriek mlieka a mliečnych výrobkov, nevyhovelo 69 vzoriek (2,49%), čo je mierne zlepšenie oproti roku 2011 o 0,33%. Z celkového počtu 2773 vzoriek bolo vyšetrených 414 vzoriek surového mlieka a mliečnych výrobkov vyrobených so surovým mliekom, nevyhovelo 28 vzoriek (6,76%), čo je mierne zlepšenie oproti roku 2011 o 1,23% a 2359 vzoriek tepelne ošetreného mlieka a mliečnych výrobkov vyrobených z tepelne ošetreného mlieka, nevyhovelo 41 vzoriek (1,74%), čo je nepatrné zlepšenie oproti roku 2011 o 0,14%.

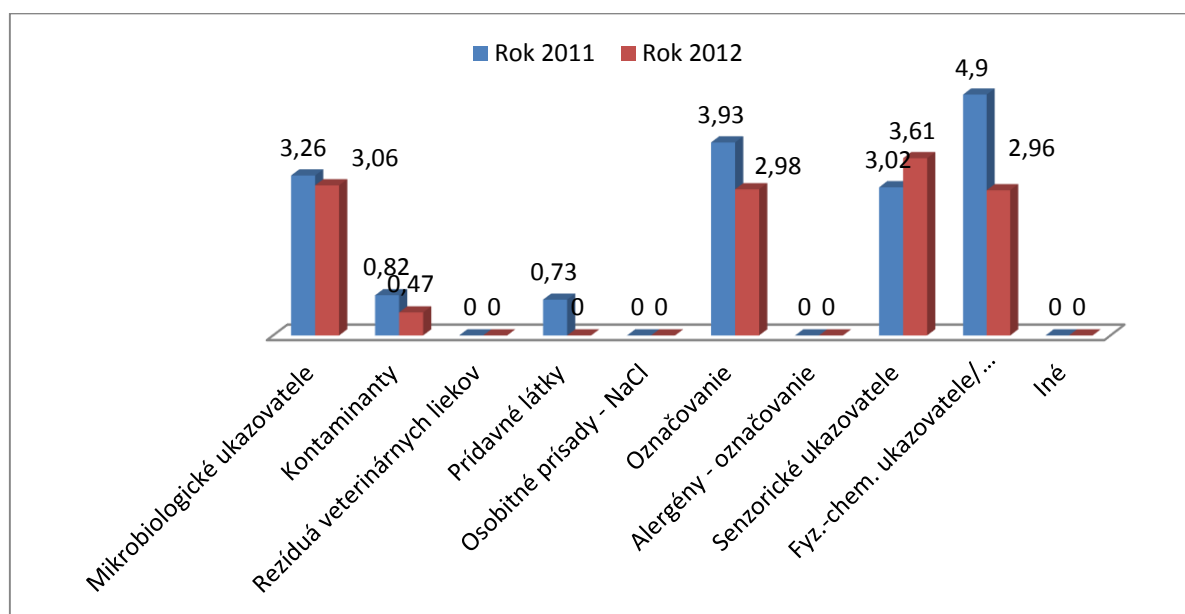
Najväčší počet vzoriek nevyhovelo mikrobiologickým požiadavkám - 28 vzoriek (3,06% z počtu odobratých vzoriek). V 2 vzorkách bryndze vyrobenej so surovým mliekom resp. zo syra zo surového mlieka sa zistila prítomnosť patogénneho mikroorganizmu *Listeria monocytogenes*. V prevažnej väčšine vzoriek (išlo o vzorky syrov vyrobených zo surového mlieka) sa zistilo prekročenie prípustného množstva mikroorganizmov *Staphylococcus aureus*, ktoré svedčia

o nedodržaní hygieny prevádzky. Ani v jednej z týchto vzoriek sa však nezistila prítomnosť stafylokokové enterotoxínu.

Požiadavkám na zloženie nevyhovelo 13 vzoriek (2,96% z počtu vzoriek odobraných na zloženie). Požiadavkám na označovanie nevyhovelo 15 vzoriek (2,98% z počtu odobratých vzoriek); nedostatky sa týkali hlavne klamlivého označenia. Sensorickým požiadavkám nevyhovelo 15 vzoriek (3,61% z počtu odobratých vzoriek) pričom skoro vo všetkých prípadoch išlo o vzorky odobraté na základe sťažností a podnetov spotrebiteľov. V jednej vzorke sa zistilo nedodržanie požiadaviek na kontaminanty. Všetky odobraté vzorky vyhoveli požiadavkám na rezíduá pesticídov, rezíduá inhibičných látok, požiadavkám na obsah NaCl a týkajúcich sa prídavných látok a z hľadiska označovania alergénov. Porovnanie nevyhovujúcich analýz mlieka a mliečnych výrobkov v % v rokoch 2011 a 2012 je v grafe č. 76:

Graf č. 76

Porovnanie nevyhovujúcich analýz mlieka a mliečnych výrobkov v % v rokoch 2011 a 2012

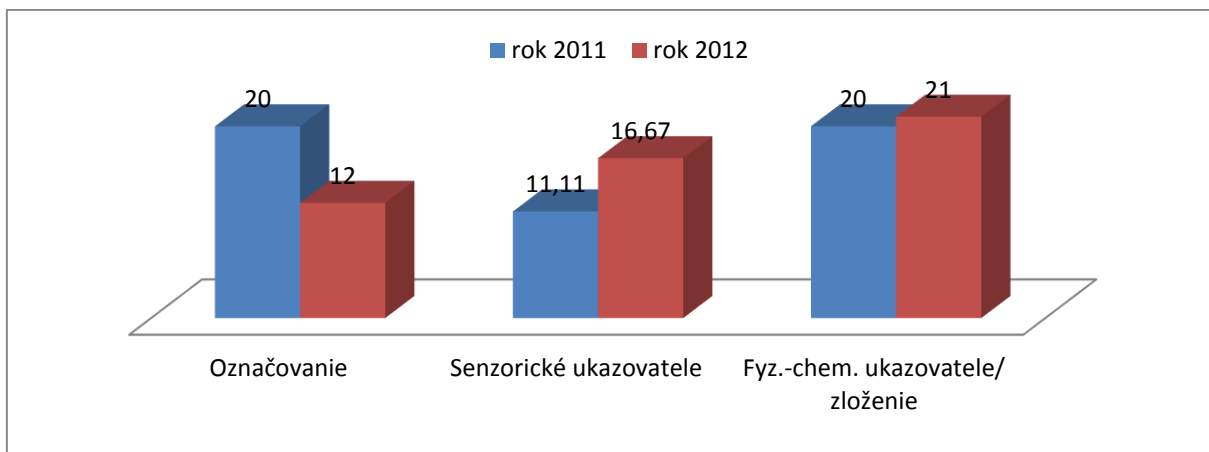

- **Vajcia a vaječné výrobky**

V rámci úradnej kontroly bolo v roku 2012 odobratých 88 vzoriek vaječiek, nevyhovelo 10 vzoriek 11,36, čo je v percentuálnom vyjadrení zhoršenie o 3,47 %, Tak, ako v roku 2011, vzorky nevyhoveli sensorickým požiadavkám, požiadavkám na označovanie a požiadavkám na hmotnosť vaječiek. V rámci úradnej kontroly bolo v roku 2012 odobratých 10 vzoriek vaječných výrobkov. Všetky vzorky boli vyhovujúce. Porovnanie nevyhovujúcich analýz vaječiek v % v rokoch 2011 a 2012 je v grafe č. 77:

Graf č. 77

Porovnanie nevyhovujúcich analýz vaječiek v % v rokoch 2011 a 2012

- **Mäso domácich kopytníkov**

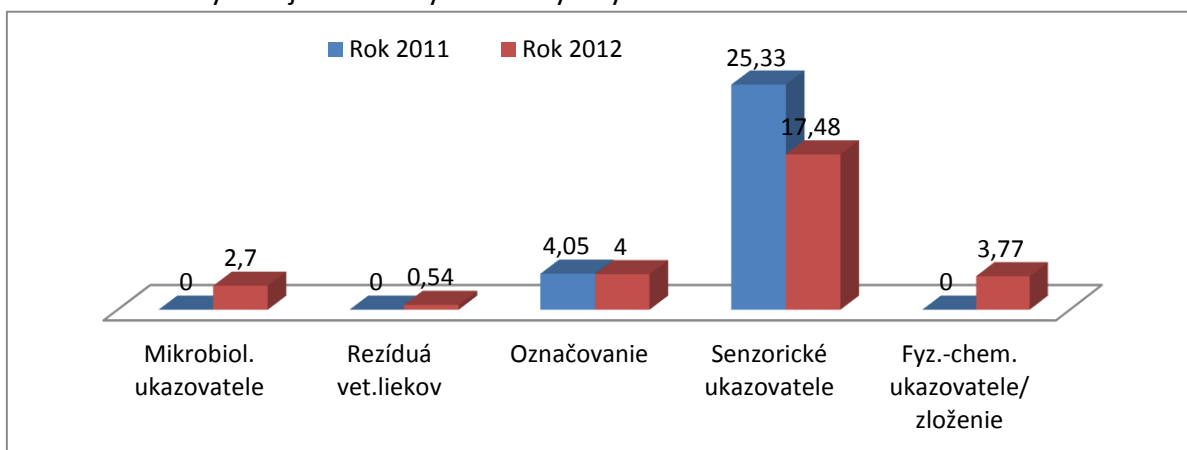
V roku 2012 bolo odobratých 58 vzoriek mäsa domácich kopytníkov; 8 vzoriek nevyhovelo 13,76%, čo je zhoršenie oproti roku 2011 o 7,09%, z to hlavne z dôvodu nevyhovujúcich senzorických vlastností a označovania.

- **Mäso hydiny a králikov**

V roku 2012 bolo odobratých 442 vzoriek mäsa hydiny, nevyhovelo 26 vzoriek 5,88% (10,36%) 5,43%, čo je zlepšenie v porovnaní s rokom 2011 o 4,48%. Najviac vzoriek - 18, tak ako v roku 2011, nevyhovelo senzorickým ukazovateľom. Porovnanie nevyhovujúcich analýz mäsa hydiny v % v roku 2011 a 2012 je uvedené v grafe č. 78:

Graf č. 78

Porovnanie nevyhovujúcich analýz mäsa hydiny v % v roku 2011 a 2012

- **Zverina**

V roku 2012 neboli odobraté žiadne vzorky zveriny.

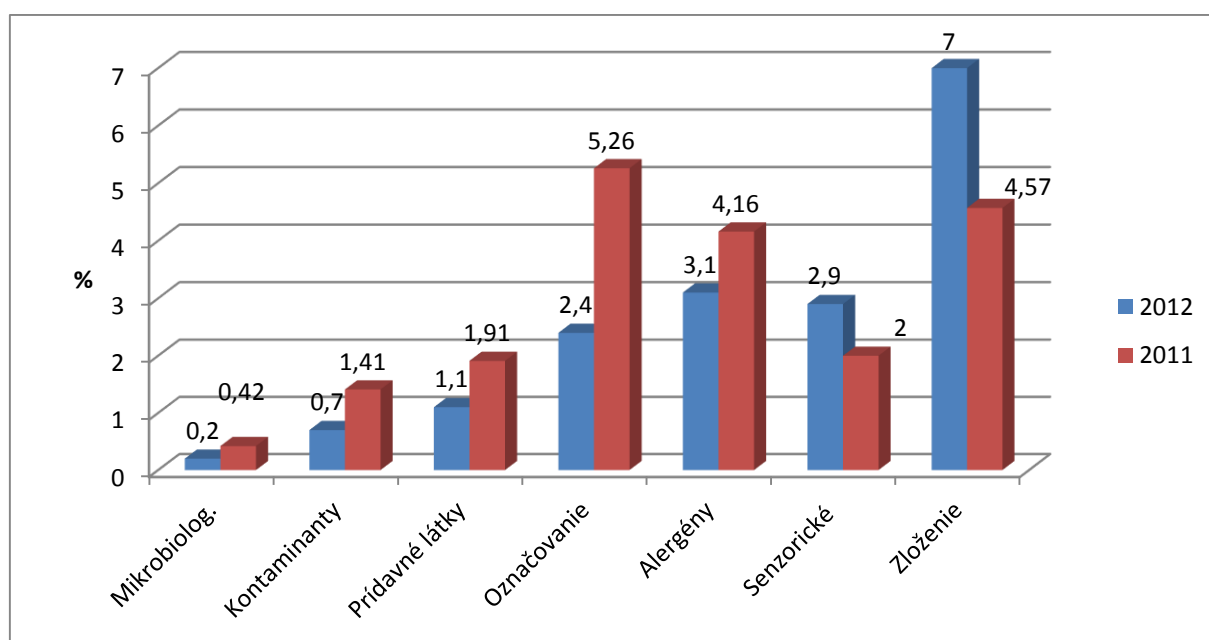
- **Mäsové výrobky**

Pri úradných kontrolách bolo v roku 2012 odobratých 2236 vzoriek mäsových výrobkov, celkovo nevyhovelo 92 vzoriek (4,1 %), čo je oproti roku 2011 nárast o vyše 1%. Požiadavkám na označovanie nevyhovovalo 12 vzoriek (2,4 % z odobratých vzoriek). V 13 vzorkách (3,1% zo vzoriek analyzovaných na alergény) sa preukázala prítomnosť alergénov

neuvodených v označení (hlavne sójových bielkovín a gluténu, ojedinele prítomnosť neoznačeného zeleru a vaječných proteínov). 40 vzoriek nevyhovelo požiadavkám na zloženie (7 % analyzovaných na ukazovatele kvality - vo väčšine prípadov išlo o klamlivé uvedenie množstva mäsa); prekročenie najvyššieho prípustného množstva NaCl sa zistilo v 10 vzorkách (4 % z vyšetrených). Požiadavkám na prídavné látky nevyhoveli 4 vzorky (1,1 % -prítomnosť neprípustných farbív). 9 vzoriek odobratých zväčša na základe podnetov spotrebiteľov (2,9 %) nevyhovelo sensorickým požiadavkám. 1 vzorka nevyhovela mikrobiologickým kritériám na bezpečnosť potravín (0,2 % z mikrobiologicky vyšetrených - zistenie patogénneho mikroorganizmu *Listeria monocytogenes*). Požiadavkám na kontaminanty nevyhoveli 3 vzorky (0,7 % z vyšetrených – neprípustný obsah PAU).

Graf č. 79

Porovnanie nevyhovujúcich analýz mäsových výrobkov v roku 2011 a 2012 (v %)

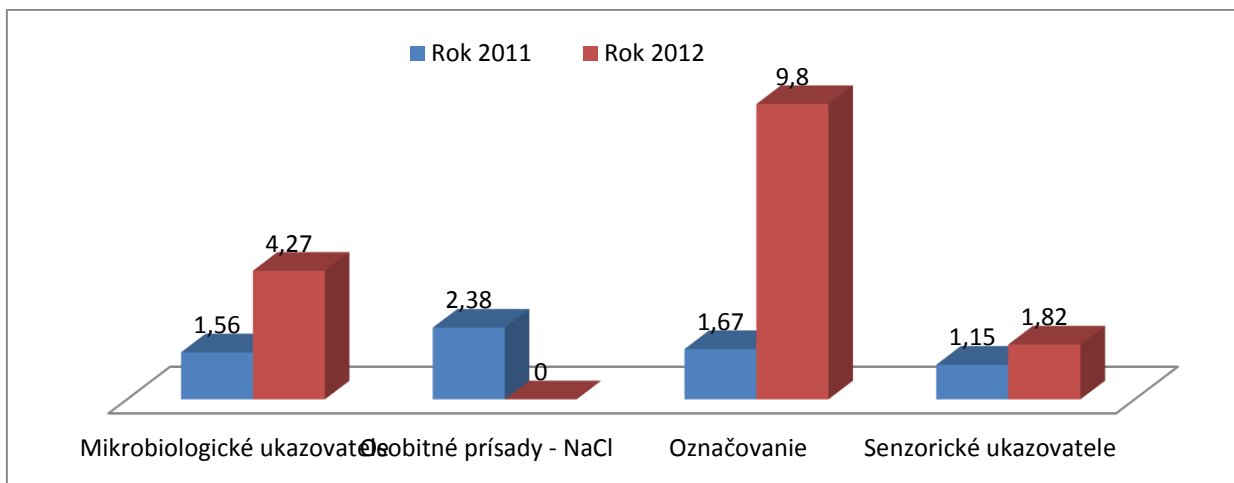

- **Mleté mäso a mäsové prípravky, mechanicky separované mäso**

V roku 2012 bolo v rámci úradnej kontroly odobratých 418 vzoriek **mletého mäsa, mäsových prípravkov, mechanicky separovaného mäsa**, nevyhovelo 17 vzoriek (4,07%), čo je oproti roku 2011 zhoršenie o 2,15%. 12 vzoriek nevyhovelo mikrobiologickým požiadavkám pre nedodržanie kritéria bezpečnosti potravín (*Salmonella*). Požiadavkám na označovanie nevyhovelo 5 vzoriek. 1 vzorka nevyhovela sensorickým požiadavkám. Porovnanie nevyhovujúcich analýz mäsových prípravkov, mletého mäsa a mechanicky separovaného mäsa je v grafe č. 80.

Graf č. 80

Porovnanie nevyhovujúcich analýz mäsových prípravkov, mletého mäsa a mechanicky separovaného mäsa

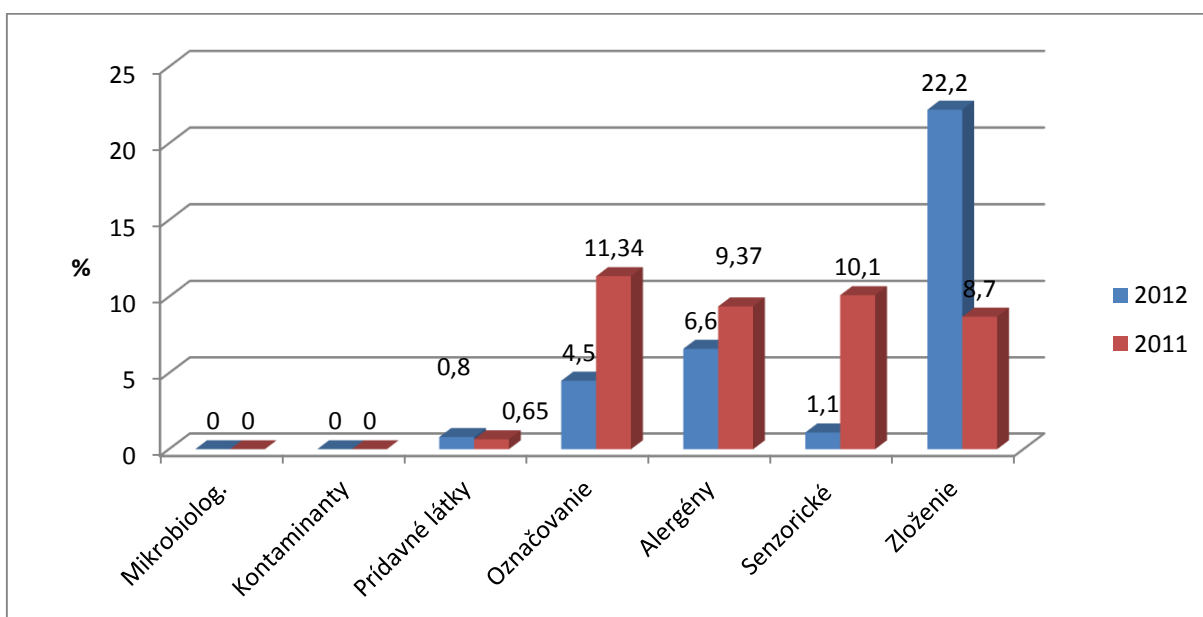

- **Produkty rybolovu**

V rámci úradnej kontroly bolo v roku 2012 vyšetrených spolu 669 vzoriek produktov rybolovu, z toho nevyhovujúcich bolo 50 vzoriek (7, 1%) . Najviac nevyhovujúcich vzoriek sa vyskytlo u nespracovaných produktov rybolovu. Najčastejšie porušenými ukazovateľmi boli požiadavky na kvalitu (zloženie 37 vzoriek, tzn. 22,2 % z vyšetrených; prevažne klamlivé deklarovanie pevného podielu u rýb v náleve alebo glazúrovaných a podielu rybieho mäsa v rybích prstoch). Požiadavkám na označovanie nevyhovovalo 8 vzoriek (4,5%). Organoleptické nedostatky sa zistili v 1 vzorke (1,1%), neoznačené alergény v 2 vzorkách (6,6 %); glutén, vaječný bielok), požiadavky na prídavné látky neboli dodržané v 1 vzorke (0,8%). V jednej vzorke (3% z vyšetrených) sa zistili parazity (*Anisakis*).

Graf č. 81

Porovnanie výsledkov nevyhovujúcich analýz vzoriek produktov rybolovu v roku 2011 a 2013 (v %)

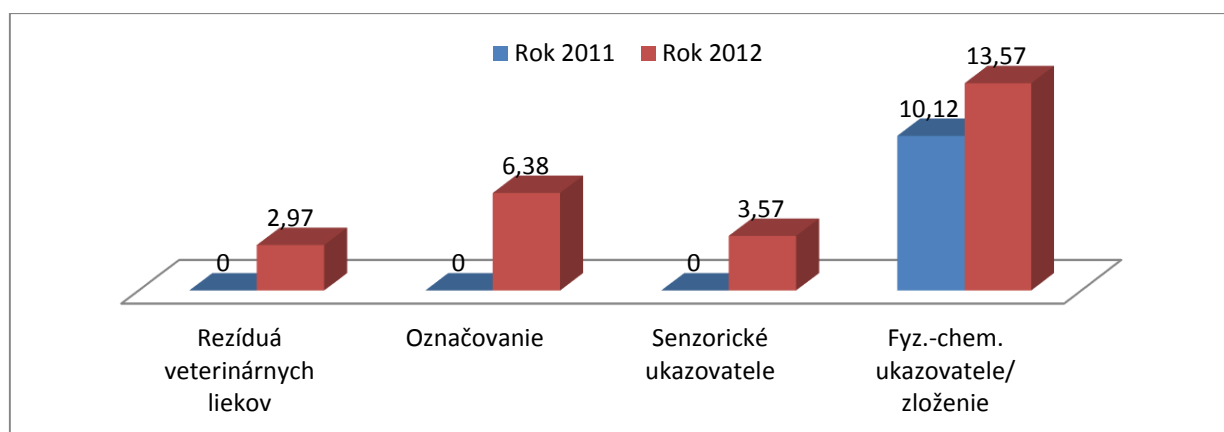

- **Med**

V roku 2012 bolo odobratých 244 vzoriek včelieho medu; 22 vzoriek (9,02%) bolo nevyhovujúcich. Oproti roku 2011 ide o mierne zhoršenie o 2,33%. Hlavnou príčinou nevyhovujúcich vzoriek bolo nedodržanie požiadaviek na zloženie (nevyhovelo 19 vzoriek), pričom najčastejšie zisťovaným nedostatkom bolo prekročenie požiadaviek na množstvo hydroxymetylfurfuralu a sacharózy. V roku 2012 sa v 3 vzorkách zistili rezíduá veterinárnych liekov (sulfonamidy).

Graf č. 82

Porovnanie nevyhovujúcich analýz medu v % v roku 2011 a 2012

- **Želatína**

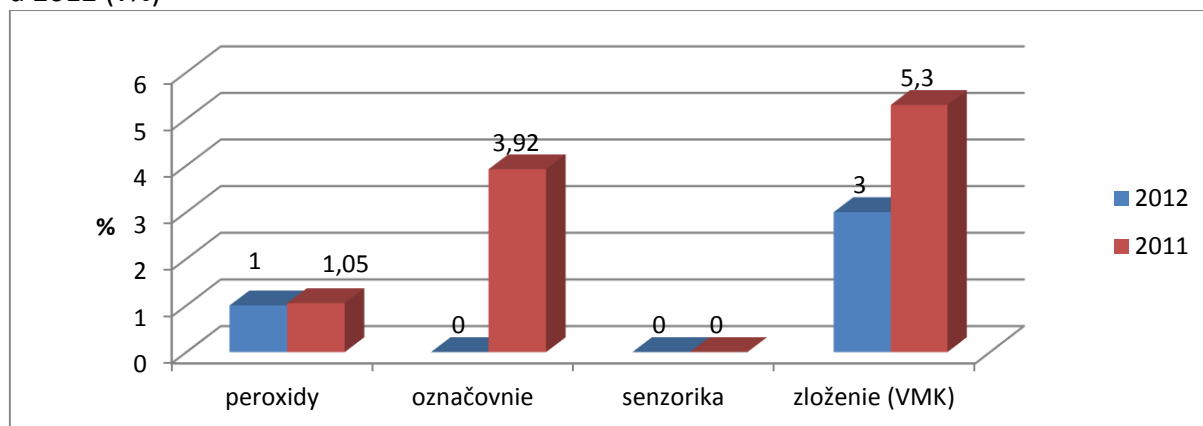
V roku 2012 bolo odobratých 8 vzoriek želatíny, všetky vzorky tak, ako v predchádzajúcom roku, boli vyhovujúce.

- **Škvarené živočíšne tuky**

V roku 2012 bolo v rámci úradnej kontroly odobratých 294 vzoriek škvarených živočíšnych tukov; nevyhovelo 5 vzoriek (1,7%), čo je zlepšenie o 1,26% oproti roku 2011. 4 vzorky (3%) nevyhoveli pre porušenie analytických ukazovateľov, a to pre nesplnenie normy pre voľné masťné kyseliny. 1 vzorka (1%) nevyhovela pre nesplnenie normy pre peroxidy.

Graf č. 83

Porovnanie výsledkov nevyhovujúcich analýz škvarených živočíšnych tukov v roku 2011 a 2012 (v%)

11.6.3. Odber vzoriek zo spracovateľských priestorov a zo zariadení na dôkaz *Listeria monocytogenes*

V prevádzkarniach, ktoré vyrábajú potraviny živočíšneho pôvodu určené na priamu spotrebu, ktoré môžu predstavovať riziko *Listeria monocytogenes* pre verejné zdravie, bolo v roku 2012 v súlade s nariadením Komisie (ES) č.2073/2005 o mikrobiologických kritériách pre potraviny v platnom znení odobratých 716 vzoriek zo spracovateľských priestorov a zo zariadení na dôkaz *Listeria monocytogenes*. 2 vzorky boli pozitívne (0,28%). Boli nariadené opatrenia.

11.6.4. Odber vzoriek pitnej vody

V prevádzkarniach, v ktorých pri výrobe potravín živočíšneho pôvodu sa pridáva pitná voda a ľad vyrobený z pitnej vody a v ostatných prevádzkarniach, ktoré vyrábajú produkty živočíšneho pôvodu, bolo v roku 2012 odobratých 121 vzoriek pitnej vody. 21 vzoriek nevyhovelo 17,36%, čo je zhoršenie oproti roku 2011 o 4,68%. V porovnaní s rokom 2011 nevyhovelo viac vzoriek v mikrobiologických ukazovateľoch ako v ukazovateľoch fyzikálnych a chemických. Najčastejšie porušovaným ukazovateľom bolo nedodržanie požiadaviek na počet kultivovateľných mikroorganizmov pri teplote 22°C a počtu koliformných baktérií.

11.7. Cielené kontroly a osobitné kontroly produktov živočíšneho pôvodu

11.7.1. Cielené kontroly produktov živočíšneho pôvodu

V roku 2012 bolo vykonaných 7 cieľných kontrol produktov živočíšneho pôvodu:

- Kontroly slepačích vajec
- Cielená kontrola vaječných hmôt
- Cielená kontrola zameraná na sušené vajcia
- Kontroly ad hoc Veľká noc 2012
- Kontroly ad hoc – hydinové mäso
- Cielená kontrola zameraná na vaječné výrobky (tekuté, zmrazené, sušené vaječné hmoty) vo výrobách
- Vykonanie úradných kontrol potravín – VIANOCE 2012.

- **Kontroly slepačích vajec**

Cielená kontrola bola zameraná na overovanie pôvodu vajec uvádzaných na trh v Slovenskej republike so zameraním na to, či pochádzajú z chovov, ktoré spĺňajú požiadavky legislatívy EÚ na obohatené kliečky a či boli vytriedené a zabalené v schválených prevádzkarniach – triediarniach a či slepačie vajcia uvádzané na trh spĺňajú požiadavky na označenie kódom výrobcu ako aj príslušnú triedu kvality. V rámci cieľných kontrol na cestách sa vykonávali aj kontroly prevážaných vajec a vaječných zmesí. Vajcia boli kontrolované v rámci cieľnej úradnej kontroly v obchodnej sieti, v schválených prevádzkarniach, na cestách - kontroly prevážaných vajec ako aj na základe podnetov od občanov a záujmových zväzov. V roku 2012 v rámci nariadených cieľných kontrol vajec bolo vykonaných spolu 4858 úradných kontrol pri uvádzaní slepačích vajec na trh. V baliarniach bolo vykonaných 18 kontrol. U dopravcov, distribútorov a v skladoch bolo vykonaných 8

úradných kontrol. V hypermarketoch a supermarketoch bolo vykonaných 884 úradných kontrol. V malých predajniach bolo vykonaných 1564 úradných kontrol. Pri ambulantnom predaji bolo vykonaných 6 úradných kontrol. Pri stánkovom predaji bolo vykonaných 28 kontrol. Pri predaji na trhoviskách bolo vykonaných 12 kontrol. Pri predaji v stredných predajniach bolo vykonaných 2139 kontrol. Vo veľkoobchodných skladoch bolo vykonaných 56 kontrol. U výrobcov predávajúcich vo vlastnej predajni boli vykonané 3 úradné kontroly. U výrobcov bolo vykonaných 140 úradných kontrol.

- **Cielená kontrola vaječných hmôt**

V roku 2012 v rámci nariadených cielených kontrol vaječných hmôt pochádzajúcich z Poľskej republiky bolo vykonaných spolu 271 úradných kontrol. V rámci úradných kontrol bolo zistených 5 nedostatkov. Nedostatky v označení boli zistené v 1 prípade. Nedostatky v osobnej hygieny personálu boli zistené v 1 prípade. Nedostatky v hygiene budov boli zistené v 2 prípadoch. Nedostatky v deratizácii, dezinfekcii boli zistené v 1 prípade.

- **Cielená kontrola zameraná na sušené vajcia**

V roku 2012 v rámci nariadených cielených kontrol sušených vajec pochádzajúcich z Poľskej republiky bolo vykonaných spolu 189 úradných kontrol. V rámci úradných kontrol bolo zistených 40 nedostatkov. Nedostatky v označení - neznámy pôvod boli zistené v 15 prípadoch. Nedostatky v kvalite a zdravotnej neškodnosti boli zistené v 2 prípadoch. Nedostatky v hygiene budov boli zistené v 7 prípadoch. Nedostatky v hygiene technologického zariadenia, pracovných pomôcok boli zistené v 3 prípadoch. Nedostatky v hygiene skladovania boli zistené v 1 prípade. Nedostatky v deratizácii, dezinfekcii boli zistené v 1 prípade. Nedostatky vo vysledovateľnosti pôvodu suroviny boli zistené v 1 prípade. Nevyhovujúce suroviny boli zistené v 10 prípadoch.

- **Cielená kontrola zamerané na vaječné výrobky (tekuté, zmrazené, sušené vaječné hmoty) vo výrobách**

V roku 2012 v rámci nariadených cielených kontrol vaječných výrobkov bolo vykonaných spolu 227 úradných kontrol. V rámci úradných kontrol bolo zistených 15 nedostatkov. Nedostatky vo vysledovateľnosti pôvodu suroviny boli zistené v 1 prípade. Nedostatky v označení - neznámy pôvod boli zistené v 3 prípadoch. Nedostatky v deratizácii, dezinfekcii boli zistené v 3 prípadoch. Nedostatky v hygiene budov boli zistené v 2 prípadoch. Nedostatky v hygiene skladovania boli zistené v 3 prípadoch. Nedostatky v hygiene technologického zariadenia, pracovných pomôcok boli zistené v 1 prípade. Nedostatky v kvalite a zdravotnej neškodnosti boli zistené v 1 prípade. Nedostatky v osobnej hygieny boli zistené v 1 prípade.

- **Kontroly ad hoc Veľká noc 2012**

V rámci úradných kontrol v predveľkonočnom období od 20.3.-5.4.2012 bolo vykonaných celkovo 1 451 úradných kontrol. Kontroly v maloobchodných predajniach (hyper a super markety, stredné a malé predajne) a v miestach určenia boli zamerané na oblasti kontroly hygieny manipulácie s potravinami a hygieny predaja potravín, kontrolu dokladov o pôvode potravín, kontrolu teplôt pri uskladnení a uvádzaní na trh, kontrolu označovania potravín a odber vzoriek. Kontroly u výrobcov a v skladoch boli zamerané na kontrolu hygieny manipulácie s potravinami, kontrolu označovania potravín a odber vzoriek potravín.

Podľa zákona NR SR č. 152/1995 Z. z. bolo 1 057 úradných kontrol. Najviac kontrol bolo vykonaných v stredných predajniach (391) a v malých predajniach (310). Podľa zákona NR SR č. 39/2007 Z. z. bolo vykonaných 394 úradných kontrol. Z toho bolo 143 kontrol vykonaných v registrovaných miestach určenia, 192 kontrol u výrobcov a 59 kontrol v schválených skladoch.

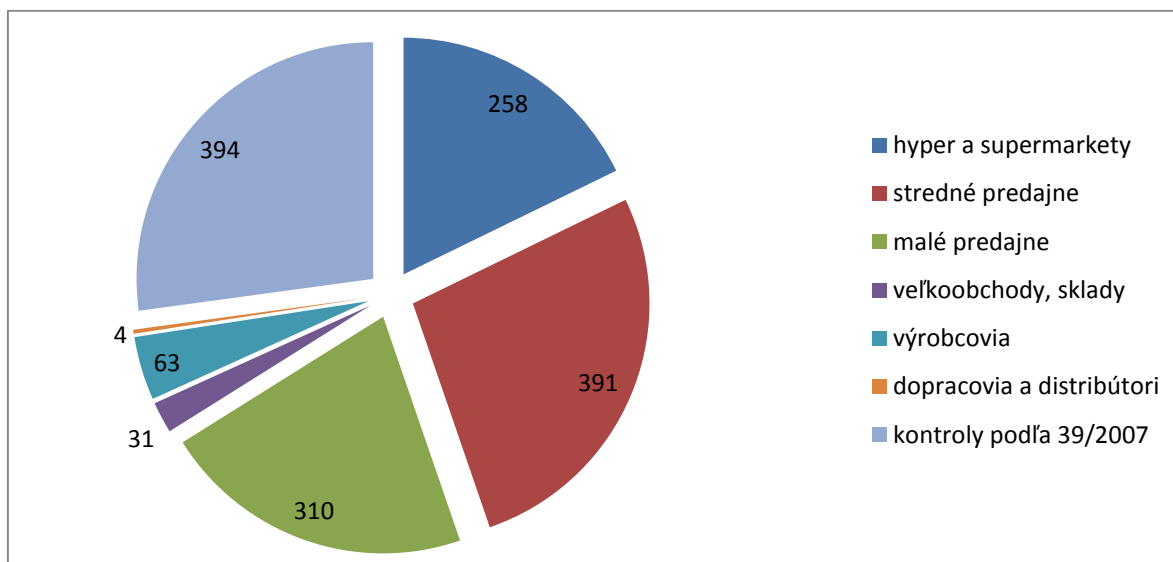
Tabuľka č.79

Prehľad počtu kontrol od 20.3.2012 do 5.4.2012

Počty kontrol od 20.3.2012 do 5.4.2012	
hyper a supermarkety	258
stredné predajne	391
malé predajne	310
veľkoobchody, sklady	31
výrobcovia	63
dopravcovia a distribútori	4
kontroly podľa 39/2007 Z.z.	394
Celkom	1 451

Graf č. 84

Prehľad počtu kontrol v jednotlivých stupňoch potravinového reťazca

Pri kontrolách podľa zákona 152/1995 Z.z. bolo zistených 237 nedostatkov. Najviac nedostatkov bolo zistených v stredných predajniach (pri 391 kontrolách bolo zistených 111 nedostatkov, čo je 28,39 %), malých predajniach (pri 310 kontrolách 59 nedostatkov čo je 19,03 %) a hyper a supermarketoch (pri 258 kontrolách 59 nedostatkov čo je 22,89 %). Najčastejším nedostatkom bolo nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne označenie výrobkov. Pri kontrolách podľa zákona 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti boli

z celkového počtu kontrol 394 zistených 7 nedostatkov. U výrobcov to bol jeden nedostatok v označovaní výrobkov a dva v absencii školenia zamestnancov. V miestach určenia boli zistené 4 nedostatky, a to v hygiene prevádzkarne, chýbajúca registrácia, nenahlasovanie zásielok a v označovaní.

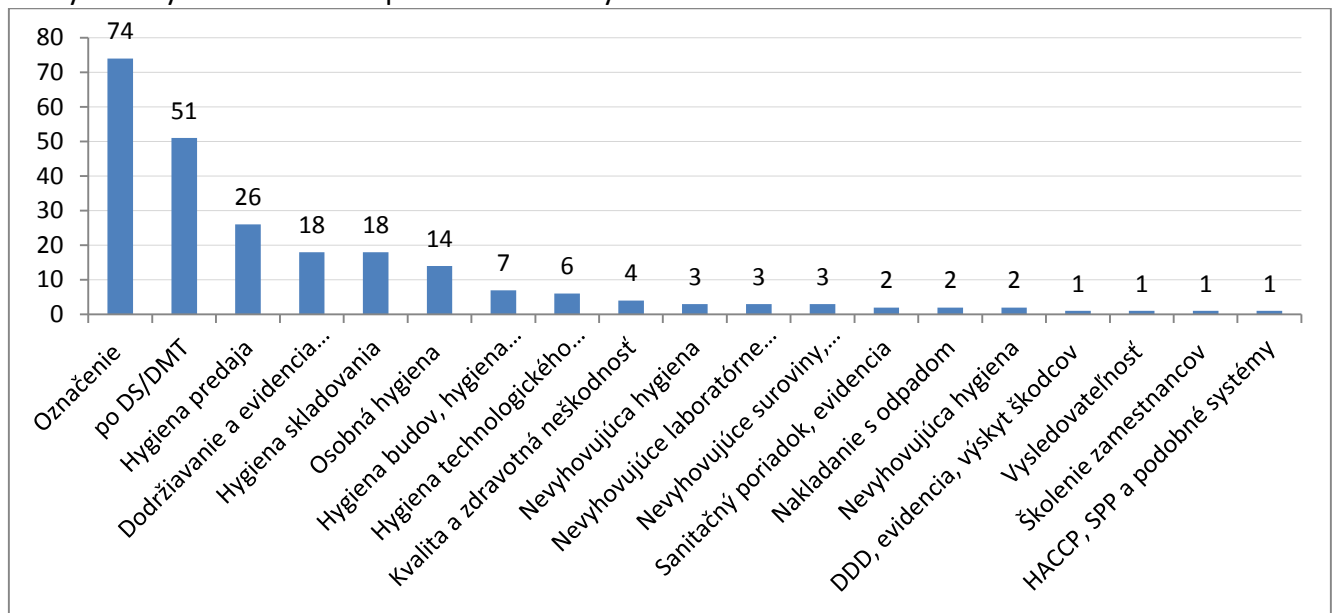
Tabuľka č. 80

Počet zistených nedostatkov od 20.3. do 5.4.2012

Počet zistených nedostatkov od 20.3. do 5.4.2012			
Popis	Počet ZN / Druhov tovaru	Množstvo v kg	Cena v €
Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	74	531,680	2 395,26
po DS/DMT	51	51,910	305,42
Hygiena predaja	26	0,000	0,00
Dodržiavanie a evidencia teplotných režimov	18	0,000	0,00
Hygiena skladovania	18	0,000	0,00
Osobná hygiena	14	0,000	0,00
Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	7	0,000	0,00
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	6	0,000	0,00
Kvalita a zdravotná neškodnosť	4	19,700	37,01
Nevyhovujúca hygiena	3	0,000	0,00
Nevyhovujúce laboratórne analýzy	3	0,000	0,00
Nevyhovujúce suroviny, výrobky, tovar	3	6,300	11,75
Sanitačný poriadok, evidencia	2	0,000	0,00
Nakladanie s odpadom	2	0,000	0,00
Nevyhovujúca hygiena	2	0,000	0,00
DDD, evidencia, výskyt škodcov	1	0,000	0,00
Vysledovateľnosť	1	0,000	0,00
Školenie zamestnancov	1	0,000	0,00
HACCP, SPP a podobné systémy	1	0,000	0,00
S P O L U	237	609,590	2 749,44

Graf č. 85

Počty zistených nedostatkov počas veľkonočných kontrol

Počas kontrol bolo odobratých 154 vzoriek, z toho pri kontrolách podľa zákona 39/2007 Z.z. bolo odobratých 77 vzoriek.

Zistené nedostatky pri úradných kontrolách podľa zákona č.152/1995 Z.z. boli riešené v 54 prípadoch odstránením počas kontroly, v 9 prípadoch návrhom na správne konanie opatrením, v 51 prípadoch návrhom na správne konanie a pokutu, v 79 prípadoch opatrením na mieste a v 57 prípadoch blokovou pokutou.

Tabuľka č. 81

Riešenie nedostatkov podľa zákona č.152/1995 Z.z.

Odstránený počas kontroly	Návrh na správne konanie - opatrenie	Návrh na správne konanie - pokuta	Opatrenia na mieste	Bloková pokuta
54	9	51	79	57

Zistené nedostatky pri úradných kontrolách podľa zákona č.39/2007 Z.z. boli v jednom prípade odstránené počas kontroly, v jednom prípade boli riešené návrhom na správne konanie, v dvoch prípadoch bol vydaný zákaz uvádzania na trh.

- **Kontroly ad hoc – hydínové mäso**

Cielená kontrola bola zameraná na overovanie kvality, bezpečnosti a pôvodu hydínového mäsa uvádzaného na trh v Slovenskej republike. Hydínové mäso bol kontrolovaný v obchodnej sieti, v schválených prevádzkarniach, ako aj na základe podnetov od občanov a záujmových zväzov. V roku 2012 v rámci nariadených cielených kontrol hydínového mäsa bolo vykonaných spolu 269 úradných kontrol. V hypermarketoch a supermarketoch bolo vykonaných 70 úradných kontrol. U dopravcov a distribútorov, skladoch a u výrobcov bolo vykonaných 6 úradných kontrol. V malých predajniach bolo vykonaných 113 úradných kontrol. V stredných predajniach bolo vykonaných 77 úradných

kontrol. U výrobcov predávajúcich vo vlastnej predajni boli vykonané 2 úradné kontroly. V rámci úradných kontrol bolo zistených 12 nedostatkov. Nedostatky v označení boli zistené v 1 prípade. Nedostatky v osobnej hygieny personálu boli zistené v 1 prípade. Nevyhovujúce laboratórne nálezy pre senzorické zmeny boli v 1 prípade. Predaj hydínového mäsa so senzorickými zmenami bol zistený v 9 prípadoch. Celkový počet odobratých vzoriek hydínového mäsa a hydínových výrobkov bol 576. Pôvodom zo Slovenskej republiky bolo vyšetrených 315 vzoriek. Z Českej republiky bolo vyšetrených 32 vzoriek. Z Brazílskej republiky bolo 9 vzoriek. Z Francúzskej republiky bolo 5 vzoriek. Z Holandska boli 3 vzorky. Z Poľskej republiky 137 vzoriek. Z Maďarskej republiky 55 vzoriek. Z SRN bolo 7 vzoriek. Z Rumunskej republiky bolo 11 vzoriek. Z Slovinskej republiky boli 2 vzorky. Spolu nevyhovovalo laboratórnemu vyšetreniu 50 vzoriek. Vzorky nevyhoveli senzorickým ukazovateľom pre výskyt krvných podliatin, zmeny pachu, zlomené krídla, nesprávne označenie, mikrobiologické nálezy.

- **Úradné kontroly potravín živočíšneho pôvodu – Vianoce 2012**

V období od 05.11.2012 do 31.12.2012 vykonali inšpektori RVPS celkom 8 425 úradných kontrol. Z celkového počtu 4 436 kontrolovaných objektov boli nedostatky zistené v 924 objektoch, čo predstavuje porušenosť 20,83 %. Úradné kontroly sa vykonávali v rámci celého potravinového reťazca. Najviac úradných kontrol bolo vykonaných v stredných predajniach (39,28 %), potom v malých predajniach (27,95 %) a v hyper a supermarketoch (15,69%).

Najčastejšie zisťované nedostatky: nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne označenie, hygiena prevádzkarní a budov, hygiena skladovania, predaj potravín po dátume spotreby, hygiena technologického zariadenia a pracovných pomôcok.

Z celkového počtu 8 425 vykonaných úradných kontrol potravín v sledovanom období, bolo 1 199 úradných kontrol ukončených s jedným alebo viac nedostatkami, v 283 prípadoch boli úradné kontroly ukončené blokovou pokutou.

Celkove bolo uložených 387 blokových pokút, čo predstavuje hodnotu 9 464 EUR (v niektorých prípadoch viac ako jedna blokovaná pokuta v rámci úradnej kontroly).

Ostatné zistené nedostatky, ktoré boli zistené počas výkonu úradných kontrol, sa riešili v správnom konaní uložením opatrení a sankcií v zmysle zákona č.152/95 Z.z.

V sledovanom období nadobudlo právoplatnosť celkovo 402 rozhodnutí v celkovej sume 209 690 EUR a uložených bolo v rámci nich 70 opatrení.

Priemerná pokuta v rámci právoplatných rozhodnutí predstavovala 521,62 EUR, najvyššia pokuta predstavovala 10 000 EUR.

11.7.2. Osobitné kontroly

- **Úradné kontroly potravín vykonané inšpektormi s celoslovenskou pôsobnosťou v obchodnej sieti a skladoch, zamerané na ochranu spotrebiteľov pred zdravotne nebezpečnými a nekvalitnými potravinami.**

Inšpektori ŠVPS SR v spolupráci s poverenými inšpektormi RVPS, vykonali 115 úradných kontrol potravín zameraných na ochranu spotrebiteľov pred zdravotne nebezpečnými a nekvalitnými potravinami, v termíne od 26.6. - 31.12.2012.

Počas kontrol bolo odobratých 24 vzoriek, z ktorých 6 nevyhovelo požiadavkám platnej legislatívy v označovaní – neoznačené v slovenskom jazyku, chýbali podmienky skladovania,

neuvedený údaj o fyzikálnom stave potraviny, hmotnosť pevného podielu nebola v súlade s údajmi na obale výrobku.

Pri úradných kontrolách potravín boli najčastejšie zisťované nedostatky:

- nedodržanie teplotných režimov v mraziacich a chladiacich zariadeniach,
- v hygiene prevádzkarní,
- v hygiene skladovania a predaja potravín,
- predaj potravín po dobe spotreby alebo po dobe minimálnej trvanlivosti,
- v označovaní potravín – nečitateľné, nesprávne, nedostatočné,
- poškodený obal,
- potraviny neznámeho pôvodu,
- potraviny klamlivo označené,
- nedostatočná výsledovateľnosť.

Tabuľka č. 82

Vyhodnotenie úradných kontrol potravín

Kontrolované subjekty	Počet úradných kontrol	Počet úradných kontrol so zistenými nedostatkami	Percentuálne vyhodnotenie úradných kontrol so zistenými nedostatkami
Hyper a supermarkety	91	91	100 %
Stredné predajne	10	10	100 %
Malé predajne (miesta určenia)	10	10	100 %
Sklady (miesta určenia)	4	3	75 %
Spolu	115	114	99,1 %

- **Kontroly potravín živočíšneho pôvodu počas prepravy v roku 2012**

V mesiacoch jún až december 2012 boli v spolupráci s Policajným zborom SR vykonávané na cestách kontroly potravín živočíšneho pôvodu ako aj rastlinného pôvodu pri preprave. Uskutočnilo sa 26 kontrolných akcií, na ktorých sa zúčastnilo 975 hliadok. Skontrolovalo sa 4878 zásielok v množstve 6 273 064 ton. Pri týchto kontrolách sa zistilo 832 nedostatkov. 241 zásielok (59 521 ton) bolo vrátených, bolo začatých 85 správnych konaní, bolo uložených 595 pokút v hodnote 27925 EUR. Najviac nedostatkov sa týkalo nevyhovujúcej hygieny.

11.8. Politika kvality

Podľa zákona č. 152/1995 Z. z., § 9a odsek (8) „Úradnú kontrolu poľnohospodárskych výrobkov a potravín s chráneným označením pôvodu (CHOP), s chráneným zemepisným označením (CHZO) alebo s označením zaručenej tradičnej špeciality (ZTŠ) spĺňajúcich požiadavky podľa osobitných predpisov vykonávajú orgány ŠVPS SR“. Pri bežných

plánovaných úradných kontrolách v obchodnej sieti inšpektori úradnej kontroly potravín preto v roku 2012 vykonávali kontroly, ktorých predmetom bolo:

1. kontrola, či sa v predajni vyskytujú výrobky s CHOP, CHZO alebo ZTŠ, prípadne dvoch mäsových výrobkov „Liptovská saláma“ a „Spišské párky“, ktoré sú ZTŠ aj kontroly uplatňovania ochrany výhrady názvu
2. uvedenie podrobných údajov o výskyte takýchto výrobkov do záznamu z úradnej kontroly (Presný originálny názov výrobku, výrobca, druh výrobku, druh použitého symbolu a pod.)
3. následné overenie v elektronickej databáze EÚ „DOOR“ oprávnenosť použitia loga na výrobkoch
4. v prípade zistenia neoprávneného použitia loga na výrobku vykonanie v predajni dodatočnej úradnej kontroly
5. v prípade pozitívnych zistení RVPS zaslanie na ŠVPS SR kópie záznamov z dodatočných úradných kontrol
6. evidencia kontroly aj do elektronickej databázy kontrolnej činnosti.

Na základe údajov z elektronickej databázy boli v roku 2012 vykonané kontroly, pri ktorých inšpektori skontrolovali potraviny živočíšneho pôvodu s označením CHOP, CHZO alebo ZTŠ. Pri uvedených kontrolách bolo spolu prekontrolovaných 356 výrobkov živočíšneho pôvodu, z toho 96 výrobkov s označením CHOP a 182 výrobkov s označením CHZO a 78 výrobkov ZTŠ vrátane výrobkov s výhradou názvu.

11.9. Kontroly označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa podľa nariadenia (ES) č. 1760/2000/ES zo 17.júla 2000, ktorým sa zavádza systém pre identifikáciu a registráciu hovädzieho dobytku a ktoré sa týka označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa

11.9.1. Kontroly označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa – povinné údaje

Na 76 bitúnkoch schválených na zabíjanie hovädzieho dobytku sa počas roku 2012 vykonalo spolu 160 kontrol označovania hovädzieho mäsa, pri ktorých neboli zistené nedostatky. V 204 schválených rozrábkarniach bol zistený 1 nedostatok v registračnom systéme vstupov a výstupov hovädzieho mäsa. V 60 skladoch sa vykonalo spolu 114 kontrol označovania. Zistený bol 1 nedostatok pri povinných údajoch na etikete. V maloobchodných predajniach a v obchodných reťazcoch bolo spolu vykonaných 3219 kontrol. Spolu bolo zistených 17 nedostatkov: identifikácia – 3x, povinné údaje na etikete – 5x, registrácia vstupov a výstupov mäsa - 3x, chyby v obchodných dokladoch – 3x, spätná vysledovateľnosť – 3x. Boli vydané 3 opatrenia na mieste, 2 blokové pokuty spolu na 280 €, 3x bolo začaté správne konanie a na trh sa zakázalo umiestňovať 53,83 kg hovädzieho mäsa v celkovej hodnote 514,07 €.

11.9.2. Kontroly špecifikácie dobrovoľného označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa, ak ide o nepovinné údaje

V roku 2012 pri kontrolách dodržiavania špecifikácie dobrovoľného označovania hovädzieho mäsa bol zistený 1 nedostatok v dodržiavaní týchto špecifikácií, ak ide o nepovinné údaje podľa nariadenia (ES) č.1760/2000 a (ES) č.1825/2000 v platnom znení (pri dobrovoľnom označovaní PPP nepredložil rozhodnutie o schválení dobrovoľného označovania).

11.10. Kontroly odstraňovania špecifikovaného rizikového materiálu z jatočných tiel hovädzieho dobytku, oviec a kôz

11.10.1. Kontroly odstraňovania špecifikovaného rizikového materiálu na schválených bitúnkoch

V roku 2012 vykonali úradní veterinárni lekári RVPS v SR podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č.999/2001, ktorým sa stanovujú pravidlá prevencie, kontroly a eradikácie niektorých spongiformných encefalopatií, kontroly na 85 schválených bitúnkoch (ktoré sú schválené na zabíjanie hovädzieho dobytku, oviec a kôz), spolu 103 kontrol zameraných na odstraňovanie a likvidáciu špecifikovaného rizikového materiálu (ŠRM) z jatočných tiel. Pri kontrolách odstraňovania ŠRM na bitúnkoch neboli nájdené nedostatky.

11.10.2. Kontroly odstraňovania špecifikovaného rizikového materiálu v schválených rozrábkarniach

V 19 prevádzkach, ktoré sú schválené na rozrábanie hovädzieho mäsa s obsahom ŠRM (chrbtice u zvierat starších ako 12 mesiacov), alebo na odoberanie mäsa z hláv hovädzieho dobytku staršieho ako 12 mesiacov, bolo v roku 2012 vykonaných spolu 27 kontrol. Pri kontrolách odstraňovania ŠRM v rozrábkarniach, ktoré sú schválené na odstraňovanie ŠRM, neboli nájdené nedostatky.

11.11. Domáce zabíjačky

Na základe národnej legislatívy [§ 23 ods.1) zákona č.39/2007 Z.z. a metodických usmernení ŠVPS SR bolo v roku 2012 nahlásených 651 domácností, v ktorých sa vykonalo 826 domácich zabíjačiek ošípaných. V oblastiach so zvýšeným rizikom výskytu svalovca bolo vyšetrených spolu 120 ks ošípaných, od ktorých boli odobraté vzorky z bráničného piliera na laboratórne vyšetrenie trichinelózy. Všetky vyšetrenia boli negatívne. Na zabíjanie hovädzieho dobytku u chovateľa na farme pôvodu pre súkromnú domácu spotrebu za účelom zásobovania farmára (chovateľa) a jeho rodiny bolo v roku 2012 za účelom monitorovania počtov domácich zabíjačiek hovädzieho dobytku a monitorovania spongiformných encefalopatií (BSE) nahlásených spolu 4041 domácich zabíjačiek hovädzieho dobytku do 72 mesiacov veku a 789 zabíjačiek hovädzieho dobytku nad 72 mesiacov veku. Všetky vyšetrenia zvierat starších ako 72 mesiacov na BSE boli negatívne.

11.12. Skúšky vyškolených poľovníkov

V Slovenskej republike bolo k 31.12.2012 vyškolených spolu 2855 poľovníkov, ktorí po úspešnom absolvovaní školenia a skúšky získali certifikát na vykonávanie prvotného vyšetrenia voľne žijúcej zveri na mieste po ulovení. V roku 2012 vystavila ŠVPS SR spolu 675 nových certifikátov.

11.13. Značka kvality SK 2012 – potraviny živočíšneho pôvodu

Okrem kontrol vykonaných v zmysle zákona č.152/1995 Z.z., boli inšpektormi RVPS v roku 2012 vykonané aj kontroly v zmysle „Národného programu podpory poľnohospodárskych výrobkov a potravín“, keďže podľa „Zásad posudzovania a udeľovania Značky kvality SK na poľnohospodárske výrobky a potraviny“, vykonávajú kontrolu dodržiavania podmienok udeľovania národnej značky u registrovaných výrobkov orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy. Pri kontrolách inšpektori zisťovali, či výrobok spĺňa všetky požiadavky uvedené v štatúte Značky kvality SK, t.j. najmä či:

- výrobca spĺňa požiadavky zákona o potravinách, ako aj príslušnej národnej a európskej legislatívy vzťahujúcej sa k predmetnému výrobku,
- výrobok spĺňa parametre uvedené v technickej dokumentácii, ktorú výrobca ako prílohu predkladal k žiadosti o udelenie značky; inšpektori venovali osobitnú pozornosť posúdeniu údajov v kolónke „nadštandardné kvalitatívne vlastnosti“
- výrobok spĺňa požiadavku na predpísané % zastúpenia surovín domáceho pôvodu,
- všetky fázy výrobného procesu sú uskutočňované na území Slovenskej republiky, s výnimkou surovín z dovozu,

V roku 2012 boli vykonané kontroly u 33 výrobcov potravín živočíšneho pôvodu a spolu bolo prekontrolovaných 245 výrobkov, ktoré boli aktuálnymi držiteľmi ocenenia Značka kvality SK. Okrem toho boli vykonané kontroly u výrobcov, uchádzajúcich sa o ocenenie Značka kvality SK. Spolu bolo vykonaných 15 kontrol pred udelením alebo predĺžením, pri ktorých bolo skontrolovaných 50 výrobkov.

11.14. Opatrenia na zabezpečenie účinnosti

11.14.1. Opatrenia na zabezpečenie dodržiavania predpisov prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov a inými príslušnými výrobcami a prevádzkovateľmi podnikov

Opatrenia na zabezpečenie dodržiavania predpisov prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov a inými príslušnými výrobcami a prevádzkovateľmi podnikov sú uvedené pri jednotlivých častiach správy. Hlavné dôvody nedodržiavania predpisov zo strany PPP: vysoká fluktuácia zamestnancov prevádzkarní a nedostatok finančných prostriedkov v dôsledku hospodárskej krízy.

11.14.2. Opatrenia prijaté na zabezpečenie účinného fungovania služieb úradných kontrol

- **Nové, aktualizované alebo revidované postupy kontroly**

V záujme zabezpečenia jednotného postupu vykonávania úradných/veterinárnych kontrol produktov živočíšneho pôvodu v Slovenskej republike ŠVPS SR vypracovala 51 nových alebo aktualizovaných dokumentovaných postupov a ďalších informácií určených pre RVPS. Ide napr. o tieto dokumentované postupy: Metodika na spracovanie výkazov o veterinárnej hygienickej činnosti za rok 2012 orgánmi veterinárnej správy, Laboratórne vyšetrenie vzoriek zveriny z voľne žijúcej zveri vnímavej na rod *Trichinella*, Čerstvé mäso kopytníkov I, časť 3 PREHLIADKA POST MORTEM – Úradné kontroly *Trichinella* k Metodikám pre veterinárnych inšpektorov, Označovanie zdravotnou značkou pred získaním výsledkov vyšetrení na *Trichinella*, Úradné kontroly prevádzkarní schválených pre zabíjanie domácich kopytníkov a rozrábanie mäsa z nich, Nariadenie (EÚ) č.931/2011 – požiadavky na vysledovateľnosť potravín živočíšneho pôvodu, Úradná veterinárna kontrola vo schválenej prevádzkarni na manipuláciu so zverou, Skúšky poľovníkov, vedenie evidencie a požadované hlásenia; Podmienky na získanie Certifikátu o spôsobilosti na prvotné vyšetrenie voľne žijúcej zveri na mieste; Kontrola výroby a dodávania mäsa, mletého mäsa, mäsových prípravkov, mäsových výrobkov, škvarených živočíšnych tukov a oškvarok iným maloobchodným prevádzkarniam; Kontrola dodržiavania limitovanej kapacity bitúnkami a rozrábkarniami s malým objemom výroby mäsa domácich kopytníkov so schválenými výnimkami z štrukturálnych požiadaviek; Národný pohotovostný plán pre trichinelózu; Monitorovanie pôvodcu zoonózy *Trichinella* u ošípaných zabíjaných u chovateľa pre súkromnú domácu spotrebu v roku 2012; Postup odberu vzoriek a laboratórneho vyšetrenia produktov živočíšneho pôvodu pri úradných kontrolách na rok 2012; Postup schvaľovania prevádzkarní pre produkty živočíšneho pôvodu podľa zákona č.39/2007 Z.z., metodické pokyny týkajúce sa cielených kontrol (Veľká noc, Vianoce, slepačie vajcia, čerstvé hydinové mäso) a informácie o zmenách legislatívy EÚ, pokyny na vyhodnotenie veterinárnych kontrol za príslušný rok.

- **Iniciatívy v oblasti odbornej prípravy**

Na základe Národného plánu vzdelávania sa v oblasti produktov živočíšneho pôvodu uskutočnilo 7 školení v 7 oblastiach. Školenia boli zamerané na aktuálne poznatky pri veterinárnych/úradných kontrolách v sektore mlieka a mliečnych výrobkov, čerstvého hydinového mäsa, vajec, medu, mäsa domácich kopytníkov, mäsových výrobkov, zveri/zveriny, novú legislatívu, plánovanie a odber vzoriek, vzdelávanie úradných veterinárnych asistentov. Okrem toho sa veterinári inšpektori pre hygienu potravín živočíšneho pôvodu zúčastnili aj ďalších školení v rámci vzdelávacích aktivít organizovaných v ostatných oblastiach v rámci Národného programu vzdelávania organizovaného IVVL (napr. krížové plnenie, rýchly výstražný systém pre potraviny a krmivá zdravie zvierat – TSE, ŽVP, identifikácia a registrácia zvierat, monitoringy a veterinárna farmácia, počítačové programy kontrolno-inšpekčnej činnosti, ochrana zvierat pri zabíjaní).

V roku 2012 sa 14 veterinárnych inšpektorov zúčastnilo 8 školení organizovaných Európskou komisiou v rámci programu „Better training for safer food“.

Tabuľka č. 83

Školenia v rámci Národného programu vzdelávania – produkty živočíšneho pôvodu v roku 2012

Dátum	Názov školenia	Počet účastníkov
13.3.2012	Veterinárne kontroly v sektore zverina	60
12.-13.4.2012	Veterinárne kontroly v sektore mlieka - salaše; Veterinárna a úradná kontrola potravín živočíšneho pôvodu na rok 2012, plánovanie a odber vzoriek produktov živočíšneho pôvodu	112
31.5-1.6.2012	Veterinárne kontroly a úradné kontroly v sektore mäsa domácich kopytníkov	96
14.-15.6.2012	Veterinárna a úradná kontrola v sektore čerstvé hydinové mäso, vajcia; veterinárne a úradné kontroly medu	54
21.9.2012	Vzdelávanie úradných veterinárnych asistentov	41
4.-5.10.2012	Veterinárne a úradné kontroly v sektore mäsových výrobkov; veterinárne a úradné kontroly produktov živočíšneho pôvodu	126
25.-26.10.2012	Veterinárne a úradné kontroly v sektore mlieka	80

Tabuľka č. 84

Školenia v rámci programu „Better training for safer food“.

Názov školenia	Počet účastníkov
HACCP - zásady a techniky auditu	2
Školenie týkajúce sa schém kvality (CHZO, CHOP, ZTŠ)	4
Školenie týkajúce sa schém kvality – organické poľnohospodárstvo	1
Mikrobiologické kritériá	1
Školenie týkajúce sa určenia a implementácie systému auditov	1
Hygiena a kontrola mäsa a mäsových produktov	2
Hygiena a kontrola mlieka a mliečnych výrobkov	1
Hygiena a kontrola produktov rybolovu	2

V roku 2012 sa uskutočnili v rámci školení 2 pracovné porady týkajúce sa produktov živočíšneho pôvodu.

- **osobitné iniciatívy v oblasti kontroly**

V roku 2012 bolo vykonaných 7 cielených kontrol produktov živočíšneho pôvodu a 2 osobitné kontroly, pričom jedna z nich sa vykonávala v spolupráci s Policajným zborom SR a týkala sa kontroly prepravy potravín. Podrobnosti sú uvedené v časti 1.7. tejto správy.

ŠVPS SR vypracovala pre PPP a zverejnila na svojej internetovej stránke informácie, ktoré sa týkali uplatňovania dvoch nových nariadení EU od 1.júla 2012: vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 16/2012 z 11. januára 2012, ktorým sa mení a dopĺňa príloha II k nariadeniu

Európskeho parlamentu a Rady (ES) č.853/ 2004, pokiaľ ide o požiadavky na mrazené potraviny živočíšneho pôvodu určené na ľudskú spotrebu ako aj informáciu o korigende tohto predpisu a Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 931/2011 z 19. septembra 2011 o požiadavkách na výsledovateľnosť stanovených nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č.178/ 2002 v súvislosti s potravinami živočíšneho pôvodu. ŠVPS SR aktualizovala informáciu a vzor Ohlásenia začatia, prerušenia a skončenia činnosti, oznamovanie závažných zmien alebo uzavretia existujúcej schválenej alebo registrovanej prevádzkarne pre produkty živočíšneho pôvodu.

- **zmeny v organizácii alebo riadení príslušných orgánov**

V roku 2012 neboli vykonané žiadne zmeny v organizácii alebo riadení príslušných orgánov.

- **poskytovanie poradenstva alebo informácií prevádzkovateľom potravinárskych podnikov**

Zástupcovia ŠVPS SR sa v roku 2012 tak ako v predchádzajúcich rokoch zúčastňovali ako lektori v rámci rôznych školiacich seminárov organizovaných súkromnými organizáciami pre prevádzkovateľov potravinárskych podnikov (napr. školenia pre salaše), v rámci odborných konferencií (napr. Hygiena Alimentorum). Tiež sa konali pracovné rokovania so zástupcami rôznych zväzov a zástupcami prevádzkovateľov potravinárskych podnikov, napr. k problematike mlieka a mliečnych výrobkov, mäsových výrobkov. Taktiež boli vypracované odpovede na otázky v novinách. Odborní zamestnanci poskytujú odborné informácie na základe požiadaviek prevádzkovateľov potravinárskych podnikov telefonicky, elektronicky ale aj pri návštevách prevádzkovateľov potravinárskych podnikov. ŠVPS SR ako organizátor, prostredníctvom IVVL vykonala 7 školení o hygiene zveriny a ochrane zdravia ľudí a 11 preškolení poľovníkov, ktorí už vykonávajú prvotné vyšetrenie voľne žijúcej zveri na mieste po ulovení. V Slovenskej republike bolo k 31.12.2012 vyškolených spolu 2855 poľovníkov, ktorí po úspešnom absolvovaní školenia a skúšky získali certifikát na vykonávanie prvotného vyšetrenia voľne žijúcej zveri na mieste po ulovení. V roku 2012 vystavila ŠVPS SR spolu 675 nových certifikátov.

Prevádzkovatelia potravinárskych podnikov sú o aktuálnych informáciách, ktoré sa týkajú postupov ŠVPS SR vo vzťahu k prevádzkovateľom potravinárskych podnikov a o legislatíve informovaní prostredníctvom internetovej stránky ŠVPS SR <http://www.svssr.sk/>. Na internetovej stránke je pre prevádzkovateľov potravinárskych podnikov zverejnený aktuálny zoznam schválených prevádzkarní pre produkty živočíšneho pôvodu.

11.15. Nové právne predpisy

V roku 2012 boli vydané tieto nové **vnútroštátne predpisy**:

Zákon č. 242/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 39/2007 Z. z.

ZÁKON č.459/2012 Z.z. z 5. decembra 2012, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 244/2012 Z. z. a o zmene a doplnení niektorých zákonov (predĺženie platnosti Potravinového kódexu SR do 31.decembra 2014)

Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č.13/2012 Z.z. z 13. januára 2012, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o skúškach poľovníkov o hygiene a ochrane zdravia osôb, o vedení evidencie a o požadovaných hláseniach

Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č.41/2012 Z.z. z 26. januára 2012 o mede

Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č.106/2012 Z.z. z 9. marca 2012, ktorou sa mení vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 41/2012 Z. z. o mede

Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č.43/2012 Z.z. z 26. januára 2012 o zahustenom mlieku, sušenom mlieku, kazeínoch a kazeinátoch

Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č.99/2012 Z.z. z 9. marca 2012 o hlbokozmrazených potravinách

Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č.127/2012 Z.z. z 29. marca 2012 o označovaní potravín

Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 423/2012 Z. z. o mäse jatočných zvierat

Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č.425/2012 Z. z. o produktoch rybolovu a výrobkoch z nich

V roku 2012 boli vydané tieto **predpisy EÚ, ktoré sa týkajú produktov živočíšneho pôvodu** (uvedený je len výber určitých predpisov):

NARIADENIE KOMISIE (EÚ) č. 16/2012 z 11. januára 2012, ktorým sa mení a dopĺňa príloha II k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004, pokiaľ ide o požiadavky na mrazené potraviny živočíšneho pôvodu určené na ľudskú spotrebu

Korigendum k nariadeniu Komisie (EÚ) č. 16/2012 z 11. januára 2012, ktorým sa mení a dopĺňa príloha II k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004, pokiaľ ide o požiadavky na mrazené potraviny živočíšneho pôvodu určené na ľudskú spotrebu (Úradný vestník Európskej únie L 8 z 12. januára 2012)

Korigendum k nariadeniu Komisie (EÚ) č. 835/2011 z 19. augusta 2011, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1881/2006, pokiaľ ide o maximálne hladiny polycyklických aromatických uhľovodíkov v potravinách (Úradný vestník Európskej únie L 215 z 20. augusta 2011)

NARIADENIE KOMISIE (EÚ) č. 232/2012 zo 16. marca 2012, ktorým sa mení a dopĺňa príloha II k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1333/2008, pokiaľ ide o podmienky a

úrovne používania chinolínovej žltej (E 104), žltej SY FCF/pomarančovožltej S (E 110) a Ponceau 4R, košenilovej červenej A (E 124)

NARIADENIE KOMISIE (EÚ) č. 252/2012 z 21. marca 2012, ktorým sa stanovujú metódy odberu vzoriek a analýzy na účely úradných kontrol hladín dioxínov, PCB podobných dioxínom a PCB nepodobných dioxínom v určitých potravinách a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1883/2006

VYKONÁVACIE NARIADENIE KOMISIE (EÚ) č. 1239/2012 z 19. decembra 2012, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 543/2008, ktorým sa zavádzajú podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007 o obchodných normách pre hydínové mäso
NARIADENIE KOMISIE (EÚ) č. 432/2012 zo 16. mája 2012 o povolení určitých zdravotných tvrdení o iných potravinách, ako sú tie, ktoré odkazujú na zníženie rizika ochorenia a na vývoj a zdravie detí

Zmeny a doplnenia národného plánu kontroly

V roku 2012 bol vypracovaný nový viacročný plán úradných kontrol na roky 2012-2014.

12. Kontrola kvality produktov v rámci spoločnej organizácie trhu EÚ

Kontrola obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny sa v roku 2012 vykonávala v zmysle nariadení EÚ: nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007 o vytvorení spoločnej organizácie poľnohospodárskych trhov a o osobitných ustanoveniach pre určité poľnohospodárske výrobky (nariadenie o jednotnej spoločnej organizácii trhov), nariadenia komisie (ES) č. 1580/2007 ktorým sa ustanovujú vykonávacie pravidlá pre nariadenie Rady (ES) č. 2200/96, (ES) č. 2201/96 a (ES) č. 1182/2007 v sektore ovocia a zeleniny, po zmene európskej legislatívy (od 14.6.2011) podľa nariadenia Komisie (EÚ) č. 543/2011, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007, pokiaľ ide o sektory ovocia a zeleniny a spracovaného ovocia a zeleniny a národnej legislatívy - zákona č. 491/2001 o organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov. Kontrolu vykonávali autorizovaní inšpektori na všetkých stupňoch obchodu – u prvovýrobcov (pestovateľov), veľkoobchodníkov, dovozcov, vývozcov a vo všetkých typoch maloobchodného predaja.

12.1.Výsledky kontrolnej činnosti kvality ovocia a zeleniny

K 31.12.2012 vykonávalo kontrolu zhody 41 inšpektorov, autorizovaných na kontrolu obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny, v priebehu roka 2012 bolo autorizovaných 13 nových inšpektorov. Zo 40 RVPS na území SR pracovali v roku 2012 autorizovaní inšpektori na 33 RVPS. Na území 7 RVPS bola kontrola zhody zabezpečená prostredníctvom autorizovaného inšpektora z najbližšej RVPS na základe poverenia vydaného ŠVPS SR.

Inšpektori RVPS, autorizovaní na kontrolu obchodnej kvality vykonali 3 228 kontrol na všetkých stupňoch obchodu. Najviac kontrol bolo vykonaných v maloobchodných jednotkách, celkom 2 587 kontrol, vo veľkoobchodných skladoch 470 kontrol, u prvovýrobcov 90 kontrol a pri iných kontrolách (kontroly na požiadanie) bolo vykonaných 81 kontrol. Na jedného inšpektora RVPS vychádza v priemere 79 kontrol za rok. Počas kontroly zhody bolo vykonaných 15 140 hodnotení čerstvého ovocia a zeleniny na mieste (HNM), 13 453 vzoriek vyhovelo osobitným normám kvality a všeobecnej norme (čo predstavuje 88,86 %) a 1 687 vzoriek nevyhovelo požiadavkám na kvalitu osobitných noriem a všeobecnej normy (čo predstavuje 11,14 %). Najviac hodnotení plodín na mieste bolo vykonaných v maloobchodných jednotkách (MOJ) – 12 926, pričom 11 367 plodín vyhovelo osobitným normám a všeobecnej norme kvality, 1 559 plodín nevyhovelo požiadavkám osobitných noriem a všeobecnej normy. Vo veľkoobchodných skladoch (VOS) bolo vykonaných 1 765 hodnotení obchodnej kvality plodín, z čoho 1 651 plodín vyhovelo požiadavkám osobitných noriem a všeobecnej normy a 114 vzoriek plodín nevyhovovalo. U prvovýrobcov (PV) bolo vykonaných 234 hodnotení plodín na mieste, z čoho 228 plodín vyhovelo požiadavkám osobitných noriem a všeobecnej normy a 6 plodín nevyhovelo. Pri iných kontrolách (kontroly na požiadanie) bolo hodnotených na mieste 215 plodín, z čoho 207 plodín vyhovelo požiadavkám osobitných noriem a všeobecnej normy a 8 plodín nevyhovelo. Nálezy o nezhode boli vydané celkovo na 284 420,62 kg. Najviac nevyhovujúcich plodín bolo zistených vo veľkoobchodných skladoch 211 704,15 kg, ďalej v maloobchodných jednotkách 35 389,46 kg, pri iných kontrolách 34 567,0 kg, u prvovýrobcov 2 760,0 kg. Pri dovoze čerstvého ovocia a zeleniny z tretích krajín do EÚ bolo vykonaných 37 kontrol zhody,

pri vývoze 180 kontrol zhody. V roku 2012 bolo ukončených právoplatným rozhodnutím 24 správnych konaní začatých v roku 2011 až 2012 a celkovo boli uložené pokuty vo výške 16 342,0 €.

Najviac kontrol - 353 bolo vykonaných na RVPS Komárno, 277 na RVPS Prešov a 241 na RVPS Nitra. Najviac kontrol zhody obchodnej kvality pri kontrolách bolo vykonaných na RVPS Komárno a to 1 372 kontrol zhody, na RVPS Senec 1 152 a RVPS Nitra 1 009 kontrol zhody. Najviac nevyhovujúcich plodín pri kontrole zhody bolo zistených na RVPS Košice mesto a to 163, RVPS Trebišov 159 a RVPS Poprad 156 nevyhovujúcich plodín. Nálezy o nezhode na najväčšie množstvo plodín boli vydané na RVPS Bratislava 133 781,31 kg, RVPS Prešov 36 041,82 kg a RVPS Komárno 30 567,0 kg.

Najviac kontrol zhody bolo vykonaných u plodiny jablká – 2 039 kontrol zhody, mandarínky – 912 kontrol zhody a citróny - 906 kontrol zhody. V kilogramoch bolo prekontrolovaných najviac mandarínky – 2 782 799,87 kg, citróny – 596 943,36 kg a jablká – 538 394,77 kg. Najviac kontrol zhody s nedostatkami bolo u jablák – 218 kontrol, hrozna stolového – 102 kontrol a u cibule – 72 kontrol. V kilogramoch bolo najviac nevyhovujúcich plodín u mandarínok – 25 408,33 kg, citrónov – 21 659,64 kg a jablák – 18 572,91 kg.

Tabuľka č. 85

Počet kontrol a hodnotenie zhody na mieste podľa jednotlivých stupňov obchodu:

Miesto kontroly	Počet kontrol	Počet HNM	Z toho počet HNM nevyhovujúcich
Maloobchod	2 587	12 926	1 559
Veľkoobchod	470	1 765	114
Iné kontroly	81	215	8
Prvovýroba	90	234	6
Spolu	3 228	15 140	1 687

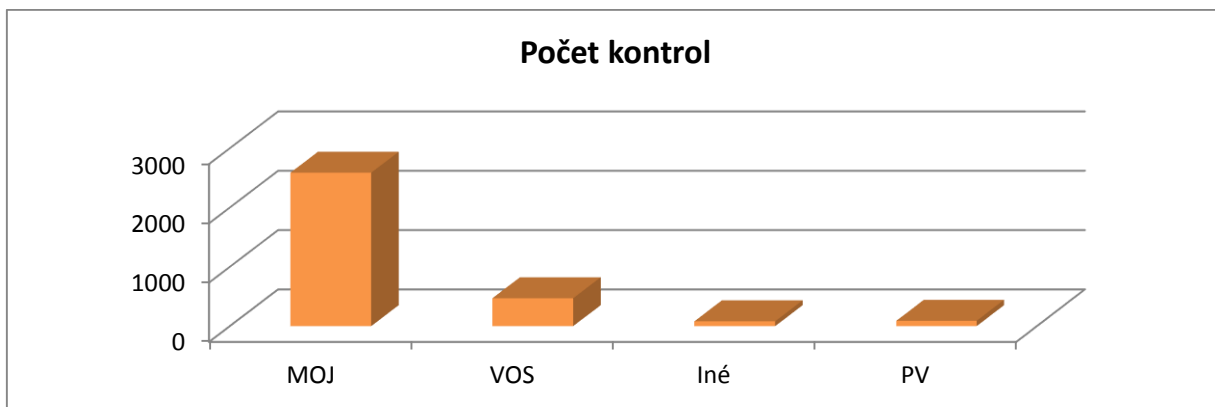
Tabuľka č. 86

Hmotnosť plodín hodnotených na mieste:

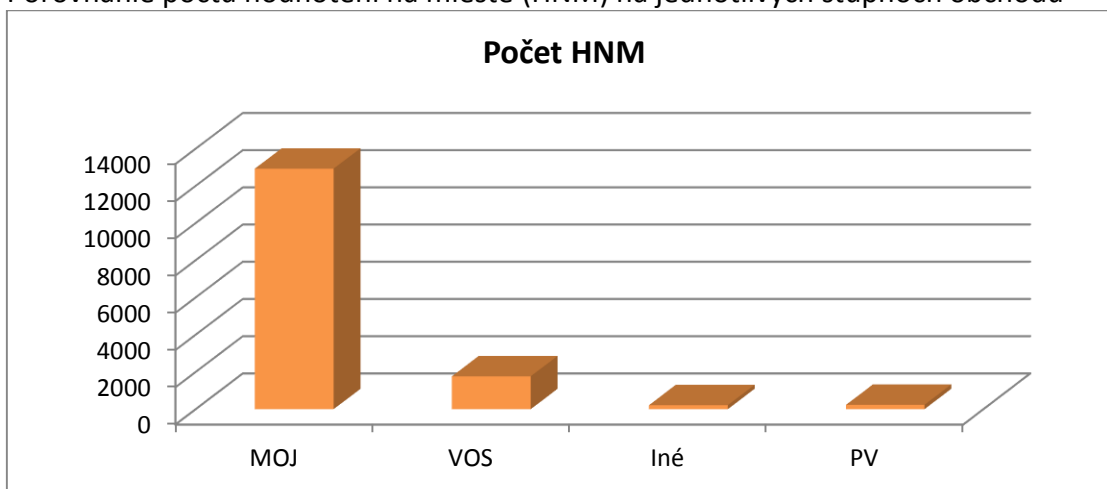
HNM	Množstvo celkom	Vyhovujúce	Nevyhovujúce
Spolu kg	5 391 941,97	5 107 521,34	284 420,63

Graf č. 86

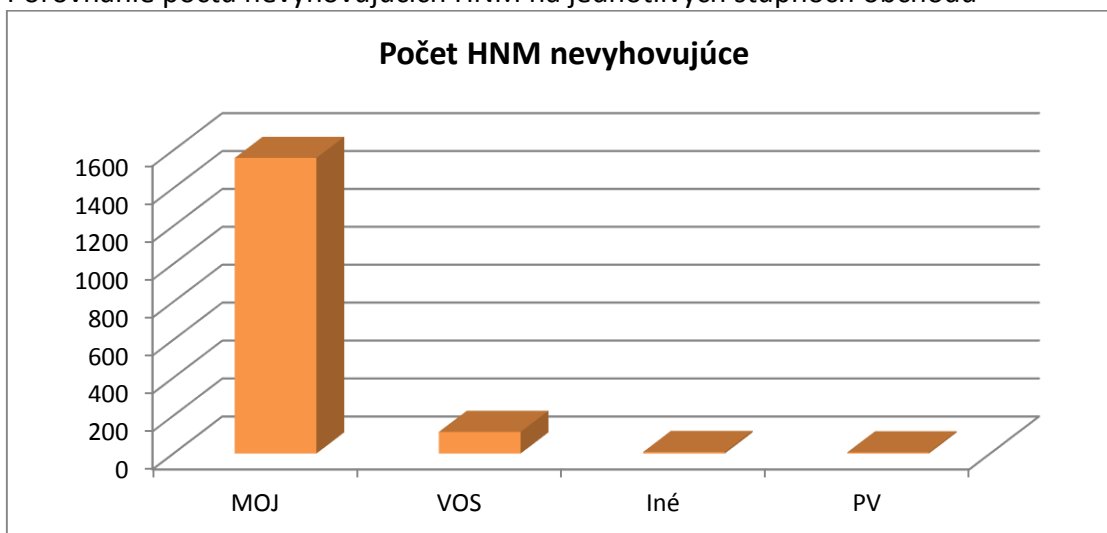
Porovnanie počtu kontrol zhody s obchodnými normami na jednotlivých stupňoch obchodu

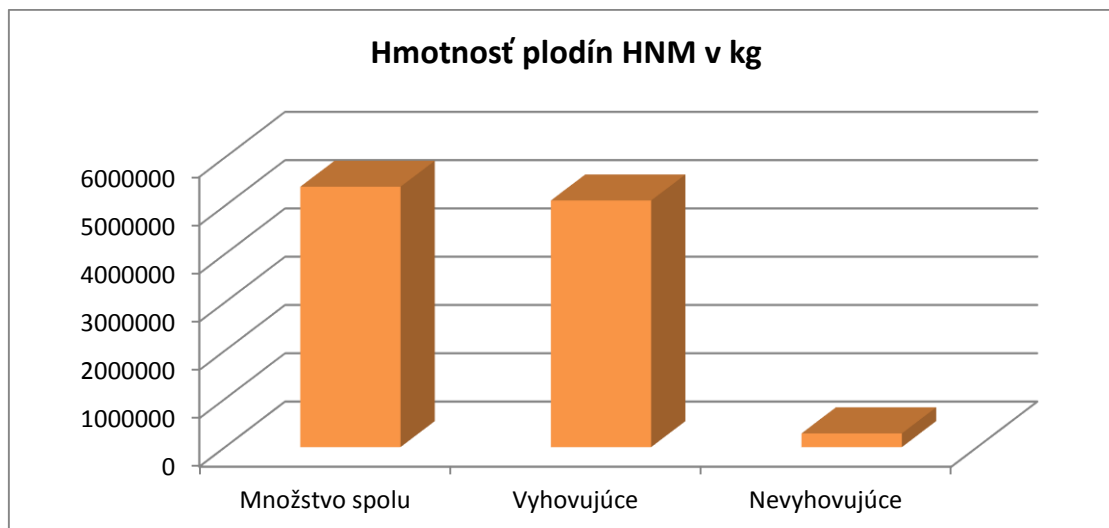
Graf č. 87
Porovnanie počtu hodnotení na mieste (HNM) na jednotlivých stupňoch obchodu

Graf č. 88
Porovnanie počtu nevyhovujúcich HNM na jednotlivých stupňoch obchodu

Graf č. 89
Porovnanie kontrolovanej hmotnosti plodín

Tabuľka č. 87

Prehľad počtu autorizovaných inšpektorov, počtu kontrol a počtu hodnotení zhody na mieste v jednotlivých RVPS SR

RVPS	Počet inšpektorov	Počet kontrol	Počet HNM spolu	Z toho HNM nevyhovujúce
Bardejov	1	64	255	46
Bratislava	3	185	990	62
Čadca	1	32	160	40
Dolný Kubín	1	81	421	76
Galanta	1	105	519	9
Humenné	1	42	166	12
Komárno	1	353	1 372	64
Košice mesto	2	178	690	163
Košice okolie	1	29	106	34
Liptovský Mikuláš	1	28	172	47
Lučenec	1	63	395	26
Martin	1	126	756	36
Michalovce	1 PN	0	0	0
Nitra	3	241	1 009	99
Nové Mesto nad Váhom	1	87	400	59
Nové Zámky	1	208	905	82
Poprad	1	102	498	156
Prešov	2	277	869	112
Prievidza	1	41	239	17
Púchov	1	100	514	34
Rimavská Sobota	1	64	255	1
Senec	2	127	1 152	28
Senica nad Myjavou	1	100	442	29
Spišská Nová Ves	1	27	108	54
Stará Ľubovňa	1	11	40	0
Svidník	1	37	204	3
Šaľa	2	106	417	56

Topoľčany	1	28	247	28
Trebišov	1	91	404	159
Trnava	1	63	257	0
Veľký Krtíš	1	53	390	47
Vranov nad Topľou	1	137	512	64
Žilina	1	42	276	42
Spolu	41	3 228	15 140	1 687

12.1.1.Cielené kontroly

V roku 2012 boli vyhlásené dve cielené kontroly.

- **Cielená kontrola obchodnej kvality po pracovnom čase č. 256**

V období od 1.7. do 31.12. 2012 vykonali autorizovaní inšpektori pre kontrolu zhody s obchodnými normami v rámci cielených kontrol po pracovnej dobe, v sobotu a nedeľu na území SR spolu 288 kontrol supermarketov a hypermarketov. Z uvedeného počtu kontrol bolo 138 kontrol so zisteniami porušenia požiadaviek na kvalitu OZ. Počas kontroly vykonali inšpektori 1 638 hodnotení na mieste v celkovom množstve 80 506,99 kg, v 301 prípadoch plodiny nevyhoveli hodnoteniu na mieste, spolu 9 479,46 kg ovocia a zeleniny. 21,66 % nevyhovujúcich plodín nezodpovedalo minimálnym požiadavkám noriem, 11,17 % požiadavkám na kvalitu, 0,7% požiadavkám na veľkosť, 0,51 % obchodnej úprave a 65,95 % požiadavkám na označovanie.

Celkom bolo hodnotených 43 druhov ovocia a zeleniny, z ktorých 31 podlieha požiadavkám všeobecnej normy a 12 požiadavkám špecifických noriem NK č. 543/2011, príloha č. I.

Nevyhovujúce plodiny : Cibuľa, dyňa červená, červená repa šalátová, hrozno stolové, hrušky, jablká, jahody, karfiol, kivi, mandarínky, rajčiaky, uhorky šalátové.

Najviac predajní bolo celkovo skontrolovaných v COOP Jednota SD – 39 prevádzok, Tesco Stores SR a.s. – 30 prevádzok, Billa s.r.o. – 26 prevádzok, Lidl SR v.o.s. – 21 prevádzok, Kaufland SR v.o.s. – 17 prevádzok, Ahold Retail Sk k.s. – 7 prevádzok, CBA – 6 prevádzok. Celkovo bolo najviac plodín hodnotených na mieste v COOP Jednota SD – 395 plodín, Tesco Stores SR a.s. – 267 plodín, Billa s.r.o., Lidl SR v.o.s. – 213 plodín, Kaufland SR v.o.s. – 163 plodín, Ahold Retail Sk k.s. – 43 plodín, CBA – 35 plodín.

Najviac kontrol so zistenými nedostatkami bolo vykonaných v prevádzkach COOP Jednota – 29 predajní, Tesco Stores SR a.s. – 25 predajní, Kaufland SR v.o.s. – 21 predajní, Billa s.r.o. – 18 predajní, Lidl SR v.o.s. – 15 predajní, CBA – 1 predajňa. Najviac plodín nevyhovujúcich obchodnej kvalite bolo zistených v prevádzkach COOP Jednota – 66 plodín, Tesco Stores SR a.s. – 53 plodín, Kaufland SR v.o.s. – 52 plodín, Billa s.r.o. – 36 plodín, Lidl SR v.o.s. – 30 plodín, CBA – 1 plodina.

Z hľadiska pôvodu plodín bolo najviac zistených nevyhovujúcich vzoriek: Slovensko – 64, Taliansko – 37, Španielsko – 30, Poľsko - 27, Maďarsko – 15, Holandsko – 14, Česká republika – 9, Belgicko, Grécko – 8, u 49 plodín nebola uvedená krajina pôvodu.

- **Cielená kontrola predvianočného trhu č. 264**

V období od 14.11. až 31.12. 2012 vykonali autorizovaní inšpektori pre kontrolu zhody s obchodnými normami v rámci cielených kontrol obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny na predvianočnom trhu na území SR spolu 355 kontrol. Z uvedeného počtu kontrol bolo 113 kontrol so zisteniami porušenia požiadaviek na kvalitu OZ. Počas kontroly vykonali inšpektori 1 873 hodnotení na mieste v celkovom množstve 197 879,91 kg, v 198 prípadoch plodiny nevyhoveli hodnoteniu na mieste, v celkovom množstve 6 875,63 kg ovocia a zeleniny. 23,8 % nevyhovujúcich plodín nezodpovedalo minimálnym požiadavkám noriem, 23,46 % požiadavkám na kvalitu, a 52,74 % požiadavkám na označovanie. Celkom bolo hodnotených 54 druhov ovocia a zeleniny, z ktorých 43 podlieha požiadavkám všeobecnej normy a 11 požiadavkám špecifických noriem NK č. 543/2011, príloha č. I. Nevyhovujúce plodiny : Ananás, banány zelené, banány žlté, brokolica, cesnak cibuľa, citróny, červená repa šalátová, dyňa červená, gaštany, grapefruity, hrozno stolové, hrušky, jablká, jahody, kaleráb, kapusta, kel hlávkový, kel ružičkový, kapusta čínska, karfiol, kivi, mandarínky, mrkva, paprika, petržlen, pomaranče, pór, rajčiaky, reďkovka, šalát hlávkový, špargľa, uhorky, d'umbier, zeler bulvový.

Podľa pôvodu bolo najviac nevyhovujúcich plodín: Poľsko – 30, Španielsko – 27, Slovensko – 26, Grécko – 18, Taliansko – 14, Holandsko – 10, Turecko – 8, Maďarsko – 7, u 31 plodín nebola uvedená krajina pôvodu.

Najviac predajní bolo celkovo skontrolovaných v COOP Jednota, Jednota SD – 87 prevádzok, Billa s.r.o. - 29 prevádzok, Tesco Stores SR a.s. – 28 prevádzok, Lidl SR v.o.s. - 22 prevádzok, CBA – 12 prevádzok, Kaufland SR v.o.s. – 11 prevádzok, Ahold Retail k.s. – 9 prevádzok, Metro Cash and Carry SR, s.r.o. – 3 prevádzky. Najviac kontrol so zistenými nedostatkami bolo vykonaných v prevádzkach COOP Jednota, Jednota SD – 35 predajní, Tesco Stores SR a.s. – 13 predajní, Billa s.r.o. – 10 predajní, Lidl SR v.o.s. – 7 predajní, Kaufland SR v.o.s. – 4 predajne, CBA – 3 predajne, Ahold Retail k.s., Metro Cash and Carry SR, s.r.o. – 2 predajne.

Najviac plodín bolo hodnotených na mieste v COOP Jednota, Jednota SD – 438 plodín, Tesco Stores SR a.s. – 236 plodín, Billa s.r.o. – 186 plodín, Lidl SR v.o.s. – 74 plodín, Kaufland SR v.o.s. – 113 plodín, CBA – 78 plodín, Ahold Retail k.s. – 47 plodín, Metro Cash and Carry SR, s.r.o. - 41. Najviac plodín nevyhovujúcich obchodnej kvalite bolo zistených v prevádzkach COOP Jednota, Jednota SD – 59 plodín, Tesco Stores SR a.s. – 26 plodín, Billa s.r.o. – 17 plodín, Lidl SR v.o.s., Metro Cash and Carry SR, s.r.o. – 9 plodín, CBA, Kaufland SR v.o.s. – 5 plodín, Ahold Retail k.s. – 2 plodiny.

Za zistené nedostatky bolo na mieste uložených 104 opatrení, v 4 prípadoch bude začaté správne konanie.

12.1.2. Správne konanie

V roku 2012 bolo právoplatne ukončených 24 správnych konaní voči subjektom podnikajúcim v sektore ovocia a zeleniny za porušenie zákona č.491/2001 o organizovaní trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v pôsobnosti 10 RVPS. Na základe porušenie tohto zákona boli právnym subjektom uložené pokuty vo výške 16 342,0 €. Najviac správnych konaní bolo právoplatne ukončených na RVPS Poprad – 8, RVPS Nové Mesto nad Váhom – 3 a RVPS Bardejov, Martin, Prešov, Senica nad Myjavou a Vranov nad Topľou – 2. Najvyššia suma pokút bola uložená na RVPS Poprad – 6 840 €, Nové Mesto nad Váhom – 2 662 €, Senica nad Myjavou – 2 000 €. Na 31 RVPS nebolo ukončené v roku 2012 žiadne správne konanie.

Tabuľka č. 88

Prehľad právoplatne ukončených správnych konaní a výška uložených pokút

Správne konanie na RVPS	Právoplatne ukončené	Pokuta €
Poprad	8	6 840
Nové Mesto nad Váhom	3	2 662
Bardejov	2	800
Martin	2	800
Prešov	2	800
Senica nad Myjavou	2	2 000
Vranov nad Topľou	2	700
Košice mesto	1	340
Prievidza	1	400
Šaľa	1	1 000
Spolu	24	16 342

12.1.3 Porovnanie počtu kontrol za roky 2008 až 2012

V roku 2012 prišlo k poklesu celkového počtu kontrol v prevádzkach oproti predošlému roku o 124 kontrol a nebol dosiahnutý počet kontrol z roku 2008 a 2010. Počet hodnotení na mieste vzrástol oproti predošlému roku o 174, nedosiahol však počet z rokov 2008 až 2010. Počet nevyhovujúcich vzoriek vzrástol oproti minulému roku o 339 a za sledované roky je najvyšší. Množstvo nevyhovujúceho tovaru v kg je za sledované obdobie najväčšie a oproti roku 2011 je vyššie o 144 201,08 kg

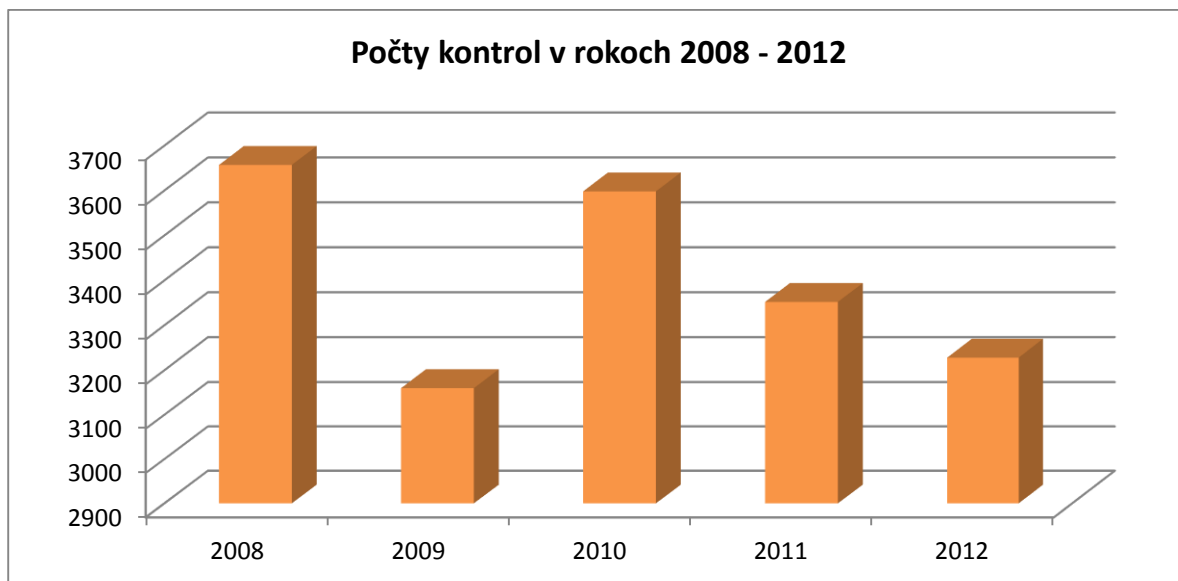
Tabuľka č. 89

Porovnanie počtu kontrol v rokoch 2008 - 2012

Miesto kontroly	Počet kontrol 2008	Počet kontrol 2009	Počet Kontrol 2010	Počet Kontrol 2011	Počet kontrol 2012
Prvovýroba	148	124	94	111	90
Veľkoobchod	470	395	469	478	470
Maloobchod	2 572	2 521	2 932	2 651	2 587
Iné	467	120	103	112	81
Spolu	3 657	3 160	3 598	3 352	3 228

Graf č. 90

Počty kontrol zhody v rokoch 2008 -2012

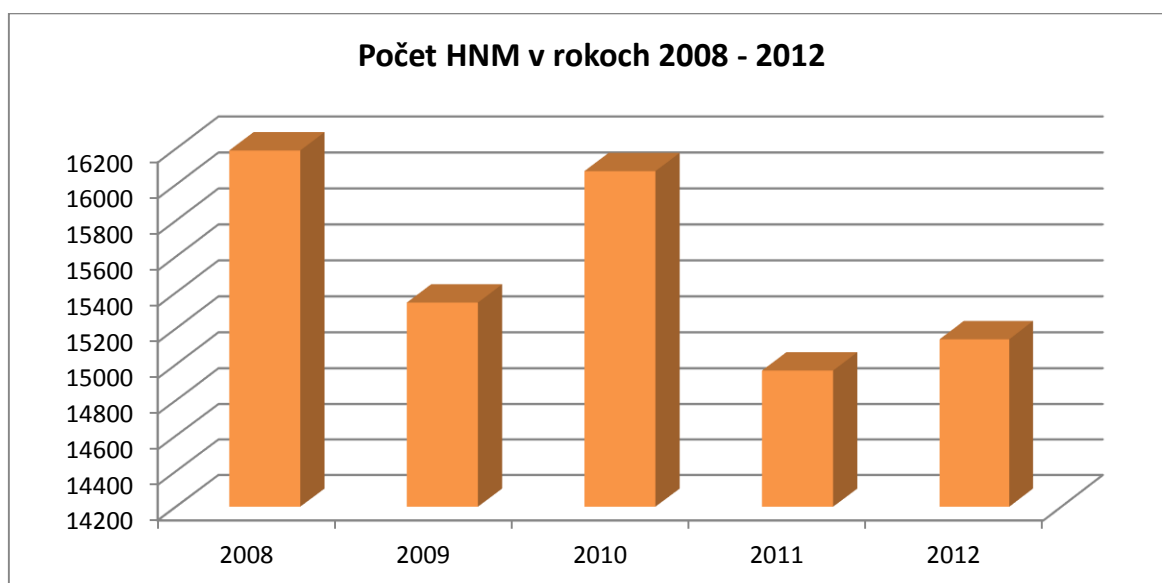
Tabuľka č. 90

Porovnanie počtu hodnotení na mieste v rokoch 2008 - 2012

Miesto kontroly	Počet HNM 2008	Počet HNM 2009	Počet HNM 2010	Počet HNM 2011	Počet HNM 2012
Prvovýroba	363	314	206	284	234
Veľkoobchod	1 685	1614	1 763	1 763	1 765
Maloobchod	13 079	13070	13 905	12 681	12 926
Iné	1 063	346	201	238	215
Spolu	16 190	15 344	16 075	14 966	15 140

Graf č. 91

Počet hodnotení na mieste v rokoch 2008 -2012

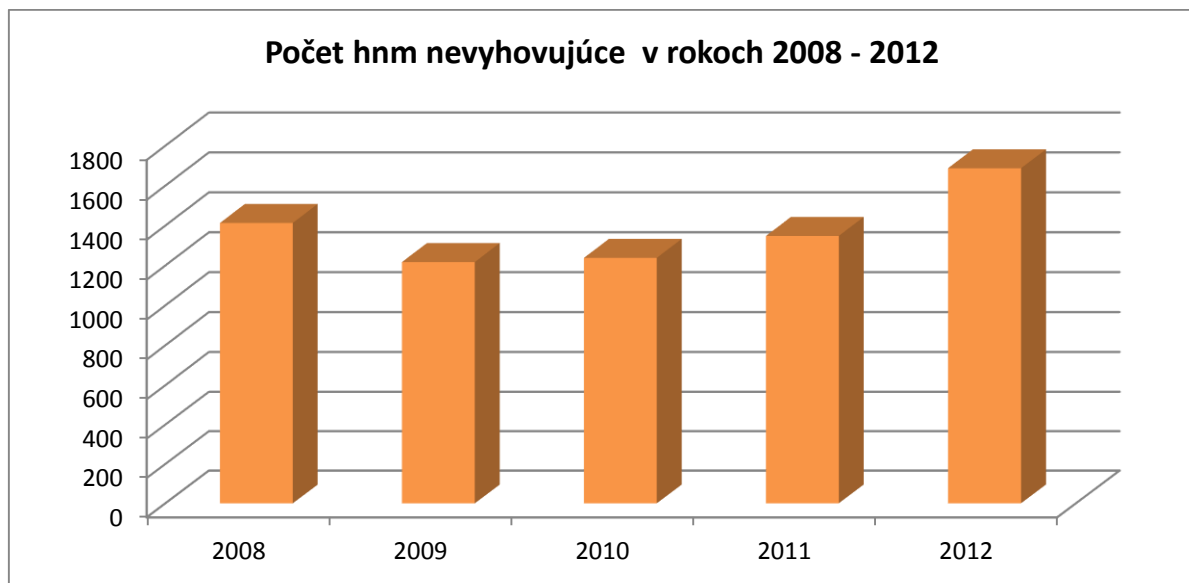
Tabuľka č. 91

Porovnanie počtu nevyhovujúcich vzoriek pri hodnotení na mieste v rokoch 2008 – 2012

Miesto kontroly	2008 Počet nevyh. HNM	2009 Počet nevyh. HNM	2010 Počet Nevyh. HNM	2011 Počet nevyh. HNM	2012 Počet nevyh. HNM
Prvovýroba	4	9	0	3	6
Veľkoobchod	75	83	54	53	114
Maloobchod	1 327	1122	1 181	1 291	1 559
Iné	7	3	3	1	8
Spolu	1 413	1217	1 238	1 348	1 687

Graf č. 92

Počet nevyhovujúcich hodnotení na mieste v rokoch 2008 - 2012

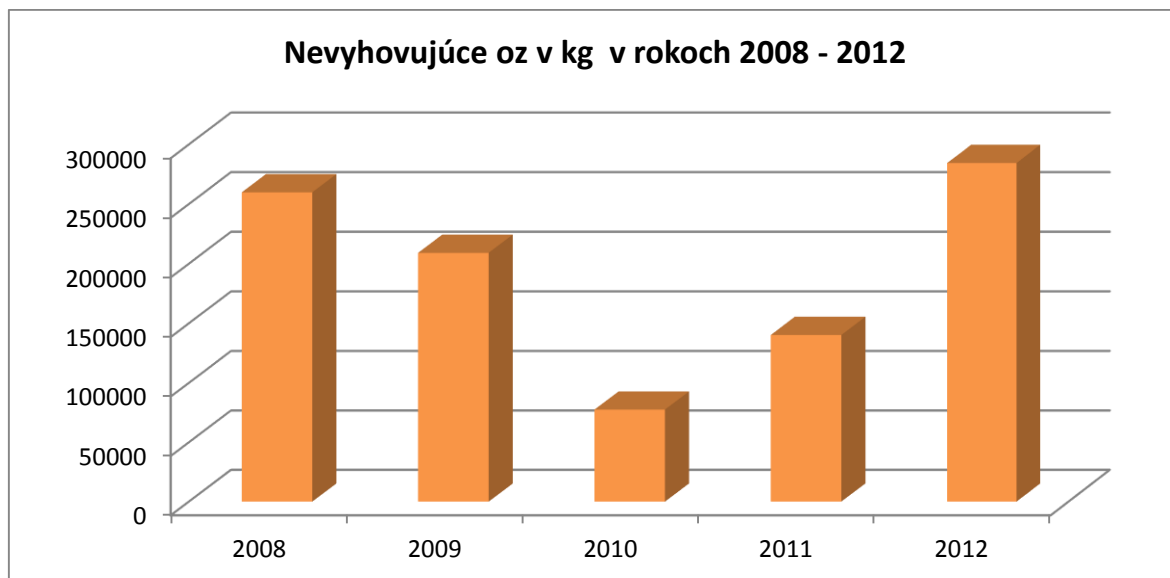
Tabuľka č. 92

Porovnanie nevyhovujúceho množstva ovocia a zeleniny pri hodnotení na mieste v rokoch 2008 - 2012

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
kg	259 835,9	209 091,21	77 534,10	140 219,54	284 420,62

Graf č. 93

Nevyhovujúce ovocie a zelenina v rokoch 2008 – 2012 v kg

12.2. Vyhodnotenie kontrolnej činnosti oddelenia kontroly vína za rok 2012

V období od 1.1. 2012 do 31.12. 2012 odborní inšpektori ŠVPS SR vykonali 1340 kontrol v zmysle zákona č. 313/2009 Z. z. o vinohradníctve a vinárstve., z toho 412 vo výrobných podnikoch, 450 kontrol v maloobchodných predajniach sudových vín, 260 kontrol v maloobchodných predajniach a 218 kontrol v reštauračných zariadeniach.

Tabuľka č. 93

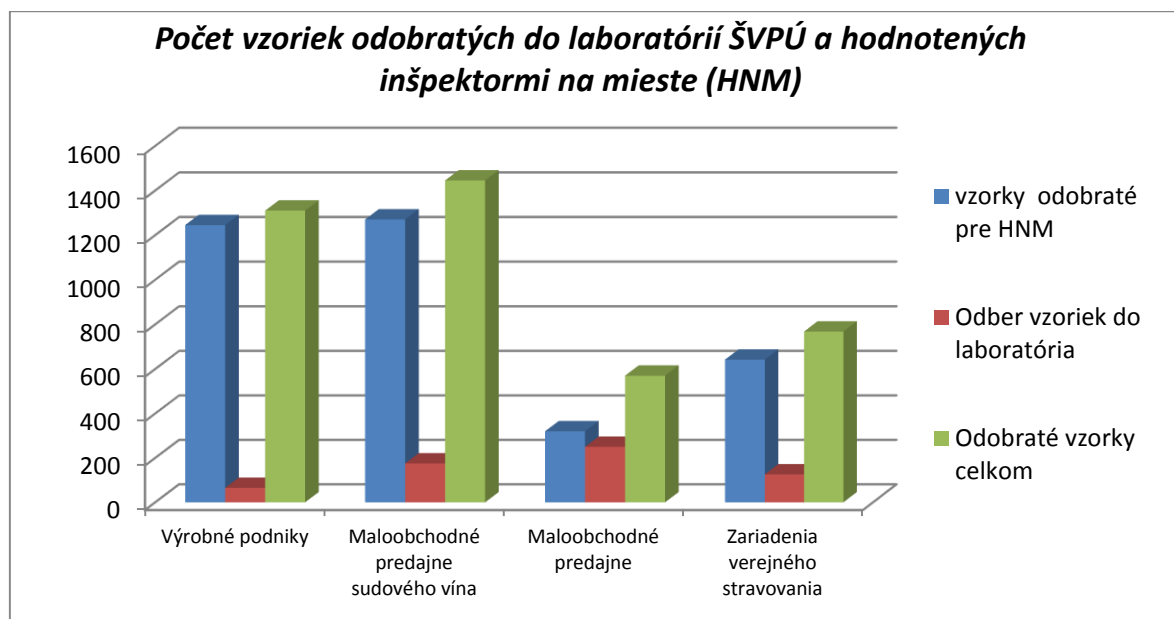
Počet vzoriek odobratých do laboratórií ŠVPÚ a hodnotených inšpektormi na mieste(HNM)

Ukazovateľ	vzorky odobraté pre HNM	Odber vzoriek do laboratória	Odobraté vzorky celkom
Výrobné podniky	1 245	65	1 310
Maloobchodné predajne sudového vína	1 270	175	1 445
Maloobchodné predajne	320	250	570
- slovenské vína	69	72	141
- zahraničné vína	251	178	429
Zariadenia verejného stravovania	642	126	768
- slovenské vína	280	52	332
- zahraničné vína	362	74	436
Hodnotenie burčiakov	36	0	36
Spolu	3 477	616	4 093

Graf č. 94

Počet vzoriek odobratých do laboratórií ŠVPÚ a hodnotených inšpektormi na mieste

Ukazovateľ	HNM – nevyhovuj úce vzorky	Odber vzoriek do laboratória - nevyhovujúc e vzorky	Nevyhovuj úce vzorky spolu	Percentuál na porušenosť %
------------	----------------------------------	---	----------------------------------	-------------------------------------

Tabuľka č. 94

Prehľad nevyhovujúcich vzoriek vín hodnotených na mieste (HNM) a odobratých do laboratórií ŠVPÚ

Výrobné podniky	15	18	33	2,5 %
Maloobchodné predajne sudového vína	25	74	99	6,8 %
Maloobchodné predajne	17	132	149	26,2 %
- <i>slovenské vína</i>	7	15	22	15,6 %
- <i>zahraničné vína</i>	10	117	127	29,6 %
Zariadenia verejného stravovania	9	51	60	7,8 %
- <i>slovenské vína</i>	2	10	12	3,6 %
- <i>zahraničné vína</i>	7	41	48	11,0 %
Hodnotenie burčiakov	10	0	10	27,7 %
Spolu	76	275	351	12,8 %

Tabuľka č. 95

Prehľad percentuálnej porušenia nevyhovujúcich vzoriek vín odobratých do laboratórií ŠVPÚ

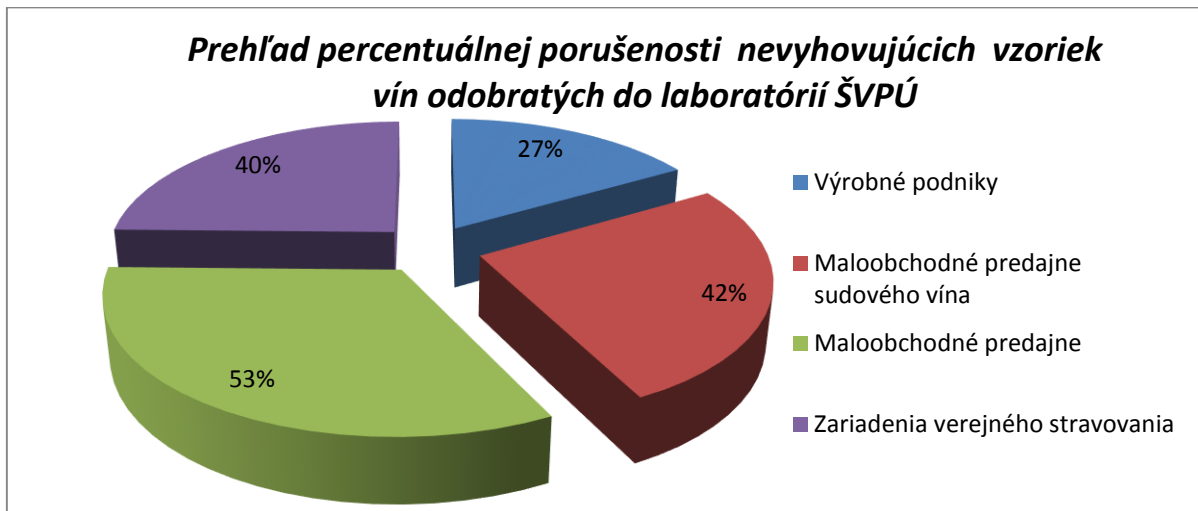
Ukazovateľ	Odber vzoriek do laboratória	Odber vzoriek do laboratória - nevyhovujúce vzorky	Percentuálna porušenosť %
Výrobné podniky	65	18	27 %
Maloobchodné predajne sudového vína	175	74	42 %
Maloobchodné predajne	250	132	53 %
- <i>slovenské vína</i>	72	15	20 %
- <i>zahraničné vína</i>	178	117	65 %
Zariadenia verejného stravovania	126	51	40 %
- <i>slovenské vína</i>	52	10	19 %
- <i>zahraničné vína</i>	74	41	55 %
Spolu	616	275	41 %

12.2.1. Vyhodnotenie odborného prístupu inšpektorov Štátneho odborného dozoru vína

Porušenosť vo vzorkách odobratých do laboratórií (tabuľka č. 95) je mimoriadne vysoká, nakoľko inšpektori pri kontrole vyberajú vzorky hlavne s predpokladanou porušenosťou v označení na spotrebiteľskom obale, alebo porušenej kvalite. Takéto vzorky okamžite inšpektor odoberie na rozbor do laboratória ŠVPÚ – teda vykonáva negatívny výber.

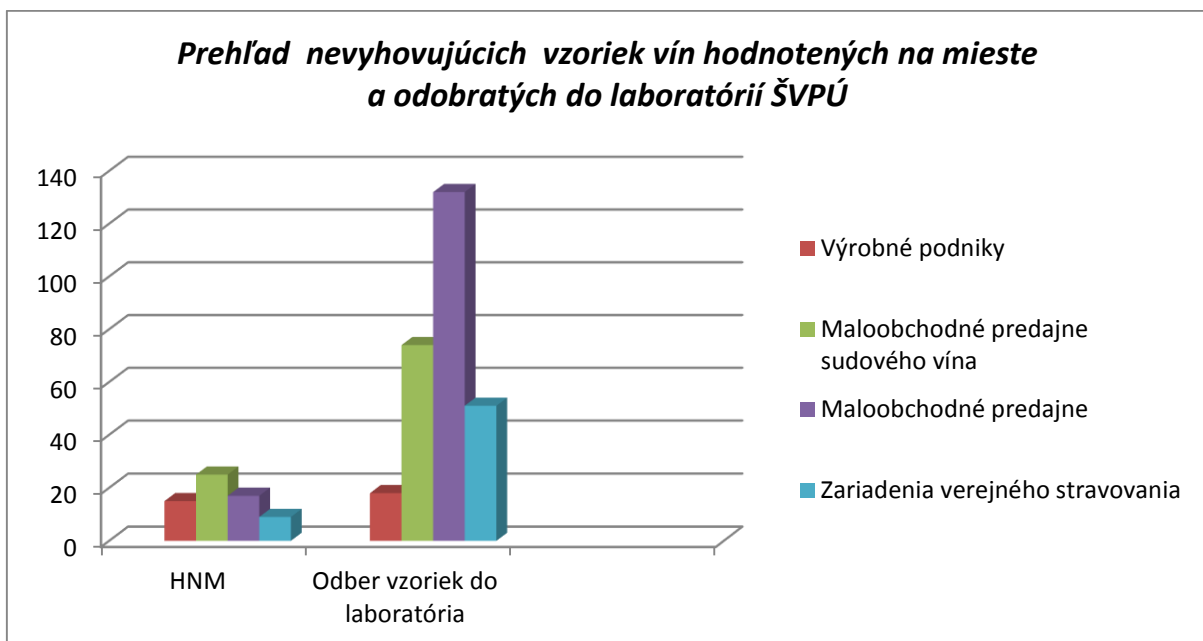
Graf č. 95

Prehľad percentuálnej porušnosti nevyhovujúcich vzoriek vín odobratých do laboratórií ŠVPÚ

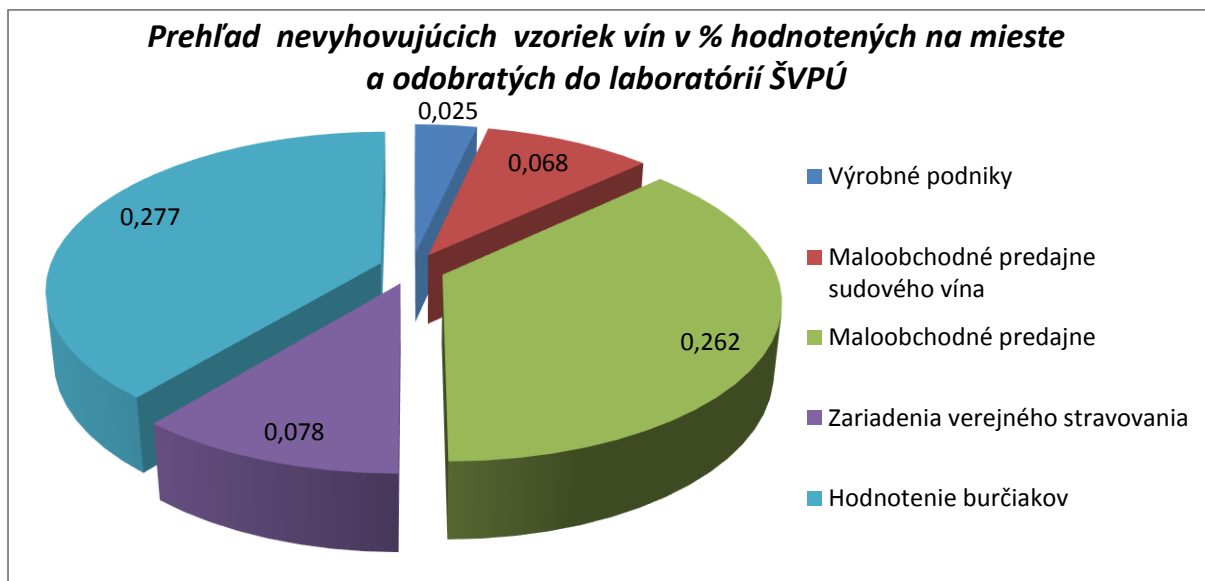
Graf č.96

Prehľad nevyhovujúcich vzoriek vín HNM a odobratých do laboratórií ŠVPÚ

Graf č. 97

Prehľad nevyhovujúcich vzoriek vín v % hodnotených na mieste a odobratých do laboratórií ŠVPÚ

12.2.2. Výrobné podniky

Vo výrobných podnikoch nevyhovovalo platným právnym predpisom celkom 33 vzoriek vín (2,5 %). Pri porovnaní s rokom 2011 porušenosť klesla takmer o 4%.

Zistené boli nedostatky v kvalite a označovaní vyrobeného vína. Najčastejšie nedostatky boli v nesprávnom označení údajov o obsahu alkoholu, zvyškového cukru a chybnom označení pôvodu.

V sensorickom hodnotení boli zistené nedostatky hlavne v nečistej vôni po oxidácii, jablčno-mliečnej fermentácii a v analytických znakoch - zistenie prekročenia maximálneho limitu celkového oxidu siričitého a obsah kyseliny octovej.

12.2.3. Maloobchodné predajne sudového vína

V maloobchodných predajniach sudových vín nevyhovovalo platným právnym predpisom celkom 99 (6,8 %) vzoriek vín. Pri porovnaní s rokom 2011 porušenosť klesla takmer o 6%. Pri vyhodnotení vzoriek, ktoré odobrali inšpektori do laboratórií ŠVPÚ, bola zistená porušenosť až 42 %. Nedostatky v sensorických znakoch boli zistené hlavne vo vôni a chuti – po oxidácii, nečistom priebehu jablčno-mliečnej fermentácii a octovine. Najčastejšie nedostatky v označovaní sudových vín boli neuvádzanie triedy kvality na vývesných tabuliach, neuvádzanie úplného označenia predajných nádob, neúplne sprievodné doklady, neuvádzanie obsahu zvyškového cukru a neuvádzanie obsahu alkoholu v objemových percentách, uvádzanie klamlivého označenia t.j. vína bez zemepisného označovania boli označované názvami vinohradníckych oblastí Slovenska. Najviac nedostatkov pri kontrolách sudových vín bolo zistených v mesiacoch máj, jún a august. Hlavný dôvod nedostatkov v predajniach bolo nedostatočné chladenie uskladnených sudových vín.

12.2.4. Maloobchodné predajne

V maloobchodných predajniach nevyhovovalo platným právnym predpisom celkom 149 vzoriek vín(26,2 %). Pri porovnaní s rokom 2011 sa porušenosť zvýšila o 4,3 %.

Pri vyhodnotení predávaných slovenských vín bola porušenosť 15,6% a pri zahraničných vínach bola porušenosť 29,6%.

Pri vyhodnotení odobratých vzoriek zahraničných vín do laboratórií ŠVPÚ bola zistená porušenosť až 65 %.

Najvýraznejšie nedostatky boli v predávaných zahraničných vínach, pri kontrole predaja vín boli v označení uvedené nesprávne údaje o obsahu alkoholu, neuvedenie výrobnej dávky, neuvedenie údajov o fľašovateľovi a dovozcovi. V sensorických znakoch bolo zistené porušenie - vôňa a chuť nečistá po oxidácii, myšine, zoctovatení a nečistej forme jablčno-mliečnej fermentácie. Uvedené vína boli okamžite stiahnuté z predaja.

12.2.5. Zariadenia verejného stravovania

V zariadeniach spoločného stravovania nevyhovovalo platným právnym predpisom celkom 60 (7,8 %) vzoriek vín.

Pri vyhodnotení predávaných slovenských vín bola porušenosť 3,6 % a pri vyhodnotení predávaných zahraničných vín bola porušenosť 11 %.

Pri vyhodnotení zahraničných vín odobratých do laboratórií ŠVPÚ bola zistená porušenosť až 55 %. Najčastejším nedostatkom zahraničných vín bolo neuvedenie údajov v slovenskom jazyku na etikete spotrebiteľských obalov. V sensorických znakoch bolo zistené porušenie - vôňa a chuť nečistá po oxidácii, myšine, zoctovatení a nečistej forme jablčno-mliečnej fermentácie.

12.5.6. Kontrola burčiakov

ŠVPS SR vykonala kontrolu burčiakov v zmysle zákona NR SR č. 313/2009 Z. z. o vinohradníctve a vinárstve so zameraním sa na kvalitu a označovanie. Pri hodnotení na mieste boli zistené hlavné nedostatky v označení - neuvedenie výrobcu na výveske pri predaji. Celkovo nevyhovovalo platným právnym predpisom 10 vzoriek burčiakov z celkového počtu 36 vzoriek, čo predstavuje 27,7 % porušenosť.

12.5.7. Nedostatky v hygiene a dodržiavaní systému HACCP

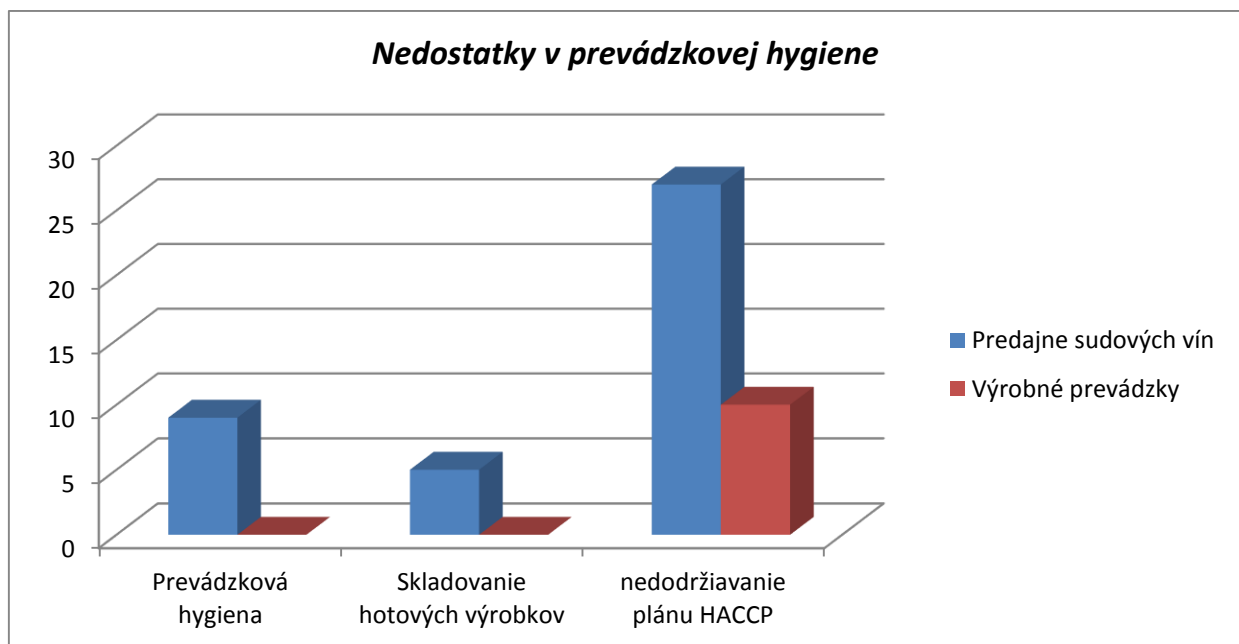
Vo výrobných prevádzkach bolo pri výrobe vína najčastejším nedostatkom nedodržiavanie hygienického plánu HACCP a evidencia CP, CCP bodov pri kontrole zdravotných rizík počas výroby.

V maloobchodných predajniach so sudovým vínom boli nedostatky zistené v prevádzkovej hygiene a skladovaní hotových výrobkov, v čistote predajných nádob a v použití nevhodných nádob pri predaji vína v sudovej forme. Taktiež bolo zistené nedostatočné alebo žiadne chladenie skladových nádob so sudovým vínom v letných mesiacoch.

Nedostatky v prevádzkovej hygiene

Nedostatky v počte zistení	Predajne sudových vín	Výrobné prevádzky	SPOLU
Prevádzková hygiena	9	0	9
Skladovanie hotových výrobkov	5	0	5
nedodržiavanie plánu HACCP	27	10	37
SPOLU	41	10	51

Graf č. 98
Nedostatky v prevádzkovej hygiene

12.5.8. Správne konanie

V roku 2012 bolo celkovo ukončených 48 správnych konaní voči podnikateľským subjektom v sektore vína. Za zistené porušenie predpisov boli uložené sankcie v celkovej sume 172 000 eur. Najviac sankcií bolo uložených v maloobchodných predajniach.

12.3. Kontrola klasifikácie jatočného hovädzieho dobytku a ošípaných

Kontrola klasifikácie jatočných tiel hovädzieho dobytku a ošípaných sa vykonávala v roku 2012 na 102 bitúnkoch na celom území Slovenskej republiky. Klasifikácia jatočných tiel HD a ošípaných je povinná pre všetky bitúanky, povinnosť kontroly výkonu klasifikácie JOT stanovujú NR č.1234/2007 a NK 1249/2008. Inšpekčnú skupinu tvoria 3 autorizovaní inšpektori ŠVPS SR.

12.3.1. Rozdelenie bitúnkov podľa počtu zabitých zvierat

Z celkového počtu 102 bitúnkov je:

- 50 pre hovädzí dobytok, z uvedeného počtu sú 4 veľkokapacitné bitúanky, na ktorých sa poráža viac ako 75 ks hovädzieho dobytku za týždeň a 46 nízkokapacitných bitúnkov, na ktorých sa poráža menej ako 75 ks hovädzieho dobytku za týždeň.
- 52 bitúnkov pre ošípané, z uvedeného počtu je 14 veľkokapacitných bitúnkov, na ktorých sa poráža nad 200 ks ošípaných týždenne a 38 nízkokapacitných bitúnkov, na ktorých sa poráža menej ako 200 ks ošípaných týždenne.

Frekvencia kontrol vo veľkokapacitných bitúnkoch je 8 kontrol ročne pre obidve skupiny, nízkokapacitné bitúanky HD majú stanovenú frekvenciu 4 kontroly ročne a nízkokapacitné bitúanky pre ošípané 2 kontroly ročne.

12.3.2. Výsledky kontroly klasifikácie a zistené chyby

V roku 2012 bolo vykonaných spolu 383 kontrol klasifikácie JOT HD a ošípaných. V porovnaní s rokom 2011 sa zvýšil počet kontrol u HD o 8,0% a u ošípaných o 22,9%.

Najčastejšie chyby pri kontrolách v roku 2012 boli najmä:

- nadhodnocovanie či podhodnocovanie tried mäsitosti (105x) a pretučnenosti (238x)
- opracovanie jatočného tela nezodpovedalo štandardnej úprave (21x)
- chýbajúce kalibrácie váh (3x)
- klasifikačné protokoly neboli k dispozícii (2x)
- nečitateľné označenie na jatočných telách, (6x)
- chýbajúce kalibrácie prístrojov pre klasifikáciu ošípaných (12x)
- neoznačovanie resp. nesprávne označovanie jatočných tiel HD a ošípaných (2x)
- nevykonávanie dennej kontroly prístrojov pre klasifikáciu ošípaných (8x)

Počty kontrol klasifikácie HD a ošípaných v roku 2012

Minimálny počet kontrol pre rok 2012 bol stanovený na základe NK 1249/2008, nesplnenie plánu kontrol klasifikácie jatočne opracovaných tiel hovädzieho dobytku a ošípaných za rok 2012 bolo zapríčinené dlhodobou práceneschopnosťou dvoch inšpektorov ŠVPS SR (6 týždňov).

Tabuľka č. 97

Kontrola klasifikácie HD - rok 2012

Hovädzí dobytok	Počet bitúnkov	Frekvencia kontrol za rok podľa NK č.1249/2008	Minimálny počet kontrol za rok	Skutočný počet kontrol za rok 2012	% plnenia
Nízkokapacitný	46	4	184	179	93,2
Veľkokapacitný	4	8	32	31	96,9
SPOLU	50	12	216	210	93,8

Nízkokapacitný bitúnok = porážka menej ako 75 ks HD za týždeň

Veľkokapacitný bitúnok = porážka viac ako 75 ks HD za týždeň

Tabuľka č. 98

Kontrola klasifikácie ošípané - rok 2012

Ošípané	Počet bitúnkov	Frekvencia kontrol za rok podľa NK č.1249/2008	Minimálny počet kontrol za rok	Skutočný počet kontrol za rok 2012	% plnenia
Nízkokapacitný	38	2	76	105	138,2
Veľkokapacitný	14	8	112	79	70,5
SPOLU	52	12	188	184	97,9

Nízkokapacitný bitúnok = porážka menej ako 200 ks ošípaných za týždeň

Veľkokapacitný bitúnok = porážka viac ako 200 ks ošípaných za týždeň

12.3.3. Správne konanie

V roku 2012 bolo zahájené 1 správne konanie za nesplnenie uložených opatrení, ukončené sankciou vo výške 1659,- EUR.

12.4. Delegované činnosti

V zmysle Dohody o delegovaných činnostiach medzi PPA a ŠVPS SR vykonáva ŠVPS SR delegované kontrolné činnosti pre potreby PPA na účely uplatňovania Spoločnej organizácie trhu EÚ.

12.4.1. Rozsah kontrol v rámci delegovaných činností

Z rozsahu delegovaných činností boli v roku 2012 vykonané kontroly v nasledovných oblastiach organizácie trhu :

Kontroly v rámci programu „Školské ovocie“

Na základe požiadavky PPA boli vykonané kontroly u 5 schválených uchádzačov:

- HOOK s.r.o., Košice,
- Mária Čaklošová – OVO centrum, Humenné,
- PLANTEX, s.r.o., Veselé,
- GEMERPRODUKT VALICE ovocinársko-vinohradnícke družstvo, Rimavská Sobota
- Ing. Lazhar Hassouna – HALIMEX, Trenčín.

U všetkých uvedených uchádzačov boli v období 2.5. až 14.5. 2012 vykonané kontroly na mieste, zamerané na kontrolu obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny a označenia ovocných štiav, dodávaných do školských a predškolských zariadení v rámci programu „Školské ovocie“. Pri kontrolách vykonaných u uvedených uchádzačov neboli zistené nedostatky.

ŠVPS SR Bratislava v mesiaci november a december 2012 zabezpečila odber vzoriek a vykonanie analýz na ŠVPÚ Bratislava na základe požiadavky PPA na vykonanie odberov vzoriek ovocných, zeleninových štiav a pretlakov v rámci programu „Školské ovocie“ u žiadateľov František Pecko – Terlano, Svrčinovec, Ing. Ľubomír Gallovič – Agroplus Prešov, Fructop, s.r.o. Ostratice, Bioplant, s.r.o. Ostratice, Boni Fructi, spol. s r.o. Dunajská Lužná . RVPS Čadca odobrala 1 vzorku (František Pecko – Terlano, Svrčinovec), RVPS Prešov 5 vzoriek (Ing. Ľubomír Gallovič – Agroplus Prešov), ŠVPS SR Bratislava 16 vzoriek (Fructop, s.r.o. Ostratice, Bioplant, s.r.o. Ostratice, Boni Fructi, spol. s r.o. Dunajská Lužná). Všetky vzorky boli vyhodnotené ŠVPÚ Bratislava voči nariadeniu Komisie (ES) č. 288/2009, príloha 1. Vzorky boli v súlade s uvedeným nariadením.

12.5. Vzdelávacie aktivity

Odbor organizácie trhu v zmysle schváleného Národného plánu vzdelávacích aktivít ŠVPS SR realizoval v roku 2012 tieto vzdelávacie aktivity:

12.5.1. Ovocie a zelenina, delegované činnosti – autorizovaní inšpektori

26.- 27. 3. 2012

Miesto: IVVL Košice

Obchodná norma ES pre papriku zeleninovú, kivi, stolové hrozno, norma EHK/OSN pre cibuľu, cesnak, kontroly v programe školské ovocie

29.5. 2012

Miesto: IVVL Košice

Obchodná norma ES pre jahody, norma EHK/OSN pre špargľu, čerešne a višne, novela zákona č.491/2001

18. – 20.9. 2012

Miesto: Mojmírovce

17. ročník medzinárodného školiaceho kurzu OECD „Harmonizácia hodnotenia kvality ovocia a zeleniny“.

12.5.2.Ovocie a zelenina – prípravné vzdelávanie

15.-16.2.2012

Miesto: Dudince

Správne konanie, administratívne úkony pri kontrole zhody, manuály ŠVPS SR pre kontrolu zhody

30.5.2012

Miesto: IVVL Košice

Autorizačná skúška – prípravné vzdelávanie

12.5.3. Víno

6 - 7.2. 2012

Miesto: Dudince

Senzorické hodnotenie predávaných vín a zjednotenie senzorických postupov v jednotlivých laboratóriách Slovenska pre kontrolu vín. Nové postupy pri kontrole vín z pohľadu laboratórnych vyhodnotení a kontroly vinárskej dokumentácie

26.- 27.6. 2012

Miesto: Dudince

Kontrola, vyhodnocovanie odobratých vzoriek vín hodnotených na mieste a v laboratóriu, kontrola vysledovateľnosti predávaných vín. Ukladanie pokút v rámci správnych konaní

4. - 5. 10. 2012

Miesto: Dolný Kubín

Hodnotenie ružových vín, vyhodnotenie správnych konaní a správnosť vypracovania návrhov správnych rozhodnutí inšpektormi ŠVPS

24 – 25. 4. 2012

Miesto: Nitra

Súťažná prehliadka slovenských a zahraničných vín VINUM SUPERBUM 2012 Nitra

13. Laboratórna diagnostika

Laboratórnú diagnostiku vykonávali v rámci úradnej kontroly v oblasti ochrany zdravia zvierat a potravín, surovín a krmív od 1.1.2012 do 31.12.2012 3 ŠVPÚ a 1 ŠVÚ . Spolu na týchto ústavoch v roku 2012 pracovalo 320 pracovníkov, z toho 145 vysokoškolsky vzdelaných, 135 stredoškolsky vzdelaných a 40 pomocného personálu.

13.1. Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava s detašovaným skúšobným laboratóriom Nitra

Vykonával analýzy vzoriek potravín a surovín živočíšneho a rastlinného pôvodu, analýzy vzoriek v oblasti ochrany zdravia zvierat. Špecializoval sa najmä na:

- na vyšetrenie salmonel,
- vykonávanie rádiologických kontrol životného prostredia, tak ako sú definované v Technickej správe Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu vrátane vzoriek vstupných a výstupných surovín, polotovarov a hotových produktov poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva ako aj základné prvky životného prostredia,
- monitorovanie prítomnosti hormonálnych látok, ich rezíduí v živých zvieratách a v jednotlivých produktoch (matriciach) živočíšneho pôvodu,
- analýzy produktov rastlinného pôvodu na obsah rezíduí pesticídov, N-nitrozamínov, 3-MCPD, solanínu, ako jediný ústav vyšetroval tabak a tabakové výrobky, vykonával rozbery pre zistenie falšovania liehu,

V rámci ústavu sú tieto národné referenčné laboratória a referenčné laboratória:

1. Národné referenčné laboratórium pre organochlórované látky, organofosfáty, karbamáty a pyretroidy, nesteroidné a protizápalové lieky a niektoré zakázané látky – metronidazol, ronidazol, dimetridazol - A6
2. Národné referenčné laboratórium chorôb hydiny (infekcia Salmonella spp. a infekcie Mycoplasma gallisepticum a Mycoplasma meleagridis)
3. Národné referenčné laboratórium salmonelóz
4. Národné referenčné laboratórium pre monitoring obsahu cudzej vody v hydinovom mäse
5. Národné referenčné laboratórium pre parazity (najmä Trichinella, Echinococcus a Anisakis)
6. Národné referenčné laboratórium pre pesticídy v potravinách živočíšneho pôvodu
7. Národné referenčné laboratórium pre pesticídy v ovocí a zelenine
8. Národné referenčné laboratórium pre metódy stanovenia jednotlivých rezíduí pesticídov
9. Národné referenčné laboratórium pre pesticídy v cereáliách a krmivách
10. Národné referenčné laboratórium pre tuberkulózu (M. bovis) a iné mykobakteriôzy zvierat
11. Národné referenčné laboratórium pre tieto látky: stilbény, deriváty stilbénov a ich soli a estery, steroidy, laktóny kyseliny rezorcylovej vrátane zeranolu, betaagonisti
12. Národné referenčné laboratórium pre mlieko a mliečne výrobky
13. Referenčné laboratórium pre kvalitatívne ukazovatele v mäse a mäsových výrobkoch
14. Referenčné laboratórium rádiometrie a radiológie
15. Referenčné laboratórium pre toxoplazmózu

V priebehu roka bola väčšina odborných činností sústredená na 1 pracovisku – Botanická 17 v Bratislave. Detašované pracovisko v Nitre vykonávalo iba úlohy súvisiace s činnosťou Národného referenčného laboratória pre mlieko a mliečne výrobky a referenčného laboratória rádiometrie a radiológie.

13.2. Štátny veterinárny a potravinový ústav Dolný Kubín s detašovaným skúšobným laboratóriom Prešov

Vykonával analýzy vzoriek potravín a surovín živočíšneho a rastlinného pôvodu, analýzy vzoriek v oblasti ochrany zdravia zvierat. Špecializoval sa najmä na:

- oblasť listérií a kampylobakterov a verotoxinogénnych E. coli,
- analýzy rezíduí antibiotík podľa 2377/90 EC vrátane použitia screeningových a post screeningových metód,
- analýzy aditívnych látok v potravinách, analýzy morských biotoxínov, analýzy PAU a akrylamidu v potravinách a analýzy etylkarbamátu v ovocných destilátoch,
- analýzy medu na rezíduá ATB a dôkaz falšovania medu,
- analýza na úseku chorôb rýb, produktov rybolovu a chorôb kôrovcov,
- analýzy GMO v potravinách.

V rámci ústavu sú nasledovné národné referenčné laboratória a referenčné laboratória:

1. Národné referenčné laboratórium pre choroby rýb
2. Národné referenčné laboratórium pre monitorovanie vírusovej a bakteriálnej kontaminácie lastúrníkov
3. Národné referenčné laboratórium pre sledovanie morských biotoxínov
4. Národné referenčné pre antimikrobiálnu rezistenciu
5. Národné referenčné laboratórium pre geneticky modifikované potraviny a krmivá
6. Národné referenčné laboratórium pre Campylobacter
7. Národné referenčné laboratórium pre Listeria monocytogenes
8. Národné referenčné laboratórium pre Escherichia coli, vrátane verotoxín produkujúcich E.coli /VTEC/
9. Národné referenčné laboratórium pre koagulázopozitívne stafylokoky vrátane Staphylococcus aureus
10. Národné referenčné laboratórium pre antibakteriálne látky, (tetracyklíny, sulfonamidy, quinolóny) a iné farmakologicky aktívne látky, farbivá a niektoré zakázané látky (B1, B2f, B3e, A6 – chloramfenikol, nitrofurány)
11. Národné referenčné laboratórium pre polycyklické aromatické uhľovodíky Národné referenčné laboratórium chorôb kôrovcov
12. Referenčné laboratórium chorôb včiel a zdravotnej nezávadnosti včelích produktov
13. Referenčné laboratórium pre infekčnú epididymitídu baranov
14. Referenčné laboratórium pre diagnostiku vírusov v potravinách
15. Referenčné laboratórium pre pôvodcu zoonózy Yersinia sp.

13.3. Štátny veterinárny ústav Zvolen

Vykonával analýzy vzoriek v oblasti ochrany zdravia zvierat. Špecializoval sa najmä na:

- úlohy monitorovania chorôb zvierat a preventívnu kontrolu prenosných ochorení a ich diagnostiku,
- spoluprácu pri vypracovaní národných programov ozdravovania pre jednotlivé druhy zvierat,
- vykonávanie epidemiologických štúdií, ochorení zvierat v rámci ozdravovacích, eradikačných a kontrolných programov ako i programov monitorovania - besnoty u domácich a voľne žijúcich zvierat, zhubnej katarálnej horúčky oviec, transmisívnych spongiformných encefalopatií u hovädzieho dobytku a oviec a pod.,
- vykonávanie monitoringu nových ochorení napr. Schmalenbergov vírus apod.
- zhromažďovanie údajov národnej databanky výskytu klasického moru ošípaných u domácich ošípaných a u diviakov, besnoty u domácich a voľne žijúcich zvierat, bovinnej spongiformnej encefalopatie, scrapie a genotypizácie oviec.

V rámci ústavu sú nasledovné národné referenčné laboratóriá a referenčné laboratóriá:

1. Národné referenčné laboratórium klasického moru ošípaných
2. Národné referenčné laboratórium afrického moru ošípaných
3. Národné referenčné laboratórium pseudomoru
4. Národné referenčné laboratórium moru hydiny
5. Národné referenčné laboratórium brucelózy
6. Národné referenčné laboratórium enzootickej bovinnej leukózy
7. Národné referenčné laboratórium besnoty
8. Národné referenčné laboratórium vezikulárnej choroby ošípaných
9. Národné referenčné laboratórium prenosných spongiformných encefalopatií
10. Národné referenčné laboratórium afrického moru koní
11. Národné referenčné laboratórium zhubnej katarálnej horúčky oviec a hovädzieho dobytku
12. Národné referenčné laboratórium choroby koní okrem afrického moru koní
13. Referenčné laboratórium Aujeszkyho choroby
14. Referenčné laboratórium Infekčnej bovinnej rinotracheitídy/Infekčnej pustulárnej vulvovaginitídy

13.4. Štátny veterinárny a potravinový ústav Košice

Vykonával analýzy vzoriek potravín a surovín živočíšneho a rastlinného pôvodu, analýzy vzoriek v oblasti ochrany zdravia zvierat. Špecializoval sa najmä na:

- vykonávanie analýz podľa národného programu kontroly na stanovenie prítomnosti dioxínov, furánov, dioxínom podobných PCB vo vybraných potravinách,
- vykonávanie analýz chemických prvkov a ťažkých kovov,
- analýzy mykotoxínov,
- skúšanie krmív živočíšneho a rastlinného pôvodu so zameraním na diagnostiku prítomnosti živočíšnych proteínov v krmivách.

V rámci ústavu sú nasledovné národné referenčné laboratóriá:

1. Národné referenčné laboratórium pre chemické rizikové prvky, mykotoxíny, antihelmintiká, antikokcidiká, sedatíva a tyreostatiká
2. Národné referenčné laboratórium pre ťažké kovy
3. Národné referenčné laboratórium pre mykotoxíny
4. Národné referenčné laboratórium pre živočíšne proteíny v krmivách
5. Národné referenčné laboratórium pre dioxíny a PCB

13.5. Odbor laboratórnej diagnostiky, rýchleho výstražného systému a certifikácie

Z údajov z laboratórneho vyšetrovania v ŠVPÚ vypracovali pracovníci odboru laboratórnej diagnostiky tieto súhrnné správy:

- Vyhodnotenie monitoringu dioxínov, furánov a PCB v potravinách za rok 2011,
- Správa o kontrole rezíduí pesticídov v potravinách za rok 2011 (spracovaná 2x: 1x pre potreby EFSA v predpísaných formátoch a rozsahu a 1x pre MPRV SR s podrobným komentárom k výsledkom)
- Vyhodnotenie diagnostickej činnosti veterinárnych laboratórií za rok 2011
- Vyhodnotenie činnosti národných referenčných a referenčných laboratórií za rok 2011
- Správa o trendoch a zdrojoch zoonóz, pôvodcov zoonóz a ich antimikrobiálnej rezistencii u zvierat, v potravinách a krmivách za rok 2011, ktorá bola zaslaná do Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín
- Správa o zoonózach a pôvodcoch zoonóz v Slovenskej republike za rok 2011

Okrem toho odbor spolupracoval na príprave metodických pokynov a usmernení, ktoré boli vydané v spolupráci s inými odbormi ŠVPS SR.

Účasť na odborných podujatiach

Pracovníci odboru pripravili príspevky, ktoré boli prezentované v roku 2012 na odborných konferenciách a seminároch z rôznych oblastí:

- Pesticídy a ich rezíduá v potravinách
- Harmonizovaná legislatíva v oblasti mykotoxínov v potravinách
- Výskyt niektorých ED zistených v rámci kontroly rezíduí pesticídov v potravinách
- Zoonózy u zvierat – výsledky analýz vzoriek za rok 2011

Účasť na rokovaníach pracovných skupín pri Európskej komisii

Ing. Mária Matúšová sa zúčastňovala odborných rokovaní ako:

- člen Výboru expertov EK – pracovná skupina pre poľnohospodárske kontaminanty
- národný expert – člen pracovnej skupiny EFSA siete pre monitoring rezíduí pesticídov

MVDr. Marta Bedriová sa zúčastňovala odborných rokovaní ako:

- člen Task Force pre zber dát o zoonózach Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín za účelom zlepšovania a harmonizácie monitoringu zoonóz.
- člen pracovnej skupiny pre mikrobiologické kritéria v rámci DG SANCO

Ing. Szarková sa zúčastňovala zasadnutí pracovnej skupiny RASFF (Systému rýchlej výstrahy pre potraviny a krmivá) v Bruseli.

Prehľad pracovných porád a školení

- 3 x porady s pracovníkmi ŠVPÚ a NRL
- 3 x porady s inšpektormi RVPS a pracovníkmi ŠVPÚ V Bratislave ku kontrole rezíduí pesticídov v potravinách na rok 2012
- Viaceré porady na MPRV SR k problematike zasielaniu databáz za SR do EFSA a ďalšie porady k príprave stanovísk k návrhom harmonizovanej legislatívy pre kontaminanty v potravinách (ópiové alkaloidy v maku a pod.)
- Cvičenie Antrax
- Mikrobiologické kritéria pre potraviny - prednáška pre inšpektorov RVPS
- Interné školenie certifikačného orgánu o postupoch pri certifikácii pre inšpektorov, ktorí podpísali zmluvu o spolupráci s certifikačným orgánom
- Politika kvality – prednáška pre inšpektorov RVPS
- 2 x BTSF školenia: RASFF workshop a školenie pre monitoring a kontrolu zoonóz a pôvodcov zoonóz so zameraním na kontrolu salmonely u hydiny a ošpaných
- Príprava audítora pre výkon interného auditu v systéme manažérstva kvality

13.6. Zabezpečovanie Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá

13.6.1. Legislatíva

V rámci legislatívy Slovenskej republiky je problematika Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá rozpracovaná v týchto legislatívnych predpisoch:

- a) Nariadenie komisie (EÚ) č.16/2011 z 10. januára 2011, ktorým sa stanovujú vykonávacie opatrenia pre systém rýchleho varovania pre potraviny a krmivá
- b) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov – „§ 6b Systém rýchleho varovania a analýza rizika“
- c) Okrem týchto právnych predpisov bol ŠVPS SR vydaný metodický pokyn č. 17/2011 Príručka – Systém rýchleho varovania pre potraviny a krmivá (Verzia 4.0), ktorá je záväzná a platná pre všetky zúčastnené organizácie (ŠVPS SR, ÚKSÚP, ÚVZ). Posledná aktualizácia bola vydaná 20.6.2011.

13.6.2. Úloha

Bezpečnosť potravín a krmív patrí medzi strategické záujmy verejnosti. Prostredníctvom Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá (Rapid Alert for Food and Feed - „RASFF“) sa podporujú opatrenia členských štátov umožnením rýchlej výmeny informácií o rizikách, ktoré predstavujú potraviny alebo krmivá, a o opatreniach, ktoré boli alebo majú byť prijaté ako reakcia na tieto riziká.

Výmena informácií medzi EK, kontrolnými orgánmi pre potraviny a krmivá členských štátov a príslušnými organizáciami sa vykonáva prostredníctvom oznámení. V zmysle článkov 3, 4 a 5 Nariadenia komisie (EÚ) č.16/2011 sa oznámenia posudzujú ako varovné, informatívne a oznámenia o zamietnutí na hraničnom prechode. Bližšie podrobnosti o jednotlivých typoch oznámení uvádza tabuľka č. 1. Vstupom do platnosti Nariadenia komisie (EÚ) č.16/2011 je na zodpovednosti každého štátu, aby určil akého typu oznámenie zasiela do RASFF.

Tabuľka č. 99
Typy oznámení

	<p>Varovné oznámenie (rok/číslo) je oznámenie rizika, ktoré si vyžaduje alebo by si mohlo vyžadovať rýchle konanie v inej členskej krajine</p>
	<p>Informatívne oznámenie nevyžadujúce si ďalší postup (rok/číslo) je oznámenie rizika, ktoré si nevyžaduje rýchle konanie v inej členskej krajine v súvislosti s výrobkom, ktorý</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ sa vyskytuje iba v oznamujúcej členskej krajine alebo ➤ nebol uvedený na trh alebo ➤ už nie je na trhu <p>Informatívne oznámenie vyžadujúce si ďalší postup (rok/číslo) je oznámenie rizika, ktoré si nevyžaduje rýchle konanie v inej členskej krajine v súvislosti s výrobkom, ktorý sa uvádza alebo sa môže uvádzať na trh v inej členskej krajine</p>
	<p>Oznámenie o zamietnutí na hraničnom prechode (rok/písmeno) je oznámenie o zamietnutí dávky kontajnera alebo nákladu potravín alebo krmív podľa článku 50 ods.3 písm. c) nariadenia (ES) č.178/2002</p>

V RASFF systéme sa okrem týchto typov oznámení používajú na zasielanie informácií týkajúcich sa bezpečnosti potravín alebo krmív aj oznámenia označované ako „Novinky - NEWS“. Zvyčajne ide o také informácie, na ktoré sa nevzťahuje charakteristika oznámenia uvedeného v tabuľke č. 99, ale ktoré sú považované za dôležité pre orgány úradnej kontroly v členských štátoch.

13.6.3. Členovia Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá na Slovensku v roku 2012

Do systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá boli v roku 2012 začlenené tieto subjekty úradnej kontroly:

- ŠVPS SR - kontaktné miesto
- 40 RVPS
- 3 HIS (letisko Bratislava, Vyšné Nemecké, Čierna nad Tisou)
- ÚVZ SR
- 36 RÚVZ
- ÚKSUP
- v krízových situáciách sa do siete zapájajú aj MPRV SR a MZ SR

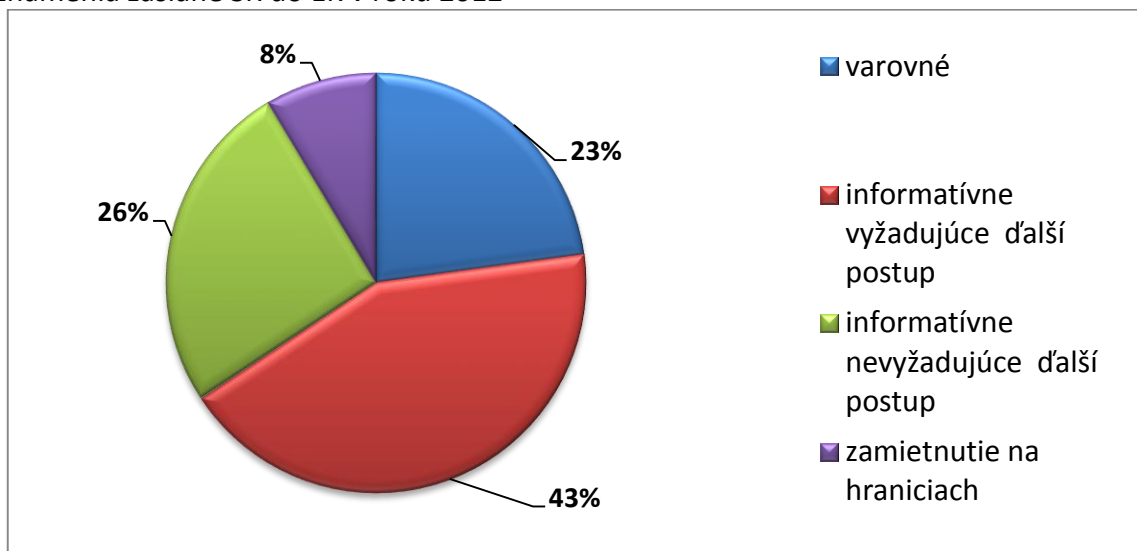
13.6.4. Výsledky činnosti Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá na Slovensku v roku 2012

Zaslané oznámenia SR do EK – podľa typu oznámení

V roku 2012 zaslalo kontaktné miesto SR do Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá („RASFF“) **35 oznámení**. Tento počet bol rovnaký ako v roku 2011. Z celkového počtu **35** zaslaných oznámení bolo: **8 varovných** (23%), **15** informatívnych oznámení vyžadujúcich ďalší postup (43%), **9** informatívnych oznámení nevyžadujúcich ďalší postup (26%), **3** oznámenia o zamietnutí na hraničnom prechode (8%).

Graf č. 99

Oznámenia zaslané SR do EK v roku 2012

V zaslaných oznámeniach boli zastúpené :

- **potraviny** (32 oznámení),
- **krmivá** (2 oznámenia),
- **materiál prichádzajúci do styku s potravinami** (1 oznámenie).

V 32 oznámeniach o potravinách mali najväčšie zastúpenie výrobky **rastlinného pôvodu** – **21** (66%). Potravín **živočíšneho pôvodu** bolo **11** (**34%**).

Všetky oznámenia boli zaslané na základe kontrol vykonaných v zmysle Nariadenia (ES) č.882/2004, Nariadenia (ES) č.1152/2009, ktorým sa stanovujú osobitné podmienky dovozu určitých potravín z tretích krajín a Nariadenia 669/2009, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004, pokiaľ ide o zvýšenú mieru úradných kontrol pri dovoze určitých krmív a potravín neživočíšneho pôvodu. Miestom odberu bol:

- **obchod** (**29** oznámení – na základe plánovanej kontroly, **2** oznámenie na základe sťažnosti spotrebiteľa)
- **kontrola na hraniciach** – (**3** oznámenia na základe kontroly vykonanej priamo u dovozcu) a (**1** oznámenie na základe kontroly na hraniciach, pri ktorej bola zásielka uvoľnená).

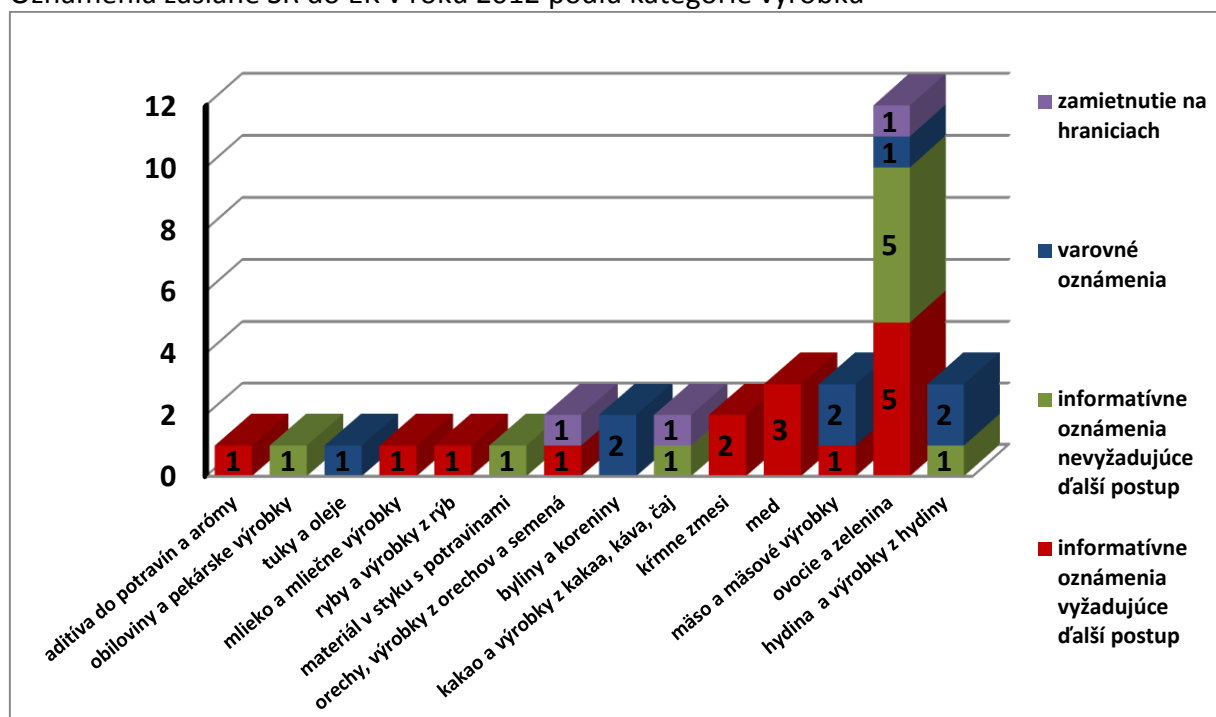
Z celkového počtu **97,2% oznámení** zaslala ŠVPS SR (32 oznámení na potraviny a 2 oznámenia na krmivo), **2,8% oznámení** zaslal ÚVZ (1 oznámenie na materiál prichádzajúci do styku s potravinami).

Zaslané oznámenia SR do EK – podľa kategórie výrobkov

Výrobky, na ktoré bolo zaslaných 35 oznámení, pochádzalo zo *14 rôznych kategórií*. **Najviac oznámení bolo z kategórie „ovocie a zelenina“**. Zastúpenie jednotlivých kategórií výrobkov v jednotlivých typoch zaslaných oznámení v roku 2012 je znázornené na grafe č. 100.

Graf č. 100

Oznámenia zaslané SR do EK v roku 2012 podľa kategórie výrobku

Prehľad druhov rizika v oznámeniach zaslaných SR do RASFF

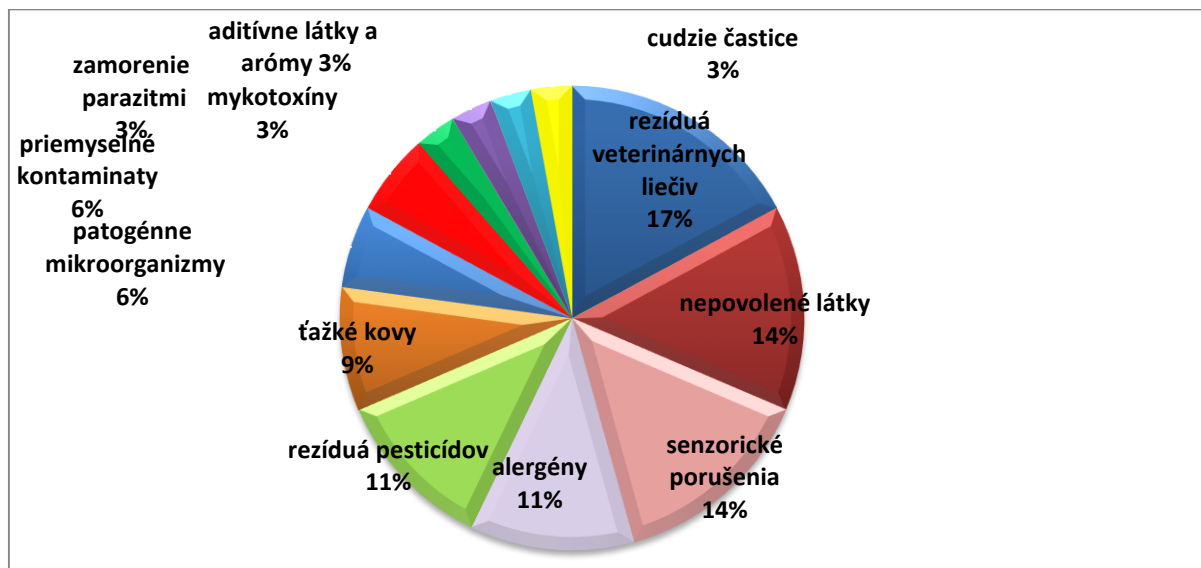
V roku 2012 bolo identifikovaných celkom 12 druhov rizík.

- **rezíduá veterinárnych liečiv (6 informatívnych oznámení vyžadujúcich ďalší postup):**
 - sulfamethoxazol v agátovom mede z Poľska (2 oznámenia),
 - sulfathiazol a sulfadimidin v lesnom mede balenom v Poľsku zo suroviny pochádzajúcej zo Španielska (1 oznámenie),
 - oxytetracyklín - nepovolené aditívum v krmnej zmesi pre chov pstruhov (2 oznámenia),
 - doxycyklín v chladených kuracích prsiach, ktoré boli zabalené na Slovensku zo suroviny dovezenej z Poľska (1 oznámenie).
- **nepovolené látky (5 informatívnych oznámení vyžadujúcich ďalší postup):**
 - *E326-kyselina mravčia* v kvasenej kapuste pôvodom z Poľska.
- **porušenie senzorických vlastností (5 oznámení, z toho 3 informatívne oznámenia vyžadujúce ďalší postup, 1 informatívne oznámenie nevyžadujúce ďalší postup a 1 oznámenie - zamietnutie na hraniciach)**

- napr. maslo s výskytom ružových a tmavozelených škvŕn pôvodom z Poľska, nelúpané arašidy s čiernou a zelenou plesňou pôvodom z Číny, nevhodné senzorické vlastnosti kakaového prášku zo Singapuru a soli balenej v Maďarsku pôvodom z Ukrajiny.
- **alergény** (celkom 4 oznámenia; z toho 3 varovné oznámenia a 1 oznámenie vyžadujúce ďalší postup)
 - zeler neoznačený na obale koreniacich zmesí pôvodom z Českej republiky a Litvy (2 varovné oznámenia), na konzerve bravčového guláša pôvodom z Nemecka (1 varovné oznámenie)
 - glutén neoznačený na obale hovädzej konzervy pôvodom z Poľska (1 informatívne oznámenie vyžadujúce ďalší postup).
- **rezíduá pesticídov** (4 informatívne oznámenia nevyžadujúce ďalší postup)
 - nepovolená látka phenthoat a methidathion v pomele z Číny (po 1 oznámení), metomyl v paprike a brompropylat v citrónoch z Turecka (po 1 oznámení).
- **ťažké kovy** (celkom 3 oznámenia)
 - kadmium v karotke z Poľska,
 - olovo v kakaovom prášku z Indonézie ,
 - migrácia kadmia, chrómu, olova a niklu z nerezového príboru z Číny
- **patogénne mikroorganizmy** (2 varovné oznámenia)
 - Salmonella infantis v mrazenom hydínovom mechanicky separovanom mäse pôvodom z Poľska
 - Salmonella enteritidis v mrazených kuracích prsiach šľavnatých (hydínový prípravok) pôvodom z Poľska.
- **priemyselné kontaminaty** (2 varovné oznámenie)
 - benzo(a)pyrén v údených bravčových kostiach z karé pôvodom z Poľska a v olivovom oleji vyrobenom v Taliansku
- **mykotoxíny** (1 oznámenie o zamietnutí tovaru na hraniciach)
 - ochratoxín A v sušených hroziakoch, ktoré pochádzali z Turecka
- **zamorenie parazitmi** (1 informatívne v oznámenie vyžadujúce ďalší postup)
 - parazity Anisakis v makrele pôvodom z Írska.
- **aditívne látky a arómy** (1 informatívne v oznámenie vyžadujúce ďalší postup)
 - nepovolená prítomnosť E210 - kyseliny benzoovej v croissante s kakaovou náplňou pôvodom z Macedónska.
- **cudzie teleso** (1 informatívne v oznámenie nevyžadujúce ďalší postup)
 - prítomnosť hmyzu v datlách plnených marcipánom, ktoré boli zabalené na Slovensku a surovina pochádzala z Tuniska.

Graf č. 101

Oznámenia zaslané SR do EK v roku 2012 podľa rizika

Pre porovnanie je v nasledujúcej tabuľke č. 100 uvedený prehľad jednotlivých druhov rizík, ktoré sa vyskytovali v oznámeniach zaslaných SR do EK v rokoch 2004 až 2012.

Tabuľka č. 100

Prehľad druhov rizík vyskytujúcich sa v oznámeniach, ktoré boli zaslané SR do EK v rokoch 2004 až 2012.

Druh rizika v oznámeniach zaslaných SR do EK	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
alergény	-	-	2	-	3	14	14	7	4
aditívne látky a arómy	-	7	12	11	11	9	19	5	1
mykotoxíny	1	9	11	19	15	12	6	4	1
cudzie teleso	-	6	-	7	4	4	-	2	1
senzorické porušenie	-	-	1	1	1	2	-	3	5
nepovolené látky	5	4	1	2	-	2	1	1	5
migrácie	-	-	-	2	4	4	1	2	-
mikrobiologická kontaminácia	1	-	2	1	3	1	-	-	-
rezíduá pesticidov	-	2	-	1	2	1	2	5	4
iné	2	1	2	2	1	2	-	-	-
rezíduá veterinárnych liečiv	-	-	-	-	-	-	-	1	6
ťažké kovy	-	-	2	4	3	-	1	4	3
patogénne mikroorganizmy	2	6	3	6	1	-	4	4	2
zamorenie parazitmi	-	-	-	-	3	-	1	-	1

nepatogénne mikroorganizmy	-	-	-	-	-	-	1	2	-
chýbajúce označenie	-	-	-	1	-	-	-	-	-
nedostatočné kontroly	-	-	-	2	-	-	-	-	-
biokontaminanty	-	-	-	-	-	-	1	-	-
priemyselné kontaminaty	3	2	10	2	9	2	5	-	2

Poznámka: počet oznámení zaslaných v jednotlivých rokoch a počet zistených rizík vo výrobkoch nie je totožný, pretože v jednom oznámení boli aj viaceré riziká.

Z údajov uvedených v tabuľke č. 100 vyplýva, že **mykotoxíny** sa v oznámeniach zaslaných SR do EK **vyskytovali každoročne**, avšak v roku 2012 nastal pokles oznámení s takýmto rizikom.

V roku 2012 v porovnaní s inými rokmi vzrástol počet oznámení na *rezíduá veterinárnych liečiv a senzorické porušenia*.

Hodnotenie rizika pre potreby Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá vykonával aj v roku 2012 VÚP, ako rezortné pracovisko pre hodnotenie rizika, ktorý bol pre túto činnosť poverený MPRV SR v súlade s §6b zákona č.152/1995 Z. z a §4 Vyhlášky MP SR č.99/2004 Z. z. o postupoch uplatňujúcich sa v rámci systému rýchlej výmeny informácií o potravinách a krmivách. VÚP na základe žiadostí kontaktného miesta vyhodnotilo **1 nález** (prítomnosť kyseliny mravečej v kvasenej kapuste). Výpočtom bolo zistené, že nepredstavuje riziko pre deti a dospelých.

Oznámenia zaslané SR do EK – podľa krajiny pôvodu

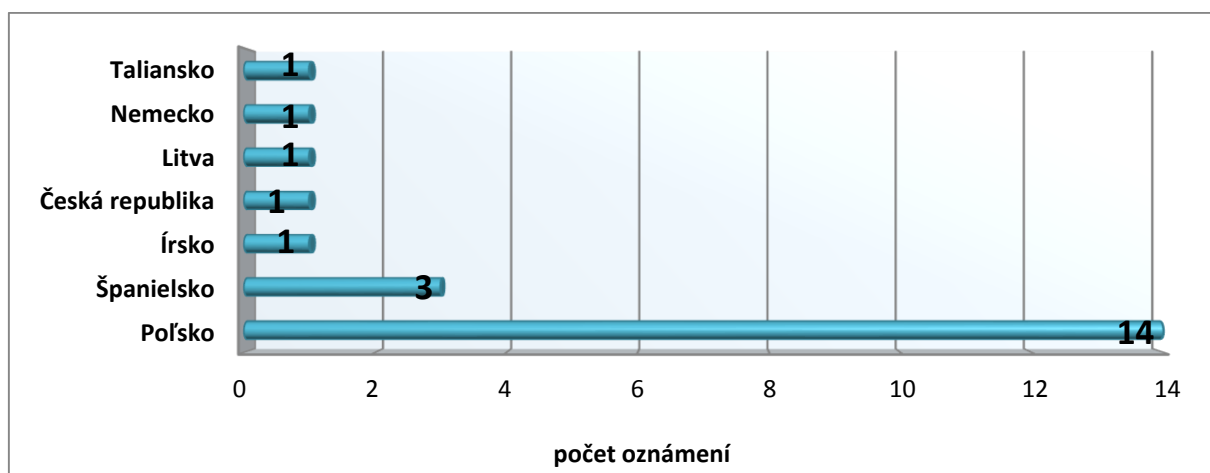
Výrobky, ktoré boli predmetom 35 oznámení Slovenska do RASFF v roku 2012, pochádzali celkom z **15 rôznych krajín**. **Prevažovali výrobky pochádzajúce z krajín EÚ (vyskytovali sa v 22 oznámeniach)** nad výrobkami z tretích krajín (tie sa vyskytovali iba v 13 oznámeniach).

Poľsko bolo najčastejšie sa vyskytujúcou krajinou pôvodu - 14 zaslaných oznámení.

Z tretích krajín bola najčastejšou **Čína**.

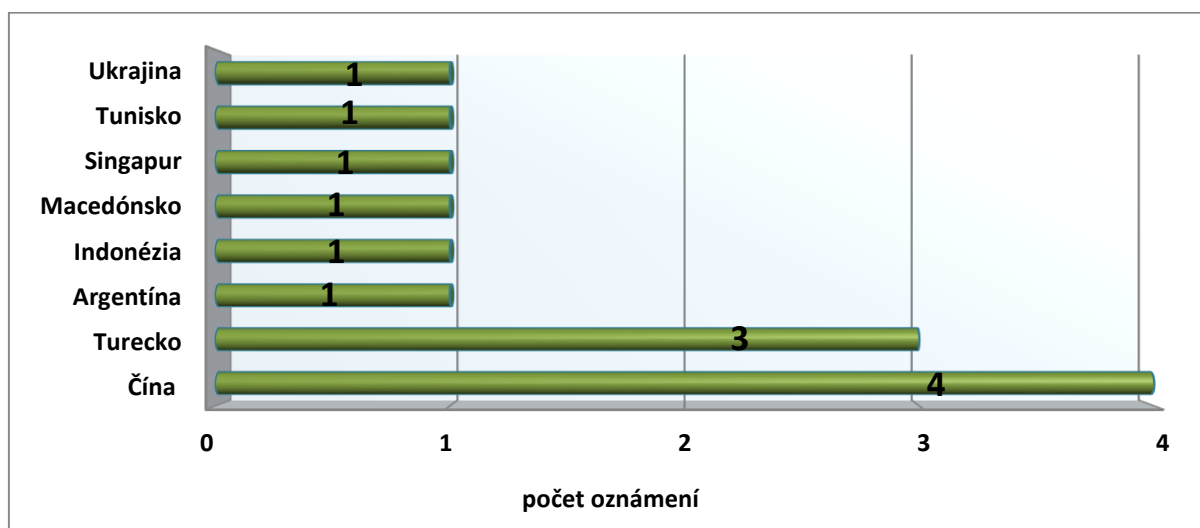
Graf č. 102

Krajiny EÚ ako krajiny pôvodu vyskytujúce sa v oznámeniach na potraviny a krmivá zaslané SR do EK v roku 2012

Graf č. 103

Tretie krajiny ako krajiny pôvodu vyskytujúce sa v oznámeniach na potraviny a materiál prichádzajúci do styku s potravinami zaslané SR do EK v roku 2012

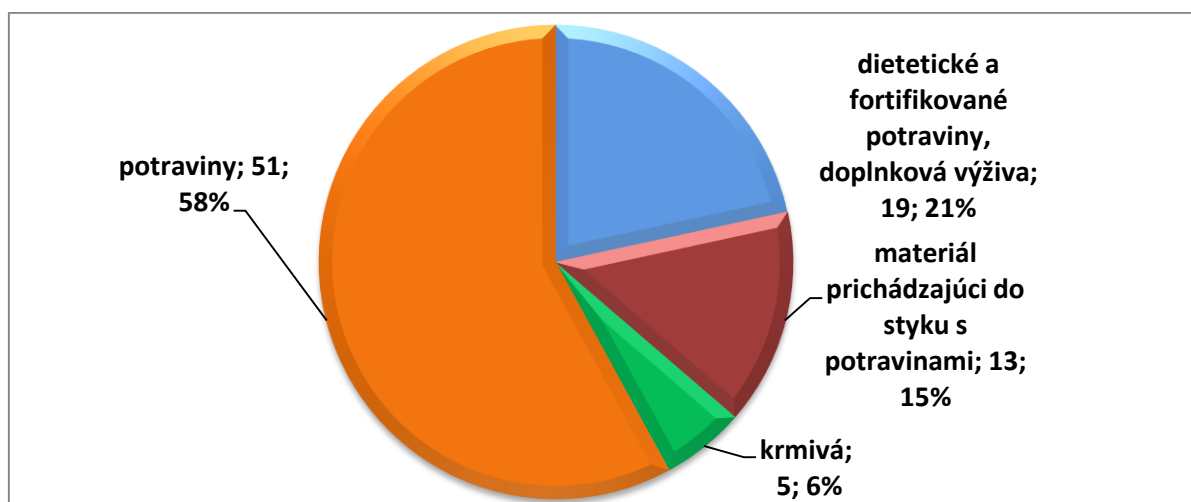

Oznámenia prijaté Slovenskou republikou z EK.

V roku 2012 prijala SR cez kontaktné miesto Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá **88 oznámení** z EK - DG Sanco (Directorate G – Veterinary and International affairs, G4 – Food, Alert system and training). V týchto oznámeniach bola Slovenská republika buď miestom distribúcie, alebo transitu alebo krajinou pôvodu. Ku všetkým prijatým oznámeniam boli vykonané kontroly. 53% kontrol vykonali orgány v pôsobnosti ŠVPS SR, 44% kontrol orgány v pôsobnosti MZ SR a 3% kontrol vykonali orgány v pôsobnosti ÚKSUP-u. Niektoré kontroly boli vykonané spoločne zodpovednými organizáciami. O výsledkoch boli zaslané informácie do EK formou následných oznámení. Aké bolo zastúpenie jednotlivých komodít v oznámeniach prijatých SR od EK v roku 2012 vyjadruje graf č. 104.

Graf č. 104

Oznámenia prijaté z EK v roku 2012

V rámci prijatých oznámení z EK v roku 2012 bolo cez Systém rýchleho varovania pre potraviny a krmivá riešených **5 oznámení**, ktoré sa týkali mimoriadne závažných **potravinových káz**, pretože tieto výrobky boli dovezené na Slovensko:

- **marec 2012** – podvod s technickou soľou balenou ako jedlá soľ pôvodom z Poľska (News 16-672)
- **marec 2012** – falšovanie a podvod so sušenými vajčkami pôvodom z Poľska (informatívne oznámenie vyžadujúce ďalší postup 2012.0414)
- **apríl 2012** – falšovanie dátumu trvanlivosti u mrazených rýb z Poľska (informatívne oznámenie vyžadujúce ďalší postup 2012.0588)
- **september 2012** – otrava metanolom z liehovín pôvodom z Českej republiky (News 16-684)
- **október 2012** – podvod s hovädziou sviečkovou pôvodom z Maďarska, ktorá bola v skutočnosti bravčovou sviečkovou farbenou syntetickými farbivami (informatívne oznámenie vyžadujúce ďalší postup 2012.1421).

V tabuľke č. 101 sú uvedené ďalšie príklady aké oznámenia podľa kategórie výrobku, rizika a krajiny pôvodu prijala SR z EK v roku 2012.

Tabuľka č. 101

Kategória výrobku	Druh rizika	Výrobok	Krajina pôvodu
dietetické a fortifikované potraviny, doplnková výživa	nepovolená látka 1,3 dimetylamylamín (DMMA)	doplnková výživa	USA
	nad limit kyseliny fulvonovej	doplnková výživa	USA a Švajčiarsko
	benzalkonium chlorid (BAC)	extrakt z grepových semien	Česká republika
materiál prichádzajúci do styku s potravinami	migrácia formaldehydu	melamínová miska, tanier	Čína
	migrácia formaldehydu a melamínu	melamínová sada kuchynských pomôcok	Slovensko
	Odlupovanie vrstvy	mlynček na orechy	Hong Kong

	náteru		
	Uvoľňovanie čiaštočiek kovu	mlynček na odšťavovanie ovocia	Čína
	migrácia kadmia a olova	sklenené poháre	Čína
krmivo	dioxíny a dioxínom podobné PCB	krmivo pre holubov	Holandsko
	nepovolený salinomycín	krmivo pre králiky	Nemecko
	Salmonella Cero a Salmonella Senftenberg	sójová múčka	Brazília
	Salmonella spp.	sójové výlisky	Ukrajina
ovocie a zelenina	nepovolená E326 - kyselina mravčia	kvasená kapusta	Poľsko
	carbendazim	tekvica	Portugalsko
	nadlimit jódu	chaluhy	Južná Kórea
	mŕtvy hmyz	sušené figy	Tunisko
obilie a pekárske výrobky	nepovolené GMO	kukurica na pukance	Argentína
	riziko zadusenía sa pri konzumácii deťmi	keksíky	Nemecko
	aflatoxíny	ryža basmati	Pakistan
	stopy arašidov	chlieb	Francúzsko
orechy a výrobky z orechov, semená	mŕtvy hmyz	podzemnica olejná lúpaná	Čína
		kešu orechy	India
byliny a koreniny	ochratoxín A	koreň sladké drievko	Uzbekistan
	neoznačenie gluténu na obale	mleté čierne korenie	Poľsko
	Salmonella spp.	mleté korenie kurkuma	India
mäso a mäsové výrobky	Listeria monocytogenes	mäsové výrobky	Česká republika, Španielsko
hydina a výrobky z hydiny	Salmonella	mrazené kuracie prsia	Brazília
	Salmonella Enteritidis	chladené morčacie prsia	Poľsko
kakao, výrobky z kakaa, káva, čaj	nepovolené použitie syntetického farbiva E127-erytrozín	instantný čaj	Tajvan
	mŕtvy hmyz	kakaová pochúťka s arašidmi a hrozičkami	Poľsko
ryby a výrobky z rýb	kadmium nad limit	tuniak v oleji a tuniak vo	Ekvádor

		vlastnej šťave (konzerva)	
	podozrenie na ochorenie histamínu	tuniak v olivovom oleji (konzerva)	Kolumbia
polievky a omáčky	Stafylococcus saprophyticus	ustricová omáčka	Čína
cukrovinky	úlomky skla	oriešková nátierka	Taliansko
mrazené krémy a dezerty	neoznačenie arašidov na obale	mrazený krém v mliečnej čokoláde s mandľami	Poľsko
iné/neurčené	nepovolená látka E202-sorban draselný	perly z tapioky	Tajwan
	ochratoxín A	„bio“ kaša	Švajčiarsko

Slovensko ako krajina pôvodu v oznámeniach z EK

V **11 prijatých oznámeniach** z EK v roku 2012 sa Slovensko vyskytovalo ako krajina pôvodu výrobkov. V 3 oznámeniach boli uvedení slovenskí výrobcovia (išlo o oznámenia na materiál prichádzajúci do styku s potravinami a doplnkovú výživu), vo zvyšných oznámeniach bolo Slovensko miestom, kde boli výrobky zabalené (baliarne výrobkov, ktoré balili potraviny iného pôvodu ako slovenského).

13.6.5. Informácie pre spotrebiteľov

Kontaktné miesto SR uverejňuje na internetovej stránke ŠVPS SR <http://www.svssr.sk/> v časti „Informácie pre spotrebiteľov - Rapid Alert systém“ preklady oznámení do slovenského jazyka po týždňoch, ktoré sú dostupné na stránkach Európskej Komisie <https://webgate.ec.europa.eu/rasff-window/portal/>

13.6.7. Bilaterálne výmeny informácií o nevyhovujúcich výrobkoch

V roku 2012 Slovenská republika využila možnosť informovať štáty EÚ na základe článku 36 Nariadenia 882/2004 „Pomoc na požiadanie“ o niektorých zisteniach nevyhovujúcich výrobkov odobratých pri kontrole na trhu.

Z národného kontaktného bodu **bolo odoslaných spolu 11 oznámení v rámci bilaterálnych výmen informácií** a to formou oficiálnych listov na národný kontaktný bod RASFF Českej republiky. Ich cieľom bolo upozorniť na nesprávne označenie výrobkov (4 prípady), na senzorycky nevyhovujúce vlastnosti výrobkov (3 prípady), na prítomnosť nadlimitného množstva aditívnych látok (2 prípady), na nedodržanie mikrobiologických kritérií pre mäsový výrobok (1 prípad) a na prítomnosť cudzích častíc (1 prípad). Všetky bilaterálne oznámenia sa týkali iba potravín, ktoré boli dovezené na Slovensko z Českej republiky. V týchto bilaterálnych oznámeniach prevládali výrobky rastlinného pôvodu nad výrobkami živočíšneho pôvodu.

V roku 2012 národný kontaktný bod Slovenskej republiky **prijal spolu 10 oznámení** v rámci bilaterálnych výmen informácií z Českej republiky a z Maďarska. Predmetom 9 oznámení z Českej republiky boli výrobky, ktoré boli balené na Slovensku alebo boli na

Slovensko dovezené a nevyhovovali senzorickým kritériám napr. pistácie, sušené marhule, vlašské orechy, sterilizované uhorky (4 oznámenia), prítomnosť zakázaných látok v rybách (3 oznámenia) a nesprávne označenie mliečnej kaše pre deti (1 oznámenie).

Maďarsko nás požiadalo o pomoc pri vysledovateľnosti kryštálového cukru na území Slovenskej republiky z dôvodu podozrenia na podvod (1 oznámenie).

Všetky prijaté oznámenia boli podnetom k vykonaniu kontroly na Slovensku príslušnými RVPS a spätne o ich výsledku boli informované zasielajúce štáty.

13.7. Certifikácia

13.7.1. Politika kvality

Systém Politiky kvality EÚ bol vytvorený ako odpoveď na narastajúce falšovanie výrobkov a zneužívanie tradičných názvov, ktoré stavali na dobrej povesti tradičných regionálnych výrobkov. Politika kvality EÚ je filozofia rozvoja kvality originálnych, tradičných poľnohospodárskych výrobkov a potravín a podpory kultúrnych tradícií a regiónov, v ktorých sa tieto výrobky vyrábajú.

Pod pojmom Politika kvality EÚ sa rozumie zabezpečenie ochrany poľnohospodárskych výrobkov a potravín a podpora ich predaja, pričom tieto potraviny musia spĺňať určité kvalitatívne parametre, ktoré ich odlišujú od ostatných obdobných výrobkov svojimi presne definovanými požiadavkami na surovinové zloženie a technologický postup výroby.

Európska únia v rámci Politiky kvality EÚ akceptuje, chráni, podporuje, registruje a kontroluje výrobky rozdelené do troch kategórií označených ako:

- Chránené označenie pôvodu, CHOP (Protected designation of origin, PDO)
- Chránené zemepisné označenie, CHZO (Protected geographical indication, PGI)
- Zaručená tradičná špecialita, ZTŠ (Traditional speciality guaranteed, TSG)

Odbor laboratórnej diagnostiky, rýchleho výstražného systému a certifikácie je nositeľom osvedčenia o akreditácii certifikačného orgánu pre poľnohospodárske výrobky a potraviny podľa EN 45011:1998 – Všeobecné požiadavky na orgány prevádzkujúce certifikačné systémy výrobkov. V uplynulom roku certifikačný orgán pri reakreditácii potvrdil svoju spôsobilosť na výkon certifikácie a SNAS mu udelil osvedčenie o akreditácii s platnosťou do 29.10.2016.

Certifikačný orgán je na základe Rozhodnutia MPRV SR č. 822/2012-100 zo dňa 29. októbra 2012 o autorizácii oprávnený na kontrolu overovania dodržiavania špecifikácie poľnohospodárskych výrobkov a potravín pred ich umiestnením na trh a na kontrolu

overovania dodržiavania špecifikácie liehovín so zemepisným označením pred ich umiestnením na trh.

V roku 2012 bol Vykonávacím nariadením EÚ č. 729/2012 do Registra zaručených tradičných špecialít zapísaný názov Bratislavský rožok/ Pressburger Kipfel/ Pozsonyi kifli, špecifikácia výrobku bola uverejnená v Úradnom vestníku EÚ č. 2011/C 286/09.

13.7.2. Vydané certifikáty

Certifikačný orgán pre poľnohospodárske a potravinárske výrobky ŠVPS SR v roku 2012 posudzoval 4 žiadosti o certifikáciu - overovanie dodržiavania špecifikácie výrobku pred jeho uvedením na trh. Trom žiadateľom boli vydané certifikáty, v jednom prípade posudzovanie nebolo do konca roka 2012 uzavreté. Prehľad vydaných certifikátov je v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka č. 102

Certifikáty vydané certifikačným orgánom v roku 2012

Č. certifikátu	Dátum vydania	Výrobca	Výrobok
001/2012	09.01.2012	Althan, s.r.o., Chemlonská 1, 06601 Humenné	Spišské párky, ZTŠ
002/2012	17.01.2012	ERI, s.r.o., Kráľovská 4/10, 90901 Skalica	Skalický trdelník, CHZO
003/2012	14.02.2012	COOP Jednota Topoľčany, SD Stummerova5, 95521 Topoľčany, mäsová výrobňa: Pri stanici 11, 95633 Chynorany	Spišské párky, ZTŠ

13.7.3. Dohľad nad certifikovanými výrobkami

V rámci dohľadu sa raz za 12 mesiacov preveruje dodržiavanie kvality certifikovaných výrobkov s chráneným názvom. V roku 2012 Certifikačný orgán pre poľnohospodárske výrobky a potraviny ŠVPS SR vydal dokumenty - protokoly o preverení zhody pri overovaní dodržiavania špecifikácie certifikovaného výrobku pre 16 výrobkov. Platnosť certifikátov všetkých preverovaných výrobkov bola potvrdená, ako je to uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka č. 103

Dohľad nad certifikovanými výrobkami vykonaný v roku 2012

Č. certifikátu	Výsledok dohľadu	Výrobca	Výrobok
001/2010	Potvrdenie certifikátu 22.11.2012	Správa mestského majetku s.r.o., Nám. Slobody 10, 90901 Skalica	Skalický trdelník, CHZO

002/2010	Potvrdenie certifikátu 31.10.2012	Peter Prugat, Jesenského 5, 90851 Holíč	Skalický trdelník, CHZO
003/2010	Potvrdenie certifikátu 23.10.2012	LARK s.r.o., Pod Hájkom 2, 90901 Skalica	Skalický trdelník, CHZO
004/2010	Potvrdenie certifikátu 08.11.2012	Senické a skalické pekárne, a.s. Priemyselná 1338, 90801 Senica	Skalický trdelník, CHZO
001/2011	Potvrdenie certifikátu 17.07.2012	TAURIS a.s., Potravínárska 6, 979 01 Rimavská Sobota	Liptovská saláma, ZTŠ
002/2011	Potvrdenie certifikátu 17.07.2012	TAURIS a.s., Potravínárska 6, 979 01 Rimavská Sobota	Spišské párky, ZTŠ
003/2011	Potvrdenie certifikátu 10.07.2012	František Košický Pod vinicou 50, 054 01 Levoča	Spišské párky, ZTŠ
004/2011	Potvrdenie certifikátu 13.07.2012	MECOM GROUP s.r.o., Poľná 4, 066 01 Humenné	Liptovská saláma, ZTŠ
005/2011	Potvrdenie certifikátu 16.07.2012	MECOM GROUP s.r.o., Poľná 4, 066 01 Humenné	Spišské párky, ZTŠ
007/2011	Potvrdenie certifikátu 22.08.2012	MAROŠ s.r.o., Kasárenská 1708, 911 05 Trenčín	Spišské párky, ZTŠ
009/2011	Potvrdenie certifikátu 14.12.2012	Jakub Ilavský, s.r.o., Záblatská 471, 911 06 Trenčín	Spišské párky, ZTŠ
010/2011	Potvrdenie certifikátu 24.10.2012	K.B.K., s.r.o., A. Hlinku 27, 022 01 Čadca	Spišské párky, ZTŠ
011/2011	Potvrdenie certifikátu 16.11.2012	DALTON, s.r.o., Napájadlá 1/A, 042 47 Košice	Spišské párky, ZTŠ
013/2011	Potvrdenie certifikátu 30.11.2012	JINEX, s.r.o., M. Rázusa 15/3930, 010 01 Žilina	Spišské párky, ZTŠ
014/2011	Potvrdenie certifikátu 30.11.2012	JINEX, s.r.o., M. Rázusa 15/3930, 010 01 Žilina	Špekačky, ZTŠ
015/2011	Potvrdenie certifikátu 07.12.2012	Mäso Parížek s.r.o. Robotnícka 22, 036 01 Martin	Spišské párky, ZTŠ

13.7.4. Zrušené certifikáty

Certifikačný orgán zrušil certifikáty 3 výrobkov, ktorých výrobcovia oznámili, že sa rozhodli certifikovaný výrobok stiahnuť z výrobného programu. Zoznam zrušených certifikátov je v tabuľke č. 104.

Tabuľka č. 104

Zoznam zrušených certifikátov

Č. certifikátu	Výrobca	Výrobok
006/2011	MAROŠ s.r.o., Kasárenská 1708, 911 05 Trenčín	Liptovská saláma Zaručená tradičná špecialita
008/2011	VIJOFEL, s.r.o., Bartošovce 182/1, 086 42 Hertník	Spišské párky Zaručená tradičná špecialita
012/2011	JINEX, s.r.o., M. Rázusa 15/3930, 010 01 Žilina	Liptovská saláma Zaručená tradičná špecialita

13.8. Metrológia

Na úseku metrológie ťažisko činnosti spočívalo v poradenstve pre RVPS pri nákupe meradiel a pri zabezpečovaní ich kalibrácie.

Pre potreby certifikačného orgánu bol zabezpečený nákup 5 kusov záznamníkov teploty - zberačov dát. Záznamníky sa používajú v procese certifikácie na kontrolu teploty v prenosnej chladničke, ktorá je využívaná pre transport odobratej vzorky certifikovaného výrobku od výrobcu do zmluvného laboratória. Za účelom správneho používania týchto záznamníkov bola vypracovaná Metodická smernica č. CV/2/12 Používanie záznamníkov teploty – zberačov dát.

13.9. Vyhodnotenie niektorých monitorovacích programov za rok 2012

13.9.1. Vyhodnotenie kontroly rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného pôvodu

Kontrola rezíduí pesticídov v roku 2012 vychádzala z Nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 o maximálnych hladinách rezíduí pesticídov v alebo na potravinách a krmivách rastlinného a živočíšneho pôvodu a o zmene a doplnení smernice Rady 91/414/EHS v znení neskorších doplnkov a zmien ako aj Vykonávacieho nariadenia Komisie (ES) č. 1274/2011 týkajúceho sa koordinovaného viacročného kontrolného plánu Spoločenstva na roky 2012, 2013 a 2014 s cieľom zabezpečiť dodržiavanie maximálnych hladín rezíduí pesticídov v a na potravinách rastlinného a živočíšneho pôvodu a posúdiť vystavenie spotrebiteľov týmto rezíduám.

Na ŠVPS bol v roku 2012 vypracovaný „Viacročný kontrolný program pre rezíduá pesticídov v potravinách a detskej výžive v SR“, ktorý bol schválený na MPRV SR. (Kontrola detskej výživy sa vykonáva v rezorte Ministerstva zdravotníctva SR, ktoré zároveň poskytuje

podklady do tohto programu.) V uvedenom dokumente je určený druh potravín a počet ich vzoriek, ktoré sa budú analyzovať v rokoch 2012 až 2014, ako aj rozsah analytov, ktoré sa majú v odobratých vzorkách v danom roku analyzovať. Predmetom kontroly sú vzorky potravín, pochádzajúcich od domácich pestovateľov, vzorky pochádzajúce z krajín EÚ ako aj vzorky pochádzajúce z tretích krajín. Analýzou vzoriek odobratých na zisťovanie prítomnosti a množstva rezíduí pesticídov je poverený ŠVPÚ Bratislava, národné referenčné laboratórium pre rezíduá pesticídov. V roku 2012 bolo na uvedenom pracovisku analyzovaných 583 vzoriek ovocia, zeleniny, obilia a výrobkov z nich, ktoré pochádzali z domácej produkcie, zo štátov EÚ a z tretích krajín. V 306 analyzovaných vzorkách t.j. v 52,5 % z celkového počtu vzoriek bola zistená prítomnosť aspoň jedného pesticídu, v 189 vzorkách zistená prítomnosť dvoch alebo viac druhov pesticídov (tzv. multireziduálne nálezy). V jednej vzorke jahôd pôvodom z Belgicka bolo zistených až 11 rôznych druhov rezíduí pesticídov. Kontrola prítomnosti rezíduí pesticídov sa vykonáva aj pri importe ovocia, zeleniny alebo iných určených potravín z tretích krajín v mieste vstupu. V roku 2012 boli odobraté a analyzované vzorky zo 43 zásielok.

Porušenie platnej potravinovej legislatívy sme zaznamenali u 4 vzoriek (0,7 %), u ktorých namerané množstvá prekročili stanovené MRL (Maximálny reziduálny limit) pre dané druhy pesticídov a boli vyhodnotené po započítaní neistoty merania ako „nevyhovujúce“. V zmysle harmonizovaných kritérií boli informácie o dvoch z týchto nálezov zaslané do Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá (RASFF).

Vo všetkých analyzovaných vzorkách sa na ŠVPÚ v Bratislave stanovovalo 300 druhov pesticídov a ich metabolitov, pričom vo vzorkách bola zistená prítomnosť 104 druhov.

Tabuľka č. 105

Prehľad výsledkov analýz je zhrnutý v nasledovnej tabuľke:

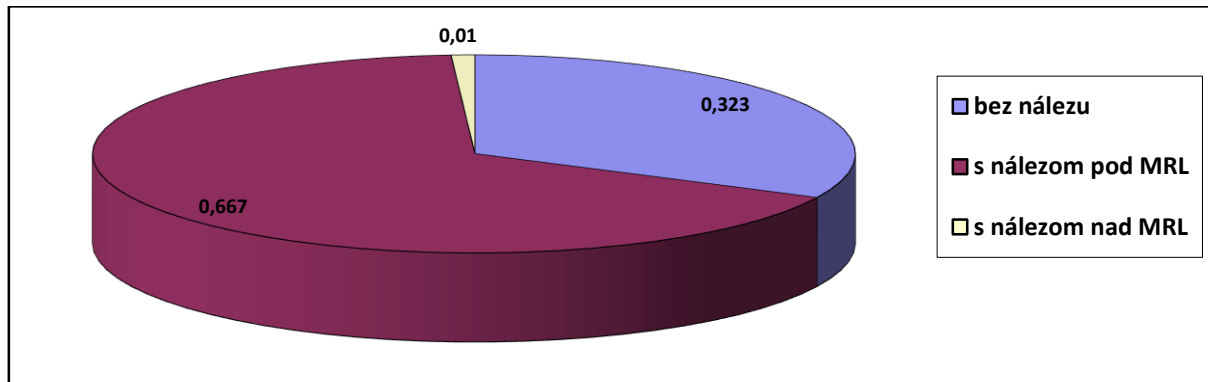
Kategória potravín	Počet vzoriek			
	celkom	< LOQ**	>LOQ	nad MRL (vyhodnotené ako nevyhovujúce)
Ovocie	291	94	194	3 (1bio)
Zelenina	202	121	80	1
Ostatné potraviny	85	55	30	-
Mliečne produkty, med	5	3	2	-
BIO potraviny*	29	28	-	1
SPOLU	583	273	306	4

*Sú započítané vo vzorkách ovocia, zeleniny alebo ostatných potravín

**limit kvantifikácie použitej analytickej metódy

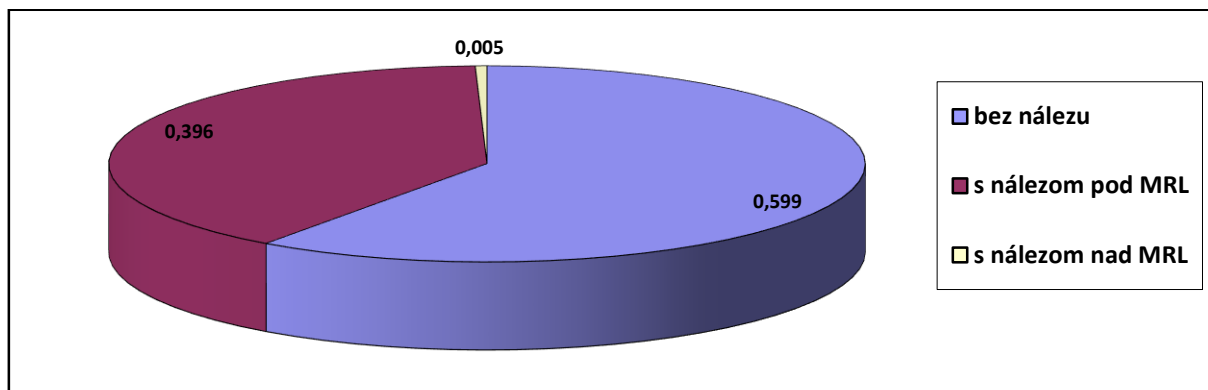
Graf č. 105

Grafické vyhodnotenie analyzovaných vzoriek ovocia:

Graf č. 106

Grafické vyhodnotenie analyzovaných vzoriek zeleniny:

Uvedené grafy vyjadrujú skutočnosť, že pesticídy sa v širšom rozsahu aplikujú viac na ovocie ako na zeleninu.

Tabuľka č. 106

Prehľad nálezov reziduí pesticídov vo vybraných druhoch ovocia za rok 2012

Plodina	Počet vzoriek	Počet vzoriek s nálezom nad LOQ*	% počtu vzoriek s nálezom nad LOQ k počtu vzoriek potraviny	Počet nevyhovujúcich vzoriek
Ananás	6	4	66,6	-
Banány	17	14	82,4	-
Broskyne/nektarinky	21	17	81,0	-
Citrusy	65	56	86,2	2
Drobné bobuľové ovocie	5	3	60,0	-
Hrozno	29	27	93,1	-
Hrušky	17	11	64,7	-
Jablká	37	24	64,9	-
Jahody	23	16	69,6	-

Marhule	9	7	77,8	-
Ostatné exotické ovocie	15	12	80,0	-

*vzorka, u ktorej bola zistená prítomnosť aspoň jedného pesticídu nad LOQ (z množiny analyzovaných pesticídov v danej potravine)

Ak hodnotíme nálezy rezíduí pesticídov vo vybraných druhoch ovocia, tak musíme konštatovať, že u všetkých uvedených druhov ovocia bolo vo viac ako v polovici vzoriek zistená prítomnosť rezídua niektorého z analyzovaných pesticídov.

Tabuľka č. 107

Prehľad nálezov rezíduí pesticídov vo vybraných druhoch zeleniny a zemiakov za rok 2012

Plodina	Počet vzoriek	Počet nálezov nad LOQ	% počtu vzoriek s nálezom nad LOQ k počtu vzoriek potraviny	Počet nevyhovujúcich vzoriek
Zelená fazuľka	6	3	50,0	-
Kapusta	6	5	83,3	-
Paprika	21	11	52,4	1
Uhorky/cukiny	14	7	50,0	-
Rajčiny	28	8	28,6	-
Red'kovka/red'kev	9	4	44,4	-
Šalát hlávkový	22	6	27,3	-
Karfiol/brokolica	15	11	73,3	-
Mrkva/petržlen	17	10	58,8	-
Zemiaky	10	4	40,0	-
Baklažán	16	5	31,3	-
Huby	5	2	40,0	-

Zelenina v porovnaní s ovocím vykazuje nižšie percentá vzoriek s nálezmi rezíduí pesticídov. Významnejšie nálezy boli zistené v kapuste, karfirole a brokolici.

Informácie o nevyhovujúcich vzorkách ovocia, zeleniny a ostatných potravín:

Citróny, pôvod Turecko, prekročená hodnota MRL u pesticídu brompropylát (0,14 mg/kg), zaslané hlásenie do Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá (RASFF) z dôvodu nálezů rezíduá nepovoleného pesticídu.

Paprika, pôvod Turecko, prekročená hodnota MRL u pesticídu methomyl (0,066 mg/kg) zaslané hlásenie do Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá (RASFF) z dôvodu možného rizika pre spotrebiteľa. **Pomelo**, pôvod Čína, prekročená hodnota MRL u pesticídu methidathion (0,057 mg/kg). **BIO hrozienka**, pôvod Česká republika (baliareň), zistená prítomnosť pesticídu nepovoleného v organickom poľnohospodárstve (metalaxyl).

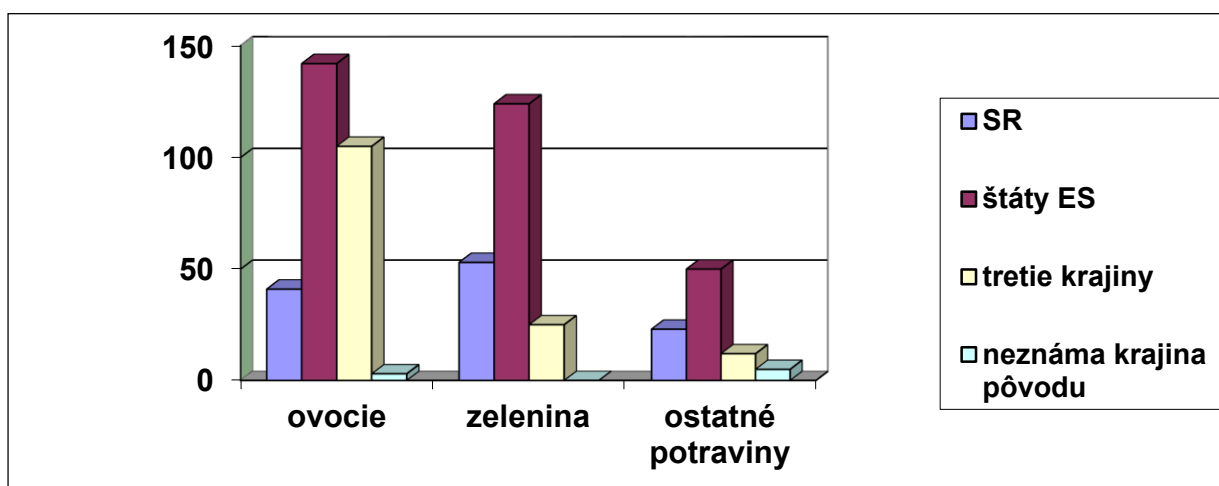
Rozdelenie vzoriek podľa krajiny pôvodu

Najväčší podiel vzoriek ovocia a zeleniny je pôvodom z krajín EÚ. Potraviny z tretích krajín sú najviac zastúpené analyzovanými vzorkami ovocia. Vo vzorkách slovenských plodín je významnejšie zastúpená zelenina a z ostatných potravín sa jedná o komoditu obilie. U troch vzoriek ovocia nebola identifikovaná krajina pôvodu. Z kategórie ostatných potravín

bolo 5 vzoriek potravín dodatočne zaradených s neznámou krajinou pôvodu. Jednalo sa o predovšetkým o vzorky komodít, ktoré boli zabalené v slovenských baliarňach a ako krajina pôvodu bola označená SR, pričom v našej krajine sa daná komodita nepestuje (napr. ryža) a teda z pohľadu použitia pesticídov označenie krajiny pôvodu, v ktorej bola komodita len zabalená bezpredmetné.

Graf č. 107

Rozdelenie vzoriek podľa krajiny pôvodu

Kontrola bioproduktov na prítomnosť rezíduí pesticídov

V priebehu roku 2012 bolo odobratých a analyzovaných na prítomnosť rezíduí pesticídov 29 vzoriek potravín organického poľnohospodárstva. Boli to bioprodukty domáceho pôvodu ale aj z iných krajín, nakoľko tieto sa nachádzajú na našom trhu vo vyššom podiele ako domáce potraviny. U jednej analyzovanej vzorky hrozienok bola zistená prítomnosť rezíduí prípravku nepovoleného v organickom poľnohospodárstve, metalaxylu - nad limit kvantifikácie použitých analytických metód stanovenia. U ostatných analyzovaných vzoriek bioproduktov nebola zistená prítomnosť rezíduí pesticídov.

13.9.2. Vyhodnotenie odberu vzoriek a analýz dioxínov, furánov, dioxínom podobných PCB vo vybraných potravinách v roku 2012

Na základe pokynu ŠVPS SR č. 964/12-370 vykonali RVPS v období máj až november 2012 odber úradných vzoriek vybraných potravín za účelom analýz dioxínov, furánov a dioxínom podobných PCB (DL PCB). Inšpektori odobrali vzorky potravín domáceho pôvodu a vzorky potravín pôvodom z iných členských štátov.

Všetky vzorky boli analyzované na ŠVPÚ Košice skríningovou metódou DR CALUX.

Vzorky boli hodnotené podľa Nariadenia Komisie č.1881/2006/ES z 19.decembra 2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu niektorých kontaminantov v potravinách v znení neskorších predpisov. Z celkového počtu **93 vzoriek** v jednej vzorke surového kravského mlieka bolo zistené prekročenie maximálnej hodnoty obsahu sledovaných kontaminantov. Na Slovenskej zdravotníckej univerzite bol konfirmačnou metódou HRGC/HRMS nadlimitný nález dioxínov, furánov a DL PCB potvrdený v množstve 10,7 pg/g tuku (WHO-PCDD/F-PCB-TEQ). V ostatných analyzovaných vzorkách nebolo zistené prekročenie platného maximálneho limitu.

Tabuľka č. 108

Sumárny prehľad zistených hladín dioxínov, furánov a DL PCB v roku 2012

Komodita	Počet vzoriek	Minimálna nameraná hodnota	Maximálna nameraná hodnota	Priemer hodnôt	Max. limit	Merná jednotka
Mäso z hovädzieho dobytku	9	<LOQ	1,2	0,24	4,0	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Mäso z oviec	4	<LOQ	0,7	0,35	4,0	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Mäso z ošípaných	4	<LOQ	0,9	0,59	1,25	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Mäso z hydiny	6	<LOQ	1,2	0,2	3,0	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Ryby-sladkovodné	6	<LOQ	0,6	0,22	6,5	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g čerstvej hmotnosti)
Rybacie výrobky-konzervy	10	<LOQ	1,7	0,69	6,5	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g čerstvej hmotnosti)
Trešcia pečeň (konzerva)	5	2,5	7,3	5,38	20,0	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g čerstvej hmotnosti)
Maslo	5	<LOQ	1	0,42	5,5	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Surové mlieko ovčie, kravské	20	<LOQ	6,7	0,81	5,5	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Vajcia slepačie čerstvé	15	<LOQ	1,2	0,45	5,0	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Rastlinné oleje	2	<LOQ	0,8	0,4	1,25	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Pečeň suchozemských zvierat	7	<LOQ	5,2	1,22	10	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)

13.9.3. Vyhodnotenie monitoringu akrylamidu v potravinách

Akrylamid ako kontaminant zatiaľ nemá stanovený limit na úrovni EÚ (ani v SR). Európska Komisia vydala dňa 2. júna 2010 Odporúčanie č. 2010/307/ES, v ktorom vyzýva členské štáty Spoločenstva monitorovať množstvá akrylamidu v potravinách. Cieľom monitoringu je zhromažďovanie údajov za účelom získania prehľadu o jeho množstve najmä v tých potravinách, o ktorých je známe, že obsahujú vysoké množstvo akrylamidu alebo sú významné z hľadiska ich denného príjmu. Uvedené Odporúčanie žiada od členských štátov poskytnúť pre EFSA databázu údajov z monitoringu akrylamidu vo formáte, ktorý stanovila. Zhromažďovanie údajov o množstve akrylamidu v potravinách dáva potravinárskym subjektom a členským štátom obraz o tom, ako sa pri výrobe potravín uplatňujú zásady prevencie výskytu alebo redukcie jeho množstva v potravinách. Dňa 10.2.2011 Európska Komisia zverejnila na svojich stránkach ďalšie odporúčanie, v ktorom boli stanovené tzv. indikatívne hodnoty akrylamidu v niektorých potravinách. Tieto hodnoty nie sú bezpečnostné limity. V prípade ich prekročenia by mali prevádzkovatelia prehodnotiť systém HACCP, vykonať analýzu rizika a správne určenie kritických kontrolných bodov.

V roku 2012 bolo v rámci monitoringu akrylamidu v potravinách odobratých 53 vzoriek priamo u výrobcov. Z toho dôvodu, na rozdiel od monitoringu z predchádzajúcich rokov, niektoré skupiny výrobkov na prítomnosť akrylamidu v potravinách sa neanalyzovali, pretože tieto potraviny sa nevyrábajú na Slovensku (napr. zemiakové hranolky). Analýzu vzoriek vykonával ŠVPÚ v Dolnom Kubíne. Výsledky analyzovaných vzoriek za rok 2012 sú nasledovné:

Tabuľka č. 109

Výsledky monitoringu akrylamidu v potravinách

Komodita	Počet vzoriek	Hodnota min. (µg/kg)	Hodnota max. (µg/kg)	Priemerná hodnota (µg/kg)	Indikatívne hodnoty podľa Odp. Komisie (µg/kg)
Zemiakové lupienky	12	219	2418	1204	1000
Chlieb	4	<10	26	14	150
Raňajkové cereálie	2	28	100	64	400
Sušienky	14	<10	1283	231	500
Pražená káva	6	125	241	177	450
Kávoviny (náhradky kávy)	3	693	5527	2593	–
Iné výrobky z múky a zemiakov	12	<10	71	22	500

Z prehľadu je zrejmé, že prekročenie indikatívnych hodnôt bolo zistené u niektorých vzoriek zemiakových lupienkov. V ostatných analyzovaných vzorkách potravín nebolo zistené prekročenie stanovených hladín akrylamidu. Vysoké hodnoty tohto kontaminantu boli zistené u kávovín (náhradky kávy). Pre kávoviny EK indikatívny limit nestanovila. Profesné zväzy výrobcov a spracovateľov zemiakov a obilia na európskej úrovni vydali pre svojich výrobcov príručky, v ktorých je vysvetlený mechanizmus vzniku akrylamidu. V príručkách – letákoch sú zverejnené „súbory nástrojov“, ktorými pri ich aplikácii vo výrobných praxi možno znížiť množstvo akrylamidu v potravinách.

13.9.4. Vyhodnotenie monitoringu dioxínov, furánov a PCB

ŠVPS SR sa v roku 2012 zapojila do európskeho monitoringu dioxínov, furánov a polychlórovaných bifenyllov (PCB) vo vybraných potravinách a surovinách na ich výrobu. Európsky monitoring dioxínov a PCB upravuje Odporúčanie Komisie 2006/794/ES, v ktorom sa odporúča monitorovať uvedené kontaminanty v predpísanom rozsahu pre každý členský štát. Inšpektori RVPS odobrali 19 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu alebo surovín na ich výrobu. Vzorky boli zaslané na analýzu na Slovenskú zdravotnícku univerzitu v Bratislave, do Národného referenčného laboratória pre dioxíny. Vo vzorkách sa stanovovali jednotlivé kongenéry uvedených kontaminantov, a preto sa musela použiť finančne náročná konfirmačná analytická metóda HRGC/HRMS. Výsledky analýz vzoriek monitoringu sú zhrnuté v tabuľke.

Tabuľka č. 110

Výsledky monitoringu dioxínov, furánov a PCB

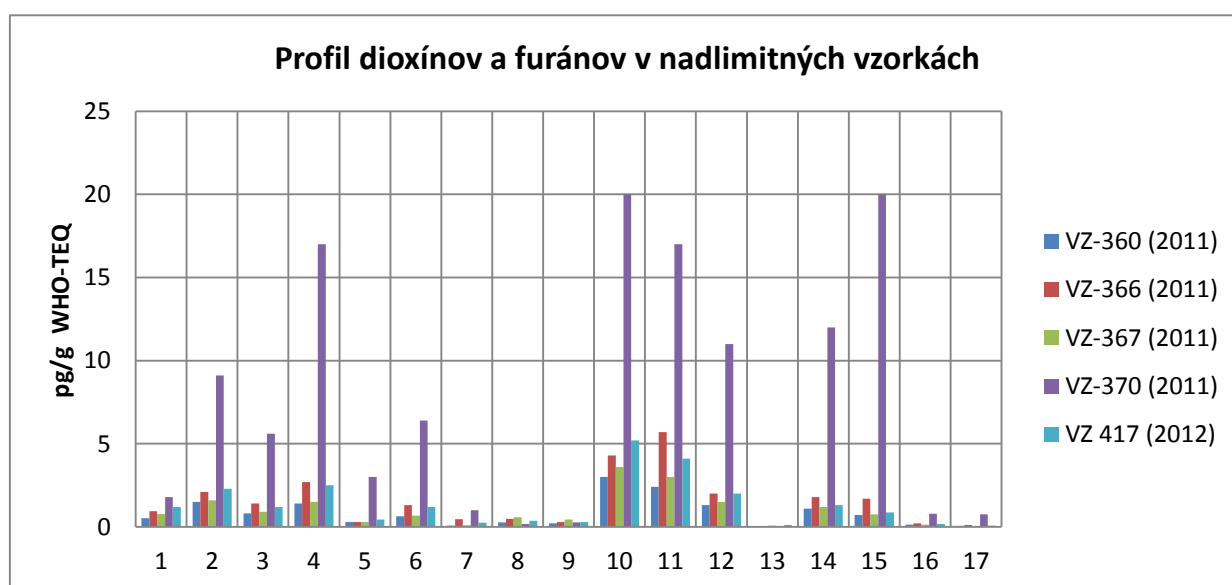
Komodita	Suma dioxínov, furánov (WHO-PCDD/F-TEQ) (pg/g tuku)		Suma dioxínov, furánov a PCB podobných dioxínom (WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)		Suma kongenérovaných PCB - 28, 52, 101, 138, 153, 180 (ng/g tuku)	
	Nameraná hodnota	Limit	Nameraná hodnota	Limit	Nameraná hodnota	Limit
Vajcia slepačie	0,1	2,50	0,12	5,00	0,8	40
Vajcia slepačie	0,14	2,50	0,25	5,00	3,2	40
Surové ovčie mlieko	0,92	2,50	2	5,50	2,3	40
Surové kravské mlieko	0,52	2,50	1,1	5,50	2,7	40
Surové ovčie mlieko (VZ 417)	6,3	2,50	11,2	5,50	7,6	40
Surové ovčie mlieko	0,56	2,50	1,2	5,50	3,2	40
Surové kravské mlieko	0,22	2,50	0,61	5,50	2,1	40
Surové kravské mlieko	0,21	2,50	0,57	5,50	2,1	40

mlieko							
Surové ovčie mlieko	0,2	2,50	0,57	5,50	1,2	40	
Surové ovčie mlieko	1,3	2,50	2,6	5,50	11	40	
Surové ovčie mlieko	0,29	2,50	0,82	5,50	3,6	40	
Mäso z oviec, svalovina	0,5	2,50	0,97	4,00	8,1	40	
Bravčové mäso	0,16	1,00	0,19	1,25	0,63	40	
Bravčové mäso	0,18	1,00	0,28	1,25	18	40	
Hovädzie mäso	0,46	2,50	1,3	4,00	9,6	40	
Kurča	0,11	1,75	0,16	3,00	0,92	40	
Pstruh dúhový*	0,057	3,50	0,25	6,50	1,5	125	
Pstruh dúhový*	0,071	3,50	0,34	6,50	4,3	125	
Pstruh dúhový*	0,09	3,50	0,37	6,50	3,4	125	

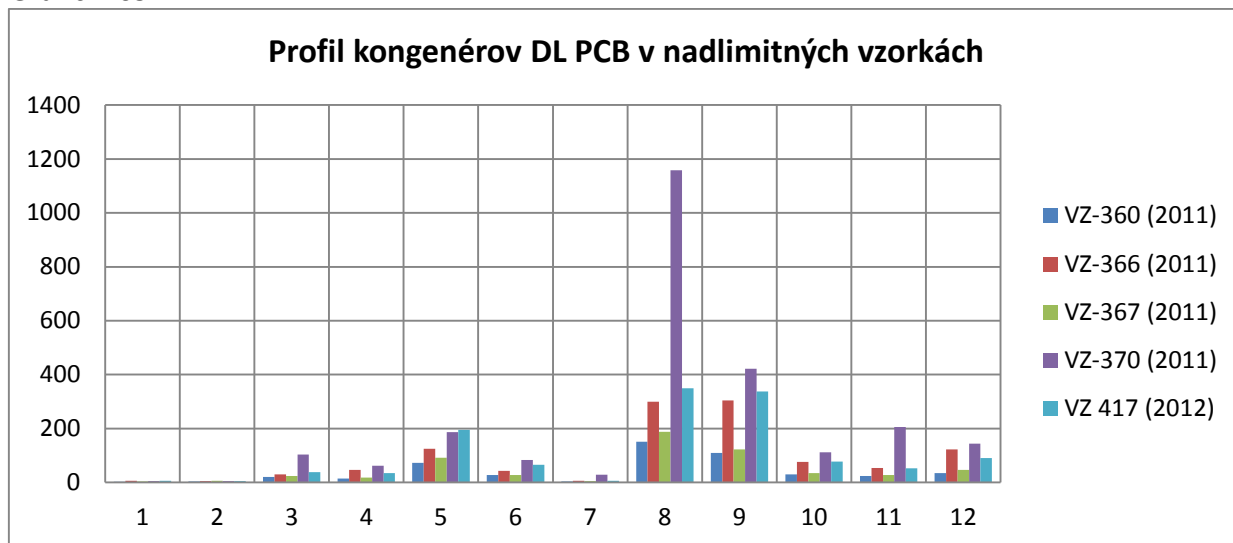
*namerané hodnoty a limity sú vyjadrené v pg/g (ng/g) čerstvej hmotnosti

Výber oblastí pre odber vzoriek v rámci uvedeného monitoringu je štatisticky náhodný. Nadlimitná vzorka surového ovčieho mlieka, ktorá bola odobratá pracovníkmi RVPS Košice-okolie, pochádza zo severnej časti regiónu. Dioxíny, furány a PCB sú zaradené medzi typické environmentálne kontaminanty. V monitoringu z roku 2011 sme tiež zistili u 4 vzoriek (VZ 360, VZ 366, VZ 367, VZ 370), ktoré odobrali pracovníci RVPS Spišská Nová Ves, nadlimitné nálezy dioxínov, furánov a DL PCB. Vzhľadom na relatívnu blízkosť miest odberu uvedených vzoriek by sa dalo predpokladať, že sa jedná o jeden a ten istý zdroj kontaminácie. Uvedený názor potvrdzuje aj grafické znázornenie dioxínového profilu - pomerného zastúpenia množstiev jednotlivých kongenéroov dioxínov, furánov a DL PCB v analyzovaných vzorkách.

Graf č. 108

Graf č. 109

Na ŠVPS SR predpokladáme, že môže ísť o lokálne znečistenie životného prostredia, a preto sme odovzdali tieto informácie rezortu životného prostredia na ich ďalšie riešenie.

Ostatné vzorky, ktoré boli odobrané a analyzované v rámci monitoringu 2012, zisteným obsahom dioxínov, furánov a PCB neporušili nariadenie (ES) č. 1881/2006.

13.9.5. Vyhodnotenie monitoringu etylkarbamátu v liehovinách

Dňa 2.marca 2010 Európska Komisia vydala odporúčanie (ES) č. 2010/133, ktoré sa týka prevencie a zníženia kontaminácie liehovín z kôstkovíc a výliskov z kôstkovíc etylkarbamátom a monitorovania hodnôt etylkarbamátu v týchto nápojoch. Uvedeným predpisom sa sledujú dva záujmy: monitorovať postupné zavádzanie správnej výrobnéj praxe so zreteľom na znižovanie hodnôt etylkarbamátu a dosiahnutie úrovne pod 1000 µg/l a zároveň posúdiť možnosť stanovenia jeho najvyššej prípustnej hodnoty u niektorých liehovín – ovocných destilátov. ŠVPS SR sa zapojila do požadovaného 3-ročného monitoringu etylkarbamátu ako endogénneho kontaminantu s cieľom sledovať jeho hladiny vo vybraných kategorizovaných alkoholických nápojoch od slovenských výrobcov ako aj v alkoholických nápojoch pôvodom zo štátov EÚ. V roku 2012 bolo odobratých 30 vzoriek, ktoré boli analyzované na ŠVPÚ v Dolnom Kubíne.

Tabuľka č. 111

Štatistické vyhodnotenie nameraných hodnôt etylkarbamátu vo vzorkách destilátov za rok 2012

	množstvo etylkarbamátu v µg/kg						
	≤ 100	> 100 ≤ 300	> 300 ≤ 500	> 500 ≤ 1000	> 1000 ≤ 2000	> 2000 ≤ 5000	>5000
Počet vzoriek	3	6	5	5	2	3	6

Tabuľka č. 112

Porovnanie štatistických zistení hodnôt etylkarbamátu v priebehu troch rokov monitoringu (2010 až 2012)

Počet vzoriek za rok	množstvo etylkarbamátu v µg/kg						
	≤ 100	> 100 ≤ 300	> 300 ≤ 500	> 500 ≤ 1000	> 1000 ≤ 2000	> 2000 ≤ 5000	>5000
2010	2	10	7	4	2	2	6
2011	7	9	3	2	4	3	3
2012	3	6	5	5	2	3	6

Na základe štatistického porovnania zistených hodnôt etylkarbamátu v priebehu troch rokov monitoringu je zrejmé, že niektorí výrobcovia ovocných destilátov nepristúpili k zmene technológie výroby a nezaviedli postupy, ktoré by viedli k redukcii množstva etylkarbamátu v ich výrobkoch (vzorky s množstvom etylkarbamátu nad 1000 µg/l) v tom rozsahu ako je dané v hore uvedenom odporúčaní.

14. Výpočtová technika a jej význam pre činnosť organizácie

V roku 2012 sa na odbore informatiky pokračovalo v riešení úloh na zabezpečenie informatizácie ŠVPS SR. Odbor informatiky sa venoval zabezpečeniu plnej funkčnosti prenosu a spracovávaní informácií, rozvoju jednotlivých existujúcich informačných systémov a spracovávaní informácií v rámci svojich kompetencií. Odbor informatiky sa tiež venoval tvorbe ďalších užívateľských aplikácií z dôvodu promptného reagovania na požiadavky odborných útvarov a z dôvodu šetrenia financií. Pôsobnosť odboru informatiky bola zameraná najmä na nasledovné oblasti:

1. Správa aplikovaných IS z EU implementované v jednotlivých členských štátoch,
2. Aktívna účasť na pracovných skupinách EU v oblasti informačných systémov,
3. Správa aplikačných IS využívaných jednotlivými odbornými útvarmi ŠVPS SR a jej priamo riadených organizácií (CESKO1, CESKO2, VIS, KIČ, Zásielky, Denník HIS, Nepovolený rybolov, Kontroly na ceste a iné),
4. Správa databáz vedených a využívaných v jednotlivých IS,
5. Správa a údržba Internetovej a Intranetovej stránky ŠVPS SR,
6. Tvorba, údržba a rozvoj IS vytvorených odborom informatiky: Zásielky, Denník HIS, Nepovolený rybolov, Kontroly na ceste a iné,
7. Správa, rozvoj, údržba a administrácia IS a serverov ŠVPS SR,
8. Správa, rozvoj, údržba a administrácia užívateľských desktopov ŠVPS SR,
9. Rozvoj a administrácia sietí a IS priamo riadených organizácií.

V uplynulom roku odbor informatiky venoval opäť značné úsilie pri rozvoji informačného portálu veterinárneho informačného systému „VIS“, ktorého uplatnenie je nevyhnutné na riešenie veterinárnych úloh na jednotlivých stupňoch riadenia. Informačný systém „VIS“ sa doplňoval o nové moduly, ako je modul on line prepojenia s IS diagnostických ústavov a tiež sa upravoval na základe požiadaviek jednotlivých užívateľov (RVPS, SVL). V uplynulom roku sa pokračovalo aj v rozvoji celoslovenského sieťového programu na kontrolnú inšpekčnú činnosť – „KIČ“ (produkt odboru informatiky ŠVPS SR) cez existujúcu virtuálnu privátnu sieť „VPN“. V aplikácii KIČ sa priebežne aktualizovala a upravovala najmä časť reportov, z dôvodu požiadaviek na rôzne typy hlásení. Zároveň sa riešila a doplňovala aj internetová aplikácia na štatistické výstupy cez Reporting Services tak, aby každý kompetentný orgán získal všetky potrebné štatistické informácie. Aplikácia bude aj naďalej rozvíjaná podľa požiadaviek užívateľov.

Odbor informatiky tiež aktualizoval informačné systémy napr. IS Zásielky na evidovanie, vyhodnocovanie a kontroly súvisiace s bezpečnosťou potravín, IS Denník HIS na evidovanie a vyhodnocovanie zásielok dovážaných z tretích krajín, IS Nepovolený rybolov na evidovanie, kontrolu a vyhodnocovanie v oblasti nezákonného rybolovu. Na odbore informatiky sa vyvinul aj nový on line IS na evidenciu inšpekčných činností pri kontrolách prepravy potravín.

Odbor informatiky venoval v uplynulom roku pozornosť aj vzdelávacím činnostiam najmä z oblasti veterinárneho informačného systému VIS ako aj ďalším odborným IT aplikáciám. Odbor Informatiky sa aktívne zúčastňoval pri školeniach veterinárnych lekárov najmä v oblasti veterinárnej certifikácie – „TRACES“ a v oblasti potravinového dozoru – „KIČ“. Odbor informatiky sa tiež zúčastnil školiaceho procesu v rámci atestačnej prípravy veterinárnych lekárov. Odbor informatiky sa popri týchto úlohách ďalej venoval aj všetkým

činnosti, ktoré vyplývajú z náplne práce jednotlivých zamestnancov odboru, ako napr. zber, korekcia a vyhodnocovanie dát z jednotlivých ŠVPÚ, aktualizácia internetových a intranetových stránok ŠVPS SR, starostlivosť o jednotlivých užívateľov IT, obnova IT na ŠVPS SR a jednotlivých regiónoch, poradenstvo a riešenia havarijných stavov na jednotlivých RVPS a HIS. Pracovníci odboru tiež trvale spolupracujú s plemenárskymi službami SR a MPRV SR pri úpravách a doplneniach software centrálnej evidencie hospodárskych zvierat „CEHZ“, aktívne sa podieľajú na uplatnení a skvalitnení aplikácií EÚ a tiež sú aj členmi pracovných skupín v komisiách EÚ.

V roku 2012 bolo tiež prioritou odboru informatiky pokračovať v zabezpečení bezproblémového a bezporuchového informačného servisu pre celú ŠVPS SR a jej priamo riadené organizácie (RVPS a HIS) na zabezpečenie všetkých ich činností závislých od informačných systémov. Táto úloha je veľmi komplexná a zahŕňa v sebe kompletnú starostlivosť o jednotlivé technické prostriedky – hardware a kompletnú starostlivosť o základné a aplikačné programové vybavenie - software jednotlivých užívateľov. Táto základná úloha odboru predpokladá vytvorenie a zabezpečenie optimálneho pracovného prostredia z hľadiska informatiky pre každého odborného pracovníka ŠVPS SR a jej podriadených organizácií.

Činnosť odboru informatiky vo všeobecnosti sa plne premieta do činností jednotlivých odborných útvarov, kde sa výsledky práce odboru informatiky uplatňujú a využívajú.

15. Rozpočet organizácie

Tabuľka č. 113

15.1. Rozpis ukazovateľov verejného rozpočtu a jeho plnenie za rozpočtové organizácie v riadení ŠVPS SR

	rozpočet	rozpočet	skutočnosť	
	schválený	upravený	k 31.12.2012	%
PRÍJMY	3 059 820	3 004 260	4 808 963,50	160,07
príjmy mimorozpočtové		1 766 500,15		
rozpočtované príjmy	3 059 820	3 004 260	3 002 162,18	99,93
nesplnené			2 097,82	
VÝDAVKY	21 030 432	21 890 528,57	21 887 081,45	99,98
nedočerpanie			3 447,12	
povolené prekročenie		1 766 079,91	1 765 136,28	
s povoleným prekročením	21 030 432	23 656 608,48	23 652 217,73	99,98
nedočerpanie povoleného prekročenia			943,63	
v tom: kapitálové podľa kategórií		276 360	276 110,66	99,91
v tom:				nevyčerpané
610 – mzdy	10 191 230	10 361 230,00	10 361 198,97	31,03
620 - odvody	3 561 835	3 781 720,00	3 780 329,31	1 390,69
630 – tovary, služby	4 176 411	7 218 657,07	7 217 205,44	1 451,63
povolené prekročenie		1 766 079,91	1 765 136,28	943,63
640 - transfery	50 956	252 561,50	252 237,07	324,43
700 - kapitálové		276 360,00	276 110,66	249,34
	21 030 432	23 656 608,48	23 652 217,73	4 390,75
podľa prvku:				
08W010J	17 980 432	19 306 421,67	19 303 842,37	2 579,30
povolené prekročenie		13 784,20	12 840,57	943,63
08W0101	2 200 000	1 732 800,00	1 731 932,18	867,82
povolené prekročenie		1 752 295,71	1 752 295,71	
08W0102	50 000	35 000,00	35 000,00	
08W0103	800 000	800 000,00	800 000,00	
08W010I		16 306,90	16 306,90	
	21 030 432	23 656 608,48	23 652 217,73	4 390,75
podľa zdroja				
111	21 030 432	21 890 528,57	21 887 081,45	3 447,12
72		1 766 079,91	1 765 136,28	943,63
	21 030 432	23 656 608,48	23 652 217,73	4 390,75

15.2 Rozpočtové opatrenia

Tabuľka č. 114

V hodnotenom období vykonalo MP SR 27 rozpočtových opatrení

dátum RO	text	úprava	výška FP
14.3.	Simulačné cvičenie Antrax	+	3 000,00
20.3.	Vyšetovanie vzoriek soli	+	1 932,90
27.3.	Vyšetovanie vzoriek vajec	+	3 874,00
24.4.	Kapitálové výdavky	+	159 000,00
9.5.	Výdavky na VINUM SUPERBUM	+	2 100,00
10.5.	Vrátenie pokuty RVPS Prievidza	+	1 000,00
	Presun na programoch	+ -	
5.6.	Schmallenbergov vírus	+	10 000,00
26.6.	Vrátenie pokuty RVPS Poprad	+	7 000,00
	Presun na programoch	+ -	
7.9.	Presun na programoch	+ -	
17.9.	Nariadené kontroly	+	150 000,00
19.9.	Vrátenie za predaj budovy RVPS Michalovce	+	183 014,67
23.10.	Seminár audítorov	+	500,00
5.11.	Vrátenie pokuty RVPS Nové Zámky	+	3 400,00
14.11.	Vzorky yersínie, dioxíny	+	7 000,00
19.11.	Presun na programoch	+ -	
27.11.	Nariadené kontroly	+	100 000,00
28.11.	Presun na programoch	+ -	
	Presun na programoch	+ -	
3.12.	Nariadené kontroly	+	229 415,00
14.12.	Viazanie kapitálových výdavkov	-	2 640,00
18.12.	Výdavky na misiu EK	+	1 500,00
19.12.	Presun na programoch	+ -	
21.12.	DPN pre RVPS Bratislava	+	45,50
27.12.	Presun na programoch	+ -	
spolu			860 096,57
		Príjmy	- 55 560

Tabuľka č. 115

ŠVPS SR realizovala v riadených organizáciách vnútorné rozpočtové opatrenia v počte: 169

Príjmy	- 14 251,00
Kapitálové výdavky	+ 237 946,00
Mzdové prostriedky	+ 663 746,15
Odvody	+ 355 436,55
Prevádzkové prostriedky	+ 792 598,54
Transfery: odstupné, odchodné DPN	+ 176 211,30

15.3. Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov rozpočtu k 31.12.2012

15.3.1 Príjmy

Tabuľka č. 116

Ukazovateľ	skutočnosť k 31.12.2012
celkom	4 808 963,50
v tom:	
rozpočtové príjmy	3 002 162,18
v tom:	
príjmy z vlastníctva	111 904,19
príjmy za poplatky	1 338 199,60
príjmy za pokuty	1 546 146,38
kapitálové príjmy	5 912,01
iné príjmy	1 806 801,32
príjmy z EÚ	1 752 295,71
príjmy z poistného plnenia	14 058,26
Príjmy MPRV SR za ZPC	146,18
úroky z účtu EÚ	551,17
ostatné	39 750,00

Príjmy boli splnené na 99,93 %.

Kapitálové príjmy:

Predaj motorových vozidiel: 8 RVPS – Trenčín, Levice, Nitra, Rimavská Sobota, Bardejov, Prešov, Košice okolie, Rožňava – **4 927,01 €**

Predaj pozemku: 1 RVPS - Dolný Kubín – **985 €**

Mimorozpočtové príjmy: 1 766 500,15 €

Prijatie finančných prostriedkov z Európskej komisie vo výške **1,752 295,71**, prijatie poistného plnenia vo výške **14 058,26**, v tom z roku 2011 **420,24 €** a ZPC vo výške **146,18 €**. K poistným udalostiam došlo v **13** prípadoch, každá z nich sa týkala poškodenia služobného motorového vozidla.

Tabuľka č. 117

Pohľadávky z príjmov RO

ukazovateľ	za rok 2012	pohľadávky z minulých rokov
poplatky z veterinárnej kontroly a inšpekcií	209 557,61	256 072,62
prijaté blokové pokuty a z rozhodnutí	197 659,14	203 349,57
spolu	407216,75	459422,19

15.3.2 Výdavky

A. Kapitálové výdavky

Čerpané na **99,91 %** predstavujú finančné prostriedky vynaložené na investičné akcie zapísané v registri investícií ŠP

Tabuľka č. 118

Organizácia	názov akcie	rozpočet upravený	skutočnosť
ŠVPS SR	Prístrešok	6 550	6 549,60
	Dopravné prostriedky	11 997	11990,00
	Poštový server	11 000	11000,00
	majáky	8 867	8 866,92
spolu		38 414	38 406,52
ÚŠKVBL	trafostanica	20 000	19 970,96
	Kanalizačná prípojka	7 500	7 390,07
	prístroje	43 200	43 104,00
spolu		70 700	70 465,03
RVPS Bratislava	automobil	11 999	11 999
Senec	automobil	11 999	11 999
Nové Mesto n/V	automobil	11 990	11 990
Púchov	automobil	11 999	11 999
Čadca	automobil	11 940	11 940
Dolný Kubín	automobil	11 710	11709,79
Žilina	automobil	11 999	11998,12
Lučenec	automobil	11 990	11 990
Rimavská Sobota	automobil	11 990	11 990
Žiar n/H	automobil	11 999	11 996
Bardejov	automobil	11 936	11 936
Prešov	automobil	11 995	11 995
Rožňava	automobil	11 978	11975,20
Spišská N.Ves	automobil	11 722	11 722
spolu		276 360	276 110,66

Nedočerpané kapitálové výdavky vo výške **249,34 €** predstavujú zostatky finančných prostriedkov investičných akcií, ktoré boli ukončené v roku 2012, 1 akcia bola presunutá na dofinancovanie v roku 2012 – ŠVPS SR - kúpa pozemku vo výške **2 640 €**.

B. Bežné výdavky

Čerpané na **99,98 %**, nedočerpané finančné prostriedky rozpočtu: **3 197,78 €**. V roku 2012 bolo povolené prekročenie rozpočtu vo výške **1 766 079,91 €**, v tom prostriedky z EÚ vo

výške **1 752 295,71**, z poistných udalostí **13 638,02 €** a refundácia ZPC z MPRV SR vo výške **146,18 €**. Príjmy a navýšenie rozpočtu z titulu poistných udalostí bolo realizované o **420,04 €** menej oproti prijatým finančným prostriedkom (14 058,26 €) vzhľadom k poistnému plneniu z roku 2011. Čerpanie povoleného prekročenia rozpočtu vo výške **1 765 136,28 €**, z čoho **1 752 295,71 €** tvorili prostriedky EÚ (ŠVPS SR), **12 694,39 €** poistné plnenie (ŠVPS a RVPS) a **146,18 €** refundácia ZPC z MPRV SR.

Nedočerpanie : **943,63 €**. Mimorozpočtové prostriedky použili organizácie na úhradu faktúr za opravy motorových vozidiel a ŠVPS SR na úhradu faktúr za monitoring eradikačných chorôb v zmysle národného plánu eradikácie a rozhodnutí EK.

Tabuľka č. 119

Prehľad o čerpaní finančných prostriedkov na programe 08W0101

ukazovateľ	Výška v €
VPO ŠVPS SR	585 981,81
Služby súkromných veterinárnych lekárov (SVL)	541 068,29
Vyšetrovanie krmív	117 097,62
Krmivá vedľajších živočíšnych produktov	18 128,90
Národný program kontroly reziduí (NPKR)	150 110,51
Koordinovaný cielený monitoring(KCM)	54 216,35
Monitoring spotrebného koša(MSK)	57 249,44
Monitoring poľovnej zveri (MLZ)	27 864,77
Prehliadky jatočných zvierat	791,80
Vakcína antrax	2 881,10
BSE – služby SVL	176 541,59
Spolu	1 731 932,18

15.4 Prehľad o mimorozpočtových účtoch

V IS ŠP sú vedené dva bežné účty – účet sociálneho fondu a depozitný účet, ŠVPS SR aj bežný úročený účet EÚ:

Tabuľka č. 120

stav bežného fondu – SF	k 31.12.2012
30 606,00	
stav depozitného účtu	k 31.12.2012
1 515 169,99	
stav bežného účtu ES ŠVPS SR	k 31.12.2012
1 792 907,46	

Plnenie záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu:

ŠVPS SR – vlastná činnosť

ŠVPS SR zabezpečovala v roku 2012 financovanie vlastnej činnosti vrátane 3 hraničných inšpekčných staníc (HIS Vyšné Nemecké, Čierna nad Tisou a Letisko Bratislava).

15.4.1. Rozpis ukazovateľov verejného rozpočtu a jeho plnenie

Tabuľka č. 121

	rozpočet	rozpočet	skutočnosť	
	schválený	upravený	k 31.12.2012	%
PRÍJMY	2 970 010	2 900 199,00	1 844 969,36	63,61
príjmy mimorozpočtové		1 756 388,00	1 756 388	
rozpočtované príjmy	89 810	104 061,00	87 993,55	84,56
VÝDAVKY	6 359 051	4 987 586,19	4 987 568,07	100
nedočerpanie			18,12	
povolené prekročenie		1 756 388,00	1 756 388,00	
s povoleným prekročením		6 743 974,19	6 743 956,07	100
v tom: kapitálové	0	38 414,00	38 406,52	99,98
bežné	6 359 051	6 705 560,19	6 705 549,55	100
podľa kategórií:	6 359 051	6 743 560,19	6 743 956,07	nevyčerpané
610 – mzdy	2 274 700	1 777 383,85	1 777 383,85	
620 - odvody	795 009	659 116,00	659 116,00	
630 – tovary, služby	1 520 261	2 436 293,34	2 436 290,32	3,02
povolené prekročenie		1 756 388,00	1 756 388,00	
640 - transfery	50 956	76 379,00	76 371,38	7,62
700 - kapitálové	0	38 414,00	38 406,52	7,48
podľa prvku:	6 359 051	6 743 974,19	6 743 956,07	
08W010J	4 640 926	3 550 297,48	3 550 279,36	18,12
povolené prekročenie		4 092,29	4 092,29	
08W0101	868 125	585 981,81	585 981,81	
povolené prekročenie		1 752 295,71	1 752 295,71	
08W0102	50 000	35 000,00	35 000,00	
08W0103	800 000	800 000,00	800 000,00	
08W010I		16 306,90	16 306,90	
podľa zdroja	6 359 051	6 743 974,19	6 743 956,07	
111	6 359 051	4 987 586,19	4 987 568,07	
72	0	1 756 388,00	1 756,388,00	

15.4.2. Plnenie príjmov k 31.12.2012

Tabuľka č. 122

PRÍJMY	schválený rozpočet	upravený rozpočet	skutočnosť
	2 970 010	2 900 199,00	1 844 969,36
príjmy z vlastníctva (212)			4 777,56
pokuty (222)			18 229,00
poplatky (223)			62 455,99
príjem z kapitálových aktív (231)			2 531,00
iné nedaňové príjmy			36,64
úroky bežného účtu EÚ (243)			551,17
z refundácie ZPC (292006)			146,18
z účtu EÚ (291005)			1 752 295,71
z poistného plnenia (292006)			3 946,11

V stĺpcoch schválený a upravený rozpočet sú zahrnuté rozpočtované príjmy za **poplatky** z veterinárnych kontrol a inšpekcí **všetkých rozpočtových organizácií riadených ŠVPS SR**. Vzhľadom na túto skutočnosť sa javí plnenie príjmov ŠVPS SR veľmi nízke. Počas roka 2012 boli upravené príjmy z vlastníctva riadeným organizáciám podľa aktuálneho stavu účinnosti nájomných zmlúv. Úprava rozpočtu bola premietnutá do rozpočtu ŠVPS SR na položke 212.

15.4.3. Čerpanie výdavkov k 31.12.2012

A. Kapitálové výdavky

Tabuľka č. 123

názov akcie	Rozpočet	rozpočet upravený	skutočnosť	nedočerpané
	schválený			
prístrešok		6 550	6 549,60	0,40
dopravné prostriedky		11 997	11 990,00	7,00
poštový server		11 000	11 000,00	
majáky		8 867	8 866,92	0,08
		38 414	38 406,52	

Rozpočet kapitálových výdavkov nebol dočerpaný vo výške **7,48 €**.

B. Bežné výdavky

Rozpočet bežných výdavkov nebol dočerpaný vo výške **10,64 €**:

Tabuľka č. 124

Program 08W010J	Finančná položka	Výška
poplatky	637012	0,90
reprezentačné	633016	2,12
odstupné	642012	7,62
spolu		10,64

Prehľad o čerpaní výdavkov na kategórii 630 v programe 08W0101 viažúcich sa na národné programy, prípadne na rozhodnutia vlády SR, MPRV SR **hradených z rozpočtu ŠVPS SR k 31.12.2012:**

Tabuľka č. 125

ukazovateľ	skutočnosť k 31.12.2012
trichinely	37 059,44
trichinelóza líšok	8 587,30
trichinelóza diviakov	1 631,90
zástrelné za líšky	41 349,70
zástrelné za diviaky	36 329,00
salmonela – ozdravovací chov	4 899,20
rezistencia salmonel	6 006,00
salmonela morky	345,20
IBR	76 702,30
mor včelieho plodu, dohľad včely	165 694,71
rádiohygienická kontrola	23 259,60
Schmallenbergov vírus	6 000
nariadené kontroly	26 639,06
NPKR	1 876,20
VPO krmivá	4 506,50
akrylamidy	5 103,00
dioxíny	3 519,20
pesticídy	118 190,18
etylkarbanáty	3 273,60
metanol	3 329,60
campylobakter	3 001,20
ovocné šťavy	5 484,60
ovocie, zelenina	2 483,61
Voda z rieky, potokov	69,31
Ryby, raky	641,40
spolu	585 981,81

Tabuľka č. 126

Prehľad o čerpaní finančných prostriedkov na programe 08W0103

ukazovateľ	skutočnosť k 31.12.2012
Aviárna influenza – vtáčia chrípka	6 180,67
Bluetongue – modrý jazyk	49 994,00
KMO – klasický mor ošípaných	124 276,70
Monitoring TSE – scrapie	46 563,00
Salmonella – krdle nosníc	236 072,49
Salmonella – chovné krdle	24 796,54
Besnota – vakcíny, vyšetrenia	311 901,40
Salmonella – morky	215,20
Spolu	800 000,00

Tabuľka č. 127

Prehľad výdavkov na nariadené kontroly v roku 2012: od 1.6.-30.11.2012

ukazovateľ	Výška FP
Počet osôb, ktoré kontroly vykonali	2 062
Počet nadčasových hodín a hodín pohotovosti	20 686,75
Výdavky	275 983,64
V tom: príplatky za nadčasové hodiny	140 295,04
Príplatky za pohotovosti	1 331,05
Odvody	49 498,32
Cestovné výdavky (doprava, stravné)	10 715 ,67
Cestovné výdavky – použitie súkromného vozidla	3 637,58
Všeobecný materiál	26 631,01
Pohonné hmoty – služobné vozidlá	8 608,49
Vyšetrovanie odobraných vzoriek	35 266,48

Tabuľka č. 128

Prehľad transferových výdavkov:

Finančná položka		76 371,38
642012	odstupné	49 647,73
642013	odchodné	21 954,50
642015	náhrady DPN	4 769,15

C. Mimorozpočtové zdroje

Povolené prekročenie rozpočtu tvorí čiastku 1,756 388 € :

- z dôvodu prijaté finančné prostriedky z Európskej komisie vo výške 1,752 295,71 €
- z poistného plnenia vo výške 3 946,11 €
- z refundácie MPRV SR na ZPC vo výške 146,18 €

Prehľad o výdavkoch prijatých z EÚ na mimorozpočtový zdroj 72:

Z prijatých prostriedkov EÚ sa uhradili výdavky na úhradu ďalších monitoringov eradikačných chorôb. Výdavky sa realizovali z programu **08W0101**.

V zmysle rozhodnutia Európskej komisie z 30. novembra 2010, ktorým sa schvaľujú ročné a viacročné programy a finančný príspevok Spoločenstva na eradikáciu, kontrolu a monitorovanie určitých chorôb zvierat a zoonóz predložené členskými štátmi na rok 2011 boli z rozpočtu ŠVPS SR – zdroj 72 použité výdavky nasledovne:

Tabuľka č. 130

eradikačné choroby		1,752 295,71
vyšetrenia	modrý jazyk	56 451,20
vyšetrenia	salmonely	748 705,01
vyšetrenia	KMO	415 178,30
vyšetrenia	vtáčia chrípka	19 129,30
vyšetrenia	TSE	9 760,80
vyšetrenia	besnota líšok	178 637,65
vyšetrenia	morky	66,90
vyšetrenia	iné choroby nár. plánu	324 366,55

15.5. Bežné účty

Tabuľka č. 131

stav bežného fondu – SF	k 31.12.2012
6 437,53	
stav depozitného účtu	k 31.12.2012
314 863,38	
stav bežného účtu ES ŠVPS SR	k 31.12.2012
1 792 907,46	

Tabuľka č. 132

Pohyby na bežnom účte prostriedkov EÚ v roku 2012:

P.S. k 1.1.2012	2 024 538,82
Príjmy:	1 520 664,35
Kofinancovanie EÚ za rok 2011	
Listérie	20 714,60
Vtáčia chrípka	12 220,40
Modrý jazyk	47 763,13
Besnota	354 157,42
KMO	300 000,00

TSE, BSE	326 997,00
Salmonely	458 811,80
Prevod na príjmový účet	1 752 295,71
Zostatok k 31.12.2012	1 792 907,46

15.6. Verejné obstarávanie zákaziek na dodanie tovaru, na poskytnutie služieb a zákaziek na uskutočnenie stavebných prác v roku 2012

ŠVPS SR ako verejný obstarávateľ pri plánovaní procesu verejného obstarávania a zadávaní zákaziek na dodanie tovaru, zákaziek na poskytnutie služieb a zákaziek na uskutočnenie stavebných prác postupoval v súlade so zákonom č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Proces verejného obstarávania v podmienkach ŠVPS SR, od identifikácie potrieb verejného obstarávateľa, výpočtu predpokladanej hodnoty zákazky, stanovenia správneho postupu verejného obstarávania a jeho realizácie až po dodanie tovaru, prevzatie služby alebo uvedenie stavby do prevádzky je uskutočňovaný tak, aby jeho výsledkom bol výber najvhodnejšieho zmluvného partnera a aby vynaložené finančné prostriedky na obstaranie predmetu zákazky boli primerané jeho kvalite a cene.

ŠVPS SR ako verejný obstarávateľ volí postupy verejného obstarávania tak, aby boli dodržané všetky princípy verejného obstarávania a to princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie uchádzačov alebo záujemcov, princíp transparentnosti a princíp hospodárnosti a efektívnosti.

15.6.1. Realizované

ŠVPS SR ako verejný obstarávateľ v roku 2012 realizoval :

- **1 podprahovú zákazku** s výzvou na predkladanie ponúk – verejná súťaž bola pre zmenu okolností, za ktorých bola vyhlásená v zmysle ustanovenia § 46 ods. 2 zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- **1 podprahovú zákazku** s uskutočnením rokovacieho konania bez zverejnenia
- **1 zákazku s nízkou hodnotou** s uskutočnením rokovacieho konania bez zverejnenia.

Tabuľka č. 133

Por. č.	Postup vo verejnom obstarávaní	Predmet zákazky	Názov zákazky
1.	podprahová zákazka s výzvou na predkladanie ponúk – zrušená súťaž	stavebná práca	Zateplenie budovy školiaceho strediska ŠVPS SR v Dudinciach.
2.	podprahová zákazka s uskutočnením rokovacieho konania bez zverejnenia	poskytnutie služby	Technická podpora systému Veterinárneho informačného systému ŠVPS SR.

3.	zákazka s nízkou hodnotou s uskutočnením rokovacieho konania bez zverejnenia	poskytnutie služby	Update Veterinárneho informačného systému ŠVPS SR.
----	--	--------------------	--

15.6.2. Dokončené

ŠVPS SR ako verejný obstarávateľ v roku 2012 **dokončil** realizáciu jednej verejnej súťaže, vyhlásenej v roku 2011, ktorej výsledkom bolo uzatvorenie komisionárskej zmluvy na obdobie dvoch rokov a to:

Tabuľka č. 134

Por. č.	Postup vo verejnom obstarávaní	Predmet zákazky	Názov zákazky
1.	podlimitná zákazka	poskytnutie služby	zabezpečovanie leteniek a služieb súvisiacich s leteckou prepravou osôb do zahraničia

15.6.3. Začínajúce

ŠVPS SR ako verejný obstarávateľ v roku 2012 **začal** s realizáciou jedného postupu verejného obstarávania, ktorého výsledkom bude v roku 2013 uzatvorenie rámcovej dohody na obdobie dvoch rokov a to :

Tabuľka č. 135

Por. č.	Postup vo verejnom obstarávaní	Predmet zákazky	Názov zákazky
1.	verejná súťaž s uzatvorením rámcovej dohody na dva roky	dodanie tovaru	Dodávka vakcíny na orálnu imunizáciu líšok proti besnote a jej letecké polozenie - jarné a jesenné vakcinačné kampane 2013 – 2014.

V roku 2012 boli tiež podpísané dve kúpne zmluvy na dodávku vakcíny na orálnu imunizáciu líšok proti besnote a jej letecké polozenie - jarná a jesenná vakcinačná kampaň 2012, ktorými bola ukončená rámcová dohoda uzatvorená v roku 2011.

16. Personálne otázky

ŠVPS SR je rozpočtová organizácia s celoslovenskou pôsobnosťou, začlenená do rezortu MPRV SR.

V jej riadiacej pôsobnosti je celkom 41 štátnych rozpočtových organizácií a 5 príspevkových organizácií, zriaďovateľom ktorých je MPRV SR. Celkový evidenčný počet zamestnancov ŠVPS SR je 1440 zamestnancov, z toho v ŠVPS SR a riadených rozpočtových organizáciách celkom 1.100 zamestnancov a v príspevkových organizáciách celkom 340 zamestnancov.

Osobný úrad pripravuje tvorbu koncepcie personálnych činností, ďalšie vzdelávanie zamestnancov, koncepciu mzdovej politiky a odmeňovania zamestnancov jednotlivých služobných úradov, riaditeľov a vedúcich služobných úradov štátnych rozpočtových organizácií a riaditeľov príspevkových organizácií v riadiacej pôsobnosti ŠVPS SR. Oblasť personálnej práce zabezpečuje osobný úrad ŠVPS SR pre zamestnancov služobného úradu ŠVPS SR, riaditeľov a vedúcich služobných úradov rozpočtových organizácií a riaditeľov príspevkových organizácií v riadiacej pôsobnosti ŠVPS SR, pričom postupuje podľa zákona NR SR č. 400/2009 o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákona č. 552/2003 Z.z. o výkone práce vo verejnom záujme, podľa zákona NR SR č. 553/2003 Z.z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone prác vo verejnom záujme, Zákonníka práce a súvisiacich predpisov. V rámci svojich kompetencií osobný úrad zabezpečuje menovanie veterinárnych lekárov z radov štátnych zamestnancov ako aj z členov Komory veterinárnych lekárov SR za úradných veterinárnych lekárov. V roku 2012 vydal osobný úrad ŠVPS SR celkom 621 menovacích dekrétov za úradných veterinárnych lekárov pre súkromných veterinárnych lekárov – členov Komory veterinárnych lekárov SR a 27 menovacích dekrétov za úradných veterinárnych lekárov pre štátnych veterinárnych lekárov, zamestnancov ŠVPS SR a RVPS. Okrem uvedených činností vypracováva osobný úrad ŠVPS SR návrh záväzného limitu zamestnancov ŠVPS SR, koordinuje úlohy súvisiace s vypracovaním a úpravami návrhu záväzného počtu zamestnancov ŠVPS SR a riadených organizácií pri plnení uznesení vlády SR a s nimi súvisiacich úloh zameraných na redukciu počtu zamestnancov ŠVPS SR a riadených organizácií. Štátne rozpočtové organizácie v priamom riadení ŠVPS SR sú samostatnými právnymi subjektmi, základné personálne činnosti si zabezpečujú sami. Z dôvodu, že nemajú zriadené osobné úrady, metodické riadenie a usmerňovanie vykonáva osobný úrad ŠVPS SR.

Výberové konania na voľné štátnozamestnanecké miesta v služobnom úrade ŠVPS SR, na miesta riaditeľov – vedúcich služobných úradov RVPS a riaditeľov príspevkových organizácií v priamej riadiacej pôsobnosti ŠVPS SR zabezpečuje v plnom rozsahu osobný úrad ŠVPS SR. V roku 2012 boli zrealizované výberové konania a výbery na voľné štátnozamestnanecké a pracovné miesta v celkovom počte 6. Výberové konanie vyhlásené na funkciu vedúceho štátneho zamestnanca, riaditeľa ÚŠKVBL Nitra bolo úspešné. Úspešné boli i vyhlásené výbery na 3 voľné štátnozamestnanecké miesta. Na funkciu riaditeľa ŠVPÚ Bratislava boli vyhlásené dve výberové konania z dôvodu, že prvé výberové konanie nebolo úspešné.

Dôležitou oblasťou činnosti osobného úradu je ďalšie vzdelávanie zamestnancov v štátnej službe ako i zamestnancov v službe vo verejnom záujme. V priebehu celého roka prebiehalo odborné vzdelávanie zamestnancov v súlade s Národným programom vzdelávania v doškološovacom zariadení ŠVPS SR v Inštitúte vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach. Snahou Inštitútu vzdelávania veterinárnych lekárov (ďalej iba „IVVL“) aj v roku 2012 bola realizácia rozvoja ľudských zdrojov v rezorte pôdohospodárstva s dôrazom

na celoživotné vzdelávanie zamestnancov organizácií ŠVPS SR s cieľom zabezpečiť sústavné prehlbovanie a zvyšovanie ich kvalifikácie a odbornej spôsobilosti v súlade s aktuálnymi požiadavkami na výkon jednotlivých profesijných činností z hľadiska najnovších vedeckých poznatkov vo veterinárnej medicíne a príbuzných odboroch.

IVVL v súlade so zákonom č. 39/2007 Z. z. a v zmysle vyhlášky MP SR č. 480/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o postgraduálnom vzdelávaní veterinárnych lekárov a ďalšom vzdelávaní zamestnancov orgánov veterinárnej správy a úradných veterinárnych laboratórií, realizoval v roku 2012 celoživotné vzdelávanie v oblasti veterinárnej starostlivosti, zdravia a ochrany zvierat, veterinárnej certifikácie a kontroly pri výmenách, dovozoch a vývozoč, hygieny krmív, ekológie a veterinárnej farmácie, hygieny produktov živočíšneho pôvodu, hygieny surovín a potravín rastlinného pôvodu, ochrane spotrebiteľa a organizácie trhu. Vo veterinárnej oblasti sa celoživotné vzdelávanie opiera predovšetkým o Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004, č. 853/2004, č. 854/2004, č. 882/2004 a č. 178/2002. Celoživotné vzdelávanie zamestnancov organizácií ŠVPS SR je napĺňaním Stratégie vzdelávania v rezorte pôdohospodárstva SR na roky 2007 - 2013. Vzdelávanie veterinárnych lekárov zabezpečované IVVL má na Slovensku tradíciu od roku 1958. Aj v sledovanom roku, podobne ako aj v minulých rokoch, hlavnou činnosťou IVVL v oblasti celoživotného vzdelávania bola realizácia Národného programu vzdelávania, v rámci ktorého sa realizovalo 33 vzdelávacích aktivít pre 2 291 účastníkov z radov zamestnancov organizácií štruktúry ŠVPS SR. Obsahová náplň jednotlivých aktivít bola určovaná príslušnými odborními ŠVPS SR a reagovala na aktuálne požiadavky výkonu všetkých odborných činností.

V roku 2012 v rámci Národného programu v odbore zdravia a ochrany zvierat počas školení odznali témy, obsah ktorých bol v súlade so všetkými veterinárnymi požiadavkami na zdravie zvierat, násadové vajcia, ako aj produkty živočíšneho pôvodu vrátane živočíšnych vedľajších produktov v záujme ochrany zdravia ľudí. Lektori Odboru zdravia a ochrany zvierat ŠVPS SR v spolupráci s vybranými inšpektormi RVPS pripravili výber tém, ktoré boli prínosom pre výkon činností úradnej a veterinárnej praxe. Odznali prednášky súvisiace so zmenami zákona č. 39/2007 Z. z. (najmä v súvislosti s chovom farmových zvierat a registráciou farmových chovov zveri, prepravou zvierat, chovom nebezpečných živočíchov, schvaľovaním prevádzkarní, zmenami v identifikácii a registrácii zvierat a pod.). Obsahom niektorých školení boli niektoré ochorenia prežúvavcov, plán VPO, monitoring chorôb včiel a rýb, ozdravovanie od IBR, eradikácia, karanténne stanice, útulky, vývoz zvierat a obchodovanie so spoločenskými zvieratami, welfare počas zabíjania, kontroly krížového plnenia, zmeny v CEHZ, veterinárny informačný systém VIS, práca v programe WinReg, správne konanie a ďalšie.

Odbor zahraničných vzťahov, dovozov a vývozov ŠVPS SR zameral obsah školení na veterinárne podmienky pre dovoz živých zvierat a zárodočných produktov z tretích krajín (ako napr. embryá a sperma HD, sperma ošípaných, kopytníky, zvieratá koňovité, hydinu, živočíchov z akvakultúry, ostatné zvieratá a zárodočné produkty, spoločenské zvieratá a iné), veterinárne podmienky pre dovoz NHC živočíšnych produktov z tretích krajín (ide o produkty určené na spotrebu ľuďmi, vykonávanie úradných kontrol a ďalšie), veterinárne podmienky pre dovoz HC živočíšnych produktov z tretích krajín (produkty všeobecne AH, všeobecné potravinové právo, hygiena potravín, osobitné hygienické pravidlá, organizácia úradných kontrol, produkty na spotrebu ľuďmi AH, produkty z akvakultúry, program zosilnených kontrol a Traces systém, kontroly produktov rybolovu, atď.).

Predmetom školení Odboru hygieny krmív, ekológie a veterinárnej farmácie ŠVPS SR

boli čiastočne aj témy, ktoré boli prienikom tém so zameraním na živočíšne komodity a na zdravie a ochranu zvierat. Išlo najmä o aplikáciu Nariadenia ES č. 854/2004, kedy sa pri úradných kontrolách v prevádzkarniach na spracovanie produktov živočíšnych kontroluje dodržiavanie požiadaviek nariadenia (ES) č. 1069/2009 a nariadenia (EÚ)č. 142/2011. Podobne v prípade problematiky týkajúcich sa vedľajších živočíšnych produktov, TSE a pod., v súvislosti so zdravím zvierat, boli školenia pre obe tieto odbory spoločné. Ďalšie vybrané témy boli venované liekom, medikovaným krmivám a ich legislatívnemu rámcu, krížovému plneniu, HACCP a prezentácii zistených výsledkov auditov. Právna problematika pre potreby inšpektorov na úseku hygieny krmív bola analyzovaná v správnom a priestupkovom konaní.

Informácie Odboru hygieny produktov živočíšneho pôvodu ŠVPS SR boli premietnuté do vzdelávacích programov, témy ktorých boli rozdelené podľa okruhov kontroly na veterinárne kontroly: v sektore zverina – úradné kontroly v sektore zverina z voľne žijúcej zveri, v sektore mlieka (salaše, plánovanie odberu vzoriek produktov živočíšneho pôvodu a ich vyšetrovanie, kontroly zložených potravín na úrovni výroby a maloobchodného predaja, viacročný plán úradných kontrol), v sektore mäso domácich kopytníkov (zistenia a poznatky z vnútorných auditov v prevádzkarniach schválených pre zabíjanie domácich kopytníkov, označovanie zdravotnou značkou pred získaním výsledkov vyšetrení na Trichinella, výnimky z frekvencie bakteriologického odberu vzoriek u malých bitúnkov, kontrola hygienických procesov pri jatočnom opracovaní tiel domácich kopytníkov, označovanie hovädzieho mäsa, kontroly odstraňovania ŠRM na bitúnkoch a v rozrábkarniach, nová legislatíva EÚ – mikrobiologické nariadenie), v sektore čerstvé hydinové mäso, v sektore mäsových výrobkov (správne konanie v praxi orgánov úradnej kontroly potravín a na ich praktické aspekty), v sektore mliečnych výrobkov (vedľajšie živočíšne produkty, farmaceutický dozor v oblasti mlieka a mliečnych výrobkov, odber vzoriek a KIČ v sektore mlieka a mliečnych výrobkov), informácie týkajúce sa ochrany zvierat v čase zabíjania, aktuálne informácie o výsledkoch šetrenia podnetov spotrebiteľov na potraviny živočíšneho pôvodu a ďalšie. Vzdelávanie úradných veterinárnych asistentov sa zameralo na aktuálnu situáciu na úseku zabíjania domácich kopytníkov, návrhy na revíziu úradnej prehliadky, dodržiavanie hygienických ukazovateľov pri jatočnom opracovaní tiel domácich kopytníkov na schválených bitúnkoch, aktuálnu situáciu v sektore čerstvého hydinového mäsa a vajec, informácie o výsledkoch úradných kontrol.

Odbor kontroly potravín rastlinného pôvodu ŠVPS SR svoje odborné vzdelávanie nasmeroval na prezentáciu nových poznatkov v oblasti kontrol: potravín neživočíšneho pôvodu dovážaných z tretích krajín, nealkoholických nápojov, vôd, čaju, tukov, olejov a mlynských výrobkov, spracovaného ovocia a zeleniny, krížového plnenia, ako aj rozvoja zručností pri vykonávaní auditov, rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá, aplikácie systému chránených označení (politika kvality), novej potravinovej legislatívy a pod. Okrem prednášok boli využívané aj ďalšie techniky vzdelávania dospelých ako sú napr. riadená diskusia, práca v skupinách, modelovanie a senzorické hodnotenie. Počas školení bol vyhradený priestor na výmene skúseností, či prezentácii aplikácií legislatívy v zahraničnej praxi.

Poznatky Odboru organizácie trhu ŠVPS SR určené pre cieľovú skupinu autorizovaných inšpektorov, vykonávajúcich kontrolu zhody s obchodnými normami OZ, boli v súlade so zákonom č. 491/2001 Z.z. o organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov a s Nariadením komisie (ES) č. 543/2011 zo 7. júna 2011, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia Rady (ES)

č.1234/2007, a v rámci aktivít z NP absolvovali vzdelávanie na hodnotenie obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny (obchodné normy ES pre papriku zeleninovú, kivi, stolové hrozno a Normy EHK/OSN pre cibuľu, cesnak a kontroly v programe „školské ovocie“). Prípravné vzdelávanie vybraných inšpektorov RVPS pre kontrolu obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny absolvovalo vzdelávanie a následne skúšku pre autorizovaných inšpektorov. Počet autorizovaných inšpektorov v roku 2012 vzrástol o 13. Časť inšpektorov odboru organizácie trhu v rámci oddelenia kontroly vín, počas vzdelávacích podujatí použila senzorické vyšetrenie vín (hodnotenie predávaných vín a zjednotenie senzorických postupov, vyhodnocovanie odobratých vzoriek vín hodnotených na mieste a počas výroby), rozanalyzovala vyhodnotenie správnych konaní a správnosť vypracovania návrhov správnych rozhodnutí inšpektormi, hodnotila, konštatovala zmeny vo vinárstve a vinohradníctve a pod.

Odbor laboratórnej diagnostiky ŠVPS SR zorganizoval pre pracovníkov laboratórií vzdelávacie aktivity so zameraním na označovanie mäsových výrobkov.

Atestačná príprava na atestačnú skúšku I. stupňa sa v danom roku realizovala v intenciách vyhlášky MP SR č. 480/2007 Z. z. o postgraduálnom vzdelávaní veterinárnych lekárov a v nadväznosti na „Konceptiu celoživotného vzdelávania orgánov veterinárnej správy“. V rámci tejto formy vzdelávania bol kladený dôraz na veterinárne právne predpisy, všeobecne záväzné právne predpisy, aktuálnu odbornú problematiku v intenciách národnej a európskej legislatívy, ako aj na prácu s dostupnými informačnými databázami. Atestačná príprava bola realizovaná v dvoch sústredeniach za účasti 42 frekventantov. Atestačnú skúšku II. stupňa v roku 2012 úspešne obhájilo pred skúšobným senátom celkovo 26 zamestnancov organizácií štruktúry ŠVPS SR. Zoznam úspešne obhájených atestačných prác vrátane anotačných záznamov je uverejnený na stránke www.ivvl.sk.

IVVL v období od roku 2006 od marca 2012 bol Národným kontaktným bodom pre projekt DG SANCO „Kvalitnejšie vzdelávanie pre bezpečnejšie potraviny“, ktorý Európska Komisia, opierajúc sa o článok 51 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných za účelom zabezpečenia overenia dodržiavania potravinového a krmovínového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá, naplánovala ako trvalo udržateľnú vzdelávaciu stratégiu na roky 2006 až 2012. Za toto obdobie IVVL organizačne zabezpečil účasť na vzdelávacích aktivitách v krajinách EU pre 69 účastníkov zo Slovenska. Z tohto počtu bolo 48 pracovníkov z organizácií ŠVPS SR, 9 z Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho, 8 z ÚVZ SR participujúcich na úradnej kontrole potravín, 2 zamestnanci MPRV SR, 1 z Naturalisu a 1 z Bell Novamannu. V roku 2012 IVVL zabezpečil vzdelávanie na 6 druhoch vzdelávacích aktivít počas 10 termínov pre 14 účastníkov zo Slovenska. Od apríla 2012 koordinátorom uvedených aktivít je Odbor bezpečnosti potravín a výživy MPRV SR.

Súčasťou systému celoživotného vzdelávania je aj vzdelávanie pracovníkov ŠVPS SR v oblasti senzorického posudzovania potravín uskutočňované v špecializovanom senzorickom laboratóriu. V roku 2012 bolo v rámci 4 kurzov vyškolených celkovo 50 zamestnancov organizácií ŠVPS SR pôsobiacich na centrálnej a regionálnej úrovni, pričom zo strany účastníkov sa kurzy stretli s veľmi priaznivým ohlasom. Kurzy zamerané na senzorické posudzovanie potravín absolvovalo aj 12 zamestnancov nasledovných spoločností: Mecom Group s.r.o. Humenné (8), MILK AGRO s.r.o. Prešov (1), Centrum výskumu živočíšnej výroby Nitra (1), Veliteľstvo pozemných síl OS SR Trenčín (1) a Senoble Central Europe s.r.o. Zvolen (1). Špecializované senzorické laboratórium bolo v roku 2012 využité aj na výučbu 27 študentov Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach. Inštitút vzdelávania

veterinárnych lekárov má v súčasnosti 8 platných akreditácií vydaných Akreditačnou komisiou MŠVVŠ SR. Ich zoznam je uvedený na www.ivvl.sk.

Podľa Nariadenia EP a Rady (ES) č. 853/2004 a na základe Akreditácie MŠVVŠ SR, IVVL organizuje od roku 2005 školenia poľovníkov na prvotné vyšetrenie voľne žijúcej zveri na mieste po ulovení. V roku 2012 sa uvedené typy školení a skúšok realizovali v počte 7 školení pre 210 účastníkov a 15 termínov skúšok pre 201 poľovníkov. Z celkového počtu účastníkov školení sa 4 skúšok nezúčastnili a 1 účastník skúške nevyhovel. Školení sa zúčastnili aj 4 poľovníci s veterinárskym vzdelaním, ktorí skúšku nevykonávajú. Pre 468 vyškolených osôb – poľovníkov z rokov 2007 - 2008 sa uskutočnilo 11 vzdelávacích aktivít pod názvom „Preškolenie poľovníkov, ktorí vykonávajú prvotné vyšetrenie zveri po ulovení“ s cieľom informovať vyškolené osoby o súčasnej legislatíve, nových poznatkoch v oblasti vybraných chorôb poľovnej zveri, podozrení na zdravotnú škodlivosť a výmeny skúseností. Jedna vzdelávacia aktivita bola zameraná na školenie lektorov školení poľovníkov pre 11 účastníkov. Jej cieľom bola štandardizácia programu preškoľovania poľovníkov a výmena skúseností lektorov.

Medzi odborné školenia akreditované MŠVVŠ SR, vedy, výskumu a športu SR (ďalej len „MŠVVŠ SR“) určené pre samosprávu obcí, mestské polície a občianske združenia patrí „Odchyt túlavých a zabehnutých zvierat“, ktoré absolvovalo 73 účastníkov počas piatich aktivít. Ďalším akreditovaným školením pravidelne navštevovaným už od roku 2004 je „Ochrana zvierat pri preprave“, ktorý bol realizovaný v štyroch moduloch. V desiatich termínoch bolo vyškolených 276 prepravcov zvierat a ostatných osôb zapojených do prepravy zvierat.

Novela Zákona NR SR č. 362/2011 Z.z. bola obsahom seminára pre 35 účastníkov, prevažne odborných zástupcov pre veľkodistribúciu veterinárnych liekov, ktorý sa uskutočnil v spolupráci s ÚŠKVBL Nitra.

Informačný deň so zameraním na krížové plnenie sa uskutočnil celkovo dvakrát pre 31 účastníkov a na ochranu zvierat počas usmrcovania trikrát pre 48 záujemcov. Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov prostredníctvom vyššie uvedených vzdelávacích aktivít operatívne reagoval na novovzniknuté legislatívne zmeny schválené v tomto roku. Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov aj napriek sťaženej finančnej situácii v roku 2012 zabezpečil spolu 105 vzdelávacích aktivít, s účasťou 3 910 účastníkov.

Podobne ako v roku 2011 aj v roku 2012 IVVL na základe poverenia Ministerstva spravodlivosti SR pripravil odborné skúšky znalcov z odboru veterinárstvo, ktoré sa však pre neúčasť prihlásených neuskutočnili. Jedna vzdelávacia aktivita bola zameraná na vzdelávanie vedúcich služobných úradov, ktorej sa zúčastnilo 48 osôb. Vyššie uvedené aktivity v požadovanom rozsahu a kvalite mohol IVVL realizovať najmä vďaka erudovaným lektorom. Zvládnutie požadovaných úloh v oblasti postgraduálneho vzdelávania aj v roku 2012, za existujúcich ekonomických podmienok, je zárukou plnenia úloh v jubilejnom roku 55. výročia inštitucionálneho vzdelávania veterinárnych lekárov na Slovensku.

Tak ako po minulé roky sa na základe prijímania a novelizácie národnej legislatívy i legislatívy EÚ vybraní zamestnanci priebežne zúčastňovali odborných aktivít organizovaných rôznymi vzdelávacími inštitúciami za účelom oboznámenia sa s danou legislatívou v oblasti riadenia, právnej legislatívy, kontroly a auditu, financovania, v oblasti vykonávania úradnej kontroly, pracovnoprávných a štátnozamestnaneckých vzťahov, asistentskej zručnosti za účelom zdokonaľovania sa vo výkone svojej práce a rozširovania svojich odborných vedomostí a znalostí.

Hodnotenie a analýzy organizácie

Činnosti zabezpečované organizáciami ŠVPS SR nie sú len plánované, ale vznikajú aj na základe podnetov alebo vzniku neočakávaných situácií vo väzbe na výskyt nebezpečných nákaz často prenosných na človeka, potravinových nebezpečenstiev, škandálov (zdravotne rizikové potraviny na trhu) alebo dovozu zvierat, surovín a potravín zo štátov EÚ alebo tretích krajín, ktoré predstavujú značné nebezpečenstvo na slovenskom trhu. V takomto prípade je potrebné konať bezprostredne a robiť systémové opatrenia tak, aby nedošlo k ohrozeniu zvierat, ale predovšetkým zdravia spotrebiteľa. V takýchto krízových situáciách je potrebné disponovať značným počtom odborníkov, aby sa prijali včasné ochranné opatrenia a realizovali sa cieľové kontroly podľa analýzy rizika.

Významne po vstupe Slovenska do EÚ narástol rozsah práce a aktivity ŠVPS SR a jej organizácií smerom k plneniu úloh k zahraničiu. Misie z Európskej komisie organizované Potravinovým a veterinárnym úradom v Dubline, ktoré každý rok navštevujú Slovensko vyžadujú perfektnú prípravu dokumentov (príprava vyžaduje minimálne jeden mesiac intenzívnej práce na jednu misiu) a rovnako 100% zvládnutie priebehu misie. Na príprave každej misie pracuje podľa jej zamerania 10 až 15 odborných pracovníkov a na priebehu misie podľa počtu kontrolovaných subjektov 20 až 50 zamestnancov. Ďalšou náročnou činnosťou k zahraničiu, ktorá je založená na dostatočnom počte vysokokvalifikovaných odborníkov je účasť na zahraničných rokovaniach predovšetkým pracovných skupín EK, OIE, WTO, EFSA, OECD, WHO, atď. V súčasnosti pri existujúcom počte zamestnancov ŠVPS nedokáže obsadiť odborníkmi všetky zahraničné a rovnako niekedy domáce rokovania (limitovaný počet zamestnancov pre plnenie pracovných úloh v zahraničí a doma).

Súčasné materiálno-technické podmienky (budovy, informačné technológie, doprava, atď.) musia spĺňať minimálne požiadavky, aby mohli byť zabezpečované odborné činnosti na požadovanej úrovni a boli komparovateľné s európskymi úradmi rovnakého zamerania pre kontrolu zdravia zvierat, bezpečnosti potravín a verejného zdravia.

Národný veterinárny servis na Slovensku (ŠVPS SR) ako je uvedené vyššie – pracuje v súlade s OIE kódexom na 6 princípoch:

1. transparentnosť (garantuje transparentnosť doma a v zahraničí v zdraví zvierat a zoonózach na základe sanitárneho národného statusu)
2. vedecká informovanosť (sumarizuje, analyzuje a distribuuje svetové vedecké informácie z oblasti veterinárnej medicíny a príbuzných odborov)
3. medzinárodná solidarita (zabezpečuje expertízu, podporuje a ovplyvňuje medzinárodnú solidaritu pri kontrole pri kontrole chorôb zvierat a verejnom zdraví)
4. hygienická bezpečnosť svetového obchodu so zvieratami a produktmi (sanitárne a fytosanitárne dohody, opatrenie v svetovom obchode stanovením štandardov zdravia)
5. postavenie veterinárneho servisu (zlepšovanie infraštruktúry ŠVPS SR a riadených organizácií)
6. bezpečnosť potravín a animal welfare (zabezpečenie spoľahlivých garancií pre bezpečnosť potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu a podpora ochrany zvierat na základe vedeckých poznatkov)

Z hľadiska analýzy vývoja organizácie je dôležitým bodom aj personálne zabezpečenie

organizácií na realizáciu všetkých činností vychádzajúcich z platnej legislatívy. V tejto súvislosti je na mieste aj okruh racionalizácie činností a počtu pracovníkov. Tak, ako je uvedené vyššie je táto problematika nielen z hľadiska ľudského ale hlavne z hľadiska odborného posúdenia veľmi citlivá . Redukcia počtu zamestnancov môže viesť znefunkčneniu vykonávania úradných kontrol, čo môže mať dopad na :

- + garantovanie ochrany zdravia občanov Slovenskej republiky ako i občanom ostatných členských štátov EÚ na spoločnom trhu s možnými dopadmi na ekonomiku SR (zvýšená práceneschopnosť, náklady na liečenie, zníženie produktivity práce, atď.)
- + ochranu spotrebiteľa (falšovanie potravín, nereagovanie na sťažnosti spotrebiteľov, nekalé obchodné praktiky nereserióznych podnikateľov a na vznik rôznych potravinových škandálov, ktoré Slovenská republika doteraz práve vďaka súčasnému personálnemu stavu dokázala riešiť.
- + obchodovanie nezabezpečením záruk, vyžadovaných v medzinárodnom a vnútro spoločenskom obchode, napr. schvaľovanie prevádzkarní a ich kontrola v predpísanom rozsahu, vystavovanie veterinárnych osvedčení, nevykonávanie importných kontrol, čo môže mať za následok obmedzenie prístupu slovenského podnikateľa na vnútro spoločenský trh a na trh v tretích krajinách. Uvoľnený priestor na trhu v SR bude vyplňovaný produktmi z ostatných členských štátov a z 3. krajín. Z makroekonomického hľadiska to povedie k zníženiu rastu HDP.

zdravie a ochranu zvierat a to nezvládnutím nákazovej situácie s dopadom na stavy hospodárskych zvierat a nebezpečenstvom prenosu chorôb – zoonóz na občanov SR nezabezpečením jednej z priorít Európskej komisie vyhlásenej Akčným plánom EK a OIE (Medzinárodný úrad pre nákazy zvierat) na roky 2006 – 2011, týkajúcim sa ochrany zvierat.

Vyhodnotenie kontrolnej činnosti ŠVPS SR za rok 2012

1. Interné audity vykonávané podľa článku 4 ods. 6 nariadenia (ES) č.882/2004

- a. **podľa zákona Národnej Rady Slovenskej republiky č.152/1995 Z.z.** vykonal Odbor auditu a kontroly ŠVPS SR 14 interných auditov RVPS, podľa Programu interných auditov ŠVPS SR na rok 2012. Počas auditov bolo zistených 14 nezhôd. Najčastejšie boli zistené nedostatky:
- nevypísané hodnotiace listy pri plánovanej úradnej kontrole v zmysle usmernenia ŠVPS SR,
 - nebolo vykonávané hodnotenie kvality výrobkov na mieste s priložením protokolu o odbere vzoriek a posudku o kvalite,
 - pri odbere vzoriek - nedostatočné množstvo odobratej úradnej vzorky, nesprávne vyplnený protokol o odbere vzorky
 - nedostatky pri výkone dodatočných úradných kontrol,
 - nedostatky v plánovaní úradných kontrol – frekvencia nebola určená podľa kategorizácie

Tabuľka č.136

Prehľad interných auditov a počet nezhôd

Predmet auditu	Počet naplánovaných auditov	Počet vykonaných auditov	Počet nezhôd
následný audit	5	5	6
výkon úradnej kontroly potravín na mieste u PPP, kompletnosť dokumentácie z úradnej kontroly potravín a následný audit	7	7	7
výkon auditov HACCP u prevádzkovateľov pre potraviny rastlinného pôvodu a následný audit	2	2	1
Spolu	14	14	14

- b. **podľa zákona č. 39/2007 Z. z.** bolo podľa Programu interných auditov ŠVPS SR na rok 2012 naplánovaných 27 interných auditov, vykonaných bolo 25 auditov. Dva audity boli presunuté na rok 2013. Počas auditov bolo zistených 76 nezhôd. Najčastejšie zistené nedostatky:
- nedodrжанá frekvencia úradných kontrol podľa plánu úradných kontrol a metodických pokynov ŠVPS, nezdôvodnenie nevykonaných kontrol
 - naplánovaný nedostatočný počet vzoriek alebo odber vzorky neuskutočnený v zmysle metodických pokynov ŠVPS
 - nevhodné nariadenie ďalších postupov pri nevyhovujúcich vzorkách, nevykonané ďalšie kroky na došetrenie - neodstúpenie na doriešenie územne príslušnej RVPS, neuloženie opatrení podľa platnej legislatívy a metodických pokynov ŠVPS
 - vedenie dokumentácie z úradných kontrol – nevypísané záznamy z úradnej kontroly podľa metodického pokynu, opatrenia na mieste neuložené v zmysle legislatívy, nevykonaná dodatočná kontrola na splnenie opatrení alebo vykonaná s veľkým

časovým odstupom, dodatočná úradná kontrola nezdokumentovaná na predpísanom vzore „Úradný záznam o dodatočnej veterinárnej kontrole“

- nedostatky v prevádzkarni zistené počas interného auditu neboli dostatočne zdokumentované inšpektormi RVPS
- nedodržanie požiadaviek počas prepravy zvierat

Tabuľka č.137

Prehľad interných auditov a počet nezhôd

Predmet interného auditu	Počet naplánovaných auditov	Počet vykonaných auditov	Počet nezhôd
dovozné kontroly zvierat a produktov živočíšneho pôvodu z tretích krajín v súvislosti s kontrolami mimo HIS SR (spoločenské zvieratá, osobné batožiny, medzinárodné pošty)	1 Odbor zahraničných vzťahov, dovozov a vývozov ŠVPS SR	1	1
TSE - systém výkonu úradných veterinárnych kontrol	2 RVPS	2	14
Sekcia I – mäso domácich kopytníkov (bitúnok, rozrábkareň), - výkon úradných kontrol na ochranu zvierat pri zabíjaní - výkon úradných kontrol na vedľajšie živočíšne produkty	3 RVPS	3	6
Sekcia IX – Surové mlieko a mliečne výrobky – spracovateľská prevádzkareň, prvovýroba	3 RVPS	2	2
- výkon certifikácie pri obchode s členskými štátmi, pri vývoze do tretích krajín, - sprievodná dokumentácia pri premiestňovaní v SR, - ochrana zvierat pri preprave	2 RVPS	2	5
ochrana zvierat na farme	2 RVPS	2	1

overenie zhody systému zabezpečenia výkonu a kontroly nad dodržiavaním uplatňovania eradikačných programov, monitoringov, pohotovostných plánov, veterinárna prevencia a ochrana štátneho územia	2 RVPS	2	8
veterinárna farmácia a systém kontrol rezíduí	3 RVPS	3	10
- vedľajšie živočíšne produkty a odvodené produkty, - overenie systému došetrovania zdroja výskytu rezíduí v prípade pozitívnych nálezov vo vzorkách odobratých v rámci NPKR	1 RVPS	1	5
hygiena krmív	1 RVPS	1	4
hygiena krmív vedľajšie živočíšne produkty a odvodené produkty	1 RVPS	1	2
overenie systému došetrovania zdroja výskytu rezíduí v prípade pozitívnych nálezov vo vzorkách odobratých v rámci NPKR	5 RVPS	5	18
systém vykonávania testov v diagnostike TSE	1 ŠVÚ	-	
Spolu	27	25	76

Pri interných auditoch podľa zákona č.152/1995 Z.z. ani podľa zákona č.39/2007 Z.z. neboli zistené systémové nezhody a vzhľadom k tomu, že boli auditovanými organizáciami prijaté termínované opatrenia na odstránenie zistených nesúládov, možno konštatovať, že systém úradných kontrol je účinný a je vhodný na dosiahnutie cieľov potravinového práva.

2. Vnútorne kontroly ŠVPS SR

a. podľa zákona NR SR č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov.

Vnútoraná kontrolná činnosť ŠVPS SR bola vykonávaná podľa plánu v súlade s ustanoveniami zákona NR SR č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov a so Smernicou ŠVPS SR o vnútornej kontrole.

Vnútoraná kontrolná činnosť jednotlivých odborov ŠVPS SR bola zameraná na kontrolu:

Odbor auditu a kontroly:

- evidencie a vybavovania sťažností, petícií a iných podaní
- vybavovania žiadostí o poskytnutie informácií podľa zákona č.211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- plnenia požiadaviek aktuálnej legislatívy pri výkone úradných kontrol potravín
- riešenie podaní na výkon úradnej kontroly inšpektorov RVPS

Odbor laboratórnej diagnostiky, rýchleho výstražného systému a certifikácie:

- plnenia Metodického pokynu ŠVPS SR na odber vzoriek potravín a laboratórne vyšetrenie a iných metodických pokynov pre analýzy vzoriek - kontrola dodržiavania vyšetrovacích metód, fakturácie, termínov vyšetrení, účasti na testoch spôsobilosti, kontrola dodržiavania rozsahu vyšetrení
- plnenia Metodického pokynu ŠVPS SR na odber vzoriek a laboratórne vyšetrenie potravín a surovín živočíšneho pôvodu – cudzorodé látky, pripravenosť laboratória na analýzy vzoriek krmív - kontrola dodržiavania vyšetrovacích metód, fakturácie, termínov vyšetrení, účasti na testoch spôsobilosti, kontrola dodržiavania rozsahu vyšetrení
- následnú kontrolu plnenia požiadaviek na analýzy rezíduí pesticídov - kontrola dodržiavania vyšetrovacích metód, fakturácie, termínov vyšetrení, účasti na testoch spôsobilosti kontrola dodržiavania rozsahu vyšetrení

Odbor hygieny, krmív, ekológie a veterinárnej farmácie:

- výkonu úradných kontrol na úseku hygieny krmív v zmysle MP a plnenie veterinárnej prevencie a ochrany (VPO)
- výkonu úradných kontrol v zmysle Programu prevencie, monitoringu a kontroly niektorých transmisívnych spongiformných encefalopatií (ďalej len „TSE“) v SR a kontrola plnenia Chovateľského programu na rezistenciu oviec voči TSE – scrapie v SR na rok 2011.
- výkonu úradných kontrol v zmysle MP: Národný plán kontroly rezíduí v živých zvieratách a produktoch živočíšneho pôvodu v SR (NPKR), MP na odber, zasielanie vzoriek a analytickú kontrolu živočíšnych produktov a krmív na obsah umelých rádionuklidov v SR, MP poľovnej zveri a rýb, MP Koordinovaný cielený monitoring a Monitoring spotrebného koša;
- výkonu úradných kontrol na úseku VŽP;
- výkonu úradných kontrol na úseku veterinárnej farmácie v zmysle platnej legislatívy, metodických pokynov a usmernení ŠVPS SR

Odbor zdravia a ochrany zvierat:

- výkonu úradných kontrol pri plnení požiadaviek ochrany nosníc
- plnenia plánu veterinárnej prevencie a ochrany štátneho územia (VPO)

Odbor zahraničných vzťahov, dovozov a vývozov:

- dodržiavania podmienok pri výkone certifikácie spoločenských zvierat
- plnenia pokynov ŠVPS SR pre vykonávanie veterinárnej certifikácie zásielok zvierat a produktov určených na obchod v rámci EÚ

Odbor organizácie trhu:

- plnenia požiadaviek aktuálnej legislatívy pri výkone úradných kontrol v sektore ovocia a zeleniny

Tabuľka č.138

Prehľad o vykonaných vnútorných kontrolách v r. 2012

Útvar	Počet kontrol	Výsledok kontrol	
		Záznam	Protokol
Odbor auditu a kontroly	11	9	2
Odbor laboratórnej diagnostiky, rýchleho výstražného systému a certifikácie	4	3	1
Odbor hygieny, krmív, ekológie a veterinárnej farmácie	7	4	3
Odbor zdravia a ochrany zvierat	2	2	
Odbor zahraničných vzťahov, dovozov a vývozov	1	1	
Odbor organizácie trhu	4	4	
Odbor hygieny produktov živočíšneho pôvodu	1	1	
Odbor kontroly potravín rastlinného pôvodu	1	1	
Odbor legislatívny a právny	1		1
S p o l u :	32	25	7

b. vnútorné finančné kontroly

vykonané podľa zákona č.502/2001 Z.z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov boli zamerané na:

Sekcia ekonomiky:

- kontrolu dodržiavania hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami a s majetkom štátu

Odbor auditu a kontroly:

- kontrolu RVPS vykonanú v súvislosti s riešením anonymného podania

Tabuľka č.139

Prehľad o vykonaných vnútorných finančných kontrolách v r. 2012

Útvar	Počet kontrol	Výsledok kontrol	
		Záznam	Správa s opatrením
Odbor auditu a kontroly	1	1	
Sekcia ekonomiky	14	11	3
Spolu:	15	12	3

3. Iné podania, sťažnosti podľa zákona č.9/2010 Z.z. o sťažnostiach, žiadosti o poskytnutie informácií podľa zákona č.211/2000 Z.z., petície podľa zákona č.85/1990 Z.z. o petičnom práve v znení neskorších predpisov.

ŠVPS SR a riadené organizácie v roku 2012 prijali, riešili alebo postúpili príslušnému orgánu verejnej správy:

- 2724 iných podaní,
- 30 žiadostí o poskytnutie informácií podľa zákona č.211/2000 Z.z.,
- 22 sťažností podľa zákona č.9/2010 Z.z. o sťažnostiach,
- 3 petície podľa zákona č.85/1990 Z.z. o petičnom práve.

Iné podania, žiadosti o poskytnutie informácií a sťažnosti boli vybavené nasledovne:

Iné podania:

- opodstatnené: 607
- neopodstatnené: 1081
- nebolo možné prešetriť alebo objektívne posúdiť: 748
- zatiaľ nevybavené: 83
- odstúpené: 205

Informácie podľa z. č. 211/2000 Z.z.:

- sprístupnené: 22
- čiastočne ne/sprístupnené: 1
- nesprístupnené: 7

Sťažnosti:

- odložené: 11
- opodstatnené: 2
- neopodstatnené: 9

Hlavné skupiny užívateľov – výstupov a prezentovanej
činnosti

Výsledky sú určené pre:

1. orgány štátnej správy, predovšetkým MPRV SR ako rezortné ministerstvo ŠVPS SR
2. chovateľov hospodárskych zvierat a poľnohospodárske podniky
3. podnikateľské subjekty, ktoré sa zaoberajú výrobou, dovozom, distribúciou a predajom produktov a tovarov živočíšneho alebo rastlinného pôvodu
4. širokú verejnosť – občanov - vyplýva z úlohy ŠVPS SR ako orgánu potravinového dozoru SR, pričom občania sú o činnosti informovaní individuálne podľa ich požiadaviek, resp. prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov na základe komunikácie ich predstaviteľov so zástupcami ŠVPS SR

Záver

Bezpečnosť potravín je aj jednou z hlavných priorít v Európe. Na zaistenie bezpečnosti potravín je nevyhnutné neustále komplexne posudzovať všetky aspekty reťazca **produkcie potravín počnúc a vrátane prvovýroby potravín, výroby krmív pre zvieratá produkujúce potraviny, cez výrobu, spracovanie a distribúciu potravín, ich dovoz až po predaj konečnému spotrebiteľovi**, pretože každý z týchto prvkov môže mať závažný dopad na bezpečnosť potravín a tým aj na verejné zdravie. Do tohto komplexu bezpečnosti potravín sú zahrnuté rôzne špecifické oblasti, ako sú **krmivá pre zvieratá produkujúce potraviny vrátane medikovaných krmív a doplnkových látok do krmív, hygiena krmív a hygiena potravín, choroby prenosné zo zvierat na ľudí, najmä prostredníctvom potravín živočíšneho pôvodu (zoonotickí pôvodcovia), vedľajšie produkty živočíšneho pôvodu, rezíduá pesticídov, kontaminanty a veterinárne lieky a ich kontrola, kontrola a eradikácia chorôb zvierat, ktoré ovplyvňujú zdravie ľudí, prídavné látky do potravín, materiály prichádzajúce do styku s potravinami, pitná voda ako zložka potravín, geneticky modifikované potraviny, ako aj požiadavky na kvalitu, zloženie a označovanie potravín v záujme ochrany spotrebiteľov a zabezpečenia ich informovanosti.**

Celá riadiaca, rozhodovacia a kontrolná činnosť ŠVPS SR a jej riadených organizácií vychádza z kvality organizačnej štruktúry, ktorej obsahom sú:

- ✚ efektívnosť všeobecnej organizačnej štruktúry
- ✚ kvalita kontroly
- ✚ postupy a riadenie
- ✚ informovanosť, vybavovanie sťažností a požiadaviek
- ✚ dokumentácia
- ✚ samokontrola a hodnotenie
- ✚ komunikácia
- ✚ ľudské a finančné zdroje
- ✚ vzdelávanie

Sme presvedčení, že všetky činnosti opísané v tejto výročnej správe sú dostatočným vypovedajúcim článkom o zodpovednej úlohe a plnení si úloh a povinností všetkých pracovníkov ŠVPS SR a ňou riadených organizácií v prospech obyvateľov SR.

Prílohy

Príloha č.1 Vyhodnotenie úradnej kontroly potravín rastlinného a živočíšneho pôvodu za rok 2012

2012	Primárni výrobcovia		Výrobcovia a baliarne		Distribútori a dopravcovia	Maloobchod	Výrobcovia predávajúci hlavne na maloobchodnej báze		SPOLU
	Rastlinné komodity	Živočíšne komodity	Rastlinné komodity	Živočíšne komodity			Rastlinné komodity	Živočíšne komodity	
Počet objektov	1491	1139	1454	1278	1979	17185	780	558	25 864
Počet kontrolovaných objektov	579	1139	1326	1278	1383	14696	666	449	21 516
Počet kontrol	597	1711	5065	13030	7786	37349	1242	1092	67 872
Počet objektov s nedostatkami	18	253	705	364	497	5786	214	41	7 878
Dôvod postihu									
Správna výrobná prax	1	16	120	143	43	189	48	17	577
Celková hygiena	19	54	1 278	639	479	9 701	318	24	12 512
Zloženie	0	0	1	14	0	95	0	0	110
Kontaminanty (iné ako mikrobiologické)	2	0	2	0	9	10	0	0	23
Označovanie	3	0	55	33	113	3 595	50	0	3 849
Tovar po dobe spotreby, minimálnej trvanlivosti	0	0	29	0	22	6 324	22	0	6 397
Iné	10	36	317	275	356	4 355	74	16	5 439

Príloha č.2 Analýza odobratých vzoriek rastlinného pôvodu za rok 2012

Por.č.	Komodita	Mikrobiologické ukazovatele		Kontaminanty		Prídavné látky		Označovanie		Alergény - označovanie		GMO - označovanie		Senzorické ukazovatele		Fyzikálno-chemické ukazovatele		Celkový počet odobratých vzoriek	Celkový počet nevyhovujúcich vzoriek	
		Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek		Počet	%
1.	Jedlé rastlinné tuky a jedlé rastlinné oleje	3	0	147	1	17	0	16	3	1	0	0	0	20	0	51	1	188	5	2,66
2.	Výrobky z jedlých rastlinných tukov a olejov	3	0	1	0	14	0	4	1	0	0	0	0	4	0	0	0	9	1	11,11
3.	Majonézy	12	0	0	0	6	0	1	0	1	0	0	0	1	0	2	0	12	0	0,00
4.	Dehydrované pokrmy, polievkové prípravky a ochucovadlá	3	0	49	0	108	1	31	7	41	5	0	0	17	0	10	0	176	10	5,68
5.	Termosterilizované pokrmy	1	0	31	0	39	0	11	0	14	0	1	0	7	0	11	0	75	0	0,00
6.	Ocot, horčica a iné chuťové prípravky	2	0	13	0	121	0	22	0	6	1	0	0	14	2	26	0	132	3	2,27
7.	Droždie a sušené pivovarské kvasnice	1	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	6	0	14	2	14,29
8.	Jedlé obilie vrátane ryže	0	0	315	2	0	0	33	0	0	0	72	1	15	3	14	0	388	6	1,55
9.	Mlynské výrobky z obilia	5	0	207	1	2	0	16	0	1	0	14	0	19	2	19	1	220	4	1,82
10.	Cestoviny	51	0	108	0	26	0	24	0	33	2	4	0	11	1	18	0	224	3	1,34

Analýza odobratých vzoriek rastlinného pôvodu za rok 2012 (pokračovanie)

11.	Pekárske výrobky	62	1	222	0	158	3	30	4	20	2	1	0	34	1	31	3	472	12	2,54
12.	Trvanlivé pečivo	8	0	67	0	154	3	36	0	19	1	1	0	30	0	10	0	236	4	1,69
13.	Špeciálne výrobky z obilí	1	0	71	0	31	0	15	3	9	1	5	0	7	0	1	0	109	4	3,67
14.	Olejniný	5	0	94	1	1	0	11	0	0	0	3	0	60	8	26	3	130	12	9,23
15.	Strukoviny a výrobky zo strukovín	18	0	105	0	1	0	33	0	3	0	53	0	26	0	4	0	162	0	0,00
16.	Čerstvé ovocie, zelenina a zemiaky	2	0	550	2	4	0	6	0	0	0	0	0	20	1	11	0	853	3	0,35
17.	Výrobky zo zemiakov	1	0	76	1	19	1	13	1	1	0	0	0	13	1	5	1	100	5	5,00
18.	Spracované ovocie a spracovaná zelenina	30	0	343	9	728	18	131	22	17	0	26	0	177	3	56	0	841	46	5,47
19.	Jedlé huby a výrobky z jedlých húb	1	0	67	0	18	0	16	0	1	0	0	0	19	2	25	2	103	4	3,88
20.	Koreniny	70	0	148	0	78	0	31	7	38	7	1	0	21	1	55	5	311	19	6,11
21.	Nealkoholické nápoje a koncentráty na ich prípravu	25	0	211	0	751	1	109	24	0	0	0	0	57	1	93	2	818	28	3,42
22.	Pivo	1	0	63	0	139	0	46	4	0	0	0	0	38	1	81	4	199	6	3,02
23.	Ovocné víno, sladové víno a medovina	0	0	24	0	59	0	8	2	1	0	0	0	10	1	29	1	76	4	5,26
24.	Miešané alkoholické nápoje	0	0	4	0	64	0	13	3	0	0	0	0	10	1	23	1	65	3	4,62
25.	Lieh a liehoviny	0	0	72	0	102	1	65	7	1	0	0	0	28	1	267	7	409	15	3,67

Analýza odobratých vzoriek rastlinného pôvodu za rok 2012 (pokračovanie)

26.	Čaj, čajové extrakty a prípravky z nich	7	0	33	0	110	0	15	0	0	0	0	0	21	0	7	0	163	0	0,00
27.	Kakao a výrobky z kakaa	0	0	33	1	36	0	22	4	0	0	0	0	26	5	44	0	103	7	6,80
28.	Káva, kávoviny a výrobky z nich	2	0	132	0	27	0	11	2	1	0	0	0	24	0	23	0	187	2	1,07
29.	Škrob a výrobky zo škrobu	0	0	18	0	23	0	7	0	6	0	0	0	2	0	1	0	33	0	0,00
30.	Sladidlá	0	0	12	0	0	0	6	0	0	0	0	0	8	0	4	0	17	0	0,00
31.	Čokoláda	6	0	18	0	90	0	30	2	20	0	0	0	17	0	75	1	160	3	1,88
32.	Cukrovinky	5	0	9	0	312	2	73	27	29	0	0	0	36	3	8	0	293	31	10,58
33.	Suché škrupinové plody a výrobky z nich	38	0	303	3	6	0	70	1	0	0	0	0	223	20	113	1	383	24	6,27
34.	Tabakové výrobky	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	14	0	14	0	0,00
35.	Cukrárske výrobky	203	1	12	0	65	6	14	2	5	1	0	0	7	0	1	0	225	9	4,00
36.	Minerálne, pramenité a pitné vody	48	0	60	2	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	27	0	86	2	2,33
37.	Lahôdky	234	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	6	0	2	0	194	1	0,52
38.	Soľ	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	10	0	11	1	9,09
39.	Mrazené hotové jedlá a polotovary	10	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	15	0	0,00
40.	Prídavné látky v potravinách	2	0	18	0	6	0	9	3	8	0	0	0	2	1	6	0	27	4	14,81
SPOLU		860	3	3 654	23	3 318	36	984	129	276	20	181	1	1 038	62	1 209	33	8 233	283	3,44

Príloha č.3 Prehľad výsledkov analýz odobratých vzoriek rastlinného pôvodu vo výrobe a v obchodnej sieti za rok 2012

Por.č.	Komodita	Vzorky odobraté vo výrobe			Vzorky odobraté v obchodnej sieti									Vzorky odobraté pri dovoze z tretích krajín			Celkový sumár výsledkov analýz odobratých vzoriek vo výrobe, obchodnej sieti a dovoze z tretích krajín		
		Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu	Domáceho pôvodu			Vnútrospoločenskej výmeny			Dovoz z tretích krajín			Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu			
					Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu	Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu	Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu						
1.	Jedlé rastlinné tuky a jedlé rastlinné oleje	29	0	29	63	0	63	52	3	55	37	2	39	2	0	2	183	5	188
2.	Výrobky z jedlých rastlinných tukov a olejov	0	0	0	7	1	8	1	0	1	0	0	0	0	0	0	8	1	9
3.	Majonézy	1	0	1	7	0	7	1	0	4	0	0	0	0	0	0	9	0	12
4.	Dehydrované pokrmy, polievkové prípravky a ochucovadlá	18	0	18	58	3	61	37	2	39	38	5	43	15	0	15	166	10	176
5.	Termosterilizované pokrmy	9	0	9	36	0	36	29	0	29	1	0	1	0	0	0	75	0	75
6.	Ocot, horčica a iné chuťové prípravky	22	1	23	50	2	52	34	0	34	21	0	21	2	0	2	129	3	132
7.	Droždie a sušené pivovarské kvasnice	4	0	4	5	2	7	2	0	2	1	0	1	0	0	0	12	2	14
8.	Jedlé obilie vrátane ryže	217	2	219	74	3	77	68	0	68	20	1	21	3	0	3	382	6	388
9.	Mlynské výrobky z obilia	103	1	104	80	1	81	33	2	35	0	0	0	0	0	0	216	4	220
10.	Cestoviny	108	0	108	62	3	65	32	0	32	17	0	17	2	0	2	221	3	224

Prehľad výsledkov analýz odobratých vzoriek rastlinného pôvodu vo výrobe a v obchodnej sieti za rok 2012 (pokračovanie)

11.	Pekárske výrobky	356	7	363	80	4	84	17	1	18	5	0	5	2	0	2	460	12	472
12.	Trvanlivé pečivo	89	1	90	59	2	61	62	1	63	18	0	18	4	0	4	232	4	236
13.	Špeciálne výrobky z obilia	28	1	29	35	1	36	41	2	43	0	0	0	1	0	1	105	4	109
14.	Olejníny	28	3	31	49	7	56	27	2	29	12	0	12	2	0	2	118	12	130
15.	Strukoviny a výrobky zo strukovín	45	0	45	54	0	54	29	0	29	21	0	21	13	0	13	162	0	162
16.	Čerstvé ovocie, zelenina a zemiaky	255	1	256	277	0	277	205	2	207	86	0	86	27	0	27	850	3	853
17.	Výrobky zo zemiakov	49	4	53	23	1	24	23	0	23	0	0	0	0	0	0	95	5	100
18.	Spracované ovocie a spracovaná zelenina	165	3	168	289	13	302	146	15	161	169	10	179	26	5	31	795	46	841
19.	Jedlé huby a výrobky z jedlých húb	14	0	14	26	2	28	28	0	28	29	2	31	2	0	2	99	4	103
20.	Koreniny	64	5	69	132	7	139	68	6	74	21	1	22	7	0	7	292	19	311
21.	Nealkoholické nápoje a koncentráty na ich prípravu	212	6	218	365	10	375	167	6	173	42	6	48	4	0	4	790	28	818
22.	Pivo	56	5	61	91	1	92	40	0	40	6	0	6	0	0	0	193	6	199
23.	Ovocné víno, sladové víno a medovina	18	1	19	29	2	31	23	1	24	2	0	2	0	0	0	72	4	76
24.	Miešané alkoholické nápoje	7	0	7	34	2	36	19	0	19	2	1	3	0	0	0	62	3	65
25.	Lieh a liehoviny	122	5	127	163	6	169	88	4	92	11	0	11	10	0	10	394	15	409

Prehľad výsledkov analýz odoberatých vzoriek rastlinného pôvodu vo výrobe a v obchodnej sieti za rok 2012 (pokračovanie)

26.	Čaj, čajové extrakty a prípravky z nich	12	0	12	92	0	92	45	0	45	9	0	9	5	0	5	163	0	163
27.	Kakao a výrobky z kakaa	1	2	3	53	1	54	36	4	40	5	0	5	1	0	1	96	7	103
28.	Káva, kávoviny a výrobky z nich	38	0	38	85	1	86	45	1	46	10	0	10	7	0	7	185	2	187
29.	Škrob a výrobky zo škrobu	16	0	16	9	0	9	4	0	4	2	0	2	2	0	2	33	0	33
30.	Sladidlá	9	0	9	5	0	5	1	0	1	1	0	1	1	0	1	17	0	17
31.	Čokoláda	23	0	23	74	1	75	43	2	45	18	0	18	2	0	2	160	3	163
32.	Cukrovinky	39	5	44	87	11	98	88	9	97	32	6	38	16	0	16	262	31	293
33.	Suché škrupinové plody a výrobky z nich	62	3	65	88	8	96	42	1	43	136	9	145	31	3	34	359	24	383
34.	Tabakové výrobky	0	0	0	0	0	0	14	0	14	0	0	0	0	0	0	14	0	14
35.	Cukrárske výrobky	194	5	199	15	3	18	3	1	4	4	0	4	0	0	0	216	9	225
36.	Minerálne, pramenité a pitné vody	28	0	28	44	2	46	12	0	12	0	0	0	0	0	0	84	2	86
37.	Lahôdky	124	1	125	64	0	64	5	0	5	0	0	0	0	0	0	193	1	194
38.	Soľ	7	0	7	2	0	2	0	1	1	0	0	0	1	0	1	10	1	11
39.	Mrazené hotové jedlá a polotovary	9	0	9	4	0	4	2	0	2	0	0	0	0	0	0	15	0	15
40.	Prídavné látky v potravinách	13	3	16	1	0	1	6	1	7	2	0	2	1	0	1	23	4	27
SPOLU		2 594	65	2 659	2 771	100	2 871	1 618	67	1 685	778	43	821	189	8	197	7 950	283	8 233

Analýza odobratých vzoriek živočíšneho pôvodu za rok 2012 - SPOLU

Príloha č.4

Por.č.	Komodita	Mikrobiologické ukazovatele		Kontaminanty		Rezíduá veterinárnych liekov		Prídavné látky		Osobitné prísady - NaCl		Označovanie		Alergény - označovanie		Senzorické ukazovatele		Fyzikálno-chemické ukazovatele/zloženie		Iné*		Celkový počet odobratých vzoriek	Celkový počet nevyhovujúcich vzoriek	
		Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek		Počet	%
1.	Mlieko a mliečne výrobky vyrobené zo (so) surového (ým) mlieka (m)	232	24	18	1	134	0	1	0	3	0	5	1	1	0	7	2	19	0	0	0	414	28	6,76
2.	Mlieko a mliečne výrobky tepelne ošetrované	681	3	193	0	83	0	596	0	8	0	499	14	164	0	410	14	420	13	56	0	2359	41	1,74
3.	Vajcia	19	0	17	0	2	0	1	0	0	0	25	3	0	0	18	3	19	4	15	0	88	10	11,36
4.	Vaječné výrobky	6	0	2	0	3	0	1	0	0	0	4	0	2	0	5	0	0	0	0	0	10	0	0,00
5.	Mäso domácich kopytníkov	4	0	18	0	2	0	2	0	0	0	3	2	1	0	27	6	8	1	2	0	58	8	13,79
6.	Mäso hydiny a králikov	111	3	12	0	185	1	1	0	0	0	50	2	1	0	103	18	53	2	0	0	442	26	5,88
7.	Zverina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
8.	Mäsové výrobky	483	1	438	3	4	0	367	4	248	10	493	12	412	13	310	9	564	40	2	0	2236	92	4,11
9.	Mleté mäso a mäsové prípravky	266	9	1	0	2	0	68	0	32	0	51	5	0	0	55	1	7	0	1	0	403	14	3,47
10.	Mechanicky separované mäso	15	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15	3	20,00
11.	Produkty rybolovu	88	0	205	0	34	0	125	1	10	0	178	8	30	2	85	1	166	37	33	1	669	50	7,47
12.	Med	0	0	0	0	101	3	1	0	0	0	47	3	0	0	28	1	140	19	0	0	244	22	9,02
13.	Želatína	0	0	6	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	8	0	0,00
14.	Jedlé tuky živočíšneho pôvodu	1	0	102	1	0	0	103	0	0	0	40	0	0	0	45	0	132	4	0	0	294	5	1,70
SPOLU		1906	43	1012	5	550	4	1267	5	301	10	1396	50	611	15	1094	55	1528	120	109	1	7240	299	4,13

* Iné: rezíduá pesticídov v masle, termostatová skúška pri konzervách, parazity v produktoch rybolovu

Prehľad výsledkov analýz odobratých vzoriek živočíšneho pôvodu vo výrobe, v mieste určenia a v obchodnej sieti za rok 2012

Por.č.	Komodita	Vzorky odobraté vo výrobe			Vzorky odobraté v mieste určenia			Vzorky odobraté v obchodnej sieti									Celkový sumár výsledkov analýz odobr. vz. vo výrobe, mieste určenia a obch. sieti		
		Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu	Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu	Domáceho pôvodu			Vnútrospoločenskej výmeny			Dovoz z tretích krajín			Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu
								Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu	Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu	Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu			
1.	Mlieko a mliečne výrobky vyrobené zo (so) surového (ým) mlieko (m)	335	24	359	0	0	0	43	4	47	8	0	8	0	0	0	386	28	414
2.	Mlieko a mliečne výrobky tepelne ošetrované	427	4	431	275	4	279	479	10	489	1136	23	1159	1	0	1	2318	41	2359
3.	Vajcia	18	0	18	8	0	8	27	4	31	25	6	31	0	0	0	78	10	88
4.	Vaječné výrobky	6	0	6	3	0	3	0	0	0	1	0	1	0	0	0	10	0	10
5.	Mäso domácich kopytníkov	24	2	26	1	1	2	12	2	14	12	3	15	1	0	1	50	8	58
6.	Mäso hydiny a králikov	78	4	82	160	5	165	44	6	50	131	10	141	3	1	4	416	26	442
7.	Zverina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8.	Mäsové výrobky	903	35	938	237	9	246	364	18	382	638	30	668	2	0	2	2144	92	2236
9.	Mleté mäso a mäsové prípravky	170	5	175	43	1	44	55	2	57	114	4	118	7	2	9	389	14	403
10.	Mechanicky separované mäso	5	2	7	7	1	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	3	15
11.	Produkty rybolovu	111	0	111	110	2	112	57	15	72	250	22	272	91	11	102	619	50	669
12.	Med	32	2	34	9	0	9	48	14	62	117	5	122	16	1	17	222	22	244
13.	Želatína	0	0	0	0	0	0	1	0	1	7	0	7	0	0	0	8	0	8
14.	Jedlé tuky živočíšneho pôvodu	122	4	126	25	0	25	42	0	42	100	1	101	0	0	0	289	5	294
SPOLU		2231	82	2313	878	23	901	1172	75	1247	2539	104	2643	121	15	136	6941	299	7240